

૪૦૬૩

શ્રી.
ન્યોતિશ કું દર્પણ.

સંસ્કૃત ગ્રંથો ઉપરથી રચી પ્રસિદ્ધ કરનાર
વકીલ શાકરલાલ શંભુલાલ દેશાઈ
ભરૂચવાસી.

અમદાવાદ.

આર્યોદય પ્રેસમાં રણછોડલાલ ખુશાલદાસે છાપ્યું.

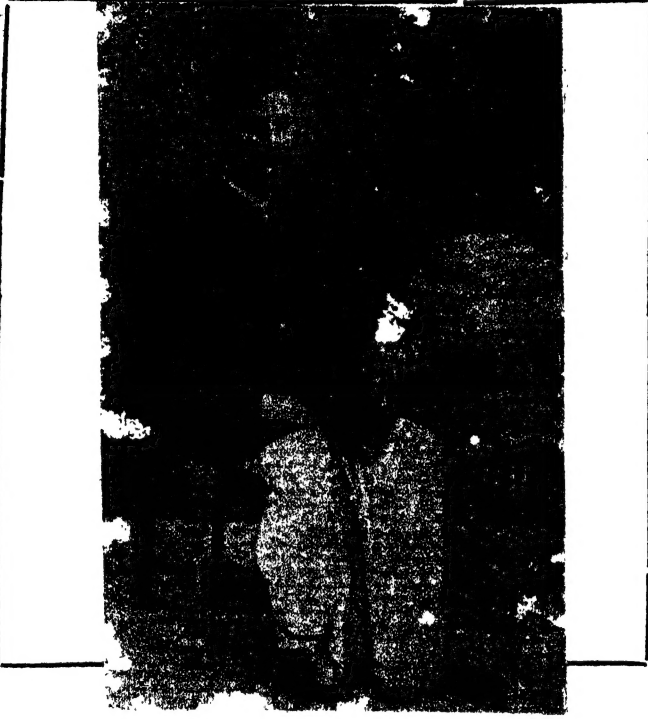
શકે ૧૮૧૧—સંવત ૧૯૪૫—ઈસ ૧૮૮૯.

કિંમત રૂ. ૨-૮-૦.

સન ૧૮૬૭ ના ૨૫ મા આકટ મુજબ રજીસ્ટર કરાવી
સર્વ હક ગ્રંથકર્તાએ પોતાને સ્વાધિન રાખ્યાછે.

સસમેવજયતે
અથ કર્તાનો પોટોઆફ.

સસમેવજયતે

સસમેવજયતે

ચેતોહરોયુષ્મતયઃસુહૃદોઽનુકૂલાઃસદ્ધાંધવાઃપ્રણયગર્ભગિરશ્ચમૃત્યાઃ ॥
વલ્ગતિદંતિનિવહાસ્તરલાસ્તુરંગાઃસંમીલનેનયનયોર્નેહિકિંચિદસ્તિઃ૧

અર્થ

બોજ રાજ રાત્રે પલંગ ઉપર સુતાં બોલે છે કે મારે પદ્મની સ્ત્રી-
ઓ ધણી છે, ખન્નનો છે, વિદવાન પ્રધાનો છે, હાથી, ઘોડા, પાલખી વ-
ગેરેનું સુખ છે, મારું રૂઠું ચાલનારા મિત્રો છે, અને ઉત્તમ ભાઈ છે. એવું
સાંભળી એક દરીદ્રી પણ વિદવાન બ્રાહ્મણ આ રાજના મેલમાં ચોરી કર-
વા આવેલો બોલી ઉઠ્યો કે હે રાજ એ બધું સુખ છે પણ આંખો મીચાઈ
ન્ય ત્યારે એ એમાંનું કંઈ નથી.

અર્પણ પત્રિકા.

શ્રી વરાહમિહરાચાર્ય.

આપે મહાન પરીશ્રમ લેધ વિદ્યાભ્યાસ કીધો છે,

જ્યોતિશ શાસ્ત્રરૂપી મહા સમુદ્રનું મંથન કરી

ફળાદેશનું વૃહજ્જાતકરૂપી અમૃત કા-

ઠાડ્યું છે તથા વૃહત્સંહિતાદિક

બીજાં પણ અનેક રત્નો ક-

ઠાડ્યાં છે, વિક્રમ રાજ-

ની સભાને વિદ્યાના

પરાક્રમથી દી-

પાવી છે,

વગેરે

કારણથી આપનું

અમર નામ આ ગ્રંથ સાથે

જોડી રાખવાને આ ગ્રંથ આપ-

ને નમ્રતા પૂર્વક હું અર્પણ કરું છું.

વકીલ શાકરલાલ સંભુલાલ દેશાધ.

—૧૯૧૦—

પ્રસ્તાવના.

૧ મકળ વિદ્યા અને જ્ઞાનનો ભંડાર એ વેદ છે. આ વેદ સૃષ્ટીના આદી કાળમાં રચાયેલા છે, માટે તેને ઈશ્વર પ્રણીત કહે છે, કારણ કે સૃષ્ટીના આદી પુરુષ બ્રહ્માના તે જનાવેલા છે. આ બ્રહ્માને આપણે આર્ય કોટી ઇશ્વર માનીએ છીએ.

૨ આપણા ભરતખંડ વાસી આર્યજનોનું પરમ વિદ્યાતત્ત્વ ગણીએ તો વેદ છે, માટે વેદમાં જે જે આજ્ઞાઓ, વચનો, અને ક્રીયાઓ કહેલી છે તે આપણે ખીન તકરારે ગાન્ય કરીએ છીએ, અને વેદ સિવાયના વચન ઉપર આપણી એકદમ આરથા બેસતી નથી.

૩ હાલના વખતમાં કાયદો એ રાજ્ય અથવા રાજ્યનો હુકમ છે, તેમ વેદ એ ઈશ્વર અથવા ઇશ્વરની આજ્ઞાના વચનો છે.

૪ વેદ ચાર છે. તેમનાં નામ—ઋગ્વેદ, યજુર્વેદ, શામ્વેદ, અને અથર્વેદ. પણ આ ચારે વેદ જાણીને મૂળ વેદ તો પ્રથમ એકજ હતો એવું શ્રીમદ્ ભાગવતના દ્વાદશ સ્કંધમાં કહેલું છે.

૫ વેદ ૩૫૧ ઇશ્વરના છ અંગો છે, અને આ છ અંગોથી સાંગ વેદ પૂરો ગણાય છે. એવું ઋગ્વેદમાં કહેલું છે. વળી વેદના છ અંગો વિષે પાણ્ડીનીય શિક્ષા અંથમાં કહેલું છે કે ૧ શિક્ષા, ૨ કલ્પ, ૩ વ્યાકરણ, ૪ નિરૂક્ત, ૫ છંદ શાસ્ત્ર, અને ૬ જ્યોતિશ શાસ્ત્ર, એ છ વિદ્યાઓ તે વેદનાં છ અંગો છે. વળી આ છ વિદ્યાઓ તે વેદનું કયું કયું અંગ છે, તે પણ એજ અંથમાં જણાવ્યું છે કે શિક્ષા શાસ્ત્ર એ વેદની નાસિકા છે, વ્યાકરણ શાસ્ત્ર તે મૂળ છે, જ્યોતિશ શાસ્ત્ર એ નેત્ર છે, નિરૂક્ત શાસ્ત્ર એ કાન છે, છંદ શાસ્ત્ર એ ચરણ છે, અને કલ્પ સુત્રો એ વેદના ભૂજ છે.

૬ ઉપર પ્રમાણે વેદના અંગો વિષે લખી છેવટ તેજ અંથમાં લખ્યું છે કે કોઈ પુરુષ સુંદર રૂપવાળો હોય પણ તેને નેત્ર ન હોય તો આ પુરુષનું રૂપ તદ્દન નિરર્થક થઈ જાય છે, તેવીજ રીતે નેત્ર રૂપી જ્યોતિશ અંગ વગર વેદના ખીન્ન અંગો છે, અને મોરના માથા ઉપર જેમ શિખા છે અને નાગના માથા ઉપર જેમ મણી છે તેમ વેદના સર્વોચ્ચ શાસ્ત્રોમાં જ્યોતિશ શાસ્ત્ર શિખર છે.

૭ આખું જ્યોતિશ શાસ્ત્ર વેદમાંથી નીકળેલું છે, પણ તે એક ઠેકાણે પ્રકરણ કે અધ્યાય રૂપે નથી, પણ તેમાં પ્રસંગોપાત જુદે જુદે ઠેકાણે વિખરાતું છે, તેમાંથી સંબંધાનુસાર ગત્ર અથવા ઋચાઓ જુદી કાઢી તેનો વેદાંગ જ્યોતિશ

નાગનો અંધ યાસ્ક મૂળીએ બનાવ્યો છે. આ અંધમાં ફક્ત જ્યોતિશ વિદ્યા વેદ-
માંથી મંત્ર રૂપે જૂદી કહાડી છે, ને તેમાં જ્યોતિશના સઘળા મૂળ તત્ત્વો છે. પ-
છી આ જ્યોતિશના નીચે લખેલા ત્રણ રકંધો વિષે જૂદા જૂદા ઋષિ લોકોએ
પોતાની યુદ્ધિ બળથી જૂદા જૂદા અંધો સેહેલથી સમજવા માટે વિસ્તારથી બાંધ્યા
છે, પણ તે સઘળામાં મૂળ વેદાંગ જ્યોતિશના મૂળતત્ત્વો મૂખ્યત્વે લીધા છે.

૮ આ જ્યોતિશ શાસ્ત્રના ત્રણ રકંધ (ભાગ) પાડેલા છે. ૧ સિદ્ધાંત, ૨
સંહિતા, અને ૩ હોરા એ ત્રણ રકંધ મળીને જ્યોતિશ શાસ્ત્ર આખું ગણાય છે.

૯ સિદ્ધાંત રકંધ બાળત ૧૮ સિદ્ધાંતો રચાયેલા છે, તેમનાં નામ તેમના ક-
ર્તા પુરૂષના નામ પ્રમાણે પડેલાં છે. બ્રહ્મ સિદ્ધાંત, આર્ય સિદ્ધાંત, સૂર્ય સિદ્ધાંત,
પોલત્ય સિદ્ધાંત અને લલ્લ સિદ્ધાંત વિગેરે.

૧૦ ઉપરના સઘળા સિદ્ધાંતોમાં બગોળ તથા ભૂગોળ સંબંધી તેમજ અ-
હણુ તથા તારા મંડળના ગણિત સંબંધી વિગતવાર હકીકત જણાવી છે. આ
સઘળા સિદ્ધાંતમાંથી સાર કાઢીને તથા તેમાં કેટલુંક પોતાનું યુદ્ધિ બળ વાપરીને
આજથી આશરે ૭૦૦ વર્ષો પહેલાં બાસ્કરાચાર્યે સિદ્ધાંત શિરોગણી નામનો અંધ
બાંધ્યો છે, જેને અંગ્રેજ કાબેલ બગોળ વેત્તાઓ પણ ગમ્ય આપી પ્રગણુકરે છે.

૧૧ દેવસંહિતા રકંધ બાળત પણ ૧૮ સંહિતાઓ રચાયેલી છે, તેમના નામ
પણ તેમના કર્તા પુરૂષના નામ પ્રમાણે પાડેલાં છે:— નારદ સંહિતા, ગર્ગ સંહિ-
તા, ભૃગુ સંહિતા, પારાશર સંહિતા, વશીષ્ઠ સંહિતા અને દેવલ સંહિતા વિગેરે છે.

૧૨ આ સઘળી સંહિતાઓમાં બગોળ તથા ભૂગોળના પદાર્થોના પરસ્પર-
ના સંબંધના આધારથી પૃથ્વી પરના જૂદા જૂદા દેશમાં જૂદી જૂદી જાતના
શબ્દાશ્રવણ અને અમુક વખતે લોકોમાં એકંદર ભોગવાશે એ વિગતવાર દર્શા-
વ્યું છે; અને એ સંહિતાઓમાંથી સાર કાઢી તથા તેમાં કેટલુંએક પોતાનું યુદ્ધિ
બળ વાપરીને આજથી આશરે ૨૦૦૦ વર્ષો પહેલાં વરાહગિહર આચાર્ય નામના
મહાંત પંડીતે વૃદ્ધસંહિતા નામનો એક અંધ રચેલો છે, તે હાલમાં ધણો પ્રસિદ્ધ છે.

૧૩ પતિવ્રતા સ્ત્રીનું રૂપ અને જ્ઞાન તેના પતીને માટે છે, તેમ ઉપર કહે-
લા સિદ્ધાંત અને સંહિતા એ બે રકંધો હોરા રકંધને માટે સાધનરૂપ છે એ-
ટલે એ બે રકંધનો ઉપયોગ હોરા રકંધમાં થઈ શકે છે, અને સિદ્ધાંત તથા સં-
હિતા વગર હોરા શાસ્ત્રની સિદ્ધિ વાઝણીના પુત્ર સગાન અસંભવિત છે.

૧૪ હોરા રકંધ વિષે પણ જૂદા જૂદા ઋષિઓએ ધણા અંધો બાંધ્યા છે,
તેમાં જોડલા પ્રાચિન અંધો છે તે સંહિતાના નામથી જોડાયા છે, તેમનાં ના-
મ—ગર્ગ સંહિતા, ભૃગુસંહિતા, રૂદ્રસંહિતા, નારદસંહિતા, શાનકસંહિતા અને

અક્ષ સંહિતા વિગેરે છે.

૧૫ આ સધળી સંહિતાનો બધો ગળાને વિસ્તાર ચાર લાખ શ્લોક કહેવાય છે, તોપણ આ સધળી સંહિતાઓમાં મૂળ વેદાંગ જ્યોતિશના મૂળતત્વો બીજ રૂપે રોપાયલાં છે.

૧૬ પૃથ્વીમાં અનેક જાતના રસ તથા ગંધ રહેલા છે, તેમાં જે જાતનું બીજ વાવીએ અને તે ઉપર સારી રીતે જળશીંચન તથા ગરમી વિગેરેના યોગ્ય સંસ્કાર થશે તો તે બીજમાંથી પ્રક્ષ ઉત્પન્ન થતાં તે ઉપર તે જાતનાં ફળ બેસશે, તેવીજ રીતે જે વિદ્યાના મૂળતત્વરૂપ વેદના ગંત્ર ઉપર તે બાજત જેટલો લાંબો અનુક્રમ વિચાર બુદ્ધિશાળી પુરૂષ કરવા ચાહે તેટલો તેને તે વિષય કે બાજતનો પ્રકાશ અથવા બોધ થશે, કારણકે વેદના ગંત્રો ગુહ્યાર્થ છે. એક ગાયત્રી ગંત્ર ઉપર છ હજાર શ્લોક જેટલું શ્રી શંકરાચાર્યે બાળ્ય કીધું તથા એ એ એક અક્ષર ઉપર ચાર હજાર શ્લોક જેટલું બાળ્ય કીધું, તોપણ શંકરાચાર્ય પોતે કહેછે કે તેમનું જોષ્ઠએ તેનું પૂરેપૂરું વિવેચન મારાથી થયું નથી.

૧૭ ઉપર પ્રગણે ગદ્યાનુ બુદ્ધિશાળી પંડીત પુરૂષોએ જૂદા જૂદા વિષયના વેદના ગંત્ર ઉપરથી તે વિષયના મોટાં શાસ્ત્રો રચેલાં છે, પણ તે સધળાનું મૂળ જોષ્ઠએ તો વેદજ છે.

૧૮ આ ઉપરથી નક્કી થાય છે કે ઉત્તમ દુર્બિન યંત્રના પ્રભાવથી જેમ નેત્રની શક્તિ ધણી લાંબી વધે છે તેમ પંડીત પુરૂષની બુદ્ધિના પ્રમાણમાં વિષયનું ગહત્ય વિસ્તાર પામે છે.

૧૯ કરોળીઓ પોતાના પેટમાંથી લાળનો તાંતણો કાઢી તેવડે અતિ વિસ્તારવાળું મોટું જાળ બાંધે છે, તેવીજ રીતે પ્રાચિન ઋષિ લોકોએ વેદના આધારથી પોતાની બુદ્ધિ બળે ધણી શાસ્ત્રોની જાળ બાંધી છે. આ ઋષિ મૂનીઓ કોણ હતા, ક્યારે હતા તે વાત આપણે યથારિગત જાણતા નથી, તોપણ આપણે તેમનાં પુસ્તકોથી તથા તેમના અષ્ટ જ્ઞાનથી તેમને જોવાબળીએ છીએ. તેમનું મન સંસારપર આશક્ત નહોતું, તેમના અભ્યાસ સાડ કોલેજે રથાપેલી નહોતી, તેમના વારતે મોટા પગારદાર પ્રોફેસર નહોતા, એ ઋષિ મૂનીઓ નદી કિનારે પર્યુકુટીમાં રહેતા, કંદમૂળથી પોતાનો અને પોતાના પોષ્યવર્ગનો નિર્વાહ ચલાવતા. સ્વતંત્રપણે નિર્લોભથી પરોપકાર નિમીત્તે અથો રચતા. તેમણે એવા ઉત્તમ પ્રકારના અથો રચ્યા છે કે તેમની શીલસુશી જોષ્ઠને યુરોપીયન પંડીતો તેમના વખાણ કરે છે. આપણા પરોપકારી ઋષિ મૂનીઓએ જીવ, ઈશ્વર તથા જગત સંબંધી જે અમૂલ્ય વિચાર પ્રગટ કર્યા છે તેનો અભ્યાસ વિદ્વાનોએ તથા ગૃહ-

રથોએ કરવો જોઈએ. એવા અભ્યાસથી ગૃહસ્થો ધર્મ, જ્ઞાન, નીતિ, અને વ્યવહારમાં કુશળ થશે.

૨૦ હોરા રક્ષકવિષે પ્રાચિન ઋષિઓએ યનાવેલા અંથો ઉપરથી ગણી ત્યાગાર્ય, યવનાચાર્ય, સત્યાચાર્ય, ગય પંડીત, માર્ગી ભગવાન, પાદરાયણ મૂની, જૈન મૂની, અગરસિંહ, વરાહગિહર અને હુંદીરાજ વિગેરે અર્વાચિન પંડીતોએ સંક્ષેપમાં જ્ઞાતકના પુસ્તકો ઘણાં બાંધ્યાં છે.

૨૧ આ હોરા રક્ષકના શાસ્ત્રના આધારથી હરેક માણસને તેમના જન્મ વખત ઉપરથી તેમને શુભાશુભ ફળનું જ્ઞાન ખરેખર રીતે થઈ શકે છે.

૨૨ આ ઠેકાણે કોઈ તર્કવાળો માણસ સવાલ પૂછશે કે જ્યોતિષ શાસ્ત્રનો સમજો આધાર ક્યાં ઉપર છે. આ ક્યાં પૃથ્વીથી લાખો મૈલના અંતરે આકાશમાં રહેલા છે, જેથી દરેક માણસને જૂદા જૂદા દેશમાં જૂદી જૂદી રીતની તેઓ અસર શી રીતે કરી શકે છે?

૨૩ ઉપરના સવાલનો જવાબ દેવો ઉપલક્ષ રીતે જોતાં જો કે ઘણો કઠણ જણાય છે તોપણ શાસ્ત્ર દ્રષ્ટિથી વિચાર કરીએ તો તેનો જવાબ ઘણો સહેલો છે.

૨૪ જેને પ્રત્યક્ષ પ્રમાણ મળે તેને બીજા અનુમાનાદિક પ્રમાણોના જરૂર નથી.

૨૫ પૃથ્વીથી લાખો મૈલને અંતરે સૂર્ય ઘણો ઉંચો છે એ વાત ખરી છે, પણ જ્યારે સવારમાં સૂર્ય ઉગે છે ત્યારે સરોવરમાં કમળ ખીલે છે, તેમજ ચંદ્રના ઉગવાથી પોયણીઓ પ્રકાશે છે. સૂર્ય અને ચંદ્ર અસ્ત પામે છે ત્યારે તેઓ અનુક્રમે ખીડાઈ જાય છે. સૂર્યમૂખી ફુલને માટે પણ તેમજ છે.

૨૬ આ ઉપરથી વાંચનારના મનમાં કમળ, પોયણી, અને સૂર્યમૂખી ફુલ ઉપર સૂર્ય અને ચંદ્રની અસર થઈ જણાય કે નહીં? વળી ઉજળુ કટીળાંધમાં માણસોનો વર્ણ કાળો, શીત કટીળાંધમાં ગોરો અને સમશીતોજળુ કટીળાંધમાં મધ્યમ વર્ણ હોય છે. આ પ્રમાણે સૂર્યના પ્રતાપથીજ થાય છે.

૨૭ દરીઆમાં ભરતી ઝોટ થાય છે તે ચંદ્રના આધારથીજ થાય છે. ચંદ્રના ઉદય વખતે ભરતી થાય છે અને અસ્ત વખતે ઝોટ થાય છે. વળી જંગ ચંદ્રનું બીજું મોટું તેજ ભરતી વધારે થાય છે. પૂનેમની ભરતી જેણે જોઈ હશે તેમને આ દાખલો અનુભવ સિદ્ધ માલૂમ પડશે, એટલુંજ નહિ પણ તે કબૂલ કરશે કે ચંદ્રના બીજાના પ્રમાણમાં ભરતી ઝોટ થાય છે માટે ચંદ્રની અસર આ દરીઆના પાણીને થઈ ગણાય.

૨૮ જે માણસો ગાંઝા અથવા વિકળ હોય છે તેમનું ચિત્ત બ્રમ અથવા

ધેત્રછાપણું ચંદ્રના ખીંખની વૃધ્ધીના પ્રમાણમાં વધેછે તેથી પૂનેમને દિવસે તે માન-
ણસ ઘણું ગાંડો થાયછે, અને અગાસને દિવસે તદન સાન્ને થાયછે. કેટલીક જાતના
રોગો શુક્ર પક્ષમાં જોર ઉપર આવેછે, અને કૃત્ત્વ પક્ષમાં નરમ પડેછે એ અ-
નુભવ સિદ્ધ છે. તેમજ એવી રીતે વૈદક શાસ્ત્ર પણ કહેછે. વળી દરેક માણસના
છેલ્લા બે ત્રણ દિવસ એટલે વધી (૧૪, ૦)) ના દહાડામાં માંદા માણસને રોગ
વધશે અથવા સખત માદાનું મોત થશે. આ ઉપરથી આ તિથિઓને બારે તિથિઓ
કહેછે. એ ઉપરથી વાંચનારને ખાતરી થશે કે ચિત્તભ્રમ અને તેવા ખીજા કેટલાક
રોગો ઉપર ચંદ્રની અસર થાય છે, માટે આ બાબતમાં ચંદ્ર મૂખ્ય કારણ છે.

૨૯ આ પ્રસંગે વાંચનાર એવો સવાલ કરશે કે સૂર્ય અને ચંદ્રની અસર
પૃથ્વી ઉપર થાયછે, પણ બીજા ગ્રહોની અસર સંભવતી નથી. આ સવાલના
જવાબમાં જણાવવાનું કે પૃથ્વી ઉપર ફક્ત સૂર્ય ને ચંદ્રનીજ અસર લાગૂ થાય છે
તેમ નથી, પણ સર્વે ગ્રહોની અસર લાગૂ છે, કારણ કે સૂર્યમાં જે ગરમી છે તે હ-
મેશાં તેટલી કાયમ છે. વળી પૃથ્વી ને સૂર્યનું જે અંતર છે તે પણ હમેશાં તેટલું
કાયમ છે તો અમૂક તારીખે જે તાપ, વરસાદ કે ટાઢ પડેછે તેજ પ્રમાણે બીજા
વરસની તેજ તારીખે તાપ, વરસાદ કે ટાઢ સરખા પડવા જોઈએ, તેમજ હમેશાં
તેજ તારીખે તેવાજ પડવા જોઈએ પણ તેમ નથી. વળી કોઈ વર્ષે તો અનાવૃષ્ટી,
અતિ વૃષ્ટિ, સગાન વૃષ્ટી અને ન્યૂનાધિક વૃષ્ટી પણ થાયછે. આ પ્રમાણે તાપ,
વૃષ્ટી અને ટાઢમાં હમેશાં એક સરખું માપ હોતું નથી તેનું કારણ સૂર્ય નથી
પણ બીજા ગ્રહોનો એક બીજા સાથે પરસ્પરનો સમાગમ કે દ્રષ્ટિનો સંબંધ છે.

૩૦ કેટલીક વખત પવનમાં વધઘટ થાયછે અથવા હવામાં ફેરફાર થઈ
દુષ્ટ રોગોનો ઉપદ્રવ થાય છે. વળી જ્યારે જ્યારે થાય છે ત્યારે ત્યારે પણ એક
સરખી રીતના કે સરખા માપના આવા બનાવ બનતા નથી તેનું કારણ પણ
અમૂક અમૂક ગ્રહોનો પરસ્પરનો સંબંધ છે, અને આવી જાતના સંબંધો એક
સરખી રીતના કોઈ કોઈ વખતે આવેછે, પણ હમેશાં આવતા નથી.

૩૧ આ પ્રસંગે વાંચનાર વળી સવાલ પૂછશે કે પૃથ્વી ઉપર તો ગ્રહોની
સત્તા માલૂમ પડેછે પણ દરેક માણસ ઉપર જૂદી જૂદી રીતે ગ્રહોની સત્તા શી
રીતે લાગૂ પડે? આ સવાલના જવાબમાં પણ અમે શાસ્ત્રના આધારથી નીચે
પ્રમાણે જણાવીએ છીએ.

૩૨ માણસનો નિભાવ સૂર્ય થકી છે, માટે જીવાત્મા તે સૂર્ય છે. આ કાર-
ણથી સૂર્યની અસર જીવાત્મા ઉપર થાય છે, એટલે સૂર્ય સમળ હોય તો આત્મા
સમળ અને નિર્બળ હોય તો તે નિર્બળ હોય છે.

૩૩ અહોના પરસ્પર સંબંધથી સૂર્યની સળગ અથવા નિર્બળ સ્થિતિ એક સરખી રીતે હમેશાં રહેતી નથી, પણ ક્ષણ ક્ષણ પ્રત્યે ફરતી ફરે છે એ અમો-
એ ઉપર જણાવેલું છે.

૩૪ આ પ્રમાણે સૂર્યની સળગ કે નિર્બળ સ્થિતિમાં કોઈ પ્રાણીની ગર્ભ સ્થિતિ રહે છે તેના જીવાત્મા સળગ કે નિર્બળ હોય છે. આ કારણથી કેટલાએક પશુ અને પક્ષીઓમાં એવા નિયમ હોય છે કે વર્ષના અમુક વખતમાં પોતાના જીવાત્માને અનુકૂળ સૂર્યની સ્થિતિમાં તેઓ ગર્ભ ધારણ કરે છે. દાખલા તરીકે શ્રાવણ અને બાદરવા મહિનામાં કુતરાઓ ગર્ભ ધારણ કરે છે. આ નિયમ વન-સ્પતિઓને પણ લાગૂ છે.

૩૫ માણસ જાત કરતાં ખીજા ઈતર પ્રાણીઓમાં નિયમિતપણું ખશસ હોય છે, કેમકે અમુક અમુક જાતનાં પ્રાણીઓમાં સ્થિતિ, ગતિ, અભિવૃદ્ધિ, સંરક્ષણ, અને સંપોષણ એક સરખી રીતે નિયમિતપણામાં હમેશાં કાયમ હોય છે. દાખલા તરીકે એક હજાર વર્ષ પહેલાંની ચલ્લી અને હાલની ચલ્લી એબેના મુ-કાચો કરી જોશે તો તેના દેહમાં તથા દેહના ધર્મમાં ન્સર્વ રીતથી સામાન્ય પણું મારૂં પડશે, ફક્ત તેમની સુખ દુઃખની સ્થિતિમાં અને તેના સાધનમાં ફેરફાર જણાશે. આ બાબત સર્વને અનુભવ સિદ્ધ છે.

૩૬ સૂર્યની અસર માણસના જીવાત્મા ઉપર જેવી રીતે છે તેવી રીતે ચં-દ્રની અસર માણસના મન ઉપર છે.

૩૭ ચંદ્રની સળગ અને નિર્બળ સ્થિતિમાં પણ સૂર્યની સ્થિતિની માફક પ્રતિક્ષણે ફેરફાર થાય છે કારણ કે સર્વે અહોના પરસ્પરના સંબંધ પ્રતિક્ષણમાં ફરતો જાય છે.

૩૮ સર્વ અહો ખગોળમાં પોતાની ચક્રમાં અને ચિત્રીમાં પ્રતિક્ષણે ગમન કરે છે. વળી દરેક અહોની કક્ષા તથા વિથી જૂદી જૂદી છે, માટે એક વખતે સર્વે અહોના પરસ્પરના સંબંધની જે સ્થિતિ આવી તે ફરીને આખા કલ્પમાં કે જુગમાં ક્વચિતજ આવે છે. આજ કારણથી તમામ માણસોના એહેરા, કદ, લક્ષણ, બુદ્ધિ, સુખ, દુઃખ, અને સ્થિતિ વગેરે એક સરખાં હોતાં નથી, પણ જૂદી જૂદી પંક્તીના હોયછે. એ સર્વને અનુભવ સિદ્ધ છે.

૩૯ દરેક માણસના જીવાત્મા અને મનનું વલણ જેમ જૂદી જૂદી રીતનું થાય છે તેવીજ રીતે માણસના ખીજા અવયવ, સ્થિતિ, અને એટલાઓ વિષે પ-ણ સમજવું.

૪૦ માણસના શરીરના કયા કયા અવયવ, ધાતુ, અને સત્વાદિ ગુણ ઉપર કયા કયા અહોની સત્તા છે? માણસનું શરીર પંચ મહાભૂતનું બનેલું છે અ-

ને તે પ્રત્યેક મહાબૂત ઉપર કયા કયા અદની સત્તા છે? માણસના શરીરનો કયો કયો ભાગ કયા કયા મહાબૂતનો બનેલા છે? એ સર્વે અમોએ સંજ્ઞાપ્રકરણ અને ગર્ભ ધારણ પ્રકરણમાં પ્રસંગોપાત સંક્ષેપમાં જણાવ્યું છે, અને વધારે ખુલાસો વેદાંતના પંચીકરણ અંચમાંથી મળશે.

૪૧ જેવી રીતે માણસના શરીર ઉપર સર્વે અહોની સત્તા ઉપર કહેલી રીતે પ્રમાણે લાયુ છે તેવીજ રીતે સર્વે પ્રાણી, પદાર્થ અને વનસ્પતિ ઉપર પણ લાયુ છે. આ ઉપરથી પીંડે તે બ્રહ્માંડે આ વેદાંત શાસ્ત્રનું સિદ્ધાંત સાબિત થાય છે.

૪૨ પ્રત્યેક અદના સખળ અને નિર્બળપણાની સ્થિતિ અહોના પરસ્પરના સંબંધથી પ્રતિદાણે બદલાય છે, તે અમોએ ઉપર સારી રીતે જણાવ્યું છે, માટે તમામ માણસોના શરીરની સ્થિતિ અને લાગણીના વળણો એક સરખી રીતના હોતા નથી.

૪૩ પૃથ્વી ઉપર તથા દરેક પ્રાણીઓ ઉપર અહોની અસર થાય છે તે વાત વાંચનારના મનમાં ઉપરના નિર્ણયથી ઠસી હશે, પણ હજી વાંચનારના મનમાં એક બાબતનો સમાજ થશે, તે એ કે અહોની અસરથી અમૂક માણસનો અમૂક પદાર્થની સાથે શા કારણથી સંબંધ બેઠાનો હશે? આ સવાલના જવાબમાં જાણવાનું કે લોકાદ્યુચક નામનો પથર લોહાને અને લોહાના ભાગવાળા પદાર્થને પોતાની ગતીના બળના પ્રમાણમાં પોતાની સાથે આકર્ષણ કરી મેળવી લે છે, તેમ દરેક અહો પોત પોતાના સત્તાવાળા પ્રાણી અને પદાર્થને પોતાની સ્થિતિ અને ગતીના બળના પ્રમાણમાં એકઠા મેળવે છે. જેમકે ઉચ્ચ ગતીનો બળ પામેલો ગંગા પોતાની સત્તા કે અસરવાળા માણસ તથા પદાર્થોને પોતાના આકર્ષણના સંબંધથી એકઠા મેળવી તેમને સુખનો પરીણામ સારી રીતે આપે છે. આ કારણથી તે તે માણસને તે પદાર્થ મળવાથી સુખ થાય છે.

૪૪ ઉપર લખેલા વિગતવાર કારણથી દરેક માણસને પોતાનું ભવિષ્ય જાણવાને જ્યોતિશ શાસ્ત્રની ઘણી અગત્ય છે. વળી દરેક મનુષ્યે જ્યોતિશ શાસ્ત્ર જાણવું જોઈએ તે બાબત મહાન્ પંડીત આચાર્ય વરાહમિહરનો સિદ્ધાંત અમે ઉપસંહાર નામના પ્રકરણમાં દાખલ કરેલો છે.

૪૫ રાજ્ય યોગના પ્રકરણમાં શ્રી રામચંદ્રજી મહારાજ, તથા શ્રીકૃષ્ણ ભગવાન, યુદ્ધિષ્ઠર રાજા, વિક્રમ રાજા, શિકંદર બાદશાહ, અકબર બાદશાહ, શીવાજી છત્રપતિ, વલ્લભાચાર્ય મહારાજ, કેસરેહિંદ મહારાણી વિકટોરીઆ, ચંદુલાલ, સર જગશેદજી જીજ્ઞાષ વિગેરે આ રાજ્યયોગી માણસોની જન્મકુંડળીઓ દાખલ કરી છે, તે ઉપરથી માલૂમ પડશે કે તેઓને તેમની જન્મકુંડળીના પ્ર-

ળાદીશ પ્રમાણુ ૧૧૧ મળેલા છે, જેથી જ્યોતિશ શાસ્ત્રના ખરાપણાની ખાત્રી થશે.

૪૬ જન્મકુંડળી ઉપરથી ભવિષ્ય જાણવાને ઉપર જણાવ્યા પ્રમાણુ ધણુ અથોની યોજના થઈ છે. વળી આ સઘળા અથો સંસ્કૃત ભાષામાં કવિતાબંધ છે માટે આ શાસ્ત્રમાં ધણુ કાબેલ પંડીત હોય છે તેજ ભવિષ્ય કૃણ કહેવાને અધિકારી થાય છે તે સિવાય ખીજન જાણી શકતા નથી, પણુ તે જાણવાની ઉત્કંઠા તો ધણુને થાય છે.

૪૭ હાલનો દેશ કાળ જોતાં સંસ્કૃત ભાષા તથા તેના ગર્ભ જાણનારા ધણુ થોડા છે, વળી આ વિદ્યા ઉપર ધણુ માણસોની આસ્થા થોડી છે, જેથી જ્યોતિશ વિદ્યારૂપી અમૂલ્ય હીરો અંધારામાં એક ખુણે ધણુના અંજાણપણામાં પડ્યો છે, માટે તેને અજવાળામાં લાવી અહાઃ જંવરીઓ આગળ મૂકી તેને તેની ખરી કીર્તિમાં તથા ઉપયોગમાં લાવવાની મારી ધમ્મકા થઈ.

૪૮ સ્વતઃસિદ્ધ કીર્તિ અને તેજવાળા આ હીરાને જાહેરમાં મૂકવાનું યોગ્ય સાધન મેળવતાં મને ધણી મેહેનત પડી છે.

૪૯ આ ધણુ અધરો, બહોળો અને શાસ્ત્રીય વિષય, વળી તે સંસ્કૃતમાં હોવાથી તેને દેશી ભાષામાં સેહેજથી સમજાય એવો સંક્ષેપમાં લાવવાને ૧૧૧-દીશના આ વિષયના ધણુ અથોના ભાષાંતરો કરાવી તેમાંથી સાર સાર ચૂરી કાઢીને સાધારણ માણસથી પણુ સમજી શકાય એવી ધ્યારતમાં આ અંથની અમોએ યોજના કરી છે.

૫૦ હાલના દેશકાળને અનુસરેલા ૧૧૧-દીશ જાણવાવાને ધણુ ચગત્કારિક અને ધણુ વિદ્વાનોએ ગાન્ય કરેલો વૃદ્ધજન્મતક નામનો અંથ આજથી બે હજાર વર્ષ પેહેલાં વરાહમિહર નામના આચાર્યે ઉજ્જન નગરીમાં પ્રાચિનના ધણુ શાસ્ત્રરૂપી દહીંને મથન કરી માંખણરૂપે સંસ્કૃતમાં પ્રગટ કરેલો છે.

૫૧ વૃદ્ધજન્મતક સર્વ ગાન્ય અને વજનદાર અંથ છે અને તે ધણુ પ્રસિદ્ધ છે, માટે તેમાંથી ધણુ ભાગ આ અંથમાં અમોએ લીધો છે, તેમજ તેવીજ જાતના ખીજ અથોમાંથી પ્રસંગોપાત ઉપયોગી બાબતો પણુ લીધી છે.

૫૨ આ અંથ જાતક એટલે જન્મના કૃળાદિશ સંબંધીનો છે તેથી તેનું નામ જ્યોતિશકૃળ દર્પણુ રાખવામાં આવ્યું છે.

૫૩ આ અંથના નિચે પ્રમાણુ ચાર ભાગ કરવામાં આવેલા છે.

૫૪ પેહેલો ભાગ સંજ્ઞા વિચાર બાબતનો છે, અને તેનાં ચાર પ્રકરણો કન-રેલા છે. પેહેલું પ્રકરણ સંવત્સર, નક્ષત્ર, યોગ, કરણ વિગેરેનાં પચાંગ કૃળાબા-બતનું છે, ખીજ પ્રકરણમાં રાશિ બાબત; ત્રીજામાં ગ્રહો બાબત; અને ચોથામાં જન્મકુંડળી, ચળીત કુંડળી, હોરા કુંડળી વિગેરે દશ વર્ગની કુંડળીઓ શી

રીતે થાય તે વિષે લખવામાં આવેલું છે, તથા ૫૬ વર્ગનું ૫૧૧ પણ લખેલું છે.

૫૫ બીજે ભાગ કૃષ્ણદેશ બાબતનો છે અને તેના દશ પ્રકરણ કરવામાં આવેલા છે. પેહેલા પ્રકરણમાં ઓધાન કાળ તથા પ્રશ્નકાળની કુંડળી ઉપરથી પુત્રનો કે કન્યાનો જન્મ થશે અને તે જન્મ પુરા અવયવો કે ઓછા અવયવોથી થશે તથા કયી વખતે જન્મ થશે એ વિગેરે બાબતો દર્શાવવામાં આવેલી છે. બીજા પ્રકરણમાં જન્મ થવાનાં ઠેકાણાં બાબત તથા જન્મ થતી વખતે પાસે કે-ટલી સ્ત્રીઓ હતી, તથા બાળકના શરીર ઉપર તલ, મસા વિગેરે નિશાનીઓ સાથે જન્મેલું છે કે કેમ એ વિગેરે બાબતો નોંધી છે. ત્રીજા પ્રકરણમાં બાળકના રીટયોગ ને રીટલંગ યોગ બાબત લખી છે. ચોથા પ્રકરણમાં રાજ્યયોગ બાબત, અને રાજવંશી પુરોહીની જન્મકુંડળીઓ દાખલ કરેલી છે. પાંચમા પ્રકરણમાં પ્રવજ્યા એટલે જન્મકુંડળીમાં બેઠેલા અંદ યોગથી જે માણસ સાધુ, સન્યાસી, અને વૈરાગી થાય તે બાબત જણાવેલી છે. છઠ્ઠા પ્રકરણમાં નાભસ યોગ બાબત જણાવ્યું છે. સાતમા પ્રકરણમાં સુનશ, અનશ અને કેંદ્રુમ વિગેરે ચંદ્ર યોગો તથા તેઓના કૃષ્ણ દાખલ કરેલા છે. આઠમા પ્રકરણમાં ચળીત કુંડળીમાં બેઠેલા અહો કેતું કૃષ્ણ આપે છે તે વિષે ભાવ કૃષ્ણ લખવામાં આવેલું છે. નવમા પ્રકરણમાં અહોના ભાવ ઉપર દ્રષ્ટિ તથા અંદાની અંદોના ઉપરની દ્રષ્ટિના કૃષ્ણ બાબત લખેલું છે. અને દશમા પ્રકરણમાં બારે ભાવ વિચાર ધણુ વિસ્તારથી દાખલ કરેલાં છે.

૫૬ ત્રીજે ભાગ અહો પોત પોતાનું કૃષ્ણ કયી મુદતમાં આપે તે બાબતનું છે, અને તેના પણ પ્રકરણ કરવામાં આવેલાં છે. પેહેલા પ્રકરણમાં મહાદેશ તથા અંતરદેશના પ્રજો છે. બીજું પ્રકરણ માણસ કેટલું આયુષ્ય ભોગવે તે બાબતનું છે. ત્રીજું પ્રકરણ નિર્યાણ બાબતનું છે, અને તેમાં મનુષ્ય કેવા રોગથી, કયા સ્થળે મૃત્યુ પામે અને તે પછી તે કેવી ગતિને પામશે તે વિષે દર્શાવવામાં આવેલું છે.

૫૭ ચોથો ભાગ સ્ત્રી જાતકનો એટલે સ્ત્રીઓના જન્મથી તેઓને શુભાશુભ કેતું કૃષ્ણ મળે તે બાબત આ ભાગમાં છે.

૫૮ આ અંશમાં લીંચડીના રહેવાશી જ્યોતિર્વિદ મદ્દ છગનલાલ ગોવિંદજીએ તથા વઢવાણના જોશી કાળીદાસ તથા મરચના જોશી મયાસંકરે મને ઘણી સારી મદદ કરી છે તેથી હું તેમનો આભારી છું. તેમજ વઢવાણ કાંપની એ. વ. સ્કુલના આ. માસ્તર મી. હરીકૃષ્ણદાસ દુલભરામે પ્રુફશીટ સુધારવામાં મદદ કરી છે તેથી તેમનો પણ આભારી છું.

૫૯ આ અંશ મોટા શાસ્ત્ર સંબંધી વિષયનો છે, તેમાં કાંઈ ભૂલચૂક થઈ હોય તો વાંચનારે ક્ષમા કરવી. જે ગૃહસ્થોના જોવામાં ભૂલ આવે તેઓ કૃપા કરી સૂચના કરશે તો તેમનો મોટો આભાર માનવામાં આવશે.

વડીલ શાકરલાલ શંભુલાલ.

અનુક્રમણિકા.

વિષય.

પૃષ્ઠ.

વિષય.

પૃષ્ઠ.

ઉપસંહાર... .. ૧

પ્રકરણ ૧ લું

સંત્રાવિચાર ૫

સંવત્સર ૫

સંક્રાંતિ ૬

અયન ૬

ગોત્ર ૬

ઋતુ ૬

ગામ ૭

તિથિ ૭

વાર ૮

દીનારાત્રી..... ૮

નક્ષત્ર ૮

અભુક્ત મૂત્ર ૧૧

યોગ..... ૧૧

કરણ ૧૨

દેવગણ ૧૨

ગતુષ્પતગણ..... ૧૨

રાક્ષસ ગણ..... ૧૨

નાગ પાડવા બાબત ૧૩

પ્રકરણ ૨ બું

રાશિ તથા તેના સ્વરૂપ વિગેરે બાબત ૧૪

પ્રકરણ ૩ બું

અહોતથાગુણ, સ્વરૂપજીગતશાનીચબા. ૨૩

પ્રકરણ ૪ થું

જન્મ કુંડળી બાબત..... ૩૭

જન્મ કુંડળીમાં શી શી બાબતનું જ્ઞે-

વાયછે તે બાબત..... ૪૧

અળીત કુંડળી બાબત ૪૫

હોરા કુંડળી બાબત ૪૭

દૃષ્ટાણ કુંડળી બાબત ૪૯

સપ્તમંશ કુંડળી બાબત ૫૧

નવમંશ કુંડળી બાબત ૫૪

દ્વાદશાંશ કુંડળી બાબત..... ૫૭

ત્રીશાંશ કુંડળી બાબત ૬૦

દશાંશ કુંડળી બાબત ૬૩

પોદ્શાંશ કુંડળી બાબત ૬૫

પંચદશાંશ કુંડળી બાબત..... ૬૭

ભાગ ૨ જો

પ્રકરણ ૧ લું

ઓધાન બાબત..... ૭૧

સ્ત્રીને ગર્ભ રહોછે કે નહીં તે બાબત ૭૩

ગર્ભ રહ્યા પછી દશે માસગર્ભની

સ્થિતિ બાબત..... ૭૪

માતાના મરણના જોગ બાબત..... ૭૮

ગર્ભપાત બાબત..... ૭૯

મા, બાપ, કાકા અને માસીના શુભાશુ-

ભ પ્રણબાબત..... ૮૦

પુત્ર કે કન્યાનો જન્મ થાય તે બાબત ૮૧

પુત્ર તથા કન્યા સાથે જન્મે તે બાબત ૮૨

ધણી બાળકના એકી વખતે જન્મ

થાય તે બાબત..... ૮૩

છ જાતના નપુંગક યોગ બાબત... ૮૩

વધારે અંગ વાળું તથા મુંગાના જન્મ

બાબત..... ૮૪

વામન રૂપ જન્મ બાબત..... ૮૫

હાથ, પગ તથા માથા વગરના જન્મ

બાબત..... ૮૫

નેત્ર વગરના જન્મ બાબત..... ૮૫

ત્રણ અને ચાર વર્ષે જન્મ થાય તે બાબત ૮૮

પ્રકરણ ૨ બું

સૂતિકા બાબત..... ૯૭

જન્મ લખતે દીવો તથા ઘરનું આર-

ણું કયી દીશાએ હતું તે બાબત ૯૯

સૂતિકાનું ઘર કેવી જાતનું છે તે બાબત ૧૦૦

સૂતિકાનું ખીછાનું ઘરના કયા ભાગ-

માં છે તે બાબત..... ૧૦૧

સૂતિકાને સુવાના ઠેકાણા બાબત..... ૧૦૨

જન્મ વખતે ઉપ્ સૂતિકા કેટલી

હતી તે બાબત..... ૧૦૨

જન્મ થવાના ઠેકાણાં બાબત..... ૧૦૩

જન્મ વખતે બાપ ઘેર નહોતો તે બાબત ૧૦૪

જન્મ પામનારના પીતાના બંધન-

યોગ બાબત..... ૧૦૪

વાહાણમાં જન્મ થવા બાબત..... ૧૦૫

પાણીમાં કે પાણીની પાસે જન્મ બાબત ૧૦૫

અંધીખાનામાં ને ખાડામાં જન્મ્યા ૧૦૫	નલ યોગ.....૧૪૯
સુવાના ધરમાં કે દેવાલય વિગેરેમાં	માલા યોગ૧૪૯
જન્મ થયા બાબત..... ૧૦૫	સર્પ યોગ.....૧૪૯
જન્મ થવાના દેશ બાબત૧૦૬	ગદા યોગ.....૧૪૯
એ બાળકના એકજ વખતે જન્મ્યા ૧૦૭	શકટ યોગ.....૧૫૦
સાપ વીંટાયલા બાળકના જન્મ્યા ૧૦૮	વિદ્ય યોગ.....૧૫૦
નાળથી વીંટાયલા બાળકના જન્મ્યા ૧૦૮	શ્રુગાટક યોગ.....૧૫૦
વ્યગિચારથી ઉત્પન્ન થયેલા બાળક ૧૦૮	હળ યોગ૧૫૦
માતાએ તણ દીધેલા બાળક બાબત ૧૦૯	વજ્ર યોગ૧૫૧
જન્મ પામનાર બાળકના સ્વરૂપ	ચવ યોગ૧૫૧
અને પ્રકૃતિ બાબત.....૧૧૦	કમળ યોગ.....૧૫૧
બાળકના શરીર ઉપર તલ, ગસા કે	વાપી યોગ.....૧૫૧
લાખું વિગેરે હોય તે બાબત...૧૧૨	યુષ્મ યોગ૧૫૧
પ્રકરણ ૩ જી.	શર યોગ૧૫૨
બાળકના રીષ્ટ બાબત.....૧૧૬	શક્તિ યોગ.....૧૫૨
બાળકના રીષ્ટ લેંગ યોગ બાબત ૧૨૧	દંડ યોગ.....૧૫૨
પ્રકરણ ૪ થી.	નો યોગ૧૫૨
રાજ્યયોગ બાબત૧૨૩	કુટ યોગ.....૧૫૨
રાજ્યયોગનું કૃણ કયારે ગળશે તે બા ૧૨૯	છત્ર યોગ.....૧૫૩
શ્રીરામચંદ્રજીમાહારાજની જન્મકુંડળી ૧૩૦	ચાંપ યોગ૧૫૩
શ્રી કૃષ્ણ ભગવાનની જન્મ કુંડળી ૧૩૧	અર્ધ ચંદ્ર યોગ.....૧૫૩
યુધિષ્ઠર રાજાની જન્મકુંડળી.....૧૩૩	સમુદ્ર યોગ૧૫૪
વીરક રાજાની જન્મ કુંડળી.....૧૩૪	ચક્ર યોગ.....૧૫૪
શિંકર આદિશાહની જન્મ કુંડળી...૧૩૫	વલક્રી અથવા વીણા યોગ..૧૫૪
અકબર આદિશાહની જન્મ કુંડળી ૧૩૬	દામીની યોગ૧૫૪
શિવાજી છત્રપતિની જન્મ કુંડળી ૧૩૭	પાસ યોગ૧૫૪
શ્રીવલ્લભાચાર્યમાહારાજની જન્મકુંડળી ૧૩૮	કેદાર યોગ૧૫૫
કૈસર હિંદ મહારાણી વિક્ટોરીઆની	શળ યોગ.....૧૫૫
જન્મ કુંડળી.....૧૩૯	યુગ યોગ.....૧૫૫
નીઝામ હૈદરાબાદના માજી દિવાન ચંદુ-	ગોળ યોગ૧૫૫
લાલની જન્મ કુંડળી૧૪૦	
સર જમશેદજીજીભાઈની જન્મકુંડળી ૧૪૧	પ્રકરણ ૭ મું
પ્રકરણ ૫ મું	ચંદ્ર યોગ બાબત૧૫૬
પ્રવજ્યા એટલે મૃદસ્થાશ્રમ છોડી સં-	અધિ યોગ બાબત.....૧૫૬
ન્યાસ લેવાના યોગ બાબત૧૪૩	સુનશ યોગ બાબત૧૬૦
પ્રકરણ ૬ મું	અનક્ષા યોગ બાબત.....૧૬૧
નાભસ યોગ બાબત ... ૧૪૮	દુર્ધરા યોગ બાબત.....૧૬૧
રજ્જુ યોગ૧૪૮	કેમ્બુમ યોગ બાબત૧૬૧
મૂસળ યોગ.....૧૪૮	સુનક્ષા, અનક્ષા, દુર્ધરા અને કેમ્બુ-

મ યોગના ૫ળ બાબત..... ૧૬૩

પ્રકરણ ૮ મું

ભાવ ઈળ આખત.....	૧૬૬
સૂર્યના આરે ભાવના ઈળ આખત	૧૬૭
ચંદ્રના આરે ભાવના ઈળ આખત	૧૭૧
મંગળના આરે ભાવના ઈળ આ	૧૭૬
બુધના આરે ભાવના ઈળ આખત	૧૮૦
ગુરૂના આરે ભાવના ઈળ આખત	૧૮૫
શુક્રના આરે ભાવના ઈળ આ	૧૮૯
શનિના આરે ભાવના ઈળ આ	૧૯૩
રાહુ ને કેતુના આરે ભાવના ઈળ	૧૯૭

પ્રકરણ ૯ મું

અહોની દ્રષ્ટિ આખતનાં ઈળ.....	૨૦૧
સૂર્યની દ્રષ્ટિના ઈળ આખત.....	૨૦૨
ચંદ્રની દ્રષ્ટિના ઈળ આખત.....	૨૦૩
મંગળની દ્રષ્ટિના ઈળ આખત...	૨૦૪
બુધની દ્રષ્ટિના ઈળ આખત.....	૨૦૫
ગુરૂની દ્રષ્ટિના ઈળ આખત.....	૨૦૬
શુક્રની દ્રષ્ટિના ઈળ આખત.....	૨૦૭
શનિની દ્રષ્ટિના ઈળ આખત.....	૨૦૮
રાહુની દ્રષ્ટિના ઈળ આખત.....	૨૦૯
અહોનીઅહોઉપરનીદ્રષ્ટિનાઈળઆખત.૨૧૦	

પ્રકરણ ૧૦ મું

ભાવ વિચાર આખત	૨૧૪
સાધારણ ભાવ વિચાર આખત ...	૨૧૪
પેહલા ભાવનો ભાવ વિચાર	૨૧૬
બીજા ભાવનો ભાવ વિચાર.....	૨૨૧
ત્રીજા ભાવનો ભાવ વિચાર	૨૩૫
ચોથા ભાવનો ભાવ વિચાર	૨૪૧
પાંચમા ભાવનો ભાવ વિચાર ...	૨૫૬
છઠ્ઠા ભાવનો ભાવ વિચાર	૨૬૨
સાતમા ભાવનો ભાવ વિચાર ...	૨૬૯
આઠમા ભાવનો ભાવ વિચાર ...	૨૭૯
નવમા ભાવનો ભાવ વિચાર ...	૨૮૫
દશમા ભાવનો ભાવ વિચાર ...	૨૯૧
અગીયારમા ભાવનો ભાવ વિચાર ૨૯૭	
બારમા ભાવનો ભાવ વિચાર ...	૨૯૮
વૃહજ્યતક ગ્રંથ મધેના ભાવવિચાર ૩૦૧	

ભાગ ૩ જો.

પ્રકરણ ૧ હું

દશાઆખત.....	૩૧૨
-------------	-----

સૂર્યની મહાદશામાં અંતર દશા ...	૩૧૫
ચંદ્રની મહાદશામાં અંતરદશા ...	૩૧૫
મંગળની મહાદશામાં અંતરદશા...	૩૧૫
બુધની મહાદશામાં અંતરદશા ...	૩૧૬
શનિની મહાદશા અંતરદશામાં ...	૩૧૬
ગુરૂની મહાદશામાં અંતરદશા ...	૩૧૬
રાહુની મહાદશામાં અંતરદશા...	૩૧૬
શુક્રની મહાદશામાં અંતરદશા.....	૩૧૬
સૂર્યની મહાદશાનું ઈળ	૩૧૯
ચંદ્રની મહાદશાનું ઈળ	૩૨૧
મંગળની મહાદશાનું ઈળ.....	૩૨૩
બુધની મહાદશાનું ઈળ	૩૨૪
શનિની મહાદશાનું ઈળ	૩૨૫
ગુરૂની મહાદશાનું ઈળ	૩૨૬
રાહુની મહાદશાનું ઈળ	૩૨૭
શુક્રની મહાદશાનું ઈળ.....	૩૨૮

પ્રકરણ ૨ જું.

દરેક માણસ કેટલા વર્ષ આયુષ્ય	
ભોગવે તે આખત	...૩૩૧

પ્રકરણ ૩ જું.

માણસનું મરણ ક્યારે, કયા નિગિતે,	
કેવી રીતે; કયા સ્થળે થશે, ત-	
થા મરણ પછી તેની કેવી ગતી	
થશે તે આખતનું નિર્ધારણ.....	૩૩૪

ભાગ ૪ થો.

સ્ત્રીઓના જન્મથી તેઓને ઈળ આ	૩૪૬
-----------------------------	-----

॥ श्री गणेशायनमः ॥

श्री सूर्यायनमः

उपसंहार.

જેના હગ્ગરો કિણું છે, ત્રેલોકનો દીપક, ચંદ્રની મૂર્તિમાં કલ્પાયેલો, જેનો પુનર્જન્મ થનાર નથી, એવા યોગીયોના મોક્ષનું દાર, આત્માને જાણનારા યોગી-ઓનો આત્મા, યજ્ઞમાનોનો યજ્ઞ, ગ્રહ નક્ષત્રાદીક્રંતા-અધિપતિ, લોકનો પ્રલય ઉત્પતિ તથા પાળણુનો સ્વામિ અને વેદમાં જે અનેક પ્રકારે ગવાયેલો એવો જે સૂર્ય તેને નમસ્કાર કરે છઉં.

હોરાતંત્ર રૂપ એટલે ખગોળ, ભુગોળ, માહાસાગર તરવામાં જેઓની યુદ્ધિ શ્રેષ્ઠ છે, એવા માહાન પુરૂષો જેઓ સારી યુદ્ધિવટે બહુ પ્રકારે શબ્દોના ન્યાય-યુક્ત જ્ઞેતિષ શાસ્ત્રના ગ્રંથો સંસ્કૃત ભાષામાં રચી પોતાનું નામ અમર મુકી ગયા છે, તે જ્ઞેતિષ શાસ્ત્રના ગ્રંથોમાંથી ખરી ઉપયોગી જાણવા જોગ બાબતો હરકોઈ સહેલથી સમજી શકે, તેવી રીતનો ગુજરાતી ભાષામાં આ લઘુ ગ્રંથ રચ્યું છઉં.

પૂર્વે જન્મના સંચીત કર્મના આધારે આ જન્મમાં સુખ દુઃખ ભોગવવાનું પ્રારબ્ધ બાંધાય છે. તે જ્ઞેતિષ શાસ્ત્ર બતાવી આપે છે. તેથી એ જ્ઞેતિષ શાસ્ત્ર જાણવું દરેક મનુષ્યને ધણું અગત્યનું છે. તે વાતની ખાત્રી માટે શકવર્તી રાજા વિરવિક્રમની દરબારમાં (૧) ધનવંતરી, (૨) રક્ષપણુક, (૩) અમરસિંહ, (૪) શંકુ, (૫) વૈતાલભટ, (૬) ઘટખરપર, (૭) કાળીદાસ, (૮) વરામીહર, (૯) વરરશ્મિ એ રીતે નવ પંડિત રત્નો દરબાર દિપાવતા હતા. જેમાના પંડિત વરાહમીયરનો સિંધ્ધાંત નિચે લખ્યું છઉં.

(૧) કેટલાએક શાસ્ત્રોમાં એમ કહેયું છે કે માણસને સુખ દુઃખ પ્રારબ્ધ પ્રમાણે મળે છે, અને કેટલાએક શાસ્ત્રોમાં એમ કહેયું છે કે ઊઘમ પ્રમાણે માણસને સુખ દુઃખ મળે છે. આ બન્ને મતમાં ગમેતે રીતે હોય અને ધારે કે પ્રારબ્ધ પ્રમાણે સુખ દુઃખ મળતું હોય તો પ્રારબ્ધ પ્રમાણે મળ્યું જશે તેમાં જ્ઞેતિષ શાસ્ત્ર જાણવાની શી જરૂર છે? આ સવાલનો વિગતવાર પુત્રાસો નિચે પ્રમાણે છે.

(૨) માણસના સુખ દુઃખનો આધાર ફક્ત પ્રારબ્ધ ઉપર હોય તો વેદમાં, પુરાણોમાં અને ધર્મ શાસ્ત્રમાં એમ કહેલું છે કે, યત્ કરીએ તો સ્વર્ગ સુખ મળે. ગાય, સુબર્ણ અને પૃથ્વીનું દાન દઈએ તો અક્ષય સુખ મળે. સત્ય બોલવું, પાપ કરવું નહીં, માયાપ અને ગુરની આજ્ઞા માનવી, હીરયા કરવી નહીં પણ આ સર્વથી વિરહ વરતવાનું કદી પ્રારબ્ધ છે તો પ્રારબ્ધ પ્રમાણે થવાથી માણસ દોષમાં નથી એમ માનવાથી ઉપરના શાસ્ત્રોની જરૂર નહીં હોવાથી વ્યર્થ થશે, તથા સ્વર્ગ નર્ક અને નીતિ ન્યાય મિથ્યા થશે. કેમકે થવાનું છે તે યતાં માણસનું કંઈ પણ ચાલતું નથી.

(૩) માણસના સુખ દુઃખનો આધાર ફક્ત ઊદ્યમ ઉપરજ નો હોય તો સર્વ માણસો સાફે ફળ ધારીને ઊદ્યમ કરે છે તોપણ તેમાંથી અણચીત્તવ્યું દુઃખ પેદા થાય છે, તેમ ન થવું જોઈએ એટલુંજ નહીં પણ કોઈ મનુષ્ય ગરીબ કે નિરધન થાય નહિ; વળી ઉપર પ્રમાણે ઊદ્યમજ નો મુખ્ય માનીએ તો માણસોનો આગલો તથા પાછલો જન્મ હોઈ શકે નહીં, ત્યારે સ્વર્ગ તથા નર્ક વિગેરે મિથ્યા થાય છે.

(૪) ઉપર પ્રમાણે એક બીજાથી વિરહ છે માટે તેનો નિર્ણય જણાવતાં પહેલાં પ્રારબ્ધ તો મુખ્ય માની શકાય નહીં. કારણ કે પ્રારબ્ધ એ પૂર્વ જન્મમાં કરેલું કર્મ છે તેનુંજ નામ આ જન્મમાં પ્રારબ્ધ પડ્યું છે; માટે પ્રારબ્ધ તે પૂર્વ જન્મના ઊદ્યમવશ જણાય છે.

(૫) ઉપર પ્રમાણે ઊદ્યમનું મુખ્યપણું સાબીત જણાય છે તોપણ તેમ નથી. કારણ કે સઘળા ઊદ્યમો સફળ થતા નથી એટલુંજ નહીં પણ વિરહ ફળવાળાં થઈ જાય છે તથા કેટલાએક કામોને પોતાના ઉદ્યમથી બની શકે નહીં એવા હોય છે તેમજ ઉદ્યમથી તે કામો બની શકે એવું વિચારમાં પણ આવતું નથી. આ ઉપરથી ઊદ્યમનું મુખ્યપણું ના સાબીત થાય છે.

(૬) આ ઉપરથી શાસ્ત્રોના પ્રમાણ સાથે ઘણા શાસ્ત્ર કરનારાઓ એમ સાબિત કરે છે કે પુર્વ જન્માંતરમાં જે કર્મ કરેલું છે, તે કર્મનાં ફળ મેળવનારા વખતનું પ્રારબ્ધ નામ છે, અને પ્રારબ્ધને આધિન ઊદ્યમ છે તેમજ ઊદ્યમને આધિન પ્રારબ્ધ છે. આ સિદ્ધાંતમાં એક સવાલ પેદા થાય છે, તે એ કે એ બેમાંથી પ્રથમ શું ? તો તેનો ઉત્તર કે બીજાંકૂર ન્યાયથી કહે છે કે જેમ બીજામાંથી ઝાડ પેદા થાય છે તે ઝાડમાંથી બીજ પેદા થાય તો તે બેમાંથી જેમ એકે પ્રથમ માનવામાં આવતું નથી, તેમ આ વિષે સમજવાનું છે.

(૭) ઉપરની હકીકતથી સાફ જણાય છે કે, માણસોનુંજ જેવું પ્રારબ્ધ

તેવો બિલોગ કરવાની બુદ્ધિ થાય છે, પણ ખપા હવેમો પ્રારબ્ધને વશ નથી કેમકે પ્રારબ્ધો ત્રણ પ્રકારનાં છે તેમાંનું પહેલું દ્રઢ, ખીન્નું અદ્રઢ અને ત્રીજું દ્રઢાદ્રઢ છે.

(૮) દ્રઢ પ્રારબ્ધ તો નકી ભોગવવાનું છે, એ કોઈ મિથ્યા કરી શકે એમ નથી, એને ટેટલાક વજ્રલેપ કરીને કહે છે—આ પ્રારબ્ધ ફેરવવાને ગમે તેટલા પ્રયત્નો કરીએ તે વ્યર્થ છે. જેમકે કોઈ ગધેડો છે તેની ગાય કરવા ગમે તેટલા પ્રયત્ન કરીએ તો તે ફેકટ છે.

(૯) આ સિવાય બાકીનાં બે જાતનાં પ્રારબ્ધો છે. તે યોગ્ય ઉપાયથી ફેરવી શકાય છે એમ વેદાંતમાં તથા ધર્મશાસ્ત્રની સમૃતિઓમાં કહેલું છે.

(૧૦) દ્રઢાદ્રઢ પ્રારબ્ધ ફેરવવાને યોગ્ય ઉપાય કરવાથી તેને સુધાર્યું પણ તેનો મુળભાગ કાંઈ કાયમ રહે છે. જેમકે નાનપણમાં કોઈ માણસને સાપે કર-ડેલો છે અને તે સાપનું ઝેર અથવા વિષ મંત્ર પ્રયોગથી અથવા ઐષધથી નાસ થતાં માણસ કુશળ રહે છે, તોપણ તેની આખી જીદગીમાં જ્યારે જ્યારે ધમધોર વરસાદ ચડી આવે છે, ને ગાજવીજ થાય છે, ત્યારે ત્યારે તે માણસનું માથું દુઃખવા આવે છે એ નાનપણમાં કરડેલા સાપનો પ્રભાવ છે, કેમકે સાપનું વીખતો કરડ્યા પછી તુરત ઉતરી ગયું છે, તોપણ તેની થોડી અસર શરીરમાં કાયમ રહી છે તે જો કે દેખીતી રીતે જાણવામાં આવતી નથી, તોપણ ઉપર કહેલા મેઘાડખર વખતે પ્રસિદ્ધ થાય છે આવા પ્રારબ્ધને દ્રઢાદ્રઢ કહે છે.

(૧૧) અદ્રઢ પ્રારબ્ધનો યોગ્ય ઉપાય કરવાથી તદન ફેરવી શકાય છે, જેમ કે બિનાબામાં તાપ પડે છે, તે કોઈથી મિથ્યા થઈ શકતો નથી, તોપણ છત્રી ઓઢીને ચાલીએ તથા પગમાં જોડા પેહેરીને ચાલીએ તો આપણને તે તાપ હર-કત કરશે નહીં, તેમજ કાંટાવાળી જમીનમાં જોડા પેહેરી ચાલવાથી કાંટા લાગશે નહીં.

(૧૨) ધર્મશાસ્ત્રો, પુરાણો વિગેરે તમામ શાસ્ત્રો પાછળના બે પ્રારબ્ધો ફેરવવાને બોધ કરતાં ફરમાવે છે કે પુણ્ય કરવાથી પાપ નાસ પામશે, અને જ્યારે પાપ નાશ પામશે ત્યારે દુઃખ મટશે, કેમકે દુઃખનો આધાર પાપ ઉપર છે અને સુખનો આધાર પુણ્ય ઉપર છે.

(૧૩) પ્રારબ્ધનું ફળ ક્યારે કેવી રીતે કેવું મળશે, તે જાણવાનું કામ જો-તિષ શાસ્ત્રનું છે, જેમકે ધરની અંદર તમામ જાણસો અનુક્રમે ગોઠવેલી છે, અને તે ધરમાં અંધારું છે, તેમાંથી વસ્તુ મેળવવાને કોઈ અજણ્યો માણસ ઘ-ણાં ફાંફાં મારશે તોપણ તેને ધારેલી વસ્તુ સહેજ અને સહેલાઈથી મળશે નહીં,

પણુ જો દીવો પ્રકટીને ધરમાં જશે તો તેને ધારેલી વસ્તુ સેહેનથી મળી શકશે. આ પ્રમાણે જોતિષશાસ્ત્ર વગર માણસનું જીવતર અંધારા જેવું છે. કારણુ કે ભવિષ્ય કાળમાં શું શું બનવાનું છે, તેની કાંઈ તેને ખબર હોતી નથી.

(૧૪) માણસનું પ્રારબ્ધ તેની જન્મ વખતની કુંડલી ઉપરથી પરખી શકાય છે, કેમકે જેના સારા ગ્રહ છે તેનું સારું પ્રારબ્ધ છે, અને જેના નહારા ગ્રહ છે તેનું નબળું પ્રારબ્ધ છે, વળી ગ્રહોના બળાબળ ઉપરથી દ્રઢ અદ્રઢ કે દ્રઢાદ્રઢ ફળ પણ પારખી શકાય છે.

(૧૫) વળી ગ્રહોની માહાદશા અંતર દશાના વખતમાં પ્રારબ્ધનું ફલ મળવાનો વખત મુકરર થઈ શકે છે. કેમકે સારા પ્રારબ્ધનું ફળ સારી માહાદશા અંતર દશામાં મળશે અને નહારા પ્રારબ્ધનું ફળ નહારી માહાદશા અંતરદશામાં મળશે.

(૧૬) સારા અથવા નહારા ફલ ઉપજાવનારા પ્રારબ્ધના દરબજા પણ ગ્રહોના બલાબલ પ્રમાણે માહાદશા અંતરદશાથી ઠરાવી શકાય છે.

(૧૭) ઉપર પ્રમાણે પ્રારબ્ધને અનુકુળ ઉદ્યમ કરવાથી માણસ આ સંસારમાં સર્વ કામની સિદ્ધિને પામે છે એમ વેદમાં અને ધર્મશાસ્ત્રમાં કહેલું છે તે જોતિષશાસ્ત્રના આધારે કહેલું છે.

(૧૮) માણસોના દરેક કામમાં જોતિષનો ખપ પડે છે. જનોઈ, વીહવાહ, વાસ્તુ, દેશાંતર વિગેરે કામ કરવાનો સારો વખત જોતિષશાસ્ત્રના મૂર્દતથી ઠરાવી શકાય છે, તેમજ દરેક મનુષ્યનું નામ પણ તેનો પિતા જોતિષશાસ્ત્રના અંથના આધારથી પાડે છે.

(૧૯) અમુક વખતે અમુક યજ્ઞ કરવો એ વેદમાં કહેલું છે, જેમકે શારદ, અશ્વમેધ, વાજપય, રાજસુ, ધૌણીમાં, વૈશ્વદેવ વિગેરે યજ્ઞો કરવાના જુદા જુદા વખતો ઠરેલા છે તે વખત પણ જોતિષશાસ્ત્ર ઉપરથીજ નક્કી ઠરાવી શકાય છે.

(૨૦) ઝાડો અને વનસ્પતિઓ વખત પ્રમાણે ફળે છે. વસંતઋતુમાં વનસ્પતિ નવપક્ષવ થાય છે, અનાજને શરદ ઋતુમાં પાકે છે. તેમ પ્રાણીઓ પણ વખત વગર ફળ ઉપજાવી શકતું નથી. આ વખત જોતિષશાસ્ત્ર દરશાવે છે માટે જોતિષશાસ્ત્રને કાળવિધાન શાસ્ત્ર કહે છે.

(૨૧) જોતિષશાસ્ત્ર વેદમાંથી નીકળેલું છે કેમકે વેદના છ અંગ માંહેનું નેત્રાંગ જોતિષશાસ્ત્ર છે. એમ ધર્મશાસ્ત્રમાં ફરમાવેલું છે.

ઉપર પ્રમાણે વેદમાંથી પ્રગટ થયેલાં જ્યોતિષશાસ્ત્ર જાણવાની દરેક માણસને ધણી જરૂર છે, તે ઉપરની હકીકત ઉપરથી ખાત્રી થશે માટે સર્વ સજ્જનોએ તેનો અંગીકાર કરવો એવી મારી વિનંતી છે.

વઢવાણુ સીવીલ સ્ટેશન.

તા. ૧ લી જાન્યુઆરી ૧૮૮૯.

વકીલ શાકરલાલ શંભુલાલ દેશાઈ.

બ્રહ્મસત્રી ભરૂચવાસી.

ભાગ પેહેલો.

પ્રકરણ પેહેલું.

સંજ્ઞા વિચાર.

સંવત્સર, નક્ષત્ર, યોગ, કરણ વિગેરે ક્યારે

ક્યારે બેસે છે તે આગત.

સંવત તથા શક.

શાલીવાહનનો શક કરતાં વિક્રમનો સંવત ૧૩૫ વર્ષ પેહેલાંથી છે, એટલે શાલીવાહન શકમાં ૧૩૫ ઉમેરીયે ત્યારે વિક્રમાદીત્ય સંવત થાય તેમજ વિક્રમાદીત્ય સંવતમાંથી ૧૩૫ બાદ કરીએ ત્યારે ચૈત્રાદી શાલીવાહન શક થાય. ઉદાહરણ સંવત-૧૯૪૫માંથી ૧૩૫ બાદ કર્યા તો ચૈત્રાદીશકે ૧૮૧૦નો શાલીવાહનનો શક થાય છે.

સંવત્સર.

નીચે લખ્યા અનુક્રમે સાઠ સંવત્સરો છે તે નીચેના અનુક્રમે એક સંવત્સર એક વર્ષ રહે બાદ બીજું બેસે છે, તે પ્રમાણે અનુક્રમે સાઠે સંવત્સર બેઠા પછી ફરીતે પેહેલાંથી બેસવા માંડે છે. દરેક મનુષ્યનો કયા સંવત્સરમાં જન્મ થયો છે, તે જન્મક્ષર અથવા જન્મોત્તરી ઉપરથી જણાશે.

(૧) પ્રભવ.	(૧૬) ચિત્રમાનું.	(૩૧) હેમલંબ.	(૪૬) પરિધાત્રી.
(૨) વિભવ.	(૧૭) શુભાનુ.	(૩૨) વિલંબ.	(૪૭) પ્રમાથી.
(૩) શુક્લ.	(૧૮) તારણ.	(૩૩) વિકારી.	(૪૮) આનંદ.
(૪) પ્રભોદ.	(૧૯) પાર્થિવ.	(૩૪) સર્વરી.	(૪૯) રાક્ષસ.
(૫) પ્રજ્વલિત.	(૨૦) વ્યથ.	(૩૫) પ્લવ.	(૫૦) નલ.
(૬) અંગીરા.	(૨૧) સર્વજીત.	(૩૬) શુભકંત.	(૫૧) પીંગલ.
(૭) શ્રીમુખ.	(૨૨) સર્વધારી.	(૩૭) શોભનકંત.	(૫૨) કાળ.
(૮) ભાવ.	(૨૩) વીરોધી.	(૩૮) કોદ્દી.	(૫૩) સિધાર્ય.
(૯) યુવા.	(૨૪) વીકંત.	(૩૯) વિશ્વાવસુ.	(૫૪) રૌદ્ર.
(૧૦) ધાતા.	(૨૫) ખર.	(૪૦) વત્સર.	(૫૫) દુર્ભતી.
(૧૧) ઈશ્વર.	(૨૬) નંદન.	(૪૧) પ્લવંગ.	(૫૬) દુર્લભી.
(૧૨) બહુધાન્ય.	(૨૭) વિજય.	(૪૨) કીલક.	(૫૭) રૂધિરોદગારી.
(૧૩) પ્રમાથી.	(૨૮) જય.	(૪૩) સોમ્ય.	(૫૮) રક્તાક્ષ.
(૧૪) વિક્રમ.	(૨૯) મન્મથ.	(૪૪) સાધારણ.	(૫૯) કોધન.
(૧૫) વૃષભ.	(૩૦) દુર્મુખ.	(૪૫) વિરોધી.	(૬૦) ક્ષયકંત.

સંક્રાંતી ૧૨ છે.

નિચે લખ્યા પ્રમાણે બાર સંક્રાંતિ એક વર્ષમાં આવે છે, અને દરેક સંક્રાંતિ એક મહીનાના આશરા સુધી રહે છે.

- (૧) મેષ સંક્રાંતિ ચૈત્ર માસમાં આવે છે.
- (૨) વૃષભ સંક્રાંતિ વૈશાખ માસમાં આવે છે.
- (૩) મીથુન સંક્રાંતિ જ્યેષ્ઠ માસમાં આવે છે.
- (૪) કર્ક સંક્રાંતિ અષાઢ માસમાં આવે છે.
- (૫) સિંહ સંક્રાંતિ શ્રાવણ માસમાં આવે છે.
- (૬) કન્યા સંક્રાંતિ ભાદરવા માસમાં આવે છે.
- (૭) તોલા સંક્રાંતિ આષો માસમાં આવે છે.
- (૮) વૃશ્ચિક સંક્રાંતિ કાર્તિક માસમાં આવે છે.
- (૯) ધન સંક્રાંતિ માગસર માસમાં આવે છે.
- (૧૦) મકર સંક્રાંતિ પોસ માસમાં તથા ૧૨ મી જાનેવારીએ બેસે છે.
- (૧૧) કુંભ સંક્રાંતિ મહા માસમાં આવે છે.
- (૧૨) મીન સંક્રાંતિ ફાગણ માસમાં આવે છે.

સમજાતી

જે માસમાં સંક્રાંતિ ન આવે તે માસ અધીક (પરશોતમ) માસ જાણવો.

અયન બે છે.

પેહેલો અયન ઉતરાયન તે મકર સંક્રાંતિથી મીથુન સંક્રાંતિ સુધી સૂર્યની ગતી ઉત્તર તરફ, તેથી ઉતરાયણનો સૂર્ય કહેવાય છે.

બીજો દક્ષાયન તે કર્કશંક્રાંતિથી ધનશંક્રાંતિ સુધી સૂર્યની ગતી દક્ષિણ તરફ છે, તેથી દક્ષિણાનનો સૂર્ય કહેવાય છે.

ગાલ ૨ છે.

(૧) જીત્તર ગાલ મેષ શંક્રાંતિથી હમાસ રહે છે.

(૨) દક્ષિણ ગાલ તોલા શંક્રાંતિથી ૭ માસ રહે છે.

વરસમાં છ ઋતુ નિચે પ્રમાણે છે.

(૧) વસંત ઋતુ મીન અને મેષ રાશીનો સૂર્ય ચાપ ત્યારે એટલે ફાગણ ચૈત્ર આ બે માસમાં એ ઋતુ રહે છે તેમાં ઝાડોનાં પાંદડાં ખરી પડીને નવાં બિંદે છે, તથા ધુસોમાં સુગંધ આવે છે.

(૨) ગિરીખ ઋતુ વરખ અને મીથુન રાશીનો સૂર્ય થાય ત્યારે એટલે વૈશાખ જેટ આ બે માસમાં એ ઋતુ રહે છે તેમાં તાપ ઘણો પડે. મનુષ્યના શરીરે પરસેવો ઘણો થાય, ટાઢો વાયુ સારો લાગે, બુખ થોડી, ને તરસ ઘણી લાગે, અને ઠંડું પાણી પીવું સાફ લાગે.

(૩) વર્ષાઋતુ કરક અને સિંહ રાશીનો સૂર્ય થાય ત્યારે એટલે અષાઢ શ્રાવણ આ બે માસમાં એ ઋતુ રહે છે. તેમાં વરસાદ ભારે વરસે અને નવું અનાજ પકવવાને ખેડુત. લોકો જમીન ખેડી અનાજ વાવે.

(૪) સરદ ઋતુ કન્યા અને તોલા રાશીનો સૂર્ય થાય ત્યારે એટલે ભાદરવો તથા આસો. આ બે માસમાં એ ઋતુ રહે છે, તેમાં સરદી ઘણી રહે મનુષ્યને રોગનો ઊપદ્રવ થાય, ખાધું પચે નહિં.

(૫) હેમંત ઋતુ વ્રશ્ચિક અને ધન રાશીનો સૂર્ય થાય ત્યારે એટલે કાર્તિક માગશર આ બે માસમાં એ ઋતુ રહે છે. તેમાં નવું અનાજ આવે થોડી થોડી ટાઢ વાય બુખ ઘણી લાગે ખાધેલું પાચન થાય અને જીવને સુખાકારી રહે.

(૬) શશીર ઋતુ મકર અને કુંભ રાશીનો સૂર્ય થાય ત્યારે એટલે પોસ તથા માહા માસમાં એ ઋતુ રહે છે. તેમાં ટાઢ ઘણી વાય હીમ પડે ૩ અને બીનનાં કપડાં પહેરવાં સારાં લાગે.

માસ ૧૨ છે.

(૧) ચૈત્ર.	(૪) અસાઢ.	(૭) આસો.	(૧૦) પોસ.
(૨) વૈશાખ.	(૫) શ્રાવણ.	(૮) કારતક.	(૧૧) માહા.
(૩) જેષ્ઠ.	(૬) ભાદરવો.	(૯) માગસર.	(૧૨) ફાગણ.

(૧) શુકલપક્ષ તે અજવાળીકું. (૨) કૃષ્ણપક્ષ તે અંધારીકું.

તિથી ૧૬ છે.

(૧) પ્રથમી.	પ્રતિપદા.	(૯) નવમી.	નોમ.
(૨) દ્વીતિયા.	બીજ.	(૧૦) દશમી.	દશમ.
(૩) ત્રિતિયા.	ત્રીજ.	(૧૧) એકાદશી.	અગીઆરસ.
(૪) ચતુરદી.	ચોથ.	(૧૨) દ્વાદશી.	બારસ.
(૫) પંચમી.	પાંચમ.	(૧૩) ત્રીયોદસી.	તેરસ.
(૬) શષ્ઠી.	છઠ્ઠી.	(૧૪) ચતુરદસી.	ચઉદસ.
(૭) સપ્તમી.	સાતમ.	(૧૫) પુર્ણિમા.	પુનેમ.
(૮) અષ્ટમી.	આઠમ.	(૧૬) અમાવાસ્યા.	અમાસ.

ઊપર લખેલી સોલ તિથિમાં અધારી ચંદ્રદશ અને અમાશને દિવશે કોઈ મનુષ્યનો જન્મ થયો હોય તો, કેવું ફલ મળે તે આ જગ્યાએ લખવાની જરૂર ધારી નિચે પ્રમાણે લખીએ છીએ.

મદન રત્ન નામના ગ્રંથમાં ગર્ગાચાર્ય ઋષિ કહે છે કે અધારી ચંદ્રદશે જન્મ થયો હોય તો નિચે પ્રમાણે છ પ્રકારનું ફલ છે.

ચંદ્રદશ જેસે ત્યારથી દસ ઘડી સુધીમાં જન્મ થયો હોય તો સાડે ફળ મળે. દસથી વીસ ઘડી સુધીમાં જન્મ થયો હોય તો બાપનું મૃત્યુ થાય. વીસ ઘડીથી ત્રીસ ઘડી સુધીમાં જન્મ થયો હોય તો માતાનું મૃત્યુ થાય. ત્રીસ ઘડીથી ચાળીસ ઘડી સુધીમાં જન્મ થયો હોય તો મામાનું મૃત્યુ થાય ચાળીસ ઘડીથી પચાસ ઘડી સુધીમાં જન્મ થયો હોય તો વંશનો ક્ષય થાય અને પચાસ ઘડીથી સાઠ ઘડી સુધીમાં જન્મ થયો હોય તો ધનની હાની થાય એ રીતે ગર્ગાચાર્ય ઋષિ લખે છે. શાન્તિ કરવાથી અશુભ ફળનો નાશ થાય એવી રીતે પણ શાસ્ત્રમાં લખ્યું છે.

**અમાવાસ્યાને દહાડે જન્મ થયો હોય
તેનું ફળ નિચે પ્રમાણે.**

(પરિષિષ્ટ ભાષ્ય નામના ગ્રંથ મધ્યથી.)

ચૌદસ ઉપર અમાંસ હોય તો તેને સીનીવાલી અમાંસ કહેવાય છે તેમાં જો જન્મ થયો હોય તો હાથી, ઘોડા, પશુ, દોર અને લક્ષ્મિ એ સઘળાનો નાશ થાય તેમજ જન્મ પામનારનું મૃત્યુ થાય. એરીતે ગર્ગાચાર્ય ઋષિ કહે છે.

(પ્રયોગ પારિ જતના ગ્રંથ મધ્યથી.)

પડવા યુક્ત અમાંસ હોય તો તેને કુહુવાલી અમાંસ કહે છે. તેમાં જન્મ થયો હોય તો ઊપર લખેલી શીનીવાલી અમાંસ કરતાં વધારે હાની કરે. તે એ રીતે કે ઊપર પ્રમાણે હાથી, ઘોડા, પશુ, દોર અને દ્રવ્ય તેમજ ઘર, જગ્યા, ભાઈ, ભાંડુ, માતા વિગેરે સર્વનો ક્ષય કર્તા છે. એ રીતે ગર્ગાચાર્ય ઋષિ કહે છે.

શાન્તીસાર નામના ગ્રંથમાં નારદજીનું વચન નિચે પ્રમાણે છે.

અમાવાસ્યાને દહાડે જન્મ થયો હોય તો માતા પિતાનો નાશ કરે તેમજ કેવળ દળીદ્રી થાય.

ઉપર લખેલા બધા દોષની શાન્તી કરવાથી અશુભ ફળ નાશ પામે છે. એ રીતે પણ શાસ્ત્રમાં લખ્યું છે.

વાર સાત છે.

- (૧) રવીવાર. (૩) મંગળવાર. (૫) ગુરુવાર. (૭) સનીવાર.
 (૨) સોમવાર. (૪) બુધવાર. (૬) શુક્રવાર.

દીવારાત્રી.

દીવસ તથા રાત્રીએ જન્મ થયો હોયતો તેને દીવારાત્રી કહેછે.

નક્ષત્ર ૨૮ છે.

નિચે લખ્યા અનુક્રમ પ્રમાણે નક્ષત્રો બેસેછે. તે દરેક નક્ષત્ર સાઠ ધડીના આશરાનું છે. કયા નક્ષત્રમાં જન્મ થયોછે તે જન્મોત્તરીમાં લખેત્ર હોય છે.

(૧) અસ્વતી.	(૮) પુબ્ય.	(૧૫) સ્વાતી.	(૨૨) અભીચીત.
(૨) મરણી.	(૯) અસલેસા.	(૧૬) વીસાખા.	(૨૩) શ્રવણ
(૩) કૃત્તિકા.	(૧૦) મધા.	(૧૭) અનુરાધા.	(૨૪) ધનેષ્ટા.
(૪) રેહેણી.	(૧૧) પુર્વાશ્વિનયુતી.	(૧૮) જ્યેષ્ઠા.	(૨૫) શતભીષા.
(૫) મૃગશર.	(૧૨) જિતરાશ્વિનયુતી.	(૧૯) મુત્ર.	(૨૬) પુર્વાભાદ્રપદ.
(૬) આર્દ્રા.	(૧૩) હસ્ત.	(૨૦) પુર્વાષાઢા.	(૨૭) જિતરાભાદ્રપદ.
(૭) પુનરવસુ.	(૧૪) ચીત્રા.	(૨૧) જિતરાષાઢા.	(૨૮) રેવતી.

ઉપર લખેલા નક્ષત્રો મધ્યે અભીચીત નક્ષત્ર જિતરાષાઢા જિતરના પેહેલાં આશરે ધડી ૧૫ અને શ્રાવણ નક્ષત્રની શરૂઆત આશરે ધડી ૪ મળી કુલ ધડી ૧૯ના આશરાનું અભીચીત નક્ષત્ર છે.

ઉપર પ્રમાણે શ્રવણ નક્ષત્રમાંથી ધડી ૪ જતાં બાકી ધડી ૫૬ના આશરાનું શ્રવણ નક્ષત્ર રહે છે, તેમજ જિતરાષાઢા ધડી ૪૫ના આશરાનું રહે છે.

ઉપરના નક્ષત્ર મધ્યે મુળ નક્ષત્ર તથા જ્યેષ્ઠા અને અસલેસા નક્ષત્રમાં કોઈ મનુષ્યનો જન્મ થયો હોય તો કેવું ફળ મળે તે જાણવાની અગત્ય જાણી નિચે પ્રમાણે લખીએ છઈએ.

મુળ નક્ષત્રમાં જન્મ થયો હોય તો તેનું ફળ નીચે પ્રમાણે અંચમાં લખેલું છે.

એક ધડીથી પાંચ ધડી સુધીમાં જન્મ થયો હોય તો વડીલોની કૃપાવાળો જાણવો. ૩૪થી ૬૯ ધડી સુધીમાં જન્મ થયો હોય તો પિતાનું મૃત્યુ થાય. અને અગ્નિઆરથી અઢાર ધડી સુધીમાં જન્મ થયો હોય તો પોતાના બાહુબળવડે પરાક્રમિ થાય અને ૧૯થી ૨૬ ધડી સુધીમાં જન્મ થયો હોય તો નહારી બુદ્ધિવાળો જાણવો, અને ૨૭-૨૮ એ બે ધડી સુધીમાં જન્મ થયો હોય તો જા-

છાદસા કરે અને ૨૯થી ૩૬ ઘડી સુધીમાં જન્મ થયો હોય તો પ્રભુ ઉપર આસ્થાવાળો અને તેથીજ વિદ્યા જાણનારો જાણુવો. ૩૭થી ૪૮ ઘડી સુધીમાં જન્મ થયો હોય તો તે પ્રાણિની ઉંમર થોડી જાણવી અને ૪૯થી ૫૧ ઘડી સુધીમાં જન્મ થયો હોય તો તે પ્રાણિ મૃત્યુ પામે. ૫૨થી ૫૪ ઘડી સુધીમાં જન્મ થયો હોય તો તે ધનવાન થાય અને ૫૫થી ૬૦ ઘડી સુધીમાં જન્મ થયો હોય તો પરદેશવાસી અને શીળવાન પુરૂષ જાણુવો.

હવે જોશ નક્ષત્રમાં જન્મ થયો હોય તો નીચે પ્રમાણે ફળ આપે છે.

નક્ષત્ર ખેસે તે થકી સાત ઘડી સુધીમાં જન્મ થયો હોય તો રાજ્યની પ્રાપ્તિ કરે અથવા રાજ્ય જેવા વૈભવનું સુખ મળે, અને ૮થી ૧૫ ઘડી સુધીમાં જન્મ થયો હોય તો તે પ્રાણિ મૃત્યુ પામે. ૧૬થી ૨૦ ઘડી સુધીમાં જન્મ થયો હોય તો તે પ્રાણિની માતા મૃત્યુ પામે અને ૨૪થી ૨૯ ઘડી સુધીમાં જન્મ થયો હોય તો ભાઈનું મૃત્યુ થાય. હવે ૩૦થી ૩૩ ઘડી સુધીમાં જન્મ થયો હોય તો મામાનું મૃત્યુ થાય. ૩૪થી ૪૩ ઘડી સુધીમાં જન્મ થયો હોય તો સૌભાગ્યની વૃદ્ધિ કરે. ૪૪થી ૪૮ ઘડી સુધીમાં જન્મ થયો હોય તો પોતે દુઃખી થાય, અથવા કષ્ટી ભોગવે. ૪૯થી ૫૬ ઘડી સુધીમાં જન્મ થયો હોય તો સારું ફળ ભોગવે અને ૫૭-૫૮ એ બે ઘડી સુધીમાં જન્મ થયો હોય તો તે પ્રાણિ જીમણતાવાળો થાય, અને ૫૯થી ૬૦ ઘડી સુધીમાં જન્મ થયો હોય તો તે અલ્પ આયુષ્યવાળો જાણુવો.

અસલેસા નક્ષત્રમાં જન્મ થયો હોયતો નીચે પ્રમાણે ફળ આપે છે.

અસલેસા નક્ષત્ર ખેડા પંચી પાંચ ઘડી સુધીમાં જન્મ થયો હોયતો સર્વદા સુખી થાય. છથી આઠ ઘડી સુધીમાં જન્મ થયો હોયતો ધનનો ક્ષય થાય અને ૯થી ૧૧ ઘડી સુધીમાં જન્મ થયો હોયતો કુળનો ક્ષય થાય અને આરથી ૨૧ ઘડી સુધીમાં જન્મ થયો હોયતો માતાપિતા બંનેનો નાશ થાય, ૨૨થી ૨૯ ઘડી સુધીમાં જન્મ થયો હોયતો વ્યવસાય થાય, અને ૩૦થી ૩૫ ઘડી સુધીમાં જન્મ થયો હોયતો પોતાના જાલુબળ વડે પ્રાકૃતિ થાય, અને ૩૬થી ૪૦ ઘડી સુધીમાં જન્મ થયો હોયતો મામાનું મૃત્યુ થાય, અને ૪૧-૪૨ આ બે ઘડીમાં જન્મ થયો હોયતો થોડું આયુષ્ય ભોગવે, એટલે જાળપણમાંજ મૃત્યુ થાય, અને ૪૩ ઘડીથી ૫૦ ઘડી સુધીમાં જન્મ થયો હોયતો રાજ્યનું તથા સંસારનું સુખ મળે, ૫૧થી ૫૫ ઘડી સુધીમાં જન્મ થયો હોયતો માતાનું મૃત્યુ કરે, અને ૫૬થી ૬૦ ઘડી સુધીમાં જન્મ થયો હોયતો તે પ્રાણિ મૃત્યુ પામે.

ઉપર લખેલાં ત્રણે નક્ષત્રમાં દીકરો અથવા દીકરીનો જન્મ થાયતો શાંતિ કરવાથી હોય મટે છે, એવી રીતે શાસ્ત્રનાં લખેલ છે.

અભુક્ત મુળ ખાખત.

જેણે નક્ષત્ર ઉતરતાં હેવટની એક ઘડી અને મુળ નક્ષત્ર બેઠા પછી બે ઘડી તેને અભુક્ત મુળ કહે છે. તેમાં બાળકનો જન્મ થાય તો તે બાળકનાં માતા પિતા ધણાં દરિદ્રી અને અતી દુઃખી અને કષ્ટી થાય છે. તેથી કરીને શાસ્ત્રવાળા એમ કહે છે કે તે બાળકનું મોં જોતું નહિં એટલે માથાપે તેનો ત્યાગ કરવો અને તે બાળકની બાર વરસની ઉંમર થયા પછી મોઢું બુલે તો બાધ નથી.

ઉપર જેણે નક્ષત્રની એક ઘડી ખતાવી છે પણ બીજા આચાર્યો જેણાની બે ઘડી પણ કહે છે.

યોગ ૨૭ છે.

નિચે લખ્યા અનુક્રમ પ્રમાણે યોગ બેસે છે. તે દરેક યોગ આશરે ૬૦ ઘડી સુધી રહે છે. કયા યોગમાં જન્મ થયો છે, તે જન્મોત્તરમાં લખેલ હોય છે.

(૧) વીશકુંભ.	(૮) ધૃતી.	(૧૫) વજ્ર.	(૨૨) સાધ્ય.
(૨) પ્રીતી.	(૯) શુક્ર.	(૧૬) સીદ્ધી.	(૨૩) શુભ.
(૩) આયુષ્યમાન (૧૦) ગંજ.	(૧૭) વ્યતીપાત.	(૨૪) શુક્લ.	
(૪) સૌભાગ્ય.	(૧૧) વૃદ્ધિ.	(૧૮) વરીયાણુ.	(૨૫) ભ્રમા.
(૫) શોભન.	(૧૨) ધ્રુવ.	(૧૯) પરીધ.	(૨૬) ઇંદ્ર.
(૬) અંતીગંજ.	(૧૩) વ્યાધાત.	(૨૦) ધીવ.	(૨૭) વૈદ્યવ્રત.
(૭) શુકર્મા.	(૪) હર્ષણુ.	(૨૧) સીદ્ધ.	

ઉપર લખેલા યોગો મધ્યે વ્યતીપાત અને વૈદ્યવ્રતમાં કોઈ મનુષ્યનો જન્મ થયો હોય તો કેવું ફળ મળે તે જાણવાની અગત્ય જાણી નિચે પ્રમાણે લખીએ છઈએ.

શાંતિસાર નામના ગ્રંથમાંથી,

શૌનક ઋષી કહે છે કે વ્યતીપાત અથવા વૈદ્યવ્રતમાં જન્મ થયો હોય તો તે મનુષ્ય દરિદ્રી થાય, તથા તેના માતા પિતા પણ દરિદ્રી થાય તેમ તે મનુષ્ય વ્યાધીવાળો, ભયવાળો, લક્ષ્મિ વગરનો તથા થોડી આયુષ્યવાળો તથા પોતાની સ્ત્રીને દુઃખ દેનારો તથા બધી વસ્તુનો નાશ કરનારો એટલે વેચી નાખનારો જાણવો.

ઉપર લખેલા દોશની શાંતિ કરવાથી અશુભફળ મટેછે, એવી રીતે પણ શાસ્ત્રમાં લખેલ છે.

કરણ ૧૧ છે.

નીચે લખેલા અનુક્રમ પ્રમાણે અગીઆર કરણો છે.

(૧) પેહેરો બવ.	(૪) તૈતલ.	(૭) વીષ્ટી.	(૧૦) નાગ.
(૨) બીન્નેબાળવ.	(૫) ગીરી.	(૮) સકુમી.	(૧૧) કીરતુંધ.
(૩) કઝલવ.	(૬) વણીજ.	(૯) ચતુષપદ.	

દરેક દીવસ તથા રાત્રી મળીને બે કરણ આવેછે. તે શુક્રપક્ષની પડવાની ત્રીસ ઘડી આશરે ગયા પછી, બવ કરણ બેસેછે. તે ત્રીસ ઘડી સુધી રહે પછી બીન્ને બાળવ, પછી ત્રીન્ને, ચોથો, પાંચમો, છઠો સાતમો કરણ બેસે તે પણ આશરે ત્રીસ ઘડી સુધી રહે છે.

આઠ, નવ, દશ, અગીઆર આ કરણો અંધારીયા ચક્રદસની આશરે ત્રીસ ઘડી ગયા પછી બેસે તે અમાસનો દીવસ તથા રાત્રી અને પડવાની આશરે ત્રીસ ઘડી સુધી એ ચારે કરણો બેસે પછી બવથી બેસવા માંડે.

ગણ ૩ છે.

દેવ ગુણ.

અનુરાધા, શ્રવણ, પુષ્ય, રેવતી, હસ્ત, અગસર, અશ્વતી, પુતરવસુ સ્વાતી આ નવ નક્ષત્રમાં જન્મ થયો હોય તો દેવગુણ કહેવાય છે.

મનુષ્ય ગુણ.

પુર્વાભાદ્રપદ, પુર્વાષાઢા, પુર્વાશ્લેષુની, ઉત્તરાભાદ્રપદ, ઉત્તરાષાઢા, ઉત્તરાશ્લેષુની, આરદ્રા, રોહિણી, ભરણી, આ નવ નક્ષત્રમાં જન્મ થયો હોયતો મનુષ્ય-ગુણ કહેવાય છે.

રાક્ષસ ગુણ.

કતીકા, અસલેસા, મધા, ચિત્રા, વીસાખા, જ્યેષ્ઠા, મુલ, ધનેષ્ઠા, શતભિષા આ નવ નક્ષત્રમાં જન્મ થયો હોયતો રાક્ષસગુણ કહેવાય છે.

સમજૂતી.

કેટલીક ન્યાતોમાં સગાઈ કરતાં પેહેલાં વરકન્યાના ગ્રહો મેળવે છે તેમાં વરકન્યાના ગુણ પણ જોવાય છે. તે એવી રીતે કે બન્નેનો એકજ ગુણ હોય તો રાશ સારી જાણવી અને જો એકનો દેવ ગુણ અને બીજનો મનુષ્ય ગુણ હોયતો તે રાશ મધ્ય જાણવી અને જો એકનો દેવ ગુણ હોય અને બીજનો રાક્ષસ ગુણ હોય તો તે જોડાને કળેશ કળઓ થયા કરે એમ સમજવું,

અને જો એકનો મનુષ્ય ગુણ અને બીજાનો રાક્ષસ ગુણ હોય ને લગ્ન કરે તો તે મનુષ્ય ગુણ વાલાનું મૃત્યુ થાય એમ જ્ઞાણવું.

નામ પાડવા બાબત.

દરેક મનુષ્ય, પુરુષ, વા સ્ત્રીનું નામ પાડવામાં એવી રીતે છે કે જન્મ વખતે જે રાશીનો ચંદ્ર હોય એટલે જન્મ કુંડલીમાં ચંદ્ર જે રાશીમાં બેઠો હોય તે રાશીના અક્ષરો માંહેનો એક અક્ષર નામમાં પડેલો અક્ષર આવે તે નિયમે પ્રમાણે.

મેષના અક્ષરો.

અ. લ. ઇ.

મીથુન રાશી.

ક. છ. ઘ.

સિંહ રાશી.

મ. ટ.

તોલા રાશી.

ર. ત.

ધન રાશી.

ઢ. ધ. ફ. મ.

કુંભ રાશી.

ગ. સ.

વૃષભના અક્ષરો.

વ. વ. ઝ.

કરક રાશી.

ડ. હ.

કન્યા રાશી.

પ. ઠ. ણ.

વૃશ્ચિક રાશી.

ન. જ્ય.

મકર રાશી.

ચ. જ.

મીન રાશી.

દ. ચ. ઝ. થ.

જાતકચંદ્રિકા નામના ગ્રંથમાં જ્ઞાતીક્રનાથ ગ્રંથકરતા નિયમે પ્રમાણે લખે છે. શિષ્ય ગુરુને પુછે છે કે જ્યારે ચંદ્રમાની રાશી પ્રમાણે મનુષ્યનું નામ પાડવાનું કરે છે તો બીજા અહોની રાશી પ્રમાણે નામ શામાટે પાડવું ન જોઈએ? ગુરુ જવાબ દે છે કે સર્વ અહોમાં ચંદ્ર પ્રાણ રૂપી છે. માટે ચંદ્રની રાશી પ્રમાણે મનુષ્યનું નામ પાડવામાં આવે છે.

(૧૪)

પ્રકરણ ૨ બીજું.

રાશી તથા તેના સ્વરૂપ આબત.

નિચે પ્રમાણે આર રાશી છે.

(૧) મેષ.	(૫) સિંહ.	(૯) ધન.
(૨) વ્રષભ.	(૬) કન્યા.	(૧૦) મકર.
(૩) મીથુન.	(૭) તોલા.	(૧૧) કુંભ.
(૪) કરક.	(૮) વૃશ્ચિક.	(૧૨) મીન.

દરેક રાશી આશરે ૧૩૫ ઘડીની હોય છે. તે એવી રીતે કે, એક નક્ષત્ર સાઠ ઘડીનું અને તેનો ચોથો ભાગ તેને એક ચરણ કહે છે. એવા નવ ચરણની એક રાશી એ રાશી બીજા નામથી પણ ઓળખાય છે. એટલે ક્ષેત્ર ગ્રહ હૃક્ષમ અને ભવન એવા નામથી પણ ઓળખાય છે. જેમકે મેષ, ક્ષેત્ર, વ્રષભ, ક્ષેત્ર, મીથુન ક્ષેત્ર ઈત્યાદિ.

હવે દરેક રાશી કયા નક્ષત્રની કેટલી ઘડીમાં આવે છે તે નિચે પ્રમાણે.

(૧) મેષ રાશી.		
અસ્વતી ૬૦	ભરણી ૬૦	કૃત્તિકા ૧૫
(૨) વ્રષભ રાશી.		
કૃત્તિકા ૪૫	રોહિણી ૬૦	મૃગસર ૩૦
(૩) મીથુન રાશી.		
મૃગસર ૩૦	આરદ્રા ૬૦	પુનરવશુ ૪૫
(૪) કરક રાશી.		
પુનરવશુ ૧૫	પુષ્ય ૬૦	અશ્લેષા ૬૦
(૫) સિંહ રાશી.		
મધા ૬૦	પુર્વાશ્વલયુની ૬૦	ઊત્તરાશ્વલયુની ૧૫
(૬) કન્યા રાશી.		
ઊત્તરાશ્વલયુની ૪૫	હસ્ત ૬૦	ચિત્રા ૩૦
(૭) તોલા રાશી.		
ચિત્રા ૩૦	શ્રાવતી ૬૦	ધીશાખા ૪૫

(૧૫)

(૮) વરખ રાશી.

ચૌરાખા ૧૫

અનુરાધા ૬૦

જેટા ૬૦

(૯) ધન રાશી.

મુલ ૬૦

પુર્વાષાઢા ૬૦

ભીતરાષાઢા ૧૫

(૧૦) મકર રાશી.

ઉતરાષાઢા ૪૫

શ્રવણ ૬૦

ધનેટા ૩૦

(૧૧) કુંભ રાશી.

ધનેટા ૩૦

પતભીયા ૬૦

પુર્વાભાદ્રપદ ૪૫

(૧૨) મીન રાશી.

પુર્વાભાદ્રપદ ૧૫

ઉતરાભાદ્રપદ ૬૦

રેવતી ૬૦

ઉપર લખેલી રાશીઓમાં કઈ રાશીમાં હેલું અસજેશા નક્ષત્ર પુરેપુરું આવે છે તે પછી સિંહ રાશી બેસે છે. તે અસજેશાના છેવટમાં બે ધરીમાં તથા સિંહ રાશીના મધ્ય નક્ષત્રની શરૂઆતની બે ધરીમાં કોઈ મનુષ્યનો જન્મ થયે હોય તો તે રાશીના ચંદ્ર ઉપર પાપચંદ્રની દ્રષ્ટિ હોય તો ઉત્પન્ન થનાર મનુષ્ય જડ બુદ્ધિનો હોય અને ચંદ્ર ઉપર શુભ ચંદ્રની દ્રષ્ટિ હોય તો જડ બુદ્ધિનો ન થાય. આવા યોગને બૃહજ્જનતકના પેહેલા અધ્યાયના સાતમા શ્લોકમાં નક્ષત્ર સંધી કહે છે અથવા તો ગંડાત યોગ કહે છે. તે યોગ કર્કના અંતમાં અને સિંહના આરંભમાં તેમજ ત્રિશ્વિકના અંતમાં અને ધનના આરંભમાં તેમજ મીનના અંતમાં અને મેષના આરંભમાં ગંડાત યોગ થાય છે.

ઉપર લખેલી બારે રાશી નિચે લખેલા આકારની તથા રંગની હોય છે.

(૧) મેષ રાશી.

મેઢાના આકાર જેવી મેષ રાશી હોય છે તેનો રંગ રાતો છે.

(આકૃતિ નંબર ૧)

(૨) વ્રષભ રાશી.

ગોધાના આકાર જેવી વ્રષભ રાશી હોય છે તેનો રંગ ઘોળો છે.

(આકૃતિ નંબર ૨)

(૩) મીથુન રાશી.

ગદા અને વીણા નામનું વાજું જેવા દાથમાં છે એવો પુરુષ અને વીણા નામના વાજવાળી સ્ત્રી આ બેના જંડાવાળી આકૃતી મીથુન રાશીની હોય છે. તેનો રંગ પોપટીઓ છે.

(આકૃતિ નંબર ૩)

(૧૬)

(૪) કરક રાશી.

કરકના આકાર જેવી આકૃતી કરક રાશીની હોય છે. અને તેનો રંગ કાંઈક રાતો તથા કાંઈક એકલે જાણી હોય છે.

(આકૃતિ નંબર ૪)

(૫) સિંહ રાશી.

સિંહના આકાર જેવી આકૃતી સિંહ રાશીની હોય છે. તેનો રંગ કાળો તથા પીળો તથા કાંઈક ઘોળો રંગ હોય છે.

(આકૃતિ નંબર ૫)

(૬) કન્યા રાશી.

કન્યામાં તામશ વધારે રહેલો છે પણ જેની પાસે ધાન્ય છે તેવી અને વહા-
ણમાં બેઠેલી કુંભારીના જેવી આકૃતી કન્યા રાશીની હોય છે. અને તે નાહના
પ્રકારના રંગવાળી છે.

(આકૃતિ નંબર ૬)

(૭) તોડા રાશી.

ત્રાજવાં લઈને તોળનો હોય એવા પુરૂષના દેખાવવાળી તોડા રાશી હોય
છે ને તેહેનો રંગ કાળો છે.

(આકૃતિ નંબર ૭)

(૮) પ્રશ્નિક રાશી.

વીંછીના આકાર જેવી પ્રશ્નિક રાશી હોય છે અને તેનો રંગ સોના જેવો
પીળો હોય છે.

(આકૃતિ નંબર ૮)

(૯) ધન રાશી.

જે નર ઘોડા ઉપર બેઠેલો છે પણ તેહેના પગ દેખાતા નથી પણ ઘોડાના
પગ દેખાય છે તેવી આકૃતિ ધન રાશીની હોય છે ને તેહેનો રંગ પીળો છે.

(આકૃતિ નંબર ૯)

(૧૦) મકર રાશી.

મધરના જેવી આકૃતિ મકર રાશીની હોય છે તેને મૃગ્યા સરપણ કહે છે.
ને તેહેનો રંગ તપખીરીયો છે.

(આકૃતિ નંબર ૧૦)

(૧૧) કુંભ રાશી.

ખાંધે જેને ઘડો લીધેલો છે એવો જે પુરૂષ તેવી આકૃતિ કુંભ રાશીની

बार राशि

मेघ १

वृषभ २

मिथुन ३

कर्क ४

सिंह ५

कन्या ६

तुला ७

पृथ्वी ८

धन ९

कुम्भ ११

मकर १०

मीन १२

(૧૭)

હોય છે ને તેનો રંગ નોળિયા જેવો છે.

(આકૃતિ નંબર ૧૧)

(૧૨) મીન રાશી.

બે મહોનાં એક ખીન્નનાં પુંછડાં સામસામી આવવાથી જેવી આકૃતિ દે-
ખાય તેવી આકૃતિ મીન રાશીની હોય છે ને તેનો રંગ માછલા જેવો છે.

(આકૃતિ નંબર ૧૨)

ઉપર લખેલી આરે રાશીના પોટોગ્રાફ મોટી વેબસ્ટર ડીક્સનરીમાં પણ ખ-
ગોળના ચિત્રોમાં છે.

શરીરને વિશે નિચે પ્રમાણે રાશીઓ રહે છે.

૧ મેષરાશી શીશને વીશે.	૨ વ્રજભ મુખનેવીશે.
૩ મીથુન હાથને વીશે.	૪ કરક -હૃદયનેવીશે.
૫ સિંહ રાશી ઉદર (પેટનેવીશે)	૬ કન્યા રાશી કેડનેવીશે.
૭ તોળા રાશી પેદું વીશે.	૮ વ્રશ્ચિક રાશી લીંગને વીશે.
૯ મન રાશી જાંગથી ધુટણ સુધીના નિયલા ભાગનેવીશે.	

૧૦ મકર રાશી તે ઉર્થી નિયલો પાટલી સુધીનો જાનુ વીશે.

૧૧ કુંભ રાશી બંને જાંઘને વીશે.

૧૨ મીન રાશી બંને ચરણનેવિશે. તે ચરણ જંઘા, ઉર, જાનુ, મળીને થાયછે.

ઉપર પ્રમાણે શરીરને વિશે રાશીઓ રહે છે. તે જન્મ કુંડળીમાં જે રાશીમાં
પાપગ્રહ બેઠો હોય ને તે રાશીનો જે અવયવ હોય તે વયવે કાંઈક ચિન્હ
છે એમ જાણવું.

ઉપર લખેલી આર રાશીઓનાં બીજાં નામો નિચે પ્રમાણે.

- ૧ મેષરાશીને ચાર પગ છે. માટે તેને ચતુષપદ જેને પશુરાશી કહે છે.
- ૨ વ્રજભરાશીને પણ ચાર પગ છે. માટે તેને પણ ચતુષપદ જેને પશુ
રાશી કહે છે.
- ૩ મીથુનરાશીને બે પગ છે. માટે તેને મનુષ્ય યા પુરુષરાશી કહે છે.
- ૪ કરકરાશી નહિ મનુષ્ય અને નહિ પશુનો આકાર તેથી તેને કીટરાશી
કહે છે.
- ૫ સિંહરાશીને ચાર પગ છે. માટે તેને ચતુષપદ જેને પશુરાશી કહે છે.
- ૬ કન્યારાશીને બે પગ છે. માટે તેને મનુષ્યરાશી કહે છે.

૭ તોતારાશીને પણ એ પગ છે. તેથી તેને પણ મનુષ્યરાશી કહે છે.
૮ વ્રશ્ચિક નહિ મનુષ્ય ને નહિ પશુનો આકાર તેથી તેને કીટરાશી કહે છે.
૯ ધનરાશીને પશુ તથા મનુષ્ય બન્નેનો આકાર છે. તેથી પેહેલા પંદર અંશ સુધી ચતુષ્પદ પશુરાશી અને પછીના પંદર અંશ મનુષ્યરાશી કહેવાય છે અને તેના છ પગ હોય છે.

૧૦ મકરરાશીનું બીજું નામ જળચરરાશી. કારણ કે મધરતું સ્વરૂપ છે.
૧૧ કુંભ રાશી મનુષ્ય અથવા જળચર રાશી એ બે નામમાંથી ગમે તે નામે કહેવાય છે.

૧૨ મીન રાશીનું બીજું નામ જળચર રાશી. કારણ કે જળચર પ્રાણી જેવી આકૃતિ છે.

વધારે ખુલાસાથી સમજવા માટે નીચે પ્રમાણે લખીએ છઠ્ઠાએ.

ચતુષ્પદ જેને પશુરાશી મનુષ્ય રાશી નીચે પ્રમાણે.

કહે છે તે નીચે પ્રમાણે.

૩ મીથુન.

૧ મેષ.

૬ કન્યા.

૨ વૃષભ.

૭ તોળા.

૫ સિંહ.

જળચર રાશી.

કીટ રાશી.

૧૦ મકર.

૪ કરક.

૧૨ મીન.

૮ વ્રશ્ચિક.

પશુ તથા મનુષ્ય રાશી.

મનુષ્ય તથા જળચર રાશી.

૯ ધન.

૧૧ કુંભ.

ફળ નીચે પ્રમાણે.

મનુષ્ય રાશી દિવસે બળવાળી જાણવી, પશુ રાશી રાત્રિએ બળવાળી જાણવી, અને કીટ રાશી સંધ્યાવખતે બળવાળી જાણવી.

જળચરરાશી કુંડળીમાં ચોથા ભાવે હોય તો બળવાળી જાણવી, અને પશુ-રાશી દસમા ભાવે બળવાળી જાણવી અને મનુષ્યરાશી લગ્ને એટલે પેહેલા ભાવે બળવાળી જાણવી અને કીટરાશી સાતમા ભાવે બળવાળી જાણવી, તથા પોતા-પોતાના ઉપર કહેલા સ્થાનથી સાતમે ભાવે એ રાશીઓ આવે તો બળ વગરની જાણવી.

જન્મ કુંડળીના લગ્નનો સ્વામિ બળવાન હોવાથી લગ્ન બળવાન બાળુવું. તેની સાથે મનુષ્યરાશીનું લગ્ન હોય તો લગ્નબળ પુરું કેહેવું, અને જળચર તથા ચતુષ્પદ પશુરાશીનું લગ્ન હોય તો અર્ધબળ કેહેવું, અને કીટરાશીનું લગ્ન હોય તો લગ્નબળ જરાએ નહિં એમ કેહેવું.

હવે ઉપર લખેલી મેષ વિગેરે બારે રાશીઓને નિચે પ્રમાણે ચર, સ્થિર, દ્વીસ્વભાવ, એવા નામથી પણ કેહેવાય છે.

૧ મેષ.	ચર.	૭ તોળા.	ચર.
૨ વૃષભ.	સ્થિર.	૮ વ્રશ્ચિક.	સ્થિર.
૩ મીથુન.	દ્વીસ્વભાવ.	૯ ધન.	દ્વીસ્વભાવ.
૪ કરક.	ચર.	૧૦ મકર.	ચર.
૫ સિંહ.	સ્થિર.	૧૧ કુંભ.	સ્થિર.
૬ કન્યા.	દ્વીસ્વભાવ.	૧૨ મીન.	દ્વીસ્વભાવ.

ઉપરના કોઈ પ્રમાણે મેષ, કર્ક, તોળા, મકર, આ ચાર રાશી, ચર રાશી
૧ ૪ ૭ ૧૦

બાળુવી.

વૃષભ, સિંહ, વ્રશ્ચિક, કુંભ, આ ચાર રાશીઓ સ્થિરરાશી બાળુવી.

૨ ૫ ૮ ૧૧

મીથુન, કન્યા, ધન, મીન, આ ચાર રાશીઓ દ્વીસ્વભાવરાશી બાળુવી.

૩ ૬ ૯ ૧૨

ઉપરની રાશીઓનું ડ્રાળ નિચે પ્રમાણે.

ચર રાશીમાં ઉત્પન્ન થનાર મનુષ્ય સ્વભાવે ચંચળ હોય છે.

સ્થિરરાશીમાં ઉત્પન્ન થનાર મનુષ્ય સ્વભાવે સ્થિર એટલે શાંત હોય છે.

દ્વીસ્વભાવરાશીમાં ઉત્પન્ન થનાર મનુષ્ય સ્વભાવે સ્થિર તથા ચંચળ હોય છે.

ઉપર લખેલાં ડ્રાળ સાધારણ છે.

ઉપર લખેલી બાર રાશી મધ્યે મીથુન, સિંહ, કન્યા, તોળા, વ્રશ્ચિક અને કુંભ આ છ રાશી ઉગતી વખતે પોતાના માથાથી ઉગે છે, એ રાશીઓને શી-સોદ્ય કહે છે, ને તે દિવસે બળવાન છે.

મેષ, વૃષભ, કર્ક, ધન, મકર, આ પાંચ રાશીઓ આકાશમાં ઉગતી વખતે પોતાના શરીરના પાછલા ભાગથી ઉગે છે તેને પૃષ્ઠોદયા કહે છે, અને તે રાત્રીએ બળવાન છે.

મીનરાશી બન્ને બાબુથી ઊદય પામે છે. તેને ઊભયોદયા કહે છે. તે દિવસ તથા રાત્રી બન્ને વખત બળવાન છે.

તેનું કૃળ નીચે પ્રમાણે.

શીશોદયારાશીમાં દિવસે જન્મ થયો હોય તો સારું કૃળ આપે છે. તેમ એ રાશીમાં દિવસે યાત્રા અથવા પરદેશ જવું થાય તો ઈચ્છેલા કાર્યની સિદ્ધિ થાય છે.

પૃષ્ઠોદયારાશીમાં રાત્રિએ જન્મ થયો હોય તો શ્રેષ્ઠ કૃળ આપે છે, તેમજ એ રાશીમાં રાત્રિએ યાત્રા અથવા દેશાવર જવું થાય તો ઈચ્છેલા કામની સિદ્ધિ થાય છે, અને દિવસે પ્રયાણ કર્યું હોય તો બળ તથા બુદ્ધિનો નાશ થાય છે.

ઊભયોદયારાશીમાં દીવસે અથવા રાત્રિએ જન્મ થયો હોય તો સારું કૃળ આપે છે. તેમજ દિવસ અથવા રાત્રિએ દેશાવર યા યાત્રા જવું થાય તો કાર્યની સિદ્ધિ થાય છે.

મેષ. મીથુન. સિંહ. તોલા. ધન. કુંભ.

૧ ૩ ૫ ૭ ૯ ૧૧

આ રાશીને વિશમ રાશી અથવા એકીરાશી કહે છે, દરેક રાશી ત્રિસ ઐશની હોય છે. તેમાં ઉપર લખેલી રાશીની પહેલી પંદર ઐશની હોરા સૂર્યની અને બીજી પંદર ઐશની હોરા ચંદ્રની હોય છે. આ વિશમરાશીને પુરુષ તથા કૂરરાશી કહેવાય છે.

વૃષભ. કર્ક. કન્યા. પ્રશ્વિક. મકર. મીન.

૨ ૪ ૬ ૮ ૧૦ ૧૨

આ રાશીને સમરાશી અથવા એકીરાશી કહે છે, તેમાં પહેલા પંદર ઐશની હોરા ચંદ્રની અને બીજી પંદર ઐશની હોરા સૂર્યની છે. આ સમરાશીની સ્ત્રીસંચા છે ને તે સોમ્ય એટલે સુખ કહેવાય છે.

ઉપરની રાશીનાં કૃળ નીચે પ્રમાણે.

વીસમ એટલે કૂરરાશીમાં ઉત્પન્ન થનાર મનુષ્ય સ્વભાવે કૂર અને શરિરે તેજસ્વિ હોય છે.

સમ એટલે સોમ્યરાશીમાં ઉત્પન્ન થનાર મનુષ્ય સ્વભાવે શાંત અને શરિરે કોમળ હોય છે.

ઉપર લખેલાં કૃળ સાધારણ છે.

ઉપર લખેલી બારે રાશીઓ મધ્યે સિંહ, કન્યા, તોલા અને પ્રશ્વિક એ ચાર રાશી દીર્ઘ એટલે લાંબી રાશી બાળુવી, અને કુંભ, મીન, મેષ, વૃષભ એ ચાર

રાશી લઘુરાશી જાણવી, અને બાકીની મીથુન, કરક, ધન અને મકર આ ચાર રાશીઓ સમરાશી જાણવી.

સમજાવતી.

કાંઈ કાર્ય વિષેનો કોઈ પ્રશ્ન મુકાવે તો તે પ્રશ્ન કુંડળીમાં લગ્ને સિંહ, કન્યા, તોલા, વ્રશ્ચિક એ ચાર રાશી માંહેની હરકોઈ રાશી આવે તો કાર્ય લાંબાણે મોડું થાય અને જો કુંભ, મીન, મેષ, વરધ એ ચાર માંહેની હરકોઈ રાશીનું લગ્ન આવે તો કાર્ય ઉતાવળું એટલે વહેલું થાય, અને મીથુન, કરક, ધન, અને મકર એ ચાર રાશી માંહેની હરકોઈ રાશીનું લગ્ન આવે તો નહિં તુરત તેમ નહિં મોડું પણ વચલા વખતમાં કાર્ય થાય. પરંતુ આ ફળ સામાન્ય છે, કારણ કે પ્રશ્ન કુંડળીમાં બેઠેલા ગ્રહોનું બાબાબળ વિગરે પણ જોવામાં આવે છે.

રાશીના વર્ણુ તથા ગતિ નિયે પ્રમાણે છે.

કર્ક, વ્રશ્ચિક અને મીન આ રાશીનો બ્રાહ્મણ વર્ણુ જાતી છે, અને મેષ, સિંહ, ધન એ ક્ષત્રિ વર્ણુ છે. વૃષભ, કન્યા ને મકર વૈષ્ય વર્ણુ છે. મીથુન, તોલા અને કુંભનો શુદ્ર વર્ણુ છે.

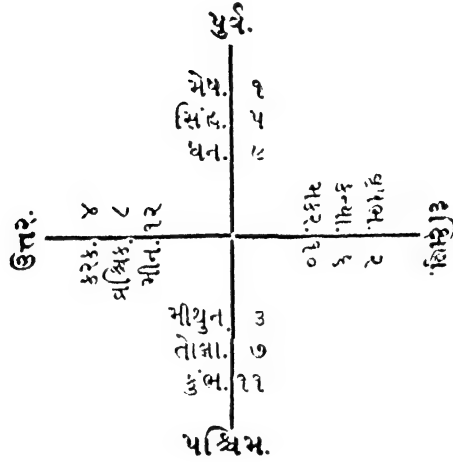
સમજાવતી.

સગાઈ કરતી વખતે કેટલીક ન્યાતોમાં વર કન્યાના ગ્રહો મેળવે છે તેમાં વર કન્યા એ બન્ને રાશીમાં જો વરની ઉત્તમ વર્ણુની રાશી હોય ને કન્યાની નિચ વર્ણુની રાશી હોય તો કન્યાના સૌભાગ્યની અને સંતાનની અને સુખની વૃદ્ધિ કરતા છે. તેમજ બન્નેની એકજ વર્ણુની રાશી હોય તો પણ ઉપર મુજબ જાણવું, અને જો કન્યાની ઉત્તમ વર્ણુની રાશી હોય ને વરની નિચ વર્ણુની રાશી હોય તો ઉપર લખેલા સુખને હણતા છે.

કઈ રાશી કઈ દિશા તરફ બળવાન છે તે બાબત.

- ૧ મેષ, સિંહ, ધન, આ ત્રણ રાશી પૂર્વ દિશાએ બળવાન છે.
- ૨ મીથુન, તોલા, કુંભ આ ત્રણ રાશી પશ્ચિમ દિશાએ બળવાન છે.
- ૩ કર્ક, વ્રશ્ચિક, મીન, આ ત્રણ રાશી ઉત્તર દિશાએ બળવાન છે.
- ૪ વૃષભ, કન્યા, મકર, આ ત્રણ રાશી દક્ષિણ દિશાએ બળવાન છે.

નીચેના ચક્રથી વધારે ખુલાસો થશે.

કેશાવર યાને ગામ જવું હોય તો ઉપર લખ્યા પ્રમાણે
દિશા બળવાન રાશી ઉપરથી વેદજ્ઞ જોશીઆ
નિચે પ્રમાણે મુદુર્ત આપે છે.

જે દિવસે કેશાવર યા ગામ જવું હોય તો તે દિવસે ચંદ્ર કય રાશીનો હતો તે ટીપણામાં જોવું. હવે ધારો કે તે દિવસે ટીપણામાં કન્યાનો ચંદ્ર લખેલો છે તો ઉપર કહ્યા પ્રમાણે કન્યા રાશી દક્ષિણે બળવાન છે; માટે તે દિવસે દક્ષિણ દિશા તરફ જવાથી દ્રવ્યની પ્રાપ્તિ થાય અને તે દિવસે જો પૂર્વ દિશા તરફ જઈએ તો કન્યા રાશીની દક્ષિણ દિશા જમણા હાથ ઉપર રહે છે, માટે તે દિવસે પૂર્વ દિશા તરફ જવાથી સુખ સંપત્તિ આવે અને તે દિવસે પશ્ચિમ દિશા તરફ જવું થાય તો કન્યા રાશીની દક્ષિણ દિશા ડાબા હાથ ઉપર રહે છે, માટે ધનનો નાશ થાય અને તે દિવસે ઉત્તર દિશા તરફ જવું થાય તો કન્યારાશીની દક્ષિણ પુંઠે રહે છે તો દુઃખી થાય.

પ્રકરણ ૩ જી.

અહો તથા તેના ગુણ, સ્વરૂપ, ઊંચ, નિચ,
વિગેરે બાબત.

રાશીના સ્વામિ જેને અધીપતિ પણ કહે છે તે નિચે પ્રમાણે.

૧ મેષરાશીનો સ્વામિ યા અધીષતિ મંગળ તેને ક્ષીતિગ પણ કહે છે.

૨ વૃષભરાશીનો સ્વામિ શુક્ર તેને શીત પણ કહે છે.

૩ મીથુનરાશીનો સ્વામિ બુધ તેને મ પણ કહે છે.

૪ કરકરાશીનો સ્વામિ યાને અધીષતિ ચંદ્ર છે.

૫ સિંહરાશીનો સ્વામિ સૂર્ય છે.

૬ કન્યારાશીનો સ્વામિ બુધ છે.

૭ તોળારાશીનો સ્વામિ શુક્ર છે.

૮ વૃશ્ચિકરાશીનો સ્વામિ મંગળ છે.

૯ ધનરાશીનો સ્વામિ ગુરુ છે.

૧૦ મકરરાશીનો સ્વામિ શની છે.

૧૧ કુંભરાશીનો સ્વામિ શની છે.

૧૨ મીનરાશીનો સ્વામિ ગુરુ છે.

ઉપર લખેલા અહ સૂર્ય, ચંદ્ર, મંગળ, બુધ, ગુરુ, શુક્ર અને શની તથા તે શિવાય રાહુ અને કેતુ મળી નવ અહો જન્મકુંડળી વિગેરેમાં આવે છે, તેમાં શુભ પાપ અને કૂર અહ નિચે પ્રમાણે છે.

શુભઅહ નિચે પ્રમાણે છે.

ચંદ્ર. બુધ. ગુરુ. શુક્ર.

પાપ અહ નિચે પ્રમાણે છે.

મંગળ. શની. રાહુ. કેતુ.

કૂર અહ નિચે પ્રમાણે છે.

સૂર્ય.

બુધને શુભઅહ કહ્યો છે પણ તે જો પાપઅહ ભેગો ભેગો હોય તો પાપ-

અહ કહેવાય છે, અને શુભગ્રહ ભેગો ખેડો હોય તો શુભગ્રહ કહેવાય છે, ને એકસો ખેડો હોય તોપણ શુભગ્રહ કહેવાય છે.

વળી કૃત્તિકપક્ષના પડવાથી દસ દિવસ સુધી ચંદ્ર મધ્યમ બળવાળો છે, પણ શુભગ્રહની દ્રષ્ટી હોય તો શ્રેષ્ઠ છે. એવું ચલણનેસ્વર કહે છે, અને તે પછીના દસ દિવસ સુધી ચંદ્ર પુર્ણ બળવાળો છે, અને તે પછીના દસ દિવસ હીનબળ હોય છે, પણ જો શુભગ્રહની દ્રષ્ટી હોય તો શ્રેષ્ઠ છે.

શુકલપક્ષની આઠમથી, કૃત્તિકપક્ષની આઠમસુધી ચંદ્ર શુભ છે, અને બાકીના દિવસે પાપગ્રહ ગણાય છે.

જે ગ્રહનો તારો રાત્રિએ ન દેખાય અને દિવસે ઉગે તો તે સૂર્યના નેજથી દેખાતો નથી માટે અસ્તનો કહેવાય છે.

જે ગ્રહ સૂર્યભેગો ન હોય ને જેનો તારો રાત્રિએ આકાશમાં ઊગતો જણાય તેને ઉદયનો ગ્રહ કહે છે.

જે જે ગ્રહો પોતાની રાશી ઐશ, કળા, વિકળામં રોજ રોજ વધતા જાય તેને માર્ગગતિના કે માર્ગના કહેવાય છે, ને રોજ રોજ ઘટતા કે ઓછા થતા હોય તેને વક્રગતિના કે વક્રના કહેવાય છે.

અહો રોજ રોજ આકાશમાં ચાલે છે, તે ચાલના માપને ગ્રહનીગતી કહેવામાં આવે છે.

જે ગ્રહ ઉતાવળી ચાલથી કે ગતિથી ચાલે છે તેને શીઘ્રગ્રહ કહે છે, અને જે ધીમી ચાલથી કે ધોડી ગતિથી ચાલે છે તેને મંદ ગતિનો કહે છે.

ઉપર લખેલા ગ્રહોમાં સૂર્ય અને ચંદ્ર આ બે રાજા છે. મંગળ સેનાધીપતિ છે, બુધ પાટવી કુમાર છે, અને ગુરુ તથા શુક્ર આ બે પ્રધાન છે. અને શની શેવક છે, જો કે શની શેવક છતાં પોતાના કામનું રક્ષણ કરે છે એટલે જન્મકાળે તથા પ્રમુકાળે શની લખે ત્રીજો અગીઆરમે સ્થાનકે રહ્યો હોય તો સર્વ કાર્યની સિદ્ધિ કરે છે, અને તે શિવાયના સ્થાનકે રહ્યો હોય તો કાર્યની હાની કરે.

ગ્રહોના ગુણ બાબત.

નિચે ગ્રહોના જે ગુણ લખેલા છે, તે વિષે એવું સમજવું કે, હરકોઈ મનુષ્યની ત્રિશાંશ કુંડળીમાં સૂર્ય જે ગ્રહની રાશીમાં ખેડો હોય, તે ગ્રહના લખેલા ગુણ પ્રમાણે તે મનુષ્યના ગુણ જાણવા, અને તેમાં જો તે ગ્રહ પુર્ણ બળવાન હોય તો સંપુર્ણ ગુણવાળો જાણવો. અને નિર્બળ હોય તો મધ્યમ ગુણવાળો જાણવો.

સત્યગુણ.

સૂર્ય, ચંદ્ર અને ગુરૂ આ ત્રણે અહો સત્યગુણવાળા છે. એ સત્યગુણવાળા અહોનો ગુણ દયાવાળો, ધીરજવાળો, સત્ય અને પરાપકારી, દેવ અને બ્રાહ્મણ ઉપર પ્રીતિ રાખનારો, તિર્થ અને સ્વધર્મ ઉપર પ્રીતિવાળો, જશ અને કીર્તિ મેળવવા ઉપર લક્ષ રાખનારો, વૃત્ત અને નિયમ ઉપર પ્રીતિવાળો, ભોળા સ્વભાવનો, નીતિ અને શાસ્ત્ર ઉપર આસ્થાવાળો, સદ્બુદ્ધિ અને સદાયરણુ વિગેરે સારા લક્ષણવાળો, એવી રીતિના ગુણ હોય તો સત્યગુણવાળો જાણવો.

રજોગુણ.

બુધ અને શુક્ર આ બે રજોગુણવાળા છે. એ રજોગુણી અહોનો ગુણ એવો છે કે શુરાતન, અભિમાની લોકોમાં પોતાની શોભા બતાવવાને કામ કરનારો, પોતાની મરજી પ્રમાણે પરતનારો, પોતાના વશીલાવાળાને સાચવનારો, કવિતાના અને રસિક પુસ્તકો ઉપર પ્રીતિ રાખનારો, અધીકારી અને મુત્સદી અને સાહુકાર માણસ સાથે પ્રીતિ બાંધનારો, સ્ત્રીઓ ઉપર અને ધન ઉપર વધારે લક્ષ રાખનારો, સંસારના વેબવ ભોગવવા ઉપર પ્રીતિવાળો, જાડા દિલનો, સાધારણ બુદ્ધિવાળો, કીર્તિદાન ઉપર ભાવવાળો વિગેરે લક્ષણવાળો રજોગુણી જાણવો.

તમોગુણ.

શનિ, મંગળ આ બે અહો તમોગુણી છે. એ તમોગુણી અહોનો ગુણ એવો છે કે ચોર, છળબેદ, કપટવાળો—હમેશાં ક્ષેશ અને કંકાસ કરનારો, દૂર સ્વભાવવાળો, કૃતમિ, કડવું અને કઠણ વચન બોલનારો, અતિ જાંઘ અને આળસ, ઘણો રખડનારો, અસહ્યવાદી, ચાડી કરનારો, માણસોમાં લડાઈ કરાવનારો, જેની તેની નીંદા કરનારો, દેવ, બ્રાહ્મણ, સ્વધર્મ અને શાસ્ત્રમાં નારિતક, નહારાં કૃત્ય કરનારો, સ્વાર્થી, કૃપણ, બીજને પીડા કરનારો, અનીતિવાળો, વ્યસની, દૂરાચરણવાળો, હીંસા કરનારો, પોતાના ધર્મવિરુદ્ધ ચાલનારો, ચોડી બુદ્ધિવાળો, અતિ ક્રોધિ, તથા મનમાં બીજનું બૂંકું કરવાનો ડાઘ રાખનારો, વિગેરે ગુણ જે માણસમાં હોય તેને તમોગુણી જાણવો.

અહોના રંગ બાબત.

રાતો અને કાળો એટલે ઝાડની ટૂંપર સરખો રંગ સુર્યનો છે, ચંદ્રનો ગૌર રંગ છે, મંગળનો બહુ રાતો પણ નહીં તેમ ગોરો પણ નહીં એટલે રક્તગૌર રંગ છે, બુધનો લીલો રંગ છે, ગુરૂનો પીળો, અને શુક્રનો બહુ ગોરો નહિં તેમ બહુ કાળો પણ નહીં, અને શનિનો રંગ કાળો હોય છે.

સમન્વતી.

ઊપર અહોના રંગ કલા છે તે વિષે એવું સમન્વતું કે કોઈ ચીજ ચોરીએ ગયેલી હોય ને તે બાબતનું પ્રશ્ન પુછતાં કુંડળીમાં જે અઢ બળવાન હોય તે અહના રંગવાળી વસ્તુ ચોરીએ ગયેલી છે એમ જાણવું.

અહોના સ્વરૂપ વિષે નિચે પ્રમાણે.**સૂર્ય.**

પીંગળ એટલે પીળા નેત્રવાળો, શરીરના સારા બાંધાવાળો, સાધારણ ઊંચા કદનો, પીત્તપ્રકૃતિવાળો, થોડા અને ઓછા વાળવાળો સૂર્યઅઢ છે.

ચંદ્ર.

કોમળ અને સુંદર શરીરવાળો, કદમાં ઉંચો નહીં તેમ નીચો પણ નહીં, મધ્યમ કદવાળો, વાત, પીત અને કફની પ્રકૃતિવાળો, બુદ્ધિવાળો, કોમળ વાણીવાળો અને સારા નેત્રવાળો ચંદ્રઅઢ છે.

મંગળ.

કૂર દ્રષ્ટિવાળો, યુવાવસ્થાવાળો, ઉંચા કદવાળો, ઉદાર, પીત્તપ્રકૃતિવાળો, અત્યંત ચંચળ અને પાતળા પેટવાળો મંગળઅઢ છે.

બુધ.

ગદ્ગદ બોલવાવાળો, નિરંતર હસમુખો, પીત, વાત, કફપ્રકૃતિવાળો, શરિરે ઠીંગણો બુધઅઢ છે.

ગુરુ.

સ્થુળ એટલે જાડા શરીરવાળો, શરીરે નીચા કદવાળો, પીળા કેશ અને પીળી આંખવાળો, શ્રેષ્ઠ બુદ્ધિવાળો, ધર્મ પાળનારો, કફપ્રકૃતિવાળો, શ્રેષ્ઠ બુદ્ધિવાળો ગુરુ છે.

શુક્ર.

સુંદર શરીરવાળો, ઊંચા કદવાળો, સારાં નેત્રવાળો, કફ, વાયુની પ્રકૃતિવાળો, કાળા અને વાંકા કેશવાળો શુક્ર છે.

શની.

આળસુ, કાળી આંખ વાળો, દુર્બળ, ઉંચો તથા પાતળા શરીરવાળો, મોઢોટા અને જાડા દાંતવાળો, કડોર રૂવાં તથા કેશવાળો શની જાણવો.

(૨૭)

સમજીતી.

જીપર પ્રમાણે અહોનાં સ્વરૂપ કહ્યાં છે, તે વિશે એવું સમજવું કે જન્મોત્તરીમાં નવમાંસ કુંડળી આવે છે તે કુંડળીમાં લગ્ને જે રાશી હોય તે રાશીના સ્વામિ પ્રમાણે તે મનુષ્યનું સ્વરૂપ જાણવું, અને તે સ્વામિ જન્મ કુંડળીમાં અસ્તનો અથવા નીચનો અથવા છટે, આઠમે, ખારમે બેટો હોય તો એ પ્રમાણે ન જાણતાં જન્મકુંડળીમાં જે ગ્રહ સૌથી વધારે બળવાન હોય તે પ્રમાણે તે મનુષ્યનું સ્વરૂપ જાણવું; તેમજ નવમાંસ કુંડળીમાં ચંદ્ર જે ગ્રહના ધરમાં બેટો હોય તે ગ્રહ પ્રમાણે તે મનુષ્યનું વર્ણ જાણવું.

પંચ માહાભૂત, જેવા કે આકાશ, વાયુ, અગ્નિ, જળ અને પૃથ્વી એ પંચ માહાભૂતના સ્વામિ નિચે પ્રમાણે.

અગ્નિનો સ્વામિ સૂર્ય તથા મંગળ છે.

પૃથ્વીનો સ્વામિ બુધ છે.

આકાશનો સ્વામિ ગુરુ છે.

જળનો સ્વામિ શુક્ર તથા ચંદ્ર છે.

વાયુનો સ્વામિ શની છે.

સમજીતી.

જન્મકાળે સૂર્ય તથા મંગળ બળવાન હોય તો તે મનુષ્યના શરીરમાં ગરમી વધારે હોય અને જે બુધ બળવાન હોય તો તે મનુષ્યનું શરીર સ્થુળ એટલે જાડું હોય અને ગુરુ બળવાન હોય તો કર્ણદંત્રી નિક્ષણ હોય અને શુક્ર, ચંદ્ર, બળવાન હોય તો પાણીની વધારે તૃપાવાળો જાણવો, અને શની બળવાન હોય તો, શરીરમાં વાયુની ઉત્પત્તિ વધારે હોય.

ઋતુઓના સ્વામિ નિચે પ્રમાણે.

વસંત ઋતુનો સ્વામિ શુક્ર છે.

ગ્રીષ્મ ઋતુનો સ્વામિ સૂર્ય તથા મંગળ છે.

વર્ષા ઋતુનો સ્વામિ ચંદ્ર છે.

સરદ ઋતુનો સ્વામિ બુધ છે.

હેમંત ઋતુનો સ્વામિ ગુરુ છે.

શીશીર ઋતુનો સ્વામિ શની છે.

સમજીતી.

દોષ મનુષ્યનો જન્મ કયી વખતે થયે તેની ખબર ન હોય તો પ્રશ્ન માંડવાંથી

કયી ઋતુમાં જન્મેલ છે તે જાણવા માટે ઋતુઓના સ્વામિ જાણવાની જરૂર છે.
શરીરને વિશે રહેલી રાશીઓ માટે પ્રથમ કહેલું છે.

હવે અહો માટે નિચે પ્રમાણે.

સૂર્ય આત્મા છે.

ચંદ્ર મન (પ્રાણ) છે.

મંગળ પ્રાક્રમ તથા શુરાતન છે.

બુધ વાયા (વાણી) છે.

ગુરુ જ્ઞાન છે.

શુક્ર સુખ તથા મદન એટલે કામદેવ છે.

શની દુઃખ છે.

સમજીતી.

શની સિવાયના બીજા અહો બળવાન હોય તો પોતપોતાની બાજતમાં સારું ફળ આપે, અને નિર્બળ હોય તો સારું ફળ આપે નહીં, અને શની તેથી ઉલટી રીતે આપે તે નિચે પ્રમાણે.

૧ સૂર્યબળવાન હોય તો જીવ સારો અને નિર્બળ હોય તો સારો ન હોય.

૨ ચંદ્ર બળવાન હોય તો મન સારું હોય, અને નિર્બળ હોય તો નકારા મનનો હોય.

૩ મંગળ બળવાન હોય તો પ્રાક્રમ, શુરાતન સારું હોય, અને નિર્બળ હોય તો પરાક્રમી ન હોય.

૪ બુધ બળવાન હોય તો સારી વાચાવાળો, અને નિર્બળ હોય તો થોડી વાચાવાળો હોય.

૫ ગુરુ બળવાન હોય તો સારા જ્ઞાનવાળો, તથા સુખવાળો, અને નિર્બળ હોય તો અજ્ઞાની તથા સુખ વગરનો હોય.

૬ શુક્ર બળવાન હોય તો સારા સુખ તથા કામદેવના બળવાળો, અને નિર્બળ હોય તો થોડું સુખ અને થોડા કામદેવવાળો હોય.

૭ શની બળવાન હોય તો દુઃખ ઘણું હોય અને નિર્બળ હોય તો દુઃખી ન હોય.

હવે શરીરમાં લોહી, હાડકાં વિગેરે ધાતુ ઉપર નીચે લખેલા અહોની સત્તા છે.

હાડકાનું તેજ, ચળકાટ તે સૂર્યનું છે.

(૨૯)

રૂધિર તે ચંદ્રનું કહેવાય છે.
ચામડી ખુધની કહેવાય છે.
વિર્ય શુક્રનું કહેવાય છે.
હાડકાંની ચરખી તે મંગળની કહેવાય છે.
ઉપલાં માંસની ચરખી તે ગુરની કહેવાય છે.

સમજૂતી.

ઉપરના ગ્રહો ખળવાન હોય તો પોતપોતાની ઉપર કહેલી ધાતુ ખળવાન હોય છે, અને નિર્બળ હોય તો તે ધાતુ નિર્બળ અથવા રોગવાળા હોય છે.

દીશાના સ્વામિ યા અધીપતિ, ગ્રહ નિચે પ્રમાણે છે.

પૂર્વ દિશાનો સ્વામિ સૂર્ય છે.
દક્ષિણ દિશાનો સ્વામિ મંગળ છે.
અગ્નિ ખુણાનો સ્વામિ શુક્ર છે.
પશ્ચિમ દિશાનો સ્વામિ શની છે.
ઉત્તર દિશાનો સ્વામિ ખુધ છે.
નૈઋત્ય દિશાનો સ્વામિ રાહુ છે.
વાયવ્ય દિશાનો સ્વામિ ચંદ્ર છે.
ઈસાન ખુણાનો સ્વામિ ગુર છે.

સમજૂતી.

જન્મકુંડળીમાં જે ગ્રહ ખળવાન હોય તે ગ્રહની જે દિશા તે દિશાએ લાભ મળે છે તથા પ્રશ્નમાં ચોરીવાળી ચીજ તે તરફ છે, ઈગએલી છે, એમ જાણવું.

સૂર્યનું દેવસ્થાન.
ચંદ્રનું જળસ્થાન.
મંગળનું અગ્નિસ્થાન.
શુક્રનું ક્ષીરસ્થાન.
ગુરનું દ્રવ્યભંડાર સ્થાન.
શનીનું શયનસ્થાન.
શનીનું ખરાબ ગંદકીવાળું સ્થાન.

સમજૂતી.

ઉપરના ગ્રહોમાંથી પ્રશ્નકુંડળીમાં જે ગ્રહ ખળવાન હોય તે ગ્રહનું જે સ્થાન તે તરફ ચોરીની વસ્તુ ગયેલી છે, અથવા દારૂલી છે એમ જાણવું.

આદ્યેષુ વિગેરે ચાર વર્ણના સ્વામિ નિચે પ્રમાણે.

આદ્યેષુનો સ્વામિ ગુરુ અને શુક્ર છે.

ક્ષત્રિનો સ્વામિ સૂર્ય અને મંગળ છે.

વૈષ્ણો સ્વામિ ચંદ્ર છે.

શુદ્રનો સ્વામિ બુધ છે.

અત્યજ એટલે ચંડાળ, બીજ અને જેની મા જુદી જાતની અને
આપ જુદી જાતનો તેનો સ્વામિ શની છે.

રંગના સ્વામિ નિચે પ્રમાણે.

ત્રાંબાના જેવો રંગ તેનો સ્વામિ સૂર્ય છે.

ધોળા રંગનો સ્વામિ ચંદ્ર છે.

સાતા રંગનો સ્વામિ મંગળ છે.

પોપટિયા રંગનો સ્વામિ બુધ છે.

પીળા રંગનો સ્વામિ ગુરુ છે.

નાના પ્રકારના રંગનો સ્વામિ શુક્ર છે.

કાળા રંગનો સ્વામિ શની છે.

સમજીતી.

જન્મ કાળે ગ્રહ બળવાન હોયતો તે ગ્રહનો ઉપર પ્રમાણે જેવો રંગ હોજ
તેવા રંગવાળી વસ્તુથી લાભ મળે છે, તેમજ પ્રશ્ન જોવામાં તેવા રંગવાળી વસ્તુ
ચોરાયેલી છે, અથવા નાશ પામેલી છે એમ જાણવું

ગ્રહોની ધાતુ નિચે પ્રમાણે.

સૂર્યનું ત્રાંબુ.

મંગળનું સોતું.

ચંદ્રનું મણી.

બુધનું કાંસુ.

ગુરુનું રૂપું.

શનીનું સીસું, કસારી, કોદું.

શુક્રનું મોતી.

સમજીતી.

જન્મ કાળે જે ગ્રહ બળવાન હોય તે ગ્રહની જે ધાતુ તે ધાતુથી લાભ
મળે છે.

ગ્રહોનાં વસ્ત્ર નિચે પ્રમાણે.

જાડું વસ્ત્ર સૂર્યનું છે.

નવું વસ્ત્ર ચંદ્રનું છે.

એક પાશે અગ્નિથી બળેલ વસ્ત્ર મંગળનું છે.
 ફાટેલું અને છીદ્રવાળું વસ્ત્ર ખુધનું છે.
 કાંઈક નવું તથા જુનું વસ્ત્ર ગુરૂનું છે.
 ઘણા કાળ નમે એવું વસ્ત્ર શુક્રનું છે.
 ફાટેલું તથા જુનું વસ્ત્ર શનીનું છે.

સમજાવતી.

જન્મકાળે જે ગ્રહ બળવાન હોય તો તે ગ્રહ જે વસ્ત્રનો સ્વામિ તે વસ્ત્ર પ્રસવ થતી વખતે જન્મ પામનારની માએ પેહેરેલું હતું એમ જાણવું.

ગ્રહોના રસ નિચે પ્રમાણે.

સૂર્યનો રસ તીળો મરી જેવો.
 ચંદ્રનો રસ ખારો.
 મંગળનો રસ કડવો.
 ખુધનો રસ છ રસ મધી જેવો સ્વાદ થાય તેવો મોળો.
 ગુરૂનો મીઠો રસ.
 શુક્રનો ખાટો રસ.
 શનીનો કટાણો રસ.
 ઉપર પ્રમાણે ગ્રહોના રસ તથા સ્વાદ જાણવા.

સમજાવતી.

જન્મકુંડળીમાં જે ગ્રહ બળવાન હોય અને તે ગ્રહનો જે રસ તે રસ ઉપર જન્મ પામનારની પ્રિતી હોય અને તે મનુષ્ય ગર્ભમાં હોય તે વખતે તેની માને તે રસ ખાવાની ઈચ્છા થતી હતી એમ જાણવું. સારાવળી, નામના ગ્રંથમાં એમ કહ્યું છે કે, સ્ત્રીને ત્રણ મહિનાનો ગર્ભ થઈ ગયા પછી ગર્ભ પોતાની મેળે ઈચ્છા પ્રમાણે રસ માગી લે છે, એટલે તેની માને તે રસ ઉપર પ્રિતી હોય છે.

ગ્રહો રોગ કરે એવી રીતે લખેલ હોયતો કયો ગ્રહ કેવો જાતનો રોગ કરે તેની વિગત નિચે પ્રમાણે.

સૂર્ય વાત, પીત સાથે ગરમી કર્તા છે.
 ચંદ્ર કફ કર્તા છે.
 મંગળ પીત એટલે ગરમી કર્તા છે.
 ખુધ ત્રીદોષ કર્તા છે.

ગુર ક્ષ કર્તા છે.

શુક સળેખમ તથા વાયુ કર્તા છે.

શની વાયુ કરે.

રાહુ વાયુ કરે.

કેતુનું ક્ષણ રાહુ જેવું છે.

અહો શત્રુતા કરે એણું લખેલ હોયતો કયો અહ કેવી જાતના માણસો સાથે શત્રુતા કરે તે નિચે પ્રમાણે.

શુક તથા ગુર બ્રહ્મણ સાથે.

સૂર્ય તથા મંગળ ક્ષત્રી સાથે.

ચંદ્ર તથા બુધ વૈશ એટલે વાણીયા સાથે.

શની તથા રાહુ-કેતુ નીચ માણસ સાથે શત્રુતા કરે.

યાજ્ઞવલ્કય ઋષિ અહોની પુજા વિશે નિચે પ્રમાણે લખે છે.

સૂર્યનો દેવ અગ્નિ છે.

ચંદ્રનો જળ છે.

મંગળનો અગ્નિ કુમાર છે.

બુધનો વીશ્વ છે.

ગુરનો ઈંદ્ર છે.

શુકનો ઇંદ્રાણી છે.

શનિનો પ્રજાપતિ એટલે બ્રહ્મા છે.

ઉપર પ્રમાણે જે ગ્રહનો જે દેવ યા સ્વામિ હોય તેનું પુજન કરવાથી તે ગ્રહ પ્રશન્ન થાય છે, એથી રીતે શારાવણીના ગ્રંથમા લખેલું છે.

સ્વગ્રહી અથવા પોતાના ઘરનો ગ્રહ શી રીતે કહેવાય તે બાબત.

સ્વગ્રહી એટલે જે રાશીનો સ્વામિ જે ગ્રહ હોય તે ગ્રહ ને રાશીવાળા આંકમાં બેઠો હોય તો સ્વગ્રહી પોતાના ઘરમાં બેઠેલો કહેવાય. જિહ્વાદરણ મંગળ આંક ૧ તથા આંક ૮ની રાશીમાં બેઠો હોય તો એ બંને ઠેકાણે સ્વગ્રહી એટલે પોતાના ઘરમાં બેઠેલો હોય છે અને એ રીતે બીજા ગ્રહો પોતાની રાશીવાળા આંકમાં બેઠેલા હોય તો તે સ્વગ્રહી સમજવા.

અહો ઊંચના તથા નીચના નિચેની વિગત પ્રમાણે છે.

સુર્ય મેષરાશીનો જાયો તેમાં સ્પષ્ટ ગ્રહચક્રમાં દશ ઔશ સુધી હોય તો

પરમ જીવનો ગણાય, અને તે ઉપરના અંશે હોય તો ફક્ત જીવ રાશીનો કહેવાય છે. તેમજ સૂર્ય તોળાનો હોય તો નિયનો, તેમાં દશ અંશ સૂધી હોય તો તે અતિ નિયનો ગણાય, અને તે ઉપરના અંશે હોય તો સાધારણ રીતે ફક્ત નિય રાશીનો કહેવાય છે.

ચંદ્ર વરખનો ત્રણ અંશ સૂધી હોય તો પરમ જીવનો અને તે ઉપરના અંશે હોય તો ફક્ત જીવ રાશીનો કહેવાય. તેમજ ચંદ્ર વૃશ્ચિકનો ત્રણ અંશ સૂધી હોય તો અતિ નિયનો ગણાય, અને તે ઉપરના અંશે હોય તો સાધારણ રીતે તે ફક્ત નિય રાશીનો કહેવાય છે.

ઉપર પ્રમાણે બીજા ગ્રહો કયી રાશીના કેટલા અંશ સૂધી જીવ, નિયના કહેવાય છે તેનું કોષ્ટક નીચે પ્રમાણે.

જીવના ગ્રહનું કોષ્ટક.

ગ્રહ.	સૂર્ય.	ચંદ્ર.	મંગળ.	બુધ.	ગુરુ.	શુક્ર.	શનિ.
રાશી.	૦	૧	૯	૫	૩	૧૧	૬
અંશ.	૧૦	૩	૨૮	૧૫	૫	૨૭	૨૦

નિયના ગ્રહનું કોષ્ટક.

ગ્રહ.	સૂર્ય.	ચંદ્ર.	મંગળ.	બુધ.	ગુરુ.	શુક્ર.	શનિ.
રાશી.	૬	૭	૩	૧૧	૯	૫	૦
અંશ.	૧૦	૩	૨૮	૧૫	૫	૨૭	૨૦

ઉપરના ગ્રહો સિવાય રાહુ કન્યારાશીમાં બેઠો હોય તો સ્વગ્રહી. અને મીથુનનો જીવનો અને ધનનો નિયનો, તેમજ કેતુ મીનનો સ્વગ્રહી અને ધનનો જીવનો અને મીથુનનો નિયનો કહેવાય છે.

સમજૂતી.

ઉપરના જીવના ગ્રહોના કોષ્ટકમાં ચંદ્રની ૧ રાશી ૩ અંશ લખેલા છે તેને માટે જાણવું કે પેહેલી રાશી પૂરી થઈ ગયા પછી ત્રણ અંશ છે તો વરખનો ચંદ્ર કહેવાય છે ને એ પ્રમાણે ઉપરના જાને કોષ્ટકમાં લખેલા ગ્રહો માટે સમજવું.

ગ્રહો વર્ગોત્તમી શી રીતે થાય છે તે બાબત.

જન્મ અને ગ્રહો જન્મકુંડળીમાં જે રાશીના હોય તેજ રાશીમાં નવમાંશ કુંડળીમાં

આવે તો તે ગ્રહ વગોત્તમી ગણાય, પછી તે હરકોષ્ઠ ભૂવને હોય તો ચિંતા નહિં.

ગ્રહો મૂળત્રીકોણ રાશીના નિચે પ્રમાણે થાય છે.

સૂર્ય સિંહ રાશીનો ૨૦ અંશ સૂધી હોય તો મૂળત્રીકોણનો અને તે ઉપરના અંશોનો હોય તો સ્વચ્છદી જાણવો.

ચંદ્ર વરબ રાશીનો ત્રણ અંશ સૂધી હોય તો જિંચનો, પછી વીશ અંશ સૂધી મૂળત્રીકોણનો અને તે ઉપરના અંશોનો વરબ રાશીનો જાણવો.

મંગળ મેષ રાશીનો ૨૦ અંશ સૂધી હોય તો મૂળત્રીકોણનો અને તે ઉપરના અંશોનો હોય તો સ્વચ્છદી કહેવાય છે.

બુધ કન્યા રાશીનો પંદર અંશ સૂધી હોય તો જિંચનો, પછી વીશ અંશ સૂધી મૂળત્રીકોણનો અને તે ઉપરના અંશોનો હોય તો તે સ્વચ્છદી જાણવો.

ગુરુ ધન રાશીનો વીશ અંશ સૂધી મૂળત્રીકોણનો અને તે ઉપરના અંશોનો હોય તો સ્વચ્છદી કહેવાય.

શુક્ર તોળા રાશીનો વીશ અંશ સૂધી મૂળત્રીકોણનો અને તે ઉપરના અંશોનો હોય તો સ્વચ્છદી કહેવાય.

શની કૂંભ રાશીનો વીશ અંશ સૂધી મૂળત્રીકોણનો, અને તે ઉપરના અંશોનો હોય તો સ્વચ્છદી કહેવાય.

ગ્રહોના શત્રુતા તથા મિત્રતા નિચે પ્રમાણે છે.

સૂર્યના શનિ, શુક્ર અને રાહુ શત્રુ જાણવા. બુધ સમ જાણવો; ચંદ્ર, મંગળ અને ગુરુ મિત્ર જાણવા.

ચંદ્રના સૂર્ય અને બુધ મિત્ર જાણવા. મંગળ, ગુરુ, શુક્ર અને શનિ સમ જાણવા, અને રાહુ શત્રુ જાણવો.

મંગળના સૂર્ય, ચંદ્ર અને ગુરુ મિત્ર જાણવા. બુધ, રાહુ શત્રુ જાણવા, શુક્ર અને શનિ સમ જાણવા.

બુધના સૂર્ય, શુક્ર અને રાહુ મિત્ર જાણવા. ચંદ્ર શત્રુ જાણવો; મંગળ, ગુરુ અને શનિ સમ જાણવા.

ગુરુના બુધ અને શુક્ર શત્રુ જાણવા. શનિ, રાહુ સમ જાણવા, અને સૂર્ય, ચંદ્ર, મંગળ મિત્ર જાણવા.

શુક્રના બુધ, શનિ અને રાહુ મિત્ર જાણવા, મંગળ અને ગુરુ સમ જાણવા, અને સૂર્ય, ચંદ્ર શત્રુ જાણવા.

શનિના ખુધ, શુક્ર અને રાહુ મિત્ર જાણવા; ગુરુ સમ જાણવો; સૂર્ય, ચંદ્ર, મંગળ શત્રુ જાણવા.

રાહુના ખુધ, શુક્ર, શનિ મિત્ર જાણવા, ગુરુ સમ જાણવો, અને સૂર્ય, ચંદ્ર, મંગળ શત્રુ જાણવા.

વધારે ખુલાસા માટે નિચે પ્રમાણે કોઠો ઉતાર્યો છે તેને નૈસર્ગિક મૈત્રીનો કોઠો કહે છે.

નૈસર્ગિક મૈત્રીનો કોઠો.

ગ્રહ.	મિત્ર.	સમ.	શત્રુ.
સૂર્ય.	ચંદ્ર, મંગળ, ગુરુ.	ખુધ.	શુક્ર, શનિ, રાહુ.
ચંદ્ર.	સૂર્ય, ખુધ.	મં. ગુરુ, શુક્ર, શનિ.	રાહુ.
મંગળ,	સૂર્ય, ચંદ્ર, ગુરુ.	શુક્ર, શનિ.	ખુધ, રાહુ.
ખુધ.	સૂર્ય, શુક્ર, રાહુ.	મંગળ, ગુરુ, શનિ.	ચંદ્ર.
ગુરુ.	સૂર્ય, ચંદ્ર, મંગળ.	શનિ, રાહુ.	ખુધ, શુક્ર.
શુક્ર.	ખુધ, શનિ, રાહુ.	મંગળ, ગુરુ.	સૂર્ય, ચંદ્ર.
શનિ.	ખુધ, શુક્ર, રાહુ.	ગુરુ.	સૂર્ય, ચંદ્ર, મંગળ.
રાહુ.	ખુધ, શુક્ર, શનિ.	ગુરુ.	સૂર્ય, ચંદ્ર, મંગળ.

જન્મ કુંડળીમાં તથા પ્રશ્ન કુંડળીમાં જે જે ભૂવનમાં ગ્રહ બેઠા હોય તે ભૂવનથી બે બાબુ તથા ત્રણ ત્રણ ભૂવન એટલે પોતા થકી ખીજ, ત્રીજ, ચોથા, દશમા, અગીઆરમા, અને પારમા સ્થાને રહેલા ગ્રહો તત્કાળ મિત્ર જાણવા, અને બાકીના ભૂવને એટલે પોતા થકી પહેલા, પાંચમા, છઠ્ઠા, સાતમા, આઠમા, અને નવમા સ્થાને રહેલા ગ્રહો તત્કાળ શત્રુ જાણવા, અને ઉપરની નૈસર્ગિક મૈત્રીના કોઠામાં મિત્ર હોય ને તે બે બાબુના ત્રણ ત્રણ ભૂવને એટલે ૨, ૩, ૪, ૧૦, ૧૧, ૧૨મે સ્થાને આવેલા હોય તો અધિમિત્ર થાય છે, અને

નૈશર્ગિક મૈત્રીના કોઠામાં શરૂ હોય ને પોતા થકી ૨, ૩, ૪, ૧૦, ૧૧, ૧૨મેં આવ્યા હોય તો સમ થઈ જાયછે. તેમજ નૈશર્ગિક મૈત્રીમાં સમ હોય ને પોતા થકી ૨, ૩, ૪, ૧૦, ૧૧, ૧૨મેં આવ્યા હોય તો મિત્ર થાય છે, અને એવી રીતે નૈશર્ગિક મૈત્રીમાં શરૂ હોય તે પોતા થકી પેહેલે, પાંચમે, છકે, સાતમે, આઠમે, નવમે સ્થાને હોય તો અધિશત્રુ થાય છે, ને નૈશર્ગિક મૈત્રીમાં સમ હોય ને ઉપલા સ્થાને હોય તો શત્રુ થાય છે, ને નૈશર્ગિક મૈત્રીમાં મિત્ર હોય ને ને ઉપલા સ્થાને હોય તો સમ થાય છે.

કેટલાંક આચાર્યો એમ પણ કહે છે કે, જે ભૂવનમાં અહ પોતાની ઉંચ રાશીમાં બેઠો હોય અને તેની સાથે બેઠેલા અહો નૈશર્ગિક મૈત્રીમાં જે મિત્ર હોય તો અધિમિત્ર થાય છે, સમ હોય તો મિત્ર થાય અને શત્રુ હોય તો સમ થાય. વળી યવનાચાર્ય કહે છે કે મૂળત્રિકોણ રાશીમાં જે અહ હોય તે તેની સાથે બેઠેલા અહો નૈશર્ગિક મૈત્રીમાં મિત્ર હોય તો અધિમિત્ર થાય છે, અને સમ હોય તો મિત્ર થાય અને શત્રુ હોય તો સમ થાય છે.

ઉપરના નિયમ પ્રમાણે સંવત ૧૮૯૭ શકે ૧૭૬૨ ના માહાસુદ સોમવારના જન્મનો મૈત્રી કોઠો નીચે પ્રમાણે થાય છે, અને જન્મકુંડળી આગળ લખીશું.

મૈત્રી કોઠો.

અહ.	અધિમિત્ર.	મિત્ર.	સમ.	શત્રુ.	અધિશત્રુ.
સૂર્ય.	ચં, મં, ગુ.	૦	શ, શુ, રા.	બુધ.	૦
ચંદ્ર	સૂ, બુ.	શુ, શુ, શ.	મંગળ.	૦	રાહ.
મંગળ.	સૂ, ગુ.	શનિ.	ચં, બુ.	શુક.	રાહ.
બુધ.	શુ, રાહ.	મં, ગુ, સ.	શુ, ચં.	૦	૦
ગુરુ.	શુ, ચં, મં.	શનિ.	બુધ, રા.	૦	શુક.
શુક્ર.	બુ, શ, રા.	૦	શુ, ચં.	મં, ગુરુ.	૦
શનિ.	બુ, શુ, રા.	ગુરુ.	સૂ, ચં, મં.	૦	૦

અહો ની દ્રષ્ટી બાબત.

અહો પોતાયકી ત્રીજે અને દશમે એક પાયા દેખે તેનું $\frac{1}{2}$ ફળ આપે.
 પાંચમે અને નવમે બે પાયા દેખે તેનું $\frac{1}{2}$ ફળ આપે.
 ચોથે અને આઠમે ત્રણ પાયા દેખે તેનું $\frac{3}{4}$ ફળ આપે.
 સાતમે ચાર પાયા દેખે એટલે પુરેપુરું સંપૂર્ણ ફળ આપે.
 સર્વ ગ્રંથો પોતાથી સાતમા ભાવે સંપૂર્ણ દ્રષ્ટીથી દેખે છે.
 તેમાં મંગળ ચાર, સાત અને આઠમા ભાવે સંપૂર્ણ દ્રષ્ટીથી દેખે છે.
 ગુરૂ પાંચ, સાત, નવમે ભાવે સંપૂર્ણ દ્રષ્ટીથી દેખે છે.
 શની ત્રણ સાત દસમે ભાવે સંપૂર્ણ દ્રષ્ટીથી દેખે છે.
 રાહુ પાંચ, સાત, નવ તથા બારમે સંપૂર્ણ દ્રષ્ટીથી દેખે છે.

ખીજે, છઠ્ઠે અગ્નિચારમે તથા બારમે કોઈ અહ દેખે નહીં. ફક્ત રાહુ બારમે ભાવે જુવે છે.

દ્રષ્ટી જોવાની રીતી એવી છે કે શુક્ર ચોથા ભાવે બેઠો હોય તો તેની સંપૂર્ણ ચારે પાયાની દ્રષ્ટી દશમા ભાવ ઉપર પડે છે. એ રીતે દ્રષ્ટી જોવી.

ઉપર પ્રમાણે અહોની દ્રષ્ટી બાબતના નિયમો છે તેને અનુસરી ગણિત કરીને દરેક અહની બાબત વેદન જોશી લોકો જન્મોત્તરીમાં અહોની દ્રષ્ટી બાબત કોઠો લખે છે.

પ્રકરણ ૪ શું.

જન્મકુંડળી, અખીત, હોરા, દેખકાંડ વિગેરે.

દશ વર્ગની કુંડળીયો સમજવા બાબત.

દરેક રાશીના ત્રીશ ઐશ (ભાગ) હોય છે અને એક ઐશની સાઠ કળા અને દરેક કળાની સાઠ વિકળા હોય છે.

આખું આકાશ જેને શીસુમાર અથવા ચક્ર કહે છે તેમાં ચક્રની પેઠે બારે રાશી રહેલી છે.

સૂર્ય, ચંદ્ર વિગેરે ગ્રહો આકાશમાં કેટલી મુદત સુધી દરેક રાશીમાં રહે તેની વીગત નિચે પ્રમાણે ને વળી પંચાંગના ટીપણામાંથી પણ જણાશે.

સૂર્ય એક માસ સુધી દરેક રાશીમાં રહે છે.

ચંદ્ર સવા બે દિવસ સુધી.

મંગળ દોહોડ મહિના સુધી.

બુધ એક મહિના સુધી.

ગુરુ તેર મહિના સુધી.

શુક્ર એક માસ સુધી.

શની ત્રીશ મહિના સુધી.

રાહુ અઢાર મહિના સુધી.

કેતુ પણ અઢાર મહિના સુધી દરેક રાશીમાં રહે છે.

ખુલાસો.

ઉપર લખેલી મુદત આશરે પડતી લખી છે, નક્કી નકી મીતિએ કયો ગ્રહ કયી રાશીનો થયો તે ટીપણામાંથી જણાશે. વળી ઉપર લખેલા ગ્રહો મધ્યે મંગળ, બુધ, ગુરુ, શુક્ર અને શની એ ગ્રહો વક્રી એટલે અવળી ચાલના થયા હોય તો અને તે વક્રી ચાલના થઈને માર્ગી એટલે સવળી ચાલના થાય તથા અતિચાર એટલે ઉતાવળી ચાલના થયા હોય તો ઉપર લખેલી મુદતમાં ફેરફાર પડે છે.

જન્મકુંડળી વિગેરે જોવાની સમજણ પડે તેટલા માટે આ ગ્રંથમાં એક મનુષ્યની જન્મકુંડળી દાખલ કરતાં પેહેલાં લખવાની જરૂર છે કે, આ ગ્રંથ ફળાદિશ સંબંધીનો છે. ગણિત કેવી રીતે કરવું તે વિષય આ ગ્રંથમાં દાખલ કરેલો નથી, કારણ કે તે સમજવો બહુ મુશ્કેલ છે, અને દરેક ગૃહસ્થ પોતપોતાની જન્મોત્તરી તથા વર્ષફળ હોય છે એટલે આ ગ્રંથમાં ગણિત વિષય દાખલ કરવાની જરૂર છે એમ હું ધારતો નથી.

જન્મકુંડળી.

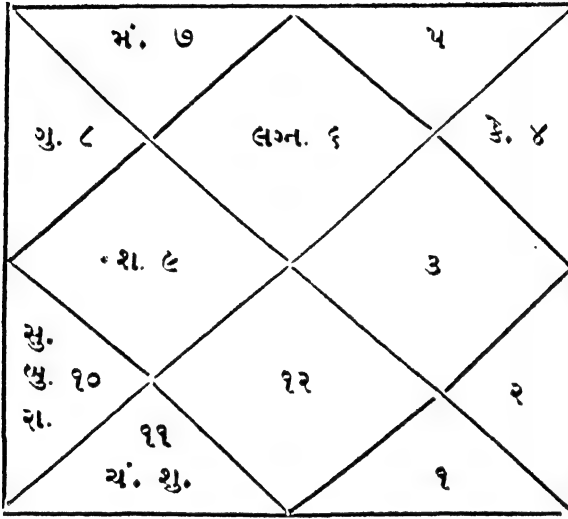
એક પુરૂષનો જન્મ સંવત ૧૮૯૭ શાકે ૧૭૬૨ ના માહાસુદ ૩ સોમવારે સૂર્ય ઉદય થયા પછી ઘડી ૩૭ પળ ૫૧ જન્મ થયો છે.

હવે તે વખતના પંચાંગના ટીપણામાં જોતાં ઉપરના જન્મ વખતે સૂર્ય મકર રાશીનો ચૌદ ઔશનો હતો, તે મકર રાશીના ચૌદ ઔશ લગ્નપત્રિમાં જોતાં પર ઘડીને ૪૪ પળનો આંક છે. તેમાં જન્મની છઠ્ઠી ૩૭, ૭ પળ ૫૫,

(૩૯)

ઉમેરતાં ધડી ૯૦ ને પણ ૩૯ થાય છે, તેમાંથી ધડી ૬૦ બાદ કરતાં ધડી ૩૦ ને પણ ૩૯ રહે છે. તે ધડી પણ લગ્નપત્રિના કોઠામાં કન્યા લગ્નના ૧૧ ઔં-શમાં સમાવેશ થાય છે, માટે જન્મ લગ્ન કન્યારાશીનું ૧૧ ઔંશનું સમજી લગ્ને કન્યારાશી માંડવી અને તે પછી અનુક્રમે બીજા ભાવોમાં નિચે લખ્યા પ્રમાણે રાશી માંડતા જવી.

જન્મકુંડળી.

ઉપરની કુંડળીમાં રાશી માંડવાની રીત.

લગ્ન એ પેહેલો ભાવ તેમાં કન્યારાશી ને તે રાશી આંક ૬ ની તેથી છ-નો આંક મુકવો અને તેની પાસેનું ધર તે બીજો ભાવ તેમાં તોલારાશીનો આંક ૭ મુકવો અને ત્રીજા ભાવમાં વૃશ્ચિકરાશી, ચોથા ભાવમાં ધનરાશી, પાંચમાં ભાવમાં મકરરાશી, છઠ્ઠા ભાવમાં કુંભરાશી, સાતમા ભાવમાં મીનરાશી, આઠમા ભાવમાં મેષરાશી, નવમા ભાવમાં વરુષરાશી, દશમા ભાવમાં મીથુનરાશી, અગ્રીઆરમા ભાવમાં કરકરાશી, અને બારમા ભાવમાં સિંહરાશી માંડવી.

હવે જે દીવસે જન્મ થયો તે દીવસે નવે ગ્રહો આકાશમાં કયી કયી રાશીમાં હતા, તે રીપણામાં જોઈ જે ગ્રહ જે રાશીનો હોય તે રાશીવાળા ભાવમાં

જન્મકુંડળીમાં મુકવામાં આવે છે. તે નિચે પ્રમાણે.

તે દીવસે સૂર્ય મકરનો હતો, ને મકરરાશી પાંચમા ભાવે છે માટે સૂર્યને પાંચમા ભાવે મૂકવો.

ઉપરના જન્મ વખતે ચંદ્ર કુંભનો છે માટે કુંભ રાશી છઠ્ઠા ભાવે છે તેથી ચંદ્રને છઠ્ઠા ભાવે મૂકવો.

જન્મ વખતે મંગળ તોલાનો છે, ને તે રાશી ખીન ભાવે છે માટે મંગળને ખીન ભાવે મૂકવો.

જન્મ વખતે યુધ મકરનો છે, ને તે મકર રાશી પાંચમા ભાવે છે, માટે યુધને પણ પાંચમા ભાવે મૂકવો.

જન્મ વખતે ગુરુ વૃશ્ચિકનો છે, માટે ગુરુને વૃશ્ચિક રાશીમાં મૂકવો.

જન્મ વખતે શુક્ર કુંભનો છે, માટે તેને કુંભ રાશીમાં મૂકવો.

જન્મ વખતે રાહુ ધનરાશીનો છે, માટે ધનરાશીમાં મૂકવો.

જન્મ વખતે રાક્ષ મકરનો છે માટે તેને મકરરાશીમાં મૂકવો.

જન્મ વખતે કેતુ કરકરાશીનો છે ને તે રાશી અગ્નીઆરમા ભાવે છે માટે કેતુને અગ્નીઆરમા ભાવે મૂકવો.

ઉપર પ્રમાણે જન્મકુંડળી થાય છે, તેને કાચી કુંડળી કહે છે.

જન્મકુંડળીમાં લગ્ન જેને પેહેલા ભાવ કહે છે, તે તથા ચોથો ભાવ, સાતમો ભાવ, અને દશમો ભાવ, આ ચાર ભાવને કીંદ્રસ્થાન જેને કંટક યા અતુલ્ય કહે છે.

ઉપર લખેલા ચાર કીંદ્રસ્થાન મધ્યે લગ્ન જેને પેહેલા ભાવ કહે છે, તેમાં મીથુનરાશી, કન્યા, તોલા, કુંભ, ને ધનનું પૂર્વાર્ધ, એટલે પેહેલા પંદર વ્યાશ ૧ થી ૧૫ સુધી હોય ને તે લગ્ને હોય તો બળવાન છે.

ચોથા ભાવે કરક, મીન, અને મકરનું પરાર્ધ એટલે પાછલા પંદર ઔશ ૧૬ થી ૩૦ ઔશ સુધી હોય તો તે બળવાન હોય છે.

સાતમાભાવે વૃશ્ચિકરાશી બળવાન છે.

દશમાભાવે મેષ, વ્રજભ, સિંહ અને ધનનું પરાર્ધ એટલે ૧૬ થી ૩૦ ઔશ સુધી અને મકરનું પૂર્વાર્ધ ૧ ઔશથી ૧૫ ઔશ સુધી હોયતો તે બળવાન છે.

ખીજો, પાંચમો, આઠમો, અને અગ્નીઆરમા ભાવને પણ દુષ્ઠ કહે છે.

પાંચમા અને નવમા ભાવને ત્રીકોણસ્થાન કહે છે.

ત્રીજા, છઠ્ઠા, નવમા, અને બારમા ભાવને આપોકલીમસ્થાન કહે છે.

ચોથા અને આઠમા ભાવને ચતુષ્ય કહે છે.

બીજા અને ચારમાને માર્કસ્થાન કહે છે.

વળી બીજા અને ચારમાને નેત્રસ્થાન કહે છે.

છઠ્ઠા, આઠમા, અને ચારમા ભાવને ત્રીકરસ્થાન કહે છે, વળીએ છઠ્ઠા, આઠમા ભાવને નેટ્રસ્થાન, અને બાકીના ૧, ૨, ૩, ૪, ૫, ૭, ૯, ૧૦, ૧૧, આ સ્થાનને શુભસ્થાન કહે છે.

ત્રીજા, છઠ્ઠા, દશમા અને અગીઆરમા સ્થાનને ઉપચયસ્થાન કહે છે.

ઉપચયસ્થાન વિષે રીકા.

કેટલાક આચાર્યો એમ કહે છે કે, ત્રીજા, છઠ્ઠા દશમા અને અગીઆરમા ભાવને ઉપચયસ્થાન કહે છે, પણ બ્યારે પાપ ગ્રહની દ્રષ્ટિ હોય અથવા સ્થાનમાં રહેલી રાશીના સ્વામિ ઉપર શત્રુની દ્રષ્ટિ હોય તો તેને ઉપચયસ્થાન કહે છે. એવો ગર્ગાચાર્ય ઋષીનો મત છે.

ઉપચયસ્થાનમાં, રહેલા ગ્રહો પોતાના મિત્ર સાથે એકલા હોય અથવા તે પોતાના મુખ ત્રિકોણને પામેલા હોય અથવા તે કંચના હોય તો ઇચ્છેલા પ્રદાર્થને મેળવે છે.

ઉપચયસ્થાનમાં રહેલા ગ્રહો નિચરાશીના હોય કે શત્રુ સાથે રહેલા હોય તો સંપત્તિનો નાશ કરે.

જન્મકુંડળિમાં શી શી બાબતનું જ્ઞેવાય છે તે બાબત.

લગ્ન જોને પેહેલો ભાવ કહે છે, તેમાં દેહનું રૂપ, વર્ણ, ચિન્હ, જાતિ, ઉમરનું પ્રમાણ, સુખ, દુઃખ એટલી બાબતો જ્ઞેવાય છે.

(૨) બીજા ભાવમાં ધન તથા કુટુંબ સંબંધી જ્ઞેવાય છે.

(૩) ત્રીજા ભાવમાં પોતાના પ્રાકૃમ સંબંધી પોતાની આજીવીકા સંબંધી તથા ભાઈ, એહેન તથા સાકર સંબંધી જ્ઞેવાય છે.

(૪) ચોથા ભાવમાં પોતાની માતૃશ્રી વિષે વાહન, તથા પશુ વિષે ઘર વિષે સ્થાન વિષે, ખેતર વિષે અને મિત્ર વિગેરે બાબતનું સુખ દુઃખ જ્ઞેવાય છે.

(૫) પાંચમા ભાવમાં, બુદ્ધિ, વિદ્યા, સંતાન, મંત્ર, ગર્ભ, સ્થિતિ એટલી બાબતો વિષે જ્ઞેવાય છે.

૬ છઠ્ઠા ભાવમાં રોગ વિષે, શત્રુ વિષે, ચોરી વિષે, અને મોશાળના સુખ દુઃખ વિષે જ્ઞેવાય છે.

૭ સાતમા ભાવમાં સ્ત્રી વિષે, દેશાવર જવા આવવા વિષે, નાહાનો પરચુ-રણુ વેપાર વિષે, તથા દાંત વિષે જોવાય છે.

૮ આઠમા ભાવમાં રીષ્ટ વિષે, કષ્ટ વિષે, ગૃહસ્થાન વિષેનું જોવાય તેમજ તરવા શિખરું હથીઆર બાંધવા બાબતનું પણ જોવાય છે.

૯ નવમાં ભાવમાં, ભાગ્યનું ધર્મ, તિર્યં, યાત્રા, તપશ્ચર્યા, એ બાબતો વિષે જોવાય છે.

૧૦ દશમા ભાવમાં રાજ્યદ્વારનું તથા વેપારનું તથા પીતાનું સુખ દુઃખ જોવાય છે.

૧૧ અગ્નીઆરમા ભાવમાં લાભનું, હાથી ઘોડા, સુખપાત્ર, વસ્ત્ર, ધરણાનું સુખ દુઃખ જોવાય છે.

૧૨ બારમાં બાવમાં હાની, દાન, ખરચ, દંડ કેદ તથા નેત્ર એટલી બા-બતોનું જોવાય છે.

ઉપર લખેલી જન્મકુંડળીને કાચી કુંડળી કહે છે, અને તેમાં જે ગ્રહ બે-સાડેલા છે, તે ગ્રહો તેજ જગ્યાએ રહે છે કે ચળીતને બીજે ઠેકાણે જાય છે, તે નડી કરવા સાર ગણીત કરવું પ્રદે છે, તે ગણીત કરતાં જન્મ થયો, તે વ-ખતે ગ્રહો કયા રાસીના કેટલા ઓંસ કળા, વીકળાના હતા, તેનો સ્પષ્ટ ગ્રહ ચ-ક્રનો કોહો નીચે પ્રમાણે છે.

	સૂર્ય.	ચંદ્ર.	મંગળ.	બુધ.	શુક્ર.	શુક્ર.	સની.	રાહ.	કેતુ.
રાસી	૯	૧૦	૬	૯	૭	૧૦	૮	૯	૩
ઔંસ.	૧૪	૧૮	૩	૨૦	૨૨	૨૭	૬	૨૭	૨૭
કળા	૧૭	૪૮	૫૫	૪૬	૨૨	૧૭	૧૫	૫૪	૫૪
વીકળા	૪૩	૩૮	૫૭	૪૦	૫૯	૫૮	૩૧	૧૫	૧૫
કળા	૬૧	૭૬૫	૨૧	૧૦૪	૯	૬૭	૪	૩	૩
વીકળા	૧૧	૩૩	૫૭	૧૧	૫૩	૩૭	૩	૧૧	૧૧
							વ.	વ.	વ.

+ ઔંસ એટલે દિવસ, અને કળા એટલે ઘડી, અને વિકળા એટલે પળ સમજવી.

ઉપર લખેલા સ્પષ્ટ ગ્રહ ચક્રમાં આંકડા લખ્યા છે તેની સમજૂતી નીચે પ્રમાણે છે.

સૂર્ય મકરરાશીમાં બેઠા પછી ૧૪ ઔંસ, ૧૭ કળા, ૪૬ વિકળા ચાલ્યો

તે વખત ઉપરનો જન્મ થયો અને તે વખતે ઉપર લખેલા ઐસ કળા વિકળા એ સૂર્ય આકારમાં હતો એવું ગણિત કરતા નિકળે છે.

ચંદ્ર કુંભરાશીમાં ૧૮ ઐસ ૪૪ કળા ૩૮ વિકળા ચાલ્યો તે વખત ઉપરનો જન્મ થયો.

મંગળ તોલા રાશીના ત્રણ ઐસ, ૫૫ કળા ૫૭ વિકળા ચાલ્યો ત્યારે ઉપરનો જન્મ થયો.

બુધ મકર રાશીના ૨૦ ઐસ ૪૬ કળા ૪૦ વિકળા ચાલ્યો ત્યારે ઉપરનો જન્મ થયો.

ગુરુ વૃશ્ચિક રાશીના ૨૨ ઐસ, ૨૨ કળા, ૫૯ વિકળા ચાલ્યો ત્યારે ઉપરનો જન્મ થયો.

શુક્ર કુંભરાશીનો ૨૭ ઐશ ૧૭ કળા ૫૮ વીકળા ચાલ્યો ત્યારે ઉપરનો જન્મ થયો છે.

શની ધનરાશીનો ૬ ઐશ ૧૫ કળા ૩૧ વીકળાનો થયો ત્યારે ઉપરનો જન્મ થયો છે અને રાશીના કોઠા નિચે ૫ કર્કો છે તેનો અર્થ વક્રચાલનો એટલે ઉંધી ચાલ રાશીની હતી.

રાહ મકરરાશીનો ૨૭ ઐશ ૫૪ કળા ૧૫ વીકળાનો થયો ત્યારે ઉપરનો જન્મ થયો તે તે વક્રચાલનો હતો રાહ હમેશ અવળી ચાલેજ ચાલે છે સવળી એટલે માર્ગી ચાલે ચાલનો નથી.

કેતુ કરકનો ૨૭ ઐશ ૫૪ કળા ૧૫ વિકળાનો થયો ત્યારે ઉપરનો જન્મ થયો તે તે રાહની પેઠે વક્ર ચાલનો હતો.

ઉપરના કોઠાને છેવટે સુર્યની ૬૧ કળા ૧૧ વીકળા લખ્યા છે તથા ચંદ્રની ૭૬૫ કળા ૩૩ વીકળા લખ્યા છે તથા એ પ્રમાણે બીજા ગ્રહોની કળા વીકળા લખ્યા છે તે વિષે એવું સમજવું કે જન્મના દિવસે એ ગ્રહોની ચાલવાની ગતી એ આંકડા પ્રમાણે હતી. તેમાં જે ગ્રહોની ચાલ વધારે કળા વીકળાની હોય તે સિદ્ધ એટલે ઉતાવળી ચાલનો અને જેની કળા વીકળા ઓછી છે તે મંદ ચાલના કહેવાય છે.

ઉપર પ્રમાણે ઐશ કળા વિકળાના ગ્રહો આકાશમાં તે તે રાશીમાં શીશુમાર ચક્ર એટલે જ ચક્રમાં હતા એમ સમજવું.

હવે ઉપર લખેલા ગ્રહોમાં એકી રાશીના ગ્રહો એક ઐશથી ૭ ઐશ સુધીના સ્પષ્ટ ગ્રહચક્રમાં હોય તો તેની ખાલ્યાઅવરદ્યાં કહેવી, અને સાત ઐશથી

બાર ઔશ સુધીના હોય તો કુમાર અવસ્થા કહેવી, અને તેર ઔશથી ૧૮ ઔશ સુધીના હોય તો યુવાન અવસ્થા કહેવી, અને ૧૯ ઔશથી ૨૪ ઔશ સુધી હોય તો વૃદ્ધ અવસ્થા કહેવી, અને ૨૫ ઔશથી ૩૦ ઔશ સુધીના હોય તો મૃત્યુ અવસ્થા કહેવી. એવી રીતે સર્વાથચિતામણી નામના ગ્રંથમાં લખેલ છે.

જે ગ્રંથો બેકરી રાશીના હોય તે ગ્રંથ સ્પષ્ટ ગ્રંથક્રમાં ૬ ઔશની અંદર હોય તો તેની મૃત્યુ અવસ્થા કહેવી અને સાત ઔશથી બાર ઔશ સુધી હોય તો વૃદ્ધ અવસ્થા કહેવી અને તેર ઔશથી ૧૮ ઔશ સુધી યુવાન અવસ્થા કહેવી અને ૧૯ ઔશથી ૨૪ ઔશથી સુધી કુમાર અવસ્થા કહેવી અને ૨૫ ઔશથી ત્રીસ ઔશ સુધી બાલ્યા અવસ્થા કહેવી.

રાશી આખત.

દરેક ભાવમાં આવેલી રાશી જન્મવખતે કેટલાં ઔશકળા વીકળાની હતી તે આખત.

ઉપરનો જન્મ ઘડી ૩૭ પણ ૫૫ મે થયેલ છે તે વખતે બારે ભાવસંધી સહિત કેટલા કળા વીકળાના હતા, તે જાણવા માટે ગણીત કરવું પડે છે, તે ગણીત કરતા દરેક ભાવમાં કેટલી રાશી ઔશકળા વીકળા આવે છે. તેના ભાવ સંધી કોઠો નીચે પ્રમાણે. ભાવસંધી કોઠો.

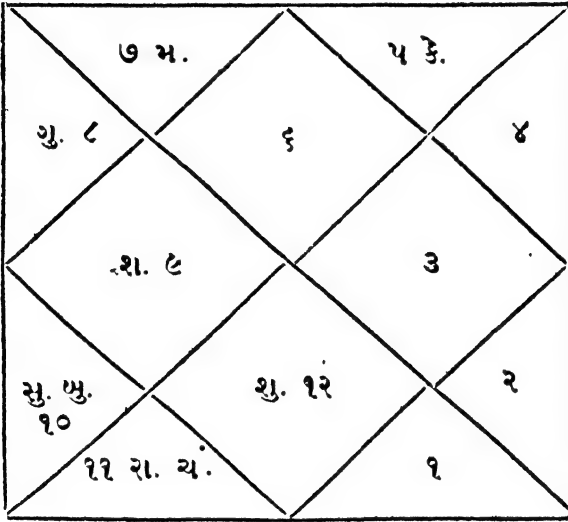
રાશી. ઔશ કળા. વીકળા	લગ્ન.	સંધી.	બીજો ભાવ.	સંધી.	ત્રીજો ભાવ.	સંધી.	ચોથો ભાવ.	સંધી.	પાંચમો ભાવ.	સંધી.	છઠો ભાવ.	સંધી.
	૫ ૧૧ ૭ ૦	૫ ૨૬ ૬ ૨૨	૬ ૧૧ ૫ ૪૫	૬ ૨૬ ૫ ૭	૭ ૧૧ ૪ ૩૦	૭ ૨૬ ૩ ૫૨	૮ ૧૧ ૩ ૧૫	૮ ૨૬ ૩ ૫૨	૯ ૧૧ ૪ ૩૦	૯ ૨૬ ૫ ૭૪૫	૧૦ ૧૧ ૫ ૫૨	૧૦ ૨૬ ૬ ૫૨
રાશી. ઔશ કળા. વીકળા	સાતમો ભાવ.	સંધી.	આઠમો ભાવ.	સંધી.	નવમો ભાવ.	સંધી.	દશમો ભાવ.	સંધી.	ગાગીઆરમો.	સંધી.	બારમો ભાવ.	સંધી.
	૧૧ ૧૧ ૭ ૦	૧૧ ૨૬ ૬ ૨૨	૦ ૧૧ ૫ ૪૫	૦ ૨૬ ૫ ૭	૧ ૧૧ ૪ ૩૦	૧ ૨૬ ૩ ૫૨	૨ ૧૧ ૩ ૧૫	૨ ૨૬ ૩ ૫૨	૩ ૧૧ ૪ ૩૦	૩ ૨૬ ૫ ૭૪૫	૪ ૧૧ ૫ ૫૨	૪ ૨૬ ૬ ૫૨

(૪૫)

ચળીત કુંડળી કરવા બાબત.

સ્પષ્ટઅદ્યકમાં જે રાશી ઔસકળા વિકળાના આંકડા લખેલા હોય તે ભાવસંધીના કોઠામાં લખેલા આંકડામાં કોની સાથે સરખાપણામાં સખધ રાખે છે. તે જોયું અને જે ભાવસંધીમાં સમાવેશ થતો હોય તે ભાવમાં તે અહ જાય છે. તે નિચે લખેલી ચળીત કુંડળી ઉપરથી જણાશે.

ચળીત કુંડળી.

ઉપરની કુંડળીમાં બેઠેલા અહોતુ ફળં ભગુ શુચના અંધમાંથી પાછળ લખવામાં આવશે.

સૂર્ય સ્પષ્ટ અદ્ય ચકમાં ૯ રાશી. ૧૪ ઔશ. ૧૭ કલા અને ૪૩ વીકળા નો છે, તે આંકડાનો ભાવસંધીના કોઠામાં પાંચમા ભાવસંધીમાં ૯ રાશી. ૨૬ ઔશ. ૫ કલા. ૭ વીકળામાં સમાવેશ થાય છે માટે સૂર્યને પાંચમા ભાવે મુકવો.

ચંદ્ર સ્પષ્ટ અદ્ય ચકના કોઠામાં ૧૦ રાશી. ૧૮ ઔશ. ૪૪ કલા ૩૮ વીકળાનો છે તે આંકડાનો ભાવસંધીના કોઠામાં છઠા ભાવની સંધીમાં ૧૦ રાશી. ૨૬ ઔશ ૬ કલા ૫૨ વીકળામાં સમાવેશ થાય છે, માટે ચળીત કુંડળીમાં ચંદ્રને છઠા ભાવે મુકવો.

મંગળના ઔશ ભાવસંધીના કોઠામાં બીજા ભાવમાં સમાવેસ થાય છે માટે ચળીત કુંડળીમાં મંગળને બીજા ભાવે મુકવો.

બુધના ઔસ ભાવસંધીના કોઠામાં પાંચમા ભાવની સંધીના ઔસમાં સમાય છે માટે બુધને પાંચમા ભાવે મુકવો.

ગુરુના ઔસ ભાવસંધીના કોઠાના ત્રીજા ભાવની સંધીના ઔસમાં સમાય છે, માટે ગુરુને ચળીત કુંડળીમાં ત્રીજા ભાવે મુકવો.

શુક્રના ઔસ ભાવસંધીના કોઠાના સાતમા ભાવના ઔસમાં સમાય છે. માટે ચલીત કુંડળીમાં શુક્ર ને સાતમાં ભાવે મુકવો.

સનીના ઔસ ભાવ સંધીના કોઠા ના ચોથા ભાવના ઔસમાં સમાય છે માટે ચળીત કુંડળીમાં સનીને ચોથા ભાવે મુકવો.

રાહાના ઔશ ભાવસંધીના કોઠાના છઠ્ઠા ભાવના ઔશમાં સમાય છે માટે ચળીત કુંડળીમાં રાહાને છઠ્ઠા ભાવે મુકવો.

કેતુના ઔશ ભાવ સંધીના કોઠાના બારમા ભાવના ઔશમાં સમાય છે, માટે ચળીત કુંડળીમાં કેતુને બારમા ભાવમાં મુકવો.

સંધીગત ગ્રહ બાબત.

ગ્રહ સંધીગત નીચે પ્રમાણે થાય છે.

ગ્રહની રાશી, ઔશ, કળા ને વિકળાના આંકડા ભાવ સંધીના કોઠાના સંધીના આંકડાની બરાબર હોય તો તે ગ્રહ સંધીગત થાય છે. ઉદાહરણ સૂર્ય સ્પર્શ ગ્રહ ચક્રમાં ૯ રાશી ૧૪ ઔશ ૧૭ કળા ૪૩ વિકળાનો છે, અને ભાવ સંધીના કોઠામાં પાંચમા ભાવની સંધી ૯ રાશી ૧૪ ઔશ ૧૭ કળા ૪૩ વિકળાના આંકડાં હોય તો સૂર્ય સંધીગત થયો, ને એ પ્રમાણે બીજા ગ્રહોની રાશી ઔશ કળા વિકળા ભાવ સંધીના કોઠાની સંધીની રાશી ઔશ કળા વિકળાની બરાબર હોય તો તે ગ્રહ સંધીગત થાય.

સંધીગત થયેલો ગ્રહ સાર કે નરતુ કાંઈપણ કળ આપતો નથી.

હોરા કુંડળી.

હોરા કુંડળી કરવામાં જન્મનું લગ્ન વીસમરાશી એટલે એકી રાશીનું અને તે પંદર ઔસની અંદર હોયતો હોરા કુંડળીમાં લગ્ને સુર્યની રાશીનું સિંહ લગ્ન ખેસાડવું, અને જન્મ લગ્ન વીસમ રાશી છતાં પંદર ઔશથી વધારે હોય તો હોરા કુંડળીમાં ચંદ્રની રાશી કર્ક રાશીનું લગ્ન ખેસાડવું અને બીજા ભાવો-એજ અનુક્રમે રાશીઓ માંડતા જવી.

હવે વ્રજ લગ્ન સમરાશી એટલે બેકી રાશીનું. પંદર ઔશની અંદર હોય તો તે હોરા કુંડળીમાં ચંદ્રમાનું લગ્ન એટલે કરક લગ્ન બેસાડવું અને સમ રાશી છતાં પંદર ઔશથી વધારે હોય તો હોરા કુંડળીમાં સુર્યની રાશીનું લગ્ન બેસાડી તે પછી બીજા ભાવોએ અનુક્રમે રાશી માંડતા જવી.

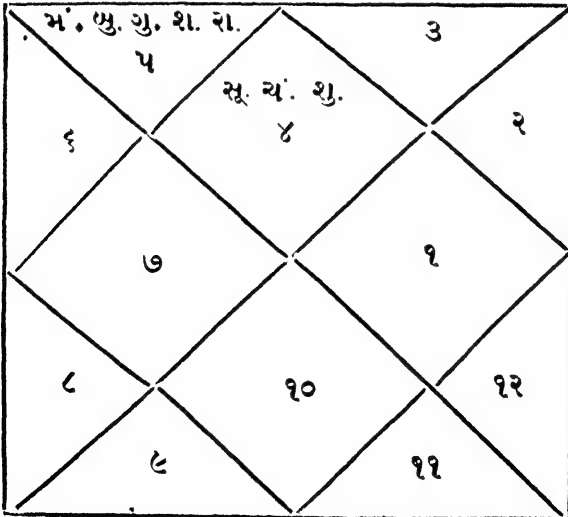
આ હોરાકુંડળીમાં સુર્ય અથવા ચંદ્ર આ બે ગ્રહની રાશી વગર બીજી કોઈ રાશીનું લગ્ન બેસતું નથી, અને જે જે ગ્રહ બેસે છે તે તમામ ગ્રહ કરક તથા સિંહરાશીમાંજ બેસે છે બીજી કોઈપણ રાશીમાં બેસતા નથી કારણ હોરા સુર્ય ચંદ્રની ગણાય છે કેમકે દિવસનો અધિપતિ સુર્ય, ને રાત્રીનો અધિપતિ ચંદ્ર છે તેથી આ એટલે દિવસ ને રા. એટલે રાત્રી માટે હોરા એવું નામ પડેલું છે.

હવે ગ્રહો ઉપર લખેલી બે રાશીમાં બેસવાના તે પણ ઉપરના નિયમ પ્રમાણે ગ્રહની રાશી વિસમ હોય ને તે પંદર ઔશની અંદર હોય તો તે સિંહરાશી માં બેસાડવો અને વિસમ રાશીનો છતાં પંદર ઔશની ઉપર હોય તો તે કરક રાશીમાં બેસાડવો.

જે ગ્રહ સમરાશીનો હોય ને તે પંદર ઔશની અંદર હોય તો તે કરક રાશીમાં બેસાડવો અને જે ગ્રહ સમરાશીનો છતાં પંદર ઔશથી વધારે હોય તો તે સિંહરાશીમાં બેસાડવો.

ઉપરના નિયમ પ્રમાણે ઉપરના વ્રજની હોરા કુંડળા નિચે પ્રમાણે છે.

હોરા કુંડળી.

ઇતી શ્રી જ્ઞાનભાસ્કર મંથ મધ્યેથી.

અરણ્ય (સૂર્યનો સારથી) કહે છે કે હે દેવના પણ દેવ હે દિવાકર લોકોના હીતને માટે હું તમોને પુણ્ય છું કે ગ્રહોથી મનુષ્યને સુખ દુઃખ થાય છે તેનું કારણ મને કહો.

સૂર્ય કહે છે હે વીનતાના પુત્ર અને પાપ રહીત અરણ્ય મનુષ્ય પ્રાણીઓને ગ્રહોના આધારે અનેક સુખ દુઃખના ચીન્હો થાય છે તે હું તને કહું છું તે સાંભળ.

જન્મકુંડળી અને ષડવર્ગ કુંડળીઓથી પ્રાણીઓને સુખ દુઃખના અનેક ચીન્હો થાય છે તેને દેવસ (જેસી) લોકો પ્રકાશ કરે છે.

જન્મ કુંડળીના લગ્નમાં દેહે બાબત જોવાય છે હોરા કુંડળીમાં દ્રવ્યનું સુખ જોવાય છે દેષકાંડ કુંડળીમાં બંધનું સુખ દુઃખ જોવાય છે સપ્તર્શિ કુંડળીમાં સંતાનનું સુખ દુઃખ જોવાય છે અને નવર્શિ કુંડળીમાં સ્ત્રીનું સુખ દુઃખ જોવાય છે દ્વાદશર્શિમાં માતૃ પીતાનું સુખ દુઃખ જોવાય છે ત્રીશર્શિમાં રીષ્ટ કષ્ટનું જોવાય છે એ પ્રમાણે વિદ્વાન લોકોએ વીચારીને જોવું.

હોરા કુંડળીનું ૧૧ નિયમ પ્રમાણે.

હોરા કુંડળીમાં મુખ્યત્વે કરી ધનનું જોવાય છે તે એવી રીતે કે પેહેલા અને બીજા ભાવમાં ગ્રહો રહ્યા હોય તો ધનનું ધણું સુખ મળે અને પેહેલા અને બારમા ભાવમાં ગ્રહ રહ્યા હોય તો ધનનું મધ્યમ સુખ મળે અને બારમા ભાવમાં ધણું ગ્રહો રહ્યા હોય તો નિરધન દરીદ્રી હોય તેમ પેહેલા ભાવ કરતાં બીજા ભાવમાં વધારે ગ્રહ રહ્યા હોય તો ધણોજ ધનવાન જાણવો.

હોરા કુંડળીમાં ચંદ્રની હોરા એટલે લગ્નમાં ચંદ્રની રાસી હોય તો તેમનું બાલ્યાઅવસ્થામાં દુઃખી સમજવો અને મોટપણમાં છેક જીંદગી સુધી સુખી જાણવો.

જે સૂર્યની હોરા હોય તો તે મનુષ્ય બાલ્યાઅવસ્થામાં સુખી અને મોટપણમાં છેક જીંદગી સુધી દુઃખી અને ક્રોધી જાણવો.

હોરા કુંડળીના લગ્નનો સ્વામિ જન્મ કુંડળીમાં પુણું બળવાન હોય તો તે મનુષ્ય સારા ગુણવાળો જાણવો વળી જન્મ કુંડળીમાં જે ગ્રહ સ્વગ્રહી હોય તે તે જ ભાવમાં ખેડો હોય તે ભાવનું પરીપુર્ણ સુખ જાણવું.

હોરા કુંડળીમાં લગ્નનો સ્વામિ સૂર્ય હોય તો ખેડી વૃત્તિમાં પ્રીતિવાળો,

ધુતારો, રૂપ વગરનો, ખળ, પાપયુદ્ધિવાળો, કપટી, સુખ અને ધન વગરનો, ક્રોધી કંઠશુ હૈયાવાળો, કામી, પરસ્ત્રીમાં આશક્ત, દેવ બ્રાહ્મણની નિંદા કરવાવાળો જાણવો.

હોરા કુંડળીના લગ્નનો સ્વામિ ચંદ્ર હોય તો શાંત સ્વભાવવાળો, સર્વગુણવાળો, સ્થિર સ્થાનકે રહેનારો, હમેશ મિત્રથી ગાન પામનારો, નાના પ્રકારના રત્ન અને ધનના સુખવાળો, સ્ત્રી પુત્રના સુખવાળો, અને સારા વેષવાળો, પવિત્ર ત્યાગી જાણવો. વળી માન ઉપર પ્રીતિવાળો, પોતાના ધર્મ ઉપર પ્રીતિવાળો, અને ભાઈઓની સાથે સ્નેહ રાખનારો જાણવો.

હોરા કુંડળીમાં સુર્યની સિંહ રાશી લગ્ને હોયતો પોતાના દેશમાં રહેનારો અને ચંદ્ર રાશી હોય તો પરદેશમાં રહેનારો તેમ તે હોરા કુંડળીના સ્વામિને જન્મ કુંડળીમાં શુભગ્રહ દેખાતા હોય તો સારી સ્થિતિથી વરતનારો અને પાપગ્રહ દેખાતો હોયતો નહારી સ્થિતિથી વરતનારો જાણવો.

હોરા કુંડળીના લગ્નનો સ્વામિ જન્મ કુંડળીમાં કેન્દ્રભૂવનમાં બેઠો હોય તે તેને શુભ ગ્રહ દેખતા હોય અથવા ભેગા બેઠો હોય તો મોટી રત્નાદીક આભુષણની સંપત્તિ ભોગવનારો જાણવો. તેમજ પાપગ્રહ ભેગા બેઠો હોય યા દેખતા હોય તો ગાયો ભેંસો ગધેડા ઉંટ તથા લોહાના સામાનના વેપારથી સંપત્તિવાળો જાણવો.

હોરા કુંડળીમાં દશમા ભાવનો સ્વામિ જે ગ્રહ હોય અને તે બળવાન હોયતો લક્ષ્મિવાન, કિર્તિવાળો, સર્વ લોકના ઉપર પ્રીતિ રાખનારો તેમજ સર્વની તેના ઉપર પ્રીતિ હોય એવો જાણવો, અને તે ગ્રહ બળવાન ન હોયતો લક્ષ્મિ તથા કીર્તિ વગરનો અને લોકની તેના ઉપર પ્રીતિ હોય નહીં તેવો જાણવો.

દેખકાંડ કુંડળી.

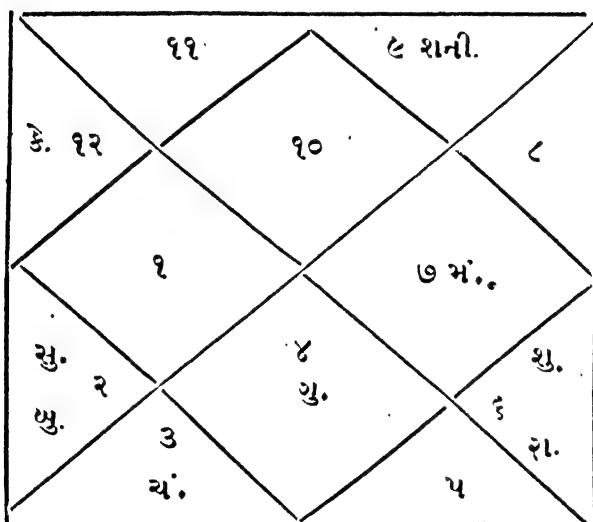
જન્મનું લગ્ન દશ ઐશની અંદર હોય તો દેખકાંડ કુંડળીમાં તેનું તે એટલે જન્મ લગ્ન હોય તેજ બેસાડવું અને જન્મ લગ્ન દશથી વધારે અને વીશની અંદર હોયતો જન્મ લગ્નની રાશીથી પાંચમી રાશી આવે તે રાશીનું લગ્ન બેસાડવું અને વીશ ઐશથી વધારે અને ત્રીશ ઐશની અંદર જન્મ હોયતો તે જન્મ લગ્નની રાશીથી નવમી રાશીએ જે રાશી હોય તે રાશીનું લગ્ન બેસાડવા પછી અનુક્રમે રાશી માંડતા જાવી.

હવે દેખકાંડ કુંડળીમાં ગ્રહો બેસાડવાની રીતીએવી છે જે ગ્રહ દસઐશની અંદર હોયતે ગ્રહ જન્મ કુંડળીમાં જે રાસીનો છે, તે રાસીમાં તે ગ્રહ મુકવો અને દસ ઐશથી

વધારે અને વીસઐશની અંદર હોયતો તે ગ્રહની રાસીથી જે પાંચમી રાસી આવે તે રાસીમાં તે ગ્રહ મુકવો, અને વીસ ઐશથી વધારે ને ત્રીસ ઐશની અંદર હોય તો તે ગ્રહની રાસીથી નવમી રાસીએ તે ગ્રહ મુકવો.

ગિરના નિયમ પ્રમાણે ઉપર લખેલા જન્મની દેખાંડ કુટુંબી નીચે પ્રમાણે થાય છે.

ହୋଇଛି ଛାଡ଼ିଯିବ।

ਦੇਖੋ ਕਿ ਕੁੰਤਾਹੀਓਂ ਕੁੰਤਾ.

સૂર્ય કહે છે હે અરણ્ય હવે હું દોઢાંડ કુંડળીનું ફળ કહું છું તે સાંભળ.

૨ દેખાંડ કુટુંબીના લગ્નનો સ્વામિ દેખાંડ કુટુંબીમાં જે રાશીમાં બેઠો હોય તે રાશીના આંક પ્રમાણે ભાંડુની સંખ્યા જાણવી, જેમકે ધન રાશીમાં બેઠો હોય તો નવ ભાંડુ અને કર્ક રાશીમાં બેઠો હોયતો ચાર ભાંડુ એ પ્રમાણે જાણી શકવું.

૩ દેખકાંડ કુંડળીના લગ્નનો સ્વામિ ભેગા નેટલા પાપ અહો દેખકાંડ કુંડળી
ભેગા બેઠા હોય યા દેખતા હોય તો તેટલા ભાંડુનો નાશ કરે અને શુભ અહ
ભેગા બેઠા હોય યા દેખતા હોય તેટલા ભાંડુ આરોગ્ય રાખે.

४ दृष्टांतं लग्नना स्वाभिने न-म लग्नना स्वाभि साथे मित्रता होयतो भाई-
आ साथे मित्रता राप्ते अन्ये शत्रु होय तो शत्रुता राप्ते अन्ये सभ होय तो सभ-
पक्ष राप्ते अम नालवु

૫ દેખાંડ લગ્નનો સ્વામિ બળવાન હોય તેમ તેના બેંગા બેઠેલા અહો પણ બળવાન હોય તો તેના ભાઈઓ બળવાન અને પરાક્રમી બળવા, તેમ દેખાંડ લગ્નના સ્વામિ સાથે પુરૂષ અહો બેંગા બેઠા હોય તો ભાઈઓનું સૂખ અને સ્ત્રી અહો બેઠા હોય તો બહેનોનું સૂખ બળવું અથવા દેખાંડ લગ્ન સ્ત્રીરાશીનું હોય તો બેહેનોનું સૂખ વધારે બળવું અને પુરૂષરાશીનું લગ્ન હોય તો ભાઈઓનું સૂખ વધારે બળવું.

૬ દેખાંડ લગ્નનો સ્વામિ જન્મ કુંડળીમાં છુટે, આઠમે, બારમે બેઠો હોય તો તે માણસ આત્મવાતી થાય અને જન્મ કુંડળીમાં દેખાંડ લગ્નનો સ્વામિ શનુના ઘરમાં બેઠો હોય અથવા શનુચંદ્ર બેંગા બેઠો હોય તો તેની છેલ્લી અવસ્થામાં શનુથી મૃત્યુ થાય, અને જો દેખાંડ લગ્નનો સ્વામિ જન્મ કુંડળીમાં ચંદ્ર બેંગા બેઠો હોય તો તે માણસના શરીરમાં રૂવાણાં ધણાં બળવાં અથવા કાળા વર્ણનો હોય, તેમજ તે જો પાપપ્રહ સાથે રહેલો હોય તો કાનનો રોગ થાય તેમ બંધુઓ સાથે વેર થાય અને દુસ્મનો સાથે પણ વિવાદ થાય.

૭ દેખાંડ કુંડળીનો સ્વામિ જન્મ કુંડળીમાં મંગળ સાથે આઠમા ભાવે બેઠો હોય તો તેના બંધુનું માર્ગમાં મૃત્યુ થાય યા પડી જવાથી મૃત્યુ થાય તેમજ તે ગુરૂ અને શની સાથે જન્મ કુંડળીમાં આઠમા ભાવે બેઠો હોય તો તે મનુષ્યનું ઝેરથી યા મિત્રથી મૃત્યુ થાય, અને જો સર્વ કૂર પાપપ્રહ સાથે જન્મ કુંડળીમાં આઠમે બેઠો હોય તો વિગળી પડવાથી મૃત્યુ થાય.

૮ જન્મકુંડળીમાં દેખાંડ કુંડળીનો સ્વામિ ૭ઠ્ઠા ભાવે રહેલો હોય તો તે મનુષ્યના ડાબા હાથમાં કાંઈ ચિન્હ છે એમ બળવું.

સપ્તમાંશ કુંડળી.

એક રાશી ત્રીશ ઔશતી—તેના નિચે પ્રમાણે સાત ભાગ કરવા.

ઔશ.	૪	૮	૧૨	૧૭	૨૧	૨૫	૨૯
કળા.	૧૭	૩૪	૫૧	૮	૨૫	૪૨	૫૯

આજ એટલે એકી રાશી નિચે પ્રમાણે.

૧ મેષ ૩ મિથુન ૫ સિંહ ૭ તોળા ૯ ધન ૧૧ કુંભ

યુગ્મ એટલે એકી રાશી નિચે પ્રમાણે.

૨ વૃષભ ૪ કર્ક ૬ કન્યા ૮ પ્રશ્નિક ૧૦ મકર ૧૨ મીન

(૫૨)

જન્મ લગ્ન ઓળ એટલે એકી રાશીનું હોય, અને ધારોકે જન્મ લગ્ન તોળા રાશીનું ૧૧ ઔશ ૭ કળાનું છે. એ તોળા રાશી ઓળ એટલે એકી રાશી છે ને તેના ઔશ ઉપરના સપ્તમાંશ કોઠાના ત્રીજા ભાગમાં સમાય છે માટે તોળા રાશીથી ત્રણ રાશી ગણતાં ધન રાશી આવે છે. તે ધન રાશી સપ્તમાંશ કુંડ-ળીમાં લગ્ને માંડી અનુક્રમે બીજા આવે એ બીજી રાશી માંડતા જાયી.

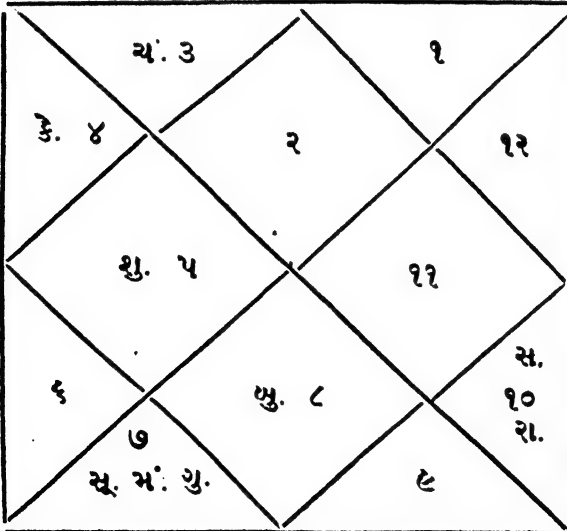
હવે ગ્રહો ઓળ એટલે એકી રાશીના હોય તો તેના સ્પષ્ટ અલયક્રમાં લખેલા ઔશ ઉપરના કોઠામાં જે ભાગમાં સમાય તે ગ્રહવાળી રાશીમાં ઉમેરતાં જે રાશી આવે તે રાશીનાં તે ગ્રહો માંડવા.

જે યુગ્મ એટલે એકી રાશીનું લગ્ન હોય ને ધારોકે કન્યાવ્રજન ૧૨ ઔશ ૭ કળાનું છે તો તેના ઔશ ઉપરના કોઠાના ત્રીજા ભાગમાં સમાય છે તો કન્યારાશીથી ત્રણ રાશી ગણતાં વૃશ્ચિકરાશી આવીને વૃશ્ચિકથી સાત રાશી ઉમેરતાં વ્રજભરાશી આવે છે માટે સપ્તમાંશ કુંડળીમાં વ્રજભરાશી માંડી અનુક્રમે બીજા આવે એ માંડતા જાયી.

ઉપરના નિયમ પ્રમાણે યુગ્મ એટલે એકી રાશીના ગ્રહોના જે ઔશ હોય તે ઔશ ઉપરના કોઠાના જે ભાગમાં સમાય તેટલા ભાગ તે રાશી સાથે વધારતાં જે રાશી આવે તે રાશીથી સાતમી જે રાશી હોય તે રાશીમાં એકી રાશીના ગ્રહો માંડવા.

ઉપરના નિયમ પ્રમાણે ઉપર આપણે જે જન્મકુંડળી લખી છે તેની સપ્તમાંશ કુંડળી નીચે પ્રમાણે.

સપ્તમાંશ કુંડળી.

સૂર્ય કહે છે હે અરણ્ય હવે હું તમોને સપ્તમાંશનું ફળ કહું છું.

૧ સપ્તમાંશ કુંડળીના લગ્નનો સ્વામિ જન્મકુંડળીમાં જે રાશીમાં બેઠો હોય તે રાશીના આંક પ્રમાણે ધણું કરીને સંતાનની સંખ્યા નક્કી કહેવી, પણ તે સપ્તમાંશના લગ્નનો સ્વામિ અસ્તનો હોય તો તે પુરુષની સ્ત્રી સંતાન વમરની વાંઝણી જાણવી.

૨ સપ્તમાંશ કુંડળીના લગ્નનો સ્વામિ જન્મકુંડળીમાં નિચ રાશીનો હોય તો તે માણસનાં સંતાન દુર્બળ હોય અને નહારી ખાસીયતનાં જાણવાં. કદાપિ તે સપ્તમાંશ લગ્નનો સ્વામિ પોતાના શત્રુ ગ્રહની રાશીનો હોય તો સારા સંતાન તો મૃત્યુ પામેજ, અને કદાપિ જીવે તો નહારાં સંતાન જીવે.

૩ સપ્તમાંશ કુંડળીના લગ્નનો સ્વામિ જે મિત્રગ્રહની રાશીમાં હોય અથવા ઉચ્ચનો ધર્મ ગમે તે બાવે બેઠો હોય અને તેના મિત્રગ્રહો જન્મકુંડળીમાં સાતમા બાવે રહ્યા હોય તો તે માણસને રૂપ, ધૈર્ય, ગુણ અને વાણીના વિલાસી ફરજદો થાય.

૪ સપ્તમાંશ કુંડળીના લગ્નનો સ્વામિ જન્મકુંડળીમાં સૂર્ય સાથે રહ્યા હોય તો તેના પુત્રને નેત્રનો રોગ થાય અને સપ્તમાંશનો સ્વામિ જે સ્થાને બેઠો હોય ત્યાંથી બારમે ચંદ્ર અને શુક્ર હોય તોપણ તે મનુષ્યના સંતાનને ઉપર લખેલો રોગ થાય.

૫ સપ્તમાંશ કુંડળીના લગ્નનો સ્વામિ ગુરુ અને શુક્ર સાથે જન્મકુંડળીમાં તથા પ્રથમ કુંડળીમાં લગ્નમાં રહ્યા હોય તો તે માણસની સંતતી આયુષ્યવાળી અને પુન્યવાળી થાય.

૬ સપ્તમાંશ કુંડળીમાં લગ્નનો સ્વામિ જન્મકુંડળીમાં બુધની સાથે લગ્નમાં રહ્યા હોય તો કન્યાની પ્રજા થાય અને લગ્નના આંકની સંખ્યા હોય તેટલા સંતાનનું સ્વપ્ન જોતિષ જાણનારાઓએ પોતાની બુદ્ધિથી કહેવું.

૭ સપ્તમાંશ કુંડળીમાં લગ્નનો સ્વામિ જન્મકુંડળીમાં પાપગ્રહની સાથે લગ્નમાં રહ્યા હોય તો તેના પુત્રો માયાના રોગથી પીડા પામી મૃત્યુ પામે એમ હે અરણ્ય જાણી લેવું.

(૮) સપ્તમાંશ કુંડળીના લગ્નનો સ્વામિ પાપ ગ્રહ હોય અને તે જન્મકુંડળીમાં લગ્નમાં રહ્યા હોય તો તેનાથી ગર્ભ રહે નહીં, અને સ્વપ્નામાં પણ પુત્રનું સ્વપ્ન દેખે નહીં.

(૯) સપ્તમાંશ કુંડળીના લગ્નનો સ્વામિ જન્મકુંડળીમાં ૧૧મા બાવે બેઠો હોય તો તે મનુષ્યના માયામાં અથવા દીયણમાં અને પગમાં વાયુની પી-

ડાથી પીડા પામે અને તેની સાથે જો પાપ યદ રહ્યા હોય તો તે માણસનું દુષ્ટ નિદાય હોય અને શૂન યદ રહ્યા હોય તો સારો દ્રવ્યવાળો જાણવો.

(૧૦) સપ્તમાંશ કુંડળીના લગ્નનો સ્વામિ જન્મ કુંડળીમાં સાતમા ભાવે રાશીની સાથે બેઠો હોય તો પશ્ચિમમાં તેને સંતાનની વૃદ્ધિ નથી અને શૂન યદો સાથે રહ્યા હોય તો તેને પુત્રનું સુખ છે એમ જાણવું.

નવમાંશ કુંડળી.

એક રાશીના ત્રીશ ઔશના નવ ભાગ નિચે પ્રમાણે.

ઔશ.	૩	૬	૧૦	૧૩	૧૬	૨૦	૨૩	૨૬	૩૦
કળા.	૨૦	૪૦	૦	૨૦	૪૦	૦	૨૦	૪૦	૦

જન્મ લગ્ન ચર રાશીનું હોય અને ધારોકે મેશ રાશીનું ૧૧ ઔશ ૭ કળાનું છે તો તેઓના આંકડા ઉપરના કોઠાના ચોથા ભાગમાં સમાય છે માટે મેષ રાશીથી ચાર રાશી ગણતાં કર્ક રાશી આવી માટે નવમાંશ કુંડળીમાં લગ્ને કર્ક રાશી માંડી પછી અનુક્રમે બીજી રાશી માંડતા જવી.

હવે જન્મ લગ્ન સ્થિર રાશીનું હોય અને ધારોકે વૃષભ રાશીનું ઉપર લખેલા અંશનું છે તો તે અંશના આંકડા ઉપરના કોઠાના ચોથા ભાગમાં સમાય છે તેથી વૃષભથી ચાર રાશી ગણતાં સિંહ રાશી આવે છે અને સિંહથી નવ રાશી ગણતાં મેષરાશી આવે છે માટે નવમાંશ કુંડળીમાં લગ્ને મેષરાશી માંડી પછી અનુક્રમે બીજી રાશી માંડતા જવી.

જો જન્મ લગ્ન દ્વિસ્વભાવ રાશીનું હોય અને ધારોકે મિથુન રાશીનું ૧૪ ઔશનું છે તો તે આંકડા ઉપરના કોઠાના પાંચમા ભાગમાં સમાય છે માટે મિથુન રાશીથી પાંચ રાશી ગણતાં તોળા રાશી આવે છે તે તોળાથી પાંચ રાશી ગણતાં કુંભ રાશી આવે છે. માટે નવમાંશ કુંડળીમાં કુંભરાશી માંડી અનુક્રમે બીજી રાશીઓ માંડતા જવી.

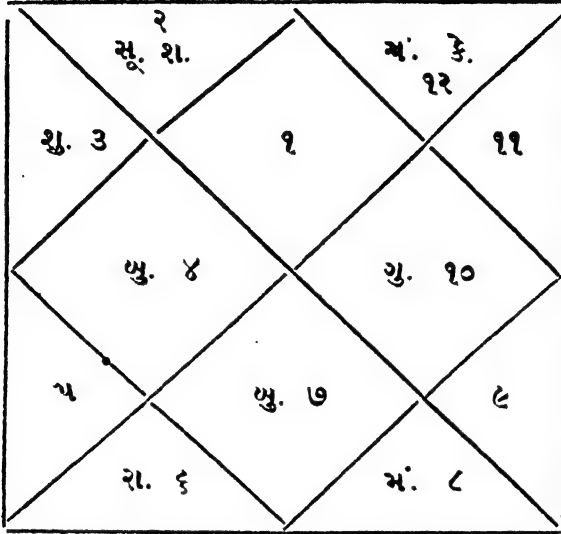
ઉપરના નિયમ પ્રમાણે અહો માટે સ્પષ્ટ ગ્રહ ચક્રનો કોડો જોઈ જે ગ્રહ ચર રાશીનો હોય તો સ્પષ્ટગ્રહચક્રમાં લખેલા ઔશનો સમાવેશ ઉપરના નવ ભાગમાં સમાવેશ થાય તેટલા ભાગ તે રાશીમાં ઉમેરી જે રાશી આવે તેમાં તે ગ્રહ મૂકવો અને દ્વિસ્વભાવ રાશીનો ગ્રહ હોય તો તે કરતાં પાંચ રાશી વધારે ઉમેરવી અને સ્થિર રાશીનો હોય તો નવ રાશી વધારે ઉમેરતાં જે રાશી આવે

(૫૫)

તે રાશીમાં તે ગ્રહ મૂકવો એટલે નવમાંશ કુંડળી થાય.

ઉપરના નિયમ પ્રમાણે ઉપર લખેલા જન્મની નવમાંશ કુંડળી નીચે પ્રમાણે.

નવમાંશ કુંડળી.

સમજૂતી.

ઉપરની નવમાંશ કુંડળીમાં મુખ્યત્વે સૂર્ય અને ચંદ્ર નેવાય છે. વળી જન્મ કુંડળીમાં જે ગ્રહ નિય રાશીનો હોય તે ગ્રહ નવમાંશ કુંડળીમાં ઉંચ રાશીનો થઈ બેઠો હોય તો જન્મનું નિય ફળ મટાડી સારું ફળ આપે છે અને જન્મ કુંડળીમાં જે ગ્રહ ઉંચ રાશીનો હોય અને તે ગ્રહ નવમાંશ કુંડળીમાં નિય રાશીનો હોય તો સારું ફળ મટાડી નિય ફળ આપે છે.

નવમાંશ કુંડળીનું ફળ નીચે પ્રમાણે.

સૂર્ય કહેછે કે હે અરજી હું તમોને નવમાંશનું ફળ કહું છું તે સાંભળો.

(૧) નવમાંશ કુંડળીનો લગ્નનો સ્વામિ જન્મ કુંડળીમાં અથવા પ્રથમ કુંડ-

ળીમાં લગ્ને બેઠો હોયતો તેની ન્હાની ઉમરમાં સગાઇ થાય પણ તે સ્ત્રી મૃત્યુ પામે.

(૨) નવમાંશ કુંડળીના લગ્નનો સ્વામિ જન્મ કુંડળીમાં છોડે, આઠમે ભાવે બેઠો હોયતો તે પુરુષનું લગ્ન થયા પછી તેની સ્ત્રી ગુજરી જાય અને ફરીથી બીજી સ્ત્રી સાથે લગ્ન કરે.

(૩) નવમાંશ કુંડળીના લગ્નનો સ્વામિ જન્મ કુંડળીમાં દશમા ભાવે બેઠો હોય તો તેને ભાગ્યશાળી સ્ત્રી મળે અને ઉપર લખેલો ગ્રહ બીજા (ધન ભાવે) બેઠો હોય તો તે પુરુષ સ્ત્રી પરણ્યા પછી લક્ષ્મિવાન થાય, અને જો તે ગ્રહ ખારમે બેઠો હોયતો તેને વ્યભિચારી અને ચોરી કરનારી સ્ત્રી મળે.

(૪) નવમાંશ કુંડળીના લગ્નનો સ્વામિ જન્મ કુંડળીમાં ખારમે બેઠો હોય પણ સ્વચ્છંદી હોયતો તે પુરુષને વાણી વિલાસવાળી અને ભાગ્યશાળી તથા પોતાના સ્વામિનું મન સંતોષ રાખનારી સ્ત્રી મળે.

(૫) નવમાંશ કુંડળીના લગ્નનો સ્વામિ ત્રીજા, પાંચમા, સાતમા, નવમા અને અગિયારમા ભાવે બેઠો હોય તો તે પુરુષની સ્ત્રી સદ્ગુણી, પ્રતિવ્રતા, અનિશય રૂપવાન, સારાંતરવાળી, અને સતી જાણીતી.

(૬) નવમાંશ કુંડળીના લગ્નનો સ્વામિ જન્મ કુંડળીમાં કેન્દ્ર ભાવમાં બેઠો હોયતો તે મનુષ્યની છ અથવા આઠ વરસની ઉંમરે લગ્ન થાય, તેમજ પાંચમા અથવા નવમા ભાવે બેઠો હોયતો નવમે પર્વે લગ્ન થાય.

(૭) નવમાંશ કુંડળીના લગ્નનો સ્વામિ પાપ ગ્રહ હોય અને તેની સાથે જન્મ કુંડળીમાં બીજો પાપ ગ્રહ બેઠો હોયતો તેની સ્ત્રી ખોટું ભાવણ કરનારી કઠોર કેશવાળી, કઠોર હાથવાળી, અને મોટાં કુલાવાળી જાણીતી.

(૮) નવમાંશ કુંડળીના લગ્નનો સ્વામિ શુભ ગ્રહ હોય અને તે જન્મ કુંડળીમાં કોઇ બીજા શુભ ગ્રહ સાથે ભેગો બેઠો હોય અને તેને શુભ ગ્રહો દેખતા હોય તો તે પુરુષની સ્ત્રી પતિ સાથે સ્નેહ રાખનારી, સારી ચાલતી, ધીરજવાન ચતુર, અને મધુર ભાષણ કરનારી જાણીતી.

(૯) નવમાંશ કુંડળીના લગ્નનો સ્વામિ જન્મ કુંડળીમાં આઠમે બેઠો હોય તો તે પુરુષની સ્ત્રી પોતાના પતિના હાથથી મૃત્યુ પામે એટલે તેનો પતિ તેને મારી નાંખે અને જો તે ગ્રહ ભેગો ચંદ્ર બેઠો હોયતો તેની સ્ત્રી જન્મમાં કુખી મૃત્યુ પામે.

(૧૦) નવમાંશ કુંડળીમાં સૂર્ય અને રાહુ છટ્ટા ભાવમાં બેઠો હોયતો તે પુરુષની સ્ત્રી ઝેર ખાઈ મૃત્યુ પામે, અને જો સૂર્ય અને શુક્ર બેઠો હોયતો અગ્નિથી દાઝવાથી મૃત્યુ પામે તથા બુધ બેઠો હોયતો લાકડુ વાગવાથી મૃત્યુ પામે.

(૧૧) નવમાંશ કુંડળીના લગ્નના સ્વામિને જન્મ કુંડળીમાં ચંદ્ર દેખતો હોય અથવા ચંદ્ર બેગો બેઠો હોયતો તે પુરુષની સ્ત્રી અતિ ચંચળ, વ્યભિચારી, કપટી સ્વભાવની, અને પતિ સાથે થોડો સ્નેહ રાખનારી જાણવી.

(૧૨) નવમાંશ કુંડળીના લગ્નનો સ્વામિ જન્મ કુંડળીમાં પાપ ગ્રહ સાથે કેન્દ્ર ભાવમાં બેઠો હોય અને તેને પાપ ગ્રહ દેખતા પણુ હોય તો તે પુરુષની સ્ત્રી બુદ્ધિ વગરની અને શરીરે છેક જીંદગી સુધી દુઃખી તથા તે સ્ત્રીનું હથિયારના ધાથી મૃત્યુ થાય અમ જાણવું.

(૧૩) નવમાંશ કુંડળીના લગ્નનો સ્વામિ જન્મ કુંડળીમાં સ્વગ્રહી અથવા જીવંતો અને વંળી તે શુભ ગ્રહ હોય અથવા મિત્રના ઘરમાં બેઠો હોય તો તેની સ્ત્રી શરીરની સુખી અને પોતાના સ્વામિ તરફથી પણુ ધણી સુખી અને સારી બુદ્ધિ અને સારા ભાગ્યવાળી જાણવી.

દ્વાદશાંશ કુંડળી.

ત્રીશ ઐશની એક રાશી હોય છે તેના બાર ભાગ કરવા તેથી દરેક ભાગ અઢી અંશનો થાયછે તે નિચે પ્રમાણે કોઠો કરી બતાવ્યો છે.

ઐશ.	૨	૫	૭	૧૦	૧૨	૧૫	૧૭	૨૦	૨૨	૨૫	૨૭	૩૦
કળા.	૩૦	૦	૩૦	૦	૩૦	૦	૩૦	૦	૩૦	૦	૩૦	૦

દ્વાદશાંશ કુંડળીમાં રાશી માંડવાની રીતિ.

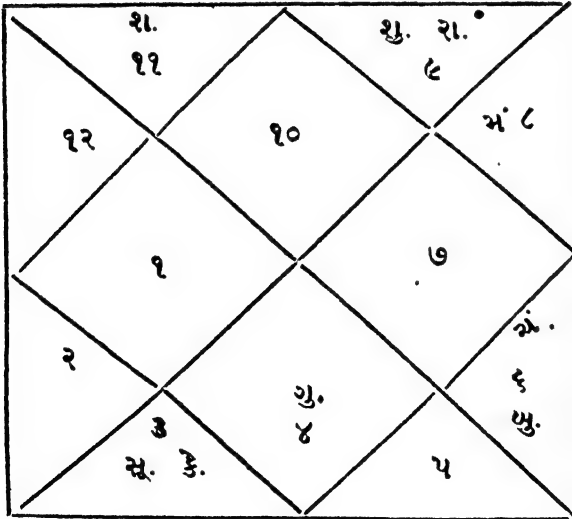
ભાવસંધીના કોઠામાં લગ્ન કેટલા ઐશનું છે તે જોવું અને ધારે કે લગ્ન કન્યા-રાશીનું ૧૧ ઐશ ૭ કળાનું છે તો તેના ઐશ ઉપરના દ્વાદશાંશ કોઠાના પાંચમા ભાગમાં સમાય છે, માટે કન્યા રાશીથી પાંચ રાશી ગણતાં મકરરાશી આવી તો દ્વાદશાંશ કુંડળીમાં લગ્ને મકરરાશી માંડી અનુક્રમે ખીજા ભાવોએ રાશી માંડતા જવી.

દ્વાદશાંશ કુંડળીમાં ગ્રહો માંડવાની રીતિ નિચે પ્રમાણે છે.

અહો સ્પષ્ટ અહ્યકના કોઠામાં કેટલા ઔશના છે તે જોવું. હવે ધારો કે સૂર્ય સ્પષ્ટ અહ્યકમાં મકરરાશીનો ૧૪ ઔશ ૧૭ કળા ૪૬ વિકળાનો છે તે ઔશના આંકડા ઉપરના દ્વાદશાંશના કોઠાના છઠ્ઠા ભાગમાં સમાય છે માટે મકરરાશીથી ૭ રાશી ગણતાં મીથુનરાશી આવે છે તેથી દ્વાદશાંશ કુંડળીમાં સૂર્યને મીથુનરાશીમાં મુકવો અને ઉપરના નિયમ પ્રતાણે ખીલ ગ્રહોના ઔશ જે કોઠામાં સમાય તેટલા ભાગ તે ગ્રહની રાશીમાં ઉમેરતાં જે રાશી આવે તે રાશીમાં દ્વાદશાંશ કુંડળીમાં ગ્રહો મુકવા.

ઉપર લખેલા નિયમ પ્રમાણે ઉપર લખેલા જન્મની દ્વાદશાંશ કુંડળી નિચે પ્રમાણે છે:-

દ્વાદશાંશ કુંડળી.

સમજાતી.

દ્વાદશાંશ કુંડળીમાં મુખ્યત્વે ફરીને માતા પિતાનું સુખ-દુઃખ જોવાય છે. સૂર્ય કહે છે હે અરણ્ય હવે હું તમોને દ્વાદશાંશનું રૂળ નિચે પ્રમાણે કહું છું. ૧ દ્વાદશાંશ કુંડળીના લક્ષ્મી સ્વામિ પ્રશ્નકુંડળીમાં અથવા જન્મકુંડળીમાં

લગ્ને બેઠો હોય તો તે પુરુષના ગુણ તેના પિતા જેટલા ન હોય તેમજ દ્રવ્ય પશુ તેના પિતા જેટલું તેની પાસે ન હોય.

૨ દ્વાદશાંશ કુંડળીના લગ્નનો સ્તામિ જન્મકુંડળીમાં ખીજ (ધન ભાવે) બેઠો હોય તો તે પુરુષનો પિતા દ્રવ્યવાન હોય તેમ તે પુરુષ પોતાના પિતા કરતાં પશુ અધિક ધનવાળો હોય અને જો ત્રીજા ભાવે બેઠો હોય તો પિતાના કરતાં વધારે કીર્તિવાળો તેમજ દ્રવ્ય વિગેરે સર્વ આપ્તોમાં પિતા કરતાં વધારે સુખી જાણવો, અને જો તે ચોથે ભાવે બેઠો હોય તો પિતાના કરતાં અધિક ભાગ્યશાળી ધણો દ્રવ્યવાળો અને પિતા તરફથી દુઃખી જાણવો, અને તે પાંચમા ભાવે બેઠો હોય તો તે પુરુષ સારી બુદ્ધિવાળો, ધણો ભાગ્યશાળી અને પોતાના ભાગ્યથી પોતાના પિતાને સુખ મળે, અને જો તે છઠ્ઠા ભાવે બેઠો હોય તો તેને ધણુ શત્રુ થાય, અને તે સાતમા ભાવે બેઠો હોય તો તે પુરુષ રાજા જેવો પરાક્રમી, ભાગ્યશાળી અને રાજા પાસે ધણુ માન પામનારો જાણવો, અને તે જો આઠમા ભાવે બેઠો હોય તો તેના પિતાનું મૃત્યુ શત્રુથી અથવા હથિયારથી અથવા જળથી અથવા ઝેરથી અથવા વીજળી પડવાથી અથવા આત્મઘાતથી મૃત્યુ થાય, અને જો તે નવમા ભાવે બેઠો હોય તો તે માણસ સર્વ તિથ્ય કરનારો ધર્મ ઉપર આસ્થા રાખનારો, બ્રાહ્મણને પાળનારો અને ધર્મધુરંધર હોય, અને તે દશમા ભાવે બેઠો હોય તો તેના પિતાથી અને પ્રપિતાથી અધિક ભાગ્યશાળી થાય અને તે આપનું ધણું સુખ ભોગવે તથા તેનો જન્મ થયા પછી તેના આપને પશુ સુખ મળે, અને તે જો અગિયારમા ભાવે બેઠો હોય તો તેને પિતાનું ગુપ્ત ધન મળે ને તેથી પૈસાવાળો થાય, અને જો તે બારમે બેઠો હોય તો તે માણસ પોતાના હાથે નહાઈ કામ કરે અને ધનનું ખર્ચ કરી નાખે ને તેથી પૈસા વગરનો થાય.

૩ દ્વાદશાંશ કુંડળીના લગ્નનો સ્વામિ જન્મકુંડળીમાં સ્વમંદી અથવા ઉચ્ચનો હોય અને તેના ભેગો શુભ ગ્રહ બેઠો હોય તો દેખતો હોય તો તે માણસ ધણો ભાગ્યશાળી અને સુખી જાણવો.

૪ દ્વાદશાંશ કુંડળીના લગ્નનો સમિ જન્મકુંડળીમાં પાપગ્રહના ધરમાં બેઠો હોય અથવા પાપગ્રહના ભેગો બેઠો હોય અથવા તે ગ્રહ નિચ્ચનો હોય અથવા અસ્તનો હોયતો તે માણસને ધણુ શત્રુ હોય અને ધણી વખત પિડા ભોગવનારો, કીંચિત રોગવાળો અને અમિત્રી પિડા પામનારો અને મનમાં પરિતાપ વાળો છેક જીંદગી સુધી જાણવો.

(૬૦)

ત્રીશાંશ કુંડળી.

એક રાશીના ત્રીશ ઔશ તેના નિચે પ્રમાણે બે કોઠા કરવા.

એકી રાશીના કોઠા નિચે પ્રમાણે:-

મહ.	મંગળ	શની	ગુરુ	બુધ	શુક્ર
ઔશ	૫	૫	૮	૭	૫

એકી રાશીના કોઠા નિચે પ્રમાણે:-

મહ.	શુક્ર	બુધ	ગુરુ	શની	મંગળ
ઔશ	૫	૭	૮	૫	૫

જન્મકુંડળીમાં એકીરાશીનું લગ્ન હોય અને ધારોકે તોણા લગ્ન ૧૧ ઔશ ૭ કળાનું છે તો તે ઔશઉપરના એકીરાશીના કોઠામાં ગુરુના ઔશના આંકડામાં સમાવેશ થાય છે અને ગુરુની બે રાશી મધે ધનરાશી એકી રાશી છે માટે ત્રીશાંશ કુંડળીમાં લગ્ને ધનરાશી શાંડવી, તે પછી અનુક્રમે બીજી રાશીઓ માંડતા જવી.

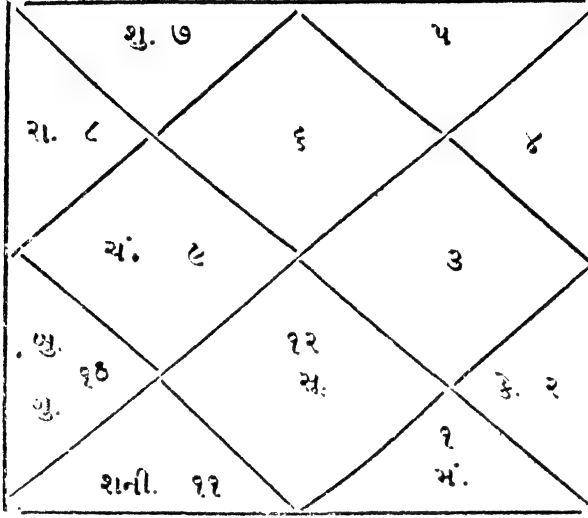
હવે જન્મ કુંડળી માંના ગ્રહો એકી રાશીના હોય તો તેના સ્પષ્ટ ગ્રહ ચક્રમાં ઔશ ભેદ ઉપરના નિયમ પ્રમાણે જે રાશી આવે તે રાશીવાળા આંકમાં ત્રીશાંશ કુંડળીમાં મૂકવા.

જન્મ કુંડળીમાં બેકી રાશીનું લગ્ન હોય અને ધારોકે કન્યા લગ્ન ૧૧ ઔશ, ૭ કળાનું છે તો એ ઔશ ઉપરના બેકી રાશીના કોઠામાં બુધના ઔશમાં સમાવેશ થાય છે અને બુધની બેકી રાશી કન્યારાશી છે માટે ત્રીશાંશ કુંડળીમાં લગ્ને કન્યારાશી માંડવી, પછી અનુક્રમે બીજા ભાવોમાં રાશી માંડત જવી,

જન્મકુંડળીમાં બેકી રાશીના ગ્રહો ત્રીશાંશ કુંડળીમાં બેસાડવા માટે ઉપરના નિયમ સમજવો.

ઉપરના નિયમ પ્રમાણે આગળ આપણે જે જન્મકુંડળી લખી છે તેની ત્રીશાંશ કુંડળી નીચે પ્રમાણે.

ત્રીશાંશ કુંડળી.

સમજાવતી.

ઉપરની કુંડળીમાં મુખ્યત્વેકરી રીટ કહીને જોવાય છે.

સૂર્ય કહે છે તે અરણ્ય હવે હું ત્રીશાંશ કુંડળીનું કળ કહું છું જે મને બ્રહ્માએ કહ્યું છે તે તમે સાંભળો—

૧ ત્રીશાંશ કુંડળીના લગ્નનો સ્વામિ પાપચક્ર હોય અને તે જન્મકુંડળીમાં નિયતો હોય તો તે માણસ કુટુંબ સાથે વિરોધ બાંધનારો જાણવો, અને જો તે શૂભચક્ર હોય તો શરીરનો સુખી જાણવો.

૨ ત્રીશાંશ કુંડળીના લગ્નનો સ્વામિ જન્મકુંડળીમાં છટ્ટા ભાવે ખેડો હોય તો તે મનુષ્યને રાજથી બંધન થાય અને જો તે આઠમા ભાવે ખેડો હોય તો રાજથી તેનું મૃત્યુ થાય અને જો તે પારમા ભાવે ખેડો હોય તો તકરાર કળ્યા-

ને લીધે રાજ્યથી ધણું કટ પામે અને તેની સાથે બારમા બાવે શત્રુમંડ બેઠો હોય તો તેને રાજ્યથી સંતોષ થાય નહિં અને તકરારમાં દ્વાર પામે અને જે શૂન્ય મંડ બેઠો હોય તો રાજ્યથી સુખ મળે અને બાગ્ય સારું હોય, અને ત્રીશાંશ કુંડળીના લક્ષ્મીનો સ્વામિ જન્મકુંડળીમાં સાતમા બાવે બેઠો હોય તો તે પુરુષને ધણી સ્ત્રીઓ હોય અને તે સ્ત્રીઓથી ધણું સુખ અને સંતોષ મળે.

૩ હે અશ્વત્થ ત્રીશાંશ ભાવનું ફળ મેં જે કહ્યું તે ફળ જાણવાથી પુરુષ વિદ્વાન થાય છે.

ઉપરની કુંડળીઓ જન્મકુંડળી, હોરાકુંડળી, દેષકુંડળી, સપ્તમાંશ-કુંડળી, નવમાંશ, દ્વાદશાંશ અને ત્રીશાંશ કુંડળીઓ ઉપરથી બળાબળ વિશેની સમજુતી નિચે પ્રમાણે છે.

જે મંડ સ્વમંડળો હોય તેનું બળ હમેશાં ૩૦ કળા ને ૦ વિકળાનું રહે છે, અને જે મંડ અધિમિત્રના ઘરમાં હોય તેનું બળ ૨૨ કળા ને ૩૦ વિકળાનું રહે છે, ને જે મંડ મિત્રના ઘરમાં હોય તેનું બળ ૧૫ કળા ને ૦ વિકળાનું રહે છે, અને જે મંડ સમના ઘરમાં હોય તેનું બળ ૭ કળા ને ૦ વિકળાનું રહે છે, તથા જે મંડ શત્રુના ઘરમાં બેઠો હોય તેનું બળ ૩ કળા ૪૫ વિકળાનું છે, ને જે મંડ અધિશત્રુના ઘરમાં બેઠો હોય તેનું બળ ૧ કળા ૫૨ વિકળાનું છે, અને તે મંડો કાચી જન્મકુંડળી તથા પડવર્ગ એટલે હોરા, દેષકુંડ, સપ્તમાંશ, નવમાંશ, દ્વાદશાંશ, ત્રીશાંશકુંડળીને “પડવર્ગ” કહે છે, ને તે સાથે સાતે કુંડળીમાં બેઠેલા મંડના બળનો નિચે પ્રમાણે જન્મોત્તરીમાં કોડો કરવામાં આવે છે અને તે કોડામાં લખેલા મંડોના બળનો સરવાળો છેવટ લખાય છે તે સરવાળાના આંકડા ઉપરથી નિચે પ્રમાણે બળવાળા મંડોને ગણવામાં આવે છે.

(૧) એકની અંદર હોયતો તે નિર્બળ મંડ કહેવાય છે.

(૨) એકથી બે સુધી હોયતો મધ્યમ બળનો કહેવાય છે.

(૩) બે થી ત્રણ સુધીનો હોયતો ઉત્તમ બળનો કહેવાય છે.

(૪) ત્રણથી વધારે હોયતો અતિ ઉત્તમ બળનો કહેવાય છે.

આ પડવર્ગનું બળ ગમેતેટલા મંડો બળવાન હોય તોપણ ૩ ઔંશ કળા ૦ વિકળાથી વધારે આવતું નથી.

(૬૩)

ઉપરના નિયમ પ્રમાણે જે કુંડળીયો લખાઇ ગઈ છે તેનો ૫૩ વર્ગનો કોડો નિચે પ્રમાણે.

અઠ.	સૂર્ય.	ચંદ્ર.	મંગળ.	બુધ.	ગુરુ.	શુક્ર.	શની.
કાચીજન્મ	૭	૭	૩	૨૨	૨૨	૨૨	૧૫
કુંડળી	૩૦	૩૦	૪૫	૩૦	૩૦	૩૦	•
હોરા.	૨૨	૩૦	૨૨	૩	૨૨	૧૫	૭
	૩૦	૦	૩૦	૪૫	૩૦	૦	૩૦
દેવકાંડ.	૭	૭	૩	૨૨	૧૫	૨૨	૧૫
	૩૦	૩૦	૪૫	૩૦	૦	૩૦	•
સપ્તમાંશ.	૭	૭	૩	૭	૩	૭	૩૦
	૩૦	૨૦	૪૫	૩૦	૪૫	૩૦	•
નવમાંશ.	૭	૨૨	૩૦	૩૦	૧૫	૨૨	૨૨
	૩૦	૩૦	૦	•	૦	૩૦	૩૦
દ્વાદશાંશ.	૭	૭	૩૦	૩૦	૧૫	૧	૩૦
	૩૦	૩૦	૦	૦	૦	૫૧	•
ત્રીશાંશ.	૨૨	૧૫	૩૦	૨૨	૧૫	૩૦	૩૦
	૩૦	૦	૦	૩૦	૦	૦	૦
એકમ.	૨	૧	૨	૨	૧	૨	૨
	૨	૩૭	૩	૨૮	૪૮	૧	૩૪
	૩૦	૩૦	૪૫	૪૫	૪૫	૫૧	•
ફળ.	શ્રેષ્ઠ.	મધ્યમ	શ્રેષ્ઠ.	શ્રેષ્ઠ.	મધ્યમ	શ્રેષ્ઠ.	શ્રેષ્ઠ.

દશાંશ કુંડળી.

આ દશાંશકુંડળી ઉપરની ત્રીશાંશ કુંડળીની નિચે લખવાનું કારણ કે ઉપરની ૫૩વર્ગની કુંડળીઓનું ફળ ઘણા અંશેમાં લખેલ છે ને આ દશાંશકુંડળી તથા પોદશાંશ કુંડળી અને પછીઐશ કુંડળી ફક્ત અહોનું બળાભળ જોવા માટે ઉપયોગી છે તેથી તેને નિચે દાખલ કરી છે.

એક રાશીના ત્રીશ ઐશ તેના નિચે પ્રમાણે દશ ભાગ કરવા.

અંશ.	૩	૬	૯	૧૨	૧૫	૧૮	૨૧	૨૪	૨૭	૩૦
------	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----

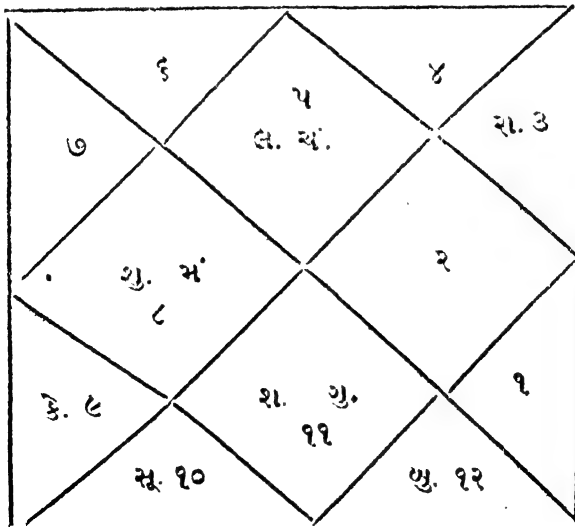
(૬૪)

જન્મ લગન બાવસંધીના કોઠામાં કેટલા ઔશનું છે તે જોવું. દેવ ધારો કે બાવ-
સંધીના કોઠામાં જન્મ લગન તોલા રાશીનું ૧૧ ઔશનું એકી રાશીનું છે તો તે
ઔશના આંકડા ઉપરના દશાંશના કોઠામાં એથા ભાગમાં સમાય છે માટે તોલા
રાશીથી ચાર રાશી ગણતાં મકરરાશી આવી માટે દશાંશ કુંડળીમાં મકરરાશી
માંડવી, પછી અનુક્રમે બીજા ભાવે રાશી માંડતાજવી.

હવે જન્મ લગન એકી રાશીનું હોય અને ધારોકે વૃશ્ચિક રાશીનું ૧૬ ઔશનું
છે તો તેના આંકડા ઉપર લખેલા દશાંશના કોઠાના છઠ્ઠા ભાગમાં સમાવેશ થાયછે
માટે વૃશ્ચિક રાશીથી ૭ રાશી ગણતાં મેષરાશી આવે છે ને તે મેષથી બીજી
નવ રાશી ગણતાં ધનરાશી આવે છે માટે દશાંશ કુંડળીમાં લગ્ને ધનરાશી માંડી
અનુક્રમે બીજા ભાવોએ રાશી માંડતા જવી.

ઉપરના નિયમ પ્રમાણે ગણે એકીરાશીના હોયતો તેના ઔશ સ્પષ્ટઅહ-
ચક્રમાં જે હોય તે ઔશ ઉપરના દશાંશના કોઠામાં જે ભાગમાં સમાય તેટલા ભાગ
ઉમેરતાં જે રાશી આવે તે રાશીવાળા આંકમાં તે અહ મુકવેા અને એકીરાશીનો અહ
હોય તો તેના ઔશ ઉપરના કોઠાના જે ભાગમાં સમાય તેટલા ભાગ ઉમેરતાં જે
રાશી આવે તેમાં વૃણી ને સાથે નવ રાશી ઉમેરતાં જે રાશી આવે તે રાશીવાળા
આંકમાં તે અહ મુકવેા.

ઉપરના નિયમ પ્રમાણે ઉપલા જન્મની દશાંશકુંડળી નિચે પ્રમાણે થાય છે.
દશાંશ કુંડળી.

(૬૫)

સમજુતી.

ઉપરની કુંડળી અહોનું બળાબળ જોવામાં ઉપયોગી છે.

ષોડશાંશ કુંડળી.

ત્રીંશ ઔશની એકરાશી તેના સોળ ભાગનો કોઠો નિચે પ્રમાણે.

	૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮
ઔશ.	૧	૩	૫	૭	૯	૧૧	૧૩	૧૫
કળા.	૫૨	૪૫	૩૭	૩૦	૨૨	૧૫	૭	૦
વિકળા.	૩૦	૦	૦	૦	૩૦	૦	૩૦	૦

	૯	૧૦	૧૧	૧૨	ચતુર્થુ. ૫૧૩	વિશ્વુ. ૧૪	દર ૧૫	દીનેશ. ૧૬
ઔશ.	૧૬	૧૮	૨૦	૨૨	૨૪	૨૬	૨૮	૩૦
કળા.	૫૨	૪૫	૩૭	૩૦	૨૨	૧૫	૭	૦
વિકળા.	૩૦	૦	૩૦	૦	૩૦	૦	૩૦	૦

મેષથી મીન સુધી બાર રાશી છે. તેર, ચૈદ, પંદર અને સોળમી રાશી નથી તેથી તેનાં નામ નિચે પ્રમાણે.

તેરમી રાશીનું નામ ચતુર્થુ.

ચૈદમી રાશીનું નામ વિશ્વુ.

પંદરમી રાશીનું નામ દર.

સોળમી રાશીનું નામ દીનેશ.

ષોડશાંશ કુંડળીમાં અહો માંડવાની રીત.

જન્મકુંડળીનું લગ્ન એકીરાશીનું હોય અને ધારો કે તોળારાશીનું ૧૧ ઔશ ૭ કળાનું છે તો તે ઔશના આંકડાનો ઉપર લખેલા ષોડશાંશના કોઠાના

છઠ્ઠા ભાગમાં સમાવેશ થાય છે તે તોળારાશીથી છઠ્ઠી રાશી મીનરાશી આવી માટે પોડશાંશ કુંડળીમાં લગ્ને મીનરાશી મૂકી અનુક્રમે ખીજા ભાગોએ રાશી માંડતા જવી, અને અહો પણ ઉપર લખેલી લગ્નની રીતી પ્રમાણે જે રાશી આવે તે રાશીવાળા આંકમાં મૂકવા.

હવે જન્મકુંડળીનું લગ્ન બેક્રારાશીનું હોય અને ધારે કે કન્યારાશીનું ૧૧ઔશ્સ ૭ કળાનું છે તે તેના ઔશના આંકડા ઉપર લખેલા પોડશાંશના કોઠાના છઠ્ઠા ભાગમાં સમાય છે માટે કન્યારાશીથી પાછલી છઠ્ઠી રાશી જે આવે તે રાશીનું લગ્ન માંડવું એટલે કન્યાથી પાછલી છઠ્ઠી રાશી મેષ આવે છે માટે પોડશાંશ કુંડળીમાં લગ્ને મેષરાશી માંડી અનુક્રમે ખીજા ભાગોએ રાશી માંડતા જવી અને બેક્રારાશીના અહો માટે પણ ઉપરની લગ્નની રીતે જે રાશીમાં આવે તે રાશીવાળા આંકમાં તે અહ મૂકવો.

ઉપરના નિયમ પ્રમાણે આગળ આપણે જે જન્મકુંડળી લખી છે તેની પોડશાંશ કુંડળી નીચે પ્રમાણે.

પોડશાંશકુંડળી.

૨		ખુ. ૬૨. ૧૫	
મૂ. ૩	૪ . ૧	૬ દિનેસ	વિશ્વ ૧૪
અ. ૪		૧૩ ગુ. ચતુર્મુખ.	
૫		૨૧. ૨૧.	૧૨
૬	૮	શુ. ૯	૧૧
૭		મં. ૧૦	

(૬૭)

સમજૂતી.

ઉપરની કુંડળી ગ્રહોનું બળાબળ જોવામાં ઉપયોગી છે.

૫૪૧ઐશકુંડળી.

એક રાશી ૩૦ ઐશની તેના ૬૦ ભાગ નિચે પ્રમાણે.

ઐશ.	૦	૧	૧	૨	૨	૩	૩	૪	૪	૫	૫	૬	૬	૭	૭	૮	૮	૯	૯
કળા.	૩૦	૦૩૦	૦૩૦	૦૩૦	૦૩૦	૦૩૦	૦૩૦	૦૩૦	૦૩૦	૦૩૦	૦૩૦	૦૩૦	૦૩૦	૦૩૦	૦૩૦	૦૩૦	૦૩૦	૦૩૦	૦૩૦
ઐશ.	૧૦	૧૦	૧૧	૧૧	૧૨	૧૨	૧૩	૧૩	૧૪	૧૪	૧૫	૧૫	૧૬	૧૬	૧૭	૧૭	૧૮	૧૮	૧૯
કળા.	૦૩૦	૦૩૦	૦૩૦	૦૩૦	૦૩૦	૦૩૦	૦૩૦	૦૩૦	૦૩૦	૦૩૦	૦૩૦	૦૩૦	૦૩૦	૦૩૦	૦૩૦	૦૩૦	૦૩૦	૦૩૦	૦
ઐશ.	૧૯	૨૦	૨૦	૨૧	૨૧	૨૨	૨૨	૨૩	૨૩	૨૪	૨૪	૨૫	૨૫	૨૬	૨૬	૨૭	૨૭	૨૮	૨૮
કળા.	૩૦	૦૩૦	૦૩૦	૦૩૦	૦૩૦	૦૩૦	૦૩૦	૦૩૦	૦૩૦	૦૩૦	૦૩૦	૦૩૦	૦૩૦	૦૩૦	૦૩૦	૦૩૦	૦૩૦	૦૩૦	૦૩૦
ઐશ.	૨૯	૨૯	૩૦	૩૦	૩૧	૩૧	૩૨	૩૨	૩૩	૩૩	૩૪	૩૪	૩૫	૩૫	૩૬	૩૬	૩૭	૩૭	૩૮
કળા.	૦૩૦	૦૩૦	૦૩૦	૦૩૦	૦૩૦	૦૩૦	૦૩૦	૦૩૦	૦૩૦	૦૩૦	૦૩૦	૦૩૦	૦૩૦	૦૩૦	૦૩૦	૦૩૦	૦૩૦	૦૩૦	૦
ઐશ.	૩૮	૩૯	૩૯	૪૦	૪૦	૪૧	૪૧	૪૨	૪૨	૪૩	૪૩	૪૪	૪૪	૪૫	૪૫	૪૬	૪૬	૪૭	૪૭
કળા.	૩૦	૦૩૦	૦૩૦	૦૩૦	૦૩૦	૦૩૦	૦૩૦	૦૩૦	૦૩૦	૦૩૦	૦૩૦	૦૩૦	૦૩૦	૦૩૦	૦૩૦	૦૩૦	૦૩૦	૦૩૦	૦૩૦
ઐશ.	૪૮	૪૮	૪૯	૪૯	૫૦	૫૦	૫૧	૫૧	૫૨	૫૨	૫૩	૫૩	૫૪	૫૪	૫૫	૫૫	૫૬	૫૬	૫૭
કળા.	૦૩૦	૦૩૦	૦૩૦	૦૩૦	૦૩૦	૦૩૦	૦૩૦	૦૩૦	૦૩૦	૦૩૦	૦૩૦	૦૩૦	૦૩૦	૦૩૦	૦૩૦	૦૩૦	૦૩૦	૦૩૦	૦
ઐશ.	૫૭	૫૮	૫૮	૫૯	૫૯	૬૦													
કળા.	૩૦	૦૩૦	૦૩૦	૦૩૦	૦૩૦	૦													

ઉપર લખેલા સાઠ ઐશના સ્વામી નિચેના અનુક્રમ પ્રમાણે છે.

૧ ધોર.

૨ રાક્ષસ.

૩ દેવ.

૪ ક્રમેર.

૫ રક્ષોગણુ.	૬ કિલર.	૭ બ્રહ્.	૮ કુલધ.
૯ ગરલ.	૧૦ અગ્નિ.	૧૧ માયા.	૧૨ પ્રેતપુરુશ.
૧૩ વરણુ.	૧૪ દેવગણેશ.	૧૫ કળા.	૧૬ અહોભાગ.
૧૭ અમૃતાંશુ.	૧૮ ચંદ્ર.	૧૯ મૃદુ.	૨૦ કોમળ.
૨૧ પદ્મ.	૨૨ લક્ષ્મિ.	૨૩ વાંગીશ.	૨૪ દાગંબર.
૨૫ દેવ.	૨૬ આર્દ્ર.	૨૭ કલ્પીનાશ.	૨૮ દ્વિતીયર.
૨૯ કમલાકર.	૩૦ મંદાતમજ.	૩૧ મૃત્યુ.	૩૨ કાળ.
૩૩ દાવાગ્નિ.	૩૪ ઘોર.	૩૫ અભય.	૩૬ કંટક.
૩૭ સુધા.	૩૮ અમૃત.	૩૯ પરિપુર્ણેદુ.	૪૦ ત્રીશપ્રદગ્ધ.
૪૧ કળી.	૪૨ નાશ.	૪૩ વંશદાય.	૪૪ ઉત્પાત.
૪૫ કાળરૂપ.	૪૬ સૌમ્ય.	૪૭ મૃદુ.	૪૮ સુશીતળ.
૪૯ દંશાદ્રાકરાલ.	૫૦ દંદુમૂખ.	૫૧ પ્રવિણુ.	૫૨ કાળાગ્નિ.
૫૩ દંડયુધ.	૫૩ નિર્મળ.	૫૫ શુભ.	૫૬ અશુભ.
૫૭ અતિશીતળ.	૫૮ સુધાપયોધી.	૫૯ બ્રમાણુ.	૬૦ દંદુરેષ.

એકીરાશીનું લગ્ન તથા એકીરાશીમાં એકેલા ગ્રહો માટે પેટેલા નાંખરશી અનુક્રમે ગણતા જવું.

એકીરાશીનું લગ્ન તથા એકીરાશીમાં એકેલા ગ્રહો માટે ઉલટી રીતે એકે ૬૦, ૫૯, ૫૮, ૫૭ એ અનુક્રમે ગણતા જવું.

ઉપરની બાબતની સમજણ નિચે પ્રમાણે.

જન્મ કુંડળીનું લગ્ન એકીરાશીનું હોય અને ધારે કે જન્મ લગ્ન મીથુન રાશીનું ૯ ઔશ ૧૨ કળા ૧૩ વિકળાનું છે તો તેના ઔશ ઉપરના કોણમાં ૧૯મા ભાગમાં સમાય છે તો મીથુનરાશીથી ૧૯ મી રાશી ધનરાશી આવે માટે પછી-ઔશની કુંડળીમાં લગ્ને ધનરાશી માંડી અનુક્રમે બીજા ભાગેએ બીજી રાશીઓ માંડતા જવી.

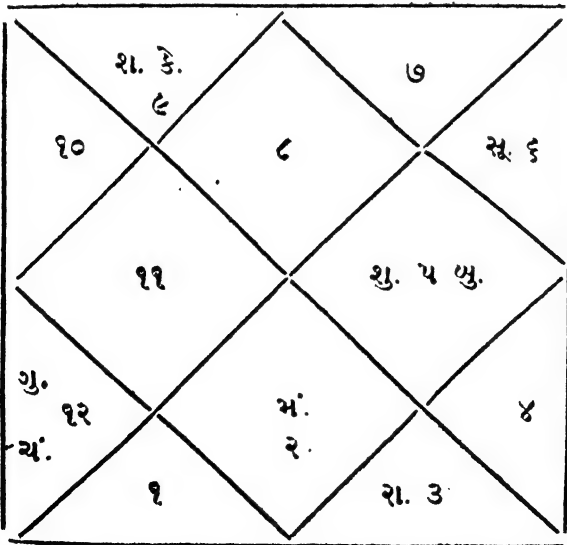
હવે જન્મ લગ્ન એકીરાશીનું હોય અને ધારે કે કર્કરાશીનું ઉપલા ઔશનું છે તો તેના આંકડા ઉપરના કોણના ૧૯મા ભાગમાં સમાય છે તો કર્ક-રાશીથી અવળી રીતે (પાછલી રાશીથી) ગણતાં મક્કર રાશી આવી માટે પછી ઔશ કુંડળીમાં લગ્ને મક્કરરાશી માંડી અનુક્રમે બીજા ભાગેએ રાશી માંડતા જવી.

ગ્રહો એકી તથા એકીરાશીમાં એકેલા હોય તેના ઔશ ઉપરના કોણના જે ભાગમાં સમાય તેમાં એકીરાશી માટે સુલટીરીતે અને એકીરાશી માટે

ઉલટીરીતે ગણી ને રાશી આવે તે રાશીમાં તે ગ્રહ માંડવો. ઉદાહરણ-સૂર્ય સ્પષ્ટગ્રહચક્રમાં મકરરાશીનો ૧૪ ઔશ ૧૭ કળા ૪૬ વિકળાનો છે તે ઔશના આંક ઉપરના પષ્ટીઔશના કોઠામાં ૨૯ મા આંકમ સમાય છે. ને મકર બેક્રા-રાશી છે માટે મકરરાશીથી ઉલટીરીતે ગણતાં મકરથી ૨૯ મી રાશી કન્યા-રાશી આવે છે તો પષ્ટીઔશ કુંડળીમાં કન્યારાશીમાં સૂર્યને મૂકવો અને એ સૂર્યનું પષ્ટીઔશખળ નાણુવા માટે સૂર્ય બેક્રારાશીનો છે તો સ્વામિઓમાં ઉલટીરીતે એટલે ૬૦,૫૯,૫૮,૫૭ એ રીતે ઓગણત્રીશ સુધી ગણતાં કાળ ભાગનો પષ્ટીઔશખળનો સૂર્ય થયો, અને ને બેક્રારાશીનો ગ્રહ હોય તો સુલટીરીતે ૧,૨,૩,૪, એ પ્રમાણે ગણતાં ઓગણત્રીશમો ભાગ કમલાકર ભાગ છે તો તે ભા-ગનો સૂર્ય થયો એમ નાણુવું, અને ઉપરની રીત પ્રમાણે બેક્રારાશીના ગ્રહો માટે સુલટીરીતે અને બેક્રારાશીના ગ્રહો માટે ઉલટીરીતે ગણી ને ભાગ આવે તે ભાગનું સંજ્ઞાખળ તે ગ્રહનું નાણુવું.

ઉપરના નિયમ પ્રમાણે આગળ આપણે ને જન્મકુંડળી લખી છે તેની પષ્ટીઔશકુંડળી નીચે પ્રમાણે.

પષ્ટીઔશ કુંડળી.

ઉપરની પષ્ટીઐશ કુંડળી ગ્રહોનું બળાબળ જોવામાં ઉપયોગી છે.

દશ વર્ગ એટલે જન્મકુંડળી, હોરા, દેખકાંડ, સપ્તમાંશ, નવમાંશ, દશાંશ, દ્વાદશાંશ, ષોડશાંશ, ત્રીશાંશ અને પષ્ટીઐશની કુંડળી એ રીતે દશ વર્ગની કુંડળીઓમાં જે ગ્રહ સ્વગ્રહી થઈને બેઠો હોય અથવા જે ગ્રહની રાશીમાં બેઠો હોય તે ગ્રહ સાથે મિત્રતા હોય અથવા અધિમિત્રતા હોય તો તે ગ્રહ અધિકાર પામેલ છે એમ જાણવું.

૧ હરકોઈ ગ્રહ એક અધિકાર પામ્યો હોય તો તેનું બળ કાંઈ નથી.

૨ બે અધિકાર પામ્યો હોય તો પારિજતાંષ કહેવો.

૩ ત્રણ અધિકાર પામ્યો હોય તો ઉત્તમાંશ બળ પામ્યો છે એમ કહેવું.

૪ ચાર બળ પામ્યો હોય તો ગોપુપુરાષ બળ પામ્યો છે એમ કહેવું.

૫ પાંચ અધિકાર પામ્યો હોય તો સીધાસનાષ બળ પામ્યો છે એમ કહેવું.

૬ છ બળ પામ્યો હોય તો ચારાવંતાષ બળવાળો કહેવો.

૭ સાત બળ પામ્યો હોય તો દેવ લોકાંષ બળ પામ્યો છે એમ કહેવું.

૮ આઠ બળ પામ્યો હોય તો દેવ લોકાંષ બળ પામ્યો છે એમ કહેવું.

૯ નવ અધિકાર પામ્યો હોય તો ઐરાવંતાષ બળવાળો કહેવો.

૧૦ દશ બળ પામ્યો હોય તો વૈષેશીક બળ પામ્યો છે એમ કહેવું.

હવે ઉપર જે આપણે જન્મકુંડળી, હોરા, દેખકાંડ વિગેરે દશ કુંડળી સંબંધી છે તેમાં બેઠેલા ગ્રહોમાં દરેક ગ્રહ કેટલા અધિકાર યા બળ પામ્યા છે તેની વિગત નીચે પ્રમાણે.

સૂર્ય બે બળ પામ્યો છે માટે તેને પારિજતાંષ બળ પામ્યો છે એમ કહેવું.

ચંદ્ર છ બળ પામ્યો છે માટે તેને પારાવંતાષ બળ પામ્યો છે એમ કહેવું.

મંગળ છ બળ પામ્યો છે માટે તેને પશુ પારાવંતાષ બળ પામ્યો છે એમ કહેવું.

બુધ છ બળ પામ્યો છે તો તેને પશુ પારાવંતાષ બળ પામ્યો છે એમ કહેવું.

ગુરુ નવ બળ પામ્યો છે તો તેને ઐરાવંતાષ બળ પામ્યો છે એમ કહેવું.

શુક્ર પાંચ બળ પામ્યો છે તો તેને સીધાસનાષ બળ પામ્યો છે એમ કહેવું.

રાહી નવ બળ પામ્યો છે તો તેને ઐરાવંતાષ બળ પામ્યો છે એમ કહેવું.

રાહુ ત્રણ બળ પામ્યો છે તો તે ઉત્તમાંષ વર્ગ બળ પામ્યો છે એમ કહેવું.

બીજા પ્રમાણે ગ્રહો બીજાની દશ વર્ગની કુંડળીઓ બીજાથી એ પ્રમાણે બળ પામેલ છે એમ જાણવું.

(૭૧)

ભાગ વીજો.

મકરણ પેહેલું.

ફળાદીશ આખત.

ઓધાન આખત.

હજતક ગ્રંથ મધેથી.

સારાવળી નામના ગ્રંથમાં લખેલું છે કે, સ્ત્રીઓને રજ્જેદર્શન (રજસ્વળા) થાયછે તે એરીતે કે ઈંદુ એટલે ચંદ્ર જળને ઉત્પન્ન કરેછે અને મંગળ અગ્નિને ઉત્પન્ન કરે છે એટલે અગ્નિ તથા જળ મળીને, તેમાં અગ્નિથી પિત્તની ઉત્પત્તિ થાયછે અને શરીરમાં દોડતું જે લોહી તેમાં પિત્ત મળીને દરમાસે રજ્જેદર્શન (રજસ્વળા) પ્રગટ થાય છે તે રજસ્વળા સ્ત્રીઓને ગર્ભની ઉત્પત્તિનું કારણ છે.

સ્ત્રીને રજ્જેદર્શન થયા પછી ચોથે દીવસે ર્ધીરશ્રાવ બંધ થયા બાદ સ્ત્રી નાહીને શુધ્ધ થાય છે તે પછી સ્ત્રી પુરૂષ મૈથુન કરે તો સ્ત્રીને ગર્ભ રહે છે.

હવે રજ્જેદર્શન દરમાસે પ્રગટ થાય છે પણ કયા રજ્જેદર્શનમાં સ્ત્રી ગર્ભ ધારણ કરશે તે વિશે નિચે પ્રમાણે.

સ્ત્રીની જન્મરાશીયકી ચંદ્ર અનુપચય રાશી એટલે ૧,૨,૪,૫,૭,૯ અથવા ૧૨મે હોય અને તે ચંદ્ર ઉપર મંગળની દ્રષ્ટી હોય તો આ વખતે થયેલું રજ્જેદર્શન ગર્ભ ધારણ કરે છે. ઉદાહરણ સ્ત્રીની જન્મરાશી એટલે ધારે કે એક સ્ત્રીનું નામ તારામણી છે તો તેની સંજ્ઞાપ્રકરણમાં લખ્યા પ્રમાણે તોવારાશી છે. હવે રજ્જેદર્શન વખતે દીપણમાં મકરરાશીનો ચંદ્ર હોય તો સ્ત્રીની જન્મરાશીથી ચોથે મકરનો ચંદ્ર થયો અને રજ્જેદર્શન વખતે દીપણમાં કર્કનો મંગળ છે તે મંગળ મકરના ચંદ્રને સંપુર્ણ દ્રષ્ટીથી દેખે છે તો ઉપર લખ્યા પ્રમાણે આ રજ્જેદર્શન ગર્ભ ધારણ કરશે એમ જાણવું.

ઉપર લખેલો ગર્ભ ધારણ કરનાર રજ્જેદર્શનનો યોગ બાળક, વૃદ્ધ, દર્દી અને વાંઝણી સ્ત્રીઓને લાગુ નથી, એટલે તેઓ ગર્ભ ધારણ કરી શકશે નહીં એવો બાદાયણુમુનીનો મત છે. વળી રજ્જેદર્શન વખતે ઉપર લખ્યા પ્રમાણે ચંદ્ર ઉપર મંગળની દ્રષ્ટિ હોય ને એ બંને ગ્રહો બળવાન હોય તથા સ્ત્રી પુરૂષ યોગ્ય ઉમ્મરનાં

હોય તો આ રજ્જેદર્શન ગર્ભ ધારણ કરશે એમ ધણાં મુનીઓનો મત છે. અનુપચય રાશી વિષે ઉપર લખેલું છે. હવે જન્મનામની રાશીયક્રી ૩,૬, ૧૦, ૧૧મે ચંદ્ર હોય તો ઉપચયરાશીનો ચંદ્ર કહેવાય છે.

ઉપર જણાવેલા લક્ષણવાળો ચંદ્ર સ્ત્રીની ઉપચયરાશીમાં હોય તો આ રજ્જેદર્શન અદ્વજ જશે એટલે સ્ત્રી ગર્ભ ધારણ કરશે નહીં.

પુરૂષના જન્મનામની રાશીયક્રી ચંદ્ર ઉપચયરાશીમાં સ્ત્રીઓના રજ્જેદર્શન વખતે હોય અને તે ચંદ્રને ગુરૂ દેખતો હોય તો રજ્જેદર્શન પછી પુરૂષ સ્ત્રીસાથે મૈથુન કરશે.

ઉપર પ્રમાણે પુરૂષના નામની રાશીયક્રી ઉપચયમાં ચંદ્ર ગણેલો છે તેને બદલે સ્ત્રીના નામની રાશીયક્રી ઉપચયમાં ચંદ્ર ગણવો યોગ્ય છે એવી કોઈ શંકા લેશે તો તેને બાદરાયણ રૂપિ જવાબ આપે છે કે આ બાબતમાં પુરૂષનું મુખ્યપાણું છે માટે પુરૂષની રાશીયક્રી ઉપચયરાશીમાં ચંદ્ર હોય ને તેને ગુરૂની દ્રષ્ટિ હોય તોજ તે સ્ત્રી પુરૂષની સાથે સંભોગ પામશે એમ નહીં હોય તો મૈથુન વગર સ્ત્રી નિરાશ રહેશે.

આ બાબત સારાવળી કરનાર પંડિત કહે છે કે ઉપર લખેલો મૈથુનનો યોગ ક્રૂંત સ્ત્રી કે પુરૂષ એક ઉપરથી નહીં પણ સામાન્યપણે એટલે બંનેના નામની રાશીયક્રી ઉપચયમાં ચંદ્ર હોય અને તે ચંદ્રને ગુરૂ અથવા પોતાના મિત્ર ગ્રહો દેખતા હોય તો પુરૂષ સ્ત્રીની સાથે મૈથુન કરશે.

રજ્જેદર્શન થયા પછી ચોથે દીવસે સ્ત્રી નાહીને શુદ્ધ થાય છે તે વખતે ઉપચયરાશીમાં ચંદ્ર આવે અને બળવાન ગુરૂ દેખે તો સ્ત્રી પોતાના સ્વામિ સાથે મૈથુન કરશે.

વળી મહિનાચાર્ય કહે છે કે આ સ્ત્રીને વ્યભિચાર યોગ થયેલો હોય અને હરકોઈ પર પુરૂષની રાશીયક્રી તથા આ સ્ત્રીની જન્મરાશીયક્રી ઉપચયરાશીમાં ચંદ્ર હોય ને તેને ગુરૂ વગર ક્રૂંત સૂર્ય ચંદ્રને દેખતો હોયતો રાજ પુરૂષની સાથે આ સ્ત્રી મૈથુન કરશે, અને મંગળ દેખતો હોય તો રાજ સત્તાવાળા સાથે, બુધ દેખતો હોય તો શુદ્ધિવાળા માણસ સાથે, અને જો શુક્ર દેખતો હોય તો અતિ સુંદર રૂપવાળા પુરૂષ સાથે, અને શની દેખતો હોય તો નોકર માણસ સાથે આ સ્ત્રી મૈથુન પામશે.

ચંદ્રને ક્રૂંત અકેક્રા ગ્રહ દેખતો હોય તો ઉપર પ્રમાણે મૈથુનનો પ્રકાર સમજવો. પણ જો કદી પોતાની રાશી સિવાય બીજી રાશીમાં રહીને તમામ પાપ-

અહો ઉપર કહેલા ચંદ્રને દેખતા હોય તો આ સ્ત્રી ધણા પુરૂષ સાથે સંભોગ કરશે.

જે વખતે ગર્ભ રહેલો છે તે વખતની કુંડળીમાં અથવા જન્મકુંડળીમાં કે આ બાબતની પ્રશ્નકુંડળીમાં લગ્ન થકી સાતમી રાશીમાં પાપ અહો બેઠા હોય અથવા દેખતા હોય તો તકરારથી અથવા રીસથી મૈથુન થયેલું છે એમ જાણવું, અને સાતમી રાશીમાં શુભ અહો બેઠા હોય અથવા દેખતા હોય તો હાર્યવિલાસ-માં મૈથુન થયેલું છે એમ જાણવું. વળી આ અહો બળવાન હોય તો બળીદ-પણાથી અને નિર્બળ હોય તો નિર્બળપણાથી મૈથુન થયેલું છે એમ જાણવું, અને જો કદી પાપગ્રહ અગર શુભગ્રહ એ બેમાંથી એકની દ્રષ્ટિ ન હોય તો હાથે તેમજ રીસવગર સાધારણ રીતે મૈથુન થયેલું છે એમ જાણવું, તેમજ પાપગ્રહ અને શુભગ્રહોની સાથે દ્રષ્ટિ હોય તો કાંઈ હાર્યવિલાસ અને કાંઈક રીસ એવી રીતે મૈથુન થયેલું છે એમ જાણવું. વળી સારાવળી ગ્રંથમાં પણ એમજ બખેલું છે.

ઉપર પ્રમાણે સ્ત્રી મૈથુન પામતાં તે સ્ત્રીને ગર્ભ રહ્યા છે કે નહીં તે વિષે નિચે પ્રમાણે છે.

રજ્જેદર્શન થયા પછી ઘણું કરીને સોળ દિવસની અંદર ગર્ભ રહે છે એવી રીતે ઘણા પંડિતોનો મત છે.

ઉપર પ્રમાણે રજસ્વળા સ્ત્રી ચોથે દીવસે શુદ્ધ થયા પછી પુરૂષથી મૈથુન પામે અને જે વખતે પુરૂષના વિર્યનું ઊંડુ ગ્રહણ કરે તે વખતની કુંડળી કરવી. આ વખતની કુંડળીને ઓધાન કાળની કુંડળી કહે છે.

ઓધાનકાળની કુંડળીમાં સૂર્ય, ચંદ્ર, શુક્ર, અને મંગળ હરકોઈ રાશીના હરકોઈ સ્થાનમાં બેસે પણ નવમાંશ કુંડળીમાં તે ચારે અહો પોતાની રાશીમાં હોય તો ગર્ભ નક્કી રહેલો છે એમ જાણવું. આ વિષે સારાવળી ગ્રંથમાં લખે છે કે ઉપર લખેલા ચાર અહો કદી પોતાની રાશીના નવમાંશમાં ન હોય તો પણ ફક્ત સૂર્ય અને શુક્ર નવમાંશ કુંડળીમાં પોતાની રાશીમાં બેઠા હોય અને પુરૂષની જન્મ નામની રાશીથી બે અહો ઉપચય રાશીમાં હોય તોપણ ગર્ભ રહેલો છે એમ જાણવું, તેમજ ચંદ્ર અને મંગળ પોતાની રાશીના નવમાંશે હોય અને સ્ત્રીની રાશીથી છપચય રાશીમાં એ બે અહો હોય તોપણ આ ઓધાન વખતે ગર્ભ રહેલો છે એમ જાણવું, તેમજ ઓધાન લગ્નમાં કે નવમે, પાંચમે ચુર રહેલો હોય તોપણ ગર્ભ રહેલો છે એમ જાણવું.

ઉપરના યોગો હીજડા સ્ત્રી પુરૂષને અફળ છે જેમકે આંધળા માણસોને ચંદ્રનું અજવાળું અફળ છે એટલે અજવાળાને તેઓ દેખી શકતા નથી.

હાયનરત્ન ગ્રંથમાંથી.

૧ જન્મ કુંડળીમાં લગ્ન થકી પાંચમી કે નવમી રાશિ હોય તે બે રાશી-માંથી કોઈ પણ રાશીનો જ્યારે યુધ અથવા ગુરૂ થાય તે વખતે સ્ત્રીને ગર્ભ રહે છે.

૨ ઉપર લખેલો યોગ સ્ત્રી કે પુરૂષ અથવા તે બંનેના અહો ઉપરથી જોવાય છે.

૩ જે અહો ગર્ભનો યોગ કરેલો હોય તે ગ્રહની વર્ષમાં હીનાંશ દશા જ્યારે આવે તે વખતે ગર્ભ રહે છે.

૪ જે અહો ગર્ભનો યોગ કરેલો હોય તે ગ્રહ જે મહિનામાં નવમા, પાંચમા, કે અગિયારમાં ભાવે અથવા લગ્ને આવે તે માસમાં ગર્ભ રહે છે.

૫ વર્ષની કુંડળીમાં ગુરૂ પાંચમે અથવા અગિયારમા ભાવે બેઠો હોયતો ગુરૂની હીનાંશ દશામાં અથવા જે મહીનામાં પાછો ગુરૂ પાંચમા, અગિયારમા નવમા ભાવે કે લગ્ને આવે તે મહિનામાં ગર્ભ રહે છે.

૬ જન્મકુંડળીના પાંચમા ભાવનો સ્વામી મંગળ વૈષ્ણ કુંડળીમાં પાંચમા કે અગિયારમા ભાવે બેસે તેમજ જે માસની કુંડળીમાં પાંચમા કે અગિયારમા ભાવે મંગળ બેઠો હોયતો તે મહીનામાં અથવા મંગળની હીનાંશ દશામાં નકકી ગર્ભ રહે છે.

૭ ઉપરની પહેલી કૃત્રમમાં જન્મકુંડળીના લગ્ન થકી પાંચમી કે નવમી રાશીનો યુધ અથવા ગુરૂ થાય ત્યારે ગર્ભ રહે એવું કહેવું છે તેમ ચંદ્રની રાશી થકી પણ નવમી, પાંચમી રાશી ગણવાનું બીજા પડિતો કહે છે.

હાયનરત્ન ગ્રંથકર્તાની ટીકા.

સ્ત્રી પુરૂષ ઉમ્મર લાયક હોય નહીં અથવા નપુંશક હોય તો ઉપર લખેલા યોગ વ્યર્થ જાય છે.

જન્મકુંડળીની મહાદશા અંતરદશા પ્રમાણે સંતાનનો યોગ થયેલો હોય તેમજ ચાલતા વર્ષની કુંડળીમાં પણ સંતાન યોગ થયેલો હોય તોજ આ યોગ લાયક પડે છે.

જન્મ કુંડળીના પાંચમા ભાવમાં તથા વર્ષ કુંડળીના પાંચમા ભાવમાં સંતાન-યોગ વધારે ખુલાસા થકી લખેલો છે.

બૃહજ્જાતક ગ્રંથ મધ્યેથી.

ઓધાન કાળના વખતથી તે બાળક પ્રસવ થાય તેટલી સુદત સુધીમાં સ્ત્રી

પુરૂષને શુભ કે અશુભ કૃળ ઓધાન કાળની કુંડળીથી મહેતે વિષે લખતાં પેહેલાં ગર્ભ રહ્યા પછી ઘણુકરીને દશમાં માસમાં ગર્ભપ્રસવ થાય છે. આ દશે માસના સ્વામિઓ કયા કયા ગ્રહ છે તે વિષે નિચે લખાએ છીએ.

પેહેલા માસનો સ્વામિ શુક છે. એ પેહેલા માસમાં શુક તથા શોણીત મિત્ર થઈ કલલ (પરપોટા) થાય છે.

૨ બીજા માસમાં ઉપર કહેલો પરપોટો એટલે કલલકઠણ થાય છે તે માસનો સ્વામિ મંગળ જાણવો.

૩ ત્રીજા માસમાં હાથ પગ વિગેરે શરીરના અવયવો પેદા થાય છે. એ માસનો સ્વામી ગુરુ જાણવો.

૪ ચોથા માસમાં હાડકાંની ઉત્પત્તિ થાય છે તે માસનો સ્વામિ સૂર્ય જાણવો.

૫ પાંચમા માસમાં ગર્ભ ઉપર ચામડીનું પડ બંધાય છે તે માસનો સ્વામિ ચંદ્ર જાણવો.

૬ છઠા માસમાં રૂવાં પેદા થાય છે. એ માસનો સ્વામિ શની જાણવો.

૭ સાતમા માસમાં ગર્ભને ચૈતન્યપણું એટલે ઉદરમાં આડું અવળું ફરવાની શક્તિ પેદા થાય છે. એ માસનો સ્વામિ બુધ જાણવો.

૮ આઠમા માસમાં માતા જે અન્ન ખાય તેનો રસ ગર્ભરૂપ જતું ખાય છે એટલે નાભીના નાળદારે ગર્ભનું પોષણ થાય છે. એ માસનો સ્વામિ ઓધાનકાળના લગ્નનો સ્વામિ જાણવો.

૯ નવમા માસમાં બાળક ચિંતાતુર થાય છે. એ માસનો સ્વામિ ચંદ્ર જાણવો.

૧૦ દશમા માસમાં ગર્ભનો પ્રસવ થાય છે. એ માસનો સ્વામિ સૂર્ય જાણવો. સ્વસ્થ જાતક નામના ગ્રંથમાં પણ ઉપર મુજબ વર્ણવેલું છે. વળી ચવનાચાર્ય ઋષિ ગર્ભની સ્થિતિ વિષે માસવાર વધારે વિગત નિચે પ્રમાણે આપે છે.

૧ પેહેલા માસમાં કલલ થાય છે.

૨ બીજા માસમાં ખારેકના આકારનો કોશેટો થાય છે.

૩ ત્રીજા માસમાં હાથપગ વિગેરેના અંગુર થાય છે.

૪ ચોથા માસમાં હાડકાં અને ન્હાની મોટી નાડીઓ પેદા થાય છે.

૫ પાંચમા માસમાં મળ નામની ધાતુ અને ચામડી બંધાય છે. (શરી-

રમાં હાડકાં વિગેરેને પોષણ કરનારો ધી જેવો એક જાતનો પદાર્થ છે તેને મગ્ન કહે છે.

૬ છઠ્ઠા માસમાં રૂધિર, રવાડાં અને નખો વધાય છે.

૭ સાતમા માસમાં ચિત્તા વિચાર અને શરિરની એટલા પેદા થાય છે.

૮ આઠમા માસમાં ભુખ અને તરશનો અનુભવ થાય છે તથા તે મટાડવાને ગર્ભરૂપ જતું અન્ન રસનો ખોરાક લે છે.

૯ નવમાં માસમાં ફરવાની ક્રિયા ગર્ભ કરે છે.

૧૦ દશમા માસમાં શ્વાસોશ્વાસના ચક્ષુ વળણુથી પૂરી રીતે થયેલો ગર્ભ પ્રસવ પામે છે.

ઉપર પ્રમાણે દશે માસમાં ગર્ભની સ્થિતી વર્ણવતાં જણાવેછે કે કલ્પ બંધાવવાની સાથેજ તેમાં જીવ દાખલ થાય છે અને આ જીવના પ્રતાપથી દરમાસે ગર્ભમાં ફેરફાર થાય છે.

લઘુજાતક ગ્રંથમાં આ વિષે વિશેષ વર્ણન કરેલું છે કે જે જીવનો ગર્ભ રહેવાનો છે તે જીવ પુરૂષના અંતઃકરણમાં પ્રવેશ કરે છે. આ જીવના પૂર્વ જન્મના શુભાશુભ કર્મના અનુસારે પુરૂષને વિષય કરવાની ઈચ્છા થાય છે અને મંથન કરે છે. મૈથુન કરતાં અને વીર્ય છોડતાં જેવી રીતે પુરૂષને મનોભાવ હોય છે અથવા પુરૂષના માનસિક ભાવના આવેશ એટલે વેગ હોય છે તેવા ગુણ, પ્રકૃતિ, સ્વભાવવાળો જીવ વીર્યદ્વારાએ સ્ત્રીના રન્નેદર્શનના રૂધિર સાથે સ્ત્રીના ગર્ભાશયમાં એટલે કમળમાં પડી ઠરશે.

વળી ગર્ભ ધારણ કરનારી સ્ત્રીના માનસિક ભાવની પણ પુરૂષના માનસિક ભાવ સાથે મેળવણી થાય છે એટલુંજ નહીં પણ ગર્ભ ધારણ કર્યા પછી તરતજ જેવા બળ, ગુણવાળો પુરૂષ તે સ્ત્રી પ્રથમ જોશે તેવા બળ, ગુણવાળો ગર્ભ થશે તથા તે વખતે સ્ત્રીને જેવા વિચાર, વિકાર કે અવલોકન થશે તેવા પ્રકૃતિ, સ્વભાવ, ગુણવાળો ગર્ભ થશે કારણ ગર્ભાશયમાં ગર્ભ પેદા કરનાર વીર્યનું બિંદુ પ્રથમ પડે છે તે પ્રવાહી હોવાથી તેનો પરપોટો થાય છે, તેના ઉપર સ્ત્રી પુરૂષના મનોભાવનો અને સ્ત્રી જે અવલોકન કરે છે તેના પ્રકૃતિ, સ્વભાવ, ગુણનું પ્રતિબિંબ એટલે છાપ પડે છે, માટેજ મૈથુન કાંધા પછી તરતજ સ્ત્રીએ પોતાના સ્વામિનું મુખ જોવું વિગેરે ધર્મ સાસ્ત્રીમાં આજ્ઞા કરેલી છે.

વળી ગર્ભ ધારણ વખતે સ્ત્રી પુરૂષને વાત, પિત કે કફનો જે ભાગ વધારે હશે તેવા ગુણવાળો અથવા રોગવાળો ગર્ભ થશે.

ગર્ભ ધારણ વખતે એટલે ઓધાન વખતે કુંડળીમાં સૂર્ય વધારે બળવાન હશે તો બાપના ગુણવાળો, અને ચંદ્ર વધારે બળવાન હશે તો માતાના ગુણવાળો ગર્ભ થશે.

વળી ગર્ભના ઉપર કહેલા સંસ્કાર પ્રમાણે માતાને બાવા પીવાની તથા કામ કાજ કરવાની કે વર્તણુંક વર્તવાની જ્યાંસુધી ગર્ભ ઉદરમાં રહે ત્યાંસુધી ઈચ્છા થાય છે, અને તેની અસર ગર્ભને થાય છે, માટે ધર્મશાસ્ત્રમાં ગર્ભણીના પ્રકરણમાં આજ્ઞા કીધી છે કે ગર્ભણી સ્ત્રીને આશાભંગ અથવા નિરાશ કરવી નહીં તથા સારી રીતે ખાનપાનથી અને વસ્ત્રાલંકારથી ભરણુપોષણ કરી તેને હમેશાં ખુશ રાખવી, તેમજ તેના શરિરને દુઃખ કે સંતાપ થાય તેવી મેહેનત કે કામ તેની પાસે કરાવવું નહીં તથા નકારા વિચાર, આચરણ કે લક્ષણ અનુસરવા દેવાં નહીં. વિગેરે વિગેરે.

ગર્ભાધાન કુંડળીમાં જે જે માસના સ્વામિઓ બળવાન હોય તે તે માસમાં ગર્ભની પુષ્ટિ જાણવી અને ગર્ભાધાન કુંડળીમાં જે જે માસનો સ્વામિ પીડિત હોય તે તે માસમાં ગર્ભને દુઃખ અથવા ગર્ભપાત થાય છે. આ વિષે લઘુગતકમાં વિશેષ વર્ણન લખ્યું છે કે :—

૧ માસપતિ પીડિત હોય તો ગર્ભપાત થાય.

૨ માસપતિ અસ્ત થવા પામતો હોય તો પીડા પામે.

૩ માસપતિ ઉદયનો અથવા બળવાન હોય તો ગર્ભ પુષ્ટ થાય.

ઓધાનકાળથી બાળકનો પ્રસવ થાય તેટલી મુદત સુધીમાં સ્ત્રી પુરૂષને ઓધાનકાળની કુંડળી ઉપરથી શુભ કે અશુભ ફળ નિચે પ્રમાણે મળે છે.

ઓધાન કુંડળીમાં જે ભાવમાં સૂર્ય બેઠો હોય તે ભાવથી સાતમા ભાવે મંગળ અથવા શની બેઠો હોયતો પોતાના માસમાં એટલે ઉપર લખ્યા પ્રમાણે જે મહિનાનો સ્વામિ મંગળ હોય તે મહિનામાં અને જે મહિનાનો સ્વામિ શની હોય તે મહિનામાં તે અહ પુરૂષને પીડા કરશે, તેમજ ચંદ્ર થકી સાતમે શની કે મંગળ રહ્યા હોય તો પોતાના માસમાં સ્ત્રીને પીડા કરશે.

સૂર્ય, મંગળ અને શનીની કર્તરી હોય તો એ બેમાં બળવાન અહના માસમાં પુરૂષનું મર્ણુ થાય. કર્તરી એટલે પોતા થકી એક અહ બારમે અને બીજો બીજો હોયતો કર્તરી થઈ કહેવાય છે.

તેમજ મંગળ અને શનીની ચંદ્રને કર્તરી થાયતો કર્તરી કરનાર ગ્રહમાં જે વધારે બળવાન હોય તેના માસમાં સ્ત્રીનું મર્ત્યુ થાય.

મંગળ કે શની એ બે ગ્રહોમાંથી એક સૂર્ય બેગો બેઠો હોય અને બીજો સૂર્યને દેખતો હોય તો એ બે ગ્રહોમાં જે વધારે બળવાન હોય તેના માસમાં પુ-રુષનું મર્ત્યુ થાય.

તેમજ મંગળ કે શની એ બે ગ્રહોમાંથી એક ચંદ્ર બેગો બેઠો હોય અને બીજો દેખતો હોય તો એ બેમાંથી જે વધારે બળવાન હોય તેના માસમાં સ્ત્રીનું મર્ત્યુ જાણવું.

આધાન કાળની કુંડળીમાં નિચે પ્રમાણે ગ્રહો આવવાથી માતાના મરણનો જોગ થાય છે તે નિચે પ્રમાણે.

આધાન કુંડળીમાં બારમે પાપ ગ્રહો બેઠો હોય પણ ચળીને લગ્ન આવે શકે એવી સ્થિતિના હોય, વળી કોઈ પંડિત આ ઠેકાણે એમ પણ કહે છે કે બીજો અગર બારમે પાપ ગ્રહ બેઠેલા હોય પણ તે સર્વ ચળીને ચળત કુંડળીમાં લગ્નમાં આવી શકે એવી સ્થિતિના હોય અને લગ્ન ઉપર શુભ ગ્રહની દ્રષ્ટી ન હોય તો સ્ત્રી ગર્ભ સાથે મૃત્યુ પામશે. આ બાબત ગાર્ગી ભગવાનનો એવો મત છે કે બારમે પાપ ગ્રહ હોય અને લગ્ન ઉપર શુભ ગ્રહની દ્રષ્ટી ન હોયતો ગર્ભવાણી સ્ત્રી મૃત્યુ પામશે.

આધાન લગ્નમાં શની બેઠો હોય અને ક્ષિણ ચંદ્ર અને મંગળ દેખતા હોય તો ગર્ભવાણી સ્ત્રી મૃત્યુ પામશે.

પોતાથકી એક બારમે અને બીજો બીજો બેઠો હોય તો તેને સ્થાનકર્તરી કહે છે, જેમકે ચંદ્ર દશમા ભાવે બેઠો હોય, બુધ નવમા ભાવે બેઠો હોય અને શુક અગિયારમા ભાવે બેઠો હોય તો ચંદ્રને સ્થાનકર્તરી થઈ કહેવાય.

જે ગ્રહ જે રાશીમાં બેઠો હોય અને તેના જે ઔશ હોય તે કરતાં એક ગ્રહ તેજ રાશીમાં એક ઔશ ઓછો હોય અને બીજો ગ્રહ પણ તેજ રાશીમાં તેના કરતાં એક ઔશ વધારે હોય તો ઔશકર્તરી કહેવાય. જેમકે ચંદ્ર સિંહ રાશીનો ૧૧ ઔશનો છે તે બુધ સિંહ રાશીનો ૧૦ ઔશનો છે અને શુક સિંહ રાશીનો ૧૨ ઔશનો છે તો આ ચંદ્રને ઔશકર્તરી થઈ કહેવાય.

લગ્ન અને ચંદ્ર બન્નેને પાપગ્રહની સ્થાનકર્તરી અથવા ઔશકર્તરી

હોય અને તે બંનેને શુભ પ્રહતી દ્રષ્ટી ન હોય તો ગર્ભવાળી સ્ત્રી મૃત્યુ પામશે, તેમજ લગ્નમાં ચંદ્ર ખેડો હોય અને લગ્ન તથા ચંદ્ર એ બંનેને ઉપર કહેલી કર્તરી હોય અને શુભ પ્રહતી દ્રષ્ટી ન હોય તો ગર્ભવાળી સ્ત્રી મૃત્યુ પામે.

ચંદ્ર થકી પાપપ્રહ ચોથે હોય અને આઠમે મંગળ હોય અથવા લગ્ન થકી ચોથે પાપપ્રહ હોય અને આઠમે મંગળ હોય અથવા લગ્ન થકી ચોથે મંગળ અને બારમે સૂર્ય તેમજ હરકોષ્ટ બાવે ક્ષિણ ચંદ્ર હોય તો ગર્ભવાળી સ્ત્રી મૃત્યુ પામે.

ઓધાન લગ્નમાં મંગળ હોય અને સાતમે સૂર્ય હોય તો ગર્ભવાળી સ્ત્રીનું શસ્ત્રથી મૃત્યુ થશે.

જે પ્રહ યુદ્ધમાં હારેલો હોય અથવા કેતુના તારાની પુ'છડીનો પ્રકાશ આકાશમાં ઉગતો હોય તેને પીડિતપ્રહ કહે છે.

સૂર્ય અને ચંદ્ર પાપપ્રહોની દ્રષ્ટીમાં અથવા સમાગમવાળા હોય અથવા પ્રહ-જ્યુથી ઘેરાયલા હોય તો સૂર્ય અને ચંદ્ર પીડિત કહેવાય છે.

ઓધાનકાળમાં ઉપરના લક્ષણવાળો જે પ્રહ પીડિત થયો હોય તે પ્રહ જે મહિનાનો સ્વામિ હોય તે મહિનામાં સ્ત્રી ગર્ભપાત કરશે.

સારોદ્ધાર અથમાંથી.

૧ જે પુરુષના વર્ષની કુંડળીમાં સૂર્ય પાંચમા ભાવે ખેડો હોય અને શની અગિયારમા ભાવે ખેડો હોય અને ચંદ્ર અથવા મંગળ બીજા ભાવે ખેડો હોય તો તે વર્ષમાં ગર્ભનો યોગ થાય પણ ગર્ભ રહ્યા પછી ચોથા અથવા પાંચમા માસમાં ગર્ભશ્રાવ થાય એટલે ગર્ભ નાશ પામે.

૨ જે પુરુષની વર્ષ કુંડળીમાં દશમા ભાવે અથવા પાંચમા ભાવે મંગળ હોય અને શની પાંચમા ભાવે ખેડો હોય અથવા શની બીજા અથવા અગિયારમા ભાવે ખેડો હોય તો આ ગર્ભ રહ્યા પછી બીજા અથવા ત્રીજા મહિને ગર્ભશ્રાવ એટલે ગર્ભ નાશ પામે.

જે પુરુષની વર્ષ કુંડળીમાં મંગળ પાંચમા ભાવે અથવા અગિયારમા ભાવે ખેડો હોય તેમ તેની સાથે સૂર્ય બેગો ખેડો હોય તો તે વર્ષમાં તેની સ્ત્રીને ગર્ભયોગ થાય પણ ગર્ભ રહ્યા પછી છઠ્ઠા અથવા સાતમા માસે ગર્ભપાત થાય.

૪ જે પુરુષની વર્ષ કુંડળીમાં લગ્ન ચંદ્ર ખેડો હોય ને સાતમા ભાવે

શની બેઠો હોય અને તે શની બેગો મંગળ હોય તો ગર્ભ રહ્યાપછી આઠમા માસે ગર્ભનો નાશ થાય.

બૃહજ્જાતક ગ્રંથમાંથી.

લગ્ન અથવા ચંદ્ર અથવા એ બંને બેગો શુભ ગ્રહો ઓધાન કુંડળીમાં રહેલા હોય અથવા એ લગ્નથી અથવા ચંદ્રથી અથવા એ બંનેથી ૫,૯,૭,૨, ૪,૧૦ મા ભાવમાં શુભ ગ્રહ બેઠો હોય અથવા એ બેથી કે બેમાંના એકથી ૩,૧૧મે ભાવે પાપ ગ્રહો બેઠો હોય અને તે બંનેને કે એ બેમાંથી એકને સૂર્ય દેખતો હોય તો આ ગર્ભ સુખી થઈને પૂરે દહાડે પ્રસવ થશે. આ ઠેકાણે સૂર્યને બદલે ગુરૂની દ્રષ્ટી જોઈએ એમ કોઈ પડીતો કહે છે પણ તે સાચુ નથી કારણ કે સારાવળી ગ્રંથમાં સૂર્યની દ્રષ્ટીનું ફળ સાફ રીતે કહેલું છે.

ઓધાનકાળની અથવા જન્મકાળની કુંડળી થકી મા, બાપ,

કાકા, માશીના શુભાશુભ ફળનું વિવેચન

નિચે પ્રમાણે છે.

જેનો દિવસે ઓધાન અથવા જન્મ છે તેનો સૂર્ય બાપ અને શુક માતા-ગ્રહ બાણુવા, તેમજ શની કાકો અને ચંદ્ર માશીગ્રહો બાણુવા.

જેનો રાત્રીએ ઓધાન અથવા જન્મ છે તેનો શની બાપ અને ચંદ્ર માતા તથા સૂર્ય કાકો અને શુક માશીગ્રહો બાણુવા.

દિવસે ઓધાન કે જન્મ હોય અને કુંડળીમાં સૂર્ય એકી રાશીમાં બેઠો હોય તો બાપને સુખ મળે અને બેકી રાશીમાં બેઠો હોય તો બાપને દુઃખ પડે. શુક બેકી રાશીનો હોય તો માને સુખ મળે અને એકી રાશીનો હોય તો માતાને દુઃખ પડે. શની એકી રાશીનો હોય તો કાકાને સુખ મળે અને બેકી રાશીનો હોય તો કાકાને દુઃખ પડે. ચંદ્ર બેકી રાશીનો હોય તો માશીને સુખ અને એકી રાશીનો હોય તો માશીને દુઃખ પડે.

રાત્રીએ ઓધાન અથવા જન્મ હોય અને શની એકી રાશીનો હોય તો બાપને સુખ અને બેકી રાશીનો હોય તો બાપને દુઃખ પડે. ચંદ્ર બેકી રાશીનો હોય તો માતાને સુખ અને એકી રાશીનો હોય તો માતાને દુઃખ પડે. સૂર્ય એકી રાશીનો હોય તો કાકાને સુખ અને બેકી રાશીનો હોય તો કાકાને દુઃખ પડે.

શુક એકી રાશીનો હોય તો માશીને સુખ અને એકી રાશીનો હોય તો માશીને દુઃખ પડે એમ જાણવું.

**ઓધાનકુંડળીથી અથવા જન્મકુંડળીથી કે પ્રશ્ન કુંડળીથી
પુત્ર કે કન્યાના જન્મ થવાનું નિર્ણય પ્રમાણ.**

ઓધાન કે જન્મ કે પ્રશ્ન કુંડળીમાં લગ્ન, સૂર્ય, ગુરુ અને ચંદ્ર એકી રાશીના હોય તથા નવમાંશ કુંડળીમાં પણ એકી રાશીના બળવાન હોય તો પુત્રનો જન્મ જાણવો.

તેમજ ઉપર લખેલા ગ્રહો તથા લગ્ન એકી રાશીમાં હોય તથા નવમાંશ કુંડળીમાં પણ લગ્ન અને ઉપર લખેલા ગ્રહો એકી રાશીના બળવાન હોય તો કન્યાનો જન્મ જાણવો.

લગ્ન અને ઉપર લખેલા ગ્રહો એકી રાશીના હોય અને નવમાંશ કુંડળીમાં એકી રાશીના હોય તો એ બેમાંથી જે વધારે બળવાન હોય તે પ્રમાણે પુત્ર કે કન્યાનો જન્મ જાણવો.

ઓધાન કે જન્મ કે પ્રશ્ન કુંડળીમાં સૂર્ય અને ગુરુ એકી રાશીના બળવાન હોય અને તે નવમાંશ કુંડળીમાં ગમે તે નવમાંશે હોય તો પુત્રનો જન્મ જાણવો.

ચંદ્ર, શુક્ર અને મંગળ એકી રાશીના બળવાન હોય અને તે નવમાંશ કુંડળીમાં હરકોઈ દેકાણે બેઠા હોય તો કન્યાનો જન્મ જાણવો.

ગુરુ અને સૂર્ય મિથુન અને ધનના નવમાંશમાં હોય એટલે એ ગ્રહો નવમાંશ કુંડળીમાં મિથુન અને ધનરાશીમાં બેઠા હોય પણ એ બે ગ્રહોને ઓધાન કે જન્મ કે પ્રશ્ન કુંડળીમાં બુધ દેખતો હોય તો એ પુત્રનો જન્મ જાણવો.

ચંદ્ર, શુક્ર અને મંગળ કન્યા અને મીન રાશીના નવમાંશમાં હોય ને તેને ઉપર લખેલી કુંડળીમાં બુધ દેખતો હોય તો એ પુત્રનો જન્મ જાણવો.

ઉપર પ્રમાણે બે પુત્ર કરનાર ગ્રહો તથા બે કન્યા કરનાર ગ્રહો એટલે પાંચે ગ્રહોને ઉપર લખેલી કુંડળીમાં બુધ દેખતો હોય તો એ પુત્ર અને બે કન્યા એમ ચાર બાળકનો જન્મ જાણવો.

ઉપર લખેલા યોગોમાં ગ્રહ બળવાન હોવા નોઈએ.

ઉપર કહેલા પૂત્રના અથવા કન્યાના જન્મના જોગ બરાબર થયેલા ન હોય

સારે શું પ્રસવશે એવી શંકાનું નિવારણ નિચે પ્રમાણે સમજવું.

ઓધાન, જન્મ કે પ્રશ્ન કુંડળીમાં ૩, ૫, ૭, ૯, ૧૧મા ભાવે બળવાન રાત્રી રહેલા હોય તોપણ પુત્રનો જન્મ જાણવો.

ઉપર વર્ણન કરેલા પુત્રના તથા કન્યાના જન્મ કરનારા એક સાથે બે જોમ થયેલા હોય સારે જો પૂત્રનો જોગ બળવાન હોય તો પુત્રનો અને કન્યાનો જોગ બળવાન હોય તો કન્યાનો જન્મ કહેવો.

ઉપરના યોગોમાં પુત્રનો અથવા કન્યાનો યોગ કહેલો છે, હવે પુત્ર તથા કન્યા બંને અવતરે તે વિષે નિચે પ્રમાણે

બેકી રાશીના ચંદ્ર અને શુક્ર હોય, અને બુધ, મંગળ, ગુરુ અને લગ્ન એ બેકી રાશીના હોય તો એક પુત્ર અને એક પુત્રી એમ બેનો જન્મ જાણવો.

લગ્ન અને ચંદ્ર સમરાશીના હોય અને તે બંનેને કોઈપણ પુરુષગ્રહ દેખતા હોય તોપણ એક પુત્ર અને એક પુત્રી એમ બેનો જન્મ જાણવો.

બુધ, ગુરુ, મંગળ અને લગ્ન એ સર્વ બેકી રાશીમાં બળવાન થઈને રહેલા હોય તોપણ એક પુત્ર અને એક પુત્રી એમ બંને થાય.

લગ્ન અને સર્વ ગ્રહો નવમાંશ કુંડળીમાં દ્વિસ્વભાવ રાશીમાં રહેલા હોય અને તે સર્વને મિથુન અથવા કન્યારાશીનો બુધ ઓધાન કે જન્મ કે પ્રશ્ન કુંડળીમાં દેખતો હોય તો ત્રણ બાળક થાય પણ તેમાં કેટલા પુત્ર, પુત્રી તેનું વિવેચન નિચે પ્રમાણે.

૧ જ્યાં જ્યાં નવમાંશ એવું લખેલું ત્યાં ત્યાં નવમાંશ કુંડળીમાં જે જે ગ્રહની જે રાશી હોય તે સમજવી.

૨ સર્વ ગ્રહો અને લગ્ન દ્વિસ્વભાવ રાશીના નવમાંશમાં રહેલા હોય તે સર્વને મિથુન રાશીના નવમાંશમાં રહીને બુધ દેખતો હોય તો બે પુત્ર અને એક પુત્રી થાય અને જો તે સર્વ ગ્રહોને કન્યા રાશીના નવમાંશમાં રહીને બુધ દેખેતો બે પુત્રી અને એક પુત્ર થાય.

૩ મિથુન અને ધન રાશીના નવમાંશમાં રહેલા તમામ ગ્રહો અને લગ્નને જો મિથુન રાશીના નવમાંશમાં રહી બુધ દેખેતો ત્રણ પુત્રો થાય.

૪ કન્યા અને મીન રાશીના નવમાંશમાં રહેલા સર્વ ગ્રહો અને લગ્નને જો કન્યા રાશીના નવમાંશમાં રહી બુધ દેખતો હોય તો ત્રણ પુત્રીઓ થાય.

સારાવળી ગ્રંથમાં પણ ઉપર પ્રમાણે જણાવતાં વિવેચન એટલું કહેલું છે કે

સર્વે મહો અને લગ્ન દિવસનાવ સ્ત્રીમાં હોય અને તે સર્વને પોતાની રાશીના નવમાંશમાં રહીને બુધ દેખતો હોય તો ત્રણ બાળક જન્મે પણ તેમાં દિકરા દિકરીની સંખ્યા બળવાને આ પ્રમાણે વિવેક રાખવો કે ઉપર કહેલા બુધ પુરુષ રાશીના નવમાંશમાં હોય તો બે પુત્રને એકપુત્રી થાય. વળી તે બુધ સ્ત્રી રાશીના નવમાંશમાં હોય તો બે પુત્રી અને એક પુત્રનો જન્મ સમજવો અને બાકીનું વર્ણન લગભગ ઉપર મુજબ બળવું.

ધનુષ બાળકનો યોગ નિચે પ્રમાણે

વર્ગાત્મનું ધનલગ્ન હોય એટલે લગ્નમાં અને નવમાંશ કુંડળીમાં બંને ઠેકાણે ધનલગ્ન હોય અને સર્વે મહો ગમે તે રાશીના હોય પણ નવમાંશ કુંડળીમાં ધનરાશીના હોય તથા ધણી બળવાન હોય તેમજ ઉપર કહેલા વર્ગાત્મની ધનલગ્નને આધાન, જન્મ, કે પ્રસ્ત કુંડળીમાં બળવાન બુધ અને શની દેખતા હોય તો ગર્ભની કાયલીમાં ત્રણથી વધારે ગર્ભો સાથે છે એમ બળવું.

છ જાતના નપુશક યોગનું વર્ણન નિચે પ્રમાણે.

૧ એકી રાશીનો ચંદ્ર અને એકી રાશીનો સૂર્ય હોય અને એક બીજાને દેખતા હોય તો નપુશક થાય.

૨ એકી રાશીનો શની અને એકી રાશીનો બુધ હોય અને તે બંને એક બીજાને દેખતા હોય તો નપુશક થાય.

૩ એકી રાશીમાં સૂર્ય અને એકી રાશીમાં મંગળ બેઠો હોય અને એ બંનેને દ્રષ્ટી હોય તો નપુશક થાય.

૪ એકી રાશીમાં લગ્ન અને ચંદ્ર હોય અને તે બંનેને સમરાશીમાં રહેલા મંગળ દેખતો હોય તો નપુશક થાય.

૫ ચંદ્ર એકી રાશીનો અને બુધ એકી રાશીનો હોય અને એ બંનેને ગમે તે રાશીમાં રહીને મંગળ દેખતો હોય તો પણ નામદ થાય છે.

૬ શુક્ર, લગ્ન અને ચંદ્ર ગમે તે રાશીમાં હોય પણ નવમાંશ કુંડળીમાં એકી રાશીના હોય તો પણ નપુશક થાય છે.

ઉપર પ્રમાણે જે પુરૂષને એ યોગ પેદા થયેલો હોય તે પુરૂષ નામદ થાય છે એટલે પુર્ણાત્મનમાં હોતો નથી.

વધારે અંગ તથા મુંગા આપત.

ઓધાન લગ્નથી નવમે કે પાંચમે યુધ રહેલો હોય અને યુધ સિવાય તમામ ગ્રહો ધણાજ નિર્બળ થઇને ગમે તે ઠેકાણે બેઠા હોય તો બે માથા, ચાર હાથ અને ચાર પગવાળો ગર્ભ છે એમ જાણવું.

ઉપર નવમા, પાંચમા ભાવમાં રહેલા યુધને બદલે યુધને મૂળ ત્રીકાણુ રાશીમાં રહેવાનું કોઈક પંડિત કહે છે પણ તે બરાબર નથી કારણ કે ભગવાન ગાર્ગી યુધને નવમા પાંચમા ભાવમાં રહેવા વિશે સાદુ કહે છે.

ચંદ્ર વરખ રાશીના હોય અને સર્વ પાપ ગણે કર્ક, વૃશ્ચિક અને મીન એ ત્રણે રાશીઓના છેલા નવમાંશમાં એટલે ૨૬ ઔંશ ૪૦ કળા ઉપરાંત હોય તો ગર્ભ મુંગો છે એમ જાણવું.

ઉપરના મુંગાના યોગ વિશે ભગવાન ગાર્ગી વધારે ખુલાશો આપે છે કે આ ચંદ્રને જો પાપ ગ્રહો દેખતા હોય તો તે ગર્ભ જરૂર મુંગોજ રહેશે, પણ જો તે ચંદ્ર ઉપર શુભ ગ્રહની દ્રષ્ટિ હશે તો લાંબી ઉમરે બોલવા શીખશે પણ શુભ અને પાપ ગ્રહ એમ બંનેની દ્રષ્ટિ હશે તો ઘણી લાંબી ઉમરે બોલતા શીખે તો પણ તેની જીભ ઝડાય ખરી.

ઉપરની દ્રષ્ટીમાં એવું સમજવું કે શુભ ગ્રહની દ્રષ્ટીના ભાગ વધારે હોય તો વાણીમાં કાંઈક વધારે સુધારો થાય અને પાપ ગ્રહની દ્રષ્ટીના ભાગ વધારે હોય તો ખીગાડતો ભાંગ વધારે અને સારો ભાગ ઓછો જાણવો.

ઓધાન કુંડળીમાં અથવા તેની નવમાંશ કુંડળીમાં મિથુન અગર કન્યાના મંગળ અને શની હોય તો દાંતવાળો ગર્ભ છે એમ જાણવું અને કોઈક પંડિત આ વિષે એમ કહે છે કે ઓધાન કુંડળીમાં યુધની રાશીના શની અને મંગળ છતાં નવમાંશ કુંડળીમાં પણ તેજ રાશીના તે બે ગ્રહ જોઈએ પણ તે બરાબર નથી કારણ કે ઘણા પંડિતોના તેવો મત નથી.

ઓધાન લગ્નમાં કર્ક રાશીના ચંદ્ર હોય અને તેને શની તથા મંગળ દેખતા હોય તો ગર્ભ કુખડો એટલે વાંકો થશે.

ઓધાન લગ્નને શની, ચંદ્ર અને મંગળ દેખતા હોય તો ગર્ભ પાંગળો થશે.

કર્ક, વૃશ્ચિક અને મીન રાશીના છેલા નવમાંશ એટલે ૨૬ ઔંશ ૪૦ કળા ઉપરાંતના ભાગને (સંરા પ્રકરણમાં) કહ્યા પ્રમાણે રાશીની સંધી યા ગંડાત યોગ કહે છે.

સર્વ પાપ અહો અને ચંદ્ર રાશીની સંધીમાં હશે તો ગર્ભ બેહેરો થશે.

ઉપર પ્રમાણે ચાર યોગ કરનારા જે અહોનાં લક્ષણ કહ્યાં તે અહોને બે બળવાન શુભ અંશ દેખતા હોય તો તે યોગનો ભંગ નાણુવો, અને થોડા બળવાળા શુભ અહની દ્રષ્ટી હોય તો તે યોગમાં જરા ઓછાપણું નાણુવું.

વામનરૂપ પ્રાપ્ત.

ઓધાનકાળમાં મકર લગ્ન ૨૬ ચૌશ ૪૦ કળા ઉપરાંતનું હોય અને તેને શની, ચંદ્ર અને સૂર્ય દેખતા હોય તો ગર્ભ વામનરૂપ એટલે બહુ ઠીંગણો થશે.

હાથ, પગ અને માથા વગરના જન્મ પ્રાપ્ત.

ઓધાનકાળની કુંડળીમાં પાંચમા ભાવમાં જે દેખાંડ હોય તે દેખાંડની રાશીનો મંગળ આવે તેને શની, ચંદ્ર અને સૂર્ય દેખતા હોયતો હાથ વગરનો જન્મે, અને ઉપર પ્રમાણે નવમા ભાવના દેખાંડમાં મંગળ આવે તે ઉપરના ત્રણે અંશો દેખતા હોય તો પગ વગરનો, અને એ મુજબ લગ્નના દેખાંડમાં આવેલા મંગળને એ ત્રણ અંશો દેખતા હોય તો માથા વગરનો અને બાકીના અવયવો પુરેપુરા હોય એમ સંજ્ઞા.

ઉપર પ્રમાણે ગર્ગાચાર્ય રૂપિ પણુ કહે છે. વળી વધારે જણાવે છે કે ઉપર લક્ષણ વાળો મંગળ હોય પણ તેને શૂભ અંશો દેખતા હોય તો તે ગર્ભ અંગ વગરનો થશે નહીં, પણ ઉપર પ્રમાણે અંગ વગરનો જે યોગ થયો છે તે અંગમાં કાંઈક ઓછાપણું અથવા ખોડ રહેશે. વળી સારાવળી ગ્રંથમાં પણ ઉપર પ્રમાણે લખે છે.

નેત્ર વગરના જન્મ પ્રાપ્ત.

ઓધાન કાળનાં લગ્નમાં સૂર્ય અને ચંદ્ર સિંહરાશીના થઈને બેઠેલા હોય અને બંને અહોને મંગળ અને શની દેખતા હોય તો ગર્ભને બંને આંખો નથી એટલે આંધળો ગર્ભ છે એમ નાણુવું.

સિંહ લગ્નમાં સૂર્ય બેઠો હોય અને તેને શની તથા મંગળ દેખતા હોયતો ગર્ભ જમણી આંખે કાંણો છે એમ નાણુવું.

સિંહ લગ્નમાં ચંદ્ર બેઠો હોય અને તેને શની તથા મંગળ દેખતા હોયતો ગર્ભ ડાબી આંખે કાંણો છે એમ નાણુવું.

સિંહ લગ્નમાં સૂર્ય અને ચંદ્ર એ બંને રહેલા હોય અને એ બે અહોને સર્વ પાપ અહ અને શુભ અહ દેખતા હોયતો ગર્ભની બંને આંખો કાચી, ટપકતી, થોડા તોજા વાળી અથવા તો કુણુ અગર પડદા જેવું હોય.

સિંહ લગ્નમાં સૂર્ય બેઠો હોય અને તેને તમામ શબ્દ અને પાપ ગ્રહો દેખતા હોયતો જન્મણી આંખ યુદ્ધયુદ્ધ એટલે ટપકતી રહેશે.

ઉપર પ્રમાણે સિંહ લગ્નમાં ચંદ્ર રહ્યો હોય અને તેને તમામ ગ્રહો દેખતા હોય તો ડાબી આંખ યુદ્ધયુદ્ધ એટલે ટપકતી રહેશે.

આધાન લગ્નથી અથવા જન્મ લગ્નથી પારમે ચંદ્ર રહ્યો હોયતો ડાબી આંખ કાંઘી બાણવી.

ઉપર પ્રમાણે જો સૂર્ય પારમે રહ્યો હોયતો જન્મણી આંખ કાંઘી બાણવી.

ઉપરના શરીરના આઠા વધુ અવયવો કરનારા તમામ યોગોમાં ફક્ત પાપ ગ્રહની દ્રષ્ટી હશે તો પુરી રીતે તે યોગનું ફળ સમજવું, પણ જો કદી શબ્દ ગ્રહની દ્રષ્ટી હશે તો તે યોગમાં વર્ણન કરેલું 'પુરેપુર' ફળ નહીં થાય પણ કાર્તિક આશુ' ફળ થશે એવી રીતે અનુમાન કરવું.

ઉપર લખેલા નેત્ર વીગેરના તમામ યોગો ચમત્કારીક અને ગુચ્છવણ બરેલા છે માટે તે નક્કી કરવાને ગણિત તથા વિચાર ચોક્કસ રીતે તપાસીને કરવો.

જન્મ ક્યારે થાય તે બાબત.

આધાનકાળથી તથા પ્રશ્નકાળથી કેટલી મુદતે જન્મ થશે તે બાબતમાં નિચે પ્રમાણે ચાર મત છે.

મત ૧ પેહેલો.

આધાન કાળની કુંડળી ઉપરથી દ્વાદશાંશ કુંડળી કરતાં તે દ્વાદશાંશ કુંડળીમાં જે રાશીમાં ચંદ્ર બેઠો હોય તે રાશીનો ચંદ્ર ગર્ભના દશમા માસમાં જ્યારે આવે ત્યારે જન્મ થશે એમ જાણવું.

મત ૨ બીજો.

આધાન અથવા પ્રશ્ન કાળમાં ચંદ્રના જેટલા દ્વાદશાંશ ગયા હોય અને જેટલાનો દ્વાદશાંશ વર્તમાન હોય તેટલા મેષ રાશીથી ગણતાં જે રાશી આવે તે રાશીનો દશમા માસમાં ચંદ્ર આવે ત્યારે જન્મ થશે. સારાવળી ગ્રંથમાં આ મત દાખલ કરેલો છે.

મત ૩ ત્રીજો.

આધાન કાળમાં ચંદ્ર જે રાશીમાં જેટલા દ્વાદશાંશનો હોય તે દ્વાદશાંશની સંખ્યા તે રાશીમાં ઉમેરતાં જે રાશી આવે તે રાશીનો દશમા માસમાં ચંદ્ર આવે ત્યારે પ્રસવ થાય એમ જાણવું.

મત ૪ ચોથો.

આધાન કાળ ઉપરથી દ્વાદશાંશ કુંડળી કરતાં તેમાં જે રાશીનો ચંદ્ર હોય

તેમાં જોડાના વર્તમાન દ્વાદશાંશમાં ચંદ્ર હોય તે રાશીની સંખ્યા ઉમેરતાં જે રાશી આવે તે રાશીનો પંચાંગમાં ચંદ્ર દશમા માસમાં જે દીવસે આવે તે દીવસોમાં જન્મ થશે એમ જાણવું. વધારે ખુલાશાથી સમજાય તે માટે દાખલા તરીકે લખીએ છીએ કે જોધાન વખતે ચંદ્ર કર્ક રાશીનો ૧૦ ઔશ ૨૫ કળા ૩૫ વિકળાનો પાચમા દ્વાદશાંશનો વર્તમાન છે અને દ્વાદશાંશ કુંડળીમાં ચંદ્ર ધન રાશીનો છે માટે ધન રાશીથી પાંચ રાશી ગણતાં મેષ રાશી આવે છે માટે ગર્ભના દશમા માસમાં જ્યારે મેષનો ચંદ્ર થાય ત્યારે જન્મ થશે એમ જાણવું.

ઉપરનો ચોથો મત ગર્ગાચાર્ય ઋષિએ પ્રતીપાદન કરેલો છે અને તે ખરો છે.

ઉપર પ્રમાણે દશમા માસમાં જન્મ થયાના યોગ સિવાય બીજા માસોમાં જન્મ થાય તેવા યોગ બાબત શુક્ર નામના ગ્રંથમાં નિચે પ્રમાણે લખે છે.

જોધાન લગ્ન ચર રાશીનું હોય તો જોધાન થકી નવમા માસમાં અને સ્થિર લગ્ન હોય તો દશમા માસમાં અને દ્વિસ્વભાવ રાશીમાં હોય તો અગિયારમા માસમાં જન્મનો વખત લાવવાનું ગણિત કરવું.

બૃહજ્જાતક ગ્રંથ મધ્યેથી.

કયા નક્ષત્રમાં અને નક્ષત્ર બેઠા પછી કેટલી ઘડી પછે જન્મ થશે તે ત્રૈરાશિક ગણિતના આધારે નીકળી શકે છે,

રાત્રીએ જન્મ થશે કે દીવસે તે જાણવા માટે ત્રૈરાશિક ગણિત કરવાથી માલમ પડશે.

કયી કયી રાશીઓ રાત્રીએ બળવાન છે અને કયા રાશીઓ દીવસે બળવાન છે તે અમે સંજ્ઞા પ્રકરણમાં લખેલું છે, તો પણ ફરીથી લખીએ છીએ કે મેષ, વરુણ, મિથુન, કર્ક, ધન અને મકર એ છ રાશી રાત્રીએ બળવાન છે અને બાકીની રાશી દીવસે બળવાન છે. હવે ધારો કે જોધાન લગ્નમાં કર્ક રાશી છે ને તે રાશી રાત્રીએ બળવાન છે માટે જન્મ રાત્રીએ થશે એમ જાણવું.

ઉપર મુજબ રાત્રીએ જન્મ થાય પણ તેમા કેટલી ઘડી રાત જતા જન્મ થાય તે પણ ત્રૈરાશિક ગણિતથી જાણી શકાય છે.

કર્ક લગ્ન આખી રાતમાં બળવાન છે એટલે આખું કર્ક લગ્ન આખી રાતનું ગણાય છે પણ જોધાન વખતે કર્ક લગ્નના ૮ ઔશ ૧૨ કળા ને ૨૦ વિકળા ભોગવાયા છે માટે આખી રાતમાં કેટલી ઘડી રાત્રે ૮-૧૨-૨૦ ઔશ કળા વિકળા ભોગવાય છે તે જાણવાને ત્રૈરાશિક ગણિત કરવામાં આવે તો આઠ ઘડી ને બાર પળ રાત્રી જતાં જન્મ થશે એમ જાણવું.

આ બાબતમાં સારાવળી અંધમાં લખ્યું છે કે ઉપર ખતાવેલી રીત પ્રમાણે ઓધાન કાળ ઉપરથી જન્મનો વખત ચોક્કસ ગણિત અને વિચારથી નક્કી કરી ને તે ઉપરથી અહતું તથા લગનનું ગણિત કરીને જન્મ કુંડળી પ્રગટ કરવી, પછી તે ઉપરથી ૫૨ વર્ગની કુંડળીઓ ઉપજાવીને પછી તે ઉપરથી તે બાળકના જન્મ વખતના બનાવનું દુર્લાદિશ કહેવું.

ત્રણ અને બાર વર્ષે જન્મ થાય તે બાબત.

ઓધાન વખતની નવમાંશ કુંડળીના લગ્નમાં મકર કે કુંભ લગ્ન આવે અને મૂળ ઓધાન કુંડળીમાં સાતમે શની આવે તો આ ગર્ભનો ત્રણ વર્ષે જન્મ થશે એમ જાણવું.

ઓધાન વખતની નવમાંશ કુંડળીના લગ્નમાં કર્ક લગ્ન આવે અને મૂળ ઓધાન કુંડળીમાં સાતમે ચંદ્ર આવે તો આ વખતે રહેલા ગર્ભનો બાર વર્ષે જન્મ થશે એમ જાણવું.

આ ઓધાન પ્રકણમાં ઓધાન વખતની કુંડળીના આધારથી વધારે ઓછા અંગવાળા ગર્ભના યોગો ઉપજાવ્યા છે તે યોગો જન્મ વખતની કુંડળી ઉપરથી પણ ઉપજે છે માટે જન્મ કુંડળી ઉપરથી વામન, અંધ, ખેડેરા વિગેરેના લક્ષણ યાળું બાળક કહેવું. તેમજ આવી બાબતે લગતી પ્રશ્ન કુંડળી ઉપરથી પણ તેવા લક્ષણના બાળક થવા વિષે જાણવું.

મા, બાપ, કાકા અને માશીનું સુખ દુઃખ પણ જન્મ કુંડળીથી જન્મ થયા પછીના વખતમાં કહેવું.

જેવું જ્યાં સંભવે તેવું ત્યાં યુક્તિથી જાણી લેવું.

ગર્ભશ્રાવ થવાનો યોગ તથા ગર્ભ થતી જન્મ થવાનો વખત જેવી રીતે ઓધાન કુંડળી ઉપરથી જણાવ્યો છે તેવી રીતે પ્રશ્ન કાળથી પણ યુક્તિથી સંભવ પડતું જાણી લેવું.

જ્યાં જ્યાં ઓધાન વખતથી તથા જન્મ વખતથી જોવાતું કહેલું છે ત્યાં જ્યાં અતુંકુળ પડતું પ્રશ્ન કુંડળીથી પણ સમજી લેવું, કારણ કે શૂભા શૂભ પ્રારબ્ધ વશ થતી જેવા અહો ઓધાન અને જન્મ વખતે આવે છે તેવાજ અહો અથવા તેવીજ મતલબના અહો પ્રશ્ન વખતે પણ આવે છે એવી રીતે ઘણા પડીતો કહે છે.

સુચના.

આ અંચના ૫૪ ૮૮ પછી ૫૯ ૯૭ લખેલાં છે. તો આ અંધ બીજે ક્રમાંકે છપાવા આપતાં ચુક્ય એવી છે,

પ્રકરણ ૨ જું.

જન્મ બાબત.

બૃહદ્વેદાદિક ગ્રંથમાંથી.

બાળક જન્મનારી સ્ત્રીને સૂતિકા કહે છે, અને તેની પાસે રહેલી બીજી સ્ત્રી-
ઓને ઉત્સૂતિકા કહે છે.

બાળકની જન્મ કુંડળીમાં ચોથા ભાવમાં ચંદ્ર રહ્યા હોય તો સૂતિકા અં-
ધારે સૂતી હતી એમ જાણવું.

જન્મકુંડળીમાં ત્રણ કે ત્રણથી વધારે ગ્રહો નીચના હોય તો સૂતિકા ભોં-
ય તળીએ સૂતી હતી એમ જાણવું.

જન્મ વખતની નવમાંશ કુંડળીમાં મકર અથવા કુંભ રાશીનો ચંદ્ર હોય
તો તે બાળકનો અંધારે જન્મ થયેલો છે એમ જાણવું.

જન્મકુંડળીમાં હરકોઇ ભાવે ચંદ્ર હોય પણ તે ચંદ્રને શની દેખતો હોય
તો તે બાળકનો અંધારે જન્મ જાણવો.

જન્મ વખતની નવમાંશ કુંડળીમાં કરક અથવા મીન રાશીનો ચંદ્ર હોય
તોપણ અંધારી જગ્યાએ જન્મ થયો છે એમ જાણવું.

જન્મ કુંડળીમાં ચંદ્ર ભેગો શની એકી રાશીમાં હોય તોપણ અંધારે જન્-
મ જાણવો.

ઉપરની બાબતમાં ચવનાચાર્ય કહે છે કે ઉપરના અંધારે જન્મ થવાના
યોગોમાં કદી ચંદ્ર ને સૂર્ય દેખતો હોય તો અંધારે જન્મ થાય નહીં.

બીજા આચાર્યોનો એવો મત છે કે જન્મ કુંડળીમાં બળવાન સૂર્ય ઉપર
મંગળની દ્રષ્ટી હોયતો ઉપરના યોગમાં લખ્યા પ્રમાણે અંધારું ન હોય.

ઉપરની બાબતમાં સારાવળી ગ્રંથમાં વિશેષ હકીકત નિચે મુજબ છે:—

૧ જન્મ કુંડળીમાં બળવાન સૂર્ય ઉપર મંગળની દ્રષ્ટી હોય તો જન્મ થ-
તી વખતે ધણી દીવા હોય, અને આ યોગમાં સૂર્ય અને મંગળ સિવાય બીજા
સર્વ ગ્રહો નિર્ભય થઈને બારમે ભાવે રહેલા હોયતો ધાસના અજવાળામાં જન્મ
થયો છે એમ જાણવું.

૨ નવમાંશ કુંડળીમાં મકર, કુંભ, કર્ક કે મીન રાશીનો ચંદ્ર હોયતો અં-
ધારે જન્મ થયો છે એમ જાણવું.

૩ નવગાંશ કુંડળીમાં ચક્ર અને કુંભ રાશીનો શની મૂળ જન્મ કુંડળીમાં કેંદ્ર ભાવમાં હોય તોપણ અંધારામાં જન્મ જાણવો.

૪ જન્મ કુંડળીમાં લગ્ને અથવા મોથા ભાવે ચંદ્ર હોયતોપણ જન્મ વખતે પ્રકાશ નહોતો એમ જાણવું.

૫ જન્મ કુંડળીમાં ચંદ્ર સાથે શની હોય અથવા ચંદ્રને શની દેખતો હોય તો પણ જન્મ વખતે પ્રકાશ હતો નહીં એમ જાણવું.

જન્મ કુંડળીમાં ત્રણ કે ત્રણથી વધારે મહો નીચના હોય તો ભોંયતળીયે જન્મ થયો છે એમ જાણવું.

ઉપરની બાબતમાં ઉપરના યોગના વધારામાં કદી ચંદ્ર ફક્ત એકજ નીચનો લગ્ને અથવા મોથે હોય તોપણ ભોંય તળીયે જન્મ થયો એમ જાણવું.

શીશૌદયા, પૃષ્ઠોદયા અને ઉબ્યોદયારાશી કેને કહેવી તેની સમજણ સંજ્ઞા-પ્રકરણમાં આપી છે.

જન્મ કુંડળીમાં શીશૌદયા રાશીનું લગ્ન હોય તો બાળકનો જન્મ માથાથી થયેલો છે એટલે પ્રથમ ગાંધું ગર્ભસ્થાનમાંથી નીકળેલું છે એમ જાણવું.

પૃષ્ઠોદયા રાશીનું લગ્ન હોય તો પાછલા ભાગથી બાળકનો જન્મ થયેલો છે એટલે ગર્ભસ્થાનમાંથી પ્રથમ પાછલો ભાગ નીકળેલો છે એમ જાણવું.

ઉપરની બાબતમાં સારાવળી મંથમાં લખ્યું છે કે લગ્ને શીશૌદયા રાશી હોય તો માથાથી બાળક જન્મે અને લગ્ને પૃષ્ઠોદયા રાશી હોય તો પગથી બાળક જન્મે અને ઉબ્યોદયા રાશી હોય તો પ્રથમ હાથથી બાળક જન્મે છે, અને પાપ મહો લગ્નને દેખતા હોય તો માતા પીડા પામતાં બાળકનો જન્મ થાય છે એમ જાણવું.

મણિત્યાચાર્ય ઉપરની બાબતમાં કહે છે કે જન્મકુંડળીના લગ્નનો સ્વામિ અથવા નવગાંશ કુંડળીના લગ્નનો સ્વામિ જન્મ કુંડળીમાં લગ્ને હોય અથવા કોઈ વક્રગતિનો મહો લગ્ને હોય તો અવળી રીતે જન્મ થાય એટલે શીશૌદયા લગ્ન હોય તો પાછલા ભાગથી જન્મ થાય અને પૃષ્ઠોદયા લગ્ન હોય તો માથાથી જન્મ થાય એમ જાણવું.

પાપમહો ચંદ્ર મેળા મેળા હોય તો જન્મ થતી વખતે માતાને બહુ પીડા થઈ હતી એમ જાણવું.

લગ્નથી સાતમે અથવા મોથે પાપમહો હોય તોપણ માતાને પીડા થઈ હતી એમ જાણવું.

સારાવળી મંથમાં પણ ઉપર પ્રમાણે માતાને પીડાનો યોગ કહેલો છે.

જન્મ વખત દીવો તથા ધરતું ખારજું કયી

દીશાએ હતું તે બાબત.

જન્મ વખતે ચંદ્રની રાશીના ઐશો સરખાતમાં એટલે ૧—૨ હોયતો દીવાનું કોડીયું તેલથી ભરેલું હતું એમ જાણવું, રાશી ગધ્ય ભાગમાં એટલે ૧૪—૧૫—૧૬ ઐશનો ચંદ્ર હોયતો દીવાનું કોડીયું તેલથી અરધું ભરેલું હતું એમ જાણવું, તેમજ રાશીના છેલા ભાગમાં એટલે ૨૭—૨૮—૨૯ ઐશ ચંદ્રના હોય તો કોડીયામાં તેલ થોડું હતું એમ જાણવું.

ઉપર જન્મ ચંદ્રની રાશીના ઐશ ઉપરથી દીવાના કોડીયાના તેલનું માપ કહેલું છે તેમ લક્ષ્મી રાશીના ઐશ ઉપરથી દીવાની દીવેટનું માપ કહેલું છે એટલે લક્ષ્મી રાશીના ઐશ થોડા હોય તો આખી દીવેટમાં જન્મ વખતે થોડાક ભાગ બળેલો છે એમ જાણવું, અને જો લક્ષ્મી ગધ્યમ હોય તો અર્ધા દીવેટ બળી ગયેલી તે વખતે જન્મ જાણવો, તેમજ ધણી ઐશો લક્ષ્મી હોય તો દીવેટ ધણીખરી બળી ગયેલી છે ને જન્મ વખતે થોડીજ ખાકી રહેલી છે એમ જાણવું.

ઉપર પ્રમાણે ચંદ્રની રાશીના ઐશ ઉપરથી તેલનું અને લક્ષ્મી રાશી ઉપરથી દીવેટના માપનું અનુમાન કરવાને સારાવળી અંચમાં પણ લખ્યું છે.

જન્મ કુંડળીમાં ચરારાશીમાં સૂર્ય હોય તો જન્મ થતી વખતે દીવાને કાંઈ હાથમાં લઈ સૂતિકા જગ્યામાં ધરતી હતી અને જો સ્થિર રાશીમાં સૂર્ય હોય તો દીવો જ્યાં મૂકેલો ત્યાં સ્થિરજ હોતો, અને દ્વિસ્વભાવ રાશીનો સૂર્ય હોય તો એક ઠેકાણેથી લઈ બીજે ઠેકાણે દીવો મૂકેલો છે એમ જાણવું.

કોઈ ખંડીત દીવાના નિર્ણય વિષે નિચે પ્રમાણે કહેછે:—

દીવસ અને રાત્રી થઇને આઠ પહોર થાય છે. આ આઠ પહોરને પૂર્વ, દક્ષિણ, અગ્નિ વિગેરે આઠે દીશામાં વહેંચી નાંખવા. જન્મ વખતે કયો પહોર આવે છે અને તે પહોર જે દીશામાં હોય તે દીશામાં દીવો હતો એમ જાણવું. આ પહોરની ગણતરી સૂર્ય ઉગ્યાથી કરવી. સાડી સાત ધડી એટલે ત્રણ કલાકનો પહોર ગણાય છે. ધણું કરીને સૂર્ય સવારના છ કલાકે ઉગે છે. હવે ધારે કે એક મનુષ્યનો રાતના અગિયાર કલાકે જન્મ થયો છે તો દીવસના ચાર પહોર અને રાતના નવ વાગતા પાંચમો પહોર પૂરો થયો અને છઠ્ઠા પહોરમાં જન્મ થયો છે માટે પૂર્વ દીશાથી ગણતાં છઠ્ઠી દીશા વાંચ્ય દીશા આવે માટે જન્મ વખતે સૂતિકારથાનમાં વાંચ્ય દીશાએ દીવો હતો એમ જાણવું.

સારાવળી અથવા દિવાના સ્થાન માટે નિચે પ્રમાણે લખેછે:—

મેષરાશી પૂર્વમાં, વરખ અને મીથુન અગ્નિમાં, કર્ક દક્ષિણમાં, સિંહ અને કન્યા નૈઋત્યમાં, તુલા પશ્ચિમમાં, વૃશ્ચિક અને ધન વાવ્યમાં, મકર ઉત્તરમાં, કુંભ અને મિન ઇશાનમાં, એમ બારે રાશીઓ દિશામાં ગોઠવવી.

સૂર્ય જે રાશીનો હોય તે રાશી ઉપર મૂળ્ય ધરની જે દિશામાં આવે તે દિશામાં જન્મ વખતે દીવો હતો એમ જાણવું.

મેષ વિગેરે બારે રાશીના રંગ અને સંજ્ઞા પ્રકરણમાં લખ્યા છે.

મણીત્યાચાર્ય કહે છે કે જન્મ કુંડળીના લગ્નની રાશીનો જેવો વર્ણ કે રંગ હોય તેવા રંગની દીવેટ જન્મ વખતે કોડીઆમાં હતી એટલે એવી જાતના રંગની સૂતરની દીવેટ વણેલી છે એમ જાણવું.

જન્મ કુંડળીમાં કેંદ્રમાં રહેલા અહની દિશા તરફ સૂતિકાના ધરતું બારણું હતું. ધણી અહો કેંદ્રમાં હોય તો તેમાં સર્વથી બળવાન અહની દિશા તરફ બારણું જાણવું.

કોઈ અહ કેંદ્રમાં ન હોય તો લગ્નની રાશી સામું સૂતિકાના ધરતું બારણું હતું એમ સ્વરૂપજાતક નામના ગ્રંથમાં લખ્યું છે, પણ એ વિષે સારાવળી ગ્રંથમાં કહ્યું છે કે કોઈ અહ કેંદ્રમાં ન હોય અને લગ્ન નિર્બળ હોય તો જન્મ કુંડળીમાં નવે અહોમાં જે અહ બળવાન હોય તેની દિશા તરફ સૂતિકાના ધરતું બારણું જાણવું.

અહોની દિશા તથા રાશીઓની દિશા સંજ્ઞા પ્રકરણમાં લખી છે.

સૂતિકાનું ધર કેવી જાતનું છે તે બાબત.

સર્વ અહો કરતાં જે અહ વધારે બળવાન હોય તેની દિશા સામું સૂતિકાના ધરતું બારણું જાણવું, તેમાં સર્વ કરતાં શની વધારે બળવાન હોય તો સૂતિકાનું ધર જૂનું પણ વખાણવા લાયક જાણવું; જો ચંદ્ર બળવાન હોય તો નવું, તેમાં પણ શુકલપક્ષનો ચંદ્ર હોય તો સફેદ રંગ ચઢાવેલું જાણવું; મંગળ બળવાન હોય તો અગ્નિથી બળેલું; સૂર્ય બળવાન હોય તો ધણી કાષ્ઠથી બાંધેલું પણ ઘણું મજબૂત નહીં; બુધ બળવાન હોય તો ધણી ચિત્રો અને કારીગીરીવાળું ધર જાણવું; શુક્ર બળવાન હોય તો નવું અને ધણી ચીત્રવાળું અને સુંદર મનોહર ધર જાણવું; અને જો ગુરુ બળવાન હોય તો મજબૂત ધર જાણવું.

ઉપર પ્રમાણે જે અહના આધારે સૂતિકાના ધરનો નિર્ણય થયો તે અહથી આગળના ભાવમાં જન્મ કુંડળીમાં જે જે અહો બેઠેલા હોય તે અહના ધર પ્રમાણે સૂતિકા ધરની આગળ બીજા પડોશીઓનાં ધર જાણવાં; તેમજ પાછળના

ભાવમાં રહેલા અહોના ધર મૂળ્ય સૂતિકા ધરના પાછળના ભાગમાં પડોશીઓનાં ધર જાણવાં, અને એ મૂળ્ય સાથે રહેલા અહના ધર પ્રમાણે પડોશીઓનાં ધરો સૂતિકાના અહની પડખે છે એમ કલ્પના કરવી.

આ જાગતમાં ખીજા કેટલાક પંડિતો કહેછે કે જન્મ કુંડળીમાં જે જે રાશીના જે જે અહો ખેઠા છે તે તે રાશીની દિશામાં તે અહોના ધરની સ્થિતી જેવા ખીજા ધરો સૂતિકાના ધરની આસપાસ છે એમ કલ્પના કરવી.

રાશીવાર દિશા તથા અહવાર દિશા અને ધરો આગળ ધણી વાર કહી ગયા છીએ.

ગુરૂ પ્રમાણે જે સૂતિકાનું ધર સાખિત થયું તો તે વિષે વધારે હકીકત સારાવળી ગ્રંથમાં નિચે પ્રમાણે આપી છે.

કર્કરાશીમાં પાંચ ઐશ કરતાં વધારે ઐશનો જન્મ કુંડળીમાં દશમા ભાવે ગુરૂ ખેઠો હોય તો સૂતિકાનું ધર એ માળનું છે એમ જાણવું; તેમજ આ ગુરૂ પાંચ ઐશ કરતાં ઓછા ઐશનો હોય તો સૂતિકાનું ધર ત્રણ માળનું જાણવું.

અને ઉપર કહેલા ગુરૂના જે બરાબર પાંચ ઐશો હોય તો ચાર માળનું સૂતિકાનું ધર જાણવું.

તેમજ જન્મ કુંડળીમાં ગુરૂ ધનરાશીનો બળવાન થઇને દશમા ભાવે ખેઠો હોય તો ત્રણ માળનું સૂતિકા ધર જાણવું, અને એ મૂળ્ય મીથુન, કન્યા અને મીનરાશીનો બળવાન થઇ દશમા ભાવે ખેઠો હોય તો એ માળનું સૂતિકાનું ધર જાણવું.

લઘુજાતક ગ્રંથમાં કર્ક અને ધનના ગુરૂ વિષે ઉપર પ્રમાણે વર્ણન કરીને પાકીની તમામ રાશીમાં ગુરૂ બળવાન થઇને દશમા ભાવે ખેઠો હોય તો એ માળનું સૂતિકાનું ધર છે એમ જાણવું.

સૂતિકાનું ખીજાનું ધરના કયા ભાગમાં છે તે જાણત.

જન્મ કુંડળીના તથા નવમાંશ કુંડળીના લગ્નની રાશી પ્રમાણે નિચે લખેલા ધરના ભાગમાં સૂતિકાનું ખીજાનું કહેવું, અથવા એ બે લગ્નોની રાશીઓમાં જે વંધારે બળવાન હોય તેની રાશી પ્રમાણે ધરના ભાગમાં સૂતિકાની પધારી કહેવી.

મેષ, કર્ક, તોલા અને વૃશ્ચિક, એ રાશીઓ ધરના પૂર્વ ભાગમાં જાણવી. ધન, મીન, મીથુન અને કન્યા, એ રાશીઓ ધરના ઉત્તર ભાગમાં જાણવી. વરુણ રાશી ધરના પશ્ચિમ ભાગમાં જાણવી. મકર અને સિંહરાશી ધરના દક્ષિણ ભાગમાં જાણવી.

સૂતિકાને સુવાના ઠકાણા આપત.

રાશીવાર સૂતિકાના ધરની આઠે દિશાઓ નિચે પ્રમાણે ઠરાવવી.

મેષ ને વરખ લગ્ન હોય તો ધરની પૂર્વ બાજુએ સૂતિકા સુતેલી હતી એમ જાણવું; મીથુન લગ્ન હોય તો અગ્નિ ખુણામાં; કર્ક અને સિંહ લગ્ન હોય તો દક્ષિણ દિશામાં; કન્યા લગ્ન હોય તો નૈઋત્યમાં; તોલા અને વૃશ્ચિક લગ્ન હોય તો પશ્ચિમમાં; ધન લગ્ન હોય તો વાવ્યમાં; મકર અને કુંભ લગ્ન હોય તો ઉત્તરમાં; અને મીન રાશી લગ્ન હોય તો દશાન ખૂણામાં સૂતિકા સૂતી હતી એમ જાણવું.

ઉપર કહેલી લગ્નની દિશામાં સૂતિકાના ખીછાનાનો માથાનો ભાગ એટલે ઓશીકું અને તેની સામી દિશામાં પાંગત એટલે પગનો ભાગ જાણવો, અથવા સૂતિકાના ધર આગત ઉપર જે નિર્ણય બતાવ્યો છે તે ઓશીકા વિષે પણ સમજવો એટલે ઓશીકા તરફ સૂતિકાનું માથું જાણવું.

જન્મ કુંડળીમાં ૧, ૩, ૬, ૧૨ આ ભાવો સૂતિકાના ખાટલાના ચાર પાયા કહેપેલા છે એટલે ૩, ૧૨ આ ભાવો ઓશીકા તરફના એટલે માથા તરફના, અને ૧, ૬ આ ભાવો પાંગત એટલે પગ તરફના કહેપેલા છે. વળી ૩, ૬ ભાવ જગણી બાજુ અને ૬, ૧૨ ભાવ ડાબી બાજુ જાણવી, મતલબ કે લગ્ન તરફ માથું કરી સૂતિકા સુવે તો સાતમો ભાવ પગે આવે છે અને ૨, ૩, ૪, ૫, ૬, એટલા ભાવો જગણા હાથ તરફ આવે અને ૮, ૯, ૧૦, ૧૧, ૧૨ એટલા ભાવો ડાબી તરફ આવે છે.

સારાવળી ગ્રંથમાં આ વિષે વધારે હકીકત આપી છે. લગ્ન અને ખીન્ને ભાવ એ સૂતિકાનું માથું કહેવું; ૪, ૫ આ ભાવ જગણું પડખું જાણવું; ૭, ૮ આ ભાવ પગનો ભાગ; અને ૧૦, ૧૧ આ ભાવ ડાખું પડખું કહેવું.

ઉપર કહેલા ખાટલાના પાયાના એટલે ૩, ૧૨, ૬, ૬, આ ભાવોમાં દ્વિસ્વભાવ રાશીના પાપગ્રહ બેઠા હોય તો તે પાપો શરેલો કે સાંધેલો અથવા નબળો જાણવો, અને એ ભાવે દ્વિસ્વભાવ રાશીના શુભ ગ્રહો હોય તો તે પાપો મજબૂત જાણવો.

કોઈ પંડીત ખાટલાના પાયા મૂજબ ઉપર કહેલા ડાબા જગણા ભાગ વિષે પણ સાડે નગણું ૨૫ કહે છે, તેમાં પોતાની રાશીમાં રહેલા પાપગ્રહનું ૨૫ શુભ ગ્રહ પ્રમાણે સાડે કહેલું છે.

જન્મ વખતે ઉપસૂતિકા કેટલી હતી તે આપત.

જન્મ લગ્ન ભાવસંધીના કોઠામાં જેટલા ઓશીકાનું હોય તે આરંભીને સાતમા

ભાવના ભાવસંધીના કોઠાના ઔશ પર્યંત અદ્રશ્ય ચકાર્ધ કહેવાય છે.

સાતગા ભાવની રાશીના ઔશથી આરંભીને લગ્નની રાશીના ઔશ સુધી અનુક્રમે દ્રશ્ય ચકાર્ધ કહેવાય છે.

જન્મકુંડળીમાં લગ્ન અને ચંદ્ર વચ્ચે જેટલા ગ્રહો રહેલા હોય તેટલી ઉપસૂતિકા જાણવી, તેમાં જે ગ્રહો દ્રશ્ય ચકાર્ધમાં રહેલા છે તેટલી ઉપસૂતિકા ધરના બહારના ભાગમાં અને અદ્રશ્ય ચકાર્ધમાં રહેલા ગ્રહો જેટલી સૂતિકાની પાસે ઉપસૂતિકાઓ હતી એમ જાણવું.

આ ગ્રહોની ગણતરી લક્ષ્મી ચંદ્રસૂધીમાં કરવી.

સારાવળીગ્રંથમાં આ વિષે વધારે હકીકત જણાવતાં કહેછે કે જે ગ્રહની ખાસાણુ વિગેરે જાતી, રૂપ અને અવસ્થા હોય તે પ્રમાણે ઉપસૂતિકાની જાતી, રૂપ, વર્ણ, અવસ્થા વિગેરે કહેવું. જેટલા શુભ ગ્રહો હોય તેટલી સારા લક્ષણુવાળી, રૂપાળી અને જેટલા પાપગ્રહો હોય તેટલી અપલક્ષણુવાળી, કદુષી, કોધી અને મહિન હાલતવાળી ઉપસૂતિકા જાણવી, તેમાં વળી જહુ બળવાન ગ્રહો હોય તો જહુ સુંદર, અને નિર્બળ હોય તો નેષ્ટ અને મધ્યમ બળ હોય તો સાધારણ જાણવી.

ઉપર પ્રમાણે ઉપસૂતિકા નક્કી કરતાં વળી નીચેનો નિયમ ધ્યાનમાં રાખવો.

મધ્યમ આવદી ઉપરથી સ્પષ્ટ આવદી લાવવાનો અમે આગળ પ્રકાર કહીશું તે પ્રમાણે અને તે પ્રકારે આ ઉપસૂતિકામાં વધધટ જાણવી તે નિચે પ્રમાણે:-

લક્ષ્મી ચંદ્રસૂધી ગણતાં તેમાં કોઈ ઉંચનો કે વક્રનો ગ્રહ આવ્યો હોય તો ઉપર પ્રમાણે આપેલી ઉપસૂતિકાની સંખ્યાથી ત્રણ ઘણી ઉપસૂતિકાની સંખ્યા જાણવી, અને કોઈ ગ્રહ જન્મ કુંડળીમાં કે નવમાંશ કુંડળીમાં કે દેખકાંડ કુંડળીમાં પોતાની રાશી નો અથવા વર્ગોત્તમ રાશીનો હોય તો ઉપર પ્રમાણે ઉપસૂતિકાથી જગણી જાણવી, તેમજ નીચનો ગ્રહ હોય તો ઉપસૂતિકાની સંખ્યાથી અડધ જાણવી.

ઉપર પ્રમાણે સૂતિકાની જાતી, સ્થાન, અધિકાર વિગેરેનું અનુમાન કરી જ્યાં જેવું સંભવે ત્યાં તેવું વિચારીને જાણી લેવું.

જન્મ થવાના ઠેકાણા આખત.

આગળ ઓધાન પ્રકરણમાં મા, જાપ, કાકો, માશી વિગેરે ગ્રહો જતાવ્યા છે તે આ સંબંધમાં જોવા.

જન્મ કુંડળીમાં જાપના પક્ષવાળા ગ્રહો બળવાન હોય તો જાપને ઘેર કે કાકા, કાકા, વિગેરેના ઘેર જન્મ થયો છે એમ જાણવું.

તેમજ જો જન્મ કુંડળીમાં માતાના પક્ષના અહો બળવાન હોય તો માતાને ઘેર કે માશી, મામાને ઘેર જન્મ થયો છે એમ જાણવું.

જન્મ કુંડળીમાં સર્વ શુભ અહો નીચના હોય તો ઝાડ નીચે, ઝુંપડીમાં, કે નદિ કિનારે વાડીમાં, કે કુવા પાસે, કે પર્વતમાં કે એવા નળળા ઠેકાણે જન્મ થયો છે એમ જાણવું.

ઉપર કહ્યા પ્રમાણે સર્વ શુભ અહો નિચના હોય અને લગ્ને રહેલા ચંદ્રને ત્રણ કે ત્રણથી વધારે અહો દેખતા ન હોય તો પાસે કોઇ પણ ખીજા માણસ વગર ઉપર લખેલાં ઠેકાણે જન્મ થયો છે એમ જાણવું.

ઉપરની બાળતમાં સારાવળીઅંશમાં કહ્યું છે કે ત્રણ કે ત્રણ અહોથી વધારે અહો એકજ ભાવમાં રહીને લગ્ને રહેલા ચંદ્રને દેખતા હોય તો માણસના જમાવવાળા ઠેકાણે જન્મ થયો છે એમ જાણવું.

જન્મ વખતે બાપ ઘેર નહોતો તે બાબત.

જન્મ કુંડળીમાં લગ્નને ચંદ્ર દેખતો ન હોય અને સૂર્ય આઠમા કે નવમા સ્થાનકે હોય તો જન્મ થતી વખતે તેનો પિતા ઘેર નહોતો એમ જાણવું, અને ઉપરના યોગમાં સૂર્ય ચરરાશીનો હોય તો તે જન્મ પામનારનો બાપ પ્રદેશ ગયેલો છે, અને સ્થિર રાશીનો સૂર્ય હોય તો પોતાના નજીકના દેશમાં કે ગામમાં ગયેલો છે, અને દ્વિસ્વભાવ રાશીનો સૂર્ય હોય તો માર્ગમાં છે એમ જાણવું.

જન્મ પામનારની જન્મ કુંડળીના લગ્નમાં પ્રકટ શની રહેલો હોય તોપણ જ મ થતી વખતે તેનો પિતા હાજર નથી એમ જાણવું.

જન્મ કુંડળીમાં મંગળ સાતમે રહેલો હોય તોપણ જન્મ વખતે તેનો પિતા હાજર નહોતો એમ જાણવું.

ચંદ્રનેયુધ તથા શુકની ભાવકર્તરી અથવા ઔશકર્તરી થઇ હોય તોપણ જન્મ વખતે પિતા હાજર નથી એમ જાણવું.

ભાવકર્તરી અને ઔશકર્તરીની સમજણુ ઓધાન પ્રકરણમાં લખેલી છે.

ઉપર લખેલા બાપની ગેરહાજરીના ચારે યોગમાં સારાવળી અંશકર્તા કહે છે કે તે દરેક યોગમાં લગ્નને ચંદ્ર દેખતો ન હોય તોજ આ યોગ થાય છે કારણ કે એમાં ચંદ્રનું મૂખ્યપણું છે.

જન્મ પામનારના પિતાના બંધનયોગ બાબત.

જન્મ કુંડળીમાં સૂર્યચક્રી સાતમે, નવમે કે પાંચમે શની અને મંગળ પાપ પ અહીં રાશીમાં બેઠા હોય તો જન્મ પામેલા બાળકનો બાપ જન્મ વખતે બંધી

ખાને પડેલો જાણવો, તેમાં એ સૂર્ય ચરરાશીનો હોય તો પ્રદેશમાં, અને સ્થિર રાશીનો હોય તો પોતાનાં દેશમાં, અને દિવસભાવ રાશીનો હોયતો અધવચ માનમાં આપ બંધીખાને પડેલો હતો એમ જાણવું.

વહાણમાં જન્મ થવા બાબત.

જન્મકુંડળીમાં લગ્ને બુધ અને ચોથે ગુરુ હોય તથા પૂર્ણ કળાનો કર્કરાશીનો ચંદ્ર હોય તો તે બાળકનો જન્મ વહાણમાં થયોછે એમ જાણવું.

જળચર રાશીનું જન્મ લગ્ન હોય અને સાતમા ભાવે પૂર્ણ કળાનો કે અપૂર્ણ કળાનો ચંદ્ર રહેલો હોય તોપણ વહાણમાં જન્મ થયો છે એમ જાણવું.

પાણીમાં કે પાણીની પાસે જન્મ થવા બાબત.

ચંદ્ર અને લગ્ન જન્મકુંડળીમાં જળચર રાશીના હોય તો જળમાં અગર જળની પાસે જન્મ થયેલો છે એમાં સંદેહ જાણવો નહીં.

જળચર રાશીના લગ્નને પુર્ણ કળાનો ચંદ્રમા દેખતો હોય તોપણ જળમાં કે જળની પાસે જન્મ થયોછે એમ જાણવું.

જન્મકુંડળીમાં લગ્ને ચોથે અને દસમે જળચર રાશિ હોય તોપણ પાણીમાં કે પાણીની પાસે જન્મ થયો છે એમ જાણવું.

ઉપરના ત્રણે યોગમાં પેદા થનાર બાળકનો પાણીની પાસે નહીં, પણ પાણીમાં જન્મ થયો છે એમ સારાવળી ગ્રંથમાં લખેલું છે.

બંધીખાનામાં અને ખાડામાં જન્મ થવા બાબત.

જન્મકુંડળીમાં લગ્ને ચંદ્રમા હોય અને બારમે રહેલા શનિને સર્વ પાપ-અહ દેખતા હોયતો બંધીખાનામાં જન્મ થયોછે એમ જાણવું.

જન્મકુંડળીમાં કરક અથવા વ્રશ્ચિક રાશીનો લગ્ને શનિ હોય અને તેહને ચંદ્રમા દેખતો હોયતો ખાડામાં કે ગુફામાં જન્મ થયોછે એમ જાણવું.

સુવાના ઘરમાં કે દવાલય વિગરેમાં જન્મ થવા બાબત.

જળચર રાશિ અને નર [મનુષ્યરાશિ] કોહોને કહેવી તેની સગજણ અમે સંસાર પ્રકરણમાં લખેલી છે.

જન્મકુંડળીમાં જળચર રાશીના લગ્નમાં શનિ રહેલો હોય અને તેને બુધ દેખતો હોયતો કીડાણુવન એટલે સુવાના ઘરમાં અથવા વાડી બગીચામાં જન્મ થયોછે એમ જાણવું.

અળજર રાશીના લગ્નમાં શનિ રહેલો હોય અને તેને સૂરજ દેખતો હોયતો

દેવાલયમાં જન્મ થયોછે એમ જાણવું.

એ પ્રમાણે જળચર રાશિના લગ્નમાં શનિ રહેલો હોય અને તેને ચંદ્રમા દેખે-
તો રેતીવાળી ઉગડ જમીનમાં જન્મ થયોછે એમ જાણવું.

નરરાશિના લગ્નમાં રહેલા શનિને મંગળ દેખતો હોય તો સ્મશાનમાં
જન્મ થયેલો છે એમ જાણવું.

નર રાશિનાં લગ્નમાં રહેલા શનિને શુક્ર અથવા ચંદ્ર અથવા એ બંને મ-
હો દેખતા હોયતો અતી સુંદર મકાનમાં જન્મ થયેલો છે એમ જાણવું.

ઉપર કહેલા શનિને બે ગુરુ દેખતો હોયતો બ્રાહ્મણને ઘેર અથવા અગ્નિ
હોત્રના યજ્ઞ કરવાના ઘરમાં અથવા અગ્નિને રહેવાના ઘરમાં જન્મ થયેલો
જાણવો.

ઉપર મુજબના શનિને બે સૂર્ય દેખતો હોયતો સજ્જદારમાં કે દેવાલયમાં
કે ગાયોના રહેવાના ઠેકાણામાં જન્મ થયેલો છે એમ જાણવું.

આ મુજબના શનિને બુધ દેખતો હોયતો શીલ્પ કામ કરવાની જગો એટલે
ચિત્ર કાઢવાની કે કારીગીરી કરવાની જગ્યામાં જન્મ જાણવો.

જન્મકુંડળીના લગ્નમાં સીંહરાશિનો યજ્ઞ ફક્ત શનિ રહેલો હોયતો પર્વત;
વનમાં, કોટમાં કે કીલામાં જન્મ થયેલો છે એમ જાણવું.

ઉપરના યોગો બાળ્યત સારાવળી ગ્રંથનો પણ એ પ્રમાણે ગત છે. વળી વ-
ધારે વર્ણન નીચે પ્રમાણે આપે છે.

ઉપર પ્રમાણે જળચર અને માણસ જાતીના લગ્નમાં રહેલા શનિ ઉપર
દેખનારા ગ્રહના આધારે જન્મ થવાના ઠેકાણાનું વર્ણન કીધું છે. પણ તે સિવા-
યના યોગોમાં સાધારણ રીતના પોતાના અનુકુળ યડતા ઠેકાણામાં જન્મ જા-
ણવો.—

જન્મ થવાના દેશ બાબત.

ઉપરના જન્મ વખતમાં સ્થળ બતાવનારા યોગો બરાબર ઉપજેલાં હોય ન-
હીં ત્યારે નીચે જણાવ્યા પ્રમાણે સ્થળે જન્મ થશે એમ જાણવું.

મેષ વીગરે બારે રાશિઓ નીચેના ઠેકાણે ફરનારી છે એટલે તે તે સ્થ-
ળોની તે રાશિઓ આમી તરીકે છે ને તેતે ઠેકાણે તે રહે છે એમ જાણવું.

મેષને વરખ અરણ્યવાસી છે.

મીથુન ગામમાં રહેનાર.

કર્ક જળચર એટલે જળમાં રહેનાર.

સીંહ અરણ્ય અથવા વનચર.

કન્ધા વાહ્યાણુમાં બેસનાર કે ગમવાસી.

તોળા વેપાર કરવાની જગ્યામાં કે બજારમાં વાસ કરનાર.

વૃશ્ચિક ખાડામાં વાસ કરનાર.

ધન ગમમાં રહેનાર.

ગકરનો પૂર્વાધ અરણ્યવાસી.

ગકરનો ઊર્તાધ—જળચર.

કુંભ ગામમાં રહેનાર.

મીન જળચર.

જન્મકુંડળીના લગ્નમાં જે રાશિ હોય તેમજ નવમાંશ કુંડળીના લગ્નમાં જે રાશિ હોય અને એ બેમાં જે રાશિ વધારે જળવાન હોય તે રાશિ ઉપર લગ્ન બેલા ઠેકાણામાં જે ઠેકાણે રહેવાવાળી હોય તે સ્થળમાં જાળકનો જન્મ થએલો છે એમ જાણવું.

જન્મકુંડળીના લગ્નની અને નવમાંશ કુંડળીના લગ્નની એમ બંને પર રાશિ હોય અથવા જને સ્થીર રાશિ હોય તો ઉપર કહેલા રાશિના સ્થળોમાં જન્મ કહેવો અને જને દ્વીસ્વભાવ હોયતો રાશિઓને રહેવાના ઠેકાણાથી જરા દૂર રસ્તામાં જન્મ કહેવો પણ એક ચરરાશિ અને બીજી સ્થીરરાશિ કે દ્વીસ્વભાવ રાશિ હોયતો એમાં જે વધારે જળવાન હોય તે પ્રમાણે સમજવું.

વર્ગોત્તમ લગ્ન હોયતો પોતાને ઘેર જન્મ થએલો છે એમ જાણવું.

એ જાળકના એકજ વખતે જન્મ થાય તે બાબત.

એક ચોરડાના પડદામાં બે જાળકના જન્મ નીચે લખેલા યોગ હોય તો થાય છે.

જન્મકુંડળીમાં ચતુષ્પદ રાશિમાં સૂર્ય હોય અને આકાશીના સર્વ ગ્રહો જળવાન થઈને દ્વીસ્વભાવ રાશિના હોયતો એક ચોરડાના પડદાથી વીટલાએલાં બે જાળકનો સાથેજ જન્મ થાય એટલે એક કાષ્ટમાં બે જાળકના ફડચા તરીકે બે મળેલા જાળક એક જાળકની માફક જન્મે.

સાપથી વીટલાએલા જાળકના જન્મ બાબત.

જન્મ વખતની દેખાડ કુંડળીમાં ચંદ્રમા મેષ કે વૃશ્ચીકરાશિનો હોય અને સુખ જન્મકુંડળીમાં ચંદ્રમાયકી સર્વ સુખ ગ્રહો બીજે અથવા અગીઆરમાં બાંધે બેલા હોય તો સાપનો જન્મ થશે એટલે જાળકને બદલે સાપનો જન્મ થશે.

જુસ જાતની સ્ત્રીના ઉદરમાંથી થશે એમ જાણવું.

ઉપર પ્રમાણે ચંદ્રને બદલે લગ્નને આ જોગ થયો હોય એટલે જન્મકુંડ-
ળીમાં પાપગ્રહની રાશિનું લગ્ન હોય અને દેખાંડ કુંડળીમાં મેષ કે વૃશ્ચિક લક્ષ
હોય તેમજ મુળ જન્મકુંડળીમાં લગ્નચક્રી સર્વ શુભગ્રહો પીજે અને અગ્નિચાર-
મા ભાવે બેઠા હોયતો સાપથી વીટલાએલાં જાળકનો જન્મ થશે એમ જાણવું.

ઉપરનું જાળક પુત્ર છે કે પુત્રી તે જાણવા સંબંધી યોગદાન પ્રકરણમાં યો-
ગો જણાવેલા છે તે ઉપરથી જોવું.

ઉપર જણાવેલા સાપના તથા સાપથી વીટલાએલાં જાળકના જન્મના યો-
ગમાં કોઈ પંડિત એમ કહે છે કે એ જાને યોગોમાં કાંતો સાપ અવતરે અથવા
સાપથી વીટલાએલું જાળક અવતરે પણ આ મત ધણા પંડિતો માન્ય કરતા ન-
થી. કારણ કે ગાર્ગી ભગવાને તથા સારાવળી કરનારે સાપ રીતે સાપનો જન્મ
અને સાપથી વીટલાએલા જાળકનો જન્મ એમ જુદા જુદા જાને જોગો ઉપર જા-
તાન્યા પ્રમાણે ખુલી રીતે કહેલાં છે.

નાળથી વીટલાએલા જાળકનો જન્મ બાબત.

જન્મકુંડળીમાં મેષ વરખ કે સીંહ લગ્ન હોય અને આ લક્ષમાં રાશિ કે
મંગળ બેઠા હોયતો નીચે જણાવેલા શરીરના ભાગમાં ઘણા રંગોનું એક ધુવ્ય-
જું એટલે નાડીયોતો જથો વીટલાએલો હતો એમ જાણવું.

જન્મ વખતની નવમાંસ કુંડળી કરતાં તેમાં જે રાશિનું લક્ષ આવે તે રા-
શિનું શરીરમાં કયા ભાગમાં ઠેકાણું છે તે ઠેકાણે ઉપર જણાવેલી નાડીનું ચુહડું
વીટલાએલું હતું. એમ જાણવું.

કદ કદ રાશિ શરીરના કયા કયા ઠેકાણામાં રહે છે. તે અમે સમ્યા પ્રક-
રણમાં કહી ગયા છીએ. જેમકે મેષનું ઠેકાણું માથું છે—વરખનું ઠેકાણું મુખ છે
વીગરે વીગરે.

વ્યભીચારથી ઉત્પન્ન થએલાં જાળક બાબત.

જન્મકુંડળીમાં લક્ષ તથા ચંદ્રમા એ બેને જો ગુરુ દેખતો ન હોય તો વ્ય-
ભીચારથી આ જાળક ઉત્પન્ન થયેલ છે એમ જાણવું.

ઉપરના યોગમાં લક્ષ અને ચંદ્ર એક રાશિમાં હોય કે જુદી જુદી રાશિ-
માં હોય તેની ચોંતા નહીં પણ ઉપર પ્રમાણે જન્મકુંડળીમાં વ્યભીચાર યોગ
હવેન્યો છતાં જો નવમાંસ કુંડળીમાં ધન કે મીન સો બેમાંથી હરકોઈ રાશિનો

ચંદ્ર કે લક્ષ અથવા એ જાંધે હોયતો આ જાળક વ્યભીચારથી પેદા થયેલું નથી. એમ યવનેશ્વર કહે છે.

જન્મકુંડળીમાં સૂર્ય અને ચંદ્રમાં એક રાશિમાં ભેગા બેઠા હોય ને તેગને ગુરુ દેખતો ન હોય તો નકી વ્યભીચારથી આ જાળક ઉત્પન્ન થએલ છે એમ જાણવું.

જન્મકુંડળીમાં સૂર્ય અને ચંદ્ર બીજા પાપગ્રહ શનિ અને મંગળની સાથે ભેગા બેઠા હોય તોપણ વ્યભીચારથી ઉત્પન્ન થએલ જાણવો.

ઉપરની આખતમાં બૌદ્ધાયનરૂપી સમૃત્તીમાં નીચે પ્રમાણે લખે છે.

જેનાથી છોકરો થયો હોય એટલે જેનું વીર્ય હોય તેનોજ છોકરો પરસ્કાન્ધમાં કહેવાય છે. એટલા માટે જાળકના ગર્ભની સંભાળ રાખે સંભાળ વગર છોકરો થયો તે ન થયા જરોબર છે.

માતાએ તજ દીધેલા જાળક આખત.

જન્મકુંડળીમાં શનિ અને મંગળ એક રાશિમાં ભેગા બેઠા હોય અને જન્મને થકી પાંચમા નવમા કે સાતમા સ્થાને ચંદ્રમાં રહેલો હોયતો જન્મેલાં જાળકને તરત તેની મા મારી નાખવાના ઈરાદે ત્યાગ કરશે. પણ ઉપરના યોગમાં કહેલા ચંદ્રને જે ગુરુ દેખતો હોયતો નાખી દીધેલો જાળક કોઈ બીજાના હાથમાં જશે ને તેને તે ઉછેરી મોટો કરશે અને પછી તે જાળક લાંબી આયુરદા ભોગવી ઘણો સુખી થશે એમ જાણવું.

જન્મકુંડળીમાં લક્ષે ચંદ્રમાં હોય તેને શનિ અને મંગળ દેખતા હોય ને મંગળ સાતમે ભાવે હોય તો માતાએ તજેલો એટલે છાંડેલો જાળક મૃત્યુ પામશે.

આવા ઠેકાણામાં ગ્રહોની સામાન્ય દ્રષ્ટી તથા વીશેષ દ્રષ્ટી ધ્યાનમાં રાખવી તમામ ગ્રહો પોતાયકી સાતમા ભાવમાં સંપુર્ણ દેખે છે. તેમાં પોતાયકી ૩—૧૦ મા ભાવમાં શનિ તેમજ પોતાયકી ૪—૮ મા ભાવમાં મંગળ અને પોતાયકી ૫—૬ મા ભાવમાં ગુરુ વીશેષ દ્રષ્ટીથી સંપુર્ણ દેખે છે.—આ નિયમ દરવખતે ધ્યાનમાં રાખવો.

જન્મ લગ્નમાં રહેલા ચંદ્રને સૂર્ય દેખતો હોય અને જન્મકુંડળીમાં અગ્નિચારમા ભાવે શની અને મંગળ રહેલો હોય તોપણ માએ છાંડેલો જાળક મૃત્યુ પામશે.

ઉપર લખેલાં માતાએ તજેલા જાળકના યોગોમાં ચંદ્રમાં ઉપર પાપગ્રહની

દ્રષ્ટીનું કહેલું છે પણ જો એ લક્ષણવાળા ચંદ્રગા ઉપર એક શુભ ગ્રહની દ્રષ્ટી હોય તો દ્રષ્ટી કરનાર ગ્રહ જે જાતીનો હોય તે જાતીના માણસના હાથમાં તે તજે-સો બાળક આવશે.

એ કે તેથી વધારે શુભ ગ્રહો દેખતા હોય તો સર્વથી બળવાન ગ્રહ પ્રમાણે જાતિ જાણવી.

ગ્રહોની જાતિ અને સંખ્યા પ્રકરણમાં લખી છે તોપણ જાણવા માટે પ્રીતી લખીએ છીએ કે ગુરુ અને શુક્ર આ બે ગ્રહો બ્રાહ્મણ જાતી છે અને સૂર્ય અને મંગળ ક્ષત્રી જાતી છે—ચંદ્ર વણીક જાતી છે અને બુધ શુદ્ર જાતી છે અને શનિ ચાંડાળ વણીશંકર કે બીલ જેઓ વનમાં કે પર્વતમાં રખડનારા લોકો છે તેવી જાતનો છે.

ઉપર પ્રમાણે જે જાતના ગ્રહો યોગ કહેલો હોય તે જાતના માણસના હાથમાં તજેસો બાળક આવે અને ઉછરે.

ઉપરના યોગમાં શુભ અને પાપગ્રહની ચંદ્રગા ઉપર સાથે દ્રષ્ટી હોય તો તજેસો બાળક હાથતો આવે. પણ 'યોદુ' આયુષ્ય ભોગવશે એમ કહેવું. પણ આ યોગમાં ગુરુની દ્રષ્ટીનો અપવાદ લાગે છે માટે ગુરુ સીવાય શુભ અને પાપગ્રહની દ્રષ્ટી હોયતો તજેસો બાળકનું 'યોદુ' આયુષ્ય જાણવું કેમકે આ યોગમાં કહેલા લક્ષણવાળા ચંદ્રગાને ગુરુ દેખતો હોયતો તજેસો બાળક લાંબુ આયુષ્ય ભોગવી સુખી થશે એમ આગળ કહેલું છે એ ધ્યાનમાં રાખવું કેમકે આ વીશે સારાવળીમાં ઉપર પ્રમાણે તમામ યોગો ઉપજાવીને ગુરુની દ્રષ્ટી વીશે ઉપર મુજબ અપવાદ સાફ રીતે જણાવ્યો છે.

જન્મ પામનાર બાળકના સ્વરૂપ પ્રકૃતિ બાબત.

જન્મ વખતની નવમાંસ કુંડળીના લગ્નના સ્વામી પ્રમાણે બાળકના શરીરનો આકાર ગુણ પ્રકૃતિ સ્વભાવ કહેવો. અને તે સ્વામી જન્મ કુંડળીમાં જન્મ સ્થિતો અથવા નીચતો અથવા છઠ્ઠા, આઠમા, બારમા ભાવે બેઠો હોય તો જન્મ કુંડળીમાં સર્વ ગ્રહ કરતાં જે ગ્રહ વધારે બળવાન હોય તે પ્રમાણે શરીરને આકાર વીગરે જાણવો.

નવમાંસ કુંડળીના લગ્નની રાશી બળવાન એટલે આ રાશી સાથે મુળ જન્મ કુંડળીમાં શુભ ગ્રહ કે પોતાનો સ્વામી બેઠો હોય. અગર તેમની દ્રષ્ટી હોય તો આરાશીના સ્વામી પ્રમાણે બાળકનો આકાર વીગરે કહેવો.

દરેક ગ્રહોના આકાર, ગુણ, વર્ણ, જાતી સ્વભાવ અવસ્થા વીગરે અને

સંજ્ઞા પ્રકરણમાં વીગતવાર જણાવી ચુકેલ છર્ડએ.

નવમાંશ કુંડળીમાં જે રાશિનો ચંદ્રમા હોય તે રાશિના સ્વામી પ્રમાણે આ-
ળકનો વર્ણ એટલે રંગ કહેવો.

દરેક રાશિના વર્ણ તથા સ્વરૂપ વિગરે સંજ્ઞા પ્રકરણમાં વીગતવાર જણા-
વેલું છે.

ઉપર પ્રમાણે આકાર ગુણ વીગરેનો વીચાર આળકની જાત, કુળ અને દેશ ઉપર કરવો. અને જ્યાંમાં જેવું ઘટારત હોય ત્યાં તેહવું કહેવું. જેગકે ધૃમંડળની હેઠળના દેશમાં એટલે વીલાયત જેવા દેશમાં તમામ માણસો ગોરા હોય છે. તે-
ગજ સૈબીરીયા દેશ એટલે આફ્રીકા ખંડના મધ્ય ભાગના જેહવા કે સીધી લો-
કો તમામ કાળા વર્ણનાજ હોય છે. અને આર્ય લોકો બહુ તામશી હોતા નથી. અને અનાર્ય લોકો ધણું કરીને બહુ તામસીજ હોય છે. વળી રાજવંશી કે રાજ કુળના આળકો ધણું કરીને સુંદર રૂપાળા હોય છે. અને કોળીનાળી વીગરે નીચ કુળના આળકો ધણું કરીને થોડા રૂપાળા હોય છે. ઘણો ગજબૂત જોગ થયેલો હોય તોજ જાતીકુળ કે દેશ ઉપર આધાર રાખવો નહીં. જેગકે ઉત્તમ પ્રકારનો રાજયોગ થયો હોય તોજ નીચ કુળમાં જન્મેલા આળક રાજનયાય અને સાધારણ જોગ થયેલા હોય તો ધનવાન સુખી કે પોતાના કુળમાં તે સુખી થાય અને જે રાજકુળમાં જન્મેલા આળકને સાધારણ રાજયોગ ઉપજેલો હોય તો-
પણ તે આળક રાજ્ય થાય. એ સુખ્ય આ ઠેકાણે પણ કલ્પના કરી ઘટારત હો-
ય તે પ્રમાણે કહેવું.

સંજ્ઞા પ્રકરણમાં કહેલું છે કે—શરીરને વિશે રાશિઓ રહેલી છે તે રીતે કે મેષરાશિ શિરને વિશે, વરખરાશિ મુખને વિશે, વિગરે આરે રાશિઓ શરીરના દરેક ભાગને વિશે રહેલી છે તેજ પ્રમાણે શરીરના અવયવો, લગ્ન, વિ-
ગરે આરે આવોગમાં કલ્પી રાખવા. જેગકે, લગ્ન એ માથુ, ખીજે ભાવ મોહુ, ત્રીજે ભાવ ઉર, ચોથો ભાવ હૃદય, પાંચમો ભાવ કરોડ, ૬ કેડ, ૭ પેડુ, ૮ લોંગ, ૯ વ્રશણ, ૧૦ સાથળ, ૧૧ હીંચણ, ૧૨ પગતું કાંડુ તથા પગના તળી-
યા; એ પ્રમાણે શરીરના અવયવો આરે આવગમાં જાણવા.

લગ્ન વિગરે આરે આવગમાં એકેકી રાશિ હોયછે. આ આરે રાશિનું માપ અ-
ગર માન સરખુ નથી એટલે કોઇ રાશિનું લગ્ન આર ધડી રહેછે ને કોઇ રાશિ-
નું લગ્ન પાંચ ધડી રહેછે, ને કોઇ તેથી વધુ ઓછી પણ રહેછે. જેથી નાહાની મોટી કે મધ્યમ એવી તેની સખ્યા ઠરેલી છે. આ માપ કે માન સઘળા દેશો-
મા એકસરખું નથી, પણ વધતું ઘટતું હોયછે. આ દેશમાં મેષ વિગરે આરે રા-

શિનું ગાન નીચે પ્રમાણે ધડી પગ સાથે છે.

મેષ ને ગીન.	વરખ. કુંભ.	મીથુન. મકર.	કરક. ધન.	સીંહ. પ્રશ્નિક.	કન્યા તોળા.	
૩ ૪૮	૪ ૧૯	૫ ૬	૫ ૪૦	૫ ૩૯	૫ ૨૮	ધડી. પગ.

જે ભાવમાં લાંબી રાશિ હોય તે ભાવનો શરીરનો ભાગ જરા મોટો હોય.

જે ભાવમાં લાંબી રાશિ હોય અને તાંદાંલાંબી રાશિનો સ્વામી ખેડો હોય તો તે ભાવનો શરીરનો ભાગ વધુ મોટો હોય છે.

જે ભાવમાં લાંબી રાશિ હોય ત્યાં ટુંકી રાશિનો સ્વામી હોય અગર ટુંકી રાશિવાળા ભાવમાં લાંબી રાશિનો સ્વામી હોય તો તે ભાવના શરીરનો ભાગ મધ્યમ થાય.

ટુંકી રાશિવાળા ભાવમાં ટુંકી રાશિનો સ્વામી અહ આવે. તે ભાવનો શરીરનો ભાગ ઘણો ટુંકો હોય છે.

ટુંકી રાશિ જે ભાવમાં હોય તે ભાવ પ્રમાણે શરીરનો ભાગ ટુંકો હોય છે.

જે ભાવમાં ઉપર પ્રમાણે ઘણા અહો ખેડેલા હોય તો તેમાંથી સર્વ કરતાં જે વધુ જળવાન હોય તે અહનો વીચાર કરવો.

ઉપર લખેલો વીચાર ઓધાન કુંડળી અગર જન્મકુંડળી ઉપરથી કરવાનું સત્યાચાર્ય કહે છે.

બાળકના શરીરમાં તલ, મસ કે લાખુ વીગરે હોય તે બાળક.

જન્મ લક્ષ્મના દેખાડના આધારથી આખુ શરીર કલ્પેલું છે.

દેખાડ ત્રણ નીચે પ્રમાણે છે.

જન્મલક્ષ ૧ ઔશથી ૧૦ ઔશસુધી પહેલું દેખાડ.

જન્મલક્ષ ૧૦ ઔશથી ૨૦ ઔશસુધી બીજું દેખાડ.

જન્મલક્ષ ૨૦ ઔશથી ૩૦ ઔશ સુધી ત્રીજું દેખાડ.

ઉપર પ્રમાણે જેમ લક્ષ્મના ત્રણ દેખાડ છે તેમ આખા શરીરના ત્રણ વિભાગ નીચે પ્રમાણે પાડેલા છે.

ગાથાથી મોઢાસુધી પહેલો વિભાગ.

ગળાથી નાભીસુધી બીજો વિભાગ.

પેદુથી પગના તળીયાસુધી ત્રીજો વિભાગ.

પ્રથમ ઉપર ઉપસુતીકાના ખીજાનાની યાગ્યતામાં ખીજથી છદા ભાવ સુધી જમણી યાજ્ઞ અને આઠગા ભાવથી ચારગા ભાવ સુધી ડાબી યાજ્ઞ એમ જમણાની ચુકા છીએ, તે પ્રમાણે જમણા ડાબા ભાવની વીગત આ ઠેકાણે પણ પશુ સંગજી રાખવી.

વળી ઉપર લખેલા ડાબી તરફના ભાવોને દશચક્રાર્ધ જેને ઉદીત કહે છે અને જમણી તરફના ભાવોને અદ્રશચક્રાર્ધ જેને અનુદીત કહેછે. ચતુર્થ કે લગ્નથી સાતગા ભાવ સુધી જમણો અને સાતગા ભાવથી લગ્ન સુધી ડાબો ભાગ જાણવો.

લગ્ન પહેલાં દેખાંડમાં હોય તો નીચે પ્રમાણે શરીરના ભાગો જાણવા.

ભાવ મધ્ય.

૧ માથુ.

ભાવ.	ભાવ
જમણુ નેત્ર. ૨	૧૨ ડાબુ નેત્ર.
„ કાન. ૩	૧૧ „ કાન.
„ નાક. ૪	૧૦ „ નાક.
„ જડયા. ૫	૯ „ જડયા.
„ દાઢી. ૬	૮ „ દાઢી.

૭ મુખ.

લક્ષ ખીજ દેખાંડમાં હોય તો નીચે પ્રમાણે શરીરના ભાગ સમજવા.

મધ્ય.

૧ કઠ અથવા ગળુ.

જમણો ખભો ૨	૧૨ ડાબો ખભો.
„ હાથ. ૩	૧૧ „ હાથ.
„ પડખા ૪	૧૦ „ પડખા.
„ હૃદય ૫	૯ „ હૃદય
„ કરોડ ઊદર ૬	૮ „ કરોડ અને ઊદર

૭ નાભી.

લક્ષ ત્રીજ દેખાંડમાં હોય તો નીચે પ્રમાણે શરીરના ભાગ સમજવા.

મધ્ય.

૧ પેડું.

જમણુ લીંગ ને ગુદા ૨

૧૨ ડાબુ લીંગ અને ગુદા

“ વરસણુ ૩	૧૧	“ વરસણુ’
“ સાયળ ૪	૧૦	“ સાયળ
“ ઢીંચણુ ૫	૯	“ ઢીંચણુ
“ પગના કાંડા ૬	૮	“ પગના કાંડા
૭ પગ.		

ઉપર મુજબ ભાવ પ્રમાણે શરીરના ભાગ જાણવા.

જે ભાવમાં પાપઅહ બેઠા હોય તે ભાવના શરીરના ભાગમાં ગડચુગડાથી ચાહું અથવા ગસો થાય.

જે ભાવમાં પાપઅહ બેઠા હોય ત્યાં ત્યાં શુભ અહ બેઠા હોય અથવા દ્રષ્ટી હોયતો તે ભાવના શરીરના ભાગમાં ચાહું કે ગસાની નીશાની જાણવી.

ઉપર પ્રમાણે નીશાની કરનારો અહ જન્મકુંડળીમાં કે નવમાંશ કુંડળીમાં પોતાની રાશીનો હોય અથવા સ્થીર રાશિનો હોય તો આ નીશાની જન્મથી છે એમ જાણવું.

ઉપર કહેલી રાશિ સીવાય બીજી રાશિનો નીશાની કરનારો અહ હોયતો આગળ હવે પછી નીશાની પેદા થશે એમ જાણવું.

ભવીષ્યકાળમાં નીશાની કરનારો અહ પોતાની માહાદેશા કે અંતરદેશમાં નીચે લખેલા નીમીત્તથી નીશાની કરશે એમ બુદ્ધિશાળી પંડિતો કહે છે.

શની પથર લાગવાથી અથવા વાયુના રોગથી નીશાની કરશે—મંગળ અગ્નિશસ્ત્ર અને વીધથી એટલે જોરી જીવના કરડવાથી નીશાની કરશે—બુધ હોય તો જોએથી પડવાથી અથવા ટેસ લાગવાથી કે ભીંત પડવાથી વીગરેના કારણથી જમીનના માટીના ભાગથી પેદા થયેલી નીશાની કરશે—સૂર્ય લાકડી વાગવાથી અથવા ચાપગા જનાવરના મારથી નીશાની કરશે—ચંદ્ર શીંગડાવાળા જનાવરના શીંગડાના મારથી અથવા જળચર પ્રાણીના મારથી નીશાની કરશે.

ઉપર પ્રમાણે જોતાં માલુમ પડશે કે પ્રકૃત પાપઅહોજ નીશાની કરનારાં છે. ક્ષીણ ચંદ્રમાને પણ પાપઅહ ગણાય છે તેમ બુધ પાપ અહ ભેગો બેઠા હોય તો બુધને પણ પાપઅહ ગણેલો છે.

એ સીવાય બાકી રહેલા શુભઅહો ગુરુ શુક્ર અને બુધ એકલો અથવા શુભઅહ સાથે બેઠા હોય તો તે તથા પૂર્ણ કળાનો ચંદ્ર આવી નીશાની કરતા નથી તે ધ્યાન રાખવું.

જે ભાવમાં બુધ તથા બીજા ત્રણ અહો એટલે ચાર અહો બેઠા હોયતો નાકી લાખુ અથવા નીશાની કરશે પછી તો શુભ હોય કે પાપ હોય તોપણ જરૂર

૨ નીશાની અથવા લાખુ કરશે અને તે ઝોલામાંથી જે વધારે બળવાન હોય તે પોતાની દશામાં ઉપર જણાવેલ નીમીત્તથી નીશાની કરશે જેમકે શની હોયતો પ-થરથી વીગરે વીગરે.

જન્મકુંડળીમાં છઠા ભાવે પાપ ગ્રહ હોયતો છઠા ભાવમાં જે રાશિ હોય તે રાશિ કાળ પુરૂષના શરીરના જે ભાગમાં હોય જેમકે મેષ માથુ, વરખ મુખ, એ રીતે જે ભાગમાં તે રાશિ હોય તે ભાગમાં નીશાની કરશે.

આ ઠેકાણે પણ જમીનની સાથે નીશાની છે કે હવે પછી ભવીષ્ય કાળમાં થશે. એ વીશેનો પ્રથમ નીયમ કહેલો છે તે ધ્યાનમાં રાખવો.

આ પ્રમાણે છઠા ભાવે રહેલા પાપગ્રહને કોઈ શુભ ગ્રહ દેખતા હોય તે તે ઠેકાણે ઉપર કહેલી નકારી નીશાની નહીં કરે પણ તળ અથવા મસો રવાડાનુ ચુચળુ કરશે.

અને એ મુજબ છઠા ભાવે રહેલાં પાપગ્રહ સાથે શુભ ગ્રહ રહેલા હોયતો તે ઠેકાણે લાખુ સમજવું.

ઉપર પ્રમાણે ચોક્કસ વીચાર કરી શરીરના ભાગ ઉપર નીશાની કહેવી.

(૧૧૬)

પ્રકરણ ત્રીજું.

ખાળકના રીષ્ટ બાબત.

બૃહન્નતક ગ્રંથ મધેથી.

અરધો સૂરજ આપમ્યા પછી જ્યાંસુધી આકાશમાં તારા ધરાધર ન દેખાય ત્યાંસુધીના વખતને સાંધન સંધ્યા કહે છે.

ગણસકામાં, આકાશમાં, તારાઓનું તેજ ક્ષીણ થયાથી જ્યાંસુધી અરધો સૂર્ય ઉગે તેટલા વખતને પ્રાતઃસંધ્યા કહે છે.

આ બંધે સંધ્યાઓ ધણુંકરીને સવા સવા ધડીની એટલે આશરે અરધા કલાકની હોય છે.

ઉપર લખેલી બધે સંધ્યાઓમાં ખાળકનો જન્મ થયો હોય અને હોરાકુંડ-ળીમાં કરક લક્ષ આપેલું હોયતો રીષ્ટયોગ થાયછે.

જન્મકુંડળીમાં સર્વ પાપ મહો જે જે રાશિઓમાં હોય તે તે રાશિઓના છે-લા ઐશોમાં એટલે સ્પષ્ટ મહચક્રના કેદામાં ૨૭—૨૮ કે ૨૯ અંશોના હોય તો ખાળકનો રીષ્ટયોગ થાય છે.

રીષ્ટયોગ એટલે મૃત્યુનો યોગ જાણવો. જે ખાળકને રીષ્ટયોગ થયો તે મૃત્યુ પામેછે.

ચંદ્રમા અને સર્વ પાપમહો ચારે કુંદ્રમાં બેઠા હોય તો પણ ખાળકનું મૃત્યુ થાય એમાં ચાર કુંદ્રમાંનું એકે સ્થાનક ખાલી રહેવું ન જોઈએ.

જેને જેને રીષ્ટયોગ થયો હોય તેની આવરદા તથા અષ્ટવર્ગાદીક બીજી કાંઈ જોવું નહીં કારણ કે એ તમામના કળનો રીષ્ટજોગ નાશ કરેછે માટે જન્મ કુંડળી ઉપરથીજ રીષ્ટજોગ જોવાની પંડિતોની આજ્ઞા છે.

ખાર બાવના કેદામાં ચોથા બાવની રાશિ અને તેના ઐશથી આરંભીને પાંચમો છઠો અને એમ અનુક્રમે દસમાં બાવની રાશિ અને તેના ઐશ પર્યંતના અંદરના છ બાવને ચક્રનું પરાયં કહેછે, અને દસમા બાવની રાશિ અને તેના ઐશથી આરંભીને અગીઆરમો, ખારમો લક્ષ એમ ચોથા બાવની રાશિ અને તેના ઐશ પર્યંતના છ બાવને ચક્રનું પૂર્વાર્ધ કહેછે.

જન્મકુંડળીમાં કરક અથવા વશ્ચીક લક્ષ હોય અને ઉપર કહેલાં ચક્રના પૂ-

બાર્ધમાં સર્વ પાપગ્રહો હોય અને ચક્રના પરાર્ધમાં સર્વ શુભગ્રહો રહેલા હોય તો બાળક તુરત મૃત્યુ પામશે. એવો બાદરાએણુશ્શીનો તથા યવનાચાર્ય ઋશીનો પણ ગત છે.

જન્મકુંડળીમાં લગ્ન ને પાપગ્રહની કર્તરી હોય તો રીષ્ટ ભોગ થાય. તેમજ સાતમા ભાવને પાપગ્રહની કર્તરી હોય તોપણ રીષ્ટભોગ સમજવો. આ બાળકમાં કોઈ પંડીત એમ કહેછે કે જન્મકુંડળીમાં બીજો ભાવે અને આઠમા ભાવે પાપગ્રહ હોયતો રીષ્ટભોગ જાણવો. પણ યવનાચાર્ય આ ભોગ આવી રીતે કહેછે કે લગ્નચક્ર બારમે અને છઠે પાપગ્રહ હોયતોજ રીષ્ટભોગ જાણવો પછી આ ભોગ કરનારા પાપગ્રહો પોતાની રાશિ કે ઊંચના અથવા બીજા કોઈ જાતના બળવાળા હોય તોપણ રીષ્ટભોગ થશેજ.

આ યોગ વીશે ગાર્ગીભગવાન નીચે પ્રમાણે ખુલાસાથી કહેછે.

- ૧ છઠે અને બારમે ભાવે સર્વ પાપગ્રહો રહ્યા હોયતો.
- ૨ બીજો અને આઠમા ભાવે સર્વ પાપગ્રહ રહ્યા હોયતો.
- ૩ લગ્નને પાપગ્રહની કર્તરી હોયતો.
- ૪ સાતમા ભાવને પાપગ્રહની કર્તરી હોયતો.
- ૫ બીજો કે બારમા ભાવે પાપગ્રહ હોય પણ ચળીતમાં લગ્ને તે સર્વ પાપગ્રહો આવે તો.
- ૬ છઠે કે આઠમે સર્વ પાપગ્રહો હોય પણ ચળીતમાં સપ્તમા ભાવે આવેતો.

ઉપર પ્રમાણે છ જાતના રીષ્ટયોગથી બાળકનું મૃત્યુ થાય એ રીતે ગાર્ગી ભગવાન કહે છે ને તે ગત પણ પંડીતોએ માન્ય રાખેલો છે.

એક પાપગ્રહ લગ્નમાં અને બીજો પાપગ્રહ સાતમા ભાવે બેઠો હોયતો ગમે તે ભાવે પાપગ્રહ સાથે ચંદ્રમા બેઠો હોય પણ તે ચંદ્ર ને શુભગ્રહ દેખતા ન હોય અથવા ચંદ્ર બેગો શુભગ્રહ ન હોય તો બાળક થોડા વખતમાં મૃત્યુ પામશે.

ક્ષીણકાળો ચંદ્રમા જન્મ કુંડળીમાં બારમે હોય અને સર્વે પાપગ્રહો. લગ્ન કે આઠમે અથવા એ બંને ઠેકાણે બેઠો હોય પણ કેંદ્રમાં સર્વશુભગ્રહો અથવા કોઈપણ શુભગ્રહ રહ્યો ન હોય તો બાળક થોડા વખતમાં મૃત્યુ પામે, ભગવાન ગાર્ગી પણ એ પ્રમાણે કહે છે.

જન્મ કુંડળીમાં લગ્ને સાતમે બારમે કે આઠમા ભાવે પાપગ્રહ સાથે ચંદ્રમા રહેલો હોય અને કેંદ્ર સીવાય બીજા હરકોઈ ભાવમાં શુભગ્રહ બેસીને ચંદ્રમાને દેખતા ન હોય તો રીષ્ટ ભોગ જાણવો.

આ ભોગમાં બે શુભગ્રહ કેંદ્ર ભાવમાં હોય તો રીષ્ટ ભોગ તુટી જાય છે

એગ શારાવળી અંધમાં લજેલું છે.

જન્મ કુંડળીમાં ચંદ્રમા છઠા કે આઠમા ભાવે બેઠો હોય અને આ ચંદ્રમાને પાપગ્રહની દ્રષ્ટી હોય પણ શુભગ્રહની દ્રષ્ટી ન હોય તો બાળક તરત મૃત્યુ પામશે.

જન્મકુંડળીમાં ચંદ્રમા છઠા કે આઠમા ભાવે બેઠો હોય અને આ ચંદ્રમાને ફક્ત શુભગ્રહની જ દ્રષ્ટી હોય પણ પાપગ્રહની દ્રષ્ટી ન હોય તો આ બાળક આઠ વરસ જીવીને મૃત્યુ પામશે.

ઉપર કહેલા ચંદ્રમા ઉપર જો શુભ અને પાપગ્રહની સાથે દ્રષ્ટી હોય તો બાળક ચાર વર્ષ જીવીને મૃત્યુ પામશે.

ઉપર કહેલા ચંદ્રમા ઉપર શુભ કે પાપગ્રહ એ બેમાંથી એકની દ્રષ્ટી નહોતી હોય તો રીષ્ટ યોગ સમજવો નહીં તેમજ શુભગ્રહની રાશીનો ચંદ્રમા છઠા કે આઠમા ભાવે બેઠો હોય અથવા છઠા કે આઠમાં ભાવે પાપગ્રહની રાશીનો ચંદ્રમા રહેલો હોય અને આ ચંદ્રમાની સાથે કોઈપણ શુભગ્રહ રહેલો હોય તોપણ રીષ્ટ યોગ સમજવો નહીં. એમ ધ્યનાચાર્ય કહે છે.

ઉપરના યોગ વીશે માંડવ્ય ઋષી નીચે પ્રમાણે કહે છે.

કોઈ બાળકનો કશ્વપક્ષમાં દિવસે જન્મ હોય અથવા શુક્લપક્ષમાં રાત્રિએ જન્મ હોય અને આ ચંદ્ર છઠા કે આઠમા ભાવે બેઠો હોય, અને તેના ઉપર શુભ અગર પાપગ્રહની કે બંનેની દ્રષ્ટી હોય અગર ન હોય તોપણ રીષ્ટયોગ સમજવો નહીં. કારણ કે આ વખતનો ચંદ્રમા રક્ષક એટલે રક્ષણ કરનારો ગણાય છે. જેમકે આપતકાળમાં પણ બાપ પોતાના પુત્રનું રક્ષણ કરે છે. તેમ આ ચંદ્રમા પણ રીષ્ટચક્રી બાળકનું રક્ષણ કરે છે.

છઠા કે આઠમા ભાવે ચંદ્ર શીવાય કોઈ શુભ ગ્રહ બેઠો હોય અને તેને સર્વ બળવાન પાપગ્રહ દેખતા હોયતો બાળક એક મહીનો જીવી મૃત્યુ પામે પણ આ જોગમાં ચંદ્રમા ઉપર શુભ ગ્રહની દ્રષ્ટી કે સમાગમ હોયતો રીષ્ટ જુટી નહોતી, એમ સ્વદેવજીતકમાં કહેલું છે.

જન્મ લક્ષ્મી સ્વામી પરાંજય પામેલો સાતમા ભાવે રહેલો હોયતો બાળક એક મહીનો જીવી મૃત્યુ પામશે.

બૌદ્ધિક અહો આકાશમાં એક રાશિમાં બે કે તેથી વધારે ગ્રહો એકઠા થાય છે ત્યારે તેમનું જીવન ધાય છે, તેમાં આકાશમાં જે ગ્રહ દક્ષણ તરફ હોય તે તે જ વગરનો હોય તો તે પરાંજય પામે છે. તેમજ જે ગ્રહ ઉત્તર તરફ હોય તે તે ધણી તેજવાળો હોયતો જય પામે છે, એટલે જીતે છે.

ક્ષીણકળાનો ચંદ્રમા લાગે હોય અને સર્વ પાપગ્રહો કેંદ્રમાં અને આઠમા ભા-
વમાંથી કોઇપણ ભાવમાં અગર એ સર્વ ભાવમાં રહેલા હોય તો જાળક મૃત્યુ
પામશે.

જન્મકુંડળીમાં એથે, સાતમે, કે આઠમા ભાવે ચંદ્રમા પાપગ્રહની કર્તરીવા-
ળો હોયતો જાળક મૃત્યુ પામશે.

જન્મકુંડળીમાં લગ્ને પાપગ્રહની કર્તરીવાળો ચંદ્રમા હોય, અને સાતમે કે
આઠમે અગર એ બે ઠેકાણે પાપગ્રહ બેઠા હોય અને આ ચંદ્રમા ઉપર શુભ ગ્ર-
હની દ્રષ્ટી ન હોયતો જન્મ પામેલો જાળક અને તેની માતા જન્મે મૃત્યુ પામશે.

ઉપર કહેલા યોગમાં ચંદ્રમા ઉપર બળવાન શુભગ્રહોની દ્રષ્ટી હોય તો એ-
કલો જાળક મૃત્યુ પામશે પણ તેની સાથે તેની માતાનું મૃત્યુ બળવું નહીં.

ગમે તે રાશિમાં પણ છેલા નવમાંશમાં એટલે ૨૬ ઐશ ૪૦ કળા ઉપ-
ર અને ત્રીશ ઐશની અંદર ચંદ્રમા હોય અને તેને શુભ ગ્રહો દેખતા ન હોય
તથા નવમે પાંચમે ભાવે અથવા એ જન્મે ઠેકાણે પાપગ્રહ હોય તો જાળક તરત
મૃત્યુ પામશે.

જન્મકુંડળીમાં ચંદ્રમા લગ્ને હોય અને સર્વ પાપગ્રહો સાતમા ભાવે બેઠા
હોય તોપણ જાળક તરત મૃત્યુ પામશે એમનભણવું.

ચંદ્રમાના ગ્રહણ વખતે કોઈનો જન્મ થયો હોય તેની જન્મકુંડળીમાં ચં-
દ્રમા શની સાથે રહેલો હોય તો તે જાળક અને તેની માતા જન્મે મૃત્યુ બળવું

સૂર્યના ગ્રહણ વખતે કોઇ જાળકનો જન્મ થયો હોય અને તેની જન્મકું-
ડળીમાં શની અને બુધ સાથે સૂર્ય લગ્નમાં બેઠો હોય તથા ગંગળા આઠમે રહે-
લો હોયતો માતા અને જાળકનું શસ્ત્રક્રિયાથી મૃત્યુ થાય એમ બળવું.

કોઈ પંડીત ગ્રહણ શયદનો અર્થ રાહુ કરેછે એટલે ઉપરના પહેલા યોગ-
માં રાહુપણ ચંદ્રમાના ભેગો લાગે હોય અથવા સાતમે બેઠો હોય અથવા રાહુની
રાશી એટલે કન્યા રાશિના લગ્નમાં ચંદ્ર હોય તેગજ બીજા યોગમાં પણ ચંદ્ર-
માને બદલે સુરજ સાથે રાહુ બેઠો હોય વીગરે—પણ આ મત બહુ પ્રમાણ નથી.

જન્મકુંડળીમાં લગ્ને સુરજ હોય અથવા લગ્ને ચંદ્રમા હોય અને તે ઉપ-
ર બળવાન શુભગ્રહનો સમાગમ કે દ્રષ્ટી ન હોય તથા નવમે પાંચમે કે આઠમે
અથવા એ ત્રણે ઠેકાણે પાપગ્રહો રહેલા હોય તો જાળક મૃત્યુ પામે એમ બળવું.

આ જોગમાં સુરજને અથવા ચંદ્રમાને બળવાન શુભગ્રહનો સમાગમ કે
દ્રષ્ટી હોય તો રીષ્ટ જોગનો ભંગ થાયછે. એ ધ્યાનમાં રાખવું.

જન્મકુંડળીમાં પારમેશની, નવમેસુરજ લગ્નેચંદ્રમા, અને આઠમેગંગ

બ જોડા હોય અને એ ચારે ગ્રહોને બળવાન ગુરુ દેખતો ન હોયતો બાળકનું તરત મૃત્યુ જાણવું.

કદાપી ઉપર કહેલો ગુરુ બળ વગરનો હોય અને ઉપર લખેલા સર્વ ગ્રહો ને દેખતો હોય, અથવા ગુરુ બળવાન હોય અને ઉપર કહેલા ચાર ગ્રહમાંથી યોડાને દેખતો હોય અને યોડાને ન દેખતો હોય તો પણ અર્યો રીષ્ટયોગ થયો એટલે તે બાળક તુરંત મૃત્યુ પામશે નહીં પણ કેટલીક સુદૃઢ પછી બાળક અવરથામાં તે બાળક મૃત્યુ પામશે એમ જાણવું.

ઉપરના જોગમાં કદાપી બળવાન ગુરુ પાંચમા ભાવે આવે તો તે બધા ગ્રહોને દેખી શકેછે માટે રીષ્ટયોગ તુરંત નબળે એ ધ્યાનમાં રાખવું.

જન્મકુંડળીમાં ૧, ૫, ૭, ૮, ૯, ૧૨ એ ભાવમાંથી કોઇપણ ભાવમાં પાંચમ સાથે ક્ષીણ ચંદ્રમા રહેલો હોય અને આ ચંદ્રમાને બળવાન શુક્ર, બુધ, અથવા ગુરુ અથવા એ ત્રણ ગ્રહોનો સમાગમ કે દ્રષ્ટી ન હોય તો બાળક મૃત્યુ પામશે.

સારાવળી ગ્રંથમાં પણ ઉપર પ્રમાણે કહેતાં એ વિશે એટલું વધારે કહેછે કે આ જોગમાં પાંચમો બળવાન જોઇએ.

ઉપરના રીષ્ટયોગથી બાળકનું મૃત્યુ ક્યારે થાય તે બાબત.

ઉપર લખેલા સર્વ રીષ્ટયોગમાં કેટલેક કેટલાં બાળકના મૃત્યુનો વખત કહેલો છે અને કેટલેક કેટલાં કહેલો નથી. હવે જે રીષ્ટયોગમાં બાળકના મૃત્યુનો જોગ કહેલો નથી તે બાળકના મૃત્યુનો નીચે પ્રમાણે વખત મુકરર કરવો.

જે જે ગ્રહોના આધારે રીષ્ટયોગ થયો હોય તે ગ્રહોમાં સર્વથી કયો ગ્રહ બળવાન છે તે નક્કી કરવું. પછી આ ગ્રહ જન્મકુંડળીમાં કઇ રાશિમાં બેઠો છે, તે જોઇ તે રાશિમાં ફરતો ફરતો રોજનો ચંદ્ર આવે એટલે પંચાગમાં તે રાશિનો ચંદ્રમા જે દિવસે થતો હોય તે દહાડે બાળકનું મૃત્યુ જાણવું.

૨. ૧ીજી જન્મકુંડળીમાં જે રાશિમાં ચંદ્રમા બેઠો હોય તે રાશિનો પાછો ફરીને પંચાગમાં જે દિવસે ચંદ્રમા થાય તે દિવસે બાળકનું મૃત્યુ જાણવું.—૬-રીને તેની તે રાશિનો ચંદ્રમા ઘણુંકરીને ૨૭ દિવસે થાયછે.

૩. ૩ીજી જન્મકુંડળીના લક્ષ્મી રાશિનો પંચાગમાં બ્યારે ચંદ્રમા થાય તે દિવસે બાળકનું મૃત્યુ જાણવું.

ઘણા આચાર્યોનો આ વિશે નીચે પ્રમાણે મત છે.

ઉપર જણાવેલી ત્રણ રીતી પ્રમાણે મરણનો વખત કાયમ કરનારો ચંદ્રમા ૬૨ ગણીને તે તે રાશિનો થાય છે પણ જે વખતે ઉપર બતાવેલી રાશિનો

ચંદ્રમા બળવાન થઇને આવે અને આ ચંદ્રમાને પાપગ્રહો દેખે ત્યારે બાળક મૃત્યુ પામશે. આ નીચમ એક વર્ષની અંદર લાગુ પાડવો કેમકે આવી ભતના રીટબેગનો અવધી એક વર્ષનો મુકેલો છે એટલે એક વરસથી વધારે તે બાળક જીવી શકતું નથી.

રીટ પ્રકરણ સંપૂર્ણ.

રીટ ભંગ યોગ.

૧ ઉદય પામેલો અને બળવાન ગુરુ જન્મકુંડળીમાં લક્ષમાં રહેલો હોયતો તમામ ભતના રીટનો ભંગ કરેછે જેમકે શંકરને બાંસીથી કરેલો દંડ વરત ધણા અધાર પાપકર્મનો નાશ કરે છે.

૨ જન્મકુંડળીમાં લક્ષનો સ્વામી ધણો બળવાન હોય અને તેને કેંદ્રમાં રહેલાં સર્વ શુભગ્રહો દેખતા હોય તેમજ કોઈ પાપગ્રહ લક્ષના સ્વામીને દેખતા ન હોયતો રીટ યોગનો ભંગ થાય છે. એટલુંજ નહીં પણ તે માણસ સારા ગુણવાલો ધણી લક્ષ્મી અને સમૃદ્ધી સાથે ધણી લાંબી આયુરદા ભોગવે છે.

૩ જન્મકુંડળીમાં ચંદ્રમા આઠમે રહેલો હોય પણ દેખાંડ કુંડળીમાં બુધ, ગુરુ કે શુકની રાશિનો ચંદ્રમા હોયતો રીટયોગનો ભંગ થાયછે.

૪ જન્મકુંડળીમાં ચંદ્રમા પુરુષ કળાનો અને શુભગ્રહની રાશિનો હોય તેમજ શુભગ્રહની કર્તરીવાળો હોયતો રીટયોગનો ભંગ થાયછે. તેમાં વળી ચંદ્રઉપર શુકની દ્રષ્ટી હોયતો જરૂર રીટભંગ થાય એટલુંજ નહીં પણ તે માણસ ધણો સુખી થાય છે.

૫ જન્મકુંડળીમાં બુધ, શુક્ર કે ગુરુ એમાંથી એક પણ ગ્રહ બળવાન થઈને કેંદ્રમાં બેઠો હોયતો રીટભંગ થાયછે. કદી આ ગ્રહની સાથે કોઈ પણ પાપ ગ્રહ રહેલો હોય તોપણ હરકત નથી.

૬ જન્મકુંડળીમાં ચંદ્રમા છઠે રહેલો હોય પણ તે દેખાંડ કુંડળીમાં ગુરુ, શુક્ર કે બુધની રાશિનો હોયતો જેમ સાપે કરડેલા માણસને ગરૂડ પક્ષી બચાવેછે તેમ જરૂર રીટનો ભંગ થાયછે.

૭ પુરુષ કળાવાળો ચંદ્રમા શુભગ્રહની કર્તરીવાળો હોય તો જેમ ગરૂડપક્ષી સાપનો નાશ કરેછે તેમ રીટનો નાશ થાયછે.

૮ ચંદ્ર બળવાન હોય શુકલપક્ષમાં રાત્રીએ અને કશ્મપક્ષમાં દીવસે જન્મ હોય, આ ચંદ્રમા જન્મકુંડળીમાં છઠે કે આઠમે હોય તોપણ રીટનો ભંગ થાયછે.

૯ સંપૂર્ણ કળાનો ચંદ્રમા હોય તેને કેંદ્રમાં રહેલો બળવાન ગુરુ દેખતો હોયતો રીટનો ભંગ થાયછે.

૧૦ જન્મકુંડળીમાં શુભઅહની રાશિમાં ગુરુ, ચંદ્ર, શુક્ર અને બુધ બેઠા હોય અથવા એ અહો નવમાંશકુંડળીમાં અથવા દેખકાંડ કુંડળીમાં શુભઅહની રાશિનાં હોયતો રીષ્ટ યોગનો ભંગ થાય છે જેમકે પરમેશ્વરના સંરક્ષણથી પાપનો નાશ થાય છે તે પ્રમાણે રીષ્ટનો નાશ થાય.

૧૧ જન્મકુંડળીમાં જે રાશિનો ચંદ્રમા હોય તે રાશિનો સ્વામી કેંદ્રમાં શુભ અહોના સમાગમ કે દ્રષ્ટીવાળા હોય તોપણ રીષ્ટયોગનો ભંગ થાયછે.

૧૨ તમામ ૫૩ વર્ગની કુંડળીયોમાં શુભઅહની રાશિમાં સર્વે પાપઅહો બેઠા હોય તેગજ શુભઅહ પણ બેઠા હોય. આ પાપઅહોને જન્મકુંડળીમાં સર્વે શુભઅહ દેખતા હોયતો રીષ્ટભંગ થાય. જેમ પ્રતીવંતા સ્ત્રી પાપનો નાશ કરેછે તેમ રીષ્ટનો નાશ થાય.

૧૩ જન્મકુંડળીમાં ૩, ૬, ૧૧ મા ભાવે રાહુ હોય અને તેને સર્વ શુભ અહો દેખતા હોય તો રીષ્ટને નાશ કરેછે. જેમકે આકાશના વ્રક્ષને પવન ઉડાવી મુકે છે તેમ રીષ્ટને ઉડાવી મુકેછે.

૧૪ જન્મકુંડળીમાં શીરશોદયા રાશિમાં તમામ અહો રહેલા હોયતો રીષ્ટયોગનો નાશ થાય છે. જેમકે અમ્મીમાં પરેલું ધી નાશ પામે છે.

૧૫ જન્મકુંડળીમાં જીત પામેલો શુભઅહ શુભઅહની દ્રષ્ટીવાળો લગ્નમાં હોયતો રીષ્ટયોગનો નાશ થાય. જેમકે જોરવાળો પવન ઝાડનો નાશ કરેછે તેમ રીષ્ટ નો નાશ થાય.

૧૬ બળવાળો એટલે પૂર્ણ કળાવાળા ચંદ્રમાને સર્વ અહો દેખતા હોય તો રીષ્ટયોગનો નાશ થાય છે જેમકે પ્રસન્ન થએલો રાત્ર ગુનાને માફ કરેછે તેમ.

૧૭ કોષ્ટ પણ રીતે રીષ્ટયોગ થયો હોય અને કોષ્ટ પણ રીતે રીષ્ટભંગયોગ પણ થયો હોયતો રીષ્ટયોગનો ભંગ થયો જાયુવો.

૧૮ રીષ્ટ કરનારા અહો કરતાં રીષ્ટભંગ કરનારા અહો વધારે બળવાન હોય તો જરૂર રીષ્ટભંગ થશે એટલુંજ નહીં પણ ખીલકુલ પીડા પણ નહીં કરે.

૧૯ રીષ્ટભંગ કરનારા અહો કરતાં રીષ્ટયોગ કરનારા અહો વધારે બળવાન હોયતો ઘણી પીડા કરશે અને ગાંડ ગાંડ બચાવશે પણ રીષ્ટભંગ કરનારા અહોનીરબળ અસ્ત કે પાપથી પીડાએલાં હશેતો રીષ્ટનો ભંગ થશે નહીં આટલી સુ-મના ધ્યાનમાં રાખવી.

(૧૨૩)

પ્રકરણ ૪ થું.

રાજયોગ બાબત.

બૃહન્નતક ગ્રંથમાંથી.

રાજયોગ જણાવતા પહેલાં પ્રથમ આવી જાતના યોગો કેટલી જાતના છે, તથા તે શી રીતે જોવાય તે નીચે પ્રમાણે.

યોગ પાંચ પ્રકારના નીચે પ્રમાણે છે.

- ૧ રાશિગ્રહ યોગ—જેમકે મેષનો સૂર્ય હરકોઈ ભાવે બેઠો હોય તે પ્રમાણે જીભ ગ્રહો માટે પણ સમજવું.
- ૨ ભાવગ્રહ યોગ—જેમકે દશમે અથવા હરકોઈ ભાવે હરકોઈ ગ્રહ બેઠો હોય તે.
- ૩ ભાવરાશિ યોગ—જેમકે અમુક ભાવે અમુક રાશિ હોય તે.
- ૪ ભાવરાશિ ગ્રહયોગ—જેમકે આગીયારમા ભાવે સૂર્ય મેષનો હોય, તે પ્રમાણે જીભ ગ્રહોને માટે પણ સમજવું.
- ૫ ફક્ત ગ્રહયોગ—એટલે બે અથવા ત્રણ કે તેથી વધારે ગ્રહો બેગા બેગા હોય તે.

ઉપર પ્રમાણે પાંચ પ્રકારના યોગ છે. ને તેથી જન્મકુંડળીનો સંધનો ફળાદેશ જોવાય છે.

- ૧ જે યોગોમાં ફક્ત અમુક રાશિના ગ્રહોયકી યોગ ઉપજાવેલો હોયતો આ યોગ મૂળ જન્મકુંડળીમાં જોવા. જેમકે જાંચના, સ્વગ્રહીએટલે પોતાની રાશિના, મૂળ ત્રિકોણના અને મિત્રગ્રહની રાશિના ગ્રહોયકી ઉપજેલા યોગો.
- ૨ જે યોગોમાં ફક્ત અમુક ભાવે રહેલા ગ્રહોયકી યોગ ઉપજાવેલો હોય, તો આ યોગ ચલીત અથવા ભાવકુંડળીમાં જોવા. જેવાકે કેંદ્રમાં કે ત્રિકોણમાં કે ઉપચરસ્થાનમાં રહેલા ગ્રહોયકી ઉપજેલા યોગો.
- ૩ જે યોગમાં અમુક રાશિના અમુક ગ્રહો અમુક ભાવે બેઠેલા હોય, એવું જે યોગમાં ફરમાવેલું હોય, તો તે મૂળ જન્મકુંડળીમાં જોવા. જેમકે મન્કરનો મંગળ દશમા ભાવે હોય.
- ૪ ફક્ત રાશિયકી ઉપજેલા યોગો હોય, તેપણુ મૂળ જન્મકુંડળીમાં જોવા, જેમકે કર્ક લગ્ન હોય અથવા પાંચમા ભાવે ધન કે મીન રાશિ હોય.

૫ બે ત્રણ કે તેથી વધારે ગ્રહો ભેગા ભેડા હોય, તે પણ મૂળ જન્મકુડ-
ળીમાં જોવા.

ઉપર પ્રમાણે કયા કયા યોગો મૂળ જન્મકુડળીમાં જોવા તથા કયા કયા યો-
ગો ચક્રીત કુડળીમાં જોવા. તે ધ્યાનમાં રાખવાથી ચોક્કશ પ્રણાદીશ સમજાયછે.
તેથી ઉપર ખુલ્લી રીતે જણાવ્યું છે.

રાજ્યોગ વિષે યવનાચાર્ય ઋષિ કહેછે કે પાપગ્રહો થકી રાજ્યોગ ઉપજે-
લો હોય તો, તે રાજ્ય પાપ બુદ્ધિવાળો થશે, અને શુભગ્રહોથી રાજ્યોગ થયો
હશે તો; સદ્બુદ્ધિવાળો રાજ્ય થશે. પણ શુભ અને પાપ એ બંને ગ્રહોથી રાજ્ય-
યોગ થયો હોય તો કોઈ વખત સારી અને કોઈ વખતે સાધારણ બુદ્ધિવાળો રા-
જ્ય થશે. પણ જીવશર્મા આચાર્ય પોતાના મતમાં કહેછે કે જેની જન્મ કુડ-
ળીમાં પાપગ્રહથી રાજ્યોગ ઉપજેલો હોય તો તે માણસ રાજ્ય થાય નહિ. પ-
ણુ ધનવાન, ક્રોધી, અને ટંટાખોર થશે. મતલબ કે તે રાજ્ય જોયો થશે પણ રા-
જ્ય નહિ. પણ મણીત્યાચાર્ય તથા વરાહમીરઆચાર્યનો મત યવનાચાર્ય ઋષિ-
ના મતને મળતો છે.

લઘુજાતક ગ્રંથમાં લખેલું છે કે ત્રણ કે ચાર ગ્રહો જીંચ રાશિના કે મૂળ
ત્રિકોણ રાશિના કે પોતાની રાશિના હોય તો રાજ્યના કુળમાં જન્મ પામેલો મા-
ણસ રાજ્ય થાય, પણ જીભ કુળમાં જન્મ પામેલો રાજ્ય થાય નહિ, પણ ધન-
વાન કે સુખી થાય છે.

પાંચ કે તેથી વધારે ગ્રહો જીંચ રાશિના કે પોતાની રાશિમાં કે મૂળ ત્રિ-
કોણ રાશિના હોય, તો ગમે તે કુળમાં જન્મેલો માણસ હોય, તોપણ ખચિત
રાજ્ય થશે, એમાં જરાપણ સંદેહ નાણુવો નહિ. પણ આ ગ્રહો પુરેપુરા બળ-
વાન કે ઉપર કહેલા અધિકારવાળા હોવા જોઈએ. જેમકે જીંચતો ગ્રહ-એટલે બ-
રાજ્ય જીંચ રાશિના જીંચના અંશમાં તે ગ્રહ હોવો જોઈએ. તેમજ મૂળ ત્રિકો-
ણ એટલે મૂળ ત્રિકોણના જે ઐશી કહેલા છે તે ઐશીમાં બરાજ્ય તે ગ્રહ હો-
વો જોઈએ તેમજ તે ગ્રહ અસ્તનો, કે યુદ્ધમાં હારેલો ન હોવો જોઈએ.

સૂર્ય, મંગળ, ગુરુ, અને શનિ એ ચાર ગ્રહો અગર એ ચારમાંથી ત્રણ
ગ્રહો પરમજીવના જે માણસની કુડળીમાં હોય અને તેમાંનો એક લગ્નમાં રહે-
લો હોય તો તે માણસ રાજ્ય થાય.

જીંચ રાશિના જીંચના ઐશીની અંદર જે ગ્રહો હોય તે પરમજીવના ક-
હેવાય છે.

ઉપરના ચાર ગ્રહો-સૂર્ય, મંગળ, ગુરુ, અને શનિ એ ચાર ગ્રહોમાંથી એ-

કને લક્ષમાં મૂકતાં ઉલટ પાલટ ફેરવણી કરતાં ચાર યોગો ઉપજે છે. જેમકે-લ-
ક્ષમાં સૂર્ય હોય તો તે એક યોગ, અને લક્ષમાં ગંગળ હોય તો તે બીજો યો-
ગ, અને લક્ષમાં ગુરુ બેઠો હોય તો તે ત્રીજો યોગ, અને લક્ષમાં શનિ બેઠો
હોય તો ચોથો યોગ થાય, અને ઉપરના ચાર ગ્રહોમાં ત્રણ ઊંચના ગ્રહોમાંથી
એક એકને લક્ષમાં રાખી ચરસ પરસ એ ત્રણ ગ્રહોની ફેરવણી કરતાં પાર-
જાતના રાજયોગ થાય છે. તેમાં ઉપરના ચાર રાજયોગ મેળવતાં સોળ જાતના
રાજયોગ થાય છે.

ઉપરના ચાર ગ્રહોમાંથી કોઈપણ એ અગર એક ગ્રહ ઊંચનો હોય તથા
ચંદ્ર સ્વગ્રહી હોય અને એમાંનો એક ગ્રહ લક્ષમાં બેઠો હોય તો રાજ થાય.

ઉપરના ચાર ગ્રહોમાંથી કોઈપણ એ ગ્રહ ઊંચનો અને ચંદ્ર સ્વગ્રહી એ
રીતે ત્રણ ગ્રહોમાં એક લક્ષમાં રાખી ફેરવણી કરતાં પાર જાતના રાજયોગ ઉપજે છે.

ઉપરના ચાર ગ્રહોમાંથી કોઈપણ એક ગ્રહ ઊંચનો લક્ષે સ્થાપન કરી ત-
થા ચંદ્રને સ્વગ્રહનો રાખી ફેરવણી કરતાં ચાર જાતના રાજયોગ ઉપજે છે. એમ
કરી સોળ જાતના રાજયોગ ઉપજે છે, અને સઘળા ગણી બત્રીસ જાતના ઉપ-
ર પ્રમાણે રાજયોગ પ્રગટ કીધા છે.

વર્ગાતમ રાશિનું લક્ષ હોય અને તેને ચંદ્ર સિવાય કોઈપણ ચાર પાંચ અ-
ગર છ ગ્રહો જેની જન્મકુંડળીમાં દેખાતા હોય તો તે માણસ રાજ થાય છે.

ઉપરના યોગમાં લક્ષને ચંદ્રમા દેખતો હોય, અગર ન દેખતો હોય પણ તે-
ને ગણવો નહિ.

લક્ષને બદલે ચંદ્રમા વર્ગાતમ રાશિનો હોય અને તેને કોઈ ચાર પાંચ અ-
ગર છ ગ્રહો જન્મ કુંડળીમાં દેખાતા હોય તો તે માણસ પણ રાજ થાય.

વર્ગાતમ લક્ષ ઉપર કોઈપણ ચારગ્રહોની દૃષ્ટી લાવતાં ફેરવણીથી પંદર રા-
જયોગ થાય છે, અને પાંચગ્રહની દૃષ્ટી લાવતાં છ યોગ ઉપજે છે. તથા છ ગ્ર-
હની દૃષ્ટી લાવતાં એક યોગ ઉપજે છે. એ રીતે કુલ બાવીસ જાતના રાજ યોગ
થાય છે.

ઉપર પ્રમાણે જેવી રીતે લગ્ન ઉપરથી બાવીસ જાતના રાજયોગ પેદા થ-
યા તેવીજ રીતે લગ્નને બદલે વર્ગાતમના ચંદ્ર ઉપરથી પણ બાવીસ જાતના રા-
જયોગ ઉપજે છે. એમ લગ્ન અને ચંદ્રમા ગણી ૪૪ જાતના રાજયોગ થયા.
અને બારે રાશિમાં વર્ગાતમ લક્ષ તેમજ બારે રાશિમાં વર્ગાતમ ચંદ્રને દાખલ ગણુ-
તાં કુલ ૫૨૮ જાતના રાજયોગ થાય છે કેમકે ૪૪ ને બારે ગુણુતાં ૫૨૮ થાય
છે. આ પ્રમાણે માંડવ્ય ઋષિ કહે છે.

શનિ કુમ્ભ રાશિનો, સૂર્ય મેષ રાશિનો, અને ચંદ્રમા વરખ રાશિનો એ રીતે ત્રણુ ગ્રહગાંથી એકને લગ્નમાં મૂકી બાકીના બે ગ્રહની ફેરવણી કરતાં ત્રણુ જાતના રાજ્યોગ ઉપજે છે. આ ત્રણુ યોગમાં ઉપરના ત્રણુ ગ્રહો ઉપરાંત બુધ મિથુન રાશિનો, ગુરુ સિંહ રાશિનો, અને મંગળ વ્રશ્ચિક રાશિનો હોય તો રાજ્યોગ થાય.

ચંદ્રમા અને શનિ એ બે ગ્રહો ઊંચના હોય પરંતુ તે બેમાંથી એક લક્ષમાં આવે એવી રીતે બે જાતના રાજ્યોગ બને છે. આ બે ગ્રહો સિવાય બુધ અને સૂર્ય કન્યા રાશિના હોય ને તુલા રાશિનો શુક્ર હોય, અને મેષનો મંગળ હોય, અને કર્કનો ગુરુ હોય તોજ આ રાજ્યોગ બને છે. આ રીતે પાંચ જાતના રાજ્યોગ માંડવ્ય ઋષિ તથા બદ્રાયણ મુનિ ઉપજાવે છે.

મકર લક્ષમાં મંગળ અને શનિ હોય, તથા ધનરાશિમાં સૂર્ય તથા ચંદ્રમા બારમે બાવે હોય તો રાજ્યોગ થાય છે.

મકર લક્ષમાં ચંદ્રમા અને મંગળ હોય તથા ધનરાશિનો બારમે સૂર્ય હોય તો રાજ્યોગ જાણવો.

લક્ષમાં મેષ રાશિનો સૂર્ય હોય, સાતમા બાવે તોલારાશિનો ચંદ્રમા અને શનિ હોય અને નવમે ધનરાશિનો ગુરુ હોય તો રાજ્યોગ જાણવો.

લક્ષમાં વરખ રાશિનો ચંદ્ર બેઠો હોય, સિંહનો સૂર્ય ચોથા બાવે હોય, વ્રશ્ચિકનો ગુરુ સાતમા બાવે હોય, અને કુંભરાશિનો શનિ દશમા બાવે હોય તો નક્કી રાજ્યોગ જાણવો.

લગ્નમાં મકર રાશિનો શનિ હોય મીન રાશિનો ચંદ્ર ત્રીજા બાવે હોય મિથુન રાશિનો મંગળ છઠે હોય, કન્યારાશિનો બુધ નવમે હોય, અને ધનરાશિનો ગુરુ બારમે હોય અને બાકી રહેલા સૂર્ય અને શુક્ર હરકાષ્ટ રાશિના ગમે તે બાવે બેઠા હોય તો રાજ્યોગ જાણવો. આ જોગમાં જન્મેલો માણસ ધણા સારા ગુણુવાળો, ધણી કીર્તિવાળો, બુદ્ધિશાળી અને સુખી રાજા થાય.

લગ્નમાં મીન રાશિનો સૂર્ય હોય, ધનરાશિનો ચંદ્રમા અને ગુરુ દશમે બાવે હોય મંગળ મકર રાશિના ૧૫ અંશ સુધીનો અગીયારમા બાવે હોય તો રાજ્યોગ થાય.

કન્યા લગ્નમાં બુધ હોય, ધનરાશિના ચોથા બાવે ચંદ્રમા તથા ગુરુ હોય અને મકર રાશિના ૧૫ અંશ સુધી મંગળ પાંચમા બાવે બેઠો હોય તો પણ રાજ્યોગ જાણવો. આ જોગમાં જન્મેલો માણસ ભાગ્યશાળી રાજા થાય છે.

કન્યા લગ્નમાં બુધ હોય, ધનરાશિના ચોથા બાવે ચંદ્ર, ગુરુ, અને શુક્ર હોય તથા મકર રાશિના પાંચમાબાવે મંગળ અને શનિ હોય તો રાજ્યોગ જાણવો.

મીન લગ્નમાં ચંદ્રમા હોય, સિંહનો સૂર્ય છડા બાવે હોય, મકરનો મંગળ અગ્નીયારમા બાવે હોય, અને કુંભનો શનિ પ્યારમા બાવે બેઠો હોયતો રાજ્યોગ જાણવો.

મેષ લગ્નમાં મંગળ હોય અને કર્કનો ગુરૂ ચોથા બાવે બેઠો હોય તો રાજ્યોગ જાણવો.

કર્ક લગ્નમાં ગુરૂ હોય અને મેષરાશિનો મંગળ દશમા બાવે બેઠો હોયતો રાજ્યોગ જાણવો.

કર્ક લગ્નમાં ગુરૂ હોય અને વરુણ રાશિના અગ્નીયારમા બાવે ચંદ્રમા, બુધ, અને શુક્ર હોય તથા મેષ રાશિનો સૂર્ય દશમા બાવે હોય તો રાજ્યોગ જાણવો. આ યોગમાં જન્મેસો માણસ ધણા પરાક્રમવાળો રાજા થાય.

મીન લગ્નમાં ચંદ્રમા હોય, સિંહ રાશિનો સૂર્ય છટ્ટે હોય, મકર રાશિનો મંગળ અગ્નીયારમા બાવે હોય, અને કુંભ રાશિનો શનિ પ્યારમે હોય તો રાજ્યોગ જાણવો.

મકર લગ્નમાં શનિ હોય, મેષનો મંગળ ચોથા બાવે હોય, મિથુનનો બુધ છટ્ટે હોય, કર્કનો ચંદ્ર સાતમે બેઠો હોય, સિંહ રાશિનો સૂર્ય આઠમે બાવે બેઠો હોય, અને તોલ્લાનો શુક્ર દશમા બાવે બેઠો હોય તો રાજ્યોગ જાણવો.

કન્યા લગ્નમાં બુધ બેઠો હોય, મકરના પાંચમા બાવે મંગળ અને શનિ બેઠો હોય, મીન રાશિના ચંદ્રમા અને ગુરૂ સાતમા બાવે બેઠો હોય, તથા મિથુન રાશિનો શુક્ર દશમા બાવે બેઠો હોય તો રાજ્યોગ જાણવો. આ યોગમાં જન્મેલ માણસ ગુણવાન, કીર્તિવાળો, ધનવાન, અને પરાક્રમી રાજા થાય.

ઉપર જણાવેલા તમામ રાજ્યોગમાં નીચ કુળમાં જન્મેસો માણસ હોય તો પણ રાજા થાય, તો પછી રાજવંશમાં જન્મેસો રાજા થાય એમાં નવાધ નથી.

હવે પછી જે રાજ્યોગ લખવામાં આવશે તે રાજ્યોગમાં તો પ્રમત રાજવંશમાં જન્મેસો માણસજ રાજા બનશે. પણ તે સિવાય બીજા કુળમાં જન્મેલા માણસને રાજ્યોગ થયો હોય તોપણ રાજા બનશે નહિ. પણ રાજાના વૈભવવાળો એટલે રાજા જેવો થશે.

ઉપર કહેલા રાજ્યોગમાં તથા હવે પછી જે રાજ્યોગ કહેવાશે તે યોગોમાં જે ગ્રહો વિષે કાંઈ પણ જણાવેલું ન હોય તે ઠેકાણે એમ સમજવું કે તે ગ્રહ હરકાઈ બાવે ગમે તે રાશિનો સમાજવો.

પોતાના જીવ કે મૂળ ત્રિકાળમાં રહેલા ત્રણ કે ચાર ગ્રહો જેની જન્મકુંડળીમાં બળવાન હોય તો રાજ્યોગ જાણવો. પણ આ રાજ્યોગમાં જન્મેસો માણસ રાજવંશનો હોય તોજ રાજા થશે. પણ બીજા કુળમાં જન્મેસો માણસ પ્રમત ધનવાળો થશે. ત્રણ કે ચાર ગ્રહો તમામ જીવના હોય, અગર તમામ મૂ-

ળ ત્રિકોણના હો, અગર કેટલાક ઊંચના અને કેટલાએક મૂળ ત્રિકોણના હોય તોપણ રાજયોગ છે.

ઉપર પ્રમાણે પાંચ કે છ ગ્રહો ઊંચના કે મૂળ ત્રિકોણના અગર એ બેના મળીને હોય તો ખચીત રાજયોગ જાણવો. આ યોગમાં જન્મેલો માણસ કદી નીચ કુળમાં જન્મેલો હશે તો પણ ખચીત રાજ થશે. એમાં શંકા નહીં.

રાજવંશમાં જન્મેલા માણસને એક અગર બે ગ્રહો ઊંચના કે મૂળ ત્રિકોણના હશે તો રાજ નહિ થાય. પણ ધનવાળો થશે, અથવા રાજ જેવો થશે. વળી ત્રણ ગ્રહો ઊંચના કે મૂળ ત્રિકોણના હશે પણ નિર્બળ હશે તોપણ તે માણસ રાજ નહિ થાય પણ રાજ જેવો ધનવાળો થશે.

જળવાન કે નિર્બળ ગ્રહનું લક્ષણ આગળ અમે ઘણે ઠેકાણે કહી ગયા છીએ.

હવે નીચ કુળમાં જન્મેલા માણસને ત્રણ કે ચાર ગ્રહો ઊંચના કે મૂળ ત્રિકોણના હોય તો અગર પાંચ કે છ ગ્રહો ઊંચના કે મૂળ ત્રિકોણના હોય પણ નિર્બળ હોય તો તે માણસ રાજ નહિ થાય. પણ રાજ જેવા વૈભવ વાળો થશે.

મેષ લગ્નમાં સૂર્ય અને ચંદ્રમા હોય, મકરનો મંગળ દશમા ભાવે બેઠો હોય અને ધનરાશિનો ગુરૂ નવમા ભાવે જે રાજકુળના માણસની કુંડળીમાં હોય તે રાજ થશે. અને તે સિવાયના બીજા ધનવાળા થશે. આ વિષે આદરાયણ મુનિ મત બેદથી નીચે પ્રમાણે કહે છે.

મેષ રાશિનો લગ્ન ચંદ્ર, સિંહરાશિનો પાંચમે સૂર્ય, ધનરાશિનો નવમે ગુરૂ, મકરરાશિનો દશમા ભાવે મંગળ, અને કુંભરાશિનો અગ્રીયારમા ભાવે શનિ બેઠો હોય તો રાજયોગ જાણવો.

કુંભ અગર કર્ક લગ્ન હોય અને શુક્ર ચોથા ભાવે પોતાની રાશિનો હોય, ચંદ્રમા નવમા ભાવમાં હોય, અને જાડીના ગ્રહો લગ્ન ત્રીજા અને અગ્રીયારમા ભાવે એમ ગમે ત્યાં બેગા અગર જુદા જુદા રહેલા હોય તો રાજવંશી માણસ આ યોગમાં જન્મેલો રાજ થાય, અને બીજા કુળમાં જન્મેલો ધનવાન થાય.

રાજવંશી માણસની જન્મકુંડળીમાં જળવાન બુધ લગ્નમાં હરકોઈ રાશિનો હોય અને જળવાન ગુરૂ તથા શુક્ર હરકોઈ રાશિના નવમે ભાવે અગર ચોથા ભાવે બેઠો હોય અને જાડીના ગ્રહો સૂર્ય, ચંદ્ર, મંગળ, અને છનિ એ ચાર ગ્રહો નવમે, બીજા, ત્રીજા, છઠા, અગ્રીયારમે, કે દશમા ભાવે એ ભાવમાંથી હરકોઈ ભાવે બેગા કે જુદા જુદા બેઠો હોય તો ધર્મમાં રાજ થાય.

વરુણ લગ્નમાં ચંદ્રમા હોય, મિથુનનો ગુરૂ બીજા હોય, તુલાનો શનિ છઠા

હોય, અને સૂર્ય, મંગળ, બુધ, ને શુક્ર મીન રાશિના અગીયારમા ભાવે બેઠા હોય તો રાજવંશી માણસ રાજ થાય.

લગ્ને શનિ, ચોથે ગુરુ, દશમે ચંદ્રમા, અગીયારમે સૂર્ય અને હરકોષ્ઠ ભાવે મંગળ, બુધ, અને શુક્ર બેઠા હોય, તો રાજવંશી માણસ આયોગમાં જન્મેલો હોય તો રાજ થાય. અને બીજા કુળનો ધનવાન થાય.

દશમાભાવે ચંદ્રમા, અગીયારમા ભાવે શનિ, લગ્નમાં ગુરુ, બીજા મંગળ, અને બુધ, ચોથે ભાવે શુક્ર અને સૂર્ય હરકોષ્ઠ રાશિનો હોય, તો રાજવંશી માણસ રાજ થાય, અને બાકીના ધનવાન થશે, એ નક્કી બાબતું.

લગ્નમાં મંગળ અને શનિ હોય, ચોથે ચંદ્ર બેઠો હોય, સાતમાભાવે ગુરુ બેઠો હોય, નવમા ભાવે શુક્ર બેઠો હોય, દશમા ભાવે સૂર્ય બેઠો હોય, અને અગીયારમા ભાવે બુધ હરકોષ્ઠ રાશિનો હોય તો સજવંશી માણસ રાજ થાય ને બીજા ધનવાન થાય.

રાજયોગનું કુળ ક્યારે મળશે તે બાબત.

જે કુંડળીમાં રાજયોગ થયો હોય તે યોગમાં જે ગ્રહ દશમાભાવે બેઠા હોય તેની મહાદશા અંતર દશામાં રાજ મળશે. અને જે દશમે કોઈ ગ્રહ ન હોય તો લગ્નમાં જે ગ્રહ બેઠો હોય તેની મહાદશા અંતર દશામાં રાજ મળશે.

લગ્ન અને દશમે એ બે ઠેકાણે ગ્રહો બેઠાં હોય તો તેમાંથી જે વધારે બળવાન હોય તેની મહાદશા અંતર દશામાં રાજ મળશે.

લગ્ન અગર દશમે એ બેમાંથી એકે ઠેકાણે કોઈ ગ્રહ બેઠો ન હોય તો જન્મકુંડળીમાં સર્વે કરતાં જે ગ્રહ વધારે બળવાન હોય તેની મહાદશા અંતર દશામાં રાજ મળશે.

આખી ઉમરમાં આ ગ્રહની મહાદશા આવવાનો સંભવ ન હોય તો તે ગ્રહના મિત્ર ગ્રહની મહાદશામાં પોતાની અંતર દશા આવે ત્યારે રાજની પ્રાપ્તિ થાય.

ઉપર પ્રમાણે રાજ મળેલું છતાં પણ જન્મ કુંડળીમાં જે ગ્રહ નીચેનો અગર શત્રુ ગ્રહની રાશિનો હોય તો તેની મહાદશા અંતર દશામાં તે માણસ રાજબ્રષ્ટ થશે. રાજબ્રષ્ટ કરનારી દશાને હોદ્દા શંકાય દશા કહે છે.

લગ્નમાં બુધ અને શુક્ર રહેલા હોય, સાતમા ભાવે શનિ હોય અને દશમા ભાવે સૂર્ય રહેલો હોય, એ રીતે એ ગ્રહો હરકોઈ રાશિમાં જન્મકુંડળીમાં બેઠા હોય તો તે માણસ કદી નિર્ધન હોય તોપણ વૈભવી અને સુખી થાય.

ઉપરના યોગમાં કોઇ ઋષિ મત્તભેદથી એમ કહે છે કે સૂર્ય, અને બુધ, અને શુક્રની રાશિનું લક્ષ હોય અને દશમે સૂર્ય અને બુધ બેઠા હોય અને લગ્ને પુર અને શુક્ર બેઠા હોય તો આ યોગ ઉપજેછે.

આ યોગો વિષે આચાર્ય વરાહમીર લખેછે કે બુધ અને શુક્રને સૂર્યથી ચાર રાશિનું અંતર આવે છે, તે સંભવે નહિ. પણ આગળના ઋષિના ગ્રંથમાં આ જોગ લખેલા છે તેમ હાલમાંતો એ પ્રમાણે આવવાનો સંભવ નથી પણ કાળાંતરે તેમ આવવાનું હશે ત્યારેજ પૂર્વના આચાર્યોએ લખ્યું હશે.

શુભઅહની રાશિઓ બળવાન થઈને કેંદ્રમાં આવેલી હોય ને પાપ અહની રાશિમાં પાપ અહો જન્મ કુંડળીમાં હોય તો તે માણસ ચોરનો રાજ થાય અથવા નીચ જાતમાં ઉપરીપણું પામે તથા નિધનવાળો થાય. આ જોગમાં કોઈક પંડિત મત્ત ભેદથી કહેછે કે, જેની જન્મકુંડળીમાં શુભ અહો કેંદ્રમાં બળવાન હોય તો આ જોગ થાયછે. પણ તેને ગાર્ગભગવાન અયોગ્ય ઠરાવી જણાવે છે કે પાપ અહો પાપ અહની રાશિમાં હોય અને શુભ અહોની રાશિઓ કેંદ્રમાં બળવાન ન હોય તો આ માણસ ચોરનો અધિપતિ થાય છે.

ઉપર જણાવેલા રાજયોગમાંથી જે રાજયોગ કોઈ અસંભવિત માણસને ઉપજ્યો હોય તો તે માણસને રાજ મળે. અને કદી રાજ મળવાનો સંભવ ન હોય તો તે માણસનું આયુષ થોડું સમજવું. કારણકે આ પ્રમાણે ધણા યોગી અથવા પુણ્યશાળી પ્રાણીઓ પોતાના પ્રારબ્ધ કર્મની કોઈ જાતની ખામીને લીધે અવતાર પુરો કરવા સાર જન્મે છે અને થોડા વખતમાં પોતાનો દેહ છોડી દે છે એ નક્કી સમજવું.

જન્મકુંડળીઓ.

નીચે લખેલા મહાત્માઓની જન્મકુંડળીનું ફળ બૃહજ્જાતક, જાતકાભરણ, સર્વાર્થ ચિંતામણી, હોરાસ્ત, હોરામકરંદ, યોગાધિકાર, તથા મહા પારાશરનામના ગ્રંથોના આધારથી નીચે પ્રમાણે લખેલા છે.

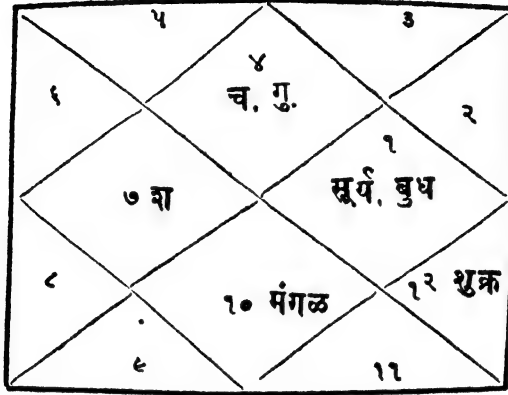
શ્રી રામચંદ્ર મહારાજની જન્મકુંડળી.

ત્રેતાયુગમાં ચૈતર સુદ ૯ ને ચંદ્રવાર, પુષ્પ નક્ષત્રમાં જન્મ થતા જન્મ કુંડળી ઉપરથી દશરથ રાજાને રાશિચરે ભવિષ્ય કીધું કે આ મહાન પરાક્રમી

(૧૩૧)

ધશે. અને મોટા બળવાન રાજ રૂપી શત્રુનો નાશ કરશે. અને પૃથ્વીમાં રાજનો જયધ્વજ પાંધશે, તે ભોકમાં પૂજશે.

જન્મ કુંડળી નીચે પ્રમાણે.

ઉપરની કુંડળીમાં પાંચ મહો જોવાના છે ચંદ્ર પોતાની રાશિનો છે. અને બુધ રશમે છે. એટલે ૭ મહો કેંદ્રમાં છે, અને એક ત્રિકોણમાં છે.

ઉક્તંચ યોગાધિકાર ગ્રંથે.

પંચાધિકાજન્મનિલેચરાશ્વેત્સ્વોચ્ચસ્વગેહેષુચસંસ્થિતાઃસ્યુઃ॥

પરાક્રમાયુઃકરતોનૃપઃસ્યાદ્દનીજયીર્ધર્મધુરંધરઃસ્યાત્ ॥૧॥

અર્થ.

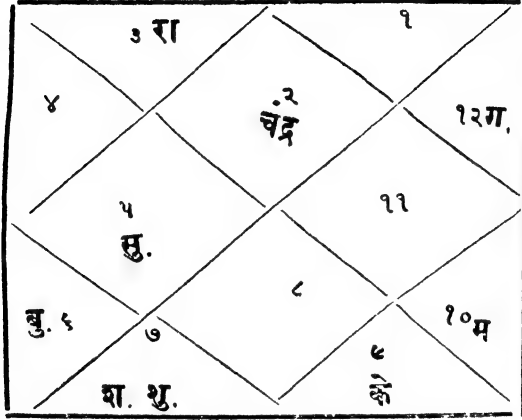
જન્મકુંડળીમાં જોવાના અને પોતાની રાશિના પાંચથી વધારે મહો હોયતો તે માણસ ધણો પરાક્રમી, ધનવાળો, ધણીકીર્તિવાળો, ધણી જાતના બળવાન શત્રુ સાથે યુદ્ધ કરી, જય મેળવનારો, ધર્મધુરંધર મહાત્મા થાય. વળી ભાગ્યશાળી અને સત્યવાદી ચક્રવર્તી રાજ થાય.

શ્રી કૃષ્ણ ભગવાનની જન્મ કુંડળી.

હાપર ઉત્તરતાં આવણુ વહી ૮ ને વાર બુધ રોહણી નક્ષત્રમાં કૃષ્ણનો જન્મ થતાં જન્મકુંડળી ઉપરથી ગર્ગાચાર્ય ઋષિએ નંદજીને ભવિષ્ય કીધું કે બળવાન જાતે જન્મના મહો આવ્યા છે. તો એ મહાન પુરુષ ધણી કીર્તિ પામશે. શત્રુનો નાશ કરશે તે ધણું સુખ ભોગવશે. અનંત ગુણવાન.

ધરો. અને દુનિયામાં પૂજાશે.

જન્મ કુંડળી.

ઉપરની કુંડળીમાં તમામ ગ્રહો ઉંચના કે પોતાની રાશિમાં બેઠેલા છે. માટે શ્રીરામચંદ્રજી મહારાજની જન્મ કુંડળીયોતો યોગ આ કુંડળીને લાયુ છે. તથા તે ઉપરાંત શ્રીકૃષ્ણ ચરીત્રમાં નીચે પ્રમાણે લખ્યું છે.

દૃષેશશીલ્લીજનમોહકોંગેકુટુંબનાશીલનગસ્તમશ્ચ॥

તુર્યેરવિઃ સ્યાત્પિતૃત્વંબહર્તાવિહુમજોજ્ઞશ્ચસુતેપ્રપંચી॥૧॥

મૃગુઃસમંદોરિપૃગોઽરિહંતામાતૂલપક્ષયઙ્ગચ્ચચૌરઃ ॥

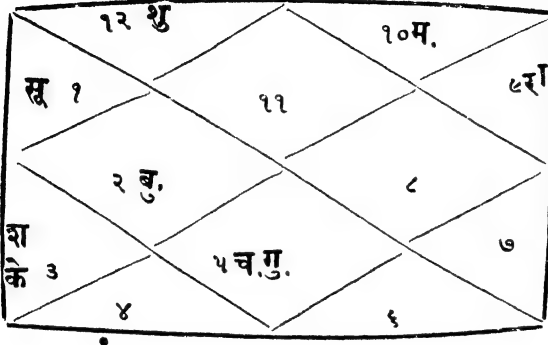
ભાગ્યેકુજોદંભરોયશસ્વીલામેગુર્જૈભવવાનમુરાંશી॥૨॥

અર્થ.

જેની જન્મ કુંડળીમાં વરખ રાશિનો ચંદ્ર લગ્ને હોય તે માણસ ધણી સ્ત્રીઓને મોહીત કરનારો ખીજો ભાવે રાહુ ઉંચનો છે. માટે પોતાના કુટુંબમાં ક્રેશ ઉપજવી નાશ કરનારો, ચોથે સૂર્ય સિંહ રાશિનો છે. માટે માત પિતાનાં બંધન છોડાવનારો, પાંચમે બુધ ઉંચનો છે માટે બહુ પ્રભવાળો અને પ્રપંચી તથા કપટી થાય. છઠા ભાવે તુલારાશિનો શુક્ર શેનિ સાથે છે માટે શત્રુનો અને મોશાળ પક્ષનો નાશ કરનારો અને માખણ ચોર થાય. નવમે ભાવે મંગળ ઉંચનો છે. માટે ખીજના અભિમાનને તોડનારો, અને કીર્તિવાળો થાય. અગીયા-

૨મે ભાગે ગુરૂ મીન રાશિનો છે માટે આ પુરૂષ દેવાંશી વૈભવવાળો, લક્ષ્મીવા-
ળો, ભાગ્યશાળી, પરાક્રમી, લાંબી ઉગરવાળો રાગધિરાજ થાય.

યુધીષ્ઠિરાજની જન્મકુંડળી.

ઉપરની કુંડળીમાં ત્રણ ગ્રહો ઉંચના છે. માટે રાજયોગ થાય છે. તથા
નીચે પ્રમાણે યોગ પણ થાય છે.

હેરા મકરંદગ્રંથે

તુંગેરવિવિંક્રમગોબલિષ્ટાભાગ્યેશ્વરોરાજ્યપતિશ્ચતુંગે॥

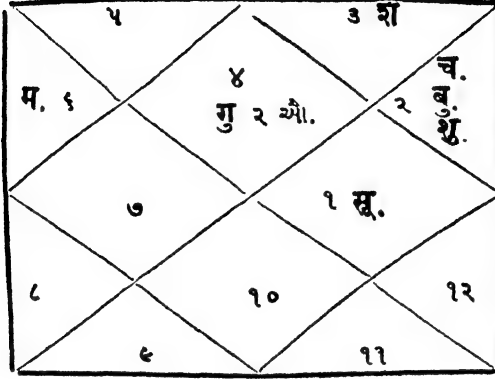
ધનેશ્વરશ્ચંદ્રયુતશ્ચમાર્ગેસ્થાદ્ધર્માજોનૃપસાર્વભૌમઃ ॥૧॥

અર્થ.

ઉપરની કુંડળીમાં ઉંચનો સૂર્ય બળવાન થઈને ત્રીજે બેઠો છે. નવમા અને
દશમા ભાવના સ્વામીઓ ઉંચના છે. બીજા ભાવનો સ્વામી ગુરૂ ચંદ્રની સાથે
સાતમે છે. માટે આ માણસ ચક્રવર્તી, ધર્માત્મા, પરાક્રમી, બુદ્ધિશાળી, કીર્તિ-
વાન, ધનવાન, અને ધણું સારું કામ કરનારો રાજા થાય.

(૧૩૪)

વિક્રમરામની જન્મકુંડળી.

લગ્ન ૨ બૌંસ
ચંદ્ર ૧૬બૌંસ

ઉપરની કુંડળીમાં લગ્ન તથા ચંદ્રમાં વર્ગાતમી છે. વૃષી ત્રણ મહો ઊંચના છે. શુક્ર ૨૫મહો છે. માટે રાજ યોગ થાયછે.

યોગાધિકાર ગ્રંથે.

વર્ગોત્તમેગેત્રગુરૌસ્વતુંગેસૂર્યેશશાંકેસબલેસ્વતુંગે ॥

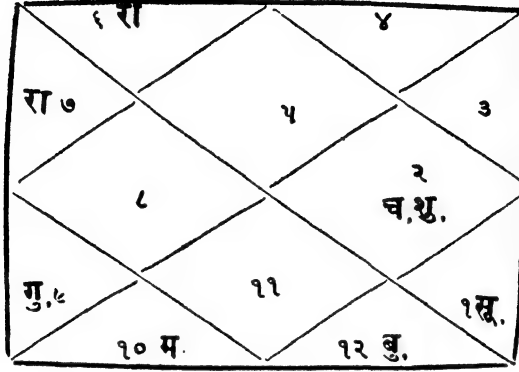
સ્યાત્સત્યવાદીપરદુઃસ્વહર્તાનરેશ્વરોભવિકૃમભાગ્યશાલી ॥૧॥

અર્થ.

ઉપરની કુંડળીમાં વર્ગાતમ લગ્ન છે. અને ત્યાં ઊંચનો ગુરુ છે. અને ચંદ્ર પણ ઊંચનો બળવાન છે. માટે આ માણસ મહારાજ, સત્યવાદી, પરદુઃખભંજન, ખરાક્રમી, ભાગ્યશાળી, કીર્તિવાળો, ધનવાળો, તમાગ શત્રુને જીતનારો, સર્વ સંકટથી છુટનારો, શક કર્તા રાજ થાય.

(૧૩૫)

સિકંદર બાદશાહની જન્મકુંડળી.

ઉપરની કુંડળીમાં ચાર ગ્રહો જોવાના છે. ચુરૂ મૂળ ત્રિકોણનો છે. અને રાહુ તથા શુક્ર પોતાની રાશીના છે. માટે રાજયોગ થાય છે.

बृहज्जातके ॥

उच्चस्वत्रिकोणगैर्बलिष्टैस्त्रायैर्भूपतिवंशजानरेंद्राः॥

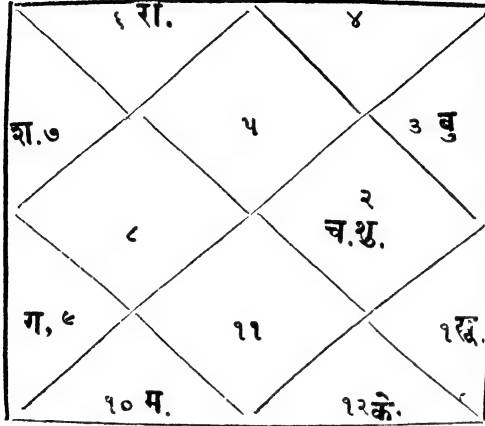
पंचादिभिरन्यवंशजाताहीनैर्वित्तयुतानभूमिपालाः ॥ ૧ ॥

અર્થ.

જેની જન્મકુંડળીમાં જોવાના અને મૂળ ત્રિકોણના યદને ત્રણેયે ચાર ગ્રહો જળવાન હોય તો રાજવંશ જન્મેલો માણસ રાજ થાય છે. કદી જોવાના અને મૂળ ત્રિકોણના યદને પાંચ ગ્રહોથી વધારે જળવાન હોય તો, તે માણસ નીચ કુળમાં જન્મેલો હોય તોપણ રાજધિરાજ થાય, ધણી દેશ જીતનાર, બહુ પરાક્રમી, બાગ્યશાળી, ધનવાળો, કીર્તિવાળો, રણસંપ્રાપ્તમાં કુશળ, શત્રુને વશ કરનારો તથા શુદ્ધિશાળી થાય.

(૧૩૬)

અકબર બાદશાહની જન્મકુંડળી.

ઉપરની કુંડળીમાં ચાર ગ્રહો જોવાના છે. શુર મૂળ ત્રિકોણનો છે અને બાકીના બુધ, તથા રાહ, પોતાની રાશિના છે, માટે રાજયોગ થયો છે.

યોગાધિકાર ગ્રંથે.

સર્વેગ્રહાસ્તુંગનિજર્ક્ષસંસ્થાઃ રાજાઽધિરાજોમનુજોનરેશઃ ॥

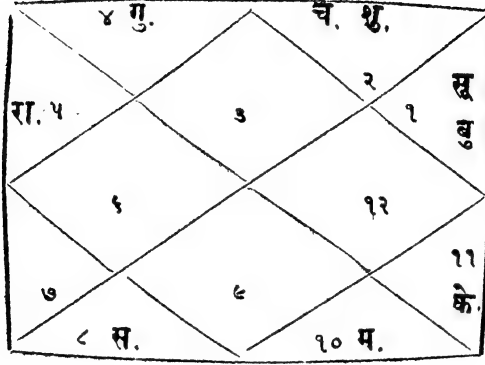
ધનેશ્વરોવિકૃમભાગ્યશાલીસત્યાર્થવિક્રયાયસમન્વિતશ્ચ ॥૧॥

અર્થ.

ઉપરની જન્મકુંડળીમાં કોઈ જોવાના અને કોઈ પોતાની રાશિના એમ સર્વે ગ્રહો બળવાન છે. માટે આ માણસ રાજાધિરાજ, ધનવાળો, પરાક્રમી, ભાગ્યશાળી, સત્યવાદી નીતિ અને ન્યાયવાળો, મનોર્થ પારપાડનારો, ધણા દેશને ભોગવનારો, તમામ શત્રુને જીતનારો, કીર્તિવાળો, મજબૂત દેહવાળો, સાંખી જીવર ભોગવનારો થાય.

(૧૩૭)

શીવાજી હત્રપતિની જન્મકુંડળી.

હત્રપતિ કુંડળીમાં ચાર ગ્રહો જોવાના છે. શુક્ર સ્વચ્છી છે. પરાક્રમે રાહુ છે અને હઠે શનિ છે માટે રાજયોગ થયો છે.

યોગાધિકાર ગ્રંથે.

ધનેગુરૌસ્વોચ્ચગતેનરેશસ્તુંર્ક્ષગાઃ રાજ્યગ્રહાઃ સમસ્તાઃ ॥

પરાકૃર્માયુઢ્ઢવિશારદઃ સ્યાદ્ધનીજયીકષ્ટસહોયશસ્વી ॥૧॥

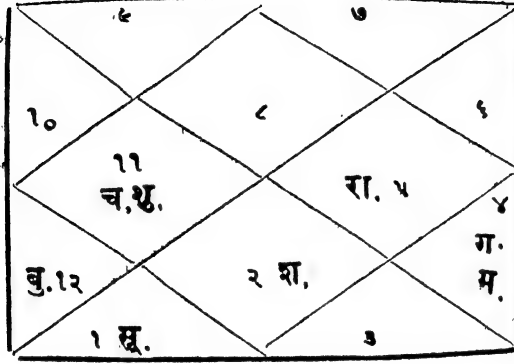
જોય રાશિનો શુક્ર બીજા ભાવે છે. રાજ્યગ્રહો એટલે સૂર્ય, ચંદ્ર, મંગળ, એ ત્રણે જોવાના છે, વળી તે બળવાન અને શુભ ગ્રહની સાથે છે. માટે આ ગાણુસ પોતાના બાહુ બળથી ધણું રાજ્ય અને ધન મેળવનારો થાય.

તુંગસ્થેબલિનિચમાસ્કરેસ્વીવિર્યાત્

વળી ધણો પરાક્રમી ધણું યુદ્ધ કરી તેમાં જીત મેળવનારો, ધનવાળો, કીર્તિ-વાળો, બુદ્ધિશાળી, અને ધણું સંકટ વેઠનારો, અને સર્વે સંકટથી મુક્તિએ, લાંબી ઉમરવાળો થાય.

(૧૩૮)

શ્રી વસભાચાર્ય મહારાજની જન્મકુંડળી.

ઉપરની જન્મકુંડળીમાં બે મહો જાણવા છે, ચાર મહો ક્રેદમાં છે અને ત્રણ મહો ત્રિકોણ સ્થાનમાં છે માટે રાજયોગ થયો છે.

યોગાધિકારં ગ્રથે.

નિશાકરેતુર્યગતેસશુક્રેભાગ્યેગુરૌતુંગગતેક્રિયેડર્કે ॥

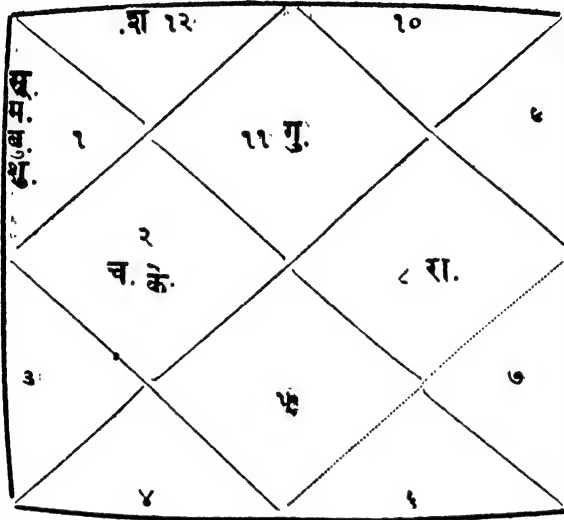
વિદ્યાયુતેધર્મધુરંધરઃસ્યાદ્ભાગ્યાન્વિતઃસ્યાન્મનુજોયશસ્વી૥૧॥

આ કુંડળીના જન્મવાળાને ભાગ્યભૂવનનો સ્વામી ચંદ્રમા ચોથા ભાવે શુક્રની સાથે છે. અને તેનો સ્વામી શનિ સાતમે છે. અને સાતમાનો સ્વામી શુક્ર ચોથે છે, સૂર્ય જાંયનો હો છે. ધન અને બુદ્ધિનો સ્વામી જાંયનો ચુર નવમે છે. માટે આ માણસ રાજ પ્રમાણે વૈભવવાળો, બુદ્ધિશાળી, કીર્તિવાળો, વિદ્યાવંત, ધર્મ ધુરંધર, ભાગ્યશાળી, અને શુભવંત રાજ થાય.

(૧૩૯)

આપણી માયાળુ કેસરેહિંદ માહારાણી વિક્ટોરીયાની જન્મકુંડળી.

આ શાહનશીનો જન્મ કેન્સિંગટનના રાજમહેલમાં સને ૧૮૧૯ ના મે માસની તા. ૨૪ મીએ સવારના ૪લાક ૪. મિનટ ૪. ૫ળ ૩૪. છે એ જન્મ થયો હતો.

હપથી કુંડળીમાં ધણી જાતના રાજયોગ હપજેલા છે, તેમાંના કેટલાક નીચે જણાવ્યા છે. તથા હપ નામનો નામાસ યોગ થયો છે.

વૃદ્ધપારાશરગ્રંથે.

चतुर्ग्रहायस्यजनुर्विग्नत्वात्लीधर्मदुश्चिक्यात्तनुस्थिताःस्युः॥

अन्योद्भवश्चेत्क्षितिपालबुल्योभवेन्नृपश्चेत्सतुचक्रवर्ती॥१॥

सर्वार्थचिंतामणौ॥ लग्नेशोधनसंयुक्तो धनेशो लग्नसंयुतः॥

सुदृक्ષपोषकं नित्यं कुरुते सुखसंयुतं ॥२॥

जातकाभरणे॥ अग्रजातं रविर्हितं પૃષ્ઠજાતં શનૈશ્ચરઃ ॥

अग्रजं पृष्ठजं हंतिसहजस्थो धरामृतः ॥३॥

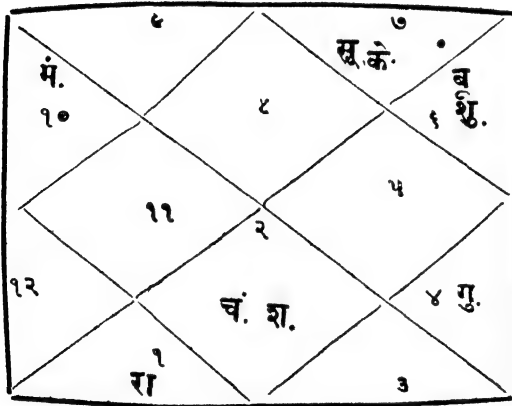
અર્થ.

આ કુંડળીમાં આર મહેલ ત્રીજો છે, તેમાં ધણી સૂર્ય જામનો અને મંગળ

(૧૪૦)

પોતાની રાશિમાં છે. માટે ગરીબને ઘેર જન્મ થયો હોય તોપણ રાજ થાય. પરંતુ રાજકુળમાં જન્મ છે એટલે ચક્રવર્તી રાજ થાય. ત્રીજા ભાવ સિવાય ચાર મહો લગ્નમાં પાંચમે નવમે ભાવે રહેલા હોય તો પણ રાજયોગ થાય છે. પણ જેની જન્મકુંડળીમાં લગ્નનો સ્વામી પીજે ભાવે અને પીજા ભાવનો સ્વામી લગ્નમાં હોય તો તે માણસ હજારો માણસનું પોષણ કરનાર અને હમેશાં સુખ તથા વૈભવ ભોગવનારો થાય. અને જેની જન્મકુંડળીમાં સૂર્ય ત્રીજાભાવે હોય તો તેને પોતાથી મોટાબાઈ, ખેન હોય નહિ. અને કદી ત્રીજે મંગળ હોયતો મોટા તથા નાનાં બાઈએન પીલકુલ હોય નહિ. તો ઉપરની કુંડળીમાં સૂર્ય તથા મંગળ એ બે છે. માટે ગિલકુલ બાઈએનનું સુખ હોયજ નહિ.

નિજમ હેઠરાખાદના માણ દીવાન ચંદુલાલ જ્ઞાતે બ્રહ્મક્ષત્રી
એઓની જન્મકુંડળી.

આ કુંડળીમાં ચાર મહો જીયના છે મેષ રાશિનો રાહુ પણ રાજયોગ કરનારો છે. લાભે, પરાક્રમે, અને ભાગ્યભાવમાં જીયના મહો છે માટે રાજયોગ થયો છે.

યોગાધિકાર ગ્રંથે.

સ્વોચ્ચેગુરૌભાગ્યગતેબલિષ્ટેમૌમેશશાંકેશશિજેચતુંગે ॥

નૃપોધેનીસ્યાવહુદેશમર્ત્તારિષ્કેલેલેવિકૃમવાન્પ્રધાનઃ ॥૧॥

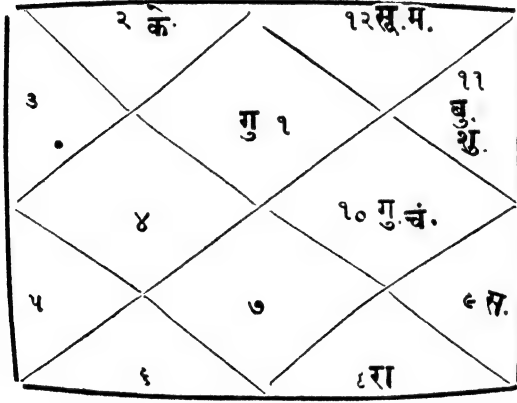
અર્થ.

ઉપરની કુંડળીના જન્મવાળાને જીયતો ગુરુ ભાગ્ય ભાવમાં છે. ચંદ્ર, મંગળ,

(૧૪૧)

અને બુધ, એ ત્રણે પોતપોતાની ઊંચ રાશિના અનુક્રમે સાતમે ત્રીજે અને અગ્રીયારમે રહેલા છે. તથા એ સરવે ધણા બળવાન છે. માટે આગાલુસ ધણા ધનવાન, ધણા દેશના લોકોને પાળનારો, બહુ પરાક્રમી, કીર્તિવાળો, ભાગ્યશાળી રાજા થાય પણ આ કુંડળીમાં દશમા ભાવનો સ્વામી સૂર્ય નીચ રાશિનો પારમાભૂતને બેઠો છે. માટે ઉપરના તમામ ગુણુવાળો રાજા થાય નહિ પણ રાજાનો પ્રધાન લાંબી ઊંમર ભોગવનારો થાય.

સર જન્મસેદશ છત્રભાષની જન્મકુંડળી.

ઉપરની જન્મ કુંડળીમાં ધણી જાતના લક્ષ્મી ભોગ તથા કીરતી ભોગ ઉપજેલા છે. તેમાંથી કેટલાક નીચે લખ્યા છે.

વૃહદ્જાતકે.

લગ્નાદતીવવસુમાન્વસુમાન્શશાંકાત્સોમ્યગ્રહૈરુપચયોપગતૈઃસમસ્તૈઃ॥
 દ્વાભ્યાંસમોલ્પવસુમાંશ્વતદૂનતાયામન્યેષ્વસત્સ્વપિફલેષ્વિદમુક્તટેન॥૧॥
 હોરાસ્ત્ને॥માગ્યેશેરાજ્યભાવસ્થેરાજ્યેશેમાગ્યસંસ્થિતે॥
 ધનવાન્કીર્તિવાનનૂનંભાગ્યશાલીભવેન્નરઃ

॥૨॥

(૧૪૨)

અર્થ.

આ કુંડળીના લગ્ન થકી દશમે તથા અગ્નીવારમે ભાવે સર્વેશુભ અહો ર-
હેલા છે. માટે આ કુંડળીના મહવાળો માણસ ધનવાળો થાય, કેમકે તેમને અ-
ખૂટ લક્ષ્મી યોગ થયો છે. સ્થિર લક્ષ્મીયોગ થયો છે. સ્થિર લક્ષ્મીયોગની સાથે
અચળ કીર્તિનો પણ યોગ ઉપજેલો છે. નવમાનો સ્વામી દશમાભાવે અને દશમા
ભાવનો સ્વામી નવમા ભાવમાં હોય તો આવા યોગવાળો માણસ ધનવાળો, કી-
ર્તિવાળો, અને ભાગ્યશાળી થાય, વળી તે માણસ ધણો ઉદાર અને ધર્મશીલ
હોય, વળી પોતાના કુળમાં દીવારૂપ થાય, ધણો પરાક્રમી, ને ગુણવાન થાય, પુ-
ત્ર પરિવાર અને વેબવ વાળો થાય,

(૧૪૩)

પ્રકરણ ૫ મું.

પ્રવ્રજ્યા યોગ બાબત.

બૃહન્નતક ગ્રંથ મધેથી.

૧ મહસ્થાત્રગ એટલે સંસાર ત્યાગ કરી જે લોકો વૈરાગી થાય છે, તેો તેણે પ્રવ્રજ્યા લીધી એમ કહેવાય છે. પ્રવ્રજ્યા એટલે દીક્ષા, વૈરાગ્ય, બીજા, કે સન્યાસ કેવો કર્યો થાય છે તે સંબંધી આ પ્રકરણમાં લખીએ છીએ.

૨. જે લોકો દીક્ષા એટલે સન્યાસ મહણ કરે છે. તેને સન્યાસી, સાધુ કે વૈરાગી કહે છે.

૩ આ દીક્ષા વેદકાળ અથવા સતયુગમાં વેદધર્મના લોકોને એક જાતની હતી પણ હાલમાં જેમ લોકો ધણી જાતના છે, તેમ દીક્ષા એટલે પ્રવ્રજ્યાઓ પણ ધણી જાતની છે. માટે સઘળી પ્રવ્રજ્યાના મુખ્ય સાત વર્ગ પાડેલા છે તેમાં સઘળી પ્રવ્રજ્યાનો સમાવેશ કરેલો છે.

૪ આ સાત પ્રકારની દીક્ષાઓના અધિપતિ સૂર્યાદિ મહો નીચે પ્રમાણે છે.

૧ કુંદમૂળ અને ઈળ ખાદ્યને જીવનારા, વનમાં રહેનારા, અને તપસ્વી લોકોની પ્રવ્રજ્યાનો અધિપતિ સૂર્ય છે.

૨ વૃદ્ધશ્રાવક અને કાપાલિક એટલે ખરેખર માગનારની દિશાનો સ્વામી ચંદ્ર છે.

૩ શાક્ય એટલે લાલ કપડાં ધારણ કરનારની દીક્ષાનો સ્વામી ગંગા છે.

૪ આજીવિક એટલે સજ્જક દીક્ષાનો સ્વામી યુધ છે.

૫ યત્નિ એટલે સન્યાસી અથવા બીક્ષા માગનારની દીક્ષાનો સ્વામી શુર છે.

૬ શરીર હપર ચક્ર, ત્રિશુળ, વિગેરે ધાતુની નિશાનીઓ ધારણ કરવાની દીક્ષાનો સ્વામી શુક છે. આ દીક્ષાનું ચરક એવું નામ છે.

૭ ત્રિગ્ધિ—એટલે કપડાં વગરની નગ્ન અથવા દીગમ્બરી દીક્ષાનો સ્વામિ શનિ છે.

૫ જે મનુષ્યની જન્મ કુંડળીમાં હરકોઇ ભાવમાં પણ એક રાશિમાં ચાર, પાંચ, છ, કે સાત મહો જળવાન થઇને એકઠા એકા હોય, તો તે માણસ સંસાર છોડી ત્યાગી થશે.

૬ પ્રવ્રજ્યા કરનારા મહોમાં કોઈપણ જળવાન હોય નહિ એટલે સર્વ નિર્બળ હોય તો પ્રવ્રજ્યા યોગ સગજવો નહિ.

૭ જે ગાનુષ્યની જાગૃત્તાઈમાં ચાર કે ચારથી વધારે અહો એકદા બેદા હોય ત્યારે પ્રવ્રજ્યાયોગ થયો છે એમ સમજવું. આ પ્રવ્રજ્યાયોગમાં ક્રૂર એક અહ જળવાન હોય અને ગાદીના નિર્ભજ હોય તો આ યોગવાળો ગાણસ ક્રૂર એક જાતની દીક્ષા લેશે. બે અહો જળવાન હોય તો બે જાતની, ત્રણ જળવાન હોય તો ત્રણ જાતની અને ઘણા અહો જળવાન હોય તો ઘણી જાતની દીક્ષા ભોગવશે. એક દીક્ષા લઈ તે થોડી મુદત રાખી છોડી દઈ બીજી દીક્ષા લેશે. વળી તે થોડી મુદત રાખી છોડી દઈ ત્રીજી લેશે. અને તેપણુ છોડી દઈ ચોથી એમ જેટલી દીક્ષાનો જોગ હોય તેટલી પુરી કરશે.

૮ પ્રવ્રજ્યાયોગ કરનારા અહો સરવે કરતાં જે વધુ જળવાન હોય તેની દીક્ષા પહેલી સમજવી, પછી તેના કરતાં ઉતરતા જળવાણાની, પછી તેના કરતાં પણુ થોડા જળવાણાની એમ ઉતરોત્તર અનુક્રમે દીક્ષાઓ સમજવી.

૯ પ્રવ્રજ્યાયોગ કરનારા સૂર્યાદિક અહો ઉપર જણાવેલી પોતપોતાની દીક્ષા અહણુ કરાવશે. એમ વંકલાચાર્જ કહે છે. વળી લઘુજાતક ગ્રંથમાં પણુ એજ પ્રમાણે કહેલું છે.

૧૦ વળી વંકલસંહિતામાં એવો ગત છે કે પ્રવ્રજ્યા યોગ કરનારા ઘણા અહો જળવાન હશે તોપણુ ઘણી દીક્ષાઓ અહણુ નહિ કરાવે પણુ તે સર્વેમાં જે એક અહ સૌથી વધુ જળવાન હશે તે પોતાની એકજ દીક્ષા કરાવશે પણુ એ પ્રમાણે ઘણા અસાધનો ગત નથી.

૧૧ પ્રવ્રજ્યા યોગ કરનારો અહ જળવાન હશે, પણુ જો બીજા અહની સાથે યુદ્ધમાં પરાજય પામેલો હશે તો આ અહની દીક્ષા લીધેલી છતાં છોડી દેવાશે.

૧૨ પ્રવ્રજ્યા યોગ કરનારા ચારથી વધારે અહોમાં ક્રૂર એક અહજ જળવાન હશે તો તે અહ પોતાની દીક્ષા લેવાડાવશે. પણુ જો તે યુદ્ધમાં હારેલો હશે તો તે દીક્ષા ત્યાગ કરશે અને પછી ગિરકુલ દીક્ષા લેવાશે નહિ. બે અહો જળવાન હશે અને બંને યુદ્ધમાં હારેલા હશે તો બે દીક્ષાઓ લેવાશે. અને બંને છોડી દેવાશે. આ બેમાં જે વધારે જળવાન હશે તેની દીક્ષા પહેલી જાણવી.

૧૩ પ્રવ્રજ્યા યોગ કરનારા ઘણા અહો જળવાન હોય, તથા લઘુજાતમાં પરાજય પામેલા હોય તેને ગાદે પણુ ઉપર પ્રમાણે યુક્તિ સમજવી. એટલે તે સરવે દીક્ષા છોડી દેશે.

૧૪ પ્રવ્રજ્યા યોગ કરનાર અહોમાં છેવટનો અહજ યુદ્ધમાં જીતેલો હશે, તે અહની દીક્ષામાં આ સાધુ પોતાની જીંદગી પૂરી કરશે.

૧૫ પ્રવ્રજ્યા યોગ કરનારો ક્રૂર એકજ અહ હોય અને તે કાંઈ બીજા અહ-

થી હારેસો ન હોય તો આ સાધુ એકજ દીક્ષા લેશે. અને તે એકજ દીક્ષામાં પોતાની આખી ઉમર ગુજારશે.

૧૬ પ્રવ્રજ્યા યોગ કરનારો અહ પોતાની મહાદશા અંતર દશામાં દીક્ષા લેવડાવશે. એમ યવનાચાર્ય કહે છે.

૧૭ પ્રવ્રજ્યા યોગ કરનારા કદી બે અહો હશે અને તે બંને યુદ્ધમાં હારેલા નથી તો તે બેમાંથી જે વધારે જળવાન હશે, તે પોતાની દીક્ષા પોતાની મહાદશા અંતર દશામાં લેવડાવશે. અને તે દીક્ષા ખીજા અહોની મહાદશા અંતર દશા આવતાલગી કાયમ રાખશે. ત્યારપછી તે દીક્ષા છોડી દેવાશે. અને ખીજા યોગ કરનારા અહની દીક્ષા લેવાશે. ને પછી તેજ દીક્ષામાં સધળી આવરદા ગુજારશે. આ પ્રમાણે વધારે અહોને માટે પણ સમજવું. એ રીતે સત્યાચાર્ય કહે છે.

૧૮. આ પ્રવ્રજ્યા આપનારા જેટલા અહો જળવાન હોય ખરા, તો પણ તેમાં, જેટલા અહો અસ્તના હોય તેટલા અહો પોતાની દીક્ષા આપશે નહિ, પણ તે તે દીક્ષાઓની ભક્તિ કરનારો તે માણસ થશે. અથવા તે તે દીક્ષાઓના સાધુઓની ભક્તિ કરનારો થશે.

૧૯. અસ્તનો અહ ક્યારે જાણવો એ ગણિત શાસ્ત્રોનો વિષય છે. માટે તે ગણિત અંથથી અથવા પંચાંગો ઉપરથી જાણી લેવું. કેમકે અસ્તનો તથા ઉદયનો અહ પંચાંગમાં લખાય છે.

૨૦. સાધારણ રીતે અસ્તનો કે ઉદયનો અહ જાણવાની રીત એવી છે. કે જે અહ સૂર્યની સાથે હોય તે અહ લુપ્ત કીર્ણ એટલે તેજ વગરનો સમજવો, સૂર્ય કરતાં અંદાજે આર ઐશ, મંગળ ૧૭ ઐશ, બુધ ૧૩ ઐશ, ગુરુ ૧૧ ઐશ, શુક્ર ૯ ઐશ, અને શનિ ૧૫ ઐશ વધુ હોય ત્યારે તે અહો અસ્ત પામે છે. અને તેટલા ઐશો સૂર્ય કરતાં તે અહો ઓછા હોય ત્યારે ઉદય પામે છે. કદી સૂર્ય કરતાં અહ એક રાશિ પાછળ હોય, કે એ બંને એક રાશિમાં હોય તોપણ ઉપર લખેલા ઐશનું ૫૬૦ સૂર્ય સાથે અહોને અંતર હોય ત્યારેજ અસ્ત ઉદય અહ પામે છે, એથી વધારે અંશોનું કે રાશિનું અંતર હોય તો અહ, અસ્ત સમજવો નહિ.

૨૧. પ્રવ્રજ્યા આપનારો અહ જળવાન છતાં પરાજ્ય પામેલો હોય, તો તે દિક્ષાયકી બ્રહ્મ કરાવે છે એવું ઉપર જણાવેલું છે. હવે આ અહ ઉપર કાષ્ઠ અહની દૃષ્ટી હોય તો આ માણસ દીક્ષા અહણુ કરશે નહિ પણ ૫૬૦ દીક્ષા લેવાની ધમ્મ રાખશે.

૨૨. પ્રવ્રજ્યા આપનારો અહ જળવાન હોય તથા યુદ્ધમાં પરાજ્ય પામેલો

હોય અને તેના ઉપર કોઈ અહની દૃષ્ટી ન હોય તો તે અહ પોતાની દીક્ષા આપશે, પણુ તે દીક્ષાથી પાછો જાણ કરાવશે. પણુ તેને ખીજા અહો દેખતા હોય તો આ માણસ દીક્ષા અહણુ કરવાની મરજી કરશે પણુ દીક્ષા લેશે નહિ.

૨૩. જન્મ કુંડળીમાં જે રાશિનો ચંદ્રમા હોય તે રાશિના સ્વામીને જન્મ પતિ કહે છે. આ જન્મ પતિને કોઈ અહો દેખતા ન હોય પણુ જન્મ કુંડળીમાં શનિને જન્મપતિ દેખતો હોય તો પ્રવ્રજ્યા યોગ થાય છે. ને તે જન્મપતિ અને શનિ એ બે અહોમાંથી જે વધારે બળવાન હશે તે અહની દશા અંતરદશામાં શનિની દીક્ષા અહણુ થશે એમ સત્યાચાર્ય કહે છે.

૨૪. બળવાન શનિ બળ વગરના જન્મપતિને દેખતો હોય તોપણુ શનિએ પ્રવ્રજ્યાનો યોગ કરેલો જાણવો. અને તે શનિ પોતાની દીક્ષા અહણુ કરાવશે. એમ ધણા આચાર્યો કહે છે.

૨૫. જન્મ કુંડળીમાં ચંદ્રમા હરકોઈ રાશિનો હોય પણુ દેખાંડ કુંડળીમાં તે મકર કે કુંભનો હોય તેમજ નવમાંશ કુંડળીમાં, ચંદ્રમા મેષ, વૃશ્ચિક, મકર, કે કુંભનો હોય અને આ ચંદ્રને ખીજા કોઈ અહ દેખતા ન હોય પણુ ૧-૩૦ તેને શનિ દેખતો હોય તો શનિએ પોતાની દીક્ષાનો યોગ કરેલો જાણવો એમ સત્યાચાર્ય કહે છે.

૨૬. રાજયોગ માંહેનો કોઈપણુ રાજયોગ જે માણસને થયો હોય તેની જન્મ કુંડળીમાં યુર નવમા ભાવે બેઠો હોય, અને આ યુરને તથા ચંદ્રમાને અને લગ્નને એમ ત્રણેને શનિ દેખતો હોય તો આ માણસ તિર્યયાત્રા કરનારો તથા ધણાં જિત્તમ શાસ્ત્ર બનાવનારો થશે, જેવા કાણાદ મુનિ, યુદ્ધ, પાંચશિખ, બ્રહ્મગુપ્ત, અને વરાહમીહર, શાસ્ત્ર કર્તાઓ થયાછે તેવોજ આ માણસ થશે.

૨૭. યુર, ચંદ્ર, અને લગ્ન ઉપર શનિની દૃષ્ટીનું ઉપર લખ્યું છે તેને બદલે કોઈ આચાર્યયુર અને ચંદ્રની રાશિના લગ્ન ઉપર શનિની દૃષ્ટીનું કહેછે પણુ તે મત માંડવ્ય ઋષિ તથા સત્યાચાર્ય પ્રમાણુ કરતા નથી માટે અચોગ્ય છે.

૨૮. ઉપરની કલમ. ૨૬ માં જણાવેલા તિર્ય યાત્રાના તથા શાસ્ત્ર કર્તાના યોગ વાળો માણસ રાજયોગના પ્રતાપથી જનક, કાશીરાજ, અને રિચ્ધિવજ જેવો ધર્માત્મા રાજ થશે એમ સત્યાચાર્ય કહેછે.

૨૯. જેની કુંડળીમાં કોઈ પણુ જાતનો રાજયોગ ઉપજેલો હોય તેની કુંડળીમાં નવમા ભાવે શનિ રહેલો હોય અને આ શનિને બાકીના અહો દેખતા હોય તો આ માણસ રાજ છતાં પણુ દીક્ષા અહણુ કરશે. કઈ દીક્ષા અહણુ કરશે.

રશે? આ સવાલના જવાબમાં સત્યાચાર્ય કહેછે કે શાનિ ઉપર દ્રષ્ટીવાળા સર્વે અ-
હોમાં જે વધારે ખળવાન હોય તેની દીક્ષા રાજા અહણુ કરશે.

૩૦. ઉપરની કલમ ૨૬ માં કહેલો યોગ રાજયોગ સિવાય પ્રત એકલોજ
થએલો હોય તો પણ તે માણસ સંસાર છોડી ત્યાગી સાધુ થશે એમાં શંકય નથી.

પ્રકરણ ૬ હું.

નાભસ યોગો બાબત.

બૃહજ્જાતક ગ્રંથ મધેથી.

રાજયોગ અને પ્રવ્રજ્યા યોગ બાબત લખીગયા. હવે નાભસ યોગ બાબત નીચે પ્રમાણે.

નાભસ યોગો નીચે લખ્યા પ્રમાણે ચાર પ્રકારના છે.

૧ આશ્રય યોગ.

૨ દલ યોગ.

૩ આકૃતિ યોગ.

૪ સંખ્યા યોગ.

ઉપર લખેલા યોગોમાં આશ્રય યોગ ત્રણ જાતના છે. અને દલ યોગ બે જાતના છે.

આકૃતિ યોગ ૨૦ જાતના છે. અને સંખ્યા યોગ ૭ જાતના છે. એમ મળી ૩૨ જાતના નાભસ યોગો નીચે લખ્યા પ્રમાણે છે. યવનાચાર્ય ઋષિએ આ યોગ ૧૮૦૦ જાતના વર્ણવેલા છે. પણ તે તમામનો ઉપર કહેલા બત્રીશ યોગમાં સમાવેશ થઈ જાય છે. એટલે અમારા કહેવામાં કાંઈ અધુરાપણું સમજવું નહીં.

૧ રજ્જુ યોગ.

ચર રાશિમાં તમામ ગ્રહો રહેલા હોય તો રજ્જુયોગ સમજવો, પછી તે એક બે કે તેથી વધારે સ્થાને અથવા સરવે ગ્રહો ભેગા હોય તેની હરકત નહીં, પણ તે સરવે ગ્રહો ચર રાશિના હોવા જોઈએ.

ઉપરના યોગનું કૃળ નીચે પ્રમાણે.

બીજા માણસને સારી સ્થિતિમાં દેખી નાખુશ થનારો, હમેશાં દૂરવા ઉપર રૂચીવાળો માણસ રજ્જુયોગમાં જન્મેલો થાય છે.

૨ મુસલ યોગ.

સ્થિર રાશીમાં તમામ ગ્રહો રહેલા હોય તો મુસલયોગ સમજવો. પછી તે એક બે કે તેથી વધારે સ્થાને અથવા સરવે ભેગા ગ્રહો હોય તેની હરકત નહીં. પણ સર્વે ગ્રહો સ્થિર રાશીના હોવા જોઈએ.

કૃળ નીચે પ્રમાણે.

જો માણસ મુસલયોગમાં જન્મેલો હોય તે અહંકારી, ધનવાન ને ધણી કામ કરનારો થાય છે.

(૧૪૬)

૩ નલયોગ.

દ્વીત્યભાવ રાશિમાં તમામ ગ્રહો રહેલા હોયતો નળયોગ થાય છે. તેમાં એક, બે કે તેથી વધારે સ્થાને અથવા સર્વ બેગા બેઠા હોય તેની હરકત નથી. પણ સરવે ગ્રહો સ્થિર રાશિમાં હોવા જોઈએ.

૩૧ નીચે પ્રમાણે.

નળયોગમાં જન્મેલો માણસ શરીરે ખોડવાળો, સ્થિર વિચારવાળો, ધનવાન, અને હોશિયાર થાય છે.

ઉપરના ત્રણે યોગને સતાચાર્ય આશ્રયયોગ કહે છે. તેમજ ગાર્ગી ભગવાન, તથા બાદરાયણ ઋષિ પણ તેમજ કહે છે.

૪ માલાયોગ.

સરવે કેંદ્રમાં સરવે શુભગ્રહો રહેલા હોય તો માલાયોગ જાણવો એમાં એકપણ પાપગ્રહ કેંદ્રમાં ન હોયતો આ યોગ થાય છે.

૩૧ નીચે પ્રમાણે.

માલાયોગમાં જન્મેલો માણસ ધણો વૈભવવાળો હોય છે.

૫ સર્પયોગ.

સરવે કેંદ્રમાં ક્રકત સર્પ પાપ ગ્રહોજ રહેલા હોય, તો સર્પયોગ જાણવો.

૩૧ નીચે પ્રમાણે.

સર્પ યોગમાં જન્મેલો માણસ ધણું દુઃખ ભોગવનારો જાણવો.

બાદરાયણ મુનિ બુદ્ધ, ગુરુ, શુક્ર અને પૂર્ણકળાનો ચંદ્ર એ રીતે ચાર ગ્રહોને શુભ ગ્રહો કહે છે. અને સૂર્ય, મંગળ, શનિ અને ક્ષિણ ચંદ્રમાને પાપગ્રહ કહે છે. માટે ચારે કેંદ્રમાં ચારે શુભ ગ્રહો આવે તો માળા યોગ અને ચારે કેંદ્રમાં ચારે પાપગ્રહ આવે તો સર્પ યોગ જાણવો, પણ સત્યાચાર્ય, ગાર્ગીભગવાન, મણી તથા, ચાર્ય અને પારાશર મુનિ એમ કહેતા નથી પણ નીચે પ્રમાણે કહે છે,

ચંદ્રમાને શુભ ગ્રહમાં અથવા પાપ ગ્રહમાં ગિલકુલ ગણવો નહિ એટલે બાકીના ત્રણ શુભ ગ્રહ અને ત્રણ પાપ ગ્રહ ગણવા માટે ત્રણ કેંદ્રમાં શુભ ગ્રહો બુદ્ધ, ગુરુ અને શુક્ર રહેલા હોય તો માલા યોગ. તેમજ ત્રણ કેંદ્રમાં પાપ ગ્રહો સૂર્ય મંગળ અને શનિ રહેલા હોય તો સર્પ યોગ જાણવો. અહીંયાં બુદ્ધને હમેશાં શુભ ગ્રહ ગણેલો છે અને ચંદ્ર હરકાત બાવે હોય તેની હરકત નહીં.

માળા અને સર્પ એ બંને યોગોને દલયોગ કહે છે.

૬ ગદા યોગ.

પાસે પાસેના બે કેંદ્રમાં સરવે ગ્રહો સમાયેલા હોય તો ગદા યોગ જાણવો.

આ રીતે ગદા યોગ ચાર જાતના બનેછે.

૧ લગ્નમાં ને ચોથે હોય તો.

૨ ચોથે અને સાતમે હોય તો.

૩ સાતમે અને દશમે હોય તો.

૪ દશમે અને લગ્ને હોય તો.

ફળ નીચે પ્રમાણે.

ગદા યોગમાં જન્મેલો માણસ યશ કરનારો, ધનવાળો અને ધણો ઉઘમી થાયછે.

૭. શકટ યોગ.

લગ્ન અને સાતમા ભાવે એ બે ઠેકાણે સરવે ગ્રહો રહ્યા હોય તો શકટ યોગ થાય છે.

ફળ નીચે પ્રમાણે.

શકટ યોગમાં જન્મેલો માણસ ગાડીઓનો ધધો કરનારો, રોગથી હમેશાં પીડાએલો અને નકારી જીવાળો હોયછે.

૮. વિહગ યોગ.

ચોથા ભાવે અને દશમા ભાવે એ બે ઠેકાણે સરવે ગ્રહો રહેલા હોય તો વિહગ યોગ થાયછે.

ફળ નીચે પ્રમાણે.

વિહગ યોગમાં જન્મેલો માણસ દુત્ત એટલે ખીજના સદેશા લપ્ત જનારો હમેશાં દૂરવા ઉપર પ્રીતિવાળો, અને હમેશાં ક્લેશ કરનારો થાયછે.

૯ શ્રુંગાટક યોગ.

લગ્ને, પાંચમે, નવમે, એમ ત્રણ ઠેકાણે સરવે ગ્રહો સમાયેલા હોય તો આ યોગ થાયછે.

ફળ નીચે પ્રમાણે.

શ્રુંગાટક યોગમાં જન્મેલો માણસ વૃધાવસ્થામાં સુખી થશે. એમ ગર્જા-ચાર્ય ઋષિ કહેછે.

૧૦ હળ યોગ.

લગ્ન સિવાય હરકોઈ ભાવે સર્વે ગ્રહો એક ખીજ થઈ ત્રિકોણમાં એટલે નવમે, પાંચમે એમ ત્રણ ભાવમાં રહેલા હોય તો હળ યોગ થાય છે.

હળયોગ નીચે પ્રમાણે ત્રણ જાતના થાયછે.

૧ ખીજ, છટે, ને દશમા ભાવે ગ્રહો રહેલા હોય તો.

૨ ત્રીજે, સાતમે, ને અગીયારમે ભાવે ગ્રહો રહ્યા હોય તો.

(૧૫૧)

૩ ચોથે, આઠમે, ને બારમે ભાવે ગ્રહો રહ્યા હોય તો.

ફળ નીચે પ્રમાણે.

હળ યોગમાં જન્મેક્ષો માણુસ ખેડનો ધંધો કરનારો થાયછે.

૧૧ વજ્ર યોગ.

લગ્ન અને સાતમા ભાવે સર્વ સુખ ગ્રહો તથા ચોથાને દશમા ભાવે સરવે પાપ ગ્રહો ખેડેલા હોય તો વજ્ર યોગ થાય છે.

ફળ નીચે પ્રમાણે.

વજ્ર યોગમાં જન્મેક્ષો માણુસ બાળપણમાં ને વૃધાવસ્થામાં સુખી, તથા જીવન અવસ્થામાં દુઃખી સર્વે માણુસોને પ્યારો, અને ઘણો શુરો થાય છે.

૧૨ યવ યોગ.

આ યોગ વજ્ર યોગ થકી ગ્રહની અવળી સ્થિતિવાળો સમજવો. એટલે લગ્ન અને સાતમા ભાવે સર્વે પાપ ગ્રહો તથા ચોથા અને દશમા ભાવે સરવે શુભ ગ્રહ બેઠા હોય તો યવ યોગ થાય છે.

ફળ નીચે પ્રમાણે.

યવ યોગમાં જન્મેક્ષો માણુસ. ઘણા પરાક્રમવાળો, અને જીવન અવસ્થામાં ઘણો સુખી થાયછે.

૧૩ કમળ યોગ.

ચાર કેંદ્રમાં ગમે તે ઠેકાણે શુભ અને પાપ ગ્રહો બેઠેલા હોય તો કમળ યોગ થાય છે.

ફળ નીચે પ્રમાણે.

કમળ યોગમાં જન્મેક્ષો માણુસ ઘણી કીર્તિવાળો, ઘણા સારા ગુણુવાળો, ઘણા સુખવાળો થાય છે.

૧૪ વાપી યોગ.

હરકોષ્ટ ચારપણુકર સ્થાનમાં અથવા હરકોષ્ટ ચાર આપોડલીમસ્થાનમાં સર્વ ગ્રહો બેઠેલા હોયતો વાપી યોગ થાય છે.

ફળ નીચે પ્રમાણે.

આ વાપી યોગમાં જન્મેક્ષો માણુસ થોડું પણુ લાંબા વખત સુધી સુખ ભોગવનારો, પૃથ્વીમાં ધન દાટી રાખનારો અને લોભી તથા કૃપણ થાય છે.

૧૫ મુપ યોગ.

લગ્ન બીજા ત્રીજા અને ચોથા ભાવે સરવે ગ્રહો બેઠેલા હોય તો મુપ યોગ થાય છે.

(૧૫૨)

ફળ નીચે પ્રમાણે.

યુષ યોગમાં જન્મેલો માણસ દાનેશ્વરી એટલે ઊદાર, આળસુ અને સારા મન કરનારો થાય છે.

૧૬ શર યોગ.

ચોથા, પાંચમા, છઠ્ઠા અને સાતમા ભાવ, એ રીતે ચાર ઠેકાણે સર્વે મહો રહ્યા હોય તો શરયોગ થાય છે.

ફળ નીચે પ્રમાણે.

શરયોગમાં જન્મેલો માણસ પ્રાણીઓની હિંસા કરનારો, બંધીવાનનો ઉપરી અને તીરકાંઠાના વેપાર વાળો થાય છે.

૧૭ શક્તિ યોગ.

સાતમા, આઠમા, નવમા ને દશમા ભાવ, એ રીતે ચારે ઠેકાણે સર્વે શુભ મહો રહેલા હોય તો શક્તિ યોગ થાય છે.

ફળ નીચે પ્રમાણે.

શક્તિયોગમાં જન્મેલો માણસ નીચ એટલે અયોગ્ય કામ કરનારો, આળસુ, તથા સુખ અને ધન વગરનો થાય છે.

૧૮ દંડ યોગ.

દશમા, અગીયારમા, બારમા અને લગ્ન એ રીતે ચાર ઠેકાણે સર્વે મહો રહેલા હોય તો દંડ યોગ થાય છે.

ફળ નીચે પ્રમાણે.

દંડયોગમાં જન્મેલો માણસ સ્ત્રી અને પુત્ર વગરનો અને ખીજની સેવા કરનારો થાય છે.

૧૯ નૌ યોગ.

લગ્ન, ખીજ, ત્રીજા, ચોથા, પાંચમા, છઠ્ઠા, અને સાતમો ભાવ. એ પ્રમાણે સાતે ભાવમાં સર્વે મહો બેઠા હોય તો નૌ યોગ થાય છે.

ફળ નીચે પ્રમાણે.

નૌ યોગમાં જન્મેલો માણસ કોઈ વખતે સુખી અને કોઈ વખતે દુઃખી તથા કૃપણ થાય છે.

૨૦ કુટ યોગ.

ચોથો, પાંચમો, છઠ્ઠો, સાતમો, આઠમો, નવમો અને દશમો ભાવ. એમ સાતે ઠેકાણામાં સર્વે મહો રહ્યા હોય તો કુટ યોગ થાય છે.

(૧૫૩)

કૃળ નીચે પ્રમાણે.

કુટ યોગમાં જન્મેલો માણસ મિથ્યાભિમાની, તથા મિથ્યા ભાષણ કરનારો, અને બંધીખાનાનો ઉપરી થાય છે.

૨૧ છત્ર યોગ.

સાતમો, આઠમો, નવમો, દશમો, અગીયારમો, બારમો, અને લગ્ન એમ સાત ઠેકાણામાં સર્વે અહો રહેલા હોય તો છત્ર યોગ થાય છે.

કૃળ નીચે પ્રમાણે.

છત્ર યોગમાં જન્મેલો માણસ પોતાના માણસને સુખી કરનારો અને વૃદ્ધાં વરયામાં સુખી થાય છે.

૨૨ ચાંપ યોગ.

દશમો, અગીયારમો, બારમો, લગ્ન, ખીન્ને, ત્રીન્ને, અને ચોથો ભાવ એ સાતે ભાવમાં સર્વે અહો રહેલા હોય તો ચાંપ યોગ થાય છે.

• કૃળ નીચે પ્રમાણે.

ચાંપ યોગમાં જન્મેલો માણસ ધણો શૂરો, બાળઅવસ્થામાં તથા વૃદ્ધાવસ્થામાં સુખી થાય છે.

૨૩ અર્ધ ચંદ્ર યોગ.

કેંદ્ર વગરના ગમેતે ભાવથી અનુક્રમે સાત ભાવમાં સર્વે અહો રહેલા હોય તો અર્ધ ચંદ્ર યોગ થાય છે. આ અર્ધ ચંદ્ર યોગ આઠ પ્રકારના છે.

૧ ખીન્નથી આઠમા ભાવ સુધીમાં સર્વે અહો બેઠા હોય તો.

૨ ત્રીન્નથી નવમા ભાવ સુધીમાં.

૩ પાંચમાથી અગીયારમા ભાવ સુધીમાં.

૪ છઠ્ઠાથી બારમા ભાવ સુધીમાં.

૫ આઠમાથી ખીન્ન ભાવ સુધીમાં.

૬ નવમાથી ત્રીન્ન ભાવ સુધીમાં.

૭ અગીયારમાથી પાંચમા ભાવ સુધીમાં.

૮ બારમાથી છઠ્ઠા ભાવ સુધીમાં

ઉપરના અર્ધચંદ્ર યોગોનું કૃળ નીચે પ્રમાણે.

અર્ધચંદ્ર યોગમાં જન્મેલો માણસ સર્વે માણસને પ્યારો, સુંદર દેહ વાળો અને ધણા માણસોએ માનેલો થાય છે.

(૧૫૪)

૨૪ સમુદ્ર યોગ.

ળીન્ને, ચાચો, છટો, આઠમો, દશમો અને બારમો. એમ છ ઠેકાણાંમાં સર્વે અહો રહેલા હોય તો સમુદ્ર યોગ થાયછે.

ફળ નીચે પ્રમાણે.

સમુદ્ર યોગમાં જન્મેલો માણસ રાજ જેવા વૈભવ વાળો અને રાજ બાબતે યશસ્વી વાળો થાયછે.

૨૫ ચક્રયોગ.

ભ્રમ, ત્રીન્ને, પાંચમો, સાતમો, નવમો, અગ્નીયારમો. ભાવ એમ છ ઠેકાં-જાંમાં એટલે છએ એકી ભાવમાં સર્વે અહો રહેલા હોય તો ચક્ર યોગ થાયછે.

ઉપરના યોગતું ફળ નીચે પ્રમાણે.

ચક્ર યોગમાં જન્મેલો માણસ પોતાના ચરણમાં રાજ્યોને નમાવનારો એ-ટલે મહારાજ થાય અથવા તપ અને જ્ઞાનના યોગે કરીને રાજ્યોને પોતાના ચરણમાં નમાવનારો થાયછે. મતલબકે કાંતો મહારાજધિરાજ થાય, અને કાંતો યોગી રાજ થાય.

૨૬ વલકી અથવા વીણા યોગ.

અમે તે સાત સ્થાનમાં સર્વે અહો રહેલા હોય તો આ યોગ થાયછે,

ફળ નીચે પ્રમાણે.

આ યોગમાં જન્મેલો માણસ અતિ ચતુર તથા નાચ અને ગાયન ઉપર પ્રીતિ વાળો થાયછે.

૨૭ દામીની યોગ.

અમે તે છ સ્થાનમાં સર્વે અહો રહેલા હોય તો દામીની યોગ થાયછે.

ફળ નીચે પ્રમાણે.

આ યોગમાં જન્મેલો માણસ ઉદાર, પરાંપકારી, ધણા પશુઓને પાળનારો, અથવા ગામના અધિકાર વાળો થાયછે.

૨૮ પાસ યોગ;

હરકોઇ પાંચ સ્થાનમાં સર્વે અહો બેઠા હોય તો પાસ યોગ જાણવો.

ફળ નીચે પ્રમાણે.

પાસ યોગમાં જન્મેલો માણસ સારા ઉઘમ અથવા રસ્તાથી ધન મેળવનારો તથા તેના બંધુઓ, તથા નોકરો, પણ સારા માર્ગથી ધન મેળવનારા હોયછે.

(૧૫૫)

૨૯ કેદાર યોગ.

હરકોષ્ટ ચાર સ્થાનમાં સર્વે અહો રહેલા હોય તો કેદાર નામનો યોગ જાણ્યો.

ફળ નીચે પ્રમાણે.

આ યોગમાં જન્મેલો માણસ ખેડ કરનારો તથા પરોપકારી થાયછે.

૩૦ શ્રુળ યોગ.

હરકોષ્ટ ત્રણ ભાવમાં સર્વે અહો બેઠેલા હોય તો શ્રુળ યોગ થાયછે.

ફળ નીચે પ્રમાણે.

શ્રુળ યોગમાં જન્મ પામેલો માણસ શૂરો, શરીરે હથિયારના વા વાળો, ધન ઉપર ધણી પ્રીતિ વાળો પણ દળદરી હોયછે.

૩૧ યુગ યોગ.

હરકોષ્ટ બે સ્થાનમાં સરવે અહો રહેલા હોય તો યુગ યોગ થાય છે.

ફળ નીચે પ્રમાણે.

યુગ યોગમાં જન્મેલો માણસ ધનવગરનો ને પાખંડી ને પ્રવંચી માણસ થાય છે.

૩૨ ગોળ યોગ.

હરકોષ્ટ બાવે પણ એકજ ભાવમાં સર્વે અહો રહ્યા હોય તો ગોળ યોગ થાય છે.

ફળ નીચે પ્રમાણે.

ગોળ યોગમાં જન્મેલો માણસ, ધનવગરનો, ગંદા શરીર ને ગંદા ઉપડા વાળો, મૂર્ખ, આળસુ, અને અધર્મીત કામ કરનારો, તથા જ્યાં ત્યાં રખડનારો થાયછે.

ઉપર જણાવેલા ૩૨ યોગમાં પ્રથમના ત્રણ યોગો આશ્રય યોગના છે તે પછીના બે યોગ, દલ યોગ છે, અને તે પછીના ૨૦ યોગ આકૃતિ યોગના છે અને છેલ્લા સાત યોગ સંખ્યા યોગ છે.

દલ યોગ અને આકૃતિ યોગ એકી વખતે બનતા નથી.

દલ યોગ અને આશ્રય યોગ પણ એકી વખતે બનતા નથી.

દલ યોગ અને સંખ્યા યોગ એકી વખતે બને છે. જ્યારે એક કુંડળીમાં આવ્યા બે યોગ ઉપરે ત્યારે સંખ્યા યોગનું ૧૧ બિલકુલ ન મળતાં કુલ દલ યોગનું જ ફળ મળે છે.

આકૃતિ યોગ અને આશ્રય યોગ એકી વખતે બને છે.-જ્યારે આ બે યોગ

એક એક કુંડળીમાં ઉપજે ત્યારે આ આશ્રય યોગનું ફળ નહિ' મળતાં આકૃતિ યોગનુંજ ફળ મળે છે.

આકૃતિ યોગ અને સંખ્યા યોગ એકી વખતે ઉપજે છે. જ્યારે આખે યોગો એક કુંડળીમાં સાથે ઉપજે ત્યારે સંખ્યા યોગનું ફળ નહિ ગણતાં આકૃતિ યોગનુંજ ફળ કહેવું.

સંખ્યા યોગ અને આશ્રય યોગો આકૃતિ યોગની સાથે એકી વખતે બને છે, બળી આશ્રય યોગની સાથે સંખ્યા યોગ એકી વખતે એક કુંડળીમાં બને છે. તે વખતે સંખ્યા યોગ સાથેના યોગમાં સમાધાન્ય છે. જેથી પોતાનું ફળ સંખ્યા યોગ આપી શકતા નથી. આ નિયમ ધ્યાનમાં રાખવો.

એક કુંડળીમાં એકથી વધારે નાભસ યોગ ઉપજે ત્યારે એક સળળ હોય તેજ ફળ આપે છે અને બાકીના તેની છાયામાં દળાઈ જાય છે. માટે તે પોતાનું ફળ આપી શકતા નથી.

ઉપર જણાવેલા સર્વ નાભસ યોગના ફળમાં જેજે અવસ્થામાં શુભા શુભ ફળ લખેલું છે. તેતે અવસરમાં તેતે ફળ મળશે માટે ઉપરના સર્વે યોગો ફળ ની સાથેજ કહેલા છે.

જેજે યોગોનાં ફળ મળવા વિશે વખત જણાવેલો નથી તેતે યોગોનું ફળ તેતે અઢોની દશામાં મળશે એમ જણી લેવું.

યવનાચાર્યઋષિ નાભાસયોગ વિશે વિગતવાર વિચાર કરી ૧૮૦૦ નાભાસ યોગ લખાવે છે. તેની રીત એવી છે કે, લઘુ અને ચોથા ભાવે એ બે ઠેકાણે સર્વે અઢો રહેલા હોય તો ગદા યોગ થયો, પણ તે વિશે એમ વિગતવાર જણાવું જ લગ્ને સૂર્ય અને બાકીના છ અઢો ચોથે ભાવે હોય તો તે એક પ્રકાર અને બીજો પ્રકાર લગ્ને ચંદ્ર અને બાકીના છ અઢો ચોથે હોય તો, અને ત્રીજો પ્રકાર લગ્ને મંગળ અને બાકીના છ અઢો ચોથે એ પ્રમાણે લગ્નમાં એક અઢ રાખી બાકીના છ અઢો ચોથે રાખતાં સાત પ્રકારના યોગો થશે. તેમજ એક એક અઢ ચોથે રાખતાં બાકીના છ અઢ લગ્ને રાખતાં પણ સાત પ્રકારના યોગો થશે. વળી સુરજ અને ચંદ્ર લગ્ને અને બાકીના પાંચ ચોથે. એ પહેલો પ્રકાર. અને લગ્ને સૂર્ય તથા મંગળ અને બાકીના પાંચ અઢો ચોથે. એ બીજો પ્રકાર. અને લગ્ને સૂર્ય તથા યુધ, અને બાકીના પાંચ અઢો ચોથે. એ ત્રીજો પ્રકાર. એ પ્રમાણે ઉલટ પાલટ બધે અઢો લગ્ને અને બાકીના પાંચ અઢો ચોથે જણતાં ૨૧ યોગ થાય છે. તેમજ બધે અઢો ચોથે અને બાકીના પાંચ અઢો લગ્ને રાખતાં

તેટલાજ ૨૧ યોગ ઉપજશે. વળી બમેને બદલે ત્રણ ત્રણ અહો લગ્ને અને બા-
કીના ચાર અહો એથે ઉલટ પાલટથી રાખતાં ૩૫ યોગ ઉપજશે અને લગ્ન
પ્રમાણે ચોથામાં ત્રણ ત્રણ અહો અને બાકીના ચાર અહો લગ્નમાં રાખ-
તાં ૩૫ યોગ થશે. ૫છી ચાર અહોના પાંત્રીશ પાંત્રીશ પ્રકાર તથા પાંચ અહોના
એકવીશ એકવીશ પ્રકાર તથા છ અહોના સાત સાત પ્રકાર એમ ઉલટ પાલટ
ફેરવણી કરતાં ૧૨૭ પ્રકાર ગદા યોગનાજ થશે. વળી આ ૧૨૭ પ્રકાર ક્રૂત મેષ
લગ્ન હોય તોજ થશે એમ બાર લગ્નના મળીને ૧૫૨૪ જાતનો એક ક્રૂત
ગદા યોગજ થશે.

વળી આશ્રય યોગ ત્રણ પ્રકારના અને આકૃતિ યોગ વીશ પ્રકારના મળી
કુલ ૨૩ યોગ થશે. ૬જ યોગ એ જાતના આ ત્રેવીશના પેટામાં આવી જાયછે.
તે ન ગણતાં ક્રૂત એક મેષ લગ્નમાંજ ૨૩ ભેદ થયા. તો બાર લગ્નમાં ૨૭૬
પ્રકારના થાય તેમાં ઉપરના ૧૫૨૪ ભિમેરતાં ૧૮૦૦ જાતના થાય છે. એ હિ-
સાબે શંકર પંડિત આ નાભસ યોગનું ગણિત કરી અગણિત એટલે અનંત જા-
તના નાભસાદી યોગ બનાવે છે. તેનો વિરતાર કરતાં અંચ બહુ મોટો થઇ જા-
ય, માટે તેમ ન કરતાં સંક્ષેપમાં અમે ૩૨ જાતના નાભસ યોગ દર્શાવ્યા છે.
પણ ઉપર વિગતવાર જણાવેલા ૧૮૦૦ પ્રકારના તથા અનંત પ્રકારના એ ત-
મામનો સમાવેશ એ બત્રીશ પ્રકારમાં થઈ શકે છે. એ ઝીણો વિચાર કરતાં સ-
હેજ જણાઈ આવશે. માટે અમારા અંચમાં કાંઈ ઓછાપણું અથવા અવિવેક-
પણું નથી.

સાધારણ રીતે યોગો પાંચ પ્રકારના છે. તે અમે વિગતવાર રાજયોગમાં
કહી ગયા છીએ. વળી એ યોગો મૂળ જન્મ કુંડળી ઉપરથી કે અળીત કુંડળી
ઉપરથી જોવા. તેનો વિવેક પણ અમેએ રાજયોગના પ્રકરણમાં કહેલો છે. એ-
ટલે આ ઠેકાણે જણાવતાં પુનરુક્તિ દોષ આવે છે. તોપણ સંક્ષેપમાં લખીએ
છીએ.

૧ રાશિ અહ યોગ.

૨ ભાવ અહ યોગ.

૩ ભાવ રાશિ યોગ,

૪ ભાવ રાશિ અહ યોગ.

૫ ક્રૂત અહ યોગ.

ઉપર લખેલા પાંચ પ્રકારમાં આશ્રય યોગ પહેલા પ્રકારનો છે. અને બા-

(૧૫૮)

કીના ૨૯ ખીન્ન પ્રકારના છે.

મૂળ જન્મ કુંડળી કરતાં ચળીત કુંડળીમાં ગ્રહો ચળી ગયા હોય તો એ યોગમાં ભંગ થયો જાણવો જેથી બરાબર યોગનું ફળ મળશે નહીં

પ્રકરણ ૭ મું.

ચંદ્રયોગ બાબત.

બૃહ જ્ઞાતક ગ્રંથમધેથી.

૧ જન્મ કુંડળીમાં સૂર્ય જે ભાવમાં બેઠો હોય ત્યાંથી કેંદ્રમાં ચંદ્ર હોય તો નમ્રતા, નીતિ, શુશિલતા, ધન, જ્ઞાન, બુદ્ધિ, અને ચતુરાર્થ એટલા ગુણનો નાશ કરે છે. અને પશુરમાં હોય તો ઉપરના ગુણ મધ્યમ રીતે એટલે થોડા થોડા હોય છે. અને આપોક્લીમ સ્થાનમાં હોય તો ઉપર લખેલા ગુણ ઊત્તમ પ્રકારના હોય છે. આ બાબત યવનાચાર્ય કહે છે કે જે માણસની જન્મ કુંડળીમાં સૂર્ય થકી ચંદ્રમાં કેંદ્રમાં હોય તો તે માણસ મૂર્ખ, દરદી, ચપળ, અને નહારા આચરણવાળો થાય છે. અને પશુરમાં હોય તો ધનવાળો થાય છે. અને આપોક્લીમ સ્થાનમાં હોય તો સુખી થાય છે.

૨ જે માણસનો દિવસે જન્મ હોય અને તેની જન્મ કુંડળીનો ચંદ્રમા નવમાંશ કુંડળીમાં સ્વંઘ્રી અથવા પોતાના અધિભિત્રની રાશિનો હોય, તથા મૂળ જન્મ કુંડળીમાં ચંદ્રમાને ગુરૂ દેખતો હોય તો આ માણસ ધનવાળો તથા ધણો સુખી થાય છે.

૩ રાત્રીએ જન્મ્યો હોય અને ઉપર લખેલા લક્ષણવાળો ચંદ્રમા હોય ને તેને શુક્ર દેખતો હોય તો પણ તે માણસ ધનવાળો તથા ધણો સુખી થાય છે.

૪ આ બાબત રાત્રી દિવસના જન્મની વિગતવાર હમેશાં ઉપર લખેલાં લક્ષણવાળા ચંદ્ર ઉપર ગુરૂ અને શુક્રની સાથે દ્રષ્ટી હોય તોજ ઉપર લખેલું જ મળશે. એમ કોઈ પંડિત કહે છે, પણ ગાર્ગ્ય ભગવાન તથા યવનાચાર્ય રૂપિ તેમ નહિ કહેતાં પ્રથમ લખેલો મત સિદ્ધ કરી કહેછે કે એથી ઉલટો યોગ હોય અથવા બિલકુલ નહિ હોય તો નેષ્ટ અથવા મધ્યમ જળ સમજવું.

૫ ચંદ્રમાથી છઠ્ઠે, સાતમે, અને આઠમે, એમ ત્રણ ઠેકાણે અથવા બે ઠેકાણે કે એક ઠેકાણે સરવે શુભ અહો એટલે બુધ, ગુરૂ, અને શુક્ર આ ત્રણ અહો રહેલા હોય તો અધિયોગ સમજવો.

૬ અધિયોગની બાબતમાં કોઈ પંડિતનો એવો મત છે કે ચંદ્રમાથી છઠ્ઠે, સાતમે, કે આઠમે, અથવા એ ત્રણે કે એમાંના બે ઠેકાણામાં સરવે શુભ અહો હોય, અને તે શુભ અહોની રાશિના હોય તો આ અધિયોગ થાય છે. પણ આ મત બહુ માન્ય નથી, કેમકે શ્રુતકીર્તિ આચાર્ય રાશિ વિશે મને તે રાશિનું કહેછે.

૭ આ અધિયોગ નીચેની વિગતે સાત પ્રકારે યવનાચાર્યશ્રિ કહે છે.

૧ ચંદ્રગાયત્રી સર્વે શુભ અહો છઠ્ઠા સ્થાને હોય તો.

૨ ચંદ્રગાયત્રી સર્વે શુભ અહો સાતમા ભાવે હોય તો.

૩ ચંદ્રગાયત્રી સર્વે શુભ અહો આઠમે સ્થાને હોયતો.

૪ ચંદ્રગાયત્રી સર્વે શુભ અહો છઠ્ઠા તથા સાતમા ભાવે એમ બે ઠેકાણે હોયતો.

૫ ચંદ્રગાયત્રી સર્વે શુભઅહો છઠ્ઠે તથા આઠમે એમ બે ઠેકાણે હોય તો.

૬ ચંદ્રગાયત્રી સર્વે શુભઅહો સાતમે તથાઆઠમે એમ બે ઠેકાણે હોયતો.

૭ ચંદ્રગાયત્રી સર્વે શુભ અહો છઠ્ઠે, સાતમે, આઠમે, એમ ત્રણ ઠેકાણે હોય તો.

૮ ઉપર જેવી રીતે શુભ અહ યત્રી અધિયોગ કહેલા છે. તેવીજ રીતે પાપ અહતો અધિયોગ પણ સમજવો. તથા શુભ પાપ અહ સાથે હોય તો મિશ્ર અધિયોગ જાણવો. એમ શ્રુતકીર્તિ આચાર્ય કહે છે.

૯ શુભ અધિયોગમાં સર્વે શુભ અહો હોય અને પાપ અધિયોગમાં સર્વે પાપ અહો અને મિશ્ર અધિયોગમાં સર્વે શુભ તથા સર્વે પાપ અહો ઉપર કહેલા સ્થાનમાં હોય તોજ આ અધિયોગ સમજવો. એમાંથી એકાદ અહ કદી ઓછો હોય તો અધિયોગ સમજવો નહિ.

૧૦ અધિયોગ જન્મેલો માણસ સુખ અને વૈભવવાળો, શત્રુ વગરનો, લાંબી આયુરદાવાળો, રોગ વગરનો અને ભય વગરનો થાય છે.

૧૧ અધિયોગ ઉપજાવનારા સર્વે શુભ અહો ધણા જળવાન હોય તો ઉપર કહેલા જળવાળો આ માણસ રાજ થાય છે. અને મધ્યમ જળવાળો હોયતો તેવા જળવાળો પ્રધાન એટલે દીવાન થશે. તેમજ જળ વગરનો હોયતો તેવા ગુણુ વાળો સેન્યાપતિ થશે એમ જ્ઞરાયણુ મુનિ કહે છે.

૧૨ શુભ અધિયોગ હોય તો શુભ મતિવાળો ને પાપ અધિયોગ હોય તો પાપ બુદ્ધિવાળો, અને મિશ્ર અધિયોગ હોય તો સમ બુદ્ધિવાળો માણસ થશે.

૧૩ સારાવળીમાં આ અધિ યોગ કરનારા સર્વે શુભ અહો ધણા જળવાન હોય પાપ અહતો સમાગમ કે દ્રષ્ટી વગરના હોય હોય તથા સૂરજના તેજથી દુષ્પ્રભા ન હોય એટલે અસ્તના ન હોય તો આ અધિ યોગને રાજ યોગ કહે છે. અને એ પ્રમાણે ગાંડવ્ય શ્રિ પણ કહે છે.

૧૪ ચંદ્રગાયત્રી યત્રી રીતે કાષ્ઠપણુ જામાદીક અહ હોય તો સુનક્ષ

યોગ જાણવો.

૧૫ ચંદ્રમા થકી બારમા સ્થાને કોષ્ઠપશુ ભૌમાદિક અહો રહ્યા હોય તો અનક્ષા યોગ જાણવો.

૧૬ ચંદ્રમા થકી બીજી તથા બારમા સ્થાને એમ બે ઠેકાણે ભૌમાદિક અહો રહ્યા હોય તો દુર્ધરા યોગ જાણવો.

૧૭ ચંદ્રમા થકી બીજી તથા બારમે સ્થાને કોઈ ભૌમાદિક અહો રહેલા ન હોય તો કેમદ્રુમ યોગ જાણવો.

૧૮ ઉપર કહેલા ચાર યોગોના સ્થાનોમાં સુરજ હોય અથવા ન હોય તો તેની હરકત નથી, કારણ કે સૂર્યને ફક્ત આ યોગોના હિસાબમાં ગણવો નહિ એટલે ભૌમાદિક કોઈ અહ ઉપરના સ્થાનમાં ન હોય અને ફક્ત સૂર્ય તે સ્થાનમાં હોય તો કેવળ સૂર્યના આધારથી ઉપરના યોગો જાણવા નહિ.

૧૯ કેમદ્રુમ યોગનો બંગ નીચે પ્રમાણે થાય છે.

૧ કેમદ્રુમ યોગ થયો હોય પણ ચંદ્રમા જન્મ કુંડળીમાં ભગવતકી દે-
દ્રમાં હોય તો.

૨ ચંદ્રમા બેગો કોષ્ઠપશુ અહ રહેલો હોય તો.

૩ અધિયોગ થએલો હોય તો

ઉપર પ્રમાણે ત્રણે પ્રકારે કેમદ્રુમ યોગનો બંગ થાય છે, એટલે એ કેમ-
દ્રુમ પછી કલ્પદ્રુમ એટલે કલ્પ વૃક્ષની પેઠે સારો યોગ થાય છે. એવો ગર્ગાદિ
આચાર્યનો મત છે.

૨૦ કેમદ્રુમ યોગ થયો હોય પણ ચંદ્રમા ઉપર અહની દ્રષ્ટી હોય તો કેમ-
દ્રુમ યોગ બંગ થાય છે. એમ સારાવક્ષી અંચકાર તથા ગાર્ગી ભગવાન અને સ-
ત્યાચાર્ય કહે છે.

૨૧ સુનશ વીગેરે યોગો શ્રુતકીર્તિ આચાર્ય તથા જીવશર્મા આચાર્ય નીચે
પ્રમાણે ઉપજાવે છે.

૧ ચંદ્રમા થકી બીજી કેદ્રમાં એટલે ચંદ્રથી ચોથા સ્થાનમાં ભૌમાદિક
અહો હોય તો સુનશ યોગ થાય. છેલા કેદ્રમાં એટલે ચંદ્રમા થકી દશમા સ્થાનમાં
ભૌમાદિક અહ હોયતો અનશયોગ થાય. અને એ બે ઠેકાણે ભૌમાદિક અહો હોયતો દુ-
ર્ધરા અને એ બે ઠેકાણે કોષ્ઠ ભૌમાદિક અહો ન હોય તો કેમદ્રુમ યોગ થાય છે.

૨ ઉપરની કલમ ૧૪, ૧૫, ૧૬, ૧૭માં સુનશદિ ચાર યોગ મૂળ જન્મ
કુંડળીમાંથી ઉપજાવેલા છે. તેને બદલે નવમાંશ કુંડળીમાંથી ઉપજાવવા.

૨૨. ઉપરની કલમ ૨૧ માં સુનશદિ યોગો બે પ્રકારે ઉપજાવેલા છે. તે

ધણા આચાર્યો માન્ય કરતા નથી. તેથી આચાર્ય વરાહગિહર પણ માન્ય કરતા નથી.

૨૩. ચવનાચાર્ય ઋષિ સુત્રા તથા અનુદા ચોગના ૩૧ જાતના બેઠ કહે છે તેની સંક્ષેપમાં રીત નીચે પ્રમાણે.

ભૌમાદિક પાંચ મહો થકી આ યોગ ઉપજે છે. માટે નીચેના કાષ્ટકમાં અવળા સવળા પાંચ સુધી આંકડા લખ્યા છે. પછી ઉપરના આંકડાને નીચેના આંકડાએ ભાગવાથી પ્રકાર નીકળશે. એટલે પહેલા કાઠામાં ઉપરના આંકડાને નીચેના આંકડાએ ભાગ્યા પછી પહેલા તથા બીજા કાઠાના ગુણાકારને નીચેના પહેલા તથા બીજા કાઠાના ગુણાકારે ભાગવા. પછી ત્રણે કાઠાના ઉપરના આંકડાના ગુણાકારને ત્રણે હેઠળના આંકડાના ગુણાકારે ભાગવા. પછી ઉપરના ચારે કાઠાના આંકડાને હેઠળના કાઠાના ચારે આંકડાના ગુણાકારે ભાગવા. અને છેવટ ઉપરના પાંચે આંકડાના ગુણાકારને હેઠળના કાઠાના પાંચે આંકડાના ગુણાકારે ભાગવા. એટલે એક મહત્તી, બે મહત્તી, ત્રણ મહત્તી, ચાર મહત્તી, અને પાંચ મહત્તી રહેવાથી ઉપજેલા યોગોના પ્રકાર અથવા બેઠ નીકળશે.

યોગના પ્રકારનો કાઠો.	૫	૪	૩	૨	૧
	૧	૨	૩	૪	૫

એક મહત્તી બેઠ—પાંચને એક ભાગતાં પાંચ બેઠ થાય છે.

બે મહત્તી બેઠ—પાંચને ચારે ગુણતાં ૨૦ આવ્યા, ને તેને એકને બેએ ગુણતાં આવેલા બેએ ભાગતાં ૧૦ બેઠ આવે છે.

ત્રણ મહત્તી બેઠ—પાંચને ચાર અને ત્રણે ગુણતાં ૬૦ આવ્યા, ને તેને એક ને બે અને ત્રણે ગુણતાં આવેલા છએ ભાગતાં ૧૦ બેઠ આવે છે.

ચાર મહત્તી બેઠ—પાંચને ચાર, ત્રણ, ને બેએ ગુણતાં એકસો ને વીસ આવ્યા, ને તેને એક, બે, ને ત્રણ ને ચારના ગુણાકારથી આવેલા ચોવીસે ભાગતાં પાંચ બેઠ આવે છે.

પાંચ મહત્તી બેઠ—ઉપરના પાંચે આંકડાના ગુણાકાર ૧૨૦ થયા. તેને હેઠળના પાંચે આંકડાના આવેલા ગુણાકાર ૧૨૦ ભાગતાં ફક્ત એક પ્રકાર આવે છે.

ઉપર પ્રમાણે યોગોના નીચે પ્રમાણે સરવાળો કરતાં ૩૧ બેઠ

પુરા થાય છે.

એક મહના બેઠ.	૫
બે મહના બેઠ.	૧૦
ત્રણ મહના બેઠ.	૧૦
ચાર મહના બેઠ.	૫
પાંચ મહના બેઠ.	૧

૨૪ ઉપર પ્રમાણે સુનદ્રા અને અનદ્રા યોગના એકત્રીશ, એકત્રીશ બેઠ થયા. તેમ દુર્ધરાયોગના ૧૮૦ બેઠ થાય છે. પણ તે સધળા યોગનો ઉપરના યોગમાં સમાવેશ થઇ જાય છે. માટે આ ગ્રંથમાં કાંઇ આછાપણું અથવા બાધ સંભવો નહિ.

સુનદ્રા યોગનું ફળ.

૨૫ સુનદ્રા યોગમાં જન્મેલો માણસ પોતાના પરાક્રમથી પેદા કરેલું ધન ભેગવનારો, રાજ અથવા રાજના ખરોખર વૈભવવાળો, બુદ્ધિશાળી, ધનવાળો, અને ક્ષત્રિત્રવાળો થાય છે.

૨૬ અનદ્રાયોગમાં જન્મેલો માણસ સમર્થ, રોગ વગરનો, શુણ્ણવાન, કીર્તિવાળો, ખાનપાન અને પોશાક વિગેરેના સુખવાળો ઉચ્ચ પેઢેરવેશવાળો, અને હમેશાં મનમાં સંતોષ માનનારો થાય.

૨૭ દુર્ધરાયોગમાં જન્મેલો માણસ ગમે તે પ્રકારથી વૈભવ અને સુખ મેળવનારો ધન અને પાહનવાળો, તથા ભિદાર મનવાળો, દાનેશ્વરી, તથા સારા શુણ્ણવાળો નોકર ચાકરવાળો જાણવો.

૨૮ કૃમ્મદુર્ધરાયોગમાં જન્મેલો માણસ મલીન પ્રકૃતિવાળો, તથા મલીન વસ્ત્રવાળો, શરીર અને મનના દુખવાળો, અધટિત કામ કરનારો, દરીદ્રી, ચાકરી કરી શુજરાન ચલાવનારો, કપટી, અને દુર્જન થાય. કૃમ્મદુર્ધરાયોગમાં કદી રાજવંશી જન્મે તો પણ ઉપર લખેલું ફળ અથવા તેમાંના ફળનો ભાગ ભોગવે છે.

૨૯ સુનદ્રાદિ યોગ કરનારો ગંગા હોય તો તે માણસ ભક્ષત્રી કામ કરનારો, શ્રેયો, ધનવાળો, વગર વિચારથી કામ કરનારો, અને જો જન્મ કુંડળીમાં સુનદ્રાદિ યોગ કરનારો બુદ્ધ હોય તો ચતુર, સારા શુણ્ણવાળો, સારાં વચન બોલનારો, ગાયન નૃત, ચિત્ર, કરવાની કળામાં નિપુણ માણસ જાણવો. અને શુદ્ધ હોય તો ધનવાળો, ધર્માત્મા, સુખ ભોગવનારો, અને રાજનો માનીતો જાણવો. અને શુદ્ધ હોય તો કામી એટલે બહુ વિષયવાળો, ધનવાળો, અને ખાનપાન તથા પોષાકથી મોજ કરનારો થાય છે. અને જો શનિ સુનદ્રાદિ યોગ કર

રનારો હોય તો પારકા વૈભવ અને ધરખાર વિગેરે સામગ્રી ભોગવનારો, ધણું કામ કરનારો, અને ધણા નોકરોનો ઉપરી માણસ થાય છે.

૩૦ સુનશાદિ યોગ કરનારા ભૌમાદિક આકેષ્ઠ અહનું ૧૪ ઉપર વિગતવાર લખ્યું છે. પણ બે ત્રણ કે તેથી વધારે મહો સાથે યોગ કરતા હોય તો તે સંધના યોગ કરનારાનું ૧૪ એકઠું ભોગવશે.

૩૧ જે માણસનો દિવસે જન્મ હોય અને ચંદ્રમા જન્મ કુંડળીમાં દશ ચકાર્ધમાં હોય તો તે સુખી થાય છે.

૩૨ રાત્રીએ જન્મ હોય અને ચંદ્રમા અદૃશ્ય ચકાર્ધમાં હોય તો નેષ્ટ સંભળવો. પણ આ વખતે ચંદ્રમા દૃશ્ય ચકાર્ધમાં હોય તો શુભ ફળ સમજવું.

૩૩ જન્મ કુંડળીમાં લગ્નચક્રી ઉપચય સ્થાનમાં સર્વે શુભ મહો એટલે બુધ, ગુરુ, શુક્ર રહેલા હોય તો આ જન્મ વાળો માણસ ધણો ધનવાન થાય. તેમજ ચંદ્રમા ચક્રી સર્વે શુભ મહો ઉપચય સ્થાનમાં રહેલા હોય તો તે ધનવાળો થાય આ પ્રમાણે લગ્નચક્રી અથવા ચંદ્રમાથી બે શુભ મહો ઉપચય સ્થાનમાં રહેલા હોય તો મધ્યમ ધનવાળો થાય અને ૧૬ ચંદ્રચક્રી અથવા લગ્નચક્રી એકજ શુભ મહો ઉપચય સ્થાનમાં હોય તો થોડા ધનવાળો જાણવો. પણ એકે શુભ મહો એમાંથી એકે ચક્રી ન હોય તો તે માણસ દળદ્રી જાણવો.

૩૪ લગ્ન અને ચંદ્રમાં એબે ચક્રી ઉપચય સ્થાનમાં શુભ મહો રહેલા હોય તો ઉપર કહેલું ૧૪ ધણું વધારે સાફ વિવેકથી વિચારી કહેવું.

૩૫ ઉપર કહેલા ઉપચય યોગ જેની જન્મ કુંડળીમાં થયો હોય અને બીજા કેમદ્રુમમાંથી નહારા યોગપણુ થયા હોય તો તમામ નહારા યોગ બંગ થયા જાણવા કેમ કે એવા દુષ્ટ યોગ કરતાં આ ઉપચય યોગ ધણો બળવાન છે. માટે આ યોગનું ધણુંકરીને ઉત્તમ ૧૩ મળશે એમ સત્યાચાર્ય વિગેરે મોટા આચાર્યો કહે છે.

૩૬ ચંદ્રમા ચક્રી સૂર્ય વગર ભામાદિ પાંચ મહોના આધારથી સુનશાદિ ચાર યોગો જેવીરીતે ફળસાથે ઉપર વર્ણવેલા છે. તેવીજ રીતે સૂર્ય ચક્રી ચંદ્રમાં વગર ભૌમાદિ પાંચ મહોના આધારથી, વેશી, વોશી, ઊભયચર્મા, નામના ત્રણ યોગો ફળ સાથે સમજવા. ચંદ્ર યોગમાં કેમદ્રુમ યોગ છે. તેમ સૂર્ય યોગમાં કેમદ્રુમ જેવો યોગ નથી માટે તે વગર ત્રણ યોગજ જાણવા.

૩૭ સૂર્યચક્રી ચંદ્રમાં વગર બીજે સ્થાને મહો હોય તો વેશી યોગ જાણવો ને તેનું ૧૪ સુનશા પ્રમાણે જાણવું.

૩૮ સૂર્ય ચક્રી ચંદ્રમા વગર ખારમેસ્થાને મહો હોય તો વોશી યોગ જા-

શુભો ને તેનું ૧૧ અનકા પ્રમાણે જાણવું.

૩૯ સૂર્ય થકી ચંદ્રમા વગર ખીજે અને ખારમે એમ બંને ઠેકાણે ગ્રહો રહેલા હોય તો ઉભયચર્યા નામનો યોગ સમજવો અને તેનું ૧૧ દુર્ધરા પ્રમાણે જાણવું.

૪૦ ઉપર લખેલા ચંદ્ર અને સૂર્ય યોગોનું કૃળ બળાગલના આધારે વધુને કે થોડું વિચારવું.

૪૧ ઉપર લખેલા યોગ કરનારા ગ્રહો ચંદ્રમાની મહા દશામાં પોતાની અંતર દશા જ્યારે આવે ત્યારે કૃળ આપશે, તેમજ સૂર્ય યોગનું કૃળ સૂર્યની મહા દશામાં યોગ કરનારા ગ્રહોની અંતર દશા જ્યારે આવશે ત્યારે કૃળ આપશે.

૪૨ ખીજ અનેક યોગ કરતાં ચંદ્રયોગ વધારે બળવાન છે. માટે પૂર્વના આચાર્યોએ આ યોગ મુખ્યપણે જોવાની આજ્ઞા કરેલી છે.

૪૩ જન્મ કુંડળીમાં લગ્ન એ દેહ છે. અને ચંદ્રમાએ મન અથવા જીવ છે. માટે દેહને જીવ વગર ચાલે નહીં તેમ જીવને દેહ વગર ચાલે નહિં. માટે દેહ અને મન બંને મજબુત હોય તોજ વહેવાર ચાલે છે. એટલા માટે રીષ્ટ યોગ વિગેરે ચંદ્રમા થકી જોવાની આચાર્યોની આજ્ઞા છે.

૪૪ જેની જન્મ કુંડળીમાં લગ્ન અને ચંદ્રમાં બંને બળવાન હોય તોજ તે માણસ બધી તરફથી સુખી હોય છે.

૪૫ કેટલાક આચાર્યો તો જેવી રીતે લગ્નથી કૃળાદિશ જોવાય છે. તેવી રીતે ચંદ્રમાથી પણ જોવાનું કહે છે. એ સંધળું ધ્યાનમાં રાખી બહુ મતથી જે જે લગ્નથી જોવાય છે, તે લગ્નથી અને જે જે ચંદ્રમાથી જોવાય છે, તે ચંદ્રમાથી જોવાનું વિગતબંધ ૨૫૯ રીતે ઠેકાણે ઠેકાણે જણાવેલું છે.

ચંદ્રયોગ સંપૂર્ણ.

પ્રકરણ ૮ મું.

ભાવ ફળ બાબત.

બ્રહ્મ સુત્ર અથ મધેથી.

ભાવ ફળ—ચલીત કુંડળીમાં બેઠેલા મહો કેવું ફળ આપશે તે બાબત.

દરેક ભાવમાં બેઠેલા મહોનું ફળ લખતા પહેલાં કહેવાની જરૂર છે કે ભાવ ફળ સાધારણ ફળ ગણાય છે, કેમકે આ ભાવ ફળમાં દરેક મહનું સારું નરતું ફળ લખેલું છે. પણ એક ભાવમાં એક કરતાં વધારે મહો બેઠેલા હોય તો આ ફળમાં ફેરફાર પામ્ય છે. વળી ચલીત કુંડળીમાં મહ સારું ફળ આપતો હોય અને તે નવમાંશ કુંડળીમાં સારું ફળ આપતો ન હોય તો ચલીત કુંડળીનું સારું ફળ મટાડી નઠાડું ફળ આપે છે. તેમજ જે મહ ચલીત કુંડળીમાં નઠાડું ફળ આપતો હોય, અને તે મહ નવમાંશ કુંડળીમાં સારું ફળ આપતો હોય તો નઠાડું ફળ મટાડી સારું ફળ આપે છે. તેમજ રાજ્યોગ વિગેરે જે યોગ દર્શાવવામાં આવેલા છે, તેમાંના કોઈ યોગ કુંડળી ઉપરથી જે યોગના આધારથી થતો હોય, તો તે મહનું તે યોગ પ્રમાણે ફળ આપે છે. તેમજ હવે પછી ભાવ વિચાર લખવામાં આવશે તે ભાવ વિચાર પ્રમાણે જે મહનું જેવું ફળ તેમાં જણાવેલું છે. તે પ્રમાણે ફળ મળશે. મતલબ કે ફળપ્રદિશ જેવું એ શેતરંજની બાજુ જેવું છે. માટે સખળા યોગ ઉપર વિચાર કરીને ફળાદિશ જાણવો. વળી બ્રહ્મ સુત્ર અથ કંતા ટીકામાં નીચે પ્રમાણે લખે છે.

કાર્ત મહનું નઠાડું ફળ નીકળે પણ તે બેગા શુભ મહો બેઠા હોય, અમર તે મહને શુભ મહો દેખતા હોય તો નઠાડું ફળ અર્ધ આપે. તેમજ પાપ મહો બેગા બેઠા હોય, અમર પાપ મહો દેખતા હોય તો જમણું નઠાડું ફળ આપે.

ઉપર પ્રમાણે કોઈ મહનું સારું ફળ નીકળે પણ તેની સાથે બીજા પાપ મહ બેઠેલા હોય અમર તેને પાપ મહો દેખતા હોય તો અર્ધ સારું ફળ આપે છે. તેમજ કોઈ શુભમહ બેગા બેઠા હોય અમર શુભમહની દ્રષ્ટી હોય તો જમણું સારું ફળ આપે છે.

અસ્ત અમર સંધિમાં રહેલો મહ બિલકુલ સારું કે નરતું ફળ આપી શકતો નથી.

કોઈ મહ રાજ્યોગ કરેલો હોય, અથવા સારું ફળ આપેલું હોય, પણ તેની સાથે છઠા, આઠમા કે જારમા ભાવનો સ્વામી બેઠેલો હોય તો તે રાજ્યોગ અથવા સારા ફળનો ધટાડો કરે છે. પછી તે શુભમહ હોય કે પાપ મહ હોય.

કોઇ મહે અમુક ભાવનું સાંકે ફળ આપેલું હોય, પણ તે ભાવનો સ્વામી, છો, આઠમે, કે બારમે હોય, અગર અસ્તનો કે નીચેનો કે નિર્મળ હોય તો તે સાંકે ફળ ખંડિત થાય છે. તેમજ કોઇ મહે અમુક ભાવનું ફલ નહાંકે આપેલું હોય, પણ તે ભાવનો સ્વામી કૈંદ્રમાં કે ત્રિકોણમાં બળવાન હોય તો નહાંકે ફળ ખંડિત કરે છે. તેમજ કોઇ મહે જે ભાવમાં બેશી સાંકે ફળ આપેલું હોય અને તે ભાવનો સ્વામી કૈંદ્રમાં કે ત્રિકોણમાં બેઠેલો હોય, કે બળવાન હોય તો તે સારા ફળમાં વધારો કરે છે. આ પ્રમાણે વિચાર કરીને પછી ફળાદિશ કહેવો.

દરેકભાવમાં બેઠેલા દરેક મહેનું જે ફળ કહેલું છે. તે ફળ કહેલું છે. તે મહેની મહાદશામાં અંતરદશામાં જાણવું. પણ તે મહે ધણે બળવાન રાજયોગ કરેલો હશે તો, આ ફળ હમેશાં આપશે.

સૂર્ય.

સૂર્યનું બારે ભાવનું ફળ.

પહેલો ભાવ (લગ્ન)માં સૂર્ય બેઠો હોય તો તેનું ફળ—

સૂર્ય પહેલાભાવે જાયતો અથવા સ્વમહી એટલે પોતાની રાશિમાં બેઠો હોય તો તે મનુષ્ય કીર્તિવાળો, બળવાળો, અને સાંખી નજરવાળો જાણવો. અને નીચેનો હોયતો પ્રતાપી હોય પણ માનનો દેશ કરે, દળદ્રી, તથા નેત્રના રોગવાળો હોય, અને ચંદ્રના ધરમાં એટલે કંઈરાશિમાં બેઠો હોય તો માની અને પાણીથી ટપકતી આંખો વાળો જાણવો. અને જે રાશિના ધરમાં એટલે મકર અગર કુંભરાશિનો હોય તો છાતીની પીડાવાળો જાણવો. ગુરુના ધરમાં એટલે ધન અગર મીન રાશિનો હોય તો સ્ત્રીની સેવા કરનારો જાણવો. જે યુધના ધરમાં એટલે મીથુન કે કંન્યારાશિનો હોય તો તેને કંન્યાની પ્રભુ થાય એમ જાણવું. તેમજ સ્ત્રી હીન એટલે સ્ત્રીના સુખ વગરનો જાણવો. અને જે શુક્રના ધરનો એટલે વરખ યા તોલા રાશિનો હોય તો કૃતધની અને સ્ત્રીના સુખ વગરનો જાણવો. અને મંગળના ધરનો એટલે મેષ યા વૃશ્ચક રાશિનો હોય તો પ્રતાપી વાચાળ વેપારમાં કુશળ અને અંતરગળના રોગવાળો જાણવો.

સૂર્ય બીજે ભાવે બેઠો હોય તો તેનું ફળ.

સૂર્ય બીજા ભાવે બેઠો હોય તો તે મનુષ્યના મુખમાં રોગ હોય, રાજના દંડથી ધનનો નાશ થાય, પણ તેમાં સ્વમહી અથવા જાયતો હોય તો ધનવાન, વિકાન, અને નેત્રનો રોગી અને વેપારમાં કુશળ અને તેજસ્વી જાણવો. તથા પોતાના પરાક્રમથી ધન પેદા કરે. વાચાળ, તથા માની જાણવો. જે ગુરુના

ધરમાં બેઠો હોય તો ધનવાન, વાચાળ, કુટુંબના સુખવાળો, તથા મિત્રને સારૂ ધન ખર્ચનારો જાણવો. યુધના ધરમાં બેઠો હોય તો જ્ઞાની, કુટુંબના ક્ષેત્ર વાળો, અને તેહેની પાસે ધન આવે અને જાય. જે શુકના ધરમાં બેઠો હોય તો કુટુંબનો ક્ષેત્રી તથા ધન આવે તે ખર્ચનાંબે તેવો જાણવો. શનિના ધરમાં બેઠો હોય તો ધન નાશ પામે. કુટુંબનો ક્ષેત્રી જાણવો. અને જે ચંદ્રના ધરમાં બેઠો હોય તો કુટુંબમાં મુખી જાણવો. અને મંગળના ધરમાં બેઠો હોય તો પોતાના પરાક્રમથી ધન મેળવે તથા વાચાળ જાણવો.

સૂર્ય ત્રીજા ભાવે બેઠો હોય તેનું ફળ.

સૂર્ય ત્રીજા ભાવે સ્વચ્છંદી અથવા જીયનો હોય તો યુદ્ધિશાળી, ભાંડુના સુખવાળો, ને ચાકરના, સુખવાળો જાણવો. જે શુકના ધરમાં બેઠો હોય તો ભાંડુના કષ્ટવાળો, અને ચાકરના દુઃખવાળો જાણવો. ચંદ્રના ધરમાં બેઠો હોય તો ભાંડુના સુખવાળો, સારા ઉદ્યમવાળો, ચાકરવાળો, સારા આચરણવાળો, સારાં કર્મ કરનારો અને સારી કીર્તિવાળો જાણવો. જે યુધના ધરમાં બેઠો હોય તો શૂરા તનથી કીર્તિવાળો, યુદ્ધિવાળો, અને ઘોડા ભાંડુવાળો જાણવો. જે મંગળના ધરમાં બેઠો હોય તો તેને ભાંડુ હોય નહિ. અથવા હોય તો ભાંડુ સાથે કુસંધ જાણવો. ગુરુના ધરનો હોય તો ભાંડુ સાથે મિત્રતા હોય, ચાકરો દુષ્ટ મળે ને પોતાનું ધન પોતે ભોગવનારો જાણવો. જે શનિના ધરનો હોય તો ભાંડુનો નાશ થાય, ચાકરો દુષ્ટ મળે, અને નાસ્તીક થાય.

સૂર્ય ચોથા ભાવે બેઠો હોય તેનું ફળ.

સૂર્ય ચોથા ભાવે સ્વચ્છંદી અથવા જીયનો હોય તો વાહનના સુખવાળો, વૈભવી, માતા પિતાના સુખવાળો ને ભાગ્યશાળી જાણવો. અને એ ચોથા ભાવમાં મિત્ર, ધર, ખેતર, વાડી, સુખ, માતા, વાહન, પશુ. ગાય, બેંસ, કુવા. નવાણુ એટલી જાણતોનું જોવાય છે. એ જાણતોનો સુખી જાણવો. જે શુકના ધરનો હોય તો માતા પિતાનો દુખી, પશુની ધાતવાળો, અને સ્થાનક નાશ પામે. જે યુધના ધરનો હોય તો માતા પિતાનો સુખી, વૈભવવાળો, હમેશાં માથાના રોગવાળો, અહંકારી અને ગુપ્ત પીડાવાળો જાણવો. હવે ચંદ્રના ધરનો હોય તો ખેતર, વાડી, તથા ધરના સુખવાળો જાણવો. મંગળના ધરમાં બેઠો હોય તો મિત્રના સુખવાળો, અગ્નિના ભયવાળો, અહંકારી જાણવો. જે ગુરુના ધરમાં બેઠો હોય તો મિત્ર ધણા હોય, પશુ તેનાથી વિરહ થાય. જે શનિના ધરમાં બેઠો હોય તો શરીરે ખોડવાળો. અહંકારી, વિરોધ પાંધનારો, અને તેનું શરીર ગરમ રહે. તથા ઈંદ્રીની પીડાવાળો જાણવો.

સૂર્ય પાંચમા ભાવે બેઠો હોય તો તેનું ફળ.

સૂર્ય પાંચમા ભાવે પોતાની રાશિનો અથવા ઉચ્ચનો હોય તો તે માણસ પાંચમા ભાવનો સુખી જાણવો; અને એ પાંચમા ભાવમાં યુદ્ધિ, વિદ્યા, સંતાન, મંત્ર, વિવેક, શક્તિ, પેટ, નીતિનું જોવાય છે. તે તમાગ આખતનો સુખી જાણવો; અને જો શુક્રના ધરમાં બેઠો હોયતો, પુત્ર વગરનો, બ્રહ્મ યુદ્ધિવાળો, ક્રોધી, ઘોડી વિદ્યાવાળો જાણવો. જો બુધના ધરમાં બેઠો હોય તો મંદ યુદ્ધિવાળો જાણવો, અને પુત્ર સાથે અણુજનાવ થાય. જો ચંદ્રના ધરમાં બેઠો હોય તો ઉતાવળી યુદ્ધિવાળો અને તેને કન્યાની પ્રજા થાય. મંગળના ધરમાં બેઠો હોય તો એકાદ પુત્ર થાય, પણ તે પુત્ર પરાક્રમી હોય. જો શનિના ધરમાં બેઠો હોયતો એક અથવા બે પુત્ર હોય. ઉતાવળી યુદ્ધિવાળો, પુત્ર સાથે કાષ્ઠ કાષ્ઠ વખતે વિરોધ થાય, મલેષ્ઠ રાજની વિદ્યા થકી ધન પ્રાપ્ત કરે; અને જો ગુરુના ધરમાં બેઠો હોય તો પુત્ર વગરનો; નિર્મળ યુદ્ધિવાળો, ઝાની, ધર્મ તથા પુન્ય ઉપર પ્રીતિવાળો જાણવો.

સૂર્ય છઠ્ઠા ભાવે બેઠો હોયતો તેનું ફળ.

સૂર્ય છઠ્ઠા ભાવે પોતાની રાશિનો અથવા ઉચ્ચનો હોયતો મોસાળ પક્ષનું સુખ મળે તથા રોગ ને શત્રુનો નાશ થાય. જો શુક્રના ધરમાં બેઠો હોય તો રોગ અને શત્રુનો વધારો થાય અને મોસાળ પક્ષના સુખનો નાશ થાય. બુધના ધરમાં બેઠો હોયતો શત્રુનો નાશ કરે, પણ કુરુનો રોગ જરૂરી રાખે. અને ચંદ્રની રાશિમાં બેઠો હોય તો ઉધરસ અને દગ જરૂરી રાખે. ગુરુના ધરમાં બેઠો હોયતો રોગ અને શત્રુનો નાશ કરે અને મોસાળ પક્ષનું સુખ રાખે તથા શાંત સ્વભાવવાળો, શરીરે સુખી અને વૈભવ વાળો જાણવો. અને જો શનિના ધરમાં બેઠો હોયતો રોગ શત્રુનો વધારો થાય, તથા મોસાળ પક્ષના સુખ વગરનો જાણવો. ને મંગળના ધરમાં બેઠો હોય તો રોગ શત્રુ થાય નહીં, પણ મોસાળના સુખ વગરનો જાણવો.

૧૬

સૂર્ય સાતમા ભાવે બેઠો હોય તો તેનું ફળ.

સૂર્ય સાતમા ભાવે પોતાની રાશિનો અથવા જોય રાશિનો હોય તો સ્ત્રીનાં સુખ સંતોષ વાળો, માર્ગ તથા દેશવરથી લાભ થાય, વણજ વેપારથી સુખ મળે, લેવડ દેવડમાં સંતોષ મળે. જો શુક્રના ધરમાં બેઠો હોયતો લાંબી જામરે સ્ત્રી મળે, વ્યભિચારી હોય, પોતાની સ્ત્રી સાથે અણુજનાવ રહે. અને મંગળના ધરમાં બેઠો હોય તો બે સ્ત્રી પરણે, તથા મુસાફરી ધણી કરે. અને જો બુધ-

ના ધરમાં બેઠો હોય તો અમક્ષામક્ષ કરે, હલદો ખોરાક ખાય, પણ ગગ્ગ રહે. ચંદ્રના ધરમાં હોય તો માનસિક ચિંતા વાળો, શરીરે પીડાવાળો જાણવો. અને શનિના ધરમાં બેઠો હોય તો સ્ત્રીના સુખનો નાશ થાય, માર્ગથી ભય થાય અને વણજ વેપારથી દુઃખ ઉપજે. અને ગુરુના ધરનો હોય તો વણજ વેપારની સારી માહિતી મેળવનારો જાણવો.

સૂર્ય આઠમા ભાવે બેઠો હોય તો તેનું ફળ.

સૂર્ય આઠમાભાવે પોતાની રાશિનો અથવા જીવ રાશિનો હોય તો લાંબુ આયુષ્ય ભોગવે તથા વૈભવ મળે. અને શુક્રના ધરમાં બેઠો હોય તો પુત્રના સુખ વગરનો તથા દળદ્રીપણું રહે, અને હર્ષ વિગેરે ગુદાના રોગવાળો જાણવો. અને મંગળના ધરમાં બેઠો હોય તો નેત્રનો રોગ થાય, શરીરે ગરમીનાં ચાદાં થાય, અને પશુનો નાશ થાય. અને જો બુધના ધરમાં બેઠો હોય તો શરીરે રોગ જારી રહે, અને ચાદાં વિગેરેની શરીરે નિશાની હોય. અને ગુરુના ધરમાં બેઠો હોય તો શરીર હમેશાં રોગવાળું રહે અને ધનનું થોડું સુખ મળે. અને શનિના ધરમાં બેઠો હોય તો થોડા આયુષ્યવાળો ને દળદ્રી જાણવો. અને ચંદ્રના ધરમાં બેઠો હોય તો ઉધરસ ને નેત્રના રોગવાળો જાણવો.

સૂર્ય નવમા ભાવે બેઠો હોય તો તેનું ફળ.

સૂર્ય નવમાભાવે પોતાની રાશિનો અથવા જીવનો હોય તો પુણ્યશાળી, ધનવાળો, વૈભવી, પુત્ર સંતાનના સુખવાળો જાણવો. હવે જો શુક્રના ધરમાં બેઠો હોય તો થોડા ભાગ્યવાળો અને ગાળાપ સાથે અણગનામ જાણવો. અને બુધના ધરમાં બેઠો હોય તો સંતાનવાળો, સ્ત્રીના સુખ વાળો જાણવો. અને જો ગુરુના ધરમાં બેઠો હોય તો ગાળાપના સુખવાળો, મુસાફરી કરનારો જાણવો. અને શનિના ધરમાં બેઠો હોય તો મંદ ભાગ્યવાળો, નારિતક જાણવો. જો મંગળના ધરમાં બેઠો હોય તો પાપ પ્રતિષ્ઠાવાળો, તથા પાપ કર્મ કરનારો જાણવો. અને ચંદ્રના ધરમાં બેઠો હોય તો ભાગ્યશાળી અને મુસાફરી કરનારો જાણવો.

સૂર્ય દશમા ભાવે બેઠો હોય તો તેનું ફળ.

સૂર્ય દશમા ભાવે પોતાની રાશિનો અથવા જીવ રાશિનો હોય તો રાજ-દરબારના સુખવાળો, પિતાના સુખવાળો, માન આગરવાળો અને રાજ યોગવાળો જાણવો. જો શુક્રના ધરમાં બેઠો હોય તો પિતાનું સુખ થોડું જાણવું, રાજ દરબારથી અપજ્ઞા મળે, અને અપકીર્તિવાળો જાણવો. હવે જો ચંદ્રના ધરમાં

એઠો હોય તો કીર્તિવાળો જાણવો. યુધના ધરમાં એઠો હોય તો રાજ સુખ આપે. અને ગુરના ધરમાં એઠો હોય તો રાજ સુખ આપે, અને રાજ પ્રકરણમાં કુશળ જાણવો. મંગળના ધરમાં એઠો હોય તો ક્ષત્રી જાતિથી લાભ મળે, કીર્તિ મેળવે અને જો શનિના ધરનો હોય તો માતા પિતાના સુખનો નાશ કરે, રાજ દરબારથી અપકીર્તિ અને વેપારથી નુકશાન થાય.

સૂર્ય અગિયારમા ભાવે એઠો હોય તો તેનું ફળ.

સૂર્ય અગિયારમા ભાવે પોતાની રાશિનો અથવા જીવનો હોય તો અનેક તરેહથી લાભ મળે, વસ્ત્ર ધરણી ધણી મેળવે. જો શુક્રના ધરમાં એઠો હોય તો આવતો લાભ અંધ પડે, દળદ્રીપણું આવે, અને સંતાનનો રોધ રાખે. અને જો શનિના ધરમાં એઠો હોય તો નીચ માણસ નુકશાન કરે અને પુત્ર મૂર્ખ હોય. મંગળના ધરમાં એઠો હોય તો યુદ્ધિ અને સંતાનનો રોધ રાખે અને પૈસાનો લાભ થાય. જો ગુરના ધરમાં એઠો હોય તો યુદ્ધિ અને સંતાનનું સુખ રાખે, અને અનેક તરેહથી લાભ આપે. અને ચંદ્રના ધરમાં એઠો હોય તો વસ્ત્ર ધરણી મેળવે, અને સંતાનનું સુખ રાખે. અને યુધના ધરમાં એઠો હોય તો જશવાન અને ધનવાન જાણવો.

સૂર્ય બારમા ભાવે એઠો હોય તેનું ફળ.

સૂર્ય બારમા ભાવે પોતાની રાશિનો અથવા જીવનો હોય તો પુણ્યશાળી થાય, અને સારાં કામ કરે, પણ પોતે જાતે કંટુસ હોય. અને જો શુક્રના ધરમાં એઠો હોય તો પાપી હોય અને શનિના ધરનો હોય તો પાપ કામમાં ધન ખર્ચે, અને શરીર રોગવાળું રહે. અને જો મંગળના ધરનો હોય તો જાતિ બ્રહ્મ થાય, જીવની હત્યા કરે, પરદેશમાં વાસ રહે. જો યુધના ધરમાં હોય તો થોડા ધનવાળો, અને થોડા સુખવાળો હોય. અને જો ગુરના ધરમાં એઠો હોય તો સારા કામમાં પૈસા ખર્ચ કરે અને પોતાની પાસે થોડું ધન રહે અને સંસારનું થોડું સુખ જોગવે. ચંદ્રના ધરમાં એઠો હોય તો સુભાગમાં ધન ખર્ચે જેમકે જામણ, કે ધર બાંધવાના કામમાં ધન ખર્ચે.

ચંદ્ર બારેભાવમાં નીચે પ્રમાણે ફળ આપે છે.

પહેલા ભાવનું ફળ.

૧ ચંદ્ર પહેલા ભાવે પોતાની રાશિનો અથવા જીવનો અથવા પૂર્ણ ફળનો થઈ એઠો.

હોય તો શરીર આરોગ્ય રાખે તથા શરીર સુંદર, ગોરું ને નિરોગી રહે, વિદ્વાન અને અચ્ચળ હોય. અને જો મંગળના ધરમાં હોય તો દળદ્રી અને જો શુક્રના ધરમાં હોય તો હાડના દરદવાળો જાણવો. અને બુધના ધરમાં બેઠો હોય તો ધનવાન અને સુખી રહે, પોતાના કુળમાં સુખ્ય અથવા રાજનો અધિકારી હોય, તથા તેને મીઠીવાણીવાળો જાણવો. ગુરૂની રાશિમાં બેઠો હોય તો બુદ્ધિશાળી જાણવો. શનિની રાશિમાં બેઠો હોય તો, શરીર કદરૂપ અને સદા રોગી રહે. અને જો સૂર્યની રાશિમાં બેઠો હોય તો નેત્રનો રોગી જાણવો.

ચંદ્ર બીજા ભાવે બેઠો હોય તો તેનું કળ નીચે પ્રમાણે.

૨. ચંદ્ર બીજા ભાવે પોતાની રાશિનો અગર ઉચ્ચનો જળવાન થઈ બેઠો હોય તો ધન કુટુંબનું સુખ ધણું મળે, મીઠી વાણીવાળો હોય. અને જો મંગળના ધરનો કે ક્ષીણ કળાનો હોય તો દળદ્રી અને કુટુંબથી દુઃખી જાણવો. અને બુધરાશિનો બેઠો હોય તો ધનવાન, વૈભવી અને સુખી જાણવો. જો ગુરૂની રાશિમાં બેઠો હોય તો મીઠી વાણીવાળો, વાચાળ, અને પ્રતાપી જાણવો. અને શનિની રાશિમાં બેઠો હોય તો અસંતોષી જાણવો. જો સૂર્યની રાશિમાં હોય તો તોતડું બોલે, ઉધરસ તથા દમની પીડાવાળો, કુટુંબમાં કંકાસ કરવાવાળો જાણવો. અને શુક્રની રાશિમાં બેઠો હોય તો ધનવાન તથા જહેજા કુટુંબ વાળો જાણવો.

ત્રીજા ભાવે ચંદ્ર બેઠો હોય તો તેનું કળ નીચે પ્રમાણે.

૩ ચંદ્ર ત્રીજા ભાવે પોતાના ધરનો અથવા ઉચ્ચનો હોય તો પરાક્રમી અને ધંધારોજમારવાળો હોય, તથા ભાંડુનું સુખ જેવું જોઈએ તેનું થાય. અને તે મંગળના ધરનો હોય તો, મંદ પરાક્રમી, નિરોગી, અને ભાંડુનું સુખ ન હોય. જો બુધના ધરનો હોય તો વાચુના શરીરવાળો, ધન ધાન્યના સુખવાળો, પણ મંદ ભાગ્યવાળો હોય. અને શુક્રના ધરનો હોય તો મધ્યમ પરાક્રમી અને ઉદ્યમી હોય. સૂર્યના ધરમાં હોય તો ચાકી ચુગલી કરનારો થાય, અને રાજનો દંડ ભોગવે. જો ગુરૂના ધરમાં હોય તો ધન અને ધનવાળો હોય, બુદ્ધિશાળી અને ભાંડુના સુખવાળો, પરાક્રમી અને રૂઢા ઉદ્યમવાળો થાય, તેગજ ચતુર અને વિવેકી હોય. જો શનિના ધરનો હોય તો ભાંડુનું સુખ થોડું પણ પરાક્રમી અને રૂઢા ઉદ્યમવાળો થાય, તથા ભાગ્યશાળી અને પ્રુણશાળી હોય.

ચંદ્રમા ચોથા ભાવે બેઠો હોય તો તેનું કળ નીચે પ્રમાણે.

૪ ચંદ્ર ચોથા ભાવે પોતાની રાશિનો કે જાચનો હોય તો માતાનું સુખ,

ધર, ખેતર, વાડીનું સુખ, મિત્ર અને વાહનનું સુખ, અને પશુ તથા સ્થાનકનું સ્થૂળ ગળે. અને જો મંગળના ધરમાં હોય તો શરીરે દુઃખી, માતાનું સુખ થોડું, મિત્ર અને પશુનું સુખ થોડું હોય, અને હમેશાં દુઃખ થોડું રાખે. જો શુક્રના ધરમાં હોય તો માતાને રોગી રાખે, અને જો બુધના ધરમાં હોય તો બીજી સ્ત્રીને ધાવીને મોટા થાય, ગુરુના ધરમાં હોય તો મીઠાં ભોજન જમે, અને અનેક જાતના વૈભવ ભોગવે. જો શનિના ધરનો હોય તો પર સ્ત્રી ઉપર મોહ પામે, પણ માતા પિતાથી સુખી, ધર સ્થાનકનો સુખીઓ, પશુ અને વાહન મેળવે, નવાં ધર અને ખેતરવાડી મેળવે, ઘણા મિત્ર અને વૈભવ ગળે, શરીરે સુખી, અને જો સૂર્યના ધરનો હોય તો પોતે તથા માતા રોગી હોય.

ચંદ્ર પાંચમે ભાવે બેઠો હોય તો તેનું ફળ નીચે પ્રમાણે.

૫ ચંદ્ર પાંચમા ભાવે પોતાની રાશિનો કે જાંચનો હોય તો કન્યાની પ્રજા થાય, તે પુરુષની સ્ત્રી રૂપાળી હોય, બુદ્ધિ નિર્મળ રાખે, વિદ્યા બણે, અને ધનનો લાભ હમેશાં ગળે. અને જો મંગળના ધરનો હોય તો બીજી બુદ્ધિ હોય અને વિદ્યા બણે નહિ, સંતાનને રોધ રાખે, અને સંતાન થાય તો પુત્રીઓ થાય. જો શુક્રના ધરનો હોય તો ગદા મેહેનતે પોતાના નિર્વાહ જોટલું ધન મેળવે પણ તે પુરુષ બુદ્ધિનો બળીયો હોય, જો બુધના ધરનો હોય તો એકાદ પુત્રનું સુખ આપે. જો ગુરુના ધરનો હોય તો ધનવાન, પુત્રવાન, અને વૈભવવાળો થાય, અને શનિના ધરનો હોય તો મંદ ગતિ અને નીચ કામ કરવાની બુદ્ધિ હોય, વિદ્યા બણે નહિ, અને મૂર્ખ સ્વભાવવાળો હોય, જો સૂર્યના ધરનો હોય તો રાજ વિદ્યા બળે ને પુત્રવાળો હોય.

ચંદ્ર છઠે ભાવે બેઠો હોયતો તેનું ફળ નીચે પ્રમાણે.

૬ ચંદ્ર છઠે ભાવે પોતાની રાશિનો કે જાંચનો હોય તો મોસાળનું સુખ સાફ હોય, રોગ શત્રુનો નાશ કરે. જો મંગળના ધરનો હોયતો શરીરે સદા રોગી રાખે, શત્રુનો ભય હમેશાં રહે, અને મોસાળ પક્ષનું સુખ રાખે નહિ, અને દુગદ્ગી રહે. જો શુક્રના ધરનો હોય તો વિધવા સ્ત્રીની સાથે સંબોગ કરે, પાપકર્મ કર્મ કરે. જો બુધની રાશિનો હોયતો અધેર પાપ કર્મ કરે અને સદા કલેશ કંકાશ કરે. ગુરુના ધરનો હોયતો રોગ શત્રુ હમેશાં જારી રહે અને મોસાળ પક્ષનું દુઃખ રાખે, જો શનિના ધરનો હોયતો રોગ શત્રુ રાખે નહિ, કોષ કોષ વખત થાય તો નાશ પામે, માથું મોઢું ને તેજદાર હોય, ભાગ્યશાળી ને વૈભવ રાખે, મોસાળ પક્ષનું સુખ રાખે, સારા માર્ગે વર્તે, અને સ્વચ્છાતિ સાથે રહે રહે. જો

સૂર્યના ધરનો હોય તો સદા રોગી રહે.

ચંદ્ર સાતમે ભાવે હોયતો તેનું કૃળ નીચે પ્રમાણે.

૭ ચંદ્ર સાતમે ભાવે પોતાની રાશિનો કે જાંચનો હોયતો ગિઠી અને કાગળ વાણીયાં બોલે, સ્ત્રી તરફથી સુખી, માર્ગ અને દેશાંતર તરફથી સુખી, અને વાણુજ વેપારથી સુખી જાણુવો. અને જ્ઞે મંગળની રાશિમાં બેઠો હોય તો સ્ત્રી વ્યભિચારી હોય, તથા પોતે સ્થુળ દેહવાળો, ધરનાં કાગકાગમાં ચતુર, વિવેકી, પરદેશમાં વાસ કરનારો જાણુવો. જ્ઞે શુક્રની રાશિમાં બેઠો હોય તો સ્ત્રી લંપટ હોય, અને બુધના ધરમાં બેઠો હોયતો સ્ત્રી સાથે આણુખનાવ રહે. અને ગુરૂની રાશિમાં બેઠો હોયતો રાજ વંભવના સુખવાળો જાણુવો. અને શનિના ધરમાં બેઠો હોયતો, સ્ત્રી કુભાર્યા મળે. જ્ઞે સૂર્યની રાશિમાં બેઠો હોયતો હમેશાં સ્ત્રી પુરૂષને લઠાઇ થાય.

ચંદ્ર આઠમા ભાવે બેઠો હોયતો તેનું કૃળ નીચે પ્રમાણે.

૮ ચંદ્ર આઠમા ભાવે પોતાની રાશિનો કે જાંચનો હોય તો લાંબા આયુષવાળો અને શરીરે નિરોગી, દેવ ઉપર પ્રીતિવાળો, અને પુણ્યનું કાગ કરનાર, હોય. જ્ઞે મંગળની રાશિમાં બેઠો હોય તો અદ્ય આયુષવાળો અને શરીરનો દુઃખી હોય, તેમજ પાપકર્મ કરે. શુક્રની રાશિમાં બેઠો હોય તો અદ્ય આયુષવાળો, બુધની રાશિમાં બેઠો હોયતો બિધરસ અને દમની ખીડા ભોગવે. જ્ઞે સૂર્યની રાશિમાં બેઠો હોય તો નાની ઉગરમાં રીશ કે કંચેશ કરે, અને જ્ઞે ગુરૂની રાશિમાં બેઠો હોય તો મધ્યમ આયુષ અને મધ્યમ સુખ આપે. જ્ઞે શનિના ધરમાં બેઠો હોય તો શરીરે દુઃખ વેઠે, અને દળદ્રી તેગ સદા રોગી રહે.

ચંદ્ર નવમા ભાવે બેઠો હોય તો તેનું કૃળ નીચે પ્રમાણે.

૯ ચંદ્ર નવમા ભાવે પોતાની રાશિ કે જાંચનો હોય તો ધણું શાસ્ત્રમાં પ્રવીણ થાય, પુણ્યવાન, તેજસ્વી, તીર્થનો સેવનારો, ધર અને ખેતરવાડીનો સુખી હોય, તથા પુત્રવાળો તથા ભાગ્યશાળી જાણુવો. જ્ઞે મંગળના ધરમાં બેઠો હોય તો પાપ કર્મ કરનારો કપટી, અને અભિમાની જાણુવો, ને શુક્રના ધરમાં હોય તો નશીંગદાર જાણુવો. બુધની રાશિમાં બેઠો હોય તો પિતાનું લાભ આયુષ હોય. જ્ઞે સૂર્યના ધરમાં બેઠો હોય તો નાની બિમરમાં પિતા ગુનરી જાય, કે પિતાનું સુખ ન રહે. ગુરૂની રાશિમાં બેઠો હોય તો નશીંગવાળો, પુણ્યવાળો, અને પરદેશથી ધન મેળવે, અને જ્ઞે શનિની રાશિમાં બેઠો હોય તો કમનશીળ, કપટી પક્ષ કર્મનો કરનારો, અને કોધી જાણુવો.

ચંદ્ર દશમા ભાવે બેઠો હોય તો તેનું ફળ નીચે પ્રમાણે.

૧૦ ચંદ્ર દશમા ભાવે પોતાની રાશિનો કે જીવનો હોય તો રાજ દરબારના વૈભવવાળો, ગામના સુખવાળો, ગાન કીર્તિવાળો, વણુજ વેપારથી દ્રવ્ય પેદા કરનારો, સારી આખર વધે એવાં કામ કરનારો જાણુવો. જે મંગળના ધરમાં બેઠો હોય તો ગામથી દુઃખી, વેપારમાં નુકશાન જન્ય, રાજના ભયવાળો, પણ બુદ્ધિશાળી જાણુવો. ને શુકની રાશિનો બેઠો હોય તો વ્યાભચાર દોષથી ધણા માણસોનો દેશ થાય, અને બુધના ધરમાં બેઠો હોય તો બુદ્ધિશાળી અને સારાં કામ કરનારો જાણુવો. જે સૂર્યની રાશિમાં બેઠો હોય તો કીર્તિ અને જશવાળો, અને ગુરુના ધરમાં બેઠો હોય તો દયાવાળો, અને જે શનિના ધરનો હોય તો પિતાથી દુઃખી, રાજના ભયવાળો, અને પાપ કર્મ કરનારો જાણુવો.

ચંદ્ર અગીયારમા ભાવે બેઠો હોય તો તેનું ફળ.

૧૧ ચંદ્ર અગીયારમા ભાવે પોતાની રાશિનો કે જીવનો હોય તો ધણું શાસ્ત્રમાં પ્રવિણ અને અનેક તરેહથી લાભ મેળવનારો, વસ્ત્ર અને ધણું ધરેણું મેળવનારો, સારી બુદ્ધિ ને સંતાનના સુખવાળો, પરાપકારી ને સન્નિવન જાણુવો. જે મંગળની રાશિમાં બેઠો હોય તો દ્રવ્યથી દુઃખી, મૂર્ખ, સંતાનનો દુઃખી અથવા કન્યાની પ્રજાવાળો જાણુવો. અને જે શુકની રાશિમાં બેઠો હોય તો ગુણવાન ને ધનવાન જાણુવો. જે બુધની રાશિમાં બેઠો હોય તો અનેક તરેહથી લાભ મેળવનારો જાણુવો. અને જે સૂર્યની રાશિમાં અથવા ક્ષીણ કળાનો હોય તો પુત્રના કરેલા કરજવાળો અને પેદાશ કરતાં વધારે ખર્ચ કરનારો જાણુવો. અને જે ગુરુની રાશિમાં બેઠો હોય, ને પૂર્ણ કળાનો હોય તો તેને જમીનમાંથી દાટેલું ધન મળે, અને જે શનિની રાશિમાં બેઠો હોય તો અપજશવાળો અને ઘણો ખર્ચ કરવાવાળો જાણુવો.

ચંદ્ર બારમા ભાવે બેઠો હોય તો તેનું ફળ નીચે પ્રમાણે.

૧૨. ચંદ્ર બારમા ભાવે પોતાની રાશિનો કે જીવનો હોય તો સારા માર્ગે ખર્ચ કરે, લાંબુ આયુષ્ય મેળવે, અને શરીર નિરોગી રહે. જે મંગળની રાશિમાં બેઠો હોય તો હલકી જાતનો ખોરાક ખાઈ ગુજરાન ચલાવે, નહારા માર્ગે પૈસા ઉઠાવે, અથવા ચોર ખાતર પાડે, કે અગ્નીમાં ગિલકત બળે, નાની ઉંમરમાં રીષ્ટ થાય અથવા સદા રોગી રહે. જે શુકના ધરમાં બેઠો હોય તો કોષી સ્વભાવ હોય, અને વ્યસની થાય, તથા સંસારની ઉપાધિ મેળવે અને જે બુધની રાશિમાં બેઠો હોય તો સારી સંમૃદ્ધી હોય તો પણ દુઃખ મેળવે. અને જે સૂર્યની રાશિમાં

બેઠો હોય તો ભતિ બ્રહ્મ થાય, ને નહારો ને પાપ બુદ્ધિવાળો જાણવો અને જો સુરના ધરમાં બેઠો હોય તો તેની મા સદા રોગી રહે અથવા માતાને પોતે દુઃખી કરે, જો શનિની રાશિમાં બેઠો હોય તો ધન, ધાન અને વૈભવના સુખ વ-
મરનો ન રહે, પણ સદા રોગી રહે.

મંગળ.

પહેલા ભાવ (સગન)માં મંગળ બેઠો હોયતો તેનું ફળ.

૧ મંગળ પહેલા ભાવે પોતાની રાશિનો કે જાંચનો હોય તો શરીરે ગળથુ-
ત હોય તથા આરોગ્ય રહે, રાજ તરફથી માન કાર્તિવાળો હોય, લાંબું આયુષ્ય
બોગવે ને ચંદ્રની રાશિમાં બેઠો હોય તો શરીરે ગરમીનાં ગડચુગડાનાં ઘણાં આઠાં
હોય, પોતે ચોર બને, હાથની હથેળી હમેશ રાતી રહે ને કોધી હોય. જો શુક્રની રાશિમાં
બેઠો તો નાભી મોટી હોય, બળવાનને શરો હોય. બુધની રાશિમાં બેઠો હોય તો મૂર્ખ
હોય અને ક્રોધી હોય. જો સૂર્યની રાશિમાં બેઠો હોય તો ચંચળ સ્વભાવનો અને
ધનવાન હોય, ચિત્રકળામાં કુશળ પણ ધુતારો થાય, અને જો સુરના ધરનો
હોય તો વિદ્વાન થાય અને ધનવાળો હોય. શનિની રાશિમાં બેઠો હોય તો થો-
ડા આયુષ અને થોડા સંતાનવાળો, વાયુ, શૂળ, અને ગરમીના રોગવાળો, તેમજ
નહારો બેઠોળ મોઢાવાળો જાણવો.

મંગળ બીજે ભાવે બેઠો હોય તો તેનું ફળ.

૨ મંગળ બીજે ભાવે પોતાની રાશિનો કે જાંચનો હોય તો વિદ્વાન, વા-
ચાળ, ધનવાળો, અને જહોળા કુટુંબવાળો જાણવો, જો શુક્રની રાશિનો બેઠો
હોય તો ધન અને કુટુંબ તરફથી સુખી, વસ્ત્ર અને ધરેણાં મેળવે, ધન પેદા
કરે તેમાંથી ધરેણાં કે ધર અગર શુભ કામો કરી પૈસા સારે માર્ગે વાપરે, અ-
ભક્ષાભક્ષ કરે, કોઈ વખતે કુટુંબમાં ક્લેશ કંકાસ ઉપજે. અને જો બુધના ધ-
રનો હોય તો નેત્રનો રોગી, ધન બહુ ખર્ચે ને તેથી દુઃખ ઉપજે, કુટુંબથી દુખી-
ઓ રહે. અને જો ચંદ્રના ધરનો હોય તો નેત્રનો રોગી, ધન અને કુટુંબ વગરનો
હોય, શરીરે રોગી અને પાપ કર્મનો કરનારો હોય. જો સૂર્યની રાશિનો બેઠો
હોય તો નેત્રનો દુખી અને ગુપ્ત ઈર્ષીના રોગવાળો જાણવો, વૈભવી અને ઘણું
ખર્ચ કરે. જો સુરના ધરનો હોય તો રાજ તરફથી ધન મેળવે, સુસાધરી કરે,
અને પ્રપંચી જાણવો. અને જો શનિના ધરનો હોયતો ધન અને કુટુંબ વગ-
રનો દુખી જાણવો.

ત્રીજા ભાવે મંગળ બેઠો હોય તો તેનું ફળ.

૩ મંગળ ત્રીજા ભાવે પોતાની રાશિનો કે જાંચનો યથા બેઠો હોય તો ધણો પરાક્રમી, સારા ઉદ્યમવાળો, અને ધણા બાઈ બેનવાળો, તથા તેથી સુખી હોય. જે ચંદ્રના ધરમાં બેઠો હોય તો તેને બાંકુ ધણું હોય પણ તે બેગો રહે નહીં, દાસ ચાકર તથા સારા ઉદ્યમવાળો હોય પણ તે પુરૂષની સ્ત્રી વ્યભિચાર-ણી જાણવી. અને જે શુકની રાશિમાં બેઠો હોય તો બાંકુ વગરનો પણ પરાક્રમી જાણવો. બુધની રાશિમાં બેઠો હોયતો બાંકુની સાથે શત્રુભાવ થાય, અને પોતાના ધર્મમાં નારિતક જાણવો. જે સૂર્યની રાશિમાં બેઠો હોય તો એકાદ બાંકુ હોય પણ તેની સાથે અણુજનાવ રહે. જે ગુરૂની રાશિમાં બેઠો હોય તો સારાં કર્મ કરે, અને શનિની રાશિમાં બેઠો હોયતો પરાક્રમ વગરનો અને ઉદ્યમ વગરનો તથા ચાકર વગરનો, પાપકર્મ કરનારો અને સ્વધર્મમાં નારિતક જાણવો; અને બાંકુ જીવે નહિ, અગર હોયજ નહિ.

ચોથા ભાવે મંગળ બેઠો હોય તો તેનું ફળ.

૪ મંગળ ચોથા ભાવે પોતાની રાશિનો અથવા જાંચનો હોય તો માતાથી સુખી, ધર, ખેતર, વાડીના વૈભવવાળો, પશુ અને વાહનનો સુખી, સ્થાનકનો લાભ મળે, હવે જે ચંદ્રની રાશિમાં બેઠો હોય તો માતાથી દુખી, ધર, જગ્યા વગરનો, મિત્રથી વિરોધવાળો, ધન તથા પશુ વગરનો જાણવો. બુધની રાશિમાં બેઠો હોય તો ધરમાં ક્લેશ ઉપજવે, અને માતા પિતાના સુખ વગરનો પરધર વાસ કરીને રહેનારો જાણવો. જે શુકની રાશિમાં બેઠો હોય તો માતા રોગી હોય અથવા માને પીડા ઉપજવે, વાહનનો ભય થાય, અથવા વાહનથી ધાત થાય. અને સૂર્યની રાશિમાં બેઠો હોય તો સ્થાનક વગરનો અને મિત્ર સાથે વિરોધી જાણવો. જે ગુરૂની રાશિમાં બેઠો હોય તો ધન ધાન્યના સુખવાળો, મિત્ર તથા વાહનના સુખવાળો જાણવો. અને જે શનિની રાશિમાં બેઠો હોયતો સ્થાનભ્રષ્ટ, મિત્રોએ છોડી દીધેલો, પિતા તથા સ્ત્રીના યોગ સુખવાળો, એટલે તેઓ યોડી મુદતમાં નાશ પામે, ધણા માણસો સાથે અને ભાઈઓ સાથે દ્વેશવાળો, પરદેશમાં રહેનારો, ધન અને સારા વસ્ત્રના સુખ વગરનો જાણવો.

મંગળ પાંચમા ભાવે બેઠો હોય તો તેનું ફળ.

૫ મંગળ પાંચમા ભાવે પોતાની રાશિમાં અથવા જાંચનો યથા બેઠો હોય તો ઝીણા વિચારવાળી બુદ્ધિવાળો, તાગરતી, ધણી વિદ્યાવાળો, સંતાનના સારા સુખવાળો, અનેક રીતે પૈસા મેળવનારો, વસ્ત્ર અને ધરેણીનો સુખી જાણવો. અને

જે ચંદ્રની રાશિમાં બેઠો હોય તો ખુદ્ધિ અને સંતાન વગરનો અને ધન વગરનો જાણવો. જે શુક્રની રાશિમાં બેઠો હોય તો તામસી ખુદ્ધિવાળો, ક્રોધી અને પાપ મતીવાળો જાણવો. અને જે બુધની રાશિમાં બેઠો હોય તો કુકર્મ કરવાની ખુદ્ધિ થાય, નહારા છંદમાં પડી રાત્રનો કાપ મેળવે, શરીર ઉપર શસ્ત્રના ધા પડે. અને જે શનિની રાશિમાં બેઠો હોય તો સંતાન જીવે નહિ, પણ છેવટ ઓકાદ પુત્રનું સુખ આવે, મંદબુદ્ધિ અને થોડું બોલનારો, ગંભીર સ્વભાવ અને થોડી વિધવાવાળો જાણવો. ગુરૂની રાશિમાં બેઠો હોય તો રાત્રવિધામાં નિપૂણ, ઝીણી ખુદ્ધિવાળો, સદાચારી, તામસી, સંતાનના સુખ વગરનો જાણવો. જે સૂર્યની રાશિમાં બેઠો હોય તો એક પુત્રવાળો, રાત્રવિધા બહુજો જાણવો.

મંગળ છઠ્ઠા ભાવે બેઠો હોય તો તેનું ફળ.

૬. મંગળ છઠ્ઠા ભાવે પોતાની રાશિમાં અથવા ઉચ્ચનો થઈ બેઠો હોય તો મોશાળ પક્ષના સુખનો નાશ કરે, રોગ તથા શત્રુનો તદ્દન નાશ કરે. અને જે ચંદ્રની રાશિમાં બેઠો હોય તો રોગ શત્રુનો વધારો કરે તેમજ મોશાળ પક્ષનું સુખ રાખે અને સૂર્યની રાશિમાં બેઠો હોય તો સાર્વજનિક કામ કરી કાર્તિ મેળવે, સંતાનના થોડા સુખવાળો જાણવો. અને ગુરૂની રાશિમાં બેઠો હોય તો શત્રુને જીતનારો, સંતાનના સુખવાળો તથા વૈભવના સુખવાળો જાણવો. અને જે બુધની રાશિમાં બેઠો હોય તો કોડ નામના રોગવાળો, અને શુક્રની રાશિમાં બેઠો હોય તો સ્ત્રીના શરીરે કોડની પીડા થાય, મોશાળના સુખ વગરનો જાણવો. અને જે શનિની રાશિમાં હોય તો મોશાળ પક્ષનો નાશ થાય, અને રોગ શત્રુની ખડિત બીક રહે એટલે કોઈ વખત રોગ, શત્રુ પેદા થાય ને પાછા થોડી મુદતમાં નાશ પામે.

મંગળ સાતમા ભાવે બેઠો હોય તેનું ફળ.

૭. મંગળ સાતમા ભાવે પોતાની રાશિમાં કે ઉચ્ચનો હોય તો સ્ત્રીનો સુખી, માર્ગથી લાભ મેળવે, વેપાર વણજીથી સુખી, ને લેવડ દેવડમાં ચતૂર જાણવો, પણ મંગળ નીચનો હોય તો સ્ત્રી બે કે વધારે હોય તો પણ દુઃખી જાણવો. અને માર્ગથી ભય મળે. અને જે બુધની રાશિમાં બેઠો હોય તો બે સ્ત્રીઓ થાય અને તેમાં સ્ત્રી રોગી કે નાશ પામે. અને શુક્રની રાશિમાં બેઠો હોય તો પરદેશમાં વાસ કરે, ને સૂર્યની રાશિમાં બેઠો હોય તો સ્ત્રી ચોર કે વ્યભિચારી હોય, અને જે ગુરૂની રાશિમાં બેઠો હોય તો ભંગ ચુખન કરનારો તથા હાથ મૈથુની થાય, અને શનિની રાશિમાં બેઠો હોય તો પશુ મૈથુની, મદ પીનારો અને અભિમાની જાણવો.

આઠમા ભાવે મંગળ બેઠો હોય તેનું ફળ.

૮. મંગળ આઠમા ભાવે પોતાની રાશિનો કે જિંચનો હોય તો દીર્ઘ આયુષ વાળો, નિરોગી અને જો નીચનો હોય તો અદ્ય આયુષી, ને રોગી જાણવો. અને ને જો શુક્રની રાશિમાં બેઠો હોય તો નેત્રનો રોગી, અદ્ય આયુષ, તેમજ મુન્ન-કચ્છનો રોગી જાણવો. બુધની રાશિમાં બેઠો હોય તો પિતાનું કષ્ટ હોય, એકાદ સંતાન હોય, ને યુત્ત રોગવાળો જાણવો; પણ શુક્રના ધરમાં બેઠો હોય તો સ્ત્રીથી દુખી, વેપાર વણજથી નુકશાન ભોગવનારો જાણવો. અને ગુરૂની રાશિમાં બેઠો હોય તો વેપાર વણજમાં કુશળ હોય, રાજશી વૈભવવાળો, શરીર સ્વકુ કે દુર્બળ રહે તેમજ શરીરનું કાઠું જિંચું હોય, અને જો શનિના ધરનો હોય તો સ્ત્રી કોપી હોય તેમજ પોતાનું તથા સ્ત્રીનું આયુષ થોડું હોય.

મંગળ નવમે ભાવે બેઠો હોય તો તેનું ફળ.

૯. મંગળ નવમે ભાવે પોતાની રાશિનો કે જિંચનો હોય તો ભાગ્યશાળી, પુત્રવાન, પરદેશથી લાભ મેળવનારો, પુણ્યશાળી, અને પોતાના ધર્મ ઉપર આસ્તિક, મહાત્મા લોકોની સેવા કરનારો જાણવો. અને જો નીચનો હોય તો નાસ્તિક, મંદ ભાગી અને પુત્ર વગરનો, પરદેશથી દુઃખી જાણવો. અને જો શુક્રની રાશિમાં બેઠો હોય તો પિતાનું થોડું આયુષ અથવા રીટ થાય, અને તે પુરુષ કમનશીલવાળો ને ગુરૂની સ્ત્રીને ભોગવનારો જાણવો. પણ જો બુધની રાશિમાં બેઠો હોય તો નાસ્તિક જાણવો. સૂર્યની રાશિનો બેઠો હોય તો બાંડુ વગરનો અને ગુરૂની રાશિનો હોય તો તીર્થ સેવનારો અને શનિની રાશિનો હોય તો નાસ્તિક જાણવો.

મંગળ દશમા ભાવે બેઠો હોય તેનું ફળ.

૧૦. મંગળ દશમા ભાવે પોતાની રાશિનો કે જિંચનો હોય તો રાજ તરફથી ધણો ક્ષયદો મેળવે, પિતાનો સુખી, કીર્તિવાન, સારાં કામ કરનારો, વેપારથી ક્ષયદો મેળવે. અને જો નીચનો હોય તો રાજભય અને પિતાથી દુઃખી, વેપારથી હાણી થાય અને અપજ્ઞ વાળો જાણવો. અને જો શુક્રની રાશિમાં બેઠો હોય તો પરાક્રમી અને ગાપની બહુ પ્રીતિવાળો જાણવો. અને બુધની રાશિમાં બેઠો હોય તો ગાપને પીડા કરનારો અને બાંડુનો દુખી હોય. સૂર્યની રાશિમાં બેઠો હોય તો ભાગ્યશાળી, ને શીલવાન હોય, અને ગુરૂની દશમાં બેઠો હોય તો આસ્તિક જાણવો. અને શનિની રાશિમાં બેઠો હોય તો કપટી ને છળમેદ વાળો જાણવો.

મંગળ અગીયારમા ભાવે બેઠો હોય તો તેનું ફળ.

૧૧ મંગળ અગીયારમે ભાવે પોતાની રાશિનો કે જિંચનો હોય તો અને-કરીતે લાભ મેળવે, વસ્ત્ર અને ધરણીથી સુખ મેળવે, બુદ્ધિ અને સંતાનનું પશુ સુખ હોય અને જે નીચેનો હોય તો લાભ લેવા જતાં નુકશાન ભોગવે, મૂર્ખ અને પુત્રના સુખ વગરનો હોય. અને જે સૂર્યની રાશિમાં બેઠો હોય તો કીર્તિવાળો, ધનવાળો અને રાજ તરફનો સુખી જાણુવો. અને શુક્રની રાશિમાં બેઠો હોય તો ધણું કામ કરનારો, ધનવાન અને યુષ્ઠ વાળો જાણુવો, અને જે બુધની રાશિમાં બેઠો હોય તો મૂર્ખ અને સંતાનનો દુઃખી જાણુવો. અને ગુરૂની રાશિમાં બેઠો હોય તો રાજ તરફથી સુખી અને ધનવાળો જાણુવો. અને શનિની રાશિમાં બેઠો હોય તો ધનનો લાભ આપે, ને જાય.

મંગળ બારમા ભાવે બેઠો હોય તેનું ફળ.

૧૨ મંગળ બારમા ભાવે પોતાની રાશિનો કે જિંચનો હોયતો કૃપણ, ધો-ડા ખર્ચવાળો, અને સુમાર્ગે ચાલનારો જાણુવો. અને નીચ રાશિનો હોય તો ન-ઠારે રહેતે ધન ખર્ચનારો, અમિનાભયવાળો કે ચોરના ભયવાળો, શરીર ઉપર શસ્ત્રના ધા લાગે પશુ જે શુક્રની રાશિમાં બેઠો હોય તો લોભી ને દળદ્રી હોય અને બુધની રાશિમાં બેઠો હોય તો અભિમાની ને દળદ્રી હોય, અને જે ગુરૂની રાશિમાં બેઠો હોય તો ધણું ખર્ચ કરનારો જાણુવો, તથા ધણા માણુસો સાથે દેશ કરનારો જાણુવો. અને શનિની રાશિમાં બેઠો હોય તો ભીખ માગી ગુજરાન ચલાવે તોપણ દળદ્રી અને બહુ ખર્ચ કરવા વાળો જાણુવો; અને જે સૂર્યની રાશિમાં બેઠો હોય તો રાજનો દંડ ભોગવે.

બુધ.

બુધ પંહેલા ભાવે બેઠો હોયતો તેનું ફળ.

૧ બુધ લગ્ને એટલે પહેલા ભાવે પોતાની રાશિનો કે જિંચનો હોય તો શ-રીરે સુખી, સારા સ્વભાવવાળો, લાંબા આયુષ્યવાળો, આસ્તિક, વિદ્યાવાળો, અને ભાગ્યશાળી જાણુવો. અને જે ગુરૂની રાશિમાં બેઠો હોય તો શરીરે દુઃખી, નાસ્તિક કે અને મૂર્ખ જાણુવો. અને મંગળની રાશિમાં બેઠો હોય તો વિદ્યાવાળો, ધણું શાસ્ત્રને જાણનારો, બહુશ્રુત, જોતિશ વિદ્યામાં ચતુર, મંત્રની વિદ્યામાં પ્રીતિવાળો, મીઠું ખોલવાવાળો, સુંદર વેશ, ને રૂપાળો જાણુવો. જે શુક્રની રાશિનો બેઠો હોય-તો મીઠું ખોલનારો, વિદ્યાવાળો, ક્ષમાવાળો, અને દયાવાન જાણુવો. અને ચંદ્રની રા-

શિમાં બેઠો હોયતો તીર્થ અને જળાશયના લાભવાળો, પીત્ત પાંડુના રોગ વાળો જાણવો. સૂર્યની રાશિમાં બેઠો હોય તો સૂવર્ણના જેવી કાંતીવાળો જાણવો. અને જો શનિની રાશિમાં બેઠો હોયતો શરીરે ખોડવાળો, સારાં માણસનો દેશ કરનારો, નેત્રનો રોગી તેમજ ધુનારો જાણવો.

બુધ બીજે ભાવે બેઠો હોય તો તેનું ફળ.

૨ બુધ બીજે ભાવે પોતાની રાશિનો કે જાંચનો બેઠો હોય તો ધન અને કુટુંબનો સુખી, વાચાળ, મોટા નેત્રવાળો, પુત્રની સમૃદ્ધીવાળો, પોતાના ધર્મ ઉપર આસ્તાવાળો, મીઠું બોલનારો, ધારેલું કામ કરનારો, ધનવાન, ગુણવાન, અને વૈભવવાળો જાણવો. અને જો ગુરૂની રાશિમાં બેઠો હોયતો ધનનો દુઃખી તેમજ કુટુંબ સાથે અણુજનાવ વાળો જાણવો. ને મંગળની રાશિમાં બેઠો હોયતો વા-આળ, વિદ્વાન અને ધનવાળો જાણવો. અને જો શુક્રની રાશિમાં બેઠો હોય તો, સારું લખવા વાળો, ગણિત શાસ્ત્રનો જાણનારો, અને કવિ હોય, અને ચંદ્રની રાશિમાં બેઠો હોયતો તીખળી અને વાયુની પીડાવાળો જાણવો. સૂર્યની રાશિમાં બેઠો હોય તો ઉત્પાતી, તામશી, ઉતાવળી બુદ્ધિવાળો, સાહાશિક, તેમજ સાંખ્યા આ-યુષ વાળો જાણવો. જો શનિની રાશિમાં બેઠો હોયતો થોડું બોલનારો, અને મધ્યમ આયુષવાળો જાણવો.

બુધ ત્રીજે ભાવે બેઠો હોય તો તેનું ફળ.

૩ બુધ ત્રીજે ભાવે પોતાની રાશિનો કે જાંચનો હોય તો પરાક્રમી, ભાંડુના સુખવાળો, સારાં કામો કરનાર જાણવો. અને ગુરૂના ધરમાં બેઠો હોય તો નિર-ધમી, ભાંડુના સુખવાળો, અને હીણ પરાક્રમી જાણવો. મંગળની રાશિમાં બેઠો હોય તો ભાઈ બેહેનના સુખવાળો. ને સારા ગુણવાળો જાણવો. શુક્રની રાશિમાં બે-ઠો હોય તો ધનવાળો, ધર્મ ઉપર આસ્તિક જાણવો. અને જો ચંદ્રની રાશિમાં બેઠો હોય તો ધીરજ વાળો જાણવો. સૂર્યની રાશિમાં બેઠો હોય તો ભાઈ બેહેન ત-રફથી દુઃખી એટલે તેઓની સાથે અણુજનાવ રહે. અને શનિની રાશિમાં બેઠો હોય તો બહુ બીકવાળો, ભાંડુના મધ્યમ સુખવાળો, ને મધ્યમ આયુષ ભોગવ-નારો જાણવો.

બુધ ચોથા ભાવે બેઠો હોયતો તેનું ફળ.

૪ બુધ ચોથા ભાવે પોતાની રાશિનો કે જાંચનો હોય તો માતાના સુખ-વાળો, ધર જગાતો સુખી, મિત્ર ને પશુના સુખવાળો અને જમીનદાર જાણવો.

જે ગુરૂની રાશિમાં બેઠો હોય અને નિર્બળ હોય તો માતાના દુઃખવાળો, ધર અને જગા વગરનો, અને મિત્ર વગરનો જાણવો. અને મંગળની રાશિમાં બેઠો હોય તો હાથનો ચંચળ એટલે ધણી ઝડપથી હાથે કામ કરનારો હોય, મેઢાં તેજસ્વી નેત્રવાળો જાણવો. શુક્રની રાશિનો હોય તો પિતાના સુખવાળો જાણવો. અને જે ચંદ્રની રાશિમાં બેઠો હોય તો માતાનો દેશી અને થોડા જ્ઞાનવાળો જાણવો. સૂર્યની રાશિમાં બેઠો હોય તો વેપારનો સુખી જાણવો. અને જે શનિની રાશિમાં બેઠો હોય તો વાહનના સુખવાળો, પણ વહાનથી ધાત થાય, તેમજ સ્થાનક વેચી દેનારો, મિત્રમાં વિરોધ કરનારો, કપટી અને પ્રપંચી જાણવો.

બુધ પાંચમા ભાવે બેઠો હોય તો તેનું ફળ.

૫. બુધ પાંચમા ભાવે પોતાની રાશિનો કે જાયનો હોય તો બુદ્ધિ સંતાનના સુખવાળો જાણવો. અને જે ગુરૂની રાશિમાં અથવા નીચનો હોય તો, મૂર્ખ અને સંતાન વગરનો જાણવો. અને મંગળની રાશિનો હોય તો અભિમાની પુત્રના વિધવાળો અને બુદ્ધિશાળી જાણવો. અને જે શુક્રના ધરનો હોય તો બુદ્ધિશાળી જાણવો, અને પુત્ર સંતાનના સુખવાળો જાણવો. અને જે ચંદ્રની રાશિમાં બેઠો હોય તો દત્તપુત્ર રાખે અને પુત્રનો દેશ કરનારો જાણવો. અને જે સૂર્યની રાશિમાં હોય તો પાપ બુદ્ધિ, અને મંત્રજ્ઞ રાખે, અને શનિની રાશિનો હોય તો થોડા એટલે એકાદ પુત્રના સુખવાળો, સારા મુસ્તકવાળો, વૈભવવાળો, તથા રાજવિદ્યા જાણનારો પણ ધણી નહીં, સાહસિક બુદ્ધિવાળો, અને પરદેશમાં વાસ કરનારો જાણવો.

બુધ છઠ્ઠા ભાવે બેઠો હોય તો તેનું ફળ.

૬. બુધ છઠ્ઠા ભાવે પોતાની રાશિનો કે જાયનો હોય તો રોગ, શત્રુનો નાશ કરે, અને મોશાળ પ્રક્ષતી સુખી હોય, અને જે ગુરૂની રાશિનો હોય, પણ નિર્બળ હોય તો રોગ શત્રુ ખડિત થાય, અને મોશાળ પ્રક્ષતું સુખ ગણે, અને જે મંગળની રાશિમાં બેઠો હોય તો રાજમાં મુખ્ય ગણાય, પણ વિદ્યામાં વિદ્ધ આવે, અભિમાની, વાદવિવાદ કરવા વાળો, અને શૂરો જાણવો. અને શુક્રની રાશિમાં બેઠો હોય તો રામની સાથે મિત્રતા કરે, લખનારો અને ગણિત કરનારો જાણવો. અને જે ચંદ્રની રાશિમાં બેઠો હોય તો ઉધરસ અને દગના રોગોવાળો જાણવો. અને શનિની રાશિમાં બેઠો હોય તો પોતાની માતીવાળા સાથે દેશ કરે અને તેને ધણી નેરાવર શત્રુ હોય, અને સૂર્યની રાશિમાં બેઠો હોય તો મોશાળ પ્રક્ષના સુખ વગરનો જાણવો.

બુધ સાતમે ભાવે બેઠો હોય તો તેનું ફળ.

૭. બુધ સાતમે ભાવે પોતાની રાશિનો કે જાંચનો હોય તો સારી સુંદર સ્ત્રી મળે. વેપાર વણજથી સુખ મળે, માર્ગથી લાભ મળે, લેવડ દેવડમાં કુશળ હોય. જો ગુરૂની રાશિમાં નિર્બળ હોય તો સ્ત્રીથી દુઃખી હોય, માર્ગથી બાય મળે, વેપાર વણજમાં નુકશાન થાય, લેવડ દેવડમાં પણ ફીક ન હોય, અને જો મંગળની રાશિમાં બેઠો હોય તો માતાથી સુખી, વાહનવાળો, ધર્મોત્તમા હોય, અને શુક્રની રાશિમાં બેઠો હોય તો ઉદાર યુદ્ધિવાળો, ને ઘણી કાર્તિવાળો જાણવો. ચંદ્રની રાશિમાં બેઠો હોય તો સ્ત્રીનો દેશ કરનારો અને વેપાર વણજથી નુકશાન વેઠનારો જાણવો, અને જો સૂર્યની રાશિમાં બેઠો હોય તો રાજનો માનીતો પણ તેની સ્ત્રી નહારી હોય, અને જો શનિની રાશિમાં બેઠો હોય તો અબક્ષાબક્ષ કરનારો, અને તેની સ્ત્રી કદરૂપી હોય.

બુધ આઠમા ભાવે બેઠો હોય તો તેનું ફળ.

૮. બુધ આઠમા ભાવે પોતાની રાશિનો કે જાંચનો હોય તો લાંબા આયુષ્યવાળો, અને શરીરના નિરોગીપણાવાળો જાણવો. અને જો ગુરૂની રાશિનો નિર્બળ હોય તો થોડા આયુષ્યવાળો અને શરીરનો રોગી જાણવો. અને મંગળની રાશિમાં બેઠો હોય તો લાંબા આયુષ્યવાળો, ખેતરવાડીવાળો, અને સંતાનના સુખવાળો જાણવો. જો શુક્રની રાશિમાં બેઠો હોય તો કાર્તિવાળો, ધનવાળો જાણવો. ચંદ્રની રાશિમાં બેઠો હોય તો યરોગના દરદવાળો, અને થોડા આયુષ્ય વાળો જાણવો. જો સૂર્યના ધરમાં બેઠો હોય તો કમનશીલ જાણવો, અને શનિની રાશિમાં બેઠો હોય તો થોડા આયુષ્યવાળો અને પરદેશ સેવનારો જાણવો.

બુધ નવમા ભાવે બેઠો હોય તો તેનું ફળ.

૯. બુધ નવમા ભાવે પોતાની રાશિનો કે જાંચનો હોય તો ઘણો ભાગ્યશાળી, પુણ્યવાળો, અને પોતાના ધર્મ ઉપર પુરી આસ્તાવાળો, તથા પિતા અને સંતાનના જીતમ સુખવાળો જાણવો. અને જો ગુરૂની રાશિનો નિર્બળ હોય તો કમનશીલવાળો, નાસ્તિક અને પરદેશમાં ભટકનારો જાણવો. જો મંગળની રાશિમાં બેઠો હોય તો ઘણી પ્રજાવાળો, શાસ્ત્રનો જાણનારો, અને ગાયન કળામાં કુશળ જાણવો. જો શુક્રના ધરમાં બેઠો હોય તો ચતુર, તીર્થનો સેવનારો અને તપસ્વી હોય, અને સૂર્યની રાશિમાં બેઠો હોય તો આસ્તિક, પ્રતાપી, ઘણો લાભ મેળવનારો અને તેનો પિતા લાંબુ આયુષ્ય મોગવે. અને શનિની રાશિમાં બેઠો હોય તો આપનો દેશ કરનારો અને નાસ્તિક થાય, અને ચંદ્રની રાશિમાં બેઠો

હોય તો ભાગ્યશાળી ને ધનવાન જાણવો.

યુધ દશમા ભાવે બેઠો હોય તો તેનું ફળ.

૧૦ યુધ દશમેભાવે પોતાની રાશિનો કે જોયનો હોય તો ગાપના સુખ-વાળો તેમજ રાજ તેજથી સુખી હોય, વેપારમાં કુશળ હોય, માનકાર્તિ ધણી મળે. જો ગુરના ધરનો નિર્બળ હોય તો પિતાથી દુઃખી હોય, વેપારમાં નુકશાન જાય, અપજ્જશ ને અપકાર્તિ મળે; અને જો મંગળની રાશિનો હોય તો સારાં કામ કરે, ધણો ધનવાન હોય અને રાજસત્તા ભોગવે. અને જો શુક્રની રાશિનો હોય તો સ્થાન જગાવાળો ખડુ મિત્રવાળો, માતાથી અને પશુથી સુખી, ધનવાન હોય, તેમજ સંતાનના સુખવાળો ધનાઢ્ય હોય, અને ચંદ્રની રાશિમાં બેઠો હોય તો ગાપ સાથે આણુનાવવાળો જાણવો. અને જો સૂર્યની રાશિમાં બેઠો હોય તો દયાવાળો, રાજસત્તાવાળો, અને ધનવાન જાણવો. અને જો શનિના ધરમાં બેઠો હોય તો નીચજાતિમાં માન મેળવે, અને નીચ જાતના આશ્રય થકી ધન લાભ થાય અને કાર્તિ મેળવે.

યુધ અગીયારમા ભાવે બેઠો હોય તો તેનું ફળ.

૧૧ યુધ અગીયારમા ભાવે પોતાની રાશિનો કે જોયનો હોય તો અનેક રીતે લાભ મળે, વસ્ત્રને ધરેણું ધણું મેળવે, અને જો ગુરના ધરનો નિર્બળ હોય તો ધણી રીતથી નુકશાન વેઠે, અને દળદ્રો જાણવો. અને મંગળની રાશિમાં બેઠો હોય તો તાગશી પ્રકૃતિવાળો અને રાજસત્તાથી ધન મેળવે, અને જો શુક્રની રાશિમાં બેઠો હોય તો કન્યાની પ્રભાવાળો જાણવો, ને સ્ત્રીની મદદથી ધનવાળો થાય, અને ચંદ્રની રાશિમાં બેઠો હોય તો વેપાર કરે, મોતી પરવાળાનો સંગ્રહ કરે, અને સૂર્યના ધરનો હોય તો ક્ષત્રી જાતિથી ધન મેળવે. અને શનિની રાશિમાં બેઠો હોય તો મદેચ્છ જાતિથી ધન પેદા કરે.

યુધ બારમા ભાવે બેઠો હોય તો તેનું ફળ.

૧૨. યુધ બારમે ભાવે પોતાની રાશિનો કે જોયનો હોય તો સારા માર્ગે ધન વાપરે, શરીરે સુખી રહે, અને જો ગુરના ધરનો નિર્બળ હોય તો ધણો ખર્ચ કરે અને શરીરે રોગી રહે. ને મંગળની રાશિમાં બેઠો હોય તો રાજવિદ્યા જાણે, અપજ્જ અને લોભી જાણવો. અને જો શુક્રની રાશિમાં બેઠો હોય તો સારે રસ્તે ધન વાપરે, અનુભવી, શાસ્ત્રમાં પ્રવીણ, વેપારમાં ચતુર, સ્વધર્મમાં આરિતક, અને વિશ્વાસુ હોય, તેમજ વેપારમાં દક્ષ ને સેવક હોય, ને ચંદ્રની રાશિમાં બેઠો હોય તો મોશાળ પક્ષનો દેશી હોય, ધણા શત્રુવાળો, અને જો સૂર્યની રાશિમાં બેઠો હોય તો રાજની સેવા કરનારો જાણવો. અને જો શનિની રાશિમાં બેઠો હોય તો નીચ જાતની સેવા કરનારો, અંપટ, ને ખડુ ખર્ચવાળો હોય.

ગુરૂ.

ગુરૂ પહેલા ભાવે એટલે લગ્નમાં બેઠો હોય તો તેનું ફળ.

૧. ગુરૂ પહેલા ભાવે પોતાની રાશિનો કે જીવનો હોય તો ધણું શાસ્ત્ર જ્ઞાનારો અને ધણું સંતાનના સુખવાળો, જ્ઞાનવાળો, ધનવાળો, અને રાજની સત્તા ભોગવવા વાળો, સુંદર દેહવાળો, સુખી જાણુવો. અને જે ગંગાજની રાશિમાં બેઠો હોય તો સાહસિક કામ કરનારો અને અષળ મનવાળો જાણુવો. પણ જે શુક્રની રાશિમાં બેઠો હોય તો રથુળ દેહવાળો, ગંભીર સ્વભાવવાળો, ધરના કામમાં કુશળ, નિરોગી, થોડું અને કામળ વાણીથી જોલનારો, વૈભવી, સુખી, તેગજ સ્વરૂપ પ્રજાવાળો, અને જશવાળો જાણુવો. જે બુધની રાશિમાં બેઠો હોય તો સ્ત્રીથી સુખી, માર્ગથી અને વેપારથી ધન મેળવનારો જાણુવો; અને જે સૂર્યની રાશિમાં બેઠો હોય તો ગધ્યગ આયુષ ભોગવે, પણ સંતાનના સુખવાળો જાણુવો, અને શનિની રાશિમાં બેઠો હોય તો પોતાના કુટુંબે દૂર કરેલો, સંતાનના સુખ વગરનો, કૃત્તની, અભિમાની, અને ધણા માણસોનો દેશી હોય, મુસાફરી કરનારો, પાપી અને ટંટાખોર, તેગજ હમેશાં શોક સંતાપવાળો જાણુવો.

ગુરૂ ખીજ ભાવે બેઠો હોય તો તેનું ફળ.

૨. ગુરૂ ખીજ ભાવે પોતાની રાશિનો કે જીવનો હોય તો ધનવાળો અને કુટુંબવાળો તેગજ વૈભવી અને સુખવાળો હોય, સાફ ભાષણ કરનારો, બુદ્ધિશાળી અને ધર્મ ઉપર આસ્થાવાળો, અને લાંબુ આયુષ ભોગવનારો જાણુવો. અને જે કુંભ રાશિમાં બેઠો હોય તો ધન અને કુટુંબથી દુઃખી જાણુવો, તેગ કટુભાષણ કરનારો હોય, અને જે ગંગાજના ધરનો હોય તો ધીરજવાળો, મોટા કપાળવાળો, જળવાળો, મોટાં નેત્રવાળો હોય, પણ લોભી હોય, ધરના કામમાં કુશળ હોય, અને મોટા ઢગરાવાળો હોય, અને જે શુક્રના ધરનો હોય તો વિધવાવાળો હોય પણ લેમાં વિદ્ધ આવે, કુટુંબમાં દેશ કરનારો અને ધુતારો હોય. જે બુધના ધરમાં બેઠો હોય તો ચોર પણ ધનવાળો હોય, કટુભાષણ કરનારો હોય, અને જૂઠા ઉપર પ્રીતિવાળો જાણુવો. પણ જે સૂર્યના ધરમાં બેઠો હોય તો રાજ સત્તાથી ધન મેળવે અને નીચના ધરનો હોય તો ગદ્ય પીનારો, કુટુંબથી બ્રહ્મ, કુળને કલંક કે નાશ કરનારો હોય, ધણી સ્ત્રીઓ કરે તોપણ પુત્ર રહિત હોય, ગધ્યગ આયુષ ભોગવે.

ગુરૂ ત્રીજ ભાવે બેઠો હોય તો તેનું ફળ.

૩ ગુરૂ ત્રીજ ભાવે પોતાની રાશિનો કે જીવનો હોય તો માંડુનો સુખી,

સારો ઉદ્યોગ કરનારો, દાસ ચાકરવાળો, પણ પરાક્રમી, પુણ્યશાળી, અને નશી-
બદાર જાણુવો. અને જો શનિના ધરનો હોયતો ભાંડુથી દુઃખી, નિરૂઢમી ને
શરમાળ જાણુવો. અને જો ગંગળના ધરનો હોયતો વેપારનું કામ કરનારો, પરા-
ક્રમી હોય, પુણ્યનું કામ કરે, ભાંડુના સુખવાળો, સારા ઊદ્યોગવાળો, દાસ ચાકર
વાળો, અને ભોળા સ્વભાવનો હોય, અને જો શુક્રના ધરમાં બેઠો હોયતો ભાંડુ
સાથે અણુજનાય હોય, અને સૂર્યના ધરમાં બેઠો હોય તો પાપ યુદ્ધિવાળો, પણ
આંખી નજર પહોંચાડનારો, કાનનો રોગી જાણુવો. અને બુધના ધરમાં બેઠો હોય
તો તીર્થ સેવનાર, ભાગ્યશાળી અને યુદ્ધિવાન જાણુવો.

ગુરુ ચોથાભાવે બેઠો હોય તો તેનું ફળ.

૪ ગુરુ ચોથા ભાવે પોતાની રાશિનો કે જોડનો હોયતો ધર, ખેતર, વાડીવાળો
થાય, ગિત્ર ધણા નેસારા હોય, માથાપથી સુખી હોય, વાહન, પશુ, અને ધનનો સુખી
હોય, અને જો શનિના ધરમાં બેઠો હોય તો માતાનું સુખ નહોય, ગિત્રથી દુઃખી
હોય, પશુ કે વાહનથી ધાત પામે, અને જો ગંગળના ધરમાં બેઠો હોય તો શ-
રીરે તેમજ સંસારથી સુખી હોય, સ્થાનક જગાવાળો હોય, યુદ્ધિવાળો હોય,
અને દુધની સમૃદ્ધિવાળો, તેમજ સારા ઉદ્યોગ ગનવાળો જાણુવો, અને જો શુક્રના
ધરમાં બેઠો હોયતો ગિત્રનો તેમજ સ્ત્રીનો દેશ કરનાર જાણુવો. અને જો બુ-
ધના ધરમાં બેઠો હોય તો સ્થાનક અને વાહનના ભયવાળો જાણુવો, અને જો
સૂર્યના ધરમાં બેઠો હોય તો વાહનના સુખવાળો, ગિત્ર ધણા હોય, સુખી હોય,
થણું ધરો હોય, પણ માતાના દુઃખવાળો હોય.

ગુરુ પાંચમા ભાવે બેઠો હોય તો તેનું ફળ.

૫ ગુરુ પાંચમા ભાવે ફક્ત પોતાની જોડ રાશિનો હોયતો સારી વિદ્યા અ-
ને સારા સંતાનવાળો હોય, તેમજ હરેક તરેહથી ક્ષામ મેળવી ધનવાળો થાય,
અને જો પોતાની રાશિનો એટલે ધન કે બીન રાશિમાં હોય તો બિદાન, યુદ્ધિ-
શાળી, પણ પુત્રના સુખ વગરનો જાણુવો. અને જો શનિના ધરનો હોયતો થોડા
પુત્રના સુખવાળો, મંદમતી, મલેચ વિદ્યાવાળો, અને ગંભીર સદ્ગવાળો, પિતાના
ધનનો ભોગવનારો, અને સહનશીલતાવાળો જાણુવો. અને ગંગળના ધરમાં બેઠો
હોયતો અતુર, મેઝા તેજદાર નેત્રવાળો, વાચાળ, અને પ્રતાપી, અને અનાજનું
દાન કરવાની પ્રીતિવાળો જાણુવો. અને જો શુક્રના ધરમાં બેઠો હોય તો પુત્રનો
ક્રૂર કરનાર, અને સંભ્રમ યુદ્ધિવાળો જાણુવો. અને સૂર્યના ધરમાં બેઠો હોય તો
આમા કુળમાં પ્રીય કે રનેહવાળો હોય, સેનાધિપતિ, રાજની સત્તાવાળો હોય, અ-

ને જો બુધના ધરમાં બેઠો હોય તો સંતાનથી સુખી, પ્રીતિધાજો, અને બુદ્ધિવાન જાણવો.

ગુરુ છટ્ટા ભાવે બેઠો હોય તો તેનું ફળ.

૧ ગુરુ છટ્ટાભાવે પોતાની રાશિનો કે જિંચનો હોય તો મોશાળ પક્ષથી સુખી, તેમ રોગ શત્રુ વગરનો જાણવો. અને જો શનિના ધરમાં બેઠો હોય તો શરીરે રોગી અને હમેશાં શત્રુવાળો જાણવો. અને ગંગળના ધરમાં બેઠો હોય તો નાતનું જોર વધારે હોય, દીકરાના દીકરા જુઓ એટલું લાંબુ આયુષ્ય ભોગવે. અને શુક્રના ધરનો હોય તો શરીરે ગડગુડાંગનાં આઠાં ધણું હોય, અને શત્રુનો ભય ધણો હોય, અને જો બુધના ધરમાં બેઠો હોય તો શૂળ અને ગોળાનો રોગી હોય, અને જો સૂર્યના ધરમાં બેઠો હોય તો મોશાળ પક્ષથી જાહ સુખી હોય.

ગુરુ સાતમા ભાવે બેઠો હોય તેનું ફળ.

૭. ગુરુ સાતમા ભાવે પોતાની રાશિનો કે જિંચનો હોય તો પોતાની સ્ત્રી સુંદર હોય ને તેનાથીજ સુખ ગણે, વેપારવણની લાભ ગણે, પરદેશથી કીર્તિ, ધન ને નરશ મેળવે. હવે જો શનિના ધરમાં બેઠો હોય તો સ્ત્રી તરફનો હમેશ રુઝી, વેપારવણની નુકશાન ભોગવે, ગર્ભ અને પરદેશથી અપજન અને દરિદ્રીપણું આવે, ને જો ગંગળના ધરમાં બેઠો હોય તો વિદ્વાન, ધનવાન, અને ધણી રીતથી લાભ મેળવી સુખી થાય, ને જો શુક્રના ધરમાં બેઠો હોય તો સ્ત્રીનો દેશ કરનારો, અને જાહ ચિંતાવાળો જાણવો. અને બુધના ધરમાં બેઠો હોય તો તેની સ્ત્રી વિદ્યાવાળી, પરમેશ્વરની ભક્તિવાળી, પતિવ્રતા હોય, પણ તે પુરુષ, તે સ્ત્રીનો દેશી હોય. ને જો સૂર્યના ધરમાં બેઠો હોય તો વેપારવણની કીર્તિ મેળવી ધનવાળો થાય, પરદેશ અને ખેતીથી લાભ મેળવે.

ગુરુ આઠમા ભાવે બેઠો હોય તો તેનું ફળ.

૮ ગુરુ આઠમા ભાવે પોતાની રાશિનો કે જિંચનો હોય તો લાંબુ આયુષ્ય ભોગવે, શરીરે નિરોગી રહે, ધનક્ષત્ર થાય, અને દેવ ગતિને પહોંચે. અને જો શનિના ધરમાં બેઠો હોય તો થોડું આયુષ્ય, શરીરે દુર્બળ તથા રોગી રહે, અને જો ગંગળના ધરમાં બેઠો હોય તો, થોડું આયુષ્ય અને સ્વતંત્ર વિચારનો જાણવો, પણ શુક્રના ધરમાં બેઠો હોય તો માની પણ બ્રહ્મ હોય, અને બુધના ધરમાં બેઠો હોય તો નહારી સ્ત્રીનો સંભોગ કરે અને તેથી લાંબા વખત સુખી રોગી રહે. અને સૂર્યના ધરમાં બેઠો હોય તો મધ્યમ આયુષ્ય અને મધ્યમ ધનવાળો જાણવો.

ગુરૂ નવમા ભાવે બેઠો હોય તો તેનું ફળ.

૯ ગુરૂ નવમા ભાવે પોતાની રાશિનો કે જીવનો હોય તો ધણો ભાગ્યશાળી, પરદેશથી ખડુ લાભ મેળવનારો, અને પિતાના સુખવાળો, તથા દેવ ઉપર આસ્તિક હોય. યુદ્ધનું કામ કરનારો અને તીર્થ કરનારો હોય, અને જો શનિના ધરમાં બેઠો હોય તો કમનશીય, નાસ્તિક અને પરદેશથી દુઃખી થાય, પણ જો મંગળના ધરનો હોય તો પિતાથી સુખી હોય, ધીરજવાન અને ધનવાન હોય, અને જો શુક્રના ધરમાં બેઠો હોય તો પિતા દેશ કરે, અને પરદેશમાં વાસ કરે, અને જો બુધના ધરમાં બેઠો હોય તો કીર્તિવાળો હોય, સારાં કામ કરે, પણ સજ્જન સાથે દેશ કરે; અને સૂર્યના ધરમાં બેઠો હોય તો ધણાં ગાયુસોનું પાલણુ પોપણુ કરે.

ગુરૂ દશમા ભાવે બેઠો હોય તો તેનું ફળ.

૧૦ ગુરૂ દશમા ભાવે પોતાની રાશિનો કે જીવનો હોય તો જમીનમાંથી દોટ્ટેનું ધન મળે, પિતાનું સુખ મળે, રાજસત્તા ભોગવનારો હોય, વેપારમાં લાભ મેળવે, ગાન અને કીર્તિવાળો, ધરનો સુખી, તેમજ ગિત્ર તરફથી પણ સુખી હોય, અને જો શનિના ધરમાં બેઠો હોય તો પિતાના દુઃખવાળો હોય, રાજથી ભય, અને વેપારમાં નુકશાન ભોગવે, અષકીર્તિ અને અષજ્જ મેળવે. અને મંગળના ધરમાં બેઠો હોય તો સારાં કામ કરે, ગાયનકળામાં કુશળ હોય, કીર્તિવાળો હોય, પ્રમાણિક ગાયુસ હોય, અને જો શુક્રના ધરમાં બેઠો હોય તો ધણાં ગાયુસોનો ગાનીતો જાણુવો. બુધના ધરમાં બેઠો હોય તો સારો લખનાર, ઘણીજ વિદ્યાનો જાણુનાર અને કવિ હોય. ને સૂર્યના ધરમાં બેઠો હોય તો રાજની સત્તા ભોગવે.

ગુરૂ અગીયારમા ભાવે બેઠો હોય તો તેનું ફળ.

૧૧ ગુરૂ અગીયારમા ભાવે પોતાની રાશિનો હોય તો અનેક રીતથી લાભ મેળવે, વસ્ત્ર અને ધરેણાંના વૈભવ વાળો હોય, કીર્તિવાળો હોય, અને જો શનિના ધરમાં બેઠો હોય તો દરિદ્રી હોય, અને મંગળના ધરમાં બેઠો હોય તો સંતાનથી દુઃખી, વિદ્યાવાળો અને ધનવાળો હોય, ને સૂર્યના ધરમાં બેઠો હોય તો વાહનના સુખવાળો, અને શુક્રના ધરમાં બેઠો હોય તો લાભ મેળવે અને નુકશાન થાય એમ ખંડિત ધનવાળો હોય, અને જો બુધના ધરમાં બેઠો હોય તો ખંડિત કીર્તિ એટલે કીર્તિ મેળવે અને કીર્તિ ગુમાવે એવો થાય.

ચુર ખારમા ભાવે બેઠો હોય તો તેનું ફળ

૧૨ ચુર ખારમા ભાવે પોતાની રાશિનો કે જાંચનો હોય તો શરીરે સુખી રહે, અનેક રીતથી ધન મેળવી તેનો સારો ઉપયોગ કરે, રોગ, શત્રુનો નાશ કરે; અને જો શનિના ધરમાં બેઠો હોય તો શરીરે દુઃખી હોય, રોગ અને શત્રુથી દુઃખી થાય. પણ જો શુક્રના ધરમાં બેઠો હોય તો ધન વગરનો અને થોડા સંતાન વાળો, થોડી બુદ્ધિ ને વિદ્યાવાળો હોય, પણ બુદ્ધિના ધરમાં બેઠો હોય તો બહુ કાગી એટલે ધણી સ્ત્રીની સાથે સંભોગ કરે, પોતાના પેટમાં કે શરીરે ગાંઠના રોગવાળો હોય. શરીરે ચાડાં હોય, અપ્રમાણિક ગાણુસ હોય, અને સૂર્યના ધરમાં બેઠો હોય તો વ્યભિચારી થાય, ઘણું ખર્ચ કરે, અને જો મંગળના ધરમાં બેઠો હોય તો આદ્યુ કે ક્ષત્રીની સ્ત્રી અને ગર્ભવંતી સ્ત્રીને ભોગવનારો થાય, ધણી ખર્ચવાળો હોય, અને તેના ઉપર વખતો વખત રોગ શત્રુની ચઢાઇ થઇ આવે.

શુક.

શુક પહેલા ભાવે (લગ્ને) બેઠો હોય તો તેનું ફળ.

૧ શુક લગ્ને (પહેલા ભાવે) પોતાની રાશિનો કે જાંચનો હોય તો રથુળ દેહ હોય, નિરોગી, શાણો અને સારા સ્વભાવનો અગીર ગાણુસ, થોડું ને મીઠું બોલનારો, જાંચ કુળનો, ધનવાન ને લાંબા આયુષ્યનો ભોગવનારો, પ્રમાણિક ને નિષ્કપટી હોય, ભોક્ પ્રીય, સારી સ્ત્રીવાળો, પરદેશવાશી, અને સ્ત્રીથી ઘણો સુખી જાણુવો. પણ જો બુદ્ધિના ધરમાં બેઠો હોય તો કપટી, છળભેદવાળો. મૂર્ખ, સૂકા દેહવાળો, અને કડવા બોલવાળો જાણુવો. પણ મંગળના ધરમાં બેઠો હોય તો લાંબા આયુષ્યવાળો, નિરોગી દેહવાળો, ચતૂર, સુંદર સ્વરૂપવાળો, અને પરાક્રમી જાણુવો. તેમજ જો ચંદ્રના ધરમાં બેઠો હોય તો સુખી અને દુખી પણ સ્ત્રીને પ્રીય હોય, વસ્ત્ર અને ઘરેણું બહુ પ્રીય હોય. અને જો સૂર્યની રાશિમાં બેઠો હોય તો ક્રોધી, છળ ભેદવાળો અને કપટી જાણુવો. અને શનિના ધરમાં બેઠો હોય તો રૂપવાન, નમ્રતાવાળો, ભોક્ પ્રિય, ગુણવાન અને ધનવાન જાણુવો. જો ગુરુના ધરમાં બેઠો હોય તો વિદ્વાન, વસ્ત્ર ધરેણું ઉપર પ્રીતિવાળો, સારી કાંતિવાળો, ધુતારો, ચોર, અને વાઘના રોગવાળો જાણુવો.

શુક બીજા ભાવે બેઠો હોય તો તેનું ફળ.

૨ શુક બીજા ભાવે પોતાની રાશિનો કે જાંચનો હોય તો, દ્રવ્યવાન ને કુ-

કુંઘી સુખી જાણવો, પણ જો નીચનો હોય તો દરિદ્રી અને કુકુંઘી દુઃખી જાણવો. તેગજ મંગળના ધરમાં બેઠો હોય તો હથકો ખોરાક ખાનારો, નમ્રતા વાળો ને સારા નેત્રવાળો જાણવો. પણ મીથુનના ધરમાં બેઠો હોય તો કડવા ખે-ભો, વાચાળ, વિદ્યાવાળો, ચંચળ અને ધનવાળો જાણવો, પણ ચંદ્રના ધરમાં બેઠો હોય તો સુંદર સુખવાળો, નીચ સ્વભાવનો ને મતલબી જાણવો. તેગ સૂર્યના ધરમાં બેઠો હોય તો રાજવંશી સોકની ગદ્દથી પૈસાવાળો થાય, અને કુકુંઘ સાથે કંકાસ કરનારો નીપજો, પણ શુક્રના ધરમાં બેઠો હોય તો દયાવાળો, પરાપકારી અને ઉત્તમ સ્ત્રીવાળો જાણવો. અને જો શનિના ધરમાં બેઠો હોય તો કુકુંઘની સાથે મેળ સારો હોય, અને લોભી ને ધનવાળો જાણવો.

શુક્ર ત્રીજા ભાવે બેઠો હોય તો તેનું ફળ.

૩ શુક્ર ત્રીજા ભાવે પોતાની રાશિનો કે જોડનો હોય તો બાંકુથી સુખી, સારા ઉદ્યમવાળો, પરાક્રમી ને દાસ ચાકરવાળો જાણવો. પણ બુધના ધરમાં બેઠો હોય તો બાંકુથી દુઃખી, ગિરવગી ને મંદ પરાક્રમી જાણવો. પણ મંગળના ધરમાં બેઠો હોય તો લોભી અને ચતુર થાય, મનમાં ધારેલા કામને સિધ્ધ કરે; અને જો શુક્રના ધરમાં બેઠો હોય તો ખંડિત પરાક્રમી, એટલે પરાક્રમ કરે અને અપમાન ખામે અને પોતાની પાછળનાં બાંકુવાળો હોય; પણ જો ચંદ્રના ધરમાં બેઠો હોય તો દાસ ચાકર વાળો જાણવો. સૂર્યના ધરમાં બેઠો હોય તો સારા ઉદ્યમવાળો અને સારા નશીયવાળો જાણવો. તેગ શનિના ધરમાં બેઠો હોય તો શુક્રની ગદ્દ-થી પરાક્રમ કરનારો જાણવો.

શુક્ર ચોથા ભાવે બેઠો હોય તો તેનું ફળ.

૪. શુક્ર ચોથા ભાવે પોતાની રાશિનો કે જોડનો હોય તો માતાના સુખ-વાળો, ધર, વાડી, ખેતર, જગા, અને ધણા ગિત્રના સુખવાળો, તથા વાહન ને ધનના સુખવાળો જાણવો. અને જો બુધના ધરમાં બેઠો હોય તો માતાથી દૂર રહેનારો અને પરદેશમાં વાસ કરનારો તથા ગિત્રવગરનો તથા પશુવગરનો. જાણવો જો મંગળના ધરમાં બેઠો હોય તો કુળમાં દીવારૂપ હોય, અને વિદ્યાવાળો, ગાયાપના સુખવાળો જાણવો. અને જો ચંદ્રના ધરમાં બેઠો હોય તો ક્રાંતિ અને કીર્તિવાળો તથા ક્ષમાવાળો જાણવો. અને જો સૂર્યના ધરમાં બેઠો હોય તો બુદ્ધિવાળો, ધણું પશુ રાખનારો, અને ખંડિત ગિત્ર હોય; અને જો શનિના ધરમાં બેઠો હોય તો શુક્ર લોકની ગદ્દથી સ્થાનક મેળવે, અને નીચ લોકકાં ગિત્ર હોય.

શુક પાંચમા ભાવે બેઠો હોય તો તેનું ફળ.

૫. શુક પાંચમા ભાવે પોતાની રાશિનો કે જાંચનો હોય તો યુદ્ધિવાળો, ને સંતાનના પુરુષ સુખવાળો, અને યુધના ધરમાં બેઠો હોય તો મંદ યુદ્ધિવાળો અને સંતાન તરફનું હમેશાં દુઃખ રહે. અને જો મંગળના ધરમાં બેઠો હોય તો રાજ પ્રકરણની વિધાવાળો અને પ્રધાન હોય. જો ચંદ્રના ધરમાં બેઠો હોય તો કન્યાની પ્રજાવાળો જાણવો અને સૂર્યના ધરમાં બેઠો હોય તો પુત્રની પ્રજાવાળો, અને રાજનો માનીતો જાણવો; અને ગુરૂના ધરમાં બેઠો હોય તો શાસ્ત્રો, વિદ્યાન ગાણસ, ને સંતાન વગરનો જાણવો. અને શનિના ધરમાં બેઠો હોય તો મંદ યુદ્ધિવાળો, થોડી પ્રજાવાળો, ને ધુતારો જાણવો.

શુક છઠ્ઠા ભાવે બેઠો હોય તો તેનું ફળ.

૬. શુક છઠ્ઠા ભાવે પોતાની રાશિનો કે જાંચનો હોય તો મોશાળ પક્ષના સુખવાળો અને રોગી, શત્રુ વગરનો જાણવો. જો યુધના ધરમાં બેઠો હોય તો મોશાળ પક્ષના સુખવશરનો, અને રોગ શત્રુવાળો જાણવો. અને જો મંગળના ધરમાં બેઠો હોય તો સ્વચ્છાતિ સાથે મેળ જાહુ હોય, અને ચંદ્રના ધરનો હોય તો શુભ ગાંઠે ધન અર્થ કરે, પણ વશ્વિક જાતના શત્રુ પેદા થાય; અને જો સૂર્યના ધરમાં બેઠો હોય તો અવળા ગાંઠે ધન અર્થ કરે, અને રાજવંશી શત્રુ પેદા થાય, અને જો ગુરૂના ધરનો હોય તો મંત્ર, જંત્ર અને કીમીયાવાળો હોય, લોક પ્રિય અને રૂડા પુત્રવાળો જાણવો, અને શનિના ધરમાં બેઠો હોય તો શરીરચાહાં, અને ઝેરની ધાત આવે.

શુક સાતમા ભાવે બેઠો હોય તો તેનું ફળ.

૭ શુક સાતમા ભાવે પોતાની રાશિનો કે જાંચનો હોય તો રથુજ સ્ત્રી હોય, વેપાર વણજનો ધધો કરે, પરદેશમાં વાસ કરે, લેવડ દેવડમાં કુશળ હોય, જાંચા કુળની અને શાણી સ્ત્રી હોય, અને પોતે ભોળા દીલનો હોય; અને જો યુધના ધરમાં બેઠો હોય તો નકારી સ્ત્રી અને તે શરીરે નયળી હોય, દેશાવર બટકનારો, પણ દરિદ્રી હોય. જો મંગળના ધરમાં બેઠો હોય તો શસ્ત્રના આધારથી ગુજરાન ચલાવનારો, મુખ ચુંગન કરનારો, પણ ધન વગરનો જાણવો; અને ગુરૂના ધરમાં બેઠો હોય તો વ્યભિચારી, ધનવાળો, વાહનવાળો, અને સરવે કાગમાં કુશળ જાણવો, અને ચંદ્રના ધરમાં બેઠો હોય તો સ્ત્રી ધણી ચપળ, અને વઢેલી જાણવી, કાગદારો મિત્ર હોય, અને સ્ત્રી ધણી રૂપાળી હોય. અને

જે સૂર્યના ધરમાં બેઠો હોય તો સ્ત્રીનો દેશી જાણવો. અને શનિના ધરમાં બેઠો હોય તો સ્ત્રી ધણી કપટી, ધુતારી ને લુચ્ચી જાણવો.

શુક આઠમા ભાવે બેઠો હોય તો તેનું ફળ.

૮ શુક આઠમા ભાવે પોતાની રાશિનો કે જિંચનો હોય તો લાંબા આયુષ વાળો, શરીરે સુખી, ધનવાળો, મજબૂત શરીરવાળો, મધ્યમ કદવાળો, ઘોના ન્ચેના વર્ણનો જાણવો. અને જે બુધના ધરમાં બેઠો હોય તો થોડા આયુષવાળો, ધન વગરનો, શરીરે નળજો અને રોગી જાણવો. અને મંગળના ધરમાં બેઠો હોય તો લાઝચુ, સંતોષી, અને માતાને ગડ યુગડનો રોગ હોય, તથા પોતે મધ્યમ આયુષ ભોગવે. જે ચંદ્રના ધરમાં બેઠો હોય તો મધ્યમ આયુષ ભોગવે અને તે પુરુષની સ્ત્રી રોગી હોય, અને જે સૂર્યના ધરમાં બેઠો હોય તો પોતાને ગડ યુગમાંનો રોગ હોય અને થોડું આયુષ ભોગવે. જે ગુરુના ધરમાં બેઠો હોય તો બહુ કાગી પણ ધનવાળો જાણવો. અને શનિના ધરમાં બેઠો હોય તો વાયુના અને જોળાના રોગવાળો અને થોડું આયુષ ભોગવનારો જાણવો.

શુક નવમા ભાવે બેઠો હોય તો તેનું ફળ.

૯ શુક નવમા ભાવે પોતાની રાશિનો કે જિંચનો હોય તો બહુ નશીબવાળો, પરદેશથી ઘણો જશ મેળવનારો, પુણ્યશાળી, જનાઓ કરનારો, તથા માવતર તેમ સંતાનથી પણ સુખવાળો જાણવો. અને જે બુધના ધરમાં બેઠો હોય તો કમનશીબવાળો, પરદેશમાં વશી દુષ્ણ ભોગવનારો, નાસ્તિક અને પાપ કર્મ કરનારો જાણવો. જે મંગળના ધરમાં બેઠો હોય તો પુત્રવાન, અને સ્ત્રીના સુખવાળો હોય, અને પોતાનું આયુષ લાંબુ હોય. અને જે ચંદ્રના ધરમાં બેઠો હોય તો મુસાફરી કરે, અને સૂર્યના ધરમાં બેઠો હોય તો નશીબવાળો, અને ગુરુના ધરમાં બેઠો હોય તો ખંડિત નશીબવાળો, અને જે શનિના ધરમાં બેઠો હોય તો ગુરુની સ્ત્રી ભોગવે, ગુરુની ગદ્દથી નશીબદાર થાય.

શુક દશમા ભાવે બેઠો હોય તેનું ફળ.

૧૦. શુક દશમા ભાવે પોતાની રાશિનો કે જિંચનો હોય તો રાજ સત્તાવાળો, પિતાના સુખવાળો, ગાન કીર્તિવાળો, અને વેપારથી લક્ષ્મીવાળો હોય, અને જે બુધના ધરમાં બેઠો હોય તો પિતાથી દુઃખી, બીજાની સેવા કરી ગુજરાન ચલાવે, અપકીર્તિ અને અપમાન પામે; અને જે મંગળના ધરમાં બેઠો હોય તો પ્રતાપી અને મનોર્થ કામ કરે, અને ચંદ્રના ધરમાં બેઠો હોય તો શુભ કામો કરનારો, વાહનના સુખવાળો જાણવો. અને સૂર્યના ધરમાં બેઠો હોય તો ખંડિત રાજની સ-

તાવાળો, અને રાજતરફથી વિદ્વ પામે; અને જો ગુરૂના ધરમાં બેઠો હોય તો કુળમાં દીવા જોવા મનાય, અને ધણી કીર્તિવાળો જાણવો, અને શનિના ધરમાં બેઠો હોય તો જાહ વાચાળ અને શુદ્રની ગદ્દથી રાજની સત્તાવાળો થાય.

શુક અગીયારમા ભાવે બેઠો હોય તો તેનું ફળ.

૧૧. શુક અગીયારમા ભાવે પોતાની રાશિનો કે જાંચનો હોય તો બુદ્ધિવાળો, સંતાન તરફથી સુખી હોય, અનેક રીતથી લાભ મેળવે, વસ્ત્ર અને ધરણી મેળવે; અને જો બુધના ધરનો હોય તો દરિદ્રી હોય, અને મંગળના ધરનો હોય તો રાજવિદ્યા જાણનારો, ધનવાળો, અને ધરતીનો લાભ મેળવનારો જાણવો. અને જો ચંદ્રના ધરમાં બેઠો હોય તો અંતિત નશીળવાળો પણ દયાળુ જાણવો. અને સૂર્યના ધરમાં બેઠો હોય તો વાહનવાળો હોય, અને ગુરૂના ધરમાં હોય તો પુત્રવાળો ને ધનવાળો જાણવો. અને શનિના ધરમાં બેઠો હોય તો શુદ્રની ગદ્દથી ધન પેદા કરે.

શુક બારમા ભાવે બેઠો હોય તો તેનું ફળ.

૧૨ શુક બારમા ભાવે પોતાની રાશિનો કે જાંચનો હોય તો મોશાળ પક્ષનું સુખ હોય, યોગશત્રુ વગરનો અને ધણા પૈસાવાળો, તેમજ શુભ રસ્તે ધન વાવરનારો જાણવો. અને જો મંગળના ધરમાં બેઠો હોય તો દરિદ્રી અને નહારે રસ્તે ધન ખર્ચ કરે. અને ચંદ્રના ધરમાં બેઠો હોય તો વ્યભિચારી થઈ ધણું ખર્ચ કરે. અને જો બુધના ધરમાં બેઠો હોય તો ધણો સરસાગાન લેવામાં ધન વાપરે અને ગુરૂના ધરનો હોય તો મુઆ પછી દેવ ગતિને પામે અને જીવતાં ધર્મ અર્થે ધણું ધન ખર્ચ કરે, અને જો શનિના ધરમાં બેઠો હોય તો ચોર લૂટે, અથવા અગ્નિમાં મિલકત જાળે વિગેરે નહારે માર્ગે ધણો ખર્ચ થાય, અને જો સૂર્યની રાશિમાં બેઠો હોય તો દરિદ્રી થાય.

શની.

શની લગ્ને (પહેલા ભાવે) બેઠો હોય તો તેનું ફળ.

૧ શનિ લગ્ને (પહેલા ભાવે) પોતાની રાશિનો કે જાંચનો હોય તો મધ્યમ કદ અને રૂપાળો દેહ હોય, નગર કે ગામનો ધણી અથવા ધણી જગાનો માલિક હોય, ધન ધાન્ય સમૃદ્ધિવાળો તથા પિતાનું ધન ભોગવે, નશીળદાર અને વાહનવાળો જાણવો. અને જો મંગળના ધરમાં બેઠો હોય તો કાળો વસ્ત્ર, કદુપ

દેહ, અને દરિદ્રી હોય તેમ શરીર રોગી અને કમનસીબવાળો જાણવો. જો શુક્રના ધરમાં બેઠો હોય તો વાયુ અને પિત્તવિકારનો રોગી હોય, પણ સારાં કર્મ કરનારો જાણવો. અને યુધના ધરમાં બેઠો હોય તો તોતણ બોલનારો અને સંતાનનો દેશ કરનારો જાણવો. અને જો ચંદ્રના ધરમાં બેઠો હોય તો માતાનો દેશ કરે. અને સૂર્યના ધરમાં બેઠો હોય તો પિતાનો દેશ કરે. અને ગુરુના ધરમાં બેઠો હોય તો બ્રાહ્મણ અથવા સંત લોકોનો દેશ કરે તથા બીજા માગીને ગુજરાન ચલાવે.

શનિ બીજા ભાવે બેઠો હોય તો તેનું ફળ.

૨ શનિ બીજા ભાવે પોતાની રાશિનો કે જાંચનો હોય તો ધન અને કુટુંબથી સુખી હોય, અને ગંગળના ધરનો હોય તો કુટુંબથી દુઃખી હોય, અને જો શુક્રના ધરમાં બેઠો હોય તો બીજા માગીને ધન મેળવે, પણ કુટુંબ સાથે બીજાનસાર હોય. અને ગુરુના ધરમાં બેઠો હોય તો લોભથી ધન મેળવે, પણ કુટુંબ સાથે દેશ કરે, લાંબુ આયુષ્ય ભોગવે, વસ્ત્ર ધરેણું વિગેરેનો સંગ્રહ કરે, અને મધ્યમ ધનવાળો હોય; અને જો યુધના ધરમાં બેઠો હોય તો નિર્ધન હોય અને ચંદ્રના ધરમાં બેઠો હોય તો નિર્ધન ને કુટુંબનો દેશ કરનારો હોય; અને સૂર્યની રાશિમાં બેઠો હોય તો દરિદ્રી ને નેત્રનો રોગી, તેગજ સદા રોગી રહે.

શનિ ત્રીજા ભાવે બેઠો હોય તો તેનું ફળ.

૩ શનિ ત્રીજા ભાવે પોતાની રાશિનો કે જાંચનો હોય તો, પરાક્રમી સારા ઉદ્યમવાળો અને દાસ આકરના સુખવાળો તથા ભાંડુથી સુખી જાણવો. અને જો ગંગળના ધરમાં બેઠો હોય તો ભાંડુ વગરનો, સેવા કરનારો, તથા નહારા ઉદ્યમ કરનારો જાણવો. જો શુક્રના ધરમાં બેઠો હોય તો ભાંડુ વગરનો અને પરાક્રમી જાણવો. અને યુધના ધરમાં બેઠો હોય તો મેહુના સુખવાળો જાણવો, અને ગુરુના ધરમાં બેઠો હોય તો થોડા ભાંડુવાળો, પણ ભાંડુના દેશવાળો જાણવો. જો ચંદ્રની રાશિમાં બેઠો હોય તો સારો ઉદ્યમ કરનારો પણ સંપત્ત કરનારો જાણવો, તથા નહારી રીતે ગુજરાન ચલાવે; અને સૂર્યના ધરમાં બેઠો હોય તો ભાંડુ સાથે દેશ કરે, મેહુનત ગજુરીના ધંધાવાળો, પાપી, કપટી, ને માતાથી દુઃખી, કુકર્મનો કરનારો જાણવો.

શનિ ચોથા ભાવે બેઠો હોય તો તેનું ફળ.

૪ શનિ ચોથાભાવે પોતાની રાશિનો કે જાંચનો હોય તો માતાના સુખવાળો, ધરજ્યાના સુખવાળો, ગિત્રવાન અને શુના સુખવાળો જાણવો. અને જો

મંગળના ધરમાં બેઠો હોય તો માતાનું સુખ ન હોય, જગા વગરનો અને મિત્રનો દેશ કરનારો જાણવો, અને જો શુક્રના ધરમાં બેઠો હોય તો માતાનો દેશ કરે, કે ગા વગરનો રહે, ને જો માતા હોય ને સુખ વગરનો હોય. જો બુધના ધરમાં બેઠો હોય તો ધન વગરનો, અને જો ચંદ્રના ધરમાં બેઠો હોય તો મિત્ર અને માતાના સુખ વાળો, ખેતરવાડી વગેરેના ખંડિત સુખવાળો જાણવો. અને સૂર્યના ધરમાં બેઠો હોય તો માતા પિતાનો દેશ કરનારો, અને મિત્ર સાથે અણુળનાય કરે. જો ગુરુના ધરમાં બેઠો હોય તો નવાં ધર, ખેતર, વાડી, વગેરે વસાવે, વાહનનું ખંડિત સુખ, જન્મભૂમિ છોડી પર ભૂમિમાં વાસ કરે, બાપ કરતાં માતાનું સુખ વધારે મુદત રાખે, ઘણા મિત્ર અને ભેળા સ્વભાવનો હોય.

શનિ પાંચમા ભાવે બેઠો હોય તો તેનું ફળ.

૫ શનિ પાંચમા ભાવે પોતાની રાશિ કે જાંચનો હોય તો સારી ખુદ્ધિ તથા સંતાનનું સંતોષ ભરેલું સુખ આપે, પણ મલેચ્છ વિદ્યા ભણે. અને મંગળની રાશિમાં બેઠો હોય તો પોતે મૂર્ખ અને સંતાનનું સુખ હોય નહિ. ને શુક્રની રાશિમાં બેઠો હોય તો દરિદ્રી થાય, તથા દત્તપુત્ર રાખે, અને નઠારી રીતે યુજરાન ચલાવે; અને જો બુધના ધરમાં બેઠો હોય તો કન્યાની પ્રજા થાય, અને ચંદ્રના ધરમાં બેઠો હોય તો વણિકની વિદ્યા શીખે. જો સૂર્યના ધરમાં બેઠો હોય તો રાજવિદ્યા શીખે, ને ગુરુના ધરમાં બેઠો હોય તો સંતાનનું સુખ રહે નહિ ને પાપી ખુદ્ધિ થાય.

શનિ છઠ્ઠા ભાવે બેઠો હોય તેનું ફળ.

૬ શનિ છઠ્ઠા ભાવે પોતાની રાશિનો કે જાંચનો હોય તો રોગ, શત્રુ વગરનો તથા મોશાળના સુખ વગરનો જાણવો. અને મંગળના ધરમાં બેઠો હોય તો રોગ તથા શત્રુ ઘણા અને મોશાળથી શુભી જાણવો. અને શુક્રના ધરમાં બેઠો હોય તો પોતાની નાત શત્રુ થાય, ધન ધાન્યની સમૃદ્ધિવાળો જાણવો, અને બુધના ધરમાં બેઠો હોય તો સ્ત્રી શત્રુ થાય, પણ રાજ સત્તા ભોગવનારો જાણવો. જો ચંદ્રના ધરમાં બેઠો હોય તો શરીર ઉપર ગડ યુગડનાં ચાઠાં ઘણાં હોય, ને સદા રોગી જાણવો, અને સૂર્યના ધરમાં બેઠો હોય તો મોશાળનો દેશ કરે. અને જો ગુરુના ધરમાં બેઠો હોય તો રાજ સત્તા ભોગવે પણ ખંડિત રાજ સુખ આપે.

શનિ સાતમા ભાવે બેઠો હોય તો તેનું ફળ.

૭ શનિ સાતમા ભાવે પોતાની રાશિનો કે જાંચનો હોય તો સ્ત્રીનું સંતો-

પકારક સુખ રહે, વેપાર વણજના માર્ગથી સુખ મળે, લેવડ દેવડમાં ફાયદો મળે; અને જો મંગળના ધરનો હોય તો સ્ત્રીથી દુઃખી હોય, માર્ગ કે દેશાવરમાં લૂટાય, વેપાર વણજમાં નુકશાન થાય, લેવડ દેવડમાં હાની પહોંચે, અને જો શુક્રના ધરનો હોય તો શરીરમાં ખોડ હોય, અને સ્ત્રી કાળી અને કદુષી હોય, તેમ લાંબી ને દુષ્કળી હોય, અને જો બુધના ધરમાં બેઠો હોય તો સ્ત્રી ગુણુકા થાય, અને ચંદ્રના ધરમાં બેઠો હોય તો પોતે ને સ્ત્રી જાને વ્યભિચારી થાય. જો સૂર્યના ધરમાં બેઠો હોય તો દુઃખી અને માગ દુઃખીઓ ઓટલે લૂટાય, અને ગુરુના ધરમાં બેઠો હોય તો ભાંગ સુંગળ કરનારો જાણવો.

શનિ આઠમા ભાવે બેઠો હોય તો તેનું ફળ.

૮ શનિ આઠમા ભાવે પોતાની રાશિનો કે જાંચનો હોય તો લાંબુ આયુષ્ય ભોગવે અને શરીરે નિરોગી રાખે; અને મંગળના ધરનો હોય તો આયુષ્ય થોડું અને શરીર રોગી રાખે. પણ જો શુક્રના ધરનો હોય તો મધ્યમ આયુષ્ય ભોગવે, દરિદ્રી રહે; અને બુધના ધરનો હોય તો શુદ્રની સાથે સંભોગ કરે, પારકી સેવા કરનારો હોય; ને ચંદ્રના ધરમાં બેઠો હોય તો મહા મહેનતે ગુજરાન ચલાવે અને સૂર્યના ધરનો હોય તો ગુપ્ત રોગી જાણવો, અને ગુરુના ધરમાં બેઠો હોય તો બીખ માગી ગુજરાન ચલાવનારો જાણવો.

શનિ નવમા ભાવે બેઠો હોય તો તેનું ફળ.

૯ શનિ નવમા ભાવે પોતાની રાશિનો કે જાંચનો હોય તો નશીયવાળો, પરદેશના સુખવાળો, સંતાનનો સુખી, અને પિતાના સુખવાળો જાણવો. પણ જો મંગળના ધરમાં બેઠો હોય તો ક્રમનશીયવાળો, અને પરધેર રહેનારો, તેમજ પિતાના દુઃખવાળો હોય, અને પોતાના કરતાં સ્ત્રી મોટી હોય, પરદેશમાં વાસ કરે. અને જો શુક્રના ધરનો હોય તો કમં બ્રહ્મ કે જાતિ બ્રહ્મ હોય તથા પિ જુનાં મકાનો કે જળાશય સુધરાવે, અને જો બુધના ધરનો હોય તો પિતાનાં થોડા સુખવાળો જાણવો. અને ચંદ્રના ધરમાં બેઠો હોય તો મંદ ભાગ્યવાળો જાણવો. અને સૂર્યના ધરમાં બેઠો હોય તો પાપી જાણવો. અને ગુરુના ધરમાં બેઠો હોય તો ખંડિત નશીયવાળો મુસાફરી કરનારો જાણવો.

શનિ દશમા ભાવે બેઠો હોય તો તેનું ફળ.

૧૦ શનિ દશમા ભાવે પોતાની રાશિનો કે જાંચનો હોય તો પિતાના સુખવાળો, રાજ દરબારને વેપારમાં કાર્તિવાળો અને ધનથી સુખી જાણવો. અને જો મંગળના ધરનો હોય તો પિતાથી દુઃખી, રાજ દંડ ભોગવે તેમજ વેપારમાં

નુકશાન થાય. જો શુક્રના ધરમાં બેઠો હોય તો તીર્થ સેવનારો અને લોભી હોય, જો બુધના ધરમાં બેઠો હોય તો પિતૃ પ્રકૃતિ રહે. અને ચંદ્રના ધરમાં બેઠો હોય તો માતાના દુઃખવાળો, અને જો સૂર્યના ધરમાં હોય તો પિતાનું દુઃખ હોય, કાર્યમાં વિઘ્ન આવે, પરાક્રમ અને ઉદ્યમ ખંડિત હોય, અને જો ગુરુના ધરનો હોય તો રાજ વૈભવ ભોગવે.

શનિ અગીયારમા ભાવે બેઠો હોય તો તેનું ફળ.

૧૧ શનિ અગીયારમા ભાવે પોતાની રાશિનો કે જાંચનો હોય તો અનેક રીતે લાભ મેળવે, વસ્ત્ર અને ઘરેણાનો સચ્ચ કરે, સંતાન થોડું હોય; અને જો મંગળના ધરનો હોય તો દરિદ્રી અને ધનમાં ખોટ જાય. જો શુક્રના ધરનો હોય તો ધનવાન પણ પુત્ર વિઘ્ન થાય; અને જો બુધના ધરનો હોય તો ધરતી નો લાભ મેળવે, અને ચંદ્રના ધરનો હોય તો વેપારમાં મુખ્ય મનાય, અને ગુરુના ધરનો હોય તો વિદ્યાવાળો, ભાગ્યશાળી, ધનવાળો, અને વાહનવાળો જાણવો.

શનિ બારમાભાવે બેઠો હોય તો તેનું ફળ.

૧૨. શનિ બારમા ભાવે પોતાની રાશિનો કે જાંચનો હોય તો શરીરે સુખી અને ધનવાળો હોય, પણ જાતે ઘણો લોભીઓ હોય, મોશાળ પક્ષનો સુખી ને શત્રુ વગરનો જાણવો; અને જો મંગળના ધરમાં બેઠો હોય તો ધણી રીતથી ખર્ચ કરે, રોગી ને શત્રુની ખીકવાળો હોય, અકસ્માત નુકશાન કે આક્રમણ પ્રસાય. જો શુક્રના ધરમાં બેઠો હોય તો દીવાનો બને, શરીરે ખોડવાળો, અને જાતે બ્રહ્મ થાય; અને જો બુધના ધરમાં બેઠો હોય તો શરીરે ખોડવાળો જાણવો. ને ચંદ્રના ધરમાં બેઠો હોય તો નેત્રનો રોગી તથા હમેશની પીડાવાળો ઉપાધિવાળો જાણવો. અને જો સૂર્યના ધરમાં બેઠો હોય તો મોશાળ સાથે આયુષ્યનાવ થાય, નહારે રસ્તે ઘણો ખર્ચ કરે; ને ગુરુના ધરમાં બેઠો હોય તો સારે રસ્તે ખર્ચ કરે તથા મોશાળ પક્ષથી સુખ ભોગવે, જાતે બહુ કંટુસ હોય ને શરીરે રોગ રહે.

રાહુ અને કેતુનું ફળ એકજ છે.

રાહુ અને કેતુ લગ્ને (પહેલા ભાવે) બેઠો હોય તો તેનું ફળ.

૧ રાહુ, કેતુ પહેલા ભાવે બેઠો હોય, ને પોતાની રાશિનો યા જાંચનો હોય તો, અથવા મેળ, વરખ, કર્ક રાશિનો હોય તો દયાળુ હોય, વૈભવવાળો હોય અને સુખી હોય; અને જો રાહુ ગુરુના ધરનો અને કેતુ બુધની રાશિનો તથા એ બે બ્રહ્મા તોલા, વૃશ્ચક, મકર, અને કુંભ રાશિના હોય તો, પોતે મરેલો. અથવા ગરણુ તુલ્ય

સ્થિતિમાં અચત્રે, અથવા તેની પ્રજા થાય તે ગરે. અને સૂર્યના ધરનો હોય તો મોઢા ઉપર લાંછન થાય, જેમ કે નાક કપાય વિગેરે.

રાહુ, કેતુ લગ્ને ખીજે ભાવે ખેડો હોય તો તેનું ફળ.

૨ ખીજે ભાવે પોતાની રાશિનો કે જાંચનો હોય તો ધનવાળો અને કુટુંબી હોય. જો રાહુ ગુરુના ધરનો અને કેતુ બુધના ધરનો હોય તો દરિદ્રી અને કુટુંબના સુખ વગરનો જાણવો; અને જો મંગળ, શનિ અને સૂર્યના ધરનો હોય તો સંતાન તરફથી દુઃખી હોય અને હમેશાં શોકાતુર રહે, તથા સ્ત્રી જે હોય. અને ચંદ્ર કે શુક્રના ધરમાં ખેડો હોય તો તેનો દેહ શાગ રંગનો હોય, તથા દાઢી ઉપર નિશાની કે લાંછન હોય.

રાહુ, કેતુ ત્રીજે ભાવે ખેડો હોય તો તેનું ફળ.

૩ પોતાની રાશિ કે જાંચનો હોય તો ભાંડુના સુખ વાળો, પરાક્રમી, દાસ આકરવાળો, અને સારો ઉદ્યમ કરનારો જાણવો. અને જો રાહુ ગુરુના ધરમાં અને કેતુ બુધના ધરમાં ખેડો હોય તો ભાંડુ વગરનો નિરૂધમી અને પરાક્રમહીન જાણવો. અને જો મંગળ, સૂર્ય ને શનિના ધરમાં ખેડો હોય તો ભાંડુનું સુખ નાશ પામે, દર્પીત પરાક્રમી, અને વધરાવળના રોગવાળો હોય અને જો શુક્ર કે ચંદ્રના ધરમાં હોય તો સારા ઉદ્યમવાળો, સમૃદ્ધિવાળો, અને ગણે લાંછન વાળો જાણવો.

રાહુ, કેતુ ચોથા ભાવે ખેડો હોય તો તેનું ફળ.

ચોથા ભાવે પોતાની રાશિનો કે જાંચનો હોય તો ધણું વસ્ત્ર ધરેણીની સમૃદ્ધિવાળો જાણવો, અને જો ગુરુના ધરનો રાહુ અને બુધના ધરનો કેતુ હોય તો વસ્ત્ર ધરેણી વગરનો દરિદ્રી હોય, અને જો મંગળ, શનિ કે સૂર્યના ધરમાં ખેડો હોય તો ગાતાથી સુખી હોય, ધર જગ્યાથી સુખી હોય, સ્ત્રીથી સુખી ને રાજ સેવક હોય, અને જો શુક્ર અથવા ચંદ્રના ધરમાં ખેડો હોય તો મિત્રનું સુખ ખંડિત હોય.

રાહુ, કેતુ પાંચમે ભાવે ખેડો હોય તો તેનું ફળ.

૫ રાહુકેતુ પાંચમા ભાવમાં પોતાની રાશિનો કે જાંચનો હોય તો મ્હેચ્છ બુદ્ધિવાળો, અને મ્હેચ્છ વિદ્યાવાળો, પુત્રના સુખવાળો જાણવો. અને જો ગુરુના ધરનો રાહુ અને બુધના ધરનો કેતુ હોય તો મૂર્ખ હોય, તથા પુત્રના સુખ વગરનો જાણવો. અને જો મંગળ સૂર્ય કે શનિના ધરનો હોય તો સ્વદેશ પ્રજાવાળો, પરદેશવાશી, અને રાજ્ય સેવક હોય, સર્વના દોષથી પુત્ર નાશ.

યાય, ક્ષણીક બુદ્ધિવાળો હોય; અને જો શુક્ર તથા ચંદ્રના ધરનો હોય તો ગરમીની પિડાવાળો તથા ગુપ્ત પિડાવાળો, કપટવાળો, અને પુત્રના સુખ વગરનો, ધીરજવાન, અને રજો ગુણી હોય.

રાહુ, કેતુ છઠ્ઠા ભાવે બેઠો હોય તો તેનું ફળ.

૬ પોતાની રાશિનો કે જાંચનો હોય તો રોગ શત્રુ વગરનો જાણવો, અને ગુરૂના ધરનો રાહુ અને બુધના ધરનો કેતુ હોય તો રોગ શત્રુના ભય વગરનો જાણવો. અને જો મંગળ, શનિ કે સૂર્યના ધરનો હોય તો રોગ શત્રુ વગરનો અને મોસાળ પક્ષનો સુખી, નિર્ધન અને ચોર હોય, અને જો શુક્ર તથા ચંદ્રના ધરનો હોય તો ધીરજવાળો, સુખી, જીતેન્દ્રીય હોય અને રોગ શત્રુવગરનો હોય.

રાહુ, કેતુ સાતમા ભાવે બેઠો હોય તો તેનું ફળ.

૭ પોતાની રાશિનો કે જાંચનો હોય તો સ્ત્રીના સુખવાળો, પરદેશના સુખવાળો જાણવો. અને જો ગુરૂના ધરનો રાહુ અને બુધના ધરનો કેતુ હોય તો સ્ત્રીના સુખ વગરનો, પરદેશમાં રખડનારો જાણવો. અને મંગળ, શનિ કે સૂર્યના ધરમાં બેઠો હોય તો બે સ્ત્રી છતાં પણ સ્ત્રીના સુખ વગરનો જાણવો. અને જો શુક્ર અને ચંદ્રના ધરમાં બેઠો હોય તો સ્ત્રીને ગડગુમડનો રોગ હોય તથા પરદેશનું ખંડિત સુખ મળે.

રાહુ, કેતુ આઠમા ભાવે બેઠો હોય તો તેનું ફળ.

૮ પોતાની રાશિનો કે જાંચનો હોય તો મધ્યમ આયુષ્ય અને નિરોગી હોય; અને જો ગુરૂના ધરનો રાહુ ને બુધના ધરનો કેતુ હોય તો થોડું આયુષ્ય ને રોગી હોય, અને જો મંગળ, સૂર્ય ને શનિના ધરમાં બેઠો હોય તો બહુ રોગી ને દરિદ્રી હોય, અને જો શુક્ર ને ચંદ્રના ધરમાં બેઠો હોય તો મહા મેહેનતે ગુજરાન ચલાવે અને ખંડિત આરોગ્ય રહે.

રાહુ, કેતુ નવમા ભાવે બેઠો હોય તો તેનું ફળ.

૯ પોતાની રાશિનો કે જાંચનો હોય તો ભાગ્યશાળી, પુણ્યશાળી, અને પરદેશથી સુખી જાણવો. અને જો ગુરૂના ધરનો રાહુ ને બુધના ધરનો કેતુ હોય તો કમનશીબ, નાસ્તિક તથા પરદેશમાં ભટકનારો જાણવો. અને જો મંગળ, શનિ, સૂર્યના ધરમાં બેઠો હોય તો પુત્ર વગરનો ને શુદ્ધ સ્ત્રીને ભોગવનારો, સેવક, ધર્મહીન ને નાસ્તિક હોય, અને જો શુક્ર કે ચંદ્રના ધરમાં બેઠો હોય તો અદ્ય પુત્રવાળો, આસ્તિક, ને વેપારમાં કુશળ હોય, તથા ભાગ્યશાળી હોય.

રાહુ, કેતુ દશમા ભાવે બેઠો હોય તો તેનું ફળ.

૧૦ પોતાની રાશિનો કે જાંચનો હોય તો રાજસત્તાવાળો, કીર્તિવાળો, ને

શત્રુ વગરનો તથા પિતાના સુખવાળો જાણવો; અને જો રાહુ ગુરના ધરનો ને કેતુ ખુધના ધરનો હોય તો શત્રુ વગરનો, રાજસત્તાવાળો પશુ પિતાનો દેશી હોય; અને જો શુક્ર ને ચંદ્રના ધરનો હોય તો રાજ સત્તાવાળો, ને માતા પિતાના સુખવાળો, ને ધરજગ્યાના સુખવાળો, વૈભવી ને ધનવાન તથા સુખી જાણવો. અને જો ગંગળ, શનિ, ને સૂર્યની રાશિના હોય તો રાજ. વૈભવી અને શત્રુ વગરનો જાણવો.

રાહુ, કેતુ અગીયારમા ભાવે બેઠો હોય તો તેનું ફળ.

૧૧ પોતાની રાશિનો કે બંધનો હોય તો યુદ્ધિ સંતાનના સુખવાળો, તથા અનેક રીતથી લાભ મેળવનારો અને ધનવાળો જાણવો. અને જો ગુરના ધરનો રાહુ ને ખુધના ધરનો કેતુ હોય તો અલ્પ યુદ્ધિવાળો, અલ્પ સંતાનવાળો, અને ધણી મેહેનતે થોડો લાભ મેળવનારો જાણવો. અને જો ગંગળ, શનિ, સૂર્યના ધરમાં બેઠો હોય તો છળભેદી, કપટવાળો, થોડી વિદ્યાવાળો ને મીઠું બોલનારો જાણવો. અને જો શુક્ર ને ચંદ્રના ધરનો હોય તો થોડાં સંતાનવાળો, રાજ સેવક, ભોળી યુદ્ધિવાળો, અને અનેક જાતનાં વસ્ત્ર, ધરેણું ને ભોજનના વૈભવવાળો તથા સમૃદ્ધિવાળો, તથા સુખી જાણવો.

રાહુ, કેતુ બારમા ભાવે બેઠો હોય તો તેનું ફળ.

૧૨ પોતાની રાશિનો કે બંધનો હોય તો લોભી ને પૈસાદાર અને શરીરે સુખી જાણવો. અને જો ગુરના ધરનો રાહુ અને ખુધના ધરનો કેતુ હોય તો કરજવાળો, દરિદ્રી, તથા શરીરનો રોગી જાણવો. અને જો ગંગળ, શનિ ને સૂર્યના ધરમાં બેઠો હોય તો શત્રુ વગરનો, થોડાં સંતાનવાળો, નિરોગી, સ્થુળ દેહવાળો જાણવો. અને જો શુક્ર ને ચંદ્રના ધરમાં બેઠો હોય તો નેત્રના રોગવાળો, પાપ કર્મ કરનારો, તથા છળભેદ ને કપટવાળો જાણવો, વળી નારિતક યુદ્ધિ ને ધણી ખર્ચવાળો તથા કરજદાર તેગજ દરિદ્રી ને શરીરે રોગી તથા સુસ્તીવાળો તથા થોડા આયુષવાળો જાણવો.

(૨૦૧)

પ્રકરણ ૯ મું.

અહોની દ્રષ્ટી યાત્રતનાં ફળ.

સારોદ્ધાર અથ મધેથી.

અહો પોતા થકી ત્રીજે અને દશમે એક પાયો દેખે તેનું ફળ ૬ આપે.

પાંચમે અને નવમે બે પાયા દેખે તેનું ફળ ૬ આપે.

ચોથે અને આઠમે ત્રણ પાયા દેખે તેનું ફળ ૬ આપે.

સાતમે ચાર પાયા દેખે એટલે સંપૂર્ણ એટલે પુરેપુરું ફળ આપે.

સર્વ અહો પોતાથી સાતમે ભાવે સંપૂર્ણ દ્રષ્ટીથી દેખે છે. તેમાં ગંગળ ચાર, સાત, ને આઠમા ભાવે સંપૂર્ણ દ્રષ્ટીથી દેખે છે.

ચુર પાંચ, સાત, ને નવમા ભાવે સંપૂર્ણ દ્રષ્ટીથી જુએ છે.

શનિ ત્રણ, સાત ને દશમા ભાવે સંપૂર્ણ દ્રષ્ટીથી દેખે છે.

રાહુ પાંચ, સાત, નવ તથા બારમા ભાવે સંપૂર્ણ દ્રષ્ટીથી દેખે છે.

અથ કર્તાની ટીકા.

રાહુની દ્રષ્ટી યાત્રત લખ્યું છે, પણ રાહુની દ્રષ્ટીનું ફળ બરાબર લાગુ પડતું નથી, કાઠક આચાર્યોનો ગત છે તેથી લખ્યું છે. વળી નીચેનો શ્લોક વાંચો.

શ્લોક.

રાહ્યાધિપત્યંનદિમાધિપત્યં, હોરાધિપત્યંનચજાતકેપિ ॥

નસદ્ગ્રહકર્તારિકોનદોષો, રાહુગ્રહસ્તિવદંતિમૂઢઃ ॥૧॥

અર્થ—બાર રાશિમાંહેની કોઈ રાશિનો રાહુ અધિપતિ નથી, તેમજ સાત વારમાંના કોઈ વારનો રાહુ અધિપતિ નથી, હોરાનો પણ અધિપતિ નથી તથા જાતક અંશમાં પણ રાહુનું બળબળ નથી, તેથી રાહુની દ્રષ્ટીનું ફળ બરાબર લાગુ પડતું નથી.

બીજે, છઠે, અગીયારમે, તથા બારમે કોઈ અહ દેખે નહિ.

દ્રષ્ટી જોવાની રીત એવી છે કે શુક્ર ચોથા ભાવે બેઠો હોય તો તેની સંપૂર્ણ ચાર પાયાની દ્રષ્ટી દશમા ભાવ ઉપર પડે છે, એ રીતે દ્રષ્ટી જોવી.

ઉપર પ્રમાણે અહોની દ્રષ્ટી યાત્રતના નિયમો છે, તેને અનુસરી ગણતરી કરીને દરેક અહની યાત્રત વેદન (જેથી) લોકો જન્મોત્તરીમાં અહોની દ્રષ્ટી યાત્રત કાઢી લેખે છે.

સૂર્યની દૃષ્ટી બાબત.

૧ સૂર્ય પહેલા બાવે દેખતો હોય તો અનેક દેશ પ્રદેશનું ભગણ કરાવે, બાગ્યમાં સારૂ ફળ થાય, પુણ્ય ઉપર થોડી પ્રીતિ રહે, શરીરે કિંચિત્ પીડાકારી રહે, તેમ જીનું સુખ થોડું રહે.

૨. સૂર્ય ખીબ બાવે દેખતો હોય તો પિતાના ધનનો નાશ થાય, પોતાના પરાક્રમથી યુજરાન ચલાવે, ચતુષ્પદ જનવરનું સુખ હોય, અને શરીરે ગુપ્ત રોગી રહે.

૩. સૂર્ય ત્રીબ બાવે દેખતો હોય તો પોતાથી પહેલું જે બાંકુ હોય તેનો નાશ કરે, પોતાનું પરાક્રમ સારું હોય, અને પોતાનાજ પરાક્રમથી બાગ્યનો વધારો થાય, રાજ્ય સ્થાનથી મેહેરખાની સારી હોય, એમાં સંશય જાણવો નહિ.

૪ સૂર્ય ચોથા બાવે દેખતો હોય તો માતાને પીડાકારી હોય, તેમજ બા-
પંજોને પણ પીડા થાય, જરાનો તથા સુખનો વધારો થાય.

૫ સૂર્ય પાંચમા બાવે દેખતો હોય તો પહેલા સંત્રાસનો નાશ કરે, શરીરે વાયુની પીડા રાખે, પોતાની જીનું સુખ થોડું હોય.

૬ સૂર્ય છઠ્ઠા બાવે દેખતો હોય તો હમેશાં શત્રુનો નાશ કરે, પણ પોતાના જમણાં નેત્રમાં પીડા હોય; માતાનું સુખ હોય, તેમ જનુષ્ય માત્ર સાથે લેણા દેણી હોય.

૭ સૂર્ય સાતમા બાવે દેખતો હોય તો શરીરમાં કાગદેવનું જ્વેર કમતી રાખે, જીનો નાશ થાય, શત્રુથી પીડા થાય, અને પોતાનું શરીર પાંડુ રોગથી પીડિત હોય.

૮ સૂર્ય આઠમા બાવે દેખતો હોય તો યુદ્ધ સ્થાનકે પીડા કરે, અથવા પોતાના શરીરે પણ ગુપ્ત પીડા થાય, પિતાએ પરાક્રમથી કરેલો ધંધો તે જનુષ્ય કરે નહિ, અને પિતાની કૃતિ પ્રમાણે ચાલે નહિ, અને ખીબે ધંધો કરે, તથા અન્ય જી ઉપર પ્રીતિ કરે, ને વ્યભિચારી હોય.

૯ સૂર્ય નવમા બાવે દેખતો હોય તો મોશાળ પક્ષ તથા પિતા પક્ષ તથા સ્વસુર પક્ષ, એ ત્રણે પક્ષનો નાશ કરે, પાપ ઉપર પ્રીતિવાળો, દયા વગરનો અને છેલ્લી અવસ્થામાં સુખી જાણવો.

૧૦ સૂર્ય દશમા બાવે દેખતો હોય તો કમં સિધ્ધિવાળો, પોતાની પહેલી અવસ્થામાં માતાનો નાશ થાય, અને જે સૂર્ય સ્વચ્છી અથવા મેષ રાશિને હોય તો માતાના સુખવાળો, અને ધણો પરાક્રમી જાણવો.

૧૧ સૂર્ય અગીયારમા બાવે દેખતો હોય તો સારી વસ્તુની પ્રાપ્તિવાળો,

સારી બુદ્ધિવાળો, અને સારી રીતે પોતાનું ગુજરાન ચલાવનારો, પણ પહેલાં પુત્રનો નાશ થાય.

૧૨ સૂર્ય ખારગા ભાવે દેખતો હોય તો સ્થાનકનો નાશ થાય, અન્ય સ્થાનકમાં નિવાસ કરે, ને પોતાનું સ્થાનક છોડે, અને વાહનથી અથવા ચતુષ્પદ જનાવરથી પીડા થાય, અને ખાર વર્ષ સુધી કઠીથી ગુજરાન ચલાવે.

ચંદ્રની દ્રષ્ટીનું કૃળ.

૧ ચંદ્ર પહેલાં ભાવે દેખતો હોય તો વિકળ અને દુષ્ટ બુદ્ધિવાળો, મુસાફરી કરનારો, અને તેથી સુખી નજીવો; વળી સુંદર શરીરવાળો, અને કાંતિ પણ સારી નજીવી.

૨ ચંદ્ર ખીજે ભાવે દેખતો હોય તો કુટુંબના ધણા સુખવાળો, તેમ પોતાનો વંશ પણ ધણો વધે, પણ આઠમે વરસે જળથકી અથવા પયર વાગવા થકી પોતાના શરીરે પીડા થાય.

૩ ચંદ્ર ત્રીજા ભાવે દેખતો હોય તો સારા ભાગ્યવાળો ને પરાક્રમી હોય, અને પહેલી અવસ્થામાં ધણું ધન મેળવે, ને તેથી સુખ ભોગવે, તેમજ છેલ્લી અવસ્થામાં પણ ધનનું વિશેષ સુખ ભોવનારો નજીવો.

૪ ચંદ્ર ચોથા ભાવે દેખતો હોય તો શરીરનો સુખી અને સ્ત્રીની સાથે ક્રીડા કરવાથી શરીરમાં કિંચિત્ ગૃહ રોગી અને પિતાના ધણા સુખવાળો નજીવો.

૫ ચંદ્ર પાંચમા ભાવે દેખતો હોય તો પહેલી અવસ્થામાં પુત્રનો જન્મ થાય, પોતે રાજા જેવો હોય, અથવા પ્રધાન હોય, પરદેશમાં આજીવિકા ચાલે.

૬ ચંદ્ર છઠા ભાવે દેખાતો હોય તો હમેશાં શત્રુના વધારાવાળો, કપાના રોગની પીડાવાળો, ધાતુ ક્ષયના દરદ વાળો તેમજ શરીરમાં કિંચિત્ દરદવાળો નજીવો.

૭ ચંદ્ર સાતમા ભાવે દેખતો હોય તો સારી રૂપવાન સ્ત્રીવાળો, અતિ કામી, પરસ્ત્રીનો સંગ કરનારો, ખીજ સાથે વાત કરનારો, અને પોતાના વચન પ્રમાણે આજ્ઞાનારો નજીવો.

૮ ચંદ્ર આઠમા ભાવે દેખતો હોય તો મૃત્યુ સરખી એક વખત પીડા ભોગવે, શરીરે ઘણા રોગવાળો, શરીર ઠંડુ રહે, અને પોતાના જન્મથકી આઠમે વરસે ઘણી પીડા હોય.

૯ ચંદ્ર નવમા ભાવે દેખતો હોય તો પ્રદેશમાં રાજ કરવા જેવું સુખ ભોગવે, ભાઈઓનું સુખ હોય, ધનના થોડા સુખવાળો, અને ખર્ચ વધારે કરનારો નજીવો.

૧૦ ચંદ્ર દશમા ભાવે દેખતો હોય તો ચતુષ્પદ જનાવરથી ગુજરાન ચ-

લાવનારો જાણુવો; પુત્ર, સ્ત્રી, કુટુંબ ને કાકાના સુખવાળો પણ ધર્મમાર્ગે થોડી યુદ્ધિવાળો જાણુવો.

૧૧ ચંદ્ર અગીયારમા ભાવે દેખતો હોય તો ધનનો લાભ થાય, તેમ મનર્થ કામ સરળ થાય, પીડા માત્રનો નાશ થાય, પુત્ર, સ્ત્રી આદિનું ધણું સુખ મળે, સોના સરખી શરીરની કાંતિ હોય, પણ સરવે સુખ ધીમે ધીમે પ્રાપ્ત થાય.

૧૨ ચંદ્ર બારમા ભાવે દેખતો હોય તો પોતાના પિતાનું સુખ થોડું હોય, અને રાજગૃહી જશ મળે, ન્યાય યુદ્ધિધથી વર્તનારો, હમેશાં સારી વસ્તુનો વધારો કરનારો જાણુવો.

મંગળની દ્રષ્ટીનું ફળ.

૧ મંગળ પહેલા ભાવે દેખતો હોય તો પોતાની એક સ્ત્રી મૃત્યુ પામે, સ્ત્રીનું સુખ થોડું હોય, નેત્રમાં વિકળતા હોય, પગને કિંચિત્ પીડાકારી થાય, અને પહેલા પુત્રનો નાશ થાય.

૨ મંગળ બીજા ભાવે દેખતો હોય તો કુટુંબનું સુખ થોડું હોય, ધનની પ્રાપ્તિ થાય, પણ ધીમે ધીમે ધનનો નાશ થાય; યુદ્ધસ્થાનકમાં હર્ષની પીડા કરે, તથા લોહી પડવાથી પીડા થાય.

૩ મંગળ ત્રીજા ભાવે દેખતો હોય તો કુટુંબનું સુખ થોડું હોય, પ્રદેશ-રાજદ્વારમાં ગાન મળે, પોતાના ભાઈ બેનના સુખનો નાશ કરે.

૪ મંગળ ચોથા ભાવે દેખતો હોય તો પોતાની માતાને પોતાના જન્મથી ચોથા મહિને પીડા કરે, રાજગૃહી કિંચિત્ ભય હોય, અને વાહનથી પરિતાપ થાય.

૫ મંગળ પાંચમા ભાવે દેખતો હોય તો પહેલા સંતાનનો નાશ કરે. પેટમાં જઠરાગ્નિના ધણા જ્વેરવાળો, અને હરકોઈ સ્થાન કે જગવાનું હોય તો ગાન છોડી જગવા જાય એવો યુક્તક્ષત્ હોય.

૬ મંગળ છઠ્ઠા ભાવે દેખતો હોય તો શત્રુ માત્રનો નાશ કરે, તેમ મોશાળ પક્ષના સુખનો નાશ કરે, તેમ લોહીથી અથવા લોહીની પીડાથી શરીર પીડા પામે.

૭ મંગળ સાતમા ભાવે દેખતો હોય તો સ્ત્રીનો નાશ થાય, કેડનું દરદ થાય, ને તેથી વ્યાકુળ રહે, સ્ત્રી પુત્રાદિકનાં થોડાં સુખવાળો જાણુવો.

૮ મંગળ આઠમા ભાવે દેખતો હોય તો હર્ષતા રોગથી પીડાય, તેમજ કેડનું પણ દરદ થાય, પોતાના ધરમાં ક્લેશ રાખે, હમેશા ચિંતા રહે, ધન તથા કુટુંબના દુઃખવાળો જાણુવો.

૯ મંગળ નવમા ભાવે દેખતો હોય તો ભાગ્યનો સારો વધારો થાય,

સાળાનું સુખ, અને તેનાથી સંતોષ ગળે; બાતુના સુખનો નાશ થાય, ધર્મવાળો, અને સારી બુદ્ધિવાળો જાણવો.

૧૦ મંગળ દશગા બાવે દેખતો હોય તો સર્વે પ્રકારની સિદ્ધિ ગળે, સ્થાનકનું સુખ હોય, પરાક્રમ સાર રાખે, અને પોતાના જન્મથી ચોથે વર્ષે પિતાના શરીરે પીડા થાય.

૧૧ મંગળ અગીયારગા બાવે દેખતો હોય તો આયુષ લાંબુ હોય, સ્ત્રીને ગર્ભ રહે, પણ તેનો નાશ થાય, વૃધ્ધાવસ્થામાં પુત્રનું સુખ ગળે, તેગજ ખીજું પણ સુખ મળે.

૧૨ મંગળ બારગા બાવે દેખતો હોય તો પિતાના થોડા સુખવાળો, પણ માતાનું સુખ ઘણું ગળે, સર્વશત્રુનો નાશ થાય, મનુષ્ય પ્રત્યે સુખ સંતોષ બધારે રહે.

બુધની દ્રષ્ટીનું ફળ.

૧ બુધ પહેલા બાવે દેખતો હોય તો વેપાર ઉપર પ્રીતિવાળો, વસ્ત્રાદિ તથા ઘરેણાં મેળવનારો તથા સંઘડ કરનારો, જીવનો ઊદાર, ધાતુની પુષ્ટિવાળો. અને ગર્વ વગરનો જાણવો.

૨ બુધ બીજે બાવે દેખતો હોય તો ધનના ધણા સુખવાળો, અને સારા ભાગ્યવાળો, તેગજ તે પુરૂષ સારી રીતે ગુજરાન ચલાવનારો જાણવો.

૩ બુધ ત્રીજે બાવે દેખતો હોય તો ભાઇ ભાંડુના સુખવાળો, વેપારથી ગુજરાન ચલાવનારો, ધણો ડાહ્યો, તીર્થ કરવામાં બુદ્ધિશાળી જાણવો.

૪ બુધ ચોથે બાવે દેખતો હોય તો માતાના ધણા સુખવાળો, રાત્ર તરફથી પણ સુખ મળે, દ્રવ્યનો વધારો થાય, પિતાના પૈસાનું ઘણું સુખ ગળે, શરીરની કાંતિ સારી હોય.

૫ બુધ પાંચમા બાવે દેખતો હોય તો ધણી કન્યાની પ્રજા થાય, અને ચાર પુત્રી થયા પછી પુત્ર થાય, ધણા જશવાળો, અને ધણી સમૃદ્ધિવાળો જાણવો.

૬ બુધ છઠ્ઠા બાવે દેખતો હોય તો ઘણું કરીને મોશાળ પક્ષના સુખવાળો, પરાયા માણસ સાથે વાદ વિવાદ કરનારો, અને તેને ધણાજ પ્રકારના શત્રુ ઉપજા થાય.

૭ બુધ સાતમા બાવે દેખતો હોય તો ધણી સ્વરૂપવાન સ્ત્રી મળે, શરીરનો સુખી, લાંબા ધણા આયુષ્યવાળો, અને સર્વ ધાતુના ક્રિય વિક્રિયના સુખવાળો જાણવો.

૮ બુધ આઠમા બાવે દેખતો હોય તો ગમે તે પ્રકારની રીઝની પીડા થાય તેને નાશ કરે, રાજ્ય સ્થાનકથી ઉઘમ વધે, તેગજ રાજ્યસ્થાનકથી ગુજરાન આસે, પ્રદેશમાં રહેવાવાળો, તેગ ગીરીજા પવતંતે સગીપે મૃત્યુકાળ જાણવો.

૯ બુધ નવગા બાવે જેઠો હોય તો ધણો સુખી, ભાગ્યશાળી, પ્રદેશની મુસાફરી કરનારો, અને પ્રદેશમાં કોઇ રાજ સાથે મેળાપ કરી ગાન પામનારો, અને તે રાજથી યુજરાન ચાલે, તથા પિતાના સુખવાળો જાણવો.

૧૦ બુધ દશમા બાવે દેખતો હોય તો પોતાના પિતાથી અધિક કર્મી થાય, યુજરાન સારી રીતે ચલાવનારો, રાજના ગાનવાળો, અને પોતાના ગામ-ગાં સારી કીર્તિ મેળવનારો, પિતાના ધણા સુખવાળો, તેમજ પિતાએ મેળવેલા દ્રવ્યના પણ સુખવાળો જાણવો.

૧૧ બુધ અગીયારમા બાવે દેખતો હોય તો ભાગ્યશાળી, ધણો લાભ મેળવનારો, સર્વ પ્રકારના સુખવાળો, પુત્રના સુખવાળો ને ધણો પ્રસાદગી જાણવો.

૧૨ બુધ બારમા બાવે દેખતો હોય તો વિવાહાદિક શુભ કામમાં ધનનું ખર્ચ કરવાવાળો, પોતાના હેતુ ગાણુસથી તથા જંધુ જનોથી હમેશાં દિવસે દિવસે વિરોધ કરનારો, છાતીમાં મોટાં ગુમરાંની પીડાવાળો, તથા વાયુની પીડાવાળો જાણવો.

ગુરૂની દ્રષ્ટીનું ફળ.

૧ ગુરૂ પહેલા બાવે દેખતો હોય તો સ્ત્રીના ધણા સુખવાળો, ધણા સારા ભાગ્યવાળો, ધનના સુખવાળો અને શુભ ગર્ભ હમેશાં ધનનું ખર્ચ કરનારો જાણવો.

૨ ગુરૂ બીજા બાવે દેખતો હોય તો ધનના સુખવાળો, પણ પિતાના ધનના સુખવગરનો, તેમજ પિતાનો ઉદ્યોગ ન કરે અને બીજા ઉદ્યોગથી યુજરાન ચલાવનારો, કુટુંબ તથા હેતુ ગાણુસના ધણા સુખવાળો જાણવો.

૩ ગુરૂ ત્રીજો બાવે દેખતો હોય તો ભાઈ ભાંડુના ધણા સુખવાળો, ભાગ્યશાળી, ધનવાન, સોના રૂપાના આભૂષણથી સંતોષી જાણવો.

૪ ગુરૂ ચોથો બાવે દેખતો હોય તો માતા પિતાના સુખવાળો, વાહન તથા દ્રવ્યના સુખવાળો, બુધુજનના સુખવાળો, ને ધણો જશવાન જાણવો.

૫ ગુરૂ પાંચમે બાવે દેખતો હોય તો સંતાનના ધણા સુખવાળો, પાંચ પુત્રનું સુખ હોય, ધન તથા વિદ્યાના ધણા સુખવાળો જાણવો.

૬ ગુરૂ છઠા બાવે દેખતો હોય તો શત્રુનો વધારો થાય અને તે શત્રુથી પરાજય થાય, પોતાના સ્થાનકનો નાશ થાય, દ્રવ્યનો પણ નાશ થાય, માતાને પીડા રહે, ને હમેશાં રીશાળ પ્રકૃતિ રહે.

૭ ગુરૂ સાતમે બાવે દેખતો હોય તો સારી રૂપવાન સ્ત્રીના સુખવાળો, દ્રવ્ય ઉપર પ્રીતિવાળો, લોભી, પૂર્ણ ભાગ્યશાળી, અને થેડી કામી પ્રકૃતિવાળો જાણવો.

૮ ગુરૂ આઠમે બાવે દેખતો હોય તો આઠમે વર્ષે પોતાને મૃત્યુ સરખી પીડા થાય, રાજ અથવા પ્રધાનથી ભય ઉત્પન્ન થાય, સ્ત્રી જાતીના સમાગમથી

ધનનો ક્ષય થાય, તેમ બુદ્ધિનો પણ ક્ષય થાય.

૯ ગુરૂ નવમા ભાવે હોય તો ધર્મનો વધારો થાય, શુર રાત્રેંદ્રના સરખી સમૃદ્ધિ હોય, શાસ્ત્ર ઉપર પ્રીતિવાળો ને તે શાસ્ત્રને જાણનારો, પોતાને સ્વાધિન, નિયમ પ્રમાણે વર્તનારો, અને પિતાના ધણા સુખવાળો જાણવો.

૧૦ ગુરૂ દશમા ભાવે દેખતો હોય તો કર્મ સિદ્ધિવાન્, રાત્રીમાં ગાન પાન મનારો, પુત્ર તથા સ્ત્રીના સુખવાળો, સારા શોભીતા ધરમાં વૈભવ ભોગવનારો જાણવો.

૧૧ ગુરૂ અગીયારમા ભાવે દેખતો હોય તો ધણા આયુષ્યવાળો, પુત્ર, સ્ત્રી, દ્રવ્ય, એ સર્વના સુખવાળો, વ્યાધિ વગરનો અને મિત્રના સુખવાળો જાણવો.

૧૨ ગુરૂ બારમે ભાવે દેખતો હોય તો શુભ માર્ગે ધનનું સુખ કરનારો સર્વે જાળતની પીડાવાળો, શત્રુની ક્રપતિવાળો, ને બુદ્ધિ તથા સર્વે મનોર્થનો નાશ થાય.

શુકની દ્રષ્ટીનું ફળ.

૧ શુક પહેલા ભાવે દેખતો હોય તો શરીરનો સુખી, ધણા પરાક્રમનાં વૈભવવાળો, ધણા સારા ભાગ્યવાળો, અને તેના શરીરનું સ્વરૂપ સાફ જાણવું.

૨ શુક બીજા ભાવે દેખતો હોય તો હમેશાં દ્રવ્યના સુખવાળો, કુટુંબના સુખવાળો, પોતાના પરાક્રમથી દ્રવ્ય મેળવે, વૈભવ ભોગવનારો, ને તેથી સુખી જાણવો.

૩ શુક ત્રીજા ભાવે દેખતો હોય તો ભાઈભાંડુના સુખવાળો અને પોતાના જન્મ પછી જે ભાંડુ થાય તે કાને ખેડેફે હોય, ને દેશાવરથી રાખનું ગાન મળે.

૪ શુક ચોથા ભાવે દેખતો હોય તો માતાના સુખવાળો, કર્મવાન્, ધર્મવાન્ તેમજ ચતુષ્પદ જનાવર અને વાહનના સુખવાળો જાણવો.

૫ શુક પાંચમા ભાવે દેખતો હોય તો પુત્ર થોડા થાય, અને પુત્રીઓ ધણી થાય, એકાદ પુત્ર હોય, પણ ધન અને સ્ત્રીના સુખવાળો, ધણો વિદ્વાન પણ તુલ્ય બુદ્ધિવાળો જાણવો.

૬ શુક છઠ્ઠા ભાવે દેખતો હોય તો મોશાળ પક્ષના ધણા સુખવાળો, પોતાના પરાક્રમથી ભાગ્યવાળો, કિંચિત્ કષ્ટી અને શત્રુના વધારાવાળો જાણવો.

૭ શુક સાતમા ભાવે દેખતો હોય તો ધણી સારી સ્વરૂપવાળી સ્ત્રીના સુખવાળો, પહેલો ગર્ભ પુત્રનોજ થાય, દ્રવ્યનો સુખી, પણ પારકાના આશ્રયથી તે પુરૂષ જીવનારો જાણવો.

૮ શુક આઠમા ભાવે દેખતો હોય તો હમેશાં વ્યાધિવાળો, કષ્ટથી પૈસા મેળવનારો, અને સાધુ પુરૂષનો સમાગમ કરનારો ને તેથી સુખી જાણવો.

૯ શુક્ર નવમા ભાવે દેખતો હોય તો લાંબા આયુષવાળો, તેમ તેની પાસે દ્રવ્ય પશુ વધારે હોય, પોતાના ગામમાં સુખત્યારપણું ભોગવે તથા કુટુંબવાળો, ને તેથીજ જશવાન, શત્રુ વર્ગને જીતનારો તથા પોતાના કુલ ધર્મથી વર્તનારો જાણવો.

૧૦ શુક્ર દશમા ભાવે દેખતો હોય તો ભાગ્યશાળી, હમેશાં ચડતી કળાનું ભાગ્ય હોય, પશુ તે પુરૂષ પ્રદેશમાં ભાગ્યશાળી ને સુખવાળો, અને પોતાના દેશમાં થોડા સુખવાળો, અને પ્રદેશથી ધન મેળવનારો, રાજ્યથી જશ મળે, તેમ ધનનું શુભ માર્ગે ખર્ચ કરનારો જાણવો.

૧૧ શુક્ર અગીયારમા ભાવે દેખતો હોય તો લાંબા આયુષવાળો, દ્રવ્યનો વધારો કરનારો, પોતાના ગામમાં સુખત્યાર મળુસ હોય, કુટુંબમાં માનકારી અને પોતાના કુળ ધર્મની રીત પ્રમાણે ચાલનારો જાણવો.

૧૨ શુક્ર બારમા ભાવે દેખતો હોય તો વિવાહદિક શુભ માર્ગે ધનનું ખર્ચ કરનારો, પોતાના પિતાની સ્વર્ગ ગતિ કરનારો, ને તે પુત્રનું મૃત્યુ જલદી થાય.

શનિની દ્રષ્ટીનું ફળ.

૧ શનિ પહેલા ભાવે દેખતો હોય તો પોતાના જન્મથી ત્રીજે વરસે શરીરને પીડા થાય, ધન તથા મિત્ર હમેશાં નાશ પામે, અને શરીરે તાવ તથા પરમીઆની પીડા થાય.

૨ શનિ બીજે ભાવે દેખતો હોય તો ધનનો નાશ થાય, કુટુંબમાં શત્રુપણું રહે અને તેરમે વરસે જળથી અથવા પથરા લાગવાથી શરીરે પીડાકારી થાય.

૩ શનિ ત્રીજા ભાવે દેખતો હોય તો બહો પરાક્રમી અને અતિશે બળવાન જાણવો, પશુ બાઈમાંડુનો દુઃખી, અને લાંબનું ફળ મળવાની વખતે કંઈ નુકશાની થાય.

૪ શનિ ચોથે ભાવે દેખતો હોય તો જન્મના પહેલા વર્ષે શરીરે પીડા થાય, અને માતા પિતાને ચોથે વરસે પીડા થાય, પોતાનું માન તથા સ્થાનક ઓછું થાય.

૫ શનિ પાંચમે ભાવે દેખતો હોય તો હમેશ પુત્રાદિક સુખનો નાશ કરે, ધનનો પણ નાશ કરે પણ શરીરે નિરોગી રહે.

૬ શનિ છઠ્ઠે ભાવે દેખતો હોય તો શત્રુ માત્રનો નાશ કરે તેમ મોશાળના સુખનો પણ નાશ કરે, નેત્રમાં તથા પગમાં પીડાકારી કરે, અથવા પરમીયાની પીડા થાય.

૭ શનિ સાતમા ભાવે દેખતો હોય તો સ્ત્રીના શરીરે પીડા કરે, તે પીડા મૃત્યુનુલ્લેખ થાય, શરીરમાં પાંડુ નામે રોગ કરે તેમ તાવની તથા અતિસારની પીડા કરે.

૮ શનિ આઠમા ભાવે દેખતો હોય તો ચોરીનો ભય થાય, પથર તેમ લાગ-

ધાથી પીડા કરે, જોરથી રાખતો ભય, તેમ ધનની હાની થાય.

૯ શનિ નવમા ભાવે દેખતો હોય તો મ્હેચ્છ જાતિથી ભાગ્યનો ઉદય થાય, ખંધુ જનના સુખ વગરનો અને પરદેશથી માન તથા પ્રસાદ વધે તેવો જાણવો.

૧૦ શનિ દશમે ભાવે દેખતો હોય તો પિતાના સુખનો નાશ કરે, તેમ માતાનું સુખ ધણું હોય, પોતે ભાગ્યશાળી અને પોતાના પરાક્રમથી આ જીવિકા અલાવનારો જાણવો.

૧૧ શનિ અગીયારમા ભાવે દેખતો હોય તો ધ અવસ્થામાં પુત્રનું સુખ મળે, લાભ દેખેલો ખોવડાને મધુ સર્પ પ્રકારના સુખનો લાભ આપે.

૧૨ શનિ બારમા ભાવે દેખતો હોય તો ખોટે રસ્તે ધનની હાની થાય, તેમ હમેશ ધનનો ખર્ચ કરે, સ્ત્રી તથા પુત્રથી હમેશ ક્લેશ કરે, અને અતિ કામી પુરૂષ જાણવો.

રાહુની દ્રષ્ટીનું ફળ.

૧ રાહુ પહેલા ભાવે દેખતો હોય તો શરીરે થોડા સુખવાળો, વાયુથી શરીરે તો પીડા કરી, ઘણા કોપી, અને હમેશાં રીશાળ, તથા લોહીના પ્રકાપની પીડા ભોગવનારો જાણવો.

૨ રાહુ બીજા ભાવે દેખતો હોય તો કુટુંબનો દુઃખી જળથી અથવા પથર, સાગનાથી પીડાકારી થાય, અને આઠમે વર્ષે શરીરે મહા પીડા કરે.

૩ રાહુ ત્રીજા ભાવે દેખતો હોય તો પોતાના પરાક્રમથી સર્વે મનોર્થ સંકળ થાય, ઘણા પ્રકારે સુખ ભોગવે, તેમ પુત્રનું પણ સુખ હોય, અથવા તે પુરૂષ જોડેલથી જન્મેલો હોય.

૪ ચોથે ભાવે રાહુ દેખતો હોય તો તે પુરૂષને માતાનું સુખ ન હોય, અને મ્હેચ્છ જાતિથી પોતાના ભાગ્યનો ઉદય થાય, અને પોતાના પેટમાં હમેશાં ગુપ્ત પીડા રહે.

૫ રાહુ પાંચમા ભાવે દેખતો હોય તો એક પુત્રનું સુખ હોય તેમ ભાગ્યશાળી અને રાખથી યશ મળે તથા થોડા શ્રમથી સર્વે મનોર્થ સંરળ થાય.

૬ રાહુ છઠ્ઠે ભાવે દેખતો હોય તો શત્રુ માત્રનો નાશ થાય, તેમ ધનની હાની થાય, લાભ થાય તેથી ચાર ધણું ખર્ચ કરે.

૭ રાહુ સાતમા ભાવે દેખતો હોય તો કાગદેવની વૃત્તિ વધારે, અતિ કાગી હોય, સારું ભાષણ કરનારો હોય, અને રાહુની મહાદશા આવે ત્યારે પોતાની સ્ત્રીનો નાશ થાય.

૮ રાહુ આઠમા ભાવે દેખતો હોય તો પોતાનો વંશ થોડો હોય અથવા

ન હોય, અતિ દુઃખીઓ હોય, વાયુથી ખીડા પાગનારો, અને નીચ કર્મ કરી આજીવિકા ચલાવનારો જાણવો.

૬ રાહુ નયમા ભાવે દેખતો હોય તો નવચોવન સ્ત્રીના વિલાસનું સુખ ભોગવનારો, પોતાના સહોદરથી કિંચિત્ ખીડા થાય, તથા પોતાનું ધન પોતાનો પુત્ર ચોરીથી લઇ જાય.

૧૦ રાહુ દશમા ભાવે દેખતો હોય તો પોતાની છેલી અવસ્થામાં કર્મવાન હોય, ને ગાતા પિતાના થોડા સુખવાળો જાણવો.

૧૧ રાહુ અગ્નીયારમા ભાવે દેખતો હોય તો ધણા આયુષવાળો, ધનવાળો, રાજની ગાન પાગનારો, પોતાની બુદ્ધિથી પોતે થોડું ચાલનાર પરવશ બુદ્ધિવાળો જાણવો.

૧૨ રાહુ જ્યારમા ભાવે દેખતો હોય તો મનમાં હમેશાં આનંદી, રોગ શત્રુનો નાશ થાય, પણ ખોટા રસ્તે ધનનું ખર્ચ કરે ને નેત્રમાં ખીડાકારી હોય.

સમજ્યુતી—રાહુ ગાથું છે ને કેતુ ધડ છે તેથી કેતુની દ્રષ્ટી હોયજ નહિ.

અહોની અહના ઉપરની દ્રષ્ટીનું ફળ.

[હોરા પ્રકાશક અંથ ઉપરથી.] .

૧ અહોની ભાવ ઉપરની દ્રષ્ટી જાગત આપણે લખી ગયા. હવે અહોની અહના ઉપરની દ્રષ્ટી જાગત લખીએ છીએ.

૨ દરેક રાશિમાં રહેલા અહો ઉપરની પ્રત્યેક અહની દ્રષ્ટીનું ફળ પૂર્વના આચાર્યે અતિ વિસ્તારથી જે કહેલું છે તે સધળા જ્ઞાનો સમાવેશ સંક્ષેપમાં અહીં કરીએ છે.

૩ જિંચમાં રહેલા અહને જિંચનો કે સ્વઅહનો અહ દેખતો હોય, અગર સ્વઅહમાં રહેલા અહોને જિંચનો અહ દેખતો હોય તો તે માણસ રાજની સત્તાના આશ્રયવાળો, ધન અને વૈભવવાળો, પરાક્રમ અને હિંમતવાળો, સ્ત્રી અને પુત્રના સુખવાળો, શત્રુના પક્ષને વશ કરનારો તથા સ્વધર્મ પાળનારો થાય છે.

૪ જિંચમાં રહેલા અહને તેનો મિત્રઅહ દેખતો હોય તો શરીરના સુખવાળો, કીર્તિ ને સુંદર દેહવાળો, ધણી જાતના ઉદ્યમ ને વેપાર કરનારો, જશ અને જીત મેળવનારો, લોક પ્રિય અને જિમદા કામ કરનારો માણસ હોય છે.

૫ જિંચમાં રહેલા અહને તેનો સમઅહ દેખતો હોય તો શરીરના દુઃખવાળો, વિદ્યામાં નિપૂણ ને કામમાં આજસુ, ધન અને વૈભવ મેળવવામાં હોશવાળો માણસ થાય છે.

૬ જિંચમાં રહેલા અહને તેનો શત્રુઅહ દેખતો હોય તો શરીરે રોગી, મિત્ર કે કુટુંબમાં વિરોધ કરનારો, ધનનો નાશ કરનારો, લોકમાં નિંદા પાગનારો

માણસ થાય છે.

૭ પોતાની રાશિમાં રહેલા મહને તેનો મિત્ર મહ દેખતો હોય તો રાજના આશ્રયવાળો, સારા ઉદ્યમથી ધન અને કીર્તિ મેળવનારો, પરોપકારી, કામનો કરનારો, શરીરે સુખી, ધર્મ દાન તથા સ્વધર્મ ઉપર રચિ રાખનારો માણસ થાય છે.

૮ પોતાની રાશિમાં રહેલા મહને તેનો સમમહ દેખતો હોય તો થોડા પસકમને ધંધાવાળો, શરીરે સુખી તથા દુઃખી, અને ગાનસિક ચિંતાવાળો, કુટુંબના માણસથી ઉદાશ, અને પરાયા માણસથી સંતોષ પામનારો માણસ થાય છે.

૯ પોતાની રાશિમાં રહેલા મહને તેનો શત્રુ મહ દેખતો હોય તો મિત્ર અને કુટુંબના માણસ સાથે વિરોધ રાખનારો, ધનનો નાશ કરનારો, તથા શરીરે સેગી, પુત્ર અને સ્ત્રીની પીડાવાળો, શત્રુની બીજ ભોગવનારો માણસ થાય છે.

૧૦ મૂળ ત્રિકોણ રાશિમાં રહેલા મહો ઉપરની દ્રષ્ટીનું ક્ષણ જાંચમાં કે સ્વમહની રાશિમાં રહેલા મહ પ્રમાણે સમજવું.

૧૧ મિત્રમહની રાશિમાં રહેલા મહને જાંચનો કે સ્વમહનો મહ દેખતો હોય તો શરીરે કાંતિવાળો તથા કીર્તિવાળો, શરીરે મજબૂત, તથા નિરોગી, ધન અને ઉદ્યમવાળો, વૈભવી, અને સારાં કામ કરનારો, ચતુર માણસ થાય છે.

૧૨ મિત્રમહની રાશિમાં રહેલા મહને તેનો મિત્રમહ દેખતો હોય તો રોગ અને શત્રુ વગરનો, જશ અને કીર્તિ મેળવનારો, વિદ્યા અને કળા મેળવનારો, સુખી માણસ થાય છે.

૧૩ મિત્રમહની રાશિમાં રહેલા મહને તેનો સમમહ દેખતો હોય તો શરીરના તથા ધનના મધ્યમ સુખવાળો, પરદેશમાં મુસાફરી કરી રોજગાર કરનારો, તથા ગાનસિક ચિંતાવાળો જાણવો.

૧૪ મિત્રમહની રાશિમાં રહેલા મહને તેનો શત્રુમહ દેખતો હોય તો શરીરે સેગી અને પોતાના ધર સંસારથી દુઃખી, લોકોમાં નિંદા પામનારો, શત્રુના બળવાળો, તથા સ્ત્રીના દુઃખવાળો અને નિર્ધર્મી માણસ થાય છે.

૧૫ સમમહની રાશિમાં રહેલા મહને જાંચનો કે પોતાની રાશિનો મહ દેખતો હોય તો શરીરે સુખી, ધન અને વૈભવવાળો, વહેવાર અને વેપારથી અનેક રીતે ધન મેળવનારો, નો રાજના આશ્રયવાળો માણસ થાય છે.

૧૬ સમમહની રાશિમાં રહેલા મહને તેનો મિત્રમહ દેખતો હોય તો શત્રુને વશ કરનારો, ઉદ્યમથી સંતોષ મેળવનારો, વેપારથી અને ઉદ્યમથી ધન મેળવનારો, રાજના આશ્રયવાળો, અને સુખી માણસ થાય છે.

૧૭ સમ મહની રાશિમાં રહેલા મહને તેનો સમ મહ દેખતો હોય તો

શરીરે મધ્યમ સુખી, કુટુંબના માણસથી માનસિક ચિંતાવાળો, અને મહા મેહેનને રોજગાર ચલાવનારો થાય છે.

૧૮ સમ અહની રાશિમાં રહેલા અહને તેનો શત્રુ અહ દેખતો હોય તો શરીરે દુઃખી અને શત્રુથી નુકશાન વેઠનારો, ઉદ્યમથી ધનને ગુમાવનારો, નહારા વિચારનો અને નહારી સોજતવાળો માણસ થાય છે.

૧૯ શત્રુ અહની રાશિમાં રહેલા અહને કાંઈ જાણતો કે પોતાની રાશિનો અહ દેખતો હોય તો મહા મેહેનતે પોતાનો રોજગાર ચલાવનારો, માનસિક ચિંતા ભોગવનારો, અને ધરડા માણસના આશ્રયવાળો માણસ થાય છે.

૨૦ શત્રુ અહની રાશિમાં રહેલા અહને તેનો મિત્ર અહ દેખતો હોય તો લડાઈમાં સલાહ કરનારો, ધાત્રી મેહેનતે થોડું ધન મેળવનારો, નીચ માણસના આશ્રયવાળો, શરીરે સુખી તથા દુઃખ વેઠનારો માણસ થાય છે.

૨૧ શત્રુ અહની રાશિમાં રહેલા અહને તેનો સમઅહ દેખતો હોય તો કુટુંબમાં વિરોધ પાડનારો, મહા મેહેનતે ધધો ચલાવનારો, શત્રુની ખીક ભોવનારો માણસ થાય છે.

૨૨ શત્રુઅહની રાશિમાં રહેલા અહને તેનો શત્રુ અહ દેખતો હોય તો શરીરે દુઃખી, ધનનો નાશ કરનારો, નીચ વિચારને તાળે રહેનારો, રોજની હરકત વેઠનારો, લોકમાં નિંદા પામનારો માણસ થાય છે.

૨૩ જે અહ દેખનારો છે તેને દ્રષ્ટા અહ કહે છે.

૨૪ જે અહ દ્રષ્ટી ઝીલનારો છે, તેને દ્રવ્ય અહ કહે છે.

૨૫ દ્રષ્ટા અને દ્રવ્ય એ બંને એકો શુભ અહ હશે તો તેમનું દ્રષ્ટી ફળ વધારે શ્રેષ્ઠ ફળ ગણવું. વળી આ બંને શુભ અહની રાશિમાં રહેલા હશે તો તે ફળ અતિ ઉત્તમ ફળ સમજવું.

૨૬ દ્રષ્ટી અને દ્રવ્ય એ બે એકો પાપ અહ હશે તો તેમનું દ્રષ્ટી ફળ હલકા દરજ્જાનું ગણવું.

૨૭ દ્રષ્ટા પાપ અહ હોય અને દ્રવ્ય શુભ અહ હોય તો તેમનું દ્રષ્ટી ફળ મધ્યમ પ્રકારનું ગણવું.

૨૮ દ્રષ્ટા શુભ અહ હોય અને દ્રવ્ય પાપ અહ હોય તો તેમનું દ્રષ્ટી ફળ જે કહેલું છે તે બરાબર ગણવું.

૨૯ ઉપરનાં દ્રષ્ટી ફળો ધણું કરીને દ્રવ્ય અહોનાં અધિકાર ઉપર વધારે આધાર રાખનારા સમજવા.

૩૦ નીચના અહને કાંઈ જાણતો કે પોતાની રાશિનો અહ દેખતો હોય તો

મહા મહેનતે ધન અને કીર્તિ મેળવે, તથા વિરોધમાંથી છુટનારો, સ્ત્રી વગરનો, રાજનો આશ્રય મેળવનારો, તથા કીર્તિ મેળવનારો થાય છે.

૩૧ નીચના અહને તેનો મિત્ર અહ દેખતો હોય તો શરીરે ગંધ્યગ સુખી, મેહેનત કરીને પણ થોડું ધન મેળવનારો, શત્રુથી છુટનારો, વેપારવાળો, કુટુંબ સાથે હળી મળી ચાલનારો, પણ થોડા જશવાળો હોય છે.

૩૨ નીચના અહને તેનો સમઅહ દેખતો હોય તો લોકોમાં નિંદા પામનારો, નિર્ધન તથા નિરોગી, વળી ઉદ્યમમાં તથા રોજગારમાં નિષ્ફળ થનારો, રોગ તથા શત્રુની ચઢાઈવાળો માણસ થાય છે.

૩૩ નીચના અહને તેનો શત્રુ અહ દેખતો હોય તો શરીરે રોગી તથા નિર્ધન, શત્રુથી દુઃખ વેઠનારો, રાજની હરકત વેઠનારો, પરદેશમાં મુસાફરી કરનારો, લોકોમાં નિંદા પામનારો, ક્રોધી તથા કપટી માણસ થાય છે.

૩૪ આ પ્રસંગે સમજવું કે આ દ્રષ્ટી દ્રવ્યથી અહોના ભાવ ધરતો કે ભાવ ઉપરની અહોની દ્રષ્ટી ધરતો કાંઈ હરકત લાગતી નથી, પણ તેની દ્રષ્ટા અને દ્રવ્ય અહની દશા અને અંતર દશામાં તે ધરતો બાળતો ઉમેરો થાય છે.

૩૫ વળી પાપ અહની રાશિમાં રહેલા દ્રષ્ટા અને દ્રવ્ય અહ કરતાં એ બંને શુભ અહની રાશિમાં રહેલા હોય તો તે ચઢતા દરજ્જાના જાણુવા; તેમજ પાપ અહની રાશિમાં રહેલા દ્રષ્ટા અહ કરતાં શુભ અહની રાશિમાં રહેલા દ્રષ્ટા અહને પણ ચઢીઆતો જાણુવો; અને પાપ અહની રાશિમાં રહેલા દ્રવ્ય કરતાં શુભ અહની રાશિમાં રહેલા દ્રવ્ય અહને પણ કાંઈક ઓછું જાણુવો.

૩૬ નીચના દ્રષ્ટા અહને શત્રુ અહની રાશિમાં રહેલા દ્રષ્ટા અહ પ્રમાણે અધિકાર મળેલો છે એમ સમજવું.

૩૭ ચરતના દ્રષ્ટા તથા દ્રવ્ય અહને શત્રુ અહની રાશિમાં રહેલા દ્રષ્ટા તથા દ્રવ્ય અહના જેવોજ અધિકાર મળેલો છે.

૩૮ દ્રષ્ટા તથા દ્રવ્ય અહો એક બીજાની મહાદશા અને અંતરદશામાં પોતાની દ્રષ્ટીનું ધરતો આપશે.

દ્રષ્ટી પ્રકરણ સંપૂર્ણ.

(૨૧૪)

પ્રકરણ ૧૦ મું

ભાવ વિચાર.

સર્વાર્થ ચિંતામણી અથર્માંથી.

સંસારીક અનેક જાતના સારા નરતા ફળો પ્રારબ્ધ વશથી માણસો જે ભોગવે છે તે જૂન, વર્તમાન અને ભવિષ્ય કાળમાં ક્યારે, કેવી તરેહના અને કેવે પ્રકારે ગળે છે તે જાણવાને જોતીષશાસ્ત્ર એ એક સાધન છે.

આ જળ જાણવાને જોતીષ શાસ્ત્રમાં બાર વર્ગ કરાવેલા છે, તેને બાર ભાવ કહેછે. આ બાર ભાવના આધારથી સઘળી બાબતો વિષે સુખ દુઃખ વીગતવાર જાણી શકાય છે.

પ્રથમ પ્રકૃત આ બાર ભાવથીજ બાબતવાર સઘળું જ્ઞાન થતું નથી, માટે ભાવની સાથે નવ મહોની યોજના કરેલી છે.

આ બાર ભાવ અને નવ મહોની ગોઠવણથી જેવી રીતે નજરે જોયું હોય તેવી રીતે દરેક બાબતના શુભાશુભ જળનું જ્ઞાન માણસને સેહેજમાં થાય છે.

કયી કયી બાબતનું કેવું ફળ કયા કયા ભાવમાંથી કેવી રીતે જોવું તે પ્રાચીન કાળના જોતીષશાસ્ત્ર જાણનારા પંડીત પુરુષોના અંધારી અને વીગતવાર જાણવાથીએ છીએ.

પ્રાચીન પંડીતોએ જુદે જુદે સ્થળે વીખરાતું વીખરાતું મોઝ મોટા મોઝના વિસ્તારથી જે ફળ લખેલું છે તે સઘળાને બાબત વાર અનુક્રમથી જોઈને પ્રકૃત સંક્ષેપમાં સેહેજાઈથી સમજી શકાય એવા રૂપમાં અને લખ્યું છે.

સામાન્ય ફળ જાણ્યા વગર વિશેષ જળ જાણી શકાય નહિં એ નિયમ પ્રમાણે બારે ભાવ જોવાની પ્રથમ સામાન્ય રીત દાખલ કરી છે, તે પછી દરેક ભાવના વીગતથી લખ્યું છે.

મહ, ભાવ, રાશિઓ, અને તેમના અધિકારો, સંજ્ઞાઓ, બાખ્યાઓ, સ્વરૂપો, લક્ષણો, બળબળો, દ્રષ્ટિઓ, તથા તેમના પ્રદેશો, વસ્તુઓ તેમજ માલિકીઓ વિગેરે અને પાછળ સંજ્ઞા વિગેરે પ્રકરણોમાં પ્રસંગોપાત જણાવેલું છે તે આહીં પ્રસંગે પ્રસંગે જાણી લેવું.

સાધારણ ભાવ વિચાર.

સર્વે ભાવો પોત પોતાના સ્વામિ અથવા શુભ મહોના સગાગમ કે દ્રષ્ટિવાળા હોય. તો તે ભાવ સંબંધી શુભ ફળ જાણવું. વળી આ ભાવો પોતાના સ્વામિ સિવાયના પાપ મહોના સગાગમ કે દ્રષ્ટિવાળા હોય તો તે ભાવ સંબંધી દુઃખ જાણવું; અને કેટલાએક શુભ અને કેટલાક પાપ મહોના સગાગમ કે દ્રષ્ટિવાળા જે ભાવ

હોય તે બાવ સંબંધી કાંઈક સાઈ અને કાંઈક નહાઈ એમ ગીત્ર ફળ જાણવું.

બાવ સંબંધી શ્રમ રૂળ અથવા સુખ એટલે બાવમાં વર્ણવેલી નહારી વસ્તુનો નાશ અને સારી વસ્તુનો વધારો, જેમ કે છઠ્ઠા બાવનું શ્રમ રૂળ અથવા સુખ એટલે રોગ શત્રુનો નાશ અને મોચાળ પક્ષથી લાભ, તેમજ અશ્રમ રૂળ અથવા દુઃખને માટે તેથી ઉલટું સમજવું.

બાવના સ્વામિઓ પણ પોતાનીજ રાશિના હોય તે રાશિના પતી અને શ્રમ મહત્તા સમાગમ કે દ્રષ્ટિવાળા હોય તો ઉપરનું ફળ વધારે એટલે કે, તેમજ તે બાવ પતીઓ પોતે જે રાશિમાં બેઠા છે તે રાશિના સ્વામિ અને શ્રમ મહત્તા સમાગમ કે દ્રષ્ટિવાળા હોય નહિ અને પાપ મહત્તા દ્રષ્ટિ કે સમાગમ વાળા હોય તો ઘણું અશ્રમ રૂળ જાણવું. કાંઈક શુભ અને કાંઈક પાપ એમ ગીત્ર હોય તો ગીત્ર રૂળ સમજવું.

જે જે બાવ ધરી ૧-૮-૧૨ સ્થાનમાં તે તે બાવના સ્વામિ શ્રમ અગર પાપ મહત્તા રહેલા હોય તો તે તે બાવના ફળ ખરાબ ન સમજવા.

જે જે બાવનો સ્વામિ ભગ્ન ધરી ૧-૮-૧૨ બાવે રહેલો હોય અગર ૧-૮-૧૨ બાવના સ્વામિઓ જે જે બાવમાં બેઠા હોય તો તે તે બાવ સંબંધી સુખનો નાશ સમજવો, પણ આ સ્વામિઓને શ્રમ મહત્તા દ્રષ્ટિ કે સમાગમ હોય તો તે તે બાવ સંબંધી કાંઈ સુખ કહેવું.

જે જે બાવના સ્વામી પોત પોતાના બાવ ધરી ૨-૪-૫-૭-૯-૧૦ સ્થાનમાં બેઠો હોય અને ત્યાં શ્રમ મહત્તા સમાગમ કે દ્રષ્ટિ હોય તેમ પાપ મહત્તા દ્રષ્ટિ કે સમાગમ ન હોય તો તે બાવ સંબંધી સર્વે સુખનો વધારો થાય, પણ એથી ઉલટું હોય તો તે બાવના શ્રમનો નાશ જાણવો, અને ગીત્ર હોય તો ગીત્ર ફળ જાણવું.

કાંઈક શ્રમ મોમ અને કાંઈક પાપ મોમ એમ બંને સાથે મોમ હોય તેને ગીત્ર યોગ જાણવો, અને તેનું ફળ કાંઈ સાઈ અને કાંઈક નહાઈ એમ ગીત્ર જાણવું.

જે જે બાવનો સ્વામિ અસ્તનો હોય અથવા અસ્ત યવાની તૈયારીમાં હોય, સ્ત્રીય રાશીનો હોય, પોત્તના શત્રુ મહત્તા રાશીનો હોય, શ્રમ મહત્તા દ્રષ્ટિ કે સમાગમ વગરનો હોય, અને પાપ મહત્તા દ્રષ્ટિ કે સમાગમ વાળો હોય, કોઈ મહત્તા સાથે યુદ્ધમાં હારેલો હોય, અને તે નેષ્ટ ૧-૮-૧૨ આ સ્થાનમાં બેઠો હોય કે નેષ્ટ સ્થાનના સ્વામિ સાથે બેઠો હોય તો તેને નિર્બળ મહત્તા જાણવો અને તે પોતાની રાશિવાળા બાવના સુખનો નાશ કરનારો જાણવો.

જન્મ કુંડળીમાં અને પડવગોની કુંડળીમાં તથા તેમાં ઘણું કરીને નવમાંશ

કુંડળીમાં પોતાની રાશિનો, જોય રાશિનો, પોતાના મિત્ર ગ્રહની રાશિનો, મૂળ ત્રીકોણ રાશિનો હોય, શુભ સ્થાનમાં બેઠો હોય, અશુભ સ્થાનનો સ્વામિ ન હોય, કે અશુભ સ્થાનના સ્વામિ સાથે બેઠો ન હોય, શુભ ગ્રહના સમાગમ કે દ્રષ્ટિવાળો હોય, ઉદયનો હોય, અને કોઈ ગ્રહથી યુદ્ધમાં હારેલો ન હોય તો આ ગ્રહને જળવાન જાણવો, ગારે આ ગ્રહ પોતાની રાશિવાળા ભાવનું ધણું સુખ આપશે.

જન્મ કુંડળી ઉપરથી જે ગ્રહે જેવું ૫ળ ઉપગમ્યું હોય તે ગ્રહ તે ૬ળ પોતાની દશામાં આપશે, તેમજ જે ગ્રહે જે જોગ ઉપગમ્યો હોય તે યોગનું ૬ળ તે ગ્રહ પોતાની દશામાં આપશે. આ વિષે અમે વીગતવાર દશા પ્રકરણમાં જણાવીશું.

પેહેલો ભાવ (તનુ ભાવ.)

શરીરનો આકાર, રૂપ, લક્ષણ, રંગ, સ્વભાવ, ગુણ અને સુખ તથા દુઃખ, એ સઘળી પોતાના દેહ યાગતની હકીકત આ પ્રથમ ભાવમાં બેવી.

૧ જન્મ કુંડળીના લગ્નનો સ્વામિ નવમાંશ કુંડળીમાં પોતાની રાશિનો, જોય રાશિનો કે પોતાના મિત્ર ગ્રહની રાશિનો હોય, અને જન્મ કુંડળીમાં શુભ ગ્રહના સમાગમ કે દ્રષ્ટિવાળો હોય તો શરીરનું પૂરું સુખ જાણવું.

૨ જન્મ લગ્નનો સ્વામિ શુભ ગ્રહ જળવાન હોય ને તે કેંદ્ર ૧-૪-૭-૧૦ કે ત્રીકોણ ૫-૮ સ્થાને બેઠો હોય અને ત્યાં પાપ ગ્રહનો સમાગમ કે દ્રષ્ટિ ન હોય તો શરીરનું પૂરેપૂરું સુખ જાણવું.

૩ સૂર્ય દેવલોકમાં જળ પામ્યો હોય, જન્મ લગ્નનો સ્વામિ ધણો જળવાન હોય અને નવમાં ભાવનો સ્વામી પોતાની રાશિનો કે જોય રાશિનો હોય તો આ માણસ ધણો કીર્તિવાળો અને ભાગ્યશાળી જાણવો.

૪ જન્મ લગ્નનો સ્વામિ ધણો જળવાન હોય, પદ્મર્ગની કુંડળીમાં શુભ ગ્રહની રાશિનો હોય અને જન્મ કુંડળીમાં પોતાની રાશિનો, જોય રાશિનો, કે પોતાના મિત્ર ગ્રહની રાશિનો હોય અથવા નવમાંશ કુંડળીમાં પોતાની રાશિનો હોય અને તે જન્મ કુંડળીમાં કેંદ્ર ભાવ ૧-૪-૭-૧૦ ભાવની રાશિના સ્વામિ સાથે શુભ સ્થાનમાં બેઠો હોય તો આ માણસ સારા ભાગ્યવાળો, રૂડી કીર્તિવાળો, ધન, ધાન્ય અને લાંબી આયુરદાવાળો થાયછે.

૫ જન્મ લગ્નનો સ્વામિ પાપ ગ્રહ સાથે રહેલો હોય અથવા દુક્ત આઠમાં ભાવમાં બેઠો હોય તો શરીરે વ્યાધિ જાણવી, પણ આ લગ્નેષ ઉપર શુભ ગ્રહની દ્રષ્ટિ હોય તો શરીરે કાંઈક સુખ જાણવું.

૬ જીકો, આઠમાં કે નારમાં ભાવના સ્વામિ સાથે લગ્નનો સ્વામિ લગ્નમાં

બેઠો હોય તો તે માણસ સદા રોગી જાણવો, અને લગ્નનો સ્વાગિ નિર્બળ છતાં કેંદ્રમાં કે ત્રીકોણ સ્થાનમાં બેઠો હોય તો શરીરે નિરોગી જાણવો.

૭ જન્મ કુંડળીમાં લગ્નનો સ્વાગિ જે રાશિનો હોય તે રાશિનો સ્વામી ૬-૮-૧૨ માં ભાવે બેઠો હોય તો તે માણસ શરીરે દુર્બળ જાણવો. આવી રીતે બાધ, પૂત્ર, સ્ત્રી, માતા અને પિતા ભૂવનના સ્વામિઓ જે રાશિના હોય તે રાશિના સ્વામિઓ પોત પોતાના ભાવથી ૬-૮-૧૨ મે બેઠો હોય તો તે તે ભાવવાળા માણસ શરીરે દુર્બળ જાણવા.

૮ જન્મ લગ્નમાં શનિ બેઠો હોય અથવા તે લગ્નને દેખતો હોય તો ઠગારા, ચોર અને રાજનો આ માણસને ભય જાણવો.

૯ રાહુ લગ્નમાં હોય અથવા ગંગળા બેગો શનિ કે રાહુ હોય તો ધણી વીર્યવાળો જાણવો.

૧૦ લગ્નનો સ્વાગિ ગંગળા લગ્ને પાપ પ્રદના સમાગમ કે દ્રષ્ટિવાળો હોય તો તે માણસને માયામાં પત્યરના મારની અથવા શસ્ત્રના મારની નિશાની જાણવી એમ પડિત પુરૂષો કહે છે.

૧૧ ઉપર પ્રમાણે લગ્નનો સ્વામિ શનિ પાપ પ્રદના સમાગમ કે દ્રષ્ટિવાળો હોય તો માયામાં વાયુ, અગ્નિ કે શસ્ત્ર થકી પેદા થયેલી નિશાની અથવા પડી જવાથી પેદા થયેલી નિશાની જાણવી.

૧૨ પાંચ ધડી કે તેથી વધારે ધડીવાળું જે જન્મ લગ્ન હોય તો તે માણસનું માથું મોટું હોય અને તેથી ન્હાનું લગ્ન હોય તો માથું ન્હાનું જાણવું.

૧૩ જળ રાશિનું જન્મ લગ્ન હોય, અને ત્યાં શૂભ પ્રહ રહેલા હોય તો માણસનું શરીર પુષ્ટ જાણવું.

૧૪ લગ્નનો સ્વાગિ જળ પ્રહ જળવાન હોય અને તેની સાથે શૂભ પ્રહ હોય તો માણસનું શરીર પુષ્ટ જાણવું.

૧૫ જળ રાશિમાં લગ્નનો સ્વાગિ રહેલો હોય અને તેની સાથે શૂભ પ્રહ બેઠો હોય તથા તે લગ્નના સ્વાગિ ઉપર જળ પ્રદની દ્રષ્ટિ હોય, અને શૂભ પ્રહની રાશિનું જન્મ લગ્ન હોય તો પણ માણસનું શરીર પુષ્ટ જાણવું.

૧૬ જન્મ કુંડળીના લગ્નનો સ્વાગિ નવગાંધ કુંડળીમાં જે રાશિમાં હોય તે રાશિનો સ્વાગિ જન્મ કુંડળીમાં જળ રાશિનો હોય અને તેને પાપ પ્રદનો સમાગમ કે દ્રષ્ટિ ન હોય, તથા જન્મ લગ્ન શૂભ પ્રહની રાશિમાં હોય તો માણસનું શરીર પુષ્ટ જાણવું.

૧૭ લગ્નમાં ગુરુ હોય અથવા જળ રાશિનો ગુરુ લગ્નને દેખતો હોય તો શ-

શરીર પુષ્ટ જાણ્યું.

૧૮ જળ રાશિના લક્ષમાં શૂન્ય અહનો સમાગમ અથવા દ્રષ્ટિ હોય તો તે માણસનું શરીર સ્થૂળ જાણ્યું.

૧૯ લક્ષમાં રાહુ અથવા શનિ હોય તો આ માણસને પિશાચ એટલે વળગાડ અથવા જૂતમેતની પિડા જાણવી.

૨૦ લક્ષમાં રહેલા સૂર્ય ઉપર મંગળની દ્રષ્ટિ હોય તો તે માણસને શ્વાસ, ક્ષય અને ગોળાનું દરદ થાય.

૨૧ લક્ષમાં રહેલા મંગળ ઉપર સૂર્ય અને શનિની દ્રષ્ટિ હોય તે શસ્ત્રાદિકની પિડાવાળો જાણવો.

૨૨ ધણી પાપ અહની દ્રષ્ટિવાળો કેતુ લક્ષમાં હોય તો પિશાચ અને એકની ખીકવાળો જાણવો.

૨૩ ચર રાશિનું લક્ષ હોય અથવા લક્ષનો સ્વામિ ચર રાશિનો હોય તો તે માણસ મુસાફરી કરનારો અથવા રખડનારો જાણવો.

૨૪ જન્મ લક્ષ અને નવમાંશ કુંડળીનું લક્ષ એ જાને ચર રાશિનાં હોય તો તે માણસને ૫૨વા ઉપર ધણી પ્રીતિ હોય.

૨૫ ચર રાશિનું લક્ષ હોય અને લક્ષનો સ્વામિ પણ ચર રાશિનો હોય અને જાને તે ચર અહ દેખતા હોય તો આ માણસનો પ્રદેશમાં ભાગ્યોદય થાય, અને જાને સ્થિર રાશિના હોય અને તેગને સ્થિર અહ દેખતો હોય તો પોતાના દેશમાં ભાગ્યોદય થાય, અને તે ધણું ધન એકઠું કરે; ગિરિ અહ જાને ભેગમ એકા હોય કે દેખતા હોય તો ધણા દેશમાં મુસાફરી કરતાં જામ્ય અને કીર્તિ મેળવનારો માણસ થાય, પણ તે કુમારોં ચાલે.

૨૬ લક્ષનનો સ્વામિ જળવાન હોય અને તે જાંચનો પણ હોય તો તે માણસ મંબીર થાય છે; અને લક્ષનો સ્વામિ નિર્ભજ હોય તે જડ પ્રકૃતિનો થાય છે, પણ તેને શુભ અહની દ્રષ્ટિ કે સમાગમ હોય તો એ પ્રગણે જાણ્યું નહીં.

૨૭ શુભ અહની રાશિનું લક્ષ હોય અને તેને શુભ અહનો સમાગમ કે દ્રષ્ટિ હોય તો તે માણસ જાલ્યાવસ્થાથી સુખી જાણવો.

૨૮ પાપ અહની રાશિનું લક્ષ હોય અને તેને પાપ અહનો સમાગમ કે દ્રષ્ટિ હોય તો તે માણસ જાલ્યાવસ્થાથી દુઃખી જાણવો; અને જો તે લક્ષને ધણા પાપ અહનો યોગ હોય તો આ માણસ જાલ્યાવસ્થામાં મરણ પામે.

૨૯ જન્મ લક્ષનો સ્વામિ નવમાંશ કુંડળીમાં વર્ગોત્તમ રાશિનો હોય અથવા જાંચ રાશિનો હોય અને દેખકાંડ કુંડળીમાં પોતાના ગિરિ અહની રાશિનો

હોય અને જન્મ કુંડળીમાં લક્ષ્મી સ્વામિ જે શુભ ગ્રહની દ્રષ્ટિ કે સમાગમ હોય તો આ માણસ હંદગી સુખમાં ગુજરે.

૩૦ લગ્ને બારમે અને અગીયારમે ભાવે શુભ ગ્રહો રહેલા હોય અને લક્ષ્મી સ્વામિ બળવાન થઈને કેંદ્રમાં રહેલો હોય અને ગુરુ સિદ્ધાસનાંશ વર્ગમાં રહેલો હોય તો આદી અને મધ્ય અવસ્થામાં સુખી જાણવો.

૩૧ લગ્ને ત્રણ અથવા બે શુભ ગ્રહની દ્રષ્ટિ કે સમાગમ હોય અને લક્ષ્મી સ્વામિ પશુ શુભ ગ્રહ હોય અને શુક્ર પાશવતાંશ વર્ગમાં હોય તો આદી અને મધ્ય અવસ્થામાં સુખી જાણવો.

૩૨ ગુરુ કેંદ્રમાં હોય અને લક્ષ્મી સ્વામિ બળવાન હોય અથવા પાશવતાંશમાં હોય તો તે માણસ સ્ત્રી, પુત્ર, ગિત્ર, અને ધનના સુખવાળો જાણવો.

૩૩ શુક્ર દેવલોકાંશ વર્ગમાં હોય અને લક્ષ્મી સ્વામિ ગોપુરાંશ વર્ગમાં હોય તથા લક્ષ્મી શુભ ગ્રહ દેખતા હોય તો મધ્ય અને છેલ્લી અવસ્થામાં સુખી થાય.

૩૪ લક્ષ્મીમાં શુભ ગ્રહ અને બીજા પાપ ગ્રહ હોય તેમજ કેંદ્રસ્થાનમાં પાપ ગ્રહ હોય, વળી લક્ષ્મી સ્વામિ ઉત્તમાંશ વર્ગમાં હોય તો આદી અવસ્થામાં દુઃખ ભોગવી પછી તે માણસ સુખ ભોગવે.

૩૫ લક્ષ્મીમાં પાપ ગ્રહ અને બીજા ભાવમાં શુભ ગ્રહ હોય તથા નવમ ભાવમાં પશુ શુભ ગ્રહ રહેલા હોય, વળી લગ્નેશ દેવલોકાંશ વર્ગમાં હોય તો તે માણસ બાલ્યાવસ્થામાં સુખ ભોગવી પછી દુઃખી થાય.

૩૬ લગ્નનો સ્વામિ દશમે હોય અને સૂર્ય લગ્નમાં રહેલો હોય અથવા લગ્નનો સ્વામિ જોય રાશિનો હોય ને તે શુભ ગ્રહનો સમાગમ કે દ્રષ્ટિવાળો હોય તો તે માણસ સારી કીર્તિવાળો થશે એમ મૂની લોકો કહે છે.

૩૭ પાપ ગ્રહની રાશિનું લગ્ન હોય અને નવમાંશ કુંડળીના લગ્નનો સ્વામિ રાહુની સાથે જન્મ કુંડળીમાં કેંદ્રમાં રહેલો હોય, તેમ જન્મ કુંડળીમાં દશમે પાપ ગ્રહ રહેલો હોય અને જન્મ લગ્નમાં નીચ રાશિનો કોઈ ગ્રહ રહેલો હોય અને તેને સૂર્ય દેખતો હોય તો તે માણસ અમ કીર્તિવાળો થાય.

૩૮ લગ્નનો સ્વામિ આરોહ બળ પામેલો હોય અને નવમ ભાવનો સ્વામિ પશુ આરોહ બળ પામેલો હોય અને તે બે ગ્રહો શુભ ગ્રહોની સાથે રહેલા હોય તો તે માણસ ઘણો પ્રખ્યાત અને કીર્તિવાળો થાય.

૩૯ જન્મ લગ્નમાં શુક્ર પંદર અંશની અંદરનો હોય તો પ્રથમ અવસ્થામાં સુખ સમજવું અને ઉત્તરાર્ધમાં એટલે પંદર અંશ ઉપર હોય તો દુઃખ સમજવું.

૪૦ એથા અને પાંચગા ભાવગાં પાપ ગ્રહ હોય તો પ્રથમ અવરથામ્નં દુઃખ સમજવું.

૪૧ લક્ષ્મી સ્વામિ નવગાંશ કુંડળીમાં ઉચ્ચ રાશિનો હોય અને તે જન્મ કુંડળીમાં કેંદ્ર કે ત્રીકોણ બૂવનમાં શુભ ગ્રહના સમાગમ કે દ્રષ્ટિવાળો હોય અથવા દશગા ભાવના સ્વામિ ભેગો બેઠો હોય કે પોતાની રાશીનો હોય તો તે માણસ લાગ્યશાળી, કીર્તિવાળો, ધન ધાન્ય અને લાંબી ઉમર વાળો થાય.

૪૨ લક્ષ્મી સ્વામિ જળવાન થઇને કેંદ્રમાં રહેલો હોય ને ત્યાં પાપ ગ્રહની દ્રષ્ટિ વગરનો અને શુભ ગ્રહની દ્રષ્ટિવાળો હોય તો તે માણસનો રીષ્ટ યોગનો ભાગ કરીને ઘણા ગુણ અને ઘણી લક્ષ્મીની સાથે લાંબુ આયુષ્ય ભોગવે.

૪૩ જે માણસને કેંદ્ર, ત્રીકોણ અને આઠમા ભાવગાં પાપ ગ્રહો ન હોય અને લક્ષ્મી સ્વામિ તથા ગુરુ એ બે ગ્રહો કેંદ્રમાં હોય તો તે માણસ અનેક પ્રકારના સુખ ભોગવીને રોગ વિનાનો દેહ ધારણ કરીને પુન્યનું કામ કરવા છતાં સો વર્ષની આવદી ભોગવે.

૪૪ લક્ષ્મી સ્વામિ કરતાં આઠમા બૂવનનો સ્વામિ જળવાન હોય અને કેંદ્રમાં અને આઠમા તથા બારમા બૂવનમાં પાપ ગ્રહો રહેલા હોય તો આ માણસની થોડી અથવા મધ્યમ આવદી જાણવી; અથવા વધારે આવદી હોય તો તે સંકટમાં ગુજારે.

૪૫ નવગાંશ કુંડળીમાં બુધ, શુક્ર અને રાહુ એ ત્રણે એકઠા બેઠા હોય અને જન્મ કુંડળીમાં એ ત્રણે નવમા ભાવમાં અથવા લક્ષ્મીમાં બેઠા હોય અને ચંદ્ર છઠ્ઠે કે આઠમે બેઠો હોય તો આ માણસની લાંબી આવદી જાણવી.

૪૬ નવગાંશ કુંડળીમાં ધન અને મીન રાશિના જાધા ગ્રહો રહેલા હોય અને તે સર્વે ગ્રહો જન્મ કુંડળીમાં ખીજે, નવમે કે કેંદ્રમાં રહેલા હોય તો આ માણસ જાળપણથી યેગી જની એક આખા યુગ પ્રમાણે આવદી ભોગવે.

૪૭ નવગાંશ કુંડળીમાં મકર અને કુંભ રાશિના સૂર્ય, મંગળ અને ગુરુ હોય અને ત્રણે ગ્રહો જળવાન થઇ નવમે કે દશમે બેઠા હોય અને રાશિના છેલ્લા ભાગમાં એટલે ૨૬ અંશે ચંદ્ર લગ્ને હોય તો આ માણસ લક્ષ્મીના વૈભવવાળો ઘણી લાંબી આવદી ભોગવે.

૪૮ નવમા ભાવનો સ્વામિ નવમે હોય અને તેને ચંદ્ર દેખતો હોય અને આ ચંદ્ર નવગાંશ કુંડળીમાં નવગાંશ રાશિનો હોય તો આ માણસ મોટો મૂની થાય અને તે ઘણા શાસ્ત્રનો જનાવનારો લાંબી આવદી ભોગવે.

૪૯ જન્મ લગ્નનો સ્વામિ ખીજે ભાવે બેઠો હોય અથવા જન્મ લક્ષ્મી

સ્વામિ નવગાંશ કુંડળીમાં જે રાશિનો હોય તે રાશિનો સ્વામિ ધન ભાવમાં બેઠો હોય અથવા અગીયારમા ભાવનો સ્વામિ ખીન્ને બેઠો હોય તો વીશ વર્ષ પછી સુખ ભોગવનારો જાણવો.

૬ પાઞ્ચ લગ્નનો સ્વામિ નવગાંશ કુંડળીમાં જે રાશિનો હોય તે રાશિનો સ્વામિ જન્મ કુંડળીમાં કેન્દ્ર, ત્રીકોણ કે ઉચ્ચ રાશિનો હોય અથવા અગીયારમા ભાવનો સ્વામિ કેન્દ્રમાં, ત્રીકોણમાં કે ઉચ્ચનો હોય તો ત્રીશ વર્ષ સુધી આ માણસ સુખ ભોગવનારો જાણવો.

૭ જન્મ લગ્નનો સ્વામિ શૂભ ગ્રહની રાશિનો હોય અને તેને શૂભ ગ્રહો દેખતા હોય અથવા લગ્નનો સ્વામિ ગોપુરાંશ વર્ગમાં હોય તો આ માણસ સોળ વર્ષ પછી સુખ ભોગવનારો જાણવો.

ઉપર પ્રમાણે ગ્રહોના સમાગમ અને દ્રષ્ટિ થકી તથા જાળાળના આધાર થકી પેહેલા ભાવનું ૧૫ શ્રીગંત વ્યંકટાચાર્યે કહેલું છે.

ખીન્ને ભાવ.

ધન, કુટુંબ, મૂખ, વાણી, જમણી આંખ, વિદ્યા એટલો

વાના આ ખીજ ભાવમાં જોવાય છે.

૧ લગ્નના સ્વામિ સાથે ધન ભૂવનનો સ્વામિ છટે, આઠમે કે પારમા ભૂવને હોય તો નેત્રનો નાશ કરે.

૨ શુક્ર અને ચંદ્રની સાથે ખીજ ભૂવનનો સ્વામિ લગ્નમાં રહેલો હોય તો આ માણસ રતાંધળો થાય; પણ જો ખીજ ભૂવનનો સ્વામિ ઉચ્ચ રાશિમાં શુભ ગ્રહની સાથે રહેલો હોય તો તેમ ન જાણવું.

૩ સૂર્ય, ચંદ્ર અને લગ્નના સ્વામિ સાથે ખીજ ભૂવનનો સ્વામિ રહેલો હોય તો આ માણસ જન્મ થકી આંધળો થાય, તેમજ ધન ભૂવનનો સ્વામિ છટે, આઠમે ને પારમે જાવે રહેલો હોય તો પણ જન્મ થકી આંધળો જાણવો.

૪ પારમા ભાવમાં મંગળ રહેલો હોય તો ડાબી આંખે આંધળો થાય, અને પારમે શનિ રહેલો હોય તો જમણી આંખે આંધળો જાણવો.

૫ સિંહ લગ્નમાં સૂર્ય અને ચંદ્ર રહેલા હોય અને તેમને શનિ અને મંગળ દેખતા હોય તો આ માણસ આંધળો થાય, પણ જો એ સૂર્ય, ચંદ્રને શૂભગ્રહોનો સમાગમ કે દ્રષ્ટિ હોય તો તેમ ન જાણવું; અને શૂભ અને પાપગ્રહ એ

મનેનો સમાગમ કે દ્રષ્ટિ હોય તો તે માણસ ટપકતી આંખોવાળો હોય.

૬ ધીમ્મ ભાવમાં પાપઘ્ન રહેલા હોય અને ધીમ્મ ભૂવનના સ્વામિને શ્રમઘ્નનો સમાગમ કે દ્રષ્ટિ હોય તો આ માણસની આંખો કાંઈક મીઝાયલી રહે.

૭ લગ્નનો સ્વામિ પાપઘ્નની સાથે રહેલો હોય તો અને તેને શનિ દેખતો હોય તો તે માણસને નેત્ર રોગી નાણુવો.

૮ ધીમ્મ ભાવમાં શ્રમ ઘ્ન રહેલા હોય અને નેત્રકારક ઘ્નને લગ્નના સ્વામિનો સમાગમ કે દ્રષ્ટિ હોય તો આ માણસ દીર્ઘ દ્રષ્ટિવાળો નાણુવો.

૯ ધીમ્મ ભાવનો સ્વામિ ગુલીક ઘ્ન સર્પ અને મંગળની સાથે રહેલો હોય તો નેત્રમાં રોગ નાણુવો.

૧૦ ધીમ્મ ભાવના સ્વામિ સાથે ધણી પાપ ઘ્ન રહેલા હોય અને તેને શનિ દેખતો હોય તો નેત્રનો રોગ નાણુવો.

૧૧ ધીમ્મ ભાવનો સ્વામિ નવગ્રાંશ કુંડળીમાં જે રાશિનો હોય તે રાશિનો સ્વામિ જન્મ કુંડળીમાં પાપ ઘ્નની રાશિમાં રહેલો હોય અને તેની સાથે પાપ ઘ્ન પણુ હોય તો નેત્રે રોગી નાણુવો.

૧૨ ધીમ્મ ભાવનો સ્વામિ સૂર્ય અગર મંગળ હોય અથવા ગુલીકની સાથે રહેલો સૂર્ય ધન ભાવના સ્વામિને દેખતો હોય તો ગરમીના રોગથી અથવા પીત્તના રોગથી અથવા ઉધરસના રોગથી નેત્રમાં રોગ પેદા થાય.

૧૩ ધીમ્મ ભાવનો સ્વામિ નેષ્ટ ૬-૮-૧૨ મા ભાવમાં ખુધની સાથે રહેલો હોય તો અળાજ નાગના રોગથી નેત્રમાં રોગ થાય.

૧૪ ભાઈ, પૂત્ર, શત્રુ, સ્ત્રી અને મિત્ર વિગેરે સંબંધી માણસોના નેત્રને ગાટે પણુ સૌ સૌના ભાવ થકી ઉપર મૂળગની રીતે સુખ દુઃખ નાણુવું.

૧૫ ધન ભાવના સ્વામિને સૂર્ય તથા મંગળનો સમાગમ હોય અથવા દ્રષ્ટિ હોય તો તે માણસને લાલ રંગની આંખોવાળો નાણુવો.

૧૬ ધન ભાવનો સ્વામિ અને નેત્રનો કારક ઘ્ન એ બે ઘ્નો શ્રમ ઘ્ન હોય તો તે માણસની દ્રષ્ટિ અતિ સુંદર હોય છે; પણુ તેઓને પાપઘ્નનો સમાગમ કે દ્રષ્ટિ હોય તો સાફ નજર હોય નહિ. આ પ્રમાણે ગાળાપ વિગેરે સંબંધી માણસોની આંખોના સુખ દુઃખ ગાટે નાણુવું.

૧૭ ધીમ્મ ભાવનો સ્વામિ શુભ ઘ્નની સાથે કેંદ્રસ્થાનમાં હોય અથવા પોતાની રાશિનો ઉચ્ચનો, મિત્ર ઘ્નની રાશિનો અથવા શ્રમ ઘ્નની રાશિનો હોય તો તે માણસ પુન્યવાન, કુટુંબનો રક્ષણ કરનારો, બોધવામાં ચતુર અને સુખ ભોગવનારો હોય છે.

૧૮ ખીજા ભાવમાં પોતાની રાશિનો કે ઉંચના શુભ ગ્રહ રહેશે હોય અથવા ખીજા ભાવ ઉપર શુભ ગ્રહની દ્રષ્ટી હોય અને લગ્નનો સ્વામિ ધણો જાળવાન હોય અથવા પોતાની જાંચ રાશિનો હોય તો તે માણસ અનેક પ્રાણીનું રક્ષણ કરવાથી પ્રગટ થયલા પુન્યવળો જાણવો.

૧૯ ધન ભૂવનનો સ્વામિ ગુરુ, બુધ કે શુક્ર ખીજા ભાવમાં હોય અથવા પોતાની રાશિ, જાંચ રાશિ અથવા મિત્ર ગ્રહની રાશિમાં રહેશે હોય તો ભાઈ-બોનાં અને મિત્રમાં પરોપકારી તથા માણસોનું રક્ષણ કરનાર જાણવો.

૨૦ ખીજા ભાવનો સ્વામિ પાપ ગ્રહ હોય અને તેને પાપ ગ્રહનો સમાગમ કે દ્રષ્ટિ હોય અથવા તે પોતાની ઉંચ રાશિનો હોય અને લગ્નનો સ્વામિ નિર્મળ હોય અથવા પાપ ગ્રહની સાથે હોય તો આ માણસનું ગુજરાન આલવાના કામમાં કાંઈ મદદ કરનાર થશે નહીં.

૨૧ ખીજા ભાવમાં ધણા પાપ ગ્રહ રહેલા હોય અને ખીજા ભાવના નિર્મળ સ્વામિને પાપ ગ્રહ દેખતા હોય તથા લગ્નનો સ્વામિ પાપ ગ્રહની સાથે દુષ્ટ સ્થાન એટલે ૬-૮-૧૨ માં ભાવમાં રહેશે હોય તો આ માણસની આજીવિકા સુખે કરીને ચાલે નહીં.

૨૨ ધન ભાવનો સ્વામિ ત્રીજી રાશિમાં હોય અને તેને નર શુભ ગ્રહ દેખતા હોય અને નવમા ભાવમાં ઉંચનો સૂર્ય રહેશે હોય તો તે માણસ સર્વ માણસોનો અને પૃથ્વીનો અધિપતિ થાય છે.

૨૩ બીજા ભાવનો સ્વામિ ગોપુરાંશનો હોય અને ધન ભાવના સ્વામિના નવમાંશનો પત્ની શુભ ગ્રહ હોય અથવા ધન ભાવનો સ્વામિ સિંહાશનાંશ વર્ગના હોય તો આ માણસ ૫૦ માણસનું રક્ષણ કરનાર થાય છે.

૨૪ ખીજા ભાવનો સ્વામિ પોતાની રાશિ કે ઉંચનો હોઈ ત્રીકાણુ ભૂવન કે લાભસ્થાનમાં બેઠો હોય અને લગ્નનો સ્વામિ જાળવાન હોય તથા ધન ભાવનો સ્વામિ જે રાશિનો હોય તે રાશિનો સ્વામિ કેદમાં હોય તો સર્વ માણસોનો અને ધરતીનો પતી થાય.

૨૫ ખીજા ભાવમાં પાપ ગ્રહ રહેલા હોય અને ખીજા ભાવના સ્વામિ બે-મા પણુ પાપ ગ્રહ રહેલા હોય અથવા એ ખીજા ભાવને અને ખીજા ભાવના સ્વામિને પાપગ્રહ દેખતા હોય તો તે માણસ ધન વગરનો તથા કુટુંબના સુખ વગરનો જાણવો.

૨૬ ખીજા ભાવનો સ્વામિ શુભ ગ્રહ સાથે રહેશે હોય અથવા પારાવતાંશ વર્ગનો હોય અને ખીજા ભાવમાં ચંદ્ર બેઠો હોય તો અથવા ખીજો પ્રકારે ખીજા

ભાવનો સ્વામિ પોતાની રાશિ, ઉંચ કે મિત્ર રાશિમાં હોય અથવા સિંહાસન વર્ગમાં હોય કે પારવતંશ વર્ગમાં હોય તો, અને તેને ગુરૂની દ્રષ્ટિ હોય તો ત્રણેયે માણસનું રક્ષણ કરનારો પુન્યવાળો માણસ જાણવો.

૨૭ જીજ્ઞ ભાવનો સ્વામિ પરગ ઉંચનો હોય અને તેને ગુરૂ દેખતો હોય, તથા જીજ્ઞ ભાવને પણ ગુરૂ દેખતો હોય તો આ માણસ હજાર માણસનું રક્ષણ કરવાવાળો પ્રતાપિ જાણવો.

૨૮ સિંહાસન વર્ગમાં ગુરૂ હોય, ગોપુરાંશ વર્ગમાં શુક્ર હોય અને ધન ભાવનો સ્વામિ ઔરવતાંશ વર્ગમાં જળવાન હોય તો અનંત માણસનું રક્ષણ કરનારો જાણવો.

૨૯ જીજ્ઞ ભાવનો સ્વામિ કેંદ્રમાં પોતાની રાશિનો અથવા ઉંચ રાશિનો કે મિત્ર ગ્રહની રાશિનો હોય અને ૫૬ વર્ગમાં પોતાની રાશિનો હોય તથા તે ગોપુરાંશ વર્ગનો હોય તો આ માણસ લક્ષ્મીવાળો, હરતા સુંદર મૂખવાળો થાયછે.

૩૦ જીજ્ઞ ભાવનો સ્વામિ નીચ રાશીનો હોય તથા જીજ્ઞ ભાવ અને જીજ્ઞ ભાવના સ્વામિ સાથે પાપ ગ્રહ રહેલા હોય અથવા તેમને પાપ ગ્રહ દેખતા હોય તો આ માણસનું મૂખ નકારું જાણવું.

૩૧ જીજ્ઞ ભાવનો સ્વામિ શુભ ગ્રહની સાથે કેંદ્રમાં કે ત્રિકોણ ભાવમાં પોતાના ઉંચનો હોય અથવા તે કેકાણે પુરૂષ ગ્રહની સાથે શુભ ગ્રહની દ્રષ્ટિવાળો હોય તો આ માણસ યુક્તિવાળો ગદ્ગદ વાચાળ થાય છે.

૩૨ જીજ્ઞ ભાવનો સ્વામિ ગુરૂની સાથે આઠમા ભાવમાં બેઠો હોય તો આ માણસ મુંગો જાણવો.

૩૩ આ પ્રમાણે ગાળાપ વિગેરે સંબંધી માણસોને પણ ધણા શાસ્ત્ર જાણનારા મૂની લોકોએ મુંગાપણના યોગની રીત જણાવી છે.

૩૪ જીજ્ઞ ભાવના સ્વામિના નવમાંશનો પતી શુભ ગ્રહની અને તે પોતાના અંશમાં શુભ ગ્રહની સાથે રહેલો હોય અથવા તે ગોપુરાંશ વર્ગમાં રહેલો હોય તો તે માણસ ડાહ્યા અને વાચાળ જાણવો.

૩૫ જીજ્ઞ ભાવનો સ્વામિ પાપ ગ્રહની સાથે હોય અને તે દશમે ભાવે નીચ રાશિનો સૂર્ય બેગો રહેલો હોય તો આ માણસ સમામાં જડ એટલે જોલી બીલકુલ સફે નહીં.

૩૬ બુધ કેંદ્રમાં હોય, અને જીજ્ઞ ભાવનો સ્વામિ જળવાન હોય, વળી જીજ્ઞ કે ત્રીજા ભાવમાં શુભ ગ્રહની સાથે શુક્ર હોય, અથવા જીજ્ઞ ભાવમાં ઉંચનો શુક્ર હોય તો આ માણસ જ્યોતિષશાસ્ત્ર જાણનારો ઉત્તમ પ્રકારનો જોશે થાય.

૩૭ બીજા ભાવમાં ચંદ્ર સાથે મંગળ હોય અને યુધ્ધ દેખતો હોય અથવા યુધ્ધ કેદ્રમાં હોય તો આ માણસ મણિત વિદ્યાનો જાણનારો થાય.

૩૮ ગુરુ કેદ્રમાં હોય કે ત્રીકોણમાં હોય શુક્ર ઉચ્ચનો હોય અથવા બીજા ભાવનો સ્વામિ યુધ્ધ હોય તો પણ મણિત વિદ્યા જાણનારો થાય.

૩૯ બીજા ભાવનો સ્વામિ ગુરુ કે શુક્ર હોય અને તેને સૂર્ય કે મંગળ દેખતા હોય, વળી તે મૂળ ત્રીકોણના કે ઉચ્ચના હોય તો આ માણસ તર્ક શાસ્ત્ર જાણનારો થાય.

૪૦ બીજા ભાવનો સ્વામિ ગુરુ બળવાન હોય અને તેને સૂર્ય કે શુક્ર દેખતા હોય તો આ માણસ વ્યાકરણ વિદ્યા જાણવામાં હુશીઆર થાય.

૪૧ બીજા ભાવનો સ્વામિ ઉચ્ચનો હોય, શનિ ગોપુરાંશ વર્ગનો હોય અને ગુરુ સિંહાશન વર્ગનો હોય તો આ માણસ વેદાંત જાણનારો થાય.

૪૨ વર્ગોત્તમ રાશિનો શુક્ર લક્ષમાં હોય અને તે સિવાયના કેદ્રમાં હોય અથવા ચંદ્ર દેવસેકાંશ વર્ગમાં હોય તો આ માણસ વેદાંત શાસ્ત્ર જાણનારો જાણુવો.

૪૩ ગુરુ કેદ્રમાં હોય અને શુક્ર સિંહાશન વર્ગમાં હોય કે ગોપુરાંશ વર્ગમાં હોય, અને બીજા ભાવની નવમાંશ રાશિમાં યુધ્ધ હોય તો ૫૨ શાસ્ત્રનો જાણનારો જાણુવો.

૪૪ બીજા ભાવનો સ્વામિ જે રાશિનો હોય તે રાશિના સ્વામિના નવમાંશનો સ્વામિ શનિ હોય અથવા પાપ મહત્તી સાથે મંગળ કેદ્રમાં કે ત્રીકોણમાં હોય તો આ માણસ બીજાના છીદ્ર જાણવામાં કુશળ હોય.

૪૫ સૂર્યના નવમાંશનો સ્વામિ બીજા ભાવમાં બળવાન થઈને રહેશે હોય અથવા વૈશેષિક વર્ગમાં રહેશે હોય તો આ માણસ હારય કરાવનારો તથા મમત કરાવનારો થાય.

૪૬ ગુરુ બળવાન થઈને બીજા ભાવે રહેશે હોય અને બીજા ભાવના નવમાંશનો સ્વામિ કેદ્રમાં કે ત્રીકોણમાં શબ્દ મહત્તી દ્રષ્ટિવાળો હોય તો અનુક્રમે કરીને શાસ્ત્રના હસ્ય જાણનારો થાય.

૪૭ લક્ષ્મીનો સ્વામિ બીજા કે લગ્ને રહેશે હોય અથવા શબ્દમહત્તી સાથે કે ઉચ્ચનો હોય અથવા બીજા ભૂવનનો સ્વામિ પારાવતાંશ વર્ગમાં રહેશે હોય અને શુક્ર બારમે રહેશે હોય તો આ માણસ વેદ જાણનારો જાણુવો.

૪૮ લક્ષ્મીના સ્વામિના નવમાંશ પતિની રાશિના સ્વામિનો નવમાંશ પતી બળવાન હોય અને તે વૈશેષિક વર્ગમાં શબ્દ મહત્તી દ્રષ્ટિ કે સગામગવાળો હોય તો તેને ધણો લાભ થશે એમ મૂની ભોક્ષા કહેછે.

૪૯ જીજી બૂવનના સ્વાગિ સાથે લાભ બૂવનનો સ્વાગિ હાય અને તે કુ-
શગા બૂવનના નવગાંશ પતીની દ્રષ્ટિ કે સમાગમ હોય અને ધન બૂવનનો સ્વા-
ગિ વૈશેષિક વર્ગમાં કે પરમ ઉચ્ચ અંશમાં હોય તો આવા યોગવાળો માણસ
ધણા ધનના લાભવાળો થશે એમ પુરાતની પાંડિતો કહે છે.

૫૦ ધન બૂવનનો સ્વાગિ નવમા બૂવનના સ્વાગિ સાથે હોય અને તે કે-
દ્રમાં શુભચંદ્રના સમાગમ કે દ્રષ્ટિવાળો હોય તેમજ લગ્નના સ્વાગિનો નવગાંશ
પતી તેને દેખતો હોય તો આ માણસ જાળ અવસ્થામાં ધણા ધનનો લાભ પામે.

૫૧ લગ્ન, જીજી કે અગીયારમા ભાવમાં શુભચંદ્ર પોતાની રાશિના, ઉ-
ચ્ચના કે મિત્ર ચંદ્રની રાશિના હોય કે વૈશેષિક વર્ગમાં હોય અથવા નવગાંશ કુ-
ંડળીમાં ઉચ્ચ રાશિનો હોય, અને જીજી બૂવનના સ્વાગિનો નવગાંશ પતી તેને
દેખતો હોય તોપણ જાળ અવસ્થામાં ધનનો ધણો લાભ પામે.

૫૨ લગ્નનો સ્વાગિ જીજી ભાવમાં હોય અને જીજી ભાવનો સ્વાગિ અ-
ગીયારમા ભાવમાં હોય ને અગીયારમા ભાવનો સ્વાગિ લગ્નમાં હોય તો આ મા-
ણસને ભોંયમાંથી દારૂં ધન મળે.

૫૩ સર્વ અહો કરતાં લગ્નનો સ્વાગિ ધણોજ બળવાન હોય અને તે ગુરુ-
ની સાથે કેદ્રમાં હોય અને ધન બૂવનનો સ્વાગિ વૈશેષિક વર્ગમાં હોય તો આ
માણસ પોતાના બળ અને પ્રાકૃતી ધણું ધન મેળવે એમ પ્રાચીન પાંડિતો કહે છે.

૫૪ લગ્નના સ્વાગિનો નવગાંશ પતીની રાશિનો સ્વાગિ બળવાન હોય
અને તે જીજી બૂવનના સ્વાગિનો મિત્ર હોય, વળી તે પોતાની રાશિનો ચંદ્રને
કેદ્રમાં કે ત્રીકોણમાં હોય તો આ માણસ પોતાના બળથી અનેક પ્રકારથી ધનમેળવે.

૫૫ જીજી બૂવનનો સ્વાગિ લાભ બૂવનના અને લગ્નના સ્વાગિ સાથે કે-
દ્રમાં કે ત્રીકોણમાં હોય, વળી તે કાળ બળ પામેલો હોય અને તેને શુભ ચંદ્ર
દેખતા હોય તો પોતાના બળ થકી આ માણસ ધણું ધન મેળવનારો બનશે.

૫૬ જીજી બૂવનનો સ્વાગિ લગ્નમાં બળવાન થઈને બેઠો હોય તેમજ લાભ
બૂવનનો સ્વાગિ લગ્નમાં બળવાન થઈને બેઠો હોય તો અંત્ય અવસ્થામાં ધન મે-
ળવનારો બનશે.

૫૭ જીજી બૂવનનો સ્વાગિ જે રાશિમાં હોય તે રાશિમાં લગ્નનો સ્વાગિ
શુભ ચંદ્ર સાથે રહેલો હોય તોપણ આ માણસ અંત્ય અવસ્થામાં ધન મેળવે.

૫૮ લગ્ન અને ધન બૂવનના સ્વાગિઓ ત્રીજા ભાવમાં બળવાન થઈને બેઠો
હોય અને તેમને પુરુષ ચંદ્રની દ્રષ્ટિ કે સમાગમ હોય અને તેઓ ત્રીજા બૂવન-
ના સ્વાગિના સમાગમ કે દ્રષ્ટિવાળા હોય અને વૈશેષિક વર્ગમાં હોય તો આ મા-

જુસ બાધ્યો થકી ધન મેળવનારો જાણવો.

૧૫ ત્રીજા જાવનો સ્વામિ ખીજ બાવમાં રહેલો હોય અને કારક અહ ત્યાં લક્ષ્મી સ્વામિના સમાગમ કે દ્રષ્ટિવાળો હોય અથવા વૈશેષિક વર્ગમાં કારક અહ હોય તોપણ આ ગણુસ બાધ્યો થકી ધન મેળવનારો જાણવો.

૧૬ લક્ષ્મી અને ધન જૂવનના સ્વામિઓ એક ખીજને દેખતા હોય, કેંદ્રમાં હોય, વળી તે જામ અહના નવમાં હોય અને લક્ષ્મી અને નવમા બાવના સ્વામિની દ્રષ્ટિ હોય તો આ ગણુસ ધણા પ્રકારથી ધન મેળવનારો જાણવો.

૧૭ લક્ષ્મી સ્વામિ ધન જૂવનના સ્વામિના સમાગમ કે દ્રષ્ટિવાળો હોય તો આ ગણુસ પોતાના ગાહુ જળથી ધનનો મેળવનારો જાણવો.

૧૮ લક્ષ્મી સ્વામિ ત્રીજા જાવના સ્વામિ અને કારક અહના સમાગમ કે દ્રષ્ટિવાળો હોય તોપણ પોતાના પરાક્રમથી ધન મેળવનારો જાણવો.

૧૯ ધન જૂવનનો સ્વામિ જળવાન હોય અને તે એવા જાવના સ્વામિના સમાગમ કે દ્રષ્ટિવાળો હોય, વળી તે વૈશેષિક વર્ગમાં હોય તો આ ગણુસ ગાંતાના પ્રતાપથી ધન મેળવે, અથવા ગિત્ર તરફથી અથવા ખેતીવાડીથી ધન મેળવનારો જાણવો.

૨૦ ધન જૂવનનો સ્વામિ ધન જૂવનમાં બેઠો હોય અને તેને લક્ષ્મી સ્વામિનો સમાગમ કે દ્રષ્ટિ હોય, અથવા કારકઅહ ખીજ બાવમાં બેઠો હોય અને તેને લગના સ્વામિનો સમાગમ કે દ્રષ્ટિ હોય અને ધન જૂવનનો સ્વામિ અને કારક અહ વૈશેષિક વર્ગમાં બેઠો હોય તો બાધ્યો થકી આ ગણુસ ધન મેળવનારો જાણવો.

૨૧ ધન જૂવનનો સ્વામિ અને કારક અહ ધનબાવમાં જળવાન થઈને બેઠો હોય અને તેઓ પાંચમા જાવના સ્વામિ અને પુત્ર કારક અહના સમાગમ કે દ્રષ્ટિવાળો હોય, વળી ધન જાવનો સ્વામિ જળવાન થઈને વૈશેષિક વર્ગમાં હોય તો આ ગણુસ પુત્ર થકી ધન મેળવનારો જાણવો.

૨૨ લક્ષ્મી સ્વામિ વૈશેષિક વર્ગમાં હોય તોપણ આ ગણુસ પુત્ર થકી ધન મેળવનારો જાણવો.

૨૩ ધન જાવનો સ્વામિ જળવાન થઈ ધન બાવમાં બેઠો હોય અને તે જાવના સ્વામિ અથવા શત્રુ કારક અહના સમાગમ કે દ્રષ્ટિવાળો હોય તો આ ગણુસ શત્રુ થકી ધન મેળવનારો જાણવો.

૨૪ લક્ષ્મી સ્વામિ જળવાન થઈને વૈશેષિક વર્ગમાં હોય અને ધન જાવનો સ્વામિની જાવના સ્વામિનો તથા સ્ત્રી કારક અહનો સમાગમ કે દ્રષ્ટિ હોય તો

આ માણસ સ્ત્રી તરફથી ધન મેળવનારો જાણવો.

૬૯ ઉપરની રીતના ધન ભાવના સ્વાગિને દશમા ભાવનો સ્વાગિનો તથા પિતાકારક અહનો સમાગમ કે દ્રષ્ટિ હોય તો આ માણસ પિતા તરફથી ધન મેળવે, અથવા પોતાના ગુરુ થકી કે ધર્મના કાગથી કે ધનનું દાન લેવાથી કે કીર્તિ થકી ધન મેળવનારો જાણવો.

૭૦ ઉપરની રીતના ધન ભાવના સ્વાગિને લાભ જીવનના સ્વાગિનો તથા લાભ કારક અહનો સમાગમ કે દ્રષ્ટિ હોય તો આ માણસને ધણી રીતથી ધનનો લાભ મળે એમ જાણવું.

૭૧ ધન ભાવમાં પાપ અહો જળવાન હોય અથવા કોઈ અહ અસ્તના કે નીચના કે શનુ અહની રાશિના ખીજા ભાવમાં રહેલા હોય અથવા એ ખીજા ભાવપર તેઓની દ્રષ્ટિ હોય અથવા લાઘ, મા, પાપ, સ્ત્રી, પૂન વિગેરે સંબંધી માણસ તરફથી ધન મેળવવાનો જે રીતે યોગ કહેલો છે તે યોગ ન થતાં તેથી ઉલટા નાજો યોગ થયેલો હોય તો તે તે સંબંધી માણસો તરફથી ધનનો નાશ થાય.

૭૨ લગ્નનો સ્વાગિ નિર્બળ થઇને પાપ અહની સાથે રહેલો હોય, ધન ભાવનો સ્વાગિ જારમે સૂર્ય ભેગો હોય અથવા ધન ભાવનો સ્વામિ નીચનો પાપ અહની દ્રષ્ટિવાળો હોય તો આ માણસનું ધન રાજા હરી લેશે એમ જાણવું.

૭૩ જારમા ભાવનો સ્વાગિ ધન ભાવમાં હોય, અને અગીયારમા ભાવનો સ્વામિ જારમા ભાવમાં હોય, તેમજ ધન ભાવનો સ્વાગિ દુષ્ટસ્થાન ૬-૮-૧૨ મે હોય કે નીચનો હોય તો આ માણસનો રાજના દંડ થકી ધનનો નાશ થાય.

૭૪ ધન ભાવનો સ્વાગિ આઠમા ભાવમાં પાપ અહની સાથે નીચ રાશિમાં હોય અને ત્યાં રાજકારક અહનો સમાગમ હોય તોપણ રાજ દંડ થકી ધનનો નાશ થાય.

૭૫ ધન ભાવનો સ્વાગિ જારમે અને જારમા ભાવનો સ્વામિ ધન ભાવમાં હોય અને તે જાને લક્ષના સ્વાગિની દ્રષ્ટિવાળા હોય, વળી લક્ષનો સ્વાગિ આઠમા ભાવમાં પાપ અહની સાથે રહેલો હોય તો રાજના કોપથી ધનનો નાશ થાય.

૭૬ દશમા ભાવનો સ્વાગિ યમ કે કટક વર્ગ અથવા દંપટકરાક્ષ અંશમાં હોય, વળી તે અગીયારમા ભાવમાં લગ્નના સ્વાગિ સાથે રહેલો હોય તો રાજના કોપથી ધનનો નાશ થાય.

૭૭ ખીજા અને અગીયારમા ભાવના સ્વાગિઓ અંગના સમાગમ કે દ્રષ્ટિવાળા હોય, વળી તે કુર અંશના નિર્બળ થઇને પાપ અહની સાથે રહેલા હોય તેમજ ચોર, શત્રુ વિગેરે ભાવના સ્વાગિના સમાગમ કે દ્રષ્ટિવાળા હોય તો આ માણસનું ધન ચોર, અગ્નિ અને રાજથી નાશ પામે છે.

૭૮ દશમા ભાવનો સ્વાગિ આઠમા ભાવમાં પાપ મહત્તી સાથે હોય અને તે ધણું કરીને કૂર પ્રુષ્ટિ અંશમાં રહેલો હોય, વળી તે જીભને અગીયારમાં ભાવના સમાગમવાળા હોય તો આ માણસનું ધન લોકોપવાદથી નાશ પામે છે.

૭૯ ધન ભાવનો સ્વાગિ નવમાંશપત્તીના નવમાંશ રાશિનો સ્વાગિ પાપ મહત્તી સાથે ૧-૮-૧૨ સ્થાને રહ્યો હોય અને તેને લક્ષ્મીના સ્વાગિનો સમાગમ કે દ્રષ્ટિ હોય તો ચોર, અગ્નિ, અને રાજા તરફથી આ માણસનું ધન નાશ પામે છે.

૮૦ ધન ભાવના સ્વાગિના નવમાંશ પત્તી દુષ્ટ સ્થાન ૧-૮-૧૨ મે પાપ મહત્તી સાથે રહેલો હોય અથવા તે કૂર પ્રુષ્ટિ અંશમાં રહેલો હોય તો તે માણસ નિર્ધન હોય છે.

૮૧ ધન ભાવ, ધન ભાવનો સ્વાગિ અને લાભ ભાવનો સ્વાગિ એ ત્રણ પાપ મહત્તીના સમાગમ કે દ્રષ્ટિવાળા હોય તો તે માણસ ધન વગરનો હોય છે.

૮૨ પારમા ભાવના સ્વામિનો નવમાંશનો સ્વાગિ ધન ભાવના સ્વાગિના સમાગમ કે દ્રષ્ટિવાળો હોય અથવા નીચ રાશિનો, અસ્તનો અને નિર્બળ પાપ મહત્તી સાથે કેંદ્રમાં હોય તોપણ નિર્ધન થાય.

૮૩ ધન ભાવનો સ્વાગિ જે રાશિમાં હોય. તે રાશિના સ્વામિના નવમાંશનો પત્તી કાળ દંડાદી અંશમાં હોય તો આ માણસ નિર્ધન જાણવો.

૮૪ ધન ભાવનો સ્વામિ કેંદ્રમાં કે ત્રીકોણમાં કૂર પ્રુષ્ટિ અંશમાં હોય અથવા નીચનો કે અસ્તનો હોય તો થોડા ધનવાળો જાણવો.

૮૫ લાભ ભાવ અને ધન ભાવના સ્વામિઓ કૂર પ્રુષ્ટિ અંશમાં છતાં કેંદ્ર અને ત્રીકોણમાં રહેલા હોય તોપણ આ મનુષ્ય ધનવાળાને ઘેર જન્મે છે.

૮૬ ધન ભાવનો સ્વામિ વૈશેષિક વર્ગમાં છતાં પોતાની રાશિનું જોય કે મૂળ ત્રિકોણમાં હોય તોપણ આ માણસ ધનવાનને ઘેર જન્મે છે.

૮૭ લાભ ભાવનો સ્વાગિ કૂર પ્રુષ્ટિ અંશમાં હોય તો આ માણસ અને ધનનો નાશ થાય છે.

૮૮ લગ્નનો સ્વાગિ વૈશેષિક વર્ગમાં હોય અને ધન ભાવનો સ્વાગિ કૂર પ્રુષ્ટિ અંશમાં હોય અને જન્મે કેંદ્રમાં હોય તો આ માણસ ધનવાન પ્રગટ થાય છે.

૮૯ ધન ભૂવન અને દશમા ભૂવનના સ્વામિઓ એકઠા બેઠા હોય અથવા દશમાં ભૂવનના નવમાંશ પત્તી સાથે લાભ ભૂવનનો સ્વામિ એકઠો બેઠો હોય તો ધનવાન માણસ હોય.

૯૦ લગ્નનો સ્વાગિ જીભ ભાવે હોય, લાભનો સ્વાગિ દશમા ભાવે હોય અને ધનેશના નવમાંશ પત્તી શૂન્ય મહત્તી હોય તો આ માણસ નામથી ધનવાન હોય છે.

૬૧ લગ્નેશનો નવમાંશ પત્ની અને ધનેશનો નવમાંશ પત્ની શ્મ શ્રદ્ધ હોય અને તેઓને ગુરુ દેખતો હોય તો આ ગાણુસ એક હજાર મોહોરનો ધનવાન થાય.

૬૨ લગ્નેશ ધન ભાવમાં હોય અને લાભેશ દશમા ભાવમાં હોય અથવા લગ્નેશને અગ્નિઆરમા ભાવનો સ્વાગિ દેખતો હોય અગર ગુરુ લગ્નેશને દેખતો હોય તોપણ ૧૦૦૦ મોહોરનો ધણી થાય છે.

૬૩ લગ્નેશ, નવમાંશનો પત્ની ગોપુરાંશમાં હોય અને તેને દશમા ભાવનો સ્વાગિ દેખતો હોય તોપણ એક હજાર મોહોરનો માલીક થાય છે.

૬૪ દશમા ભાવના સ્વાગિનો નવમાંશ પત્નીનો સપ્તાંશ પત્ની બળવાન હોય અને તેને શુક્ર તથા ગુરુ દેખતા હોય તો બે હજાર મોહોરનો ધણી થાય છે.

૬૫ ધન ભાવ અને લાભ ભાવ બળવાન થઈને સૌમ્યપૂર્ણિ અંશમાં હોય તેમજ લાભ અને ધન ભાવના સ્વાગિઓ પણ સૌમ્યપૂર્ણિ અંશમાં હોય તો આ ગાણુસ ત્રણહજાર મોહોરનો ધણી થાય.

૬૬ ધનેશ, ગુરુ, ચંદ્ર અને સૂર્ય વૈશેષિકાંશ અંશમાં હોય અને તે પ્રમાણે લાભેશ પણ બળવાન થઈને વૈશેષિક અંશમાં હોય તો આ ગાણુસ ધનવાન થાય.

૬૭ ધનેશના દેખકાંડના પત્નીના નવમાંશનો પત્ની સર્વોત્તમ બળ પામ્યો હોય તો આ ગાણુસ આઠ હજાર મોહોરનો ધણી થાય.

૬૮ લગ્નેશના દેખકાંડ પત્નીનો સપ્તમાંશ પત્ની વૈશેષિક અંશમાં હોય તો દશ હજાર મોહોરનો આ ગાણુસ ધણી થાય.

૬૯ બારમે શુક્ર અને બીજે ગુરુ પોતાના નવમાંશનો પત્ની વૈશેષિક અંશમાં હોય તો, તથા લગ્નેશ પણ પોતાના નવમાંશનો વૈશેષિક અંશમાં હોય તો આ ગાણુસ દશ હજારથી વધારે મોહોરનો ધનવાન થાય.

૧૦૦. લગ્ને શનિ સાથે ગુરુ કેંદ્રમાં કે ત્રીકોણમાં હોય અને ધન ભાવ વૈશેષિકાંશમાં હોય તો દશહજાર સોના મોહોરથી વધારે ધનવાન થાય.

૧૦૧ દશમા ભાવના સ્વાગિના દેખકાંડના પત્નીનો સપ્તમાંશ પત્ની ઔરત્વતાંશ ભાગમાં હોય તો આ ગાણુસ લક્ષ્મીપત્ની થાય.

૧૦૨ ચારે કેંદ્રોમાં શ્મ શ્રદ્ધ હોય અને ધન ભાવનો સ્વાગિ સિંહાશન ભાગમાં કે પાશવતાંશ હોય તો આ ગાણુસ બે લાખ ધનનો ધનવાન થાય.

૧૦૩ લાભ લગ્ન અને ધન ભાવના સ્વાગિઓ વૈશેષિકાંશમાં અથવા મુદ્દુ અંશમાં હોય તો આ ગાણુસ ત્રણ લાખ ધનનો ધનવાન થાય.

૧૦૪ ધન અને લાભ ભાવના સ્વાગિઓ વૃદ્ધિ ભાવ થયલાં કેંદ્રમાં હોય,

ચળી તે બળવાન હોય, વળી નવગા બાવનો સ્વામિ પણ બળવાને થઇ વૃદ્ધિ બા-
વવાળા કેંદ્રમાં હોય તો આ માણસ ત્રણ લાખથી વધારે ધનવાન થાય.

૧૦૫ કેંદ્રમાં અને ત્રીકોણમાં રહેલી રાશિઓ બળવાન હોય અથવા લાભ
બાવના સ્વામિના સમાગમવાળા હોય, પણ આ લાભ બાવનો સ્વામિ વૈશેષિકાં-
શમાં હોય તો આ માણસ એક લાખ ધનનો ધનવાન થાય.

૧૦૬ લગ્નેશ, લગ્નના નવમાંશ પત્ની અને નવગા બાવના સ્વામિઓ પ-
રમ ઉંચ ભાગમાં હોય અને લાભ બાવનો સ્વામિ વૈશેષિક વર્ગમાં હોય તો આ
માણસ કરોડપતી થાય છે.

૧૦૭ લગ્નેશના નવમાંશ પત્ની મૃદુ અંશમાં હોય અને તેને ગુરુ દેખતો
હોય તો આ માણસ રણ એટલે દેવું આપનારો થાય છે.

૧૦૮ ધન અને લાભ બાવના સ્વામિના દેખકાંડ પત્નીના નવમાંશનો પત્ની
વૈશેષિકાંશ અંશમાં હોઇને કેંદ્રમાં કે ત્રીકોણમાં હોય તોપણ આ માણસ દેવું
આપનારો થાય છે.

૧૦૯ બીજા બાવમાં પાપ ગ્રહ હોય અને લગ્નેશ પારમે હોય, દશગા ભા-
વના સ્વામિને લાભ બાવના સ્વામિનો સમાગમ કે દ્રષ્ટિ હોય તો આ માણસ
ધણુંકરીને દેવાદાર હોય છે.

૧૧૦ ધનેશ નીચ રાશિનો તથા અસ્તનો હોય અને ધન બાવમાં તથા
આઠગા બાવમાં પાપ ગ્રહ હોય તો આ માણસ દેવાદાર થાય.

૧૧૧ ધનેશ એટલે ધન બાવનો સ્વામિ નીચ રાશિનો કુર પ્રૃષ્ઠિ અંશમાં
હોય તેગજ લાભેશ પણ નીચ રાશિનો અને અસ્તનો હોય તોપણ આ માણ-
સ દેવાદાર થાય.

૧૧૨ લાભેશ એટલે લાભ બાવના સ્વામિનો નવમાંશ પત્ની જન્મ કુંડળી-
માં જે રાશિનો હોય તે રાશિનો પત્ની પાપ ગ્રહની સાથે દુષ્ટ રથાન ૬-૮-૧૨
મે પ્રૃષ્ઠિ અંશ કુંડળીમાં હોય તો આ માણસ દેવાદાર હોય છે.

૧૧૩ બીજા બાવનો સ્વામિ રાહુની સાથે છઠ્ઠા બાવમાં હોય અથવા જ-
ન્મ કુંડળીમાં રાહુ જે રાશિનો હોય તે રાશિનો સ્વામિ ધન બાવના સ્વામિ
સાથે હોય તો તેઓની દશામાં આ માણસને દાંતનો રોગ થાય, અથવા તો દાંત
પડી જાય એમ પડીત પુરૂષો કહે છે.

૧૧૪ બીજા બાવના સ્વામિ ભેગો છઠ્ઠા બાવનો સ્વામિ બેઠો હોય અને
બીજા બાવના સ્વામિના નવમાંશ પત્નીની રાશિનો સ્વામિ છઠ્ઠા બાવના સ્વામિ
ભેગો બેઠો હોય તો તેઓ પોતાની દશામાં દાંતનો રોગ કરી દાંત પાડે છે.

૧૧૫ ખીજ ભાવના સ્વાગિ સાથે શનિ રહેલો હોય અથવા ધનેશ પાપ અહ બેગો હોય તો વાયુના ભયથી પ્રગાદ, આળસ, અથવા ઘેલછાપણું (ગાંડા પછું) થાય, અને ઉપર પ્રમાણે સૂર્ય બેગો હોય તો રાજના કોપથી પ્રગાદ થાય, અને મંગળ બેગો હોય તો ગરમીના ભયથી પ્રગાદ થાય.

૧૧૬ ખીજ ભાવના સ્વાગિ સાથે બુધ હોય અને છઠ્ઠા ભાવમાં રાહુ અથવા કેતુ હોય તો, અથવા જન્મ કુંડળીમાં રાહુ જે રાશિનો હોય અને આ રાશિના સ્વાગિ બેગો ધનેશ હોય તો તેની દશામાં તાળવામાંથી રોગ પેદા થાય.

૧૧૭ ઉપર પ્રમાણે ગાળાપના ભાવ અને ગાળાપના કારક અહ ઉપરથી તેમના દાંત ગાળત વિચાર કરીને તે પ્રમાણે પંડીત પુરોષોએ કહેવું.

૧૧૮ ખીજ ભાવનો સ્વામિ શનિ મંગળની સાથે લગ્નમાં બેઠો હોય તો આ ગાણુસના કાન કપાય અથવા કાનનો નાશ થાય.

૧૧૯ છઠ્ઠા ભાવનો સ્વાગિ અને ધનેશ એ બે લગ્નમાં હોય, અને શનિ અને મંગળ એ બે આઠમે હોય તોપણ આ ગાણુસને કાનનો રોગ જાણવો.

૧૨૦ ઉપર પ્રમાણે ગાળાપ વિગેરે સંબંધી ગાણુસના ભાવ અને તેમના કારક અહો થકી તેમના કાન સંબંધીનું ક્ષણ વિચારીને કહેવું.

૧૨૧ ખીજ ભાવનો સ્વાગિ શુભ અહ અને ચંદ્રની સાથે કેંદ્રમાં હોય તો તેને રૂપાના પાત્ર હોય એવી સમૃદ્ધિ જાણવી.

૧૨૨ ઉપર પ્રમાણે ધનેશ બુધ અને ગુરૂની સાથે કેંદ્રમાં હોય તો સોનાના પાત્રવાળી સમૃદ્ધિ ભોગવનારો ગાણુસ જાણવો.

૧૨૩ પોતાની જાંચ રાશિમાં ચંદ્ર, ગુરૂ, શુક્ર અને બુધ એઓ પોતાના નવમાંશ હોય તો તે અહો પોત પોતાના ધાતુ પાત્રવાળી સમૃદ્ધિ તે ગાણુસને આપે.

૧૨૪ ધનેશ કેંદ્રમાં કે ત્રીકોણમાં હોય અથવા વૈષેષિક અંશમાં હોય તો પણ સ્વર્ણના પાત્ર મેળવે.

૧૨૫ મૃદુ અંશમાં અથવા પોતાના જાંચ નવમાંશમાં હોય તોપણ સ્વર્ણનું પાત્ર મળે.

૧૨૬ ધનેશ જળવાન થઈને પોતાના નવમાંશમાં હોય તોપણ આ ગાણુસ સ્વર્ણ પાત્રમાં ભોજન કરનારો જાણવો.

૧૨૭ ધન ભાવનો સ્વાગિ મૃદુ અંશમાં હોય અથવા પારાવર્તાંશ અંશમાં હોય અને તે જળવાન થઈને કેંદ્રમાં હોય અને તેને પોતાનો મિત્ર શુભ અહ દેખે હોય તો ભોજન વખતે આ ગાણુસ ધણી તરેહના પાત્રમાં જમનારો જાણવો.

૧૨૮ ધન ભાવનો સ્વાગિ કેંદ્રમાં જળવાન હોય તો વિચિત્ર જાતના પાત્રોમાં

ભોજન કરનારો જાણવો.

૧૨૯ શુક્ર, ગુરુ, બુધ જળવાન થઈને વૈશેષિક વર્ગમાં રહેલા ધનેશની સાથે કેંદ્રમાં હોય તોપણ ઉપર મૂળજળ જાણવું.

૧૩૦ ધન ભાવનો સ્વામિ જળવાન થઈને વૈશેષિક વર્ગ સિવાય બીજા હરકાંઈ વર્ગમાં હોય અને તેને શુભઅંક દેખતા હોય તો કાંસાના પાત્રમાં જમનારો જાણવો.

૧૩૧ ધનેશના નવમાંશનો સ્વામિ જે નવમાંશમાં હોય તે રાશિનો સ્વામિ શુભ અંક ભેગો હોય તોપણ કાંસાના પાત્રમાં જમનારો જાણવો.

૧૩૨ વર્ગોત્તમ રાશિવાળા ધન ભાવમાં ધનેશ હોય તો જે ધાતુવાળા પાત્રનો ભોગી જાણવો.

૧૩૩ ધન ભાવનો સ્વામિ જળ વગરનો હોય અને તે પાપ અંકની સાથે રહેલો હોય તોપણ હલકા પાત્રનો ભોગી થાય.

૧૩૪ ધન ભાવનો સ્વામિ પાપ અંક સાથે હોય અને તે દાવામિ, દંડ અને આયુષ નામના પદ્ધિ અંશમાં હોય તો, અથવા તે નીચ રાશિના નવમાંશમાં પાપ અંકની દ્રષ્ટિવાળો હોય તો તે માણસ ધણા આહારવાળો એટલે ધણું ખાનારો જાણવો; પણ આ યોગમાં ધન ભાવના સ્વામિને શુભ અંકનો સમાગમ કે દ્રષ્ટિ હોય તો એમ ન સમજવું.

૧૩૫ ધન ભાવમાં શુભ અંક હોય અને તે ભાવનો સ્વામિ પણ શુભ અંક ભેગો હોય અથવા આ જાનેને શુભ અંકની દ્રષ્ટિ હોય તો સુખે કરીને ભોજન કરનારો જાણવો.

૧૩૬ ધનેશ જળવાન હોય અથવા વૈશેષિક અંશમાં હોય અથવા તેને ગુરુ અને શુક્ર દેખતા હોય તો આ માણસ ધનવાન ને ભોજનના સુખવાળો જાણવો.

૧૩૭ દુષ્ટ પદ્ધિ અંશમાં ધન ભાવનો સ્વામિ હોય અને તેને લગ્નેશ દેખાતો હોય અથવા પાપ અંક તેને દેખતા હોય અથવા તે નીચ રાશિના નવમાંશનો હોય તો આ માણસ સુખે કરીને ભોજન કરવા પામે નહીં એમ જાણવું.

૧૩૮ ધન ભાવનો સ્વામિ ગુરુ અને બુધ સાથે હોય અથવા તે જાનેની દ્રષ્ટિવાળો હોય અથવા વૈશેષિક કે મૃદુ અંશમાં હોય તો આ માણસ અત્યંત દાન દેનારો જાણવો.

૧૩૯ ધનેશ જળવાન થઈને કેંદ્રમાં કે ઉપચય ભાવમાં હોય અને તેને જળવાન શુભ અંક દેખતા હોય તોપણ આ માણસ અંન દેનારો અથવા ભોજન દેનારો થાય છે.

૧૪૦ ધન ભાવનો સ્વાગિ શુભ અહ પોતાની ઉચ્ચ રાશિમાં અથવા શુભ અહની દ્રષ્ટિવાળો હોય કે મૃદુ વિગેરે શુભ વર્ગમાં હોય તો આ માથુસ થોડું જન્મનારો તથા રૂચી પ્રમાણે કામ કરનારો થાય છે.

૧૪૧ ધનેશ કૃત પદ્ધિ અંશમાં હોય અને તેને કોઇ નીચનો અહ દેખતો હોય તો આ માથુસ પારકું અંન ખાનારો થાય.

૧૪૨ ધન ભાવનો સ્વાગિ શુભ અહ સાથે બળવાન હોય અથવા ખીજે ભાવે શુભ અહની રાશિ શુભ અહ સાથે રહેલી હોય તો આ માથુસ ઉતાવળો જન્મનારો સગજવો.

૧૪૩ ધન ભાવનો સ્વાગિ ચર રાશિનો હોય અથવા એ ધન ભાવમાં ચર રાશિ હોય અથવા ધન ભાવમાં ચર અહ હોય અથવા ચર પાપ અહનું સંબંધ હોય તો આ માથુસ ઉતાવળો જન્મનારો અને ભોજનની નિંદા કરનારો જાણ્યો.

૧૪૪ લક્ષ્મ, સાતમા, આઠમા કે ધન ભાવમાં સૂર્ય હોય અને તેને મંગળ દેખતો હોય અથવા તે ભાવમાં મંગળ હોય અને તેને સૂર્ય દેખતો હોય તો વીખેટક, અગ્નિ, કે નીચ માથુસની પિડા ઉપજે.

૧૪૫ લક્ષ્મ, બારમે, છઠ્ઠે કે સાતમે ભાવે મંગળ હોય અને તેની સાથે ગાંદીલ લક્ષ્મ હોય (ગાંદીલ લક્ષ્મ ગણીતથી વર્તાય છે), વળી તેને સૂર્ય દેખતો હોય અથવા ચરતનો શત્રુ અહની રાશિનો કે નીચ રાશિમાં મંગળ હોય તો આ માથુસ ધી જેવા પદાર્થ કે રૂઢિચી સાથે જ જન્મ પામેલ છે એમ જાણવું.

૧૪૬ ગાંદીલ લક્ષ્મની સાથે મંગળ ખીજે ભાવે અથવા આઠમા ભાવે હોય અથવા તે ધનેશના સમાગમ કે દ્રષ્ટિવાળો હોય તો પશુ ધી જેવા પદાર્થ અને રૂઢિચી સ્પર્શની સાથે જન્મ પામેલ છે એમ જાણવું.

૧૪૭ ધન ભાવમાં શનિ પાપ અહના સમાગમ કે દ્રષ્ટિવાળો હોય તો આ માથુસને કુતરા તરફની ખીક જાણવી; અથવા ધન ભાવનો સ્વાગિ શનિના સમાગમ કે દ્રષ્ટિવાળો હોય તો પશુ કુતરાની ખીક જાણવી.

૧૪૮ ખીજ ભાવમાં રાહુ શુલીક અહ (શુલીક અહ ગણીતથી વરતાય છે) ની સાથે હોય તો આ માથુસને સર્પનો ભય જાણવો, પશુ તેના સાથે મંગળ હોય તો નકારો ખોરાક ખાનારો માથુસ જાણવો; તથા ઉપર પ્રમાણે માથાપ વિગેરે સંબંધી માથુસો માટે પશુ ઉપરની રીતે જોવાનું પંડીત પુરૂષો કહે છે.

૧૪૯ લક્ષ્મનો સ્વાગિ શુભ અહ ધન ભાવમાં હોય તો આ માથુસને જન્મનાંથી દાટેલું ધન મળે.

૧૫૦ ખીજ ભાવમાં નિર્બળ પુષ્પ રહેલો હોય અને તેને પાપ અહ દેખતા

હોય તો આ માણસની વાણી સ્થિર ન હોય એટલે બોલી ફેરફાર બોલી થાય.

૧૫૧ ધન ભાવનો સ્વાગિ નિર્વળ થઇને કૂર પશ્ચિ અંશમાં હોય તો આ માણસની વાણીને વાયુની પિડા થાય.

૧૫૨ ધન ભાવના સ્વાગિને પાપ ગ્રહ દેખતો હોય તો આ માણસની ધી-રજથી વાણીનું પ્રવાણું મૂની લોક કહે છે.

૧૫૩ ધન ભાવમાં પાપ ગ્રહનો સમાગમ કે દ્રષ્ટિ હોય, વળી ધન ભાવનો સ્વાગિ કૂર પશ્ચિ અંશમાં પાપ ગ્રહની સાથે અથવા પાપ ગ્રહની દ્રષ્ટિ સાથે હોય તો આ માણસ ધીમ માણસને છેતરનારો અને ઝેરના ઉપાયવાળો બાણુવો.

૧૫૪ ઉપર પ્રમાણે સધળું પ્રળ ધન ભાવના સ્વાગિ અને કારક ગ્રહના યળાળળ થકી તથા ભંચ, સ્વગ્રહ, મૂળ ત્રીકાણુ કે મિત્રગ્રહની રાશીમાં વશ થ-કી વિચાર કરીને પંડીત પુરૂષે કહેવું.

૧૫૫ સર્વેના કલ્યાણને માટે નુસ્ય યાગ્યતને પ્રકાશ કરનારો ધન ભાવનો પ્રજાદિશ વ્યય પંડીતના પુત્ર વ્યંકટાચાર્યે વર્ણન કીધો છે.

ત્રીજા ભાવનો ભાવ વિચાર.

ત્રીજા ભાવમાં ભાંડુ વિષે, પ્રાકમ વિષે, ઔપધ વિષે, સાહેતા વિષે, મળા અને છાતી વિષે, જમના કાન વિષે જોવું.

૧ ત્રીજા ભાવનો સ્વાગિ અને મંગળ આઠમા ભાવમાં બેઠા હોય અને પાપ ગ્રહોની તેઓના ઉપર દ્રષ્ટિ હોય તો સહોદર (ભાંડુનો) નાશ થાય; અને જો તે બંને ગ્રહો હરકોઈ ભાવે પાપ ગ્રહની રાશિમાં રહ્યા હોય અથવા તેની સાથે પાપ ગ્રહ બેઠા હોય તો તેને ભાઇઓ થાય, અને પાછા તે ભાઇઓ નાશ થાય.

૨ ત્રીજા ભાવનો સ્વાગિ અને કારક ગ્રહ જન્મ કુંડળીમાં અથવા નવમાંશ કુંડળીમાં હરકોઈ ભાવે નીચ રાશિમાં રહ્યા હોય, અથવા તેની સાથે જો પાપ ગ્રહ બેઠા હોય તેમજ પશ્ચિ અંશ કુંડળીમાં કૂર પશ્ચિ અંશના હોય તો તેને ભાઇઓ થાય, અને પાછા તેનો નાશ થઈ જાય.

૩ ત્રીજા ભાવમાં પાપ ગ્રહ રહ્યા હોય અથવા તે ભાવમાં પાપ ગ્રહની દ્રષ્ટિ હોય, અથવા ત્રીજા ભાવનો સ્વાગિ પાપ ગ્રહની કર્તરીમાં બેઠા હોય તો સહોદર (ભાંડુ) નો નાશ થઈ જાય.

૪ ત્રીજા ભાવમાં પાપ ગ્રહની કર્તરી હોય અથવા પાપ ગ્રહની ત્રીજા ભાવને દ્રષ્ટિ હોય અથવા પાપ ગ્રહો ત્રીજા ભાવે બેઠા હોય અથવા ત્રીજા ભાવે નીચ

રાશિનો કોઇ અહ આળ્યો હોય અને તે ભાવને કોઇ શૂભ અહની દ્રષ્ટિ હોય નહીં તો ભાંડુનો નાશ થઇ જાય.

૫ ત્રીજા ભાવનો સ્વામિ નવગાંશ કુંડળીમાં જે રાશિનો હોય તે રાશિનો સ્વામિ જન્મ કુંડળીમાં આઠગા ભાવે બેઠો હોય અથવા તે નીચ રાશિનો હોય અથવા શત્રુના ઘરનો હોય અથવા અસ્તનો હોય તો પોતાના ભાંડુનો નાશ થાય.

૬ ત્રીજા ભાવનો સ્વામિ જે શનિ તથા કેતુ સાથે રહ્યો હોય, અને તેમાં પાપ અહની દ્રષ્ટિ પડતી હોય, તેમજ જે તે નીચ રાશિમાં રહ્યો હોય તો સહોદર (ભાંડુ)નો નાશ થાય.

૭ ત્રીજા ભાવનો સ્વામિ પાપઅહની કર્તરીમાં રહ્યો હોય અથવા કારક અહો પશુ પાપ અહની કર્તરીમાં રહ્યો હોય તો સહોદર (ભાંડુ)નો નાશ થાય.

૮ ત્રીજા ભાવને પાપ અહની દ્રષ્ટિ હોય અને એ ત્રીજા ભાવનો સ્વામિ ત્રીજે બેઠો હોય અથવા તે ત્રીજા ભાવનો સ્વામિ ષષ્ઠિ આંશ કુંડળીમાં ફર પટ્ટિ આંશના ભાગમાં રહ્યો હોય તો સહોદર (ભાંડુ)નો નાશ થાય.

૯ ત્રીજા ભાવનો સ્વામિ નવગાંશ કુંડળીમાં જે રાશિનો હોય તે રાશિનો સ્વામિ નવગાંશ કુંડળીમાં જે અહના ઘરમાં બેઠો હોય તે રાશિનો સ્વામિ જે જન્મ કુંડળીમાં આઠમે ભાવે હોય તો સહોદરનો નાશ થઇ જાય, તેમજ ત્રીજા ભાવનો સ્વામિ જે રાશિમાં બેઠો હોય તે અહ નવગાંશ કુંડળીમાં જે અહના ઘરમાં બેઠો હોય તે અહ અસ્તનો કે નીચનો કે છઠા ભાવે બેઠો હોય તો પશુ સહોદરનો નાશ થાય.

૧૦ ત્રીજા ભાવનો સ્વામિ દુષ્ટ સ્થાન ૬—૮—૧૨ મે રહ્યો હોય અથવા કારકઅહ પશુ તેમાંજ રહ્યો હોય, તેમજ તે જાને પાપઅહની દ્રષ્ટિ હોય અથવા પાપઅહ સાથે બેઠો હોય અને કદી આ યોગમાં ત્રીજાનો સ્વામિ ઉંચનો હોય તો પશુ સહોદરનો ક્ષય થઈ જાય.

૧૧ ત્રીજા ભાવમાં ધણા પાપ અહો બેગા હોય અથવા તેઓ કારક અહ હોય, તેમજ તે ભાવનો સ્વામિ પશુ તેવોજ હોય તો જાળપણમાં સહોદરનો નાશ થાય.

૧૨ ત્રીજા ભાવમાં કોઇપણ પાપ અહો બેઠેલા હોય તો ભાંડુ ન્હાની ઉંમરમાં નાશ પામે; અને ત્રીજા ભાવનો સ્વામિ બળ વિનાનો હોય તો ન્હાની ઉંમરમાંજ ભાંડુનો નાશ થાય.

૧૩ ત્રીજા ભાવમાં શૂભ અહ બેઠો હોય અથવા તે ત્રીજા ભાવને શૂભઅહની દ્રષ્ટિ પડતી હોય તો, અથવા તે ભાવનો સ્વામિ બળવાન હોય તો તેને શૂભ

ઈઓનો લાભ થાય.

૧૪ ત્રીજો ભાવ અથવા કારકગ્રહ જે શુભ ગ્રહની સાથે બેઠા હોય કે શુભગ્રહની દ્રષ્ટિ પડતી હોય અથવા ત્રીજો ભાવ બળવાન હોય તો ભાઈઓની વૃદ્ધી થાય.

૧૫ ત્રીજા ભાવનો સ્વામિ અથવા કારકગ્રહ જે કેંદ્રમાં કે ત્રીકોણમાં રહ્યા હોય, અથવા પોતાના હૃદય કે મિત્રની રાશિમાં કે પોતાની રાશિમાં રહ્યા હોય તો ભાઈઓનો લાભ થાય.

૧૬ ત્રીજો ભાવ અથવા તે ભાવનો સ્વામિ કે કારકગ્રહ તે જે શુભગ્રહ યુક્ત હોય અથવા નવમાંશ કુંડળીમાં શુભગ્રહની રાશિમાં બેઠો હોય તો સહોદર (બાંડુ)નો વધારો થાય.

૧૭ ત્રીજા ભાવનો સ્વામિ ગોપુરાંશ બળ પામ્યો હોય, કારકગ્રહો સિંહાશનાંશ બળ પામેલ હોય અને ત્રીજા ભૂવનનો સ્વામિ શુભગ્રહ હોય તો વિદ્વાન લોકે ભાઈ વિગેરેનો લાભ થાય એમ કહેછે.

૧૮ ત્રીજા ભાવનો સ્વામિ પારાવતાંશ બળ પામ્યો હોય અથવા કેંદ્રમાં હોય તેમજ શુભગ્રહો સાથે બેઠા હોય અને તે જન્મ કુંડળીમાં તથા નવમાંશ કુંડળીમાં શુભગ્રહની રાશિમાં હોય તો ધણા સહોદર થાય.

૧૯ ત્રીજા ભાવનો સ્વામિ ત્રીજા ભાવમાં હૃદયનો, સ્વગ્રહનો, કે મૂળ ત્રીકોણનો બળવાન થઈ રહેલો હોય તો સહોદરની ઉત્પત્તિ થાય.

૨૦ ત્રીજા ભાવનો સ્વામિ ષષ્ટિ અંશમાં મૃદુ અંશમાં બેઠો હોય અથવા તેને શુભગ્રહની દ્રષ્ટિ પડતી હોય તો, અથવા શુભગ્રહ સાથે બેઠા હોય તો સહોદરની ઉત્પત્તિ થશે.

૨૧ ત્રીજા ભાવનો સ્વામિ વૈશેષિક અંશ બળ પામ્યો હોય, અથવા શુભ ગ્રહની તેના ઉપર દ્રષ્ટિ હોય અથવા ષષ્ટિ અંશમાં, મૃદુ અંશમાં બેઠો હોય તો ભાઈઓની વૃદ્ધી થાય.

૨૨ લગ્નનો સ્વામિ અને ત્રીજા ભાવનો સ્વામિને અરસપરસ મિત્રતા હોય તો બાંડુઓ એક બીજા સાથે મિત્રતાથી વર્તે, અને તે બંને શત્રુ હોય તો શત્રુતાથી વર્તે, અને સગ હોય તો સગપણથી વર્તે એમ જાણવું.

૨૩ કારકગ્રહ અને ત્રીજા ભાવનો સ્વામિ એ બંને નવમાંશ કુંડળીમાં એકી રાશિના આંકમાં રહ્યા હોય અને તે ગ્રહોને જન્મ કુંડળીમાં સૂર્ય, મંગળ, ગુરુ દેવતા હોય, અને જન્મ કુંડળીમાં ત્રીજા ભાવે એકી રાશિનો આંક હોય તો તેને પ્રધા પુરુષ ભાઈઓનું સુખ કહેવું.

૨૪ જન્મ કુંડળીમાં ત્રીજા ભાવનો સ્વામિ અને કારકઅહ નવમાંશ કુંડ-
ળીમાં બેકો રાશીમાં રહ્યા હોય ને જન્મ કુંડળીમાં પશુ બેકો રાશિમાં હોય ને
ત્રીજો ભાવ પશુ બેકો રાશિનો હોય ને તેને શુક્ર અને ચંદ્ર દેખતા હોય તો
ખહેનો સહોદર થાય.

૨૫ જન્મ કુંડળીમાં અને નવમાંશ કુંડળીમાં ત્રીજા ભાવનો સ્વામિ અ-
ને કારકઅહ યુધ કે શનિની રાશિમાં હોય, ત્રીજો ભાવ પશુ યુધ કે શનિની
રાશિમાં હોય અને તેમને શનિ અને યુધ દેખતા હોય તો નપૂંશક સહોદર થાય.

૨૬ જન્મ કુંડળીમાં ત્રીજા ભાવનો સ્વામિ અને કારકઅહ જેટલે નવમાંશે
હોય તેટલા ભાંડુ થાય, અથવા ત્રીજો ભાવ જેટલા નવમાંશે હોય તેટલી સંખ્યા
પ્રમાણે ભાંડુ થાય.

૨૭ જન્મ કુંડળીમાં ત્રીજા ભાવનો સ્વામિ નવમાંશ કુંડળીમાં જેટલા આં-
કની રાશિમાં હોય તેટલા ભાંડુ થાય, અથવા જન્મ કુંડળીમાં ત્રીજા ભાવનો
સ્વામિની જે રાશિ અને કારકઅહની રાશિનો જે સ્વામિ નવમાંશ કુંડળીમાં જે-
ટલા આંકની રાશિમાં રહ્યો હોય તે બંનેની રાશિ ગણીને જે સંખ્યા થાય તેટ-
લી સંખ્યા પ્રમાણે ભાંડુ થાય, અથવા તે બંને અહોની રસ્મીના જેટલા આંક
હોય તેટલી સંખ્યા પશુ થાય; અને તે અહોને જન્મ કુંડળીમાં પાપ અહો દેખ-
તા હોય તેટલા ભાંડુનો નાશ કરે.

૨૮ ઉપર કહેલા અહોમાં જે ધણો બળવાન હોય તે અહોના યોગ પ્રમાણે
ભાંડુની સંખ્યા કહેવી; બીજા અહો વિષે જોવાની જરૂર નથી.

૨૯ ત્રીજા ભાવનો સ્વામિ ઉચ્ચનો કે બળવાન હોય, કેન્દ્ર કે ત્રીકોણમાં
બેઠો હોય અને શુભ અહની દ્રષ્ટિ હોય, અથવા ત્રીજા ભાવનો સ્વામિ મૂળ ત્રીકોણ
રાશિનો હોય, અથવા સ્વઅહી હોય, અથવા મિત્રના ઘરનો હોય, અને વૈશેષિક
બળ પામ્યો હોય તો તે પુરૂષ ધણી ધીરજવાળો થાય.

૩૦ ત્રીજા ભાવનો સ્વામિ નવમાંશ કુંડળીમાં શુભ અહની રાશિમાં બેઠો
હોય અને તે અહ જન્મ કુંડળીમાં શુભ અહની સાથે બેઠો હોય તો તે પુરૂષ
ધીરજવાન થાય; અને તેજ પ્રમાણે કારકઅહ હોય તો તે પુરૂષ શરવિર થાય.

૩૧ જન્મ કુંડળીમાં ત્રીજા ભાવનો સ્વામિ જે રાશિનો હોય તે રાશિનો
સ્વામિ નવમાંશ કુંડળીમાં જે અહની રાશિમાં બેઠો હોય તે રાશિનો સ્વામિ
સ્વઅહી અથવા ઉચ્ચનો હોય તો તે પુરૂષ યુદ્ધમાં ચતુર અને યુધમાં પ્રવીણ બન્યો.

૩૨ ત્રીજા ભાવનો સ્વામિ સ્વઅહી અથવા ઉચ્ચનો થઇને આઠમા ભાવમાં
પાપઅહ સાથે રહ્યો હોય અને આઠમા ભાવે ચર રાશિ હોય અથવા નવમાંશ

કુંડળીમાં આઠમા ભાવે ચર રાશિ હોય તો તે માણસ યુધ્ધમાં અગાઉથી દ્રઢ થાય.

૩૩ પાપ ગ્રહની રાશિ ત્રીજે ભાવે હોય અને તેમાં પાપગ્રહ બેઠા હોય તો, અથવા ત્રીજા ભાવનો સ્વામિ પાપગ્રહની રાશિનો હોય ને તે બેગા પાપગ્રહ બેઠેલા હોય તો તે માણસ યુધ્ધમાં અગાઉથીજ દ્રઢ થાય.

૩૪ પશ્ચિમ અંશ કુંડળીમાં ત્રીજા ભાવનો સ્વામિ કૂર પશ્ચિમ અંશમાં બેઠો હોય, અથવા તે ત્રીજા રાશિનો હોય ને તેને પાપગ્રહ દેખતા હોય અથવા બેગા બેઠા હોય તો તે માણસ યુધ્ધમાં જડ થઈ જાય.

૩૫ ત્રીજા ભાવનો સ્વામિ સ્વગ્રહી અથવા ઉચ્ચનો થઈ જન્મ કુંડળીમાં આઠમા ભાવે હોય અને કારકગ્રહ બળહિન થઈને પશ્ચિમ અંશ કુંડળીમાં કૂર પશ્ચિમ અંશમાં બેઠો હોય તો યુધ્ધથી પરાજય થાય.

૩૬ ત્રીજા ભાવના સ્વામિ સિંહાશનાંશ બળ પામ્યો હોય, અથવા પારાવ-તાંશ બળ પામ્યો હોય, અથવા ગોપુરાંશ બળ પામ્યો હોય, અથવા પશ્ચિમ અંશ કુંડળીમાં મૃદુ અંશ નાગના ભાગમાં હોય અને શૂન્ય ગ્રહ બેગા બેઠા હોય અથવા તેમની દ્રષ્ટિ હોય તો તે માણસ પોતાના મનની ઇચ્છા પ્રમાણે યુધ્ધ કરે, અને તેમાં ચતુર જાણ્યો.

૩૭ ત્રીજા ભાવનો સ્વામિ શૂન્ય ગ્રહની સાથે ગ્રહેલા હોય, અથવા સ્વગ્રહી કે ઉચ્ચનો હોય તો તે માણસ યુધ્ધમાં ઇચ્છાવાળો અને રણસંગ્રામમાં પ્રવીણ જાણ્યો; અને તે ત્રીજા ભાવનો સ્વામિ વૈશેષિક અંશ બળ પામ્યો હોય, અથવા પશ્ચિમ અંશ, કે મૃદુ અંશ બળ પામ્યો હોય તો ઉપર લખેલી કલમમાં લખ્યા પ્રમાણે રણ મળે; અને જો તેથી ઉલટી રીતે હોય તો ઉલટું રણ સંગજીવું.

૩૮ ત્રીજા ભાવનો સ્વામિ જો સૂર્ય સાથે રહ્યો હોય તો તે માણસ ધીરો થાય, અને શૂન્ય પક્ષના ચંદ્ર સાથે રહ્યો તો પશુ ધીરો થાય; અને કૃષ્ણ પક્ષના ચંદ્ર સાથે રહ્યો હોય તો જડ થાય; અને મંગળ સાથે રહ્યો હોય તો ક્રોધી થાય; અને બુધ સાથે રહ્યો હોય તો સાત્ત્વિક બુદ્ધિવાળો થાય.

૩૯ ઉપર પ્રમાણે ત્રીજા ભાવનો સ્વામિ ગુરુ સાથે રહ્યો હોય તો ધીરજ-વાન થાય, વળી સર્વ શાસ્ત્રના અર્થ જાણવામાં તે ચતુર થાય, અને શુક્ર સાથે રહ્યો હોય તો કામાંતુર થાય અને તેથી ક્લેશ કરવામાં પ્રવીણ થાય.

૪૦ ત્રીજા ભાવનો સ્વામિ શનિ સાથે રહ્યો હોય તો જડ થાય; રાહુ સાથે રહ્યો હોય તો બહારમાં મજબૂત અને હૃદયમાં જડ થાય; કેતુ સાથે રહ્યો હોય તો રાહુ પ્રમાણે જાણ્યું.

૪૧ ત્રીજા ભાવના સ્વામિ સાથે ગુરુ લગ્ને બેઠો હોય તો તે માણસને ચાર

પગનાળા પ્રાણીથી, વા ગાય વિગેરેથી ભય થાય; અને જળ રાશિ જો લગ્ને હોય તો જળથી ભય થાય.

૪૨ જન્મ કુંડળીમાં રાહુ જો રાશિનો હોય તે રાશિના સ્થાગિ સાથે ત્રીજા ભાવનો સ્થાગિ બેઠો હોય અને લગ્નમાં રાહુ હોય તો તેને સર્પથી ભય થાય; અને ત્રીજા ભાવના સ્થાગિ બેગો યુધ્ધ બેઠો હોય તો ગળાનો રોગ થાય.

૪૩ ત્રીજો ભાવે નીચ રાશિનો ગ્રહ રહ્યો હોય અને છઠ્ઠે ભાવે અસ્તનો ગ્રહ બેઠો હોય ને તેને પાપગ્રહ દેખતા હોય તો તેને ઝેરી પદાર્થથી, ઔષધીનો ઉપાય કરવાથી અથવા ઝેર ખાવાથી પ્રભાદ થાય.

૪૪ શુક્ર જળવાન હોય અથવા ચંદ્ર જળવાન હોય ને તેને શૂભગ્રહ દેખતા હોય અથવા શૂભગ્રહો ભેગા બેઠા હોય અને ચંદ્ર અથવા શુક્ર ત્રીજા ભાવે બેઠેલ હોય અને તે સ્વગ્રહી અથવા ઉચ્ચનો હોય, અને નવમાંશ કુંડળીમાં મિત્રગ્રહની રાશિમાં હોય તો સોના રૂપાના વાસણમાં જમનારો અને સુખ ભોગવાનારો જાણવો.

૪૫ પાપગ્રહ ત્રીજો બેઠો હોય તો તેને ગળાનો રોગ થાય; અને તે બેગો મંદીગ્રહ (ગણીતથી નીકળે છે અથવા વર્નાય છે) બેઠો હોય તો ગળાનો વધારે રોગ થાય, અને ત્રીજો ભાવે મંગળ બેઠો હોય અને તે મંગળ પ્રેત પુરેષના ભાગનો હોય તો તેને કાનનો રોગ થાય.

૪૬ ત્રીજા ભાવનો સ્થાગિ પશ્ચિમ અંશ કુંડળીમાં ફર નાગના ભાગમાં બેઠો હોય તોપણ તે જાણુસને કાનનો રોગ કરે એમ પડીત લોકો કહે છે.

૪૭ ત્રીજા ભાવે શૂભગ્રહ બેઠો હોય અથવા દેખતા હોય, અને ત્રીજા ભાવનો સ્થાગિ શૂભગ્રહ સાથે બેઠો હોય તો કાનના આબૂષણનો પેહેરનારો જાણવો.

૪૮ ઉપર લખેલો યોગ હોય, અને ત્રીજા ભાવના સ્થાગિ સાથે શુક્ર હોય તો સાચા મોતીનાં ધરેણું પેહેરનારો જાણવો; અને જો ગુરુ બેઠો હોય તો સાચા અમૂલ્ય ધરેણું પેહેરનારો જાણવો; અને સૂર્ય હોય તો સારા રત્ન જડીત ધરેણું પેહેરનારો જાણવો; અને શનિ હોય તો નિલગણીથી જડીત ધરેણું પેહેરનારો જાણવો.

૪૯ ઉપર લખેલો યોગ હોય, અને ત્રીજા ભાવના સ્થાગિ બેગો ચંદ્ર બેઠો હોય તો ધણી જાતના આબૂષણ પેહેરનારો જાણવો; અને જો યુધ્ધ હોય તો નિલગણી જડીત ધરેણું પેહેરનારો જાણવો; અને જો મંગળ બેઠો હોય તો ચિત્ર વિચિત્ર આબૂષણ પેહેરનારો જાણવો; અને જો ગ્રહોને પાપગ્રહ દેખતા હોય તો તે પોત પોતાના ધરેણું નાશ કરે અથવા ચોરીએ જાય એમ જાણવું.

૫૦ ત્રીજા ભાવે શુભઋહની રાશિ હોય તો કથા અવશ્ય ઉપર પ્રીતિ હોય, તેમજ પુન્યનું કામ કરવામાં પણ પ્રીતિ હોય, અને જો ત્રીજા ભાવે પાપઋહની રાશિ હોય અથવા ત્યાં પાપ ઋહ રહેલા હોય તો નહારી વાતો સાંભળનારો જાણુવો.

ચોથા ભાવનો ભાવ વિચાર.

ચોથા ભાવમાં બધું વિષે, ઘર ખેતર વિષે, માતા વિષે, સ્થાનકની વૃદ્ધિ વિષે, ભોજન વિષે, વાહન વિષે, હૃદય વિષે, આસન વિષે, સયન તેમજ સુખ વિષે જોવું.

૧ જન્મ કુંડળીમાં લગ્નનો સ્વાગિ ચોથા ભાવના સ્વાગિ સાથે લગ્ને બેઠો હોય અથવા ચોથા ભાવે રહેલો હોય તો તે મનુષ્ય ઘરના લાભવાળો જાણુવો; અને તે ઋહોને શુભઋહોની દ્રષ્ટિ હોય અથવા શુભઋહ બેગા બેઠો હોય અથવા તે ઋહો સ્વઋહી અથવા ઉચ્ચ રાશિના અથવા મિત્રના ઘરમાં બેઠો હોય અથવા બળવાન હોય તો તેને યત્ન વગર ઘરનો લાભ થાય.

૨ ચોથા ભાવનો સ્વાગિ જો કેંદ્રમાં રહેલો હોય અને તે બળવાન હોય, તેમજ તેને શુભઋહની દ્રષ્ટિ હોય તો સારા ઘરનો લાભ થાય; તેમજ તે ભાવનો સ્વાગિ ઉચ્ચનો યદ્યપિ વૈશેષિક અંશમાં આવ્યો હોય તોપણ ઘરનો લાભ થાય એમ જાણુવું.

૩ જન્મ કુંડળીમાં ચોથા ભાવનો સ્વાગિ નવમાંશ કુંડળીમાં જે રાશિમાં બેઠો હોય તે રાશિનો સ્વાગિ જન્મ કુંડળીમાં કેંદ્ર ભૂવનમાં બેઠો હોય તો ઘરનો લાભ થાય.

૪ જન્મ કુંડળીમાં નવમા ભાવનો સ્વાગિ કેંદ્ર ભાવમાં બેઠો હોય અને ચોથા ભાવનો સ્વાગિ સ્વઋહી અથવા ઉચ્ચનો અથવા મિત્રના ઘરમાં બેઠો હોય અને હરકોઇ ઋહ ચોથા ભાવે સ્વઋહી અથવા ઉચ્ચનો યદ્યપિ બેઠો હોય તો તેને ચિત્ત વિચિત્રતાના ઘરનો લાભ મળે એમ જાણુવું.

૫ જન્મ કુંડળીમાં ત્રીજા ભાવે શુભ ઋહ બેઠો હોય અને ચોથા ભાવનો સ્વાગિ સ્વઋહી હોય અને તે સંપૂર્ણ બળ પામેલો હોય તો તે મનુષ્ય કિલ્લાબંધ હવેલીમાં રહેનારો જાણુવો.

૬ જન્મ કુંડળીમાં ચોથા ભાવનો સ્વાગિ સિંહાશનાંશ બળ પામેલો હોય અથવા ગોપુરાંશ બળ પામેલો હોય અથવા પશ્ચિમ અંશ કુંડળીમાં મૃદુ અંશના ભાગમાં હોય તો તે સારી ધમારતમાં રહેનારો જાણુવો.

૭ જન્મ કુંડળીમાં ચોથા ભાવનો સ્વાગિ પારવતાંશ બળ પામેલો હોય અને તેના ઉપર ગુરુ અને ચંદ્રની દ્રષ્ટિ પડતી હોય અથવા ગોપુરાંશમાં રહેલો હો-

મ તો તેને દેવતાઈ ધર ગણે.

૬ જન્મ કુંડળીમાં દશમા ભાવનો સ્વામિ અને ચોથા ભાવનો સ્વામિ તથા શનિ, એ ત્રણે અહો ભેગા કેંદ્રમાં બેઠા હોય તો તેને ચિત્ર વિચિત્ર કિલ્લાવાળું ધર ગણે.

૧૦ જન્મ કુંડળીમાં ચોથા ભાવનો સ્વામિ આઠમા ભાવે બેઠો હોય ને તેને આપઘાત દેખતા હોય તો તે પુરૂષ ધરનો નાશ કરે એટલે ધર ખોય; અથવા ચોથાનો સ્વામિ નવમાંશ કુંડળીમાં જે રશિમાં રહેલો હોય તેનો સ્વામિ જન્મ કુંડળીમાં આઠમા ભાવે રહ્યો હોય તોપણ ઉપર મૂળ્ય ધરનો નાશ કરે.

૧૧ જન્મ કુંડળીમાં ચોથા ભાવનો સ્વામિ શૂન્ય અહ હોય અને તેને શૂન્ય અહ દેખતા હોય અથવા ચોથા ભાવનો કારક અહ બળવાન હોય તો બાધઓમાં માનકારી થાય.

૧૨ જન્મ કુંડળીમાં ચોથા ભાવમાં ગુરુ બેઠો હોય અને તે ચોથા ભાવના સ્વામિ ભેગો શૂન્ય અહ હોય અને તેને ગુરુની દ્રષ્ટિ હોય તોપણ ઉપર મૂળ્ય બાધઓમાં શ્રેષ્ઠ થાય.

૧૩ જન્મ કુંડળીમાં ચોથા ભાવનો સ્વામિ કેંદ્રમાં અથવા ત્રીકોણમાં બેઠો હોય અને તેને પાપ અહની દ્રષ્ટિ ન હોય તેમ પાપ અહ ભેગાપણુ બેઠા ન હોય અને તે અહ વૈશ્વિકાંશ વર્ગ બળ પામ્યો હોય તો તે મનુષ્ય પોતાના બાઈઓનું પોષણ કરે તેવો સમર્થ હોય.

૧૪ જન્મ કુંડળીમાં ચોથા ભાવમાં ગુરુ, શુક્ર અને બુધ એ ત્રણે ભેગા બેઠા હોય અથવા તે ત્રણુ અહ ચોથા ભાવને દેખતા હોય અને પશ્ચિમ અંશ કુંડળીમાં મૃતુ અંશના ભાગમાં હોય તોપણ ઉપર મૂળ્ય બાધઓનું પોષણ કરે એવો સમર્થ હોય.

૧૫ જન્મ કુંડળીમાં ચોથા ભાવનો સ્વામિ પાપ અહ સાથે બેઠેલો હોય અથવા પશ્ચિમ અંશ કુંડળીમાં કુરુ પશ્ચિમ અંશના ભાગમાં બેઠો હોય અથવા ચોથા ભાવનો સ્વામિ નીચ રશિનો અથવા શત્રુ અહની રશિમાં બેઠેલો હોય તો બાધઓ તરફથી ત્યાગ થાય એમ બળ્યું.

૧૬ જન્મ કુંડળીમાં ચોથા ભાવમાં ચોથા ભાવના સ્વામિની સાથે કે કારક અહની સાથે ધણા પાપઅહ રહેલા હોય તો ઉપર મૂળ્ય બાધથી ત્યાગ થયેલો અને નહાર ચુલ્લવાળો હોય એમ બળ્યું.

૧૭ જન્મ કુંડળીમાં ચોથા ભાવનો સ્વામિ કે કારક અહ નવમાંશ કુંડળીમાં જે રશિમાં બેઠો હોય તે રશિનો સ્વામિ જન્મકુંડળીમાં નીચ રશિનો

હોય અથવા અસ્તનો હોય તો તેનાથી બાધઓને ધક્કાતી રહે તેવો સમર્થ હોય એમ જાણવું.

૧૯ જન્મ કુંડળીમાં ચોથા ભાવનો સ્વામિ કેન્દ્ર ભાવમાં બેઠો હોય અને શુભઅહો દેખતા હોય અને તે ચોથા ભાવના સ્વામિ ગોપુરાંશ પણ પામ્યો હોય અથવા પશ્ચિમ અંશ કુંડળીમાં મૃદુ અંશ નામના ભાગમાં હોય તો તે બાધઓ સાથે સલાહ સંપત્તી રહેનારો જાણવો.

૧૯ જન્મ કુંડળીમાં ચોથા ભાવનો સ્વામિ બીજો અથવા અગ્નિઆરમે આવે અથવા નવમે અથવા પાંચમા ભાવે બેઠો હોય ને તેને શુભઅહો દેખતા હોય અથવા નવમાંશ કુંડળીમાં જન્મકુંડળીના ચોથા ભાવનો સ્વામિ શુભઅહની રાશિમાં બેઠો હોય અને તે અહીં જન્મકુંડળીમાં શુભ અહની દ્રષ્ટિ હોય તો તે ભાધઓને ઉપકાર અને પોષણ કરનારો જાણવો.

૨૦ જન્મ કુંડળીમાં ચોથા ભાવે પાપઅહ રહેલા હોય તેમજ તેની આબુ જાણુ બે ભાવે પણ પાપઅહ બેઠેલા હોય અને તે ચોથે ભાવે કોઈ નીચનો અથવા અસ્તનો અહ બેઠો બેઠો હોય અને તેને શુભઅહની દ્રષ્ટિ ન હોય તેમજ શુભ અહ બેગા પણ ન હોય તો તે બાધઓ સાથે વૈર રાખનારો અને બાધઓનો દૂશી જાણવો.

૨૧ જન્મકુંડળીમાં ચોથા ભાવે હરકોઈ અહ સ્વઅહી અથવા ઉંચનો અથવા ગિત્તના ધરમાં બેઠો હોય અને તેને ગુરુની દ્રષ્ટિ હોય તો તે બાધઓમાં પૂજ્ય એટલે માનકારી હોય એમ જાણવું.

૨૨ જન્મકુંડળીમાં ચોથાભાવે ચર રાશિ હોય અને તે રાશિનો સ્વામિપણુ ચર રાશિમાં બેઠો હોય અને તેમજ કારકઅહ પણ તે પ્રમાણે હોય તો તેની ધણે ઠેકાણે પ્રમારતો તથા ધર હોય એમ જાણવું.

૨૩ જન્મ કુંડળીમાં ચોથા ભાવે સ્થિર રાશિ હોય અને તે રાશિનો સ્વામિ પણ સ્થિર રાશિમાં બેઠો હોય અને કારકઅહ પણ સ્થિર રાશિમાં હોય તો, અથવા ચોથા ભાવનો સ્વામિ પશ્ચિમ અંશ કુંડળીમાં શુભઅહની રાશિમાં બેઠો હોય તો તેનું ધર તેની જીંદગી સુધી નાશ ન પામે એટલે તેની પાસેથી જય નહિ એમ જાણવું.

૨૪ જન્મ કુંડળીમાં બીજા ભાવનો સ્વામિ અને આરમા ભાવનો સ્વામિ અને ચોથા ભાવનો સ્વામિ એ ત્રણ અહોના બેગા જોડેલા પાપઅહ બેઠો હોય તેટલા ધરનો નાશ થાય; પણ તે અહોને શુભઅહની દ્રષ્ટિ હોય તો નાશ થાય નહિ એમ જાણવું.

૨૫ જન્મકુંડળીમાં ખીન્ન ભાવનો સ્વામિ અને પારગા ભાવનો સ્વામિ અને ચોથા ભાવનો સ્વામિ એ ત્રણે અહો કેંદ્રમાં અથવા ત્રીકાણુ ભૂવનમાં બેઠા હોય તો ત્રણુ ધર થાય અને બે અહ બેઠા હોય તો બે ધર થાય અને એક અહ બેઠા હોય તો એક ધર થાય અને તે સાફ, સુંદર અને રગણિક થાય એમ જાણવું.

૨૬ જન્મ કુંડળીમાં ચોથા ભાવનો સ્વામિ દશમે ભાવે બેઠા હોય અને દશમા ભાવનો સ્વામિ ચોથે ભાવે બેઠા હોય અને ગંગળ હરકોષ ભાવે જળવાન હોય તો તે મનુષ્ય ધણે ઠેકાણે ક્ષેત્ર અથવા ધર બંધાવનારો જાણવો.

૨૭ જન્મ કુંડળીમાં દશમા ભાવનો સ્વામિ અને ચોથા ભાવનો સ્વામિ જળવાન હોય અને તે બંનેને પરસ્પર મિત્રતા હોય તોપણુ ધણે ઠેકાણે ક્ષેત્ર અથવા ધર બંધાવનારો જાણવો.

૨૮ જન્મ કુંડળીમાં ચોથા ભાવમાં શુભઅહ બેઠા હોય અને ચોથા ભાવનો સ્વામિ પણ શુભઅહ ભેગો હોય અને ચોથા ભાવનો કારકઅહ શુભઅહ ભેગો બેઠા હોય તો તે ધણા પૈસાવાળો અને ધણી જગ્યાએ ધર બંધાવનારો જાણવો.

૨૯ જન્મ કુંડળીમાં ચોથા ભાવનો સ્વામિ પાંચમે ભાવે બેઠા હોય અને તે ગોપુરાંશ વર્ગે જળ પામ્યો હોય અથવા પશ્ચિમ અંશ કુંડળીમાં મૃદુ અંશ ભાગમાં હોય તોપણુ તે મનુષ્ય ધણા ધરવાળો હોય એમ જાણવું.

૩૦ જન્મ કુંડળીમાં ત્રીજા ભાવનો સ્વામિ ભાતક કારકઅહ સાથે રહ્યો હોય અથવા ચોથા ભાવનો સ્વામિ ચોથા ભાવમાં રહેલો હોય તો તેના ભાઈના ધરનો લાભ થાય એટલે ઉછેદીયું લેનારો જાણવો.

૩૧ જન્મ કુંડળીના ચોથા ભાવનો સ્વામિ અને નવમાંશ કુંડળીના લગ્નનો સ્વામિ એ બંને જન્મ કુંડળીમાં કેંદ્રમાં બેઠા હોય અને તેને મિત્ર અહો દેખતા હોય અથવા ગંગળ ભેગો બેઠા હોય અથવા દ્રષ્ટિ હોય તોપણુ તેને વાઢ-ઓતું ધન તથા ધર મળે એમ જાણવું.

૩૨ જન્મ કુંડળીના લગ્નનો સ્વામિ જળવાન થઈ ચોથે બેઠા હોય અને ચોથાનો સ્વામિ જળવાન થઈ લગ્ને બેઠા હોય ને તે બંનેને શુભઅહો દેખતા હોય તો પોતાના પ્રાકગથી ક્ષેત્ર અથવા ધર બંધાવનારો જાણવો.

૩૩ સ્ત્રી કારકઅહ ચોથે હોય ને ચોથાના સ્વામિ સાતમે હોય અને તે બંને પરસ્પર મિત્રતા હોય તો તેને પોતાની સ્ત્રીથી ધરનો લાભ થાય એમ જાણવું.

૩૪ જન્મ કુંડળીમાં છઠ્ઠા ભાવનો સ્વામિ ચોથા ભાવે જળવાન થઈ બેઠા હોય અને ચોથા ભાવનો સ્વામિ જળવાન થઈ છઠ્ઠા ભાવે બેઠા હોય અને છઠ્ઠા ભાવથી ચોથા ભાવનો સ્વામિ વધારે જળવાન હોય તો તેને શત્રુની પૃથ્વી, ક્ષેત્ર

અને ધર ગળે એમ જાણવું.

૩૫ જન્મ કુંડળીમાં ચોથા ભાવનો સ્વાગિ પારાવતાંશ જળ પામ્યો હોય અથવા સ્વમંદી હોય અથવા ત્રીજે, છટે, દશમે, અગીયારમે ભાવે બેઠો હોય અને તે આરોહ જળ પામ્યો હોય અને તેને શૂભગ્રહની દ્રષ્ટિ હોય તો તે ગતુષ્ય ધણા ક્ષેત્ર અથવા ધણા ધર જગ્યાવાળો હોય એમ જાણવું.

૩૬ જન્મ કુંડળીમાં બીજા ભાવનો સ્વાગિ અને અગીયારમા ભાવનો સ્વાગિ ચોથા ભાવે બેઠેલ હોય અને ચોથા ભાવનો સ્વાગિ કારકગ્રહ હોય અથવા વૈશેષિકાંશ વર્ગ જળ પામ્યો હોય અને તેને શૂભગ્રહો દેખતા હોય તો તે ધણા દ્રવ્યવાળો અને ધણા ધરવાળો હોય એમ આર્ય કોટો કહે છે.

૩૭ જન્મ કુંડળીના ચોથા ભાવનો સ્વાગિ નીચ રાશિનો હોય અથવા અસ્તનો હોય અથવા પાપગ્રહના અંતરમાં (બે જાળું પાપ ગ્રહ હોય) હોય ને તેને પાપ ગ્રહ દેખતા હોય કે ચોથા ભાવે પાપ ગ્રહ રહેતો હોય તેમજ છટા ભાવે પશુ પાપ ગ્રહ રહેતો હોય તો ધર તથા ક્ષેત્રનો નાશ થાય એમ જાણવું.

૩૮ જન્મ કુંડળીમાં હરકોષ્ટ ભાવે મંગળ પાપ ગ્રહની કર્તરીમાં રહ્યો હોય અથવા પાપ ગ્રહની સાથે બેઠો હોય કે તેને પાપ ગ્રહો દેખતા હોય અને ચોથા ભાવે પાપ ગ્રહની રાશિ હોય અથવા નવમાંશ કુંડળીમાં ચોથે ભાવે પાપ ગ્રહની રાશિ હોય તો ધર, ખેતર અને જગ્યા તે ગતુષ્ય પાસે રહે નહિ.

૩૯ જન્મ કુંડળીમાં ચોથા ભાવનો સ્વાગિ પશ્ચિમ અંશ કુંડળીમાં કૂર પશ્ચિમ અંશમાં બેઠો હોય અને જન્મ કુંડળીમાં ચોથા ભાવે પાપ ગ્રહ બેઠો હોય અથવા ચોથા ભાવનો સ્વાગિ નીચનો હોય અથવા છટા, આઠમા, બારમા ભાવે બેઠો હોય અને છટા ભાવનો સ્વાગિ પશ્ચિમ અંશ કુંડળીમાં અતિભીષણના ભાગમાં હોય તો ક્ષેત્ર તથા ધરનો નાશ થાય.

૪૦ જન્મ કુંડળીમાં ચોથા ભાવનો સ્વાગિ પાપ ગ્રહ સાથે બીજે ભાવે બેઠો હોય અને તે નીચનો અથવા શત્રુના ધરના હોય તોપણ ધર ક્ષેત્રનો નાશ થાય; અને જો ચોથા ભાવનો સ્વાગિ ઉચ્ચનો હોય પણ તે પાપ ગ્રહ બેગો બેઠો હોય તો ક્ષેત્ર, ધર વેચાણ થઈ જાય.

૪૧ જન્મ કુંડળીમાં દશમા ભાવનો સ્વાગિ પાપ ગ્રહ સાથે ચોથે ભાવે બેઠો હોય અને દશમા ભાવનો સ્વાગિ પશ્ચિમ અંશ કુંડળીમાં કૂર અથવા મૃત્યુ અથવા યમ એવા નામના ભાગમાં હોય તો તે ગાણુસનો હૂકમ અગતનો નાશ થાય ક્ષેત્ર ધરનો નાશ થાય એમ જાણવું.

૪૨ જન્મ કુંડળીમાં દશમા ભાવનો સ્વાગિ અને તેનો કારકગ્રહ મંગળ પ-

ષ્ટિ અંશ કુંડળીમાં ફર અથવા અવરોહ અથવા નાશ અથવા મૃત્યુ અથવા યજ્ઞ એવા નામના ભાગમાં હોય તોપણ ઉપર પ્રમાણે અમલનો નાશ થયાથી ધર ક્ષેત્રનો નાશ થાય એમ જાણવું.

૪૩ જન્મ કુંડળીમાં ચોથા ભાવનો સ્વામિ સૂર્ય બેગો નીચ સ્થાને [છઠ્ઠા, આઠગા, બારમે સ્થાને] બેઠો હોય અને બીજા ભાવનો સ્વામિ નવમાં કુંડળીમાં જે ગ્રહની રાશિમાં બેઠો હોય તે રાશિનો સ્વામિ ઉપર કલ્યા પ્રમાણે પશ્ચિમ અંશ કુંડળીમાં ફર અથવા અવરોહ અથવા નાશ અથવા મૃત્યુ અથવા યજ્ઞના ભાગમાં હોય ને તે ગ્રહો જન્મ કુંડળીમાં પાપ ગ્રહ સાથે બેઠો હોય તો રાજના હુકમથી ક્ષેત્ર ધરનો નાશ થાય એમ જાણવું.

૪૪ જન્મ કુંડળીના ચોથા ભાવના સ્વામિની ઉપર ગુરૂની દ્રષ્ટિ હોય અને જે ગુરૂ શુભ ગ્રહ સાથે બેઠો હોય અથવા તો ગુરૂ શુભ ગ્રહના અંતરમાં હોય તેમ જ ચોથા ભાવમાં શુભ ગ્રહ બેઠો હોય તો તે ગતુષ્પ સર્વમાં મૂખી થઈ સુખ ભોગવે એમ જાણવું.

૪૫ ગુરૂ બળવાન થઈને ચોથા ભાવના સ્વામિ બેગો બેઠો હોય અથવા ચોથા ભાવનો સ્વામિ કોઈ શુભ ગ્રહના બેગો કેંદ્રમાં બેઠો હોય ને તે ચોથા ભાવના સ્વામિને ગુરૂ દેખતો હોય તો, અથવા તે ચોથા ભાવનો સ્વામિ પશ્ચિમ અંશ કુંડળીમાં મૃદુ અંશના ભાગમાં બેઠો હોય તો તે માણસ સુખી હોય એમ જાણવું.

૪૬ ચોથા ભાવે ગુરૂ હોય અથવા ચોથા ભાવે શુભ ગ્રહ હોય અને તેની ખંતે બાબુ (પાંચમે, ત્રીજે) શુભ ગ્રહ રહ્યા હોય અને તે લક્ષ્મીના સ્વામિ કરતાં વધારે બળવાન હોય તો તે માણસ સુખી અને સર્વ જનોમાં મૂખી હોય એમ જાણવું.

૪૭ જન્મ કુંડળીના ચોથા ભાવનો સ્વામિ અને ગુરૂ ગોપુરાંશ બળવાન હોય વા તે બે ગ્રહો બીજે, અગીયારમે અને વૃદ્ધિ ભાવમાં બેઠો હોય તોપણ તે ગતુષ્પ સુખી હોય એમ જાણવું.

૪૮ બળ વગરનો ગુરૂ પાપ ગ્રહ સહિત ચોથા ભાવે બેઠો હોય અને ચોથા ભાવનો સ્વામિ હરકોઈ ભાવે પાપ ગ્રહ સહિત બેઠો હોય તો તે ગતુષ્પ પાસે દ્રવ્ય છતાં દુઃખી હોય એમ જાણવું.

૪૯ ચોથા ભાવનો સ્વામિ પાપ ગ્રહ સાથે હરકોઈ ભાવે બેઠો હોય ને તે નીચ રાશિનો હોય તો પુત્ર, દ્રવ્ય અને બધું છતાં પણ દુઃખી હોય; અને પાંચમો ભાવનો સ્વામિ પાપ ગ્રહ સહિત નવમાં કુંડળીમાં પાપ ગ્રહની રાશિમાં હોય તો કાર્ષ્ક સુખી હોય.

* એક રાશિ બે ભાવમાં આવે તો વૃદ્ધિ ભાવ દેખવાય છે.

૫૦ જન્મ કુંડળીના ચોથા ભાવનો સ્વાગિ સૂર્ય મંગળ બેગો બેઠો હોય અને તે ચોથાનો સ્વાગિ નવમાંશ કુંડળીમાં પાપ ગ્રહની રાશિમાં હોય ને તે ચોથા ભાવના સ્વાગિને જન્મ કુંડળીમાં શુભ ગ્રહ ન દેખતા હોય અને તે ચોથા ભાવનો સ્વાગિ અવરોહ નામના ભાગથી ખીમ ભાવમાં રહ્યો હોય તો જન્મથી હમેશાં દુઃખી હોય.

૫૧ સૂર્ય અને મંગળ નવમાંશ કુંડળીમાં નીચ રાશિ અથવા શત્રુ ગ્રહની રાશિમાં બેઠા હોય અને તે બે ગ્રહો જન્મ કુંડળીમાં ચોથા ભાવે બેઠા હોય અને તેને પાપ ગ્રહ દેખતા હોય અને જન્મ કુંડળીના ચોથા ભાવનો સ્વાગિ પણ નવમાંશ કુંડળીમાં પાપ ગ્રહની રાશિમાં બેઠો હોય તો તે માણસ ધર અને દ્રવ્ય વશરનો દ્રરિદ્રી હોય.

૫૨ ચોથો ભવ અથવા ચોથા ભાવનો સ્વાગિ પાપ ગ્રહ સહીત હોય અને તે બંનેને પાપ ગ્રહ દેખતા હોય અથવા તે બંને પાપ ગ્રહની કર્તરીમાં હોય અથવા ચોથા ભાવનો સ્વાગિ પશ્ચિમ અંશ કુંડળીમાં પાપ ગ્રહની રાશિમાં હોય ને તેને શુભ ગ્રહ દેખતા હોય તોપણ તે માણસ પાપી હોય એમ જાણવું.

૫૩ ચોથા ભાવમાં ચંદ્ર, બુધ, ગુરુ, શુક્રની રાશિ હોય અને ચોથા ભાવે સંપૂર્ણ ગળ પામી શુભગ્રહ બેઠા હોય ને તેને શુભગ્રહની દ્રષ્ટિ હોય તો તે માણસ પૃથ્વીનું સુખ ભોગવનારો જાણવો.

૫૪ ચોથા ભાવે શુક્ર બેઠો હોય ને તેને બુધ દેખતો હોય અથવા તે શુક્ર શુભગ્રહની કર્તરીવાળો હોય અને તે શુક્ર ગોપુરાંશ વર્ગ ગળ પામ્યો હોય તો તે પુન્યશાળી હોય એમ જાણવું.

૫૫ ચોથા ભાવે ધનુ પાપગ્રહ બેઠા હોય અને તે ભાવનો સ્વાગિ શત્રુ ના ધરમાં અથવા અસ્તનો હોય અથવા પાપગ્રહ સહીત હોય અથવા પશ્ચિમ અંશ કુંડળીમાં યમ ભાગનો હોય તો તે માણસ ધનુ પાપી હોય.

૫૬ ચોથા ભાવે નીચનો અથવા અસ્તનો અથવા શત્રુના ધરનો ગ્રહ બેઠો હોય ને તે ઠેકાણે જળચર રાશિ હોય ને ચોથાનો સ્વાગિ ગળદિન હોય તો તે માણસ વાવ અથવા કુવામાં અથવા તળાવ નદીમાં ડુબે તેથી ધાતવાળો જાણવો.

૫૭ લગ્નનો સ્વાગિ નિર્ભળ હોય ને તે ચોથા ભાવે બેઠો હોય અને નીચ રાશિનો સૂર્ય બેગો બેઠો હોય અથવા કોઇ જળગ્રહ બેગો બેઠો હોય અને ચોથા ભાવનો સ્વાગિ ગળદિન હોય તોપણ જળની ધાત ધાય એમ જાણવું.

૫૮ ચોથા ભાવનો સ્વાગિ લગ્નના સ્વાગિ સહીત ચોથા ભાવે બેઠો હોય

અને દશગા બાવનો સ્વામિ દેખતો હોય તોપણ નદી અથવા કુવો અથવા તં-
બાવમાં પડે એમ જાણવું.

૫૯ ચોથા બાવનો સ્વામિ જે રાશિમાં બેઠો હોય તે રાશિનો સ્વામિ જે
મઠ હોય તે મઠને ચોથા બાવનો સ્વામિ દેખતો હોય અથવા ચોથા બાવનો સ્વા-
મિ બેગો બેઠો હોય તો તે મનુષ્ય નદીના જળમાં કુબે.

૬૦ સૂર્ય અને મંગળ ચોથે બેઠા હોય ને તેને ચોથા બાવનો સ્વામિ અ-
થવા દશગા બાવનો સ્વામિ દેખતો હોય તો તેને પથ્થર લાગવાથી પીડા થાય
એમ જાણવું.

૬૧ ચોથા બાવનો સ્વામિ શનિ અને રાહુ સહીત હોય અને મંગળ દે-
ખતો હોય અને શુભમંદ્રો દેખતા ન હોય તોપણ પથ્થર લાગવાથી પીડા થાય
એમ જાણવું.

૬૨ કેંદ્ર બાવમાં ચંદ્ર અથવા શુક્ર બેઠો હોય અને તેના બેગો પાપમંદ્ર
હોય અને તેને પાપમંદ્ર દેખતા પણ હોય અને તે ચંદ્ર અથવા શુક્ર નવમાંશ
કુંડળીમાં પાપમંદ્રની રાશિમાં હોય અને તે ચંદ્ર અથવા શુક્ર આવરોહ બળ પા-
મ્યા હોય તો તે માણસ પોતાની ગા સાથે વ્યભિચાર કરનારો જાણવો.

૬૩ જન્મ કુંડળીમાં ચંદ્ર બેગો પાપ મંદ્ર હોય ને તે ચંદ્રને પાપ મંદ્ર દે-
ખતો હોય અને સૂર્ય કેંદ્રમાં બેઠો હોય અથવા પાપ મંદ્ર ચોથા બાવે બેઠો હોય
ને તેને પાપ મંદ્ર દેખતા હોય તોપણ તે માતા સાથે વ્યભિચાર કરનારો જાણવો.

૬૪ ચોથા બાવના સ્વામિને પાપ મંદ્ર દેખતા હોય ને તે ચોથા બાવના
સ્વામિ બેગો પાપ મંદ્ર બેઠો હોય અને શુભ મંદ્ર દેખતા ન હોય ને સાતગા બા-
વના સ્વામિ કરતાં લક્ષ્મીનો સ્વામિ નિર્જન હોય તો તે માણસ માતા સમાનની
સ્ત્રી સંગાતે વ્યભિચાર કરનારો જાણવો.

૬૫ સાતગા બાવનો સ્વામિ પાપ મંદ્ર સહીત ચોથે બેઠો હોય અને તેને
પાપ મંદ્ર દેખતા હોય અથવા સાતગા બાવનો સ્વામિ ષષ્ઠિ અંશ કુંડળીમાં ફર
ષષ્ઠિ અંશમાં બેઠો હોય તો તે માણસ બેહેન સંગાતે વ્યભિચાર કરનારો જાણવો.

૬૬ ચોથે શનિ હોય અને તેને પાપ મંદ્ર દેખતા હોય અથવા પાપ મંદ્ર
બેગો બેઠો હોય તોપણ તે બેહેન સંગાતે વ્યભિચાર કરનારો જાણવો.

૬૭ ચોથા બાવનો સ્વામિ રાહુ સહીત હોય અને શનિ કે સૂર્ય પણ પાપ મંદ્ર
સહિત હોય તો તે પુરૂષની માતા અન્ય પુરૂષની સાથે વ્યભિચાર કરનારી જા-
ણવી; અથવા ચોથા બાવનો સ્વામિ નવમાંશ કુંડળીમાં લક્ષ્મીનો સ્વામિ બેગો જ-
ન્મ કુંડળીમાં હરકોઇ ભાવે બેઠો હોય તોપણ તેની માતા અન્ય પુરૂષથી વ્ય-
ભિચાર કરનારી જાણવી.

૧૮ ચોથા ભાવનો સ્વાગિ લગ્ને બેઠો હોય અને ચંદ્ર, ગુરુ, બુધ, શુક્ર અને સૂર્ય વૈશેષિકાંશ જળ પામ્યો હોય તો તેની ગાતા પતિવ્રતાવ્રત પાળનારી જાણવી.

૧૯ ચોથા ભાવનો સ્વાગિ ચંદ્ર હોય અને તેના બેગો રાહુ અથવા કેતુ હોય તો તેની ગાતા નીચ ગાણુસ સાથે વ્યભિચાર કરનારી જાણવી; અને ચંદ્ર સાથે શનિ હોય તો શુદ્ધ સાથે; બુધ હોય તો વૈશ્ય સાથે વ્યભિચાર કરનારી જાણવી.

૭૦ ઉપર લખ્યા મૂળજ ચોથા ભાવનો સ્વાગિ ચંદ્ર હોય અને તેના બેગો સૂર્ય બેઠો હોય તો ક્ષત્રી જાતિથી વ્યભિચાર કરનારી જાણવી; અને શુક્ર તથા ગુરુ બેઠો હોય તો વિક્રાંત બ્રાહ્મણ સાથે; તેમ બેગો મંગળ બેઠો હોય તો પશુ બ્રાહ્મણ સાથે વ્યભિચાર કરનારી નિઃસંશય જાણવી. આ યોગને સર્વાય ચિન્તામણીનો અંચકાર સાચો યોગ છે એવું કહે છે.

૭૧ છઠ્ઠા ભાવનો સ્વાગિ અને ચોથા ભાવનો સ્વાગિ એ જાને અહો નવમા બાવે બેઠો હોય તો તેનો પિતા વ્યભિચારી છે એમ જાણવું, અથવા નવમા ભાવનો સ્વાગિ અને ચોથા ભાવનો સ્વાગિ એથે બેઠો હોય તોપણ એમ જ જાણવું.

૭૨ લગ્નો સ્વાગિ અને નવમા ભાવનો સ્વાગિ અને ચોથા ભાવનો સ્વાગિ અને છઠ્ઠા ભાવનો સ્વાગિ એ ચાર અહો હરકોષ ભાવે એકઠા બેઠો હોય તો તે ગાણુસ પોતાના બાપથી નહિ પણ બીજાથી પેદા થયેલો છે એમ જાણવું.

૭૩ ચોથો ભાવ પાપ અહની કર્તરીમાં હોય અથવા ચોથા ભાવનો સ્વાગિ પાપ અહની કર્તરીમાં હોય અથવા ચોથા ભાવનો કારક અહ પાપઅહની કર્તરીમાં હોય ને તેને શુભ અહો દેખતા હોય અને લગ્નના સ્વાગિ કરતાં નવમા ભાવનો સ્વાગિ નિર્બળ હોય તોપણ તે ગાણુસ જરથી ઉત્પન્ન થયેલો જાણવો.

૭૪ લગ્નને ગુરુ દેખતો ન હોય અને ચંદ્રને પણ ગુરુ દેખતો ન હોય અને સૂર્ય તથા ચંદ્ર હરકોષ ભાવે એકઠા બેઠો હોય અથવા ચંદ્ર પાપઅહ સહીત હોય અથવા સૂર્ય પાપઅહ સહીત હોય તોપણ પારકા પેટથી ઉત્પન્ન થયેલો જાણવો.

૭૫ નવમા ભાવે તથા ચોથા ભાવે પાપઅહ હોય અને લગ્નનો સ્વાગિ પાપઅહ સહીત નિર્બળ થઇ બેઠો હોય અને નવમાં કુંડળીમાં તે ચોથા ભાવની રાશિનો સ્વાગિ અને જન્મ કુંડળીમાં ચોથા ભાવની રાશિનો સ્વાગિ પોતાની રાશિના ન હોય તો પારકાથી ઉત્પન્ન થયેલો જાણવો.

૭૬ ચોથા ભાવે શુભ અહ બેઠો હોય અથવા ચોથા ભાવનો કારક અહ

શ્રમ અહ બેગો બેઠો હોય અને ચોથા ભાવનો સ્વામિ યજ્ઞવાન હોય તો તે માણસની માતાનું આયુષ્ય લાંબુ જ્ઞાણવું.

૭૭ ચંદ્ર યજ્ઞવાન હોય અથવા શુક્ર યજ્ઞવાન હોય ને તેને શ્રમ-અહો દેખતા હોય ને તે ચંદ્ર, શુક્ર નવમાંશ કુંડળીમાં શ્રમ અહની રાશિમાં બેઠો હોય ને તે ચંદ્ર, શુક્ર જન્મ કુંડળીમાં કેંદ્ર ભૂવનમાં હોય ને જન્મ કુંડળીના ચોથા ભાવે શ્રમ અહની રાશિ હોય તો તે માણસની માતા લાંબુ આયુષ્ય ભોગવે.

૭૮ ચોથા ભાવનો સ્વામિ નવમાંશ કુંડળીમાં જે રાશિમાં બેઠો હોય તે રાશિનો સ્વામિ જન્મ કુંડળીમાં કેંદ્રમાં યજ્ઞવાન થઇ બેઠો હોય અથવા તે ચંદ્ર જન્મકુંડળીમાં કેંદ્રમાં બેઠો હોય તો તેની માતા ધણા આયુષ્યવાળી જાણવી.

૭૯ જન્મ કુંડળીમાં ચંદ્ર પાપ અહની કર્તરીમાં હોય ને તે ચંદ્ર બેગો પાપ અહ બેઠો હોય અને ચોથા ભાવને પાપ અહ દેખતા હોય તો તેની માતાનું આયુષ્ય થોડું જાણવું; અને એ પ્રમાણે શુક્ર હોય તોપણ તેમજ જાણવું.

૮૦ જન્મકુંડળીમાં ચંદ્ર અથવા શુક્ર થકી સાતમે પાપઅહ બેઠો હોય તો પણ માતાનું આયુષ્ય થોડું જાણવું; અથવા ચોથે શનિ હોય ને તેને પાપઅહ દેખતા હોય તોપણ એમજ જાણવું.

૮૧ જન્મ કુંડળીના ચોથા ભાવે શનિ બેઠો હોય ને તેને શ્રમ અહો દેખતા હોય તો માતાનું ઘણું આયુષ્ય જાણવું; અને જે પાપઅહના ધરમાં શનિ બેઠો હોય ને તેના બેગા જીજ્ઞ પાપ અહ બેઠો હોય તો માતાનું આયુષ્ય થોડું જાણવું.

૮૨ જન્મ કુંડળીમાં ચોથા ભાવનો સ્વામિ નવમાંશ કુંડળીમાં જે રાશિમાં બેઠો હોય તે રાશિનો સ્વામિ નવમાંશ કુંડળીમાં જે અહના ધરમાં બેઠો હોય તે અહની ગહાદશા, અંતરદશામાં માતાને રિષ્ટ કરે એમ જાણવું.

૮૩ જન્મ કુંડળીમાં ચોથા ભાવનો સ્વામિ અને ચોથા ભાવનો કારકઅહ એ બેમાંથી જે વધારે યજ્ઞવાન હોય ને જેટલી નવમાંશની સંખ્યાએ હોય તેટલા વર્ષની સંખ્યાએ તેની માતાનું રીષ્ટ થાય.

ઉદાહરણ—જેમકે ચોથા ભાવનો સ્વામિ અને કારક અહ મધ્યે ચોથા ભાવનો સ્વામિ યજ્ઞવાન છે ને તે સાતમા નવમાંશમાં ૩૩૩ ત્રેવીશ અંશ વીસ કળાની અંદર છે તો તેની માતાનું રીષ્ટ તે માણસની સાત વર્ષની ઉમરે થાય એમ જાણવું.

૮૪ ઉપર લખ્યા પ્રમાણે હોય ને તે અહ વક્રનો હોય તો તેટલા વર્ષથી પણ આયુષ્ય માતાનું હોય, અને તે અહ અતિ-વક્રનો હોય તો તેટલા વર્ષથી

ત્રણ ગણું આયુષ્ય હોય, ને તે અહને શ્રમ અહ દેખતા હોય તો તેથી ચાર ગણું આયુષ્ય જાણવું.

૮૫ જન્મ કુંડળીમાં ચોથા ભાવે પાપઅહ બેઠા હોય ને તે ચોથા ભાવનાં સ્વામિને પાપ અહ દેખતા હોય અથવા ચોથા ભાવનો સ્વામિ પાપ અહની કર્તરીમાં હોય અથવા ચોથો ભાવ પાપઅહની કર્તરીમાં હોય તો તે ગાણુસ હૃદયનો કપટી જાણવો.

૮૬ ચોથા ભાવે શનિ, ગંગળ અને રાહુ એ ત્રણે ભેગા બેઠા હોય અને ક્રોધ શ્રમ અહ ભેગો ન હોય, તેમજ ચોથા ભાવના સ્વામિ ભેગા તે અહો ગમે તે ભાવે બેઠા હોય અને તેના ભેગા શ્રમ અહ ન હોય તોપણ હૃદયનો કપટી જાણવો.

૮૭ દશમા ભાવનો સ્વામિ પાપ અહ હોય ને તે ચોથે બેઠા હોય ને તેને ખપ અહ દેખતા હોય તોપણ હૃદયનો કપટી જાણવો; તેમજ આઠમા ભાવનો સ્વામિ ચોથે હોય ને તેના ભેગા પાપ અહ હોય તોપણ તેમજ જાણવું.

૮૮ ચોથા ભાવે ક્ષીણ કળાનો ચંદ્ર અને સૂર્ય એ બે બેઠા હોય તો તે ગાણુસ ક્ષણવાર કપટી અને પછી નિષ્કપટી જાણવો.

૮૯ ચોથા ભાવે શ્રમ અહ બેઠા હોય અને તે સ્વઅહી કે ગિત્રના ધરમાં અથવા જામનો હોય અથવા ચોથા ભાવે શ્રમ અહની રાશિના હોય તો નિષ્કપટી જાણવો.

૯૦ ચોથા ભાવનો સ્વામિ જળવાન યદ્ય ગોપુરાંશ વર્ગ જળ પામ્યો હોય અથવા જળવાન યદ્ય પષ્ટિ અંશ કુંડળીમાં મૃદુ અંશના ભાગમાં હોય તો તે ગાણુસ શુદ્ધ હૃદયવાળો અને શાંત ચુલનો જાણવો.

૯૧ લક્ષ્મી સ્વામિ ચોથા ભાવે બેઠા હોય અથવા તેને શ્રમ અહ દેખતા હોય અથવા ભેગા બેઠા હોય ને તે લક્ષ્મી સ્વામિ પારાયતાંશ વર્ગ જળ પામ્યો હોય તો તે ગાણુસ નિષ્કપટી જાણવો.

૯૨ લગ્ને ગુરુ અને શુક્ર ભેગા બેઠા હોય તો તે ગાણુસ ચોખ્ખા મનવાન જાણવો; અને ચોથા ભાવે પાપ અહ બેઠા હોય અને ચોથા ભાવના સ્વામિ ભેગા પણ પાપ અહ બેઠા હોય તો કપટી જાણવો.

૯૩ ચોથા ભાવે રાહુ હોય ને તેને પાપ અહ દેખતા હોય તો અંદરથી કપટી અને બહારથી ચોખ્ખા મનવાળો જાણવો, તેમજ ચોથા ભાવે પાપ અહ બેઠા હોય ને તેને પાપ અહ દેખતા હોય તોપણ તેમજ જાણવું.

૯૪ લગ્નનો સ્વામિ અને ચોથા ભાવનો સ્વામિ એ જાને પરસ્પર ગિત્ર હોય તો માતા અને પુત્ર જાનેને સારો સ્નેહ રહે, અને જો એ જાને અહોને શ્રમ

અહ દેખતા હોય અને બેગા બેઠા હોય તોપણ એગજ બાણુવું

૬૫ ચોથા બાવનો સ્વામિ કેદ્ર બાવગાં બેઠો હોય ને તેને લક્ષ્મીનો સ્વામિ દેખનો હોય તેગજ ચોથા બાવના સ્વામિને શૂભ અહો દેખતા હોય કેશજ અહો બેગા બેઠા હોય તોપણ માતા અને પુત્રને સારો સ્નેહ હોય એગ બાણુવું.

૬૬ ચોથા બાવનો સ્વામિ અને લક્ષ્મીનો સ્વામિ પરસ્પર ખંતે શત્રુ હોય ને તે ખંતેને પાપ અહ દેખતા હોય કે બેગા બેઠા હોય તો તેને માતા સાથે શત્રુ બાવ હોય એમ બાણુવું.

૬૭ ચોથા બાવનો સ્વામિ લક્ષ્મીના સ્વામિથી આઠગા બાવે રહ્યો હોય અથવા લગ્નથી ચોથા બાવનો સ્વામિ આઠમે બાવે રહ્યો તો માતા સાથે શત્રુતાપણું બાણુવું.

૬૮ ચોથા બાવનો સ્વામિ જળવાન હોય ને ચોથા બાવે શૂભ અહ બેઠો હોય અને શૂભ અહો દેખતા હોય તો તેને વાહનનું સુખ બાણુવું.

૬૯ શુક યકી ચોથા બાવનો સ્વામિ ચંદ્ર સાથે લગ્નગાં લગ્નના સ્વામિ સાથે રહેયો હોય તો સૂવણું, વસ્ત્ર, આભૂષણ અને વાહનનું સુખ ગળે; અને ચોથા બાવ યકી ચોથા બાવનો સ્વામિ ચંદ્ર સાથે લગ્નગાં લગ્નના સ્વામિ સાથે બેઠો હોય તો ઘોડાનો લાભ થાય.

૧૦૦ જન્મ કુંડળીમાં લગ્ને શુક સહીત ચોથા બાવનો સ્વામિ બેઠો હોય તો તેને પાત્રખીના વાહનનું સુખ ગળે, અને ઉપરના અહો બેગો લગ્નગાં ગુરુ બેઠો હોય તો ઘોડા ગાડીનું સુખ ગળે એગ બાણુવું.

૧૦૧ ચંદ્ર, ગુરુ અને શુક એ ત્રણ બેગા બેઠા હોય ને તેના બેગો ચોથા બાવનો સ્વામિ પણ બેઠો હોય અને તે સર્વ નીચ, અસ્ત કે શત્રુની રાશિમાં ન હોય તો તેને પાત્રખી, ઘોડા વિગેરે વાહનનું સુખ ગળે.

૧૦૨ નવગા બાવનો સ્વામિ અને લગ્નનો સ્વામિ અને ચોથા બાવનો સ્વામિ દશગા બાવે બેઠો હોય ને તે નીચ અથવા અસ્તના ન હોય અને દશગા બાવનો સ્વામિ લગ્ને બેઠો હોય તો તેને સિંહાશનના સુખવાળો ભાગ્યશાળી બાણુવો.

૧૦૩ ચોથા બાવનો સ્વામિ નવમે બાવે બેઠો હોય અને શુક તથા ગુરુ ચોથા બાવે બેઠો હોય અને નવગા બાવનો સ્વામિ ત્રીકાણુમાં અથવા કેદ્રમાં હોય તો તે ધણા પૈસાવાળો અને દેશાવરમાં વાહન સાથે ફરનારો તથા વસ્ત્ર આભૂષણનો સુખી બાણુવો.

૧૦૪ ચોથા બાવનો સ્વામિ ભાગ્યભૂવનના સ્વામિ સાથે લગ્ને બેઠો હોય ને તેને ગુરુ જળવાન ધર્ષ દેખતો હોય અથવા ચોથા બાવનો સ્વામિ પોતાના ધરને

અથવા જીવનો અથવા નવમે, પાંચમે બેઠો હોય તો તેને રામથી ધન, માન અને વાહનનું સુખ મળે

૧૦૫ ચોથા ભાવનો સ્વામિ નવમા ભાવના સ્વામિ બેગો હરકોઇ ભાવે બેઠો હોય અને તે બંને અહો ચોથા ભાવને દેખતા હોય અગર દેખતા ન હોય પણ તે બંને અહો વૈશેષિકાંશ વર્ગ બળ પામ્યા હોય અથવા બળવાન હોય તો સર્વ પ્રકારનું માર્ગ લાગ્ય, ધન અને વાહન એ સર્વનો સુખી જાણવો.

૧૦૬ ચોથા ભાવનો સ્વામિ અને નવમા ભાવનો સ્વામિ છૂટે, આઠમે અને બારમા ભાવમાં બેઠા હોય અથવા અસ્તના હોય તો તે માણસ વાહન, વસ્ત્ર, આબૂપણ વિગેરેનો દુઃખી જાણવો; અને તે પ્રમાણે અગીયારમા ભાવનો સ્વામિ ચોથા ભાવના સ્વામિ બેગો હોય ને ઉપર મૂળ્ય હોય તો એ પ્રમાણે જાણવું.

૧૦૭ ચોથા ભાવનો સ્વામિ શુભ અથવા કે ભાગ્ય ભૂવનના સ્વામિ સાથે ૨૦ હોય હોય તો ધણી સૈન્યાવાળો અને ધણા દેશમાં ફરવાવાળો, વસ્ત્ર, આબૂપણ ને વાહનના સુખવાળો જાણવો.

૧૦૮ લગ્નનો સ્વામિ નવમા ભાવના સ્વામિથી અગીયારમા ભાવે બેઠો હોય અને ચોથા ભાવનો સ્વામિ નવમે બેઠો હોય અથવા લગ્નનો સ્વામિ ચોથે, અગીયારમે અને નવમે હોય તો તે માણસને ધણા વાહનનું સુખ અને ધણી મુસાદરી કરવાવાળો જાણવો.

૧૦૯ ચોથા ભાવનો સ્વામિ કેંદ્ર ભાવમાં બેઠો હોય ને તે કેંદ્ર સ્થાનના સ્વામિઓ લગ્ને બેઠા હોય તો ધણા વાહનના સુખવાળો જાણવો; અથવા દશમા ભાવનો સ્વામિ લગ્ને બેઠો હોય અને લગ્નનો સ્વામિ દશમા ભાવે બેઠો હોય તો પણ તેને ધણા વાહનના સુખવાળો જાણવો.

૧૧૦ ચોથા ભાવનો સ્વામિ શુભઅથવા સહીત ચોથા ભાવે બેઠો હોય તો શસ્ત્ર, ભંડાર, ઘોડા એઓનો અધિપતી જાણવો; અને ચોથા ભાવનો સ્વામિ અગીયારમા ભાવે બળવાન થઈને બેઠો હોય અથવા ચોથે બેઠો હોય ને તેના બેગો મંગળ બેઠો હોય અથવા મંગળની રાશિમાં હોય તો રામથી ધન, આબૂપણ અને વાહન એઓનું સુખ મળે.

૧૧૧ જન્મ કુંડળીમાં શુભઅથવા બળવાન થઈ લગ્ને બેઠો હોય અને નવમા ભાવે શુભઅથવા બેઠા હોય અને બીજા ભાવનો સ્વામિ ઉંચનો અથવા સ્વઅહી થઈ કેંદ્રમાં બેઠો હોય તો તેને સિંહાશનના સુખની પ્રાપ્તિ કરે એમ જાણવું.

૧૧૨ જન્મ કુંડળીમાં કેંદ્ર ભૂવનમાં બધા શુભઅથવા બેઠા હોય ને પાપઅથવા ત્રીજા, છૂટે, અગીયારમે બેઠા હોય તો તેને સિંહાશનના સુખની પ્રાપ્તિ કરે.

૧૧૩ ચોથા ભાવનો સ્વામિ ખારગા ભાવે બેઠો હોય તો તે પિતાનો દેશ છોડી પ્રદેશમાં રહેનારો જાણવો; અને ચોથા ભાવનો સ્વામિ આઠમા ભાવે રહ્યા હોય તો પોતાના હાથે ધર કરનારો જાણવો.

૧૧૪ બીજા ભાવનો સ્વામિ લગ્ને બેઠો હોય અને દશમા ભાવનો સ્વામિ બીજા બેઠો હોય અને ચોથે હરકોષ ગ્રહ સ્વગ્રહી અથવા ઉચ્ચનો બેઠો હોય તો તે વાહાનનો અધિપતિ જાણવો.

૧૧૫ લગ્નનો સ્વામિ અને ચોથા ભાવનો સ્વામિ અને નવમા ભાવનો સ્વામિ એ મહો પરસ્પર એક બીજાથી કુંદ્રમાં બેઠા હોય અને લગ્નનો સ્વામિ જળવાન હોય તોપણ વાહાનનો અધિપતિ જાણવો.

૧૧૬ ચોથા ભાવનો સ્વામિ જળવાન ધષ્ટ ગોપુરાંશ વર્ગ જળ પામ્યો હોય અને તેને નવમા, દશમા, અગિયારમા ભાવના સ્વામિઓ દેખતા હોય તો તેને વાહાનનું સુખ જાણવું.

૧૧૭ ભાગ્ય ભૂવનનો સ્વામિ પરમ ઉચ્ચનો ધર્ષ કુંદ્રમાં બેઠો હોય અને બીજા બે મહો ઉચ્ચ રાશિના ગમે તે ભાવે બેઠા હોય તો ધણા વાહાનનું સુખ જાણવું.

૧૧૮ બીજા ભાવના સ્વામિ સાથે ખારગા ભાવનો સ્વામિ સ્વગ્રહી અથવા ઉચ્ચનો ધષ્ટ બેઠો હોય ને તેને ભાગ્યભૂવનનો સ્વામિ દેખતો હોય તો વાહાનનો અધિપતિ જાણવો.

૧૧૯ દશમા ભાવનો સ્વામિ ચોથે બેઠો હોય અને તેના બેગો અગિયારમા ભાવનો અથવા નવમા ભાવનો સ્વામિ બેગો બેઠો હોય તો ધણા વાહાનના સુખવાળો જાણવો.

૧૨૦ દશમા ભાવે ઉચ્ચ રાશિનો ગ્રહ બેઠો હોય અને તેને લગ્નનો સ્વામિ અથવા નવમાનો સ્વામિ દેખતો હોય તોપણ તે વાહાનનો અધિપતિ જાણવો.

૧૨૧ ચોથા ભાવનો સ્વામિ અને દશમા ભાવનો સ્વામિ સિંહાશનાંશ વર્ગ જળ પામ્યો હોય ને તેને લગ્નનો સ્વામિ દેખતો હોય તોપણ તે ધણા વાહાનનો સુખી અને પ્રદેશ રહેનારો જાણવો.

૧૨૨ નવમા, દશમા અને અગિયારમા ભાવનો સ્વામિ બીજા, ત્રીજા, ચોથા બેઠો હોય અને આઠમે કોષ શ્રમગ્રહ બેઠો હોય તો તેને નહાનપણથીજ વાહાનના અને ધનના સુખવાળો જાણવો.

૧૨૩ ચોથા ભાવમાં પોતાના ધરનો અથવા ઉચ્ચનો ગ્રહ બેઠો હોય ને તે

નો સ્વાગિ કેંદ્ર ભાવમાં બેઠો હોય અને બીજો કોઇ અહિં જાયતો એથે બેઠો હોય અને બીજાને કોઇ શ્રમઅહિં બેઠો હોય તો તે ત્રણે પ્રકારના વાહનના સુખવાળો જાણવો.

૧૨૪ શુક્ર પદમ ઉચ્ચનો હોય ને તે એથે ભાવે બેઠો હોય ને તે બેગો દ-શમા ભાવનો સ્વાગિ બેઠો હોય તો તે વાહનની સાથે વાહનના ઉપર મૂળજના સુખવાળો જાણવો.

૧૨૬ નવમા ભાવનો સ્વાગિ એથા ભાવે બેઠો હોય અથવા બીજા કંદ્રમાં અહો ઉચ્ચના કે ત્રીકોણમાં બેઠો હોય અથવા નવમે, પાંચમે બેઠો હોય અને દ-શમાનો સ્વાગિ એથે બેઠો હોય તોત્રણ ઉપર મૂળજ જાણવું.

૧૨૭ શનિની સાથે દશમાનો સ્વાગિ રહેલો હોય ને કેંદ્રમાં શ્રમઅહો હોય; વળી લગ્નનો સ્વાગિ વૃદ્ધિ રાશિમાં આવેલો હોય તો નગારાં, નીશાનવાળો હોય.

૧૨૮ લગ્ન, નવમા, દશમા ભાવમાં ઉચ્ચ રાશિના શ્રમઅહો રહેલા હોય અ-ને તેઓને લગ્નનો સ્વાગિ દેખતો હોય તો વાહનથી કોઈ વખત દુઃખ ભોગવે એટલે વાહનથી પડે એમ જાણવું.

૧૨૯ દશ, છ, ત્રણ, ચાર, નવ, એક અને બીજા ભાવના સ્વાગિઓ પાં-ચમા ભાવના સ્વાગિ સાથે રહેલા હોય તો ધણા પુત્રો, દેશ, અને વાહનનો ભો-ગવનારો થાય.

૧૩૦ એથા ભાવનો સ્વાગિ એથા ભાવમાં શ્રમઅહિં સાથે કંદ્રમાં કે ત્રીકો-ણમાં કે ઉચ્ચ રાશિમાં રહેલો હોય અને નવમાનો સ્વાગિ ઉચ્ચનો હોય તો સુખ, વાહન વિગેરેનો લાભ ભોગવનારો જાણવો.

૧૩૧ દશમાનો સ્વાગિ એથા ભાવે અને એથા ભાવનો સ્વાગિ અગીયારમા ભાવે રહેલો હોય અને લગ્નને શ્રમઅહિં દેખતા હોય તો ધણા વાહન તથા લાભ-ને ભોગવનારો થાય એમ જાણવું.

૧૩૨ જે માણસનો રાજ્ય યોગમાં જન્મ થયેલો હોય અને દશમાનો સ્વાગિ એથે રહેલો હોય તો મૃદંગ, બેરી, શંખ વિગેરે ધણા વાહનના વૈભવવાળો થાય.

૧૩૩ ત્રીજા ભાવનું અને એથા ભાવનું કળ, બળાળળ અને શ્રમઅહિં દ્ર-ષ્ટિના આધારથી પૂર્વના શાસ્ત્રનો ગત જોઇને શ્રી વંકટેશ નામના પંડીતે વર્ણનથી કહેલું છે.

પાંચમા ભાવનો લાભ વિચાર.

પુત્ર વિષે, બુદ્ધિ વિષે, ગત્ર વિષે, ભોજન વિષે, હૃદય વિષે, ઉદર વિષે, શક્તિ વિષે, એટલી બાવતો પાંચમા ભાવમાં જોવાય છે.

૧ જન્મ કુંડળીમાં પાંચમા, સાતમા અને નવમા ભાવના સ્વામિ ભેગો ગુરુ હરકોઈ ભાવે બેઠો હોય તો પુત્રની ચિંતા જાણવી, તેગજ એ ભાવના સ્વામિ ભેગો બુદ્ધિ બેઠો હોય તો બુદ્ધિની ચિંતા જાણવી, તેગજ પિતા સંબંધી ચિંતા જાણવી; અને તે પાંચમા, સાતમા અને નવમા ભાવનો સ્વામિ સૂર્ય સહીત પાંચમા અથવા નવમા ભાવે બેઠો હોય તો તેને પિતાના મેળવેલા દ્રવ્યનું સુખ હોય એમ જાણવું.

૨ જન્મ કુંડળીના ચોથા ભાવમાં સૂર્ય હોય તો બાપનું ધન ભોગવનારો જાણવો; અને પાંચમા ભાવમાં ચંદ્ર બેઠો હોય તો માતાનું મૃત્યુ થાય; અને પાંચમા ભાવમાં અથવા પાંચમા ભાવના સ્વામિ ભેગો શુભગ્રહ બેઠો હોય અથવા શુભની દ્રષ્ટિ હોય તો પુત્રના સુખવાળો જાણવો.

૩ પાંચમા ભાવમાં અથવા પાંચમા ભાવના સ્વામિ ભેગો ગુરુ બેઠો હોય અને તેને શુભ ગ્રહ દેખતા હોય અથવા શુભ ગ્રહ ભેગો બેઠો હોય તો નિઃસંશય પુત્રના સુખવાળો જાણવો.

૪ જન્મ લક્ષ્મીનો સ્વામિ પાંચમા ભાવે બેઠો હોય અને પાંચમા ભાવનો સ્વામિ બળવાન હોય તેગજ ગુરુ પણ સંપૂર્ણ બળવાન હોય તો નિઃસંશય પુત્રના સુખવાળો જાણવો.

૫ પાંચમા ભાવનો સ્વામિ ગુરુ હોય અને તે પરીપૂર્ણ બળવાન હોય અને તેને લક્ષ્મીનો સ્વામિ દેખતો હોય તો પુત્રનો લાભ નક્કી જાણવો.

૬ ગુરુ તથા પાંચમા ભાવનો સ્વામિ એ ગ્રહો વૈશેષિકાંશ વર્ગ બળ પામ્યા હોય અને એ બંનેને શુભ ગ્રહ દેખતા હોય તો પણ પુત્રનો લાભ સમજવો.

૭ બીજા ભાવનો સ્વામિ બળવાન થઈ પાંચમા ભાવે બેઠો હોય અને તેને ગુરુ દેખતો હોય તો પુત્ર લાભ નિઃસંશય જાણવો.

૮ જન્મ લક્ષ્મીનો સ્વામિ અને પાંચમા ભાવનો સ્વામિ કેન્દ્ર ભાવમાં બેઠો હોય ને તે ભેગો શુભ ગ્રહ બેઠો હોય, અને બીજા ભાવનો સ્વામિ બળવાન હોય હોય તો નિઃસંશય પુત્રનું સુખ જાણવું.

૯ લક્ષ્મીનો સ્વામિ અને પાંચમા ભાવનો સ્વામિ આ બે ભેગો બેઠો હોય અથવા પરસ્પર દેખતા હોય અથવા એક બીજાના ઘરમાં બેઠો હોય તો નિઃસંશય પુત્રનું સુખ જાણવું.

૧૦ પાંચગા બાવનો સ્વાગિ નવમાંશ કુંડળીમાં જે ગ્રહના ધરમાં બેઠો તે ગ્રહ જન્મ કુંડળીમાં શુભ ગ્રહ સહીત હોય અથવા તેને શુભ ગ્રહ દેખતા હોય તો નિઃસંશય પુત્રનું સુખ જાણવું.

૧૧ લક્ષ્મીનો સ્વાગિ સાતમા ભાવે બેઠો હોય તેગજ નવમા ભાવનો સ્વાગિ પણ સાતમા ભાવે બેઠો હોય અને ખીજા ભાવનો સ્વાગિ લગ્ને બેઠો હોય તો નિઃસંશય પુત્રના સુખવાળો જાણવો.

૧૨ જન્મ કુંડળીના સાતમા ભાવનો સ્વાગિ નવમાંશ કુંડળીમાં જે ગ્રહના ધરમાં બેઠો હોય તે ગ્રહને જન્મ કુંડળીમાં લક્ષ્મીનો સ્વાગિ તથા ખીજા ભાવનો સ્વાગિ અને નવમા ભાવનો સ્વામી દેખતા હોય તો નિઃસંશય પુત્રના સુખવાળો જાણવો.

૧૩ પાંચમે ભાવ અથવા પાંચમા ભાવનો સ્વાગિ પાપ ગ્રહની કર્તરીમાં હોય અને પાંચમા ભાવનો કારક ગ્રહ પાપ ગ્રહ બેગો બેઠો હોય તો તેને પુત્રનો લાભ થઈ તે પુત્ર નાશ પામે.

૧૪ જન્મકુંડળીના નવમા ભાવનો, પાંચમા ભાવનો અને સાતમા ભાવનો સ્વાગિ નવમાંશ કુંડળીના લક્ષ્મીના સ્વાગિ સાથે જન્મકુંડળીમાં હરકાષ્ઠ ભાવે પાપગ્રહ સહીત બેઠો હોય અને તે ગ્રહો નવમાંશ કુંડળીમાં પાપગ્રહની રાશિમાં બેઠો હોય તો પુત્રનો લાભ થઈ તે પુત્ર નાશ પામે.

૧૫ જન્મકુંડળીના પાંચમા ભાવનો સ્વાગિ નવમાંશ કુંડળીમાં પાપગ્રહના ધરમાં બેઠો હોય અને જન્મકુંડળીમાં પાંચમા ભાવનો સ્વાગિ નીચનો કે અસ્તનો હોય અને તેને પાપગ્રહ દેખતા હોય અથવા તો દુષ્ટ સ્થાન ૬-૮-૧૨મા સ્થાનમાં રહ્યા હોય તો પુત્રનો લાભ થઈ તે પુત્ર નાશ પામે.

૧૬ જન્મ કુંડળીમાં જારગા ભાવનો સ્વાગિ નવમાંશ કુંડળીમાં જે ગ્રહના ધરમાં બેઠો હોય તે ગ્રહ દેખાડ કુંડળીમાં જેના ધરમાં હોય તે ગ્રહની સાથે પાંચમા ભાવનો સ્વાગિ રહેશે હોય અથવા દેખતો હોય તો પુત્રની પીડા જાણવી.

૧૭ પાંચમા ભાવનો સ્વાગિ જન્મ કુંડળીમાં છઠે, આઠમે, જારમે ભાવે બેઠો હોય અને તે પાંચમા ભાવના સ્વાગિને પાપગ્રહ દેખતા હોય અને તે પાંચમા ભાવનો સ્વાગિ ષષ્ઠિ અંશ કુંડળીમાં કૃત્ર નામના ભાગમાં બેઠો હોય તો તેને પુત્રનો લાભ થઈ તે પુત્ર નાશ પામે.

૧૮ પાંચમા ભાવનો સ્વાગિ જળવાન થઈ ષષ્ઠિ અંશ કુંડળીમાં મૃદુ અંશ ભાગમાં હોય અથવા ગોપુરાંશ વર્ગે જળ પામ્યો હોય તો તેને પુત્રના સુખવાન

જો જાણવો.

૧૯ પાંચગા બાવનો સ્વાગિ નવગાંશ કુંડળીમાં જે અહના ધરગાં બેઠો હોય તે અહ જન્મકુંડળીમાં લગ્ને હોય અને જન્મકુંડળીના લગ્નનો સ્વાગિ નવગાંશ કુંડળીમાં જે અહના ધરગાં બેઠો હોય તે અહ જન્મકુંડળીમાં પાંચગા બાવે હોય અને નવગાંશ કુંડળીમાં શુર જે અહના ધરગાં બેઠો હોય તે અહ જન્મકુંડળીમાં કેંદ્ર બાવમાં બેઠો હોય તો તેને પુત્રના સુખવાળો જાણવો એવી રીતે મોટા મુનીઓ કહેછે.

૨૦ પાંચગા બાવનો સ્વાગિ અને નવગા બાવનો સ્વાગિ પારાવતાંશ વર્ગ યજ્ઞ પામ્યા હોય અને લગ્નના સ્વાગિને શુભ અહ દેખતા હોય અથવા બેગા બેઠા હોય તો એ ગાણુસને પુત્રનું સુખ નક્કી જાણવું એમ મોટા પુરૂષોનો ગત છે.

૨૧ શાસ્ત્રને પાર પામેલા મૂનીઓ કહે છે કે વંશનો ક્ષય થવા વિષે જોવું હોય તો ઉપર પ્રમાણે પુત્ર થવાના બધા જોગ અને ન થવાના બધા જોગ વિચારીને વિદ્વાન ગાણુસોએ કહેવું.

૨૨ જન્મ કુંડળીમાં ચંદ્ર દશગા બાવે બેઠો હોય, શુક્ર સાતગા બાવે બેઠો હોય અને બીજા સર્વ પાપગ્રહો ચોગા બાવે બેઠા હોય એવા જન્મવાળો પુરૂષ વંશનો નાશ કરનારો જાણવો, એટલે પ્રકૃત પોતા સૂધીજ વંશ હોય; અને લગ્નનો સ્વાગિ બુધના બેગો બેઠો હોય તોપણ તેગજ જાણવું.

૨૩ પાપગ્રહ પારમે, પાંચમે, અને આઠગા બાવે બેઠા હોય તોપણ વંશનો નાશ થાય અને તે મનુષ્ય નિર્ધન હોય; અને લગ્ને શુર સહીત ચંદ્ર બેઠો હોય અને સાતમે મંગળ અથવા શનિ હોય અને બીજા સર્વ પાપગ્રહો ચોથે બેઠા હોય તોપણ તે વંશનો નાશ કરનારો જાણવો.

૨૪ લગ્ન, પારગા, પાંચગા અને આઠગા બાવમાં પાપગ્રહ બેઠા હોય તો પણ વંશનો નાશ કરનારો જાણવો.

૨૫ લગ્ન, પારગા અને આઠગા બાવે સર્વ પાપગ્રહ બેઠા હોય તોપણ વંશનો નાશ જાણવો.

૨૬ પાપગ્રહો લગ્ને, આઠમે અને પારમે બાવે બેઠા હોય અને પાંચગા બાવે ચંદ્ર હોય તોપણ વંશનો નાશ જાણવો.

૨૭ સાતગા બાવે શુક્ર સહીત બુધ બેઠો હોય અને પાપગ્રહ ચોથે હોય, શુર પાંચમે બેઠો હોય અને ચંદ્રથી આઠગા બાવે કોઈ પાપગ્રહ બેઠો હોય તો વંશનો નાશ જાણવો.

૨૮ પાપગ્રહ લગ્ને બેઠા હોય ચોથે ચંદ્ર બેઠો હોય, લગ્નનો સ્વાગિ પાંચમે

બેઠો હોય અને પાંચમાનો સ્વાગિ નિર્મળ હોય તોપણ વંશનો નાશ નજીવો.

૨૯ જન્મકુંડળીના લક્ષમાં ક્ષીણ કળાનો ચંદ્ર બેઠો હોય અને ગુરૂ અસ્તનો યથ હરકોઈ ભાવે શનિના ધરમાં બેઠો હોય અને ખીજા પાપ ગ્રહો ત્રીકોણ સ્થાનમાં બેઠા હોય તે પેહેલા પુત્રનો નાશ થાય.

૩૦ પાંચમા ભાવે બુધ બેઠો હોય અને પેહેલે અથવા ચોથે પાપ ગ્રહ બેઠા હોય તેમજ ખીજા સર્વ પાપ ગ્રહો પાંચમે બેઠા હોય તો તે માણસ પુત્રનું મોટું જીવે નહીં.

૩૧ મંગળ લગ્ને રહ્યા હોય, આઠમે શનિ અને પાંચમે સૂર્ય રહ્યા હોય તોપણ તેને પુત્રનું સુખ ગળે નહિ; પણ તેને શૂભ ગ્રહનો સમાગમ કે દ્રષ્ટિ હોય તો વૃદ્ધ ઉંમરે પુત્રનો લાભ થાય.

૩૨ લગ્ને શનિ હોય, ગુરૂ આઠમે હોય અને મંગળ પારમે હોય તો તેની વૃદ્ધ અવસ્થામાં પુત્રનો લાભ થાય.

૩૩ પાંચમા ભાવનો સ્વાગિ શૂભ ગ્રહ હોય અને તેને શૂભ ગ્રહ દેખતા હોય અથવા બેગા.બેઠા હોય અથવા તો પાંચમા ભાવે શૂભ ગ્રહની રાશિ હોય તો તે સારી બુદ્ધિ તથા સારી નીતિવાળો નજીવો.

૩૪ પાંચમા ભાવનો સ્વાગિ પરમ ઉચ્ચનો હોય અને તેને શૂભ ગ્રહો દેખતા હોય અને તે શૂભ ગ્રહના અંતરમાં બેઠો હોય તો તીક્ષ્ણ બુદ્ધિવાળો નજીવો.

૩૫ પાંચમા ભાવનો કારક ગ્રહ બળવાન હોય અને પાંચમા ભાવના સ્વાગિ-ને શૂભ ગ્રહ દેખતા હોય વા બેગા બેઠા હોય અથવા પાંચમા ભાવમાં શૂભ ગ્રહ બેઠો હોય તો તે તીક્ષ્ણ બુદ્ધિવાળો નજીવો.

૩૬ પાંચમા ભાવનો સ્વાગિ નવમાં કુંડળીમાં જે ગ્રહના ધરમાં બેઠો હોય તે ગ્રહને જન્મકુંડળીમાં શૂભ ગ્રહો દેખતા હોય વા બેગા બેઠા હોય અથવા તો તે ગ્રહ વૈશેષિકાંશ વર્ગ બળ ખમ્યા હોય તો તે તીક્ષ્ણ બુદ્ધિવાળો નજીવો.

૩૭ પાંચમા ભાવનો કારક ગ્રહ નવમાં કુંડળીમાં જે ગ્રહના ધરમાં બેઠો હોય તે ગ્રહ જન્મ કુંડળીમાં કેંદ્રમાં અથવા ત્રીકોણમાં બેઠો હોય અને તેને પાંચમાનો સ્વાગિ દેખતો હોય તો તે પણ તીક્ષ્ણ બુદ્ધિવાળો નજીવો.

૩૮ પાંચમો ભાવ શૂભ ગ્રહની કર્તરીમાં હોય અથવા ત્યાં શૂભ ગ્રહ બેઠા હોય અથવા ગુરૂ કેંદ્ર કે ત્રીકોણમાં બેઠો હોય તે બુદ્ધિમાન અને ઘણો અતુર નજીવો. -

૩૯ પાંચમા ભાવનો સ્વાગિ શૂભ ગ્રહ હોય અને પાંચમા ભાવે ગુરૂ બેઠો હોય અને પાંચમો ભાવ શૂભ ગ્રહની કર્તરીમાં હોય તો સારો બુદ્ધિમાન નજીવો.

૪૦ પાંચમા ભાવનો સ્વામિ શુભ ગ્રહ સહીત કેંદ્રમાં હોય અને તેના બેગે કાર્ક જાંચનો ગ્રહ બેઠો હોય તો ધણી યાદ શક્તિવાળો જાણવો.

૪૧ પાંચમા ભાવનો સ્વામિ અને પાંચમા ભાવનો કારક ગ્રહ પટ્ટિ આંશ કુંડળીમાં મૃદુ આંશના ભાગમાં હોય ને તેને શુભ ગ્રહ દેખતા હોય તો પણ ધણી યાદશક્તિવાળો જાણવો.

૪૨ પાંચમા ભાવનો સ્વામિ અને કારકગ્રહ ગોપુરાંશ વર્ગ બળ પામ્યા હોય તો ધણી યાદશક્તિવાળો જાણવો.

૪૩ નવમાંશ કુંડળીમાં કારકગ્રહ જે રાશિનો હોય તેનો સ્વામિ કેંદ્રમાં કે ત્રીકોણમાં રહ્યો હોય ને તેને કારકગ્રહ દેખતો હોય તો તે પારકાના મનની વાત જાણનારો જાણવો.

૪૪ પાંચમા ભાવનો સ્વામિ અને કારક ગ્રહ બેગાબેઠા હોય અને દેખાંડ કુંડળીના લક્ષ્મીનો સ્વામિ શુભ ગ્રહ હોય અથવા દેખાંડ લક્ષ્મીનો સ્વામિ જન્મ કુંડળીમાં કેંદ્ર અથવા ત્રીકોણમાં બેઠો હોય તો પારકાના મનની વાત જાણવામાં ચતુર જાણવો.

૪૫ પાંચમા ભાવે પાપગ્રહ બેઠો હોય અને પાંચમા ભાવનો સ્વામિ પણ પાપગ્રહ સાથે બેઠો હોય અથવા પાંચમાનો સ્વામિ પટ્ટિ આંશ કુંડળીમાં કૃર આંશના ભાગમાં બેઠો હોય તો તે યુદ્ધિ વગરનો જાણવો.

૪૬ પાંચમા ભાવનો સ્વામિ નીચનો અથવા અસ્તનો અથવા શત્રુના ધરમાં બેઠો હોય ને તેને પાપ ગ્રહ દેખતા હોય ને પટ્ટિ આંશ કુંડળીમાં કૃર આંશમાં હોય તો યુદ્ધિ વગરનો જાણવો.

૪૭ પાંચમા ભાવે શનિ બેઠો હોય ને તે શનિને લક્ષ્મીનો સ્વામિ દેખતો હોય અને પાંચમાના સ્વામિ બેગે પાપ ગ્રહ બેઠો હોય તો જડ યુદ્ધિવાળો જાણવો.

૪૮ પાંચમા ભાવે શનિ, રાહુ અથવા કેતુ બેઠો હોય અને શુભ ગ્રહો બેઠો ન હોય અને પાંચમાના સ્વામિને પાપગ્રહ દેખતા હોય તો વિસ્મૃતિવાળો જાણવો.

૪૯ પાંચમા ભાવનો કારક ગ્રહ શુભ ગ્રહ સાથે બેઠો હોય તો વિસ્મૃતિવાળો અને પાછળથી યાદ શક્તિવાળો જાણવો.

૫૦ પાંચમા ભાવનો સ્વામિ પાપ ગ્રહ સહીત હોય અને પાંચમા ભાવનો સ્વામિ પટ્ટિ આંશ કુંડળીમાં કૃર આંશના ભાગમાં હોય અને જન્મ કુંડળીમાં પાંચમા ભાવે બેઠો હોય ને તેને ગુરુ શુક્ર દેખતા હોય તો તેને પેહેલી વિસ્મૃતિ અને પાછળથી યાદ શક્તિવાળો જાણવો.

૫૧ પાંચગા બાવનો સ્વાગિ જળવાન હોય અને ગોપુરાંશ વર્ગ જળ પામ્યો હોય તોપણ તે માણસ પેહલો યાદશક્તિ વગરનો અને પાછળથી ધણો બુદ્ધિ આપનારો જાણવો.

૫૨ પાંચગા ભાવનો સ્વાગિ જળવાન હોય અને પાંચગા ભાવના કારક અહની રાશિના સ્વાગિને લગ્નનો સ્વાગિ દેખતો હોય તો તે માણસ રાજાનો પ્રધાન અને દાતાર હોય એમ જાણવું.

૫૩ પાંચગા ભાવનો સ્વાગિ તથા ગુરુ ભેગા બેઠા હોય અને તેમાં ગુરુ જળવાન હોય અને તે બે અહો ગોપુરાંશ વર્ગ જળ પામ્યા હોય તો ભવિષ્ય કાળનો જાણનારો અને પ્રધાન હોય.

૫૪ પાંચગા ભાવનો કારક અહ કેંદ્રમાં અથવા ત્રીકોણમાં બેઠો હોય અને બુધ, શુક્ર ગમે તે ભાવે ભેગા બેઠા હોય અથવા તે કારક અહને એ જાને અહો દેખતા હોય, વળી તે જાને અહો નવગાંશ કુંડળીમાં શુભ અહની રાશિમાં હોય તો તે ભૂત, ભવિષ્ય અને વર્તમાન એ ત્રણ કાળને જાણનારો જાણવો.

૫૫ નવગાંશ કુંડળીમાં ગુરુ સ્વઅહી યદ્ય બેઠો હોય ને તે ગુરુ ષષ્ટિ અંશ કુંડળીમાં મૃદુ અંશના ભાગમાં હોય ને ગોપુરાંશ વર્ગ જળ પામ્યો હોય ને તેને શુભ અહ દેખતા હોય તો ઉપર લખ્યા પ્રમાણે ત્રણ કાળનો જાણનારો જાણવો.

૫૬ પાંચગા ભાવે પુરુષ અહની રાશિ હોય ને પુરુષ અહ બેઠો હોય અને નવગાંશ કુંડળીમાં પાંચગા ભાવે પુરુષ અહની રાશિ હોય તો તેને પેહલો પુત્ર થાય તેમાં સંશય જાણવો નહિ, અને એ પ્રમાણે સ્ત્રી અહની રાશિ હોય તો પ્રથમ પુત્રી થાય, અને નપુંશક અહની હોય તો પ્રથમ નપુંશક થાય.

૫૭ સંતાનના કારક અહની રાશિના આંક પ્રમાણે અથવા નવગાંશ પ્રમાણે સંતાનની સંખ્યા કહેવી, પણ નીચ, અસ્ત અને શત્રુ અહના નવગાંશ હોય તો તેટલા બાળકનો નાશ કરતાં બાકીના હોય.

૫૮ પાંચગા ભાવના સ્વાગિની રશમીનો * આંક હોય તેટલા પુત્રની સંખ્યા જાણવી; અથવા પાંચગા ભાવના જેટલા નવગાંશની સંખ્યા હોય તેટલા પુત્રની સંખ્યા જાણવી; અથવા ગુરુની રશમીની સંખ્યા જેટલી હોય તેટલા પુત્રની સંખ્યા જાણવી, તેમાં જે વધારે જળવાન હોય તે પ્રમાણે વિચારીને કહેવું.

૫૯ લગ્નનો સ્વાગિ અને પાંચગા ભાવનો સ્વાગિ એ જાને પરસ્પર ગિત્ર હોય તો તેને પુત્રની સાથે ગિત્રતા હોય, અને તે જાને અહો શત્રુ હોય તો પુત્ર સાથે શત્રુતા હોય, અને તે જાને સગ હોય તો તે જાને સગપણથી વર્તે.

* રશમી જન્મોત્તરીમાં વર્તેલી હોય છે.

૬૦ લગ્નનો સ્વાગિ અને પાંચગા બાવનો સ્વાગિ પરસ્પર દેખતા હોય અથવા પરસ્પરના ધરમાં બેઠા હોય અથવા નવમાંશ કુંડળીમાં પરસ્પરના ધરમાં બેઠા હોય તો તેના પુત્રો સારા નમ્રતાવાળા જાણવા.

૬૧ પાંચગા બાવનો સ્વાગિ લગ્ન બેઠા હોય અને લક્ષ્મીનો સ્વાગિ પાંચગા બાવે બેઠા હોય અથવા પરસ્પર દેખતા હોય તો તે માણસના પુત્રો આત્મામાં વર્તનારા જાણવા.

૬૨ પાંચગા બાવનો સ્વાગિ છટ્ટે, આઠમે, બારમે બેઠા હોય ને લક્ષ્મીનો સ્વાગિ તેને દેખતો હોય તેમજ રાહુ, ગંગળ પશુ દેખતા હોય તો તેના પુત્ર પિતાને દુષણ લગાડનારા જાણવા.

૬૩ પાંચગા બાવે શુક્ર, શુક્ર બેઠા હોય અથવા તેના ભેગો સૂર્ય બેઠા હોય અથવા તે પાંચગા બાવે એ અહોની રાશિ હોય તો તેના પુત્ર પ્રાક્રમી થાય એમ જાણવું.

૬૪ ત્રીજાનો સ્વાગિ ત્રીજે બેઠા હોય અને પાંચગાનો સ્વાગિ ચોથે બેઠા હોય અને તેના ભેગો શુભ અહ ઉચ્ચનો ચર્ચ બેઠા હોય તોપણ તેના પુત્ર પ્રાક્રમી થાય એમ જાણવું.

૬૫ પાંચગા બાવનો સ્વાગિ નવમે બેઠા હોય ને તેને શુભ અહો દેખતા હોય ને તેના ભેગો શુભ અહો બેઠા હોય તો તે અનંદાન આપવાવાળો જાણવો.

૬૬ પાંચગા બાવે પાપ અહ બેઠા હોય ને પાંચગા બાવના સ્વાગિ ભેગો પાપ પાપ અહ બેઠા હોય ને તે બંને પાપ અહની કર્તરીમાં હોય તો છાતીના રોગવાળો જાણવો.

૬૭ પાંચગા બાવનો સ્વાગિ આઠમે બાવે હોય અને ત્યાં આઠમાના સ્વામિ ભેગો હોય અથવા પાંચગાનો સ્વાગિ નીચ અથવા શત્રુ અથવા અસ્તના ધરમાં બેઠા હોય તો તે પશુ હૃદયના રોગવાળો જાણવો.

૬૮ પાંચગા બાવનો સ્વાગિ નવમાંશ કુંડળીમાં જે અહના ધરમાં બેઠા હોય અને તે અહ પશ્ચિમ અંશ કુંડળીમાં કૃતના ભાગમાં હોય અને તે અહને જન્મ કુંડળીમાં પાપ અહ દેખતા હોય તો તે માણસને હૃદયમાં રોગ જાણવો.

છઠ્ઠાભાવનો ભાવ વિચાર.

છઠ્ઠા ભાવમાં રોગ વિષે શત્રુ વિષે, ચોર વિષે, વિદ્વેષ વિષે, કલેશ વિષે, લાગવા વિષે, રસ પદાર્થ ઉપર પ્રીતિ વિષે, એટલા વાતા જોવાય તે અહ

સરિના યોગથી વિચારીને કહેવું.

૧ જન્મ કુંડળીમાં છટ્ટા ભાવનો સ્વાગિ પાપ અહ સહીત લગ્ને બેઠો હોય અથવા આઠમે બેઠો હોય તો તેને યુગડાંની પિડા જાણવી; અને તે અહ દશગા બાવે બેઠો હોય ને તેને શૂભ અહ દેખતો હોય તોપણ યુગડાંની પિડા જાણવી.

૨ જન્મ કુંડળીમાં માતા, પિતા, પુત્ર અને સ્ત્રી એ ભાવોથી છટ્ટા ભાવનો સ્વાગિ પાપ અહ સહીત જન્મ કુંડળીમાં લગ્ને અથવા આઠમા અથવા દશગા બાવે બેઠો હોય અથવા તેને શૂભ અહ દેખતા હોય તો તે માણસોને યુગડાંની પિડા જાણવી.

૩ ઉપર પ્રમાણે હોય ને તેમાં જો સૂર્ય હોય તો માથામાં યુગડાંની પિડા જાણવી; અને ચંદ્ર હોય તો મૂળમાં, ગંગળ હોય તો ગળામાં, બુધ હોય તો કાનમાં, ગુરુ હોય તો નાકમાં, શુક્ર હોય તો ગુપ્ત સ્થાનમાં, અને શનિ હોય તો હાથમાં, રાહુ હોય તો બે પડખામાં અને કેતુ હોય તો પગ તથા કેડમાં પિડા જાણવી; અથવા જો તે ભાવના કારક અહ અને છટ્ટા ભાવનો સ્વાગિ એ બેમાંથી જો વધારે જળતાન હોય તે અહ પ્રમાણે જાણ જાણવું; અને એ પ્રમાણે પોતાને માટે જન્મ કુંડળીમાં છટ્ટા ભાવનો સ્વાગિ પાપ અહ સહીત લક્ષમાં અથવા આઠમા અથવા દશગા બાવે બેઠો હોય ને તેને શૂભ અહની દ્રષ્ટિ હોય તો ઉપર પ્રમાણે જાણવું.

૪ લક્ષનો સ્વાગિ તથા ગંગળ તથા બુધ એ અહો ભેગા થઈ ચોથે અથવા પારગા બાવે બેઠો હોય અને છટ્ટા ભાવને શૂભ અહો દેખતા હોય તો તેને અપાન જાતના વાયુનો રોગ થાય એમ જાણવું.

૫ ચંદ્ર, બુધ, રાહુ અથવા કેતુ અને લક્ષનો સ્વાગિ ચોથા અથવા પારગા બાવે ભેગા બેઠો હોય ને તેઓને શૂભ અહો દેખતા હોય તો તેને ધોળા કોહાડનો રોગ થાય એમ જાણવું.

૬ ઉપર લખ્યા અહોમાં લગ્નના સ્વાગિ વગર બીજા અહ ચંદ્ર, બુધ, રાહુ અથવા કેતુ ઉપર લખ્યા સ્થાનકે બેઠો હોય તોપણ તેને કોહાડનો રોગ થાય; અને પિતા, માતા, સ્ત્રી, પુત્ર એ ભાવના કારક અહ ચંદ્ર, બુધ, રાહુ અથવા કેતુ સાથે ચોથા અથવા પારગા બાવે બેઠો હોય અને તેને શૂભ અહ દેખતા હોય તો તેઓને કોહાડનો રોગ થાય.

૭ પાંચમી કલગમાં લખેલા અહોમાં લક્ષનો સ્વાગિ જો ગંગળ હોય તો પિત્તનો કોહાડ થાય, અને શનિ હોય તો શીત જાતનો કોહાડ થાય, અને સૂર્ય હોય તો રક્ત કોહાડ થાય. એ અહોના ઉપર જો સ્થાનો કલાકે તે સ્થાને તે કોહાડ થાય.

૯ લક્ષ્મીનો સ્વામિ અને છઠ્ઠા ભાવનો સ્વામિ સૂર્ય તથા ચંદ્ર સાથે બેઠા હોય તો તેને તાવની પિડા થાય, અને મંગળ સાથે બેઠા હોય તો જળથી અથવા યુધ્ધમાંથી અથવા ફેલાણીની પિડા થવાથી મગજને પિડા કરે.

૬ ઉપર લક્ષ્મી પ્રગણે લક્ષ્મીના અને છઠ્ઠા ભાવના સ્વામિ સાથે યુધ્ધ બેઠો હોય તો વિકળતા થાય, અને સુર સાથે બેઠો હોય તો કાંઈ પણ વ્યાધિ થાય નહિ, અને શુક સાથે બેઠો હોય તો સ્ત્રીથી મનમાં પિડા થાય અને શનિ હોય તો નીચ વતના નકારા વાયુ રોગની પિડા કરે, અને રાહુ અથવા કેતુ સાથે બેઠો હોય તો સર્પથી અથવા ચોરથી અથવા અગ્નિથી અથવા વાયુથી પિડા કરે.

૧૦ જન્મ કુંડળીમાં છઠ્ઠા ભાવનો સ્વામિ યુધ્ધ સહીત લગ્ન હોય તો તેને ઈંદ્રીના વિકારથી બળ્લી પિડા થાય.

૧૧ છઠ્ઠા ભાવનો સ્વામિ મંગળ સાથે લગ્ન બેઠો હોય અને તે બેગો રાહુ હોય તો તેને ઈંદ્રીનો રોગ થાય ને તેથી ઈંદ્રી નાશ પામે; અને સાતમા ભાવનો સ્વામિ શુક સહીત છઠ્ઠે ભાવે બેઠો હોય તો તેની સ્ત્રી સ્ત્રીના રૂપમાં ન હોય.

૧૨ છઠ્ઠા ભાવનો સ્વામિ અને લક્ષ્મીનો સ્વામિ શનિ સહીત કેંદ્ર અથવા ત્રીકોણમાં બેઠો હોય તો તે ગાયુસ જંધીખાનામાં પડે, અને જો રાહુ અથવા કેતુ સહીત બેઠા હોય તો બેડીની સાથે જંધીખાનું ભોગવે.

૧૩ માતા, પિતા, પુત્ર અને સ્ત્રી ભાવના કારક અહ અથવા તે ભાવના સ્વામિ ઉપર લખેલા અહો બેગો કેંદ્રમાં અથવા ત્રીકોણમાં બેઠા હોય તો તેઓને ઉપર પ્રગણે જંધન યોગ કહેવા. ઉદાહરણ—પિતા ભૂવનથી છઠ્ઠા ભાવનો સ્વામિ અથવા પિતા ભાવનો કારક અહ શનિ, રાહુ સહીત એકઠા થઈ તે સર્વ કેંદ્ર અથવા ત્રીકોણમાં બેઠા હોય તો પિતાને જંધન યોગ કહેવો.

ઉપર પ્રગણે જંધન યોગ તે અહોની માહા દશા અને અંતર દશામાં થાય.

૧૪ નવમા ભાવે શનિ હોય અને ત્રીજે સુર હોય અથવા સૂર્ય આઠમે કે બારમે હોય તો હાથ કપાય; ચંદ્ર સાતમે અથવા આઠમે હોય અને તેના બેગો મંગળ અથવા સુર બેઠો હોય તોપણ એમજ જાણવું.

૧૫ દશમા ભાવે રાહુ, શનિ, યુધ્ધ બેઠા હોય તો તેની માહાદશા, અંતર દશામાં તેનો પગ કપાય; અને દશમે ભાવે મંગળ, શનિ, રાહુ બેગો બેઠા હોય અને તે ઠેકાણે સૂર્યને શુક સુર દેખાતા હોય તોપણ એમજ જાણવું.

૧૬ ઉપર લખેલા અહો પદ્મિ આંશ કુંડળીમાં ફર નાગના ભાગમાં હોય તો તે અહોની માહાદશા, અંતર દશામાં તેનું શીર છેદાય એમ જાણવું; વળી શનિ લગ્ન હોય, સાતમા ભાવે રાહુ હોય અને દશમા ભાવે શુક બેઠો હોય અને કૃષ્ણ

પક્ષનો ચંદ્ર સાતમે બેઠો હોય તો તેની દશામાં હાય પગ જાને કપાય એમ જાણવું.

૧૭ જન્મ કુંડળીમાં લગ્ને મંગળ, સૂર્ય અને કૃષ્ણ પક્ષનો ચંદ્ર બેઠો હોય ને નવમાંશ કુંડળીમાં મંગળની રાશિનું લક્ષ હોય તોપણ હાય પગ જાને કપાય એમ જાણવું.

૧૮ રાહુ, યુધ, સૂર્ય આ ત્રણ ગ્રહો ભેગા બેઠા હોય ને તેના ઉપર શુભ ગ્રહની દ્રષ્ટિ ન હોય, અને તે સૂર્ય અસલેષા નક્ષત્રમાં હોય એટલે સૂર્ય ૨૫૯ ગ્રહ ચક્રમાં કર્ક રાશિનો ૧૭ અંશથી ૩૦ અંશ સૂધી હોય અને તેની સાથે કૃષ્ણ પક્ષનો ચંદ્ર બેઠો હોય તો તેને પેટની ઘણી પિડા હોય ને શસ્ત્રથી કેડમાં પિડા થાય એવી રીતે મોટા મૂનીઓ કહે છે.

૧૯ કૃષ્ણપક્ષના ચંદ્રને રાહુ અને શનિ દેખતા હોય તો મૂખમાં ઘણી પિડા થાય.

૨૦ લગ્નમાં શનિ હોય ને યુધ હરકોઈ ભાવે સ્વગ્રહી હોય અથવા ત્રીજે અથવા ચોથે ભાવે હોય તો તે ગાણસ વાગન સ્વરૂપ એટલે ટુંકા આકારનો જાણવો.

૨૧ જન્મ કુંડળીમાં છઠ્ઠા અથવા આઠમા અથવા નારમા ભાવે ચંદ્ર હોય ને તેને લગ્નનો સ્વામિ દેખતો હોય અને તેના ભેગા શનિ રાહુ અથવા શનિ કેતુ બેઠા હોય તો તેનું મોત ક્રમેતે થાય.

૨૨ જન્મ કુંડળીમાં શનિ નીચનો અથવા અસ્તનો અથવા શત્રુના ઘરનો થઈ પાપ ગ્રહ સહીત હરકોઈ ભાવે બેઠો હોય ને તે શનિ પશ્ચિમ અંશ કુંડળીમાં ફર નાગના ભાગમાં હોય તોપણ ક્રમેતથી મૃત્યુ થાય.

૨૩ જન્મ કુંડળીના આઠમા ભાવનો સ્વામિ પાશ અથવા સર્પનામના દેખકાંડમાં બેઠો હોય ને તે દેખકાંડ કુંડળીમાં લગ્ને બેઠો હોય તો તેનું બંધીખાનામાં મૃત્યુ થાય.

૨૪ જન્મ કુંડળીમાં આઠમા ભાવનો સ્વામિ અને દેખકાંડ કુંડળીના લગ્નનો સ્વામિ શનિ રાહુ સહીત અથવા શનિ કેતુ સહીત હરકોઈ ભાવે બેઠો હોય તોપણ તેનું બંધનમાં મૃત્યુ જાણવું.

૨૫ જન્મ કુંડળીના છઠ્ઠા, આઠમા ભાવનો સ્વામિ મંગળ સહીત અથવા ત્રીજા ભાવના સ્વામિ સહીત નવમાંશ કુંડળીમાં પાપગ્રહની રાશિમાં બેઠો હોય અને જન્મ કુંડળીમાં તે ગ્રહો સાથે શનિરાહુ અથવા શનિકેતુ બેઠા હોય તો તેનું યુદ્ધમાં મૃત્યુ થાય.

૨૬ શનિ અને દેખકાંડ લગ્નનો સ્વામિ જન્મ કુંડળીમાં અથવા નવમાંશ કુંડળીમાં મંગળના ઘરમાં બેઠો હોય ને તે જાને મંગળ દેખતો હોય તોપણ તેનું મૃત્યુ યુદ્ધમાં થાય.

૨૭ જન્મ કુંડળીમાં સૂર્ય અને ગંગળ પરસ્પર દેખતા હોય ને તે નવગાંશ શ કુંડળીમાં પરસ્પરના ધરમાં રહ્યા હોય તોપણ તેનું અત્યુ યુદ્ધમાં થાય.

૨૮ જન્મ કુંડળીમાં આઠમે પાપઅહ બેઠા હોય અથવા નવગાંશ કુંડળીમાં આઠમે પાપઅહ હોય ને તે ગંગળના ધરમાં બેઠા હોય ને ષષ્ઠિ અંશ કુંડળીમાં તે પાપઅહ ૬૨ નામના ભાગમાં હોય તો તેનું આયુષ્ય થોડું જાણવું.

૨૯ સર્વ શુભઅહ નીચના અથવા અસ્તના અથવા શનુના ધરમાં બેઠા હોય ને નવગાંશ કુંડળીમાં તે અહો પાપઅહના ધરમાં બેઠા હોય અથવા પાપઅહ બેગા હોય તો તે માણસનું તરત અત્યુ થાય.

૩૦ શનિ, રાહુ અને સૂર્ય નવગાંશ કુંડળીમાં પાપઅહની રાશિમાં બેઠા હોય ને તેને જન્મ કુંડળીમાં આઠમા ભાવનો સ્વામિ દેખતો હોય તોપણ તેનું અત્યુ થાય એમ જાણવું.

૩૧ જન્મ કુંડળીમાં પાપઅહ સહીત સૂર્ય છઠ્ઠે ભાવે બેઠા હોય ને તેને પાપઅહ દેખતા હોય તો તેને ગરમીથી યુગડાંની પિડા કરે; તેમાં ચંદ્ર બેઠા હોય તો વાયુની પિડા કરે; અને મંગળ બેઠા હોય તો રક્તપિત્તની પિડા કરે. એ પિડા તે અહની દશામાં થાય.

૩૨ ઉપર મૂળજ જો યુધ હોય તો શરદીની પિડા કરે; યુદ્ધ બેઠા હોય તો છાતીની પિડા કરે; અને શુક્ર બેઠા હોય તો ઝાડાનો રોગ થાય.

૩૩ ઉપર મૂળજ શનિ બેઠા હોય તો વિશેષે કરી ગોળાનો રોગ થાય, અને રાહુ અથવા કેતુ હોય તો ભૂત પ્રેતથી પિડા થાય.

૩૪ જન્મ કુંડળીના છઠ્ઠા ભાવે ચંદ્ર મંગળ બેઠા હોય તો તેને ચિત્તભ્રમનો અને પાંડુ રોગ થાય, અને તે સાથે સૂર્ય બેઠા હોય તો સર્પનો બધ તથા શૂળનો રોગ કરે.

૩૫ જન્મ કુંડળીના છઠ્ઠા ભાવમાં યુધ મંગળ બેઠા હોય અને શુક્ર ચંદ્ર દેખતા હોય અને તે મંગળ યુધ નવગાંશ કુંડળીમાં પાપઅહના ધરમાં હોય તો ક્ષય રોગ થાય.

૩૬ શનિ મંગળ છઠ્ઠા ભાવે બેઠા હોય ને તેને સૂર્ય રાહુ દેખતા હોય અને ભ્રમનો સ્વામિ નિર્ભળ હોય તો તેને દીર્ઘ એટલે મોટો રોગ થાય.

૩૭ જન્મ કુંડળીમાં છઠ્ઠા ભાવે શનિ કેતુ બેઠા હોય અને તેને સૂર્ય, મંગળ અને રાહુ દેખતા હોય અને શુભઅહો દેખતા ન હોય તો તેને શ્વાસ, ખાંસી અથવા ક્ષયનો રોગ થાય.

૩૮ જન્મ કુંડળીમાં જળ રાશિમાં ચંદ્ર બેઠા હોય ને તે રાશિનો સ્વામિ

છઠ્ઠા ભાવે હોય અને જળ રાશિમાં યુધ રહી તેને દેખતો હોય તો મૃતક^{૨૭}નો રોગ થાય.

૪૯ જન્મ કુંડળીમાં છઠ્ઠે ચંદ્ર હોય, આઠમે શનિ હોય, બારમે પાપ અહ હોય અને લક્ષ્મી સ્વામિ નવમાંશ કુંડળીમાં પાપ અહના ધરમાં બેઠો હોય તો તેને અંતરગળનો રોગ થાય.

૪૦ છઠ્ઠા ભાવનો સ્વામિ નિર્બળ થઇ લગ્ને બેઠો હોય ને તે મંગળ સહીત હોય તો તેને માથાનો અથવા મૂખનો અથવા છાતીનો અથવા ગોળાનો રોગ થાય.

૪૧ જન્મ કુંડળીમાં છઠ્ઠા ભાવનો સ્વામિ નવમાંશ કુંડળીમાં જોતા ધરમાં બેઠો હોય તો તે અહના ઉપર કહેલા રોગ પ્રમાણે રોગ થાય એમ જાણવું.

૪૨ જન્મ કુંડળીમાં છઠ્ઠા ભાવનો સ્વામિ કેંદ્ર ભૂવનમાં બેઠો હોય અને તેને પાપ અહો દેખતા હોય અથવા પાપ અહો છઠ્ઠે બેઠો હોય તો તે મનુષ્ય શત્રુની પિડાવાળો જાણવો.

૪૩ લક્ષ્મી સ્વામિ છઠ્ઠે બેઠો હોય અને છઠ્ઠાનો સ્વામિ લગ્ને હોય અને તે બંનેના ભેગા શનિ રાહુ અથવા શનિ કેતુ બેઠો હોય તોપણ તે શત્રુની પિડાવાળો જાણવો.

૪૪ છઠ્ઠા ભાવનો સ્વામિ બળહીન થઇ પાપ અહની કર્તરીમાં બેઠો હોય અથવા તેને પાપ અહ દેખતા હોય તોપણ તે શત્રુની પિડાવાળો જાણવો.

૪૫ છઠ્ઠા ભાવનો સ્વામિ છઠ્ઠે, આઠમે કે બારમે ભાવે બેઠો હોય ને તે નીચનો અથવા અસ્તનો અથવા શત્રુના ધરમાં હોય અને લક્ષ્મી સ્વામિ બળવાન હોય તો શત્રુનો નાશ થાય.

૪૬ જન્મ કુંડળીમાં છઠ્ઠા ભાવનો સ્વામિ શૂન અહ સહીત શૂન અહના ધરમાં બેઠો હોય અને તેને શૂન અહો દેખતા હોય તો તેને શત્રુ સાથે મિત્રતા થાય.

૪૭ જન્મકુંડળીમાં લક્ષ્મી સ્વામિ કરતાં છઠ્ઠા ભાવનો સ્વામિ નિર્બળ હોય અને તેને શૂન અહો દેખતા હોય અને શૂન અહ ભેગા બેઠો હોય તોપણ શત્રુ સાથે મિત્રતા કરે.

૪૮ લક્ષ્મી સ્વામિ છઠ્ઠા ભાવે બેઠો હોય અને તેને છઠ્ઠા ભાવનો સ્વામિ દેખતો હોય અથવા તે બંને અહો લક્ષ્મીમાં બેઠો હોય તો તેને પોતાની ન્યાતથી પિડા થાય.

૪૯ ગુરુ, શુક્ર લગ્ને બેઠો હોય ને તેના ભેગો છઠ્ઠા ભાવનો સ્વામિ બેઠો હોય ને તેને શનિ, મંગળ અને રાહુ દેખતા હોય તો તેને પણ ન્યાતથી દુઃખ થાય.

૫૦ લક્ષ્મી સ્વામિ શૂભ અહ સહીત હરકોઇ ભાવે બેઠો હોય અને ચંદ્ર છઠા ભાવે બેઠો હોય અથવા બીજો શૂભ અહ બેઠો હોય અને કેંદ્રમાં અથવા ત્રીકોણમાં યુધ્ધ બેઠો હોય તો તેની પોતાની ન્યાતથી આશ્ચર્યકા ચાલે.

૫૧ છઠા ભાવનો સ્વામિ ગુરુ હોય અને તેના બેગો શૂભ અહ બેઠો હોય અને તેને શૂભ અહો દેખતા હોય અને તે ગુરુ ષષ્ટિ અંશ કુંડળીમાં મૃદુ અંશ નામના ભાગમાં હોય તો તેને ન્યાતમાં જથ્થાવાળો જાણવો.

૫૨ છઠા ભાવનો સ્વામિ પાપ અહ સહીત હોય અને તેને શૂભ અહો દેખતા ન હોય તેમ બેગો પશુ ન હોય ને નવમાં કુંડળીમાં તે પાપ અહની રાશિમાં બેઠો હોય અથવા અસ્તનો કે નીચનો અથવા શત્રુના ધરમાં હોય તો ન્યાતના થોડા જથ્થાવાળો જાણવો.

૫૩ લક્ષ્મી સ્વામિ પારાવતાંશ વર્ગ બળ પામ્યો હોય ને તેને શૂભ અહો દેખતા હોય ને છઠા ભાવનો સ્વામિ નિર્બળ હોય તો તે ન્યાતમાં મોટો અને ન્યાતના લોકોનું સારું કરનારો જાણવો.

૫૪ નવમા ભાવનો સ્વામિ છઠા ભાવે બેઠો હોય ને તેને છઠા ભાવનો સ્વામિ દેખતો હોય ને તે છઠા ભાવનો સ્વામિ ગંગળ અને શનિ સહીત હોય તો તેને ચોરથી અને અશ્વિથી પિડા થાય.

૫૫ છઠા ભાવનો સ્વામિ ગોપુરાંશ વર્ગ બળ પામ્યો હોય ને તેને સૂર્ય દેખતો હોય ને લક્ષ્મી સ્વામિ બળવાન હોય તો તે પોતાની ન્યાતને ઉપકાર કરનારો જાણવો.

૫૬ છઠા ભાવે શૂભ અહ બેઠો હોય અને તેને શૂભ અહો દેખતા હોય અને છઠા ભાવના સ્વામિ બેગો શૂભ અહ બેઠો હોય અને છઠાનો સ્વામિ પાપઅહની કર્તરીમાં હોય તો તેને સારાં અથાણું ઉપર પ્રીતિવાળો જાણવો.

૫૭ છઠા ભાવે ગુરુ યુધ્ધ બેઠો હોય અથવા છઠા ભાવે એ અંદોની રાશિ હોય અથવા તે જાને ષષ્ટિ અંશ કુંડળીમાં મૃદુ અંશ નામના ભાગમાં હોય તોપણ તેને સારાં અથાણું ઉપર પ્રીતિવાળો જાણવો.

૫૮ છઠા ભાવનો સ્વામિ ગુરુ અથવા શુક્ર હોય અને તે ગોપુરાંશ વર્ગ બળ પામ્યો હોય તો તેને ગિષ્ઠાન ઉપર પ્રીતિવાળો જાણવો.

૫૯ છઠા ભાવે શુક્ર હોય અથવા યુધ્ધ હોય અને તેને શૂભ અહો દેખતા હોય અને તે યુધ્ધ શુક્ર બળવાન થઇ નવમાં કુંડળીમાં શૂભ અહના ધરમાં બેઠો હોય તો હમેશાં ગિષ્ઠાન જમનારો જાણવો.

૬૦ યુધ્ધને પાપ અહ દેખતા હોય તો ગિષ્ઠાન ઉપર પ્રીતિ વગરનો જાણવો.

અને યુધ સહીત શુક છઠ્ઠા ભાવે હોય તો ખટાશ ઉપર પ્રીતિવાળો જાણવો.

૬૧ છઠ્ઠા ભાવે શુક બેઠો હોય અને તેને મંગળ દેખતો હોય અથવા છઠ્ઠા ભાવે મંગળ બેઠો હોય ને તેને સૂર્ય દેખતો હોય તોપણ તેને ખટાશ ઉપર પ્રીતિવાળો જાણવો.

૬૨ છઠ્ઠા ભાવનો સ્વામિ મંગળ સહીત દરકોષ ભાવે બેઠો હોય અથવા મંગળના ધરમાં બેઠો હોય ને તેને રાહુ કેતુની દ્રષ્ટિ હોય તો તે માણસ ઠગાઈ થી ચોરી કરનારો જાણવો.

૬૩ છઠ્ઠા ભાવે રાહુ અથવા કેતુ બેઠો હોય ને તેના ઉપર પાપ મહત્તી દ્રષ્ટિ હોય ને તે રાહુ અથવા કેતુ નવમાંશ કુંડળીમાં પાપ મહત્તી ધરમાં હોય તો પણ ઠગાઈથી ચોરી કરનારો જાણવો.

૬૪ પાંચમા ભાવથી છઠ્ઠા ભાવ એટલે પોતાની જન્મકુંડળીમાં દશમા ભાવનો સ્વામિ ઉપર કહેલા અંદા સાથે બેઠો હોય ને ઉપર મૂળ્ય જોગ હોય તો તેનો પુત્ર પણ ઠગાઈથી ચોરી કરનારો જાણવો.

વીચિત્ર અર્થવાળો પાંચમો ભાવ અને આ છઠ્ઠા ભાવનું દૂળ સૂઝન (આસ્તિક) માણસને કહેવું પણ નારિતકને ન કહેવું એવી રીતે યુદ્ધિવાળો વ્યક્ટેશ આચાર્ય લખેછે,

સાતમા ભાવનો ભાવ વિચાર.

સાતમા ભાવમાં વિવાહ વિષે, સ્ત્રી વિષે, વિશય વિષે, જવા આવવા વિષે અને ખોવાયલી ચીજ વિષે જોવાય છે.

૧ જન્મ કુંડળીના સાતમા ભાવે શુક બેઠો હોય તો તે ઘણો કામી થાય, અને યુધ બેઠો હોય તો પર સ્ત્રીમાં આશક્ત થાય, અને ગુરુ બેઠો હોય તો પોતાની સ્ત્રીમાં આશક્ત થાય, અને શનિ બેઠો હોય તો નકારી સ્ત્રીમાં આશક્ત થાય, અને જો સાતમા ભાવનો સ્વામિ શુભમુહ હોય તો તેને સારી સ્ત્રી મળે.

૨ જન્મ કુંડળીના સાતમા ભાવમાં મંગળ બેઠો હોય તો ઘણી સ્ત્રીઓમાં આશક્ત થાય તેમજ કુળને લાંછન લગાડનારો થાય, અને જો સૂર્ય બેઠો હોય તો કુટુંબવાળો અને ઘણી સ્ત્રીઓમાં આશક્ત થાય.

૩ બીજા, સાતમા, અને છઠ્ઠા ભાવના સ્વામિ લગ્નમાં શુક સાથે બેઠો હોય અથવા પાપમુહ સાથે બેઠો હોય તો તે પરસ્ત્રીમાં આશક્ત અને કુમાર્ગી થાય, અને જો શુભમુહની દ્રષ્ટિ પડતી હોય તો તે પ્રગણ થાય નહિ.

૪ લગ્ન અને છટ્ટા ભાવના સ્વામિ જો પાપગ્રહ સાથે રહ્યા હોય તો તે પ-
રસ્ત્રીમાં આશક્ત અને કુમાર્ગી થાય, અથવા લગ્નનો સ્વામિ, છટ્ટા અને સાતમા
ભાવના સ્વામિ પાપગ્રહ સાથે રહ્યા હોય, વળી પાપગ્રહ સાથે શનિ બેઠો હોય તો
તે પોતાના કુટુંબમાં આશક્ત થાય.

૫ સાતમા ભાવનો સ્વામિ રાહુ અથવા કેતુ સાથે બેઠો હોય અને તેમાં
પાપગ્રહની દ્રષ્ટિ પડતી હોય તો તે વ્યભિચારી થાય; અને દશમા, પીઞ્જ અને
સાતમા ભાવના સ્વામિઓ દશમા ભાવમાં રહ્યા હોય તો તે જનર પુરુષ થાય,
અને તે પરસ્ત્રીઓ સાથે ગગન કરે, અને જો પાંચમા ભાવનો સ્વામિ અને સા-
સાતમા ભાવનો સ્વામિ જળવાન હોય તો અથવા છટ્ટાના સ્વામિની તેમાં દ્રષ્ટિ પ-
ડતી હોય અથવા તે સાથે રહ્યા હોય તોપણ પરસ્ત્રીમાં તે પુરુષ ગગન કરે; વળી
દશમા, પીઞ્જ અને સાતમા ભાવના સ્વામિ એ ત્રણ ગ્રહોમાં એક એકા બાવે
રહ્યા હોય તોપણ વ્યભિચારી જાણવો.

૬ સાતમા ભાવનો સ્વામિ પાપગ્રહ સાથે પીઞ્જે બાવે રહ્યા હોય અને સા-
તમે મંગળની દ્રષ્ટિ પડતી હોય તો તેને જનર પુત્ર થાય એમ જાણવું.

૭ સાતમા ભાવના સ્વામિ સાથે પાંચમા અને નવમા ભાવના સ્વામિ બે-
ગો બેઠો હોય અને તે ૬-૮-૧૨ મે સ્થાને રહ્યા હોય તેમ જળ રહીત હોય
અને શમગ્રહની દ્રષ્ટિ પાંચમે પડતી હોય તો તેને ધણી સ્ત્રીઓ થતાં પણ પુત્ર-
નો યોગ થાય નહિ એમ જાણવો કહે છે.

૮ ક્ષીણ ચંદ્ર પાપગ્રહ સાથે સાતમા બાવે રહ્યા હોય તો તે પરસ્ત્રી ગામી
થાય, અને પાપગ્રહ સાથે લગ્ન વા સાતમું ભૂવન રહ્યું હોય તો તે પરસ્ત્રીમાં
આશક્ત અને કુમાર્ગી થાય.

૯ પાંચમાનો સ્વામિ સાતમા બાવે રહ્યો હોય અને સાતમા ભાવનો સ્વા-
મિ પાપગ્રહ સાથે રહ્યો હોય અને શુક્ર જો જળહીન હોય તો તેની સ્ત્રી ગર્ભથી
મૃત્યુ પામે.

૧૦ શુક્ર નીચનો હોય વા ચંદ્ર નીચનો હોય તો તે મુનુષ્યની સ્ત્રી જળમાં
પડી ગુજરી જાય; સાતમા ભાવનો સ્વામિ પાશ નામના દેખાંડ અને સર્પ નામ-
ના દેખાંડમાં રહ્યા હોય તો તેની સ્ત્રી જાંધન (ગળે ફાંસો) ખાઈ ગુજરી જાય.

૧૧ સાતમા ભાવનો સ્વામિ અને રાહુ અથવા કેતુ સહીત દેખાંડ કુંડળી-
માં સાતમા બાવે બેઠો હોય તો એમ ખાવાથી તે પુરુષની સ્ત્રીનું મૃત્યુ થાય.

૧૨ પીઞ્જ ભાવનો સ્વામિ અને સાતમા ભાવનો સ્વામિ પોતાની રાશિમાં
બેઠો હોય તો તેને એકજ સ્ત્રી થાય, અને પીઞ્જ ભાવનો સ્વામિ અને સાતમા

ભાવનો સ્વાગિ તે બનેની સાથે જોડલા ગ્રહો રહ્યા હોય તેટલી સ્ત્રીઓ તેને ધાર્ય એમ સંત પુરૂષો કહેછે, અથવા સાતમા ભાવનો સ્વાગિ જે રાશિમાં રહ્યો હોય તે રાશિના આંક પ્રમાણે પણ સ્ત્રીઓ થાય.

૧૩ સાતમાનો સ્વાગિ ઉચ્ચ અથવા વક્રનો હોય અને બળવાન હોય ને લગ્ને બેઠો હોય તો તેને ઘણી સ્ત્રીઓ થાય.

૧૪ લગ્નનો સ્વાગિ આઠમે હોય અને સાતમે પાપ ગ્રહ હોય તેમજ બીજા ભાવનો સ્વાગિ આઠમે હોય અને સાતમે પાપ ગ્રહ હોય તો તેને બે સ્ત્રીઓ થાય.

૧૫ સાતમા ભાવના સ્વાગિ સાથે શનિ, ગંગળા અને રાહુ બેઠા હોય અથવા પશ્ચિમ અંશ કુંડળીમાં તે દૂર નાગના ભાગમાં હોય તો તે પુરૂષની સ્ત્રીનું મૃત્યુ થાય.

૧૬ સાતમા ભાવનો સ્વાગિ શુભ ગ્રહ સાથે રહ્યો હોય અને તે નીચ રાશિનો અથવા શત્રુના ધરમાં બેઠો હોય અને સાતમે પાપ ગ્રહ બેઠો હોય તો તેનો બે વખત વિવાહ થાય.

૧૭ કારક ગ્રહ જે પાપ ગ્રહ સાથે રહ્યો હોય અથવા નવમાં કુંડળીમાં નીચ રાશિમાં રહ્યો હોય અથવા તે જન્મકુંડળીમાં તે ગ્રહ ઉપર પાપ ગ્રહની દ્રષ્ટિ પડતી હોય તોપણ તેના બે વખત વિવાહ થાય.

૧૮ સાતમા ભાવનો કારક ગ્રહ ચંદ્ર, બુધ, ગુરુ અથવા શુક્ર હોય તે ગ્રહોમાં જે ગ્રહ બળવાન હોય તે ગ્રહના ગુણ સ્વરૂપ (સંજ્ઞા પ્રકરણમાં કહેલું છે) જેવી તે પુરૂષની સ્ત્રી બાળવી.

૧૯ બીજા ભાવ અથવા સાતમો ભાવ પાપ ગ્રહ સાથે હોય અને તેમાં પાપ ગ્રહની દ્રષ્ટિ પડતી હોય અને તેનો સ્વાગિ બળવાન હોય તો તેને બીજી સ્ત્રી થાય.

૨૦ સાતમે તથા આઠમે ભાવે પાપ ગ્રહ હોય અને આરમા ભાવે ગંગળા બેઠો હોય અને તે ભાવના સ્વાગિ તેને દેખતા ન હોય તો તેને બીજી સ્ત્રી થાય.

૨૧ બીજા ભાવે પાપ ગ્રહ રહ્યો હોય અથવા સાતમા ભાવે પાપ ગ્રહ હોય અને તે ભાવના સ્વાગિ ઉપર પાપ ગ્રહની દ્રષ્ટિ પડતી હોય તો તેને ત્રણ સ્ત્રીઓ થાય.

૨૨ લગ્ન બીજી અને સાતમું ભૂવન પાપ ગ્રહો સાથે રહ્યું હોય અને સાતમા ભાવનો સ્વાગિ નીચનો, અસ્તનો હોય તો તેને પણ ત્રણ સ્ત્રી થાય.

૨૩ લગ્નનો સ્વાગિ અથવા સાતમા ભાવનો સ્વાગિ નવમાં કુંડળીમાં નીચનો અથવા અસ્તનો અથવા શત્રુના ધરમાં બેઠો હોય અથવા પશ્ચિમ અંશ-

માં કુંડળીમાં ફર નાગના ભાગમાં હોય તો તેને ખીજી સ્ત્રી થાય.

૨૪ સાતમા ભાવનો સ્વામિ નવમાંશ કુંડળીમાં જે રશિમાં બેઠો હોય તે રશિનો સ્વામિ નીચ અથવા અસ્તનો અથવા શત્રુના ધરમાં નવમાંશ કુંડળીમાં હોય અને તે અહ બ્રહ્મકુંડળીમાં પાપ અહની કર્તરીમાં હોય અથવા પાપ અહ દેખતા હોય તો તેને ખીજી સ્ત્રી થાય.

૨૫ ખીજા ભાવનો સ્વામિ અથવા કારક અહ નવમાંશ કુંડળીમાં જે અહના ધરમાં બેઠો હોય તે અહ નવમાંશ કુંડળીમાં નીચનો અથવા અસ્તનો અથવા શત્રુના ધરમાં હોય ને તે અહ બ્રહ્મ કુંડળીમાં પાપ અહની કર્તરીમાં સાતમા ભાવે બેઠો હોય તો તે પુરુષ સ્ત્રી હણનારો બનણુવા.

૨૬ લક્ષ્મીના સ્વામિથી પુષ્પ દશમે બળવાન થઇ રહ્યો હોય અને સાતમા ભાવના સ્વામિથી ચંદ્ર ત્રીજે રહ્યો હોય તો તેને ઘણી સ્ત્રીઓ થાય.

૨૭ બારમા અને ખીજાના સ્વામિઓ ત્રીજે રહ્યા હોય તેમાં બે ચુરની દ્રષ્ટિ પડતી હોય અથવા નવમાના સ્વામિની દ્રષ્ટિ પડતી હોય તો તેને ઘણી સ્ત્રીઓ થાય.

૨૮ સાતમા ભાવનો સ્વામિ કેંદ્ર અથવા નવમે કે પાંચમે રહ્યો હોય અને તે ઉચ્ચનો અથવા પોતાના મિત્રનો અથવા સ્વઅહી અથવા નવમાંશ કુંડળીમાં પોતાના ધરનો અથવા તેની સાથે દશમા ભાવનો સ્વામિ રહ્યો હોય તો તેને ઘણી સ્ત્રીઓ થાય.

૨૯ સાતમા ભાવનો સ્વામિ અને અગીયારમા ભાવનો સ્વામિ ભેગા બેઠા હોય અથવા પરસ્પર તેની દ્રષ્ટિ પડતી હોય વા બળવાન થઇ નવમે, પાંચમે રહ્યા હોય તો તેને ઘણી સ્ત્રીઓ થાય.

૩૦ નવમા ભાવનો સ્વામિ સાતમા ભાવે રહ્યો હોય અને સાતમા ભાવનો સ્વામિ ચોથા ભાવે રહ્યો હોય અથવા અગીયારમા અને સાતમાનો સ્વામિ કેંદ્રમાં રહ્યો હોય તો તેને ઘણી સ્ત્રીઓ થાય.

૩૧ સાતમા ભાવનો સ્વામિ નવમાંશ કુંડળીમાં જે અહના ધરમાં બેઠો હોય તે અહ બ્રહ્મ કુંડળીમાં શુભ અહ સહીત ગમે તે ભાવે બેઠો હોય ને તે પારાવતાંશ વર્ગ બળ પામ્યો હોય અને તે બળવાન હોય તો તેને ઘણીજ સ્ત્રીઓ થાય.

૩૨ ખીજા ભાવનો સ્વામિ નવમાંશ કુંડળીમાં જે અહના ધરમાં બેઠો હોય તે તે અહ બળવાન થઇ પદ્મિ અંશ કુંડળીમાં મૃદુ અંશ નાગના ભાગમાં હોય તેમજ ગોપુરાંશ વર્ગ બળ પામ્યો હોય તોપણ તેને ઘણીજ સ્ત્રીઓ થાય.

૩૩ સ્ત્રી કારક અહ નવગાંશ કુંડળીમાં જો અહના ધરમાં જોડો હોય તે અહ જળવાન હોય અને જન્મ કુંડળીમાં કેંદ્રમાં જોડો હોય અને તે પ્રતિ અંશ કુંડળીમાં મૃદુ અંશ નામના ભાગમાં હોય તેમજ ગોપુરાંશ વર્ગ જળ પામ્યો હોય તો તેને પણ ધણીજ સ્ત્રીઓ થાય.

૩૪ સાતગા બાવનો સ્વામિ ગોપુરાંશ વર્ગ જળ પામ્યો હોય અને દશમા બાવનો સ્વામિ સાતમે હોય અથવા બીજા બાવનો સ્વામિ ગોપુરાંશ વર્ગ જળ પામ્યો હોય તો તેને દશ સ્ત્રીઓ થાય. પુત્ર, બાઈ વિગેરેને સ્ત્રીતું સુખ દુઃખ પોત પોતાના ભાવ થકી ઉપર પ્રમાણે જાણવું.

૩૫ સાતગા બાવનો સ્વામિ પાપ અહ સહીત હોય અથવા સાતમે પાપ અહ જોડો હોય અને નવગાંશ કુંડળીમાં સાતગા બાવનો સ્વામિ પણ જન્મ કુંડળીમાં પાપ અહ સાથે હોય તો તેને નહારી સ્ત્રી હોય; તેમજ સાતગા બાવનો સ્વામિ પ્રતિ અંશ કુંડળીમાં કૃત્ર નામના ભાગમાં હોય તો પણ તેને નહારી સ્ત્રી હોય.

૩૬ સાતગા બાવનો સ્વામિ અથવા તે બાવનો કારક અહ નવગાંશ કુંડળીમાં તથા જન્મ કુંડળીમાં નીચ રાશિનો હોય અથવા નીચ અહ સાથે જોડો હોય અને તેમાં શુભ અહની દ્રષ્ટિ પડતી હોય તો તેને નહારી સ્ત્રી મળે.

૩૭ સાતગા બાવનો સ્વામિ શુભ અહ સાથે રહ્યો હોય અને તેમાં શુભ અહની દ્રષ્ટિ પડતી હોય અથવા તે શુભ અહની કર્તરીમાં રહ્યો હોય તો તેને સારી સ્ત્રી મળે.

૩૮ સાતગા બાવનો સ્વામિ કે કારક અહ નવગાંશ કુંડળીમાં શુભ અહની રાશિમાં હોય અને દશમા બાવનો સ્વામિ જળવાન હોય તો તેને સારી સ્ત્રી મળે.

૩૯ શુક ઊંચનો અથવા ગિત્રના ધરનો અને નવગાંશ કુંડળીમાં સ્વચ્છ હોય અથવા ગોપુરાંશ વર્ગ જળ પામ્યો હોય અથવા પ્રતિ અંશ કુંડળીમાં મૃદુ અંશના ભાગમાં હોય તો તેને સારી સ્ત્રી મળે.

૪૦ સાતગા બાવનો સ્વામિ જળવાન યષ્ઠ ચુર સાથે ગમે તે ભાવે રહ્યો હોય વા તેમાં ચુરની દ્રષ્ટિ પડતી હોય તેમજ જો સાતમે ભાવ અથવા કારક અહ હોય તો તેની સ્ત્રી પતીવ્રતા જાણવી.

૪૧ સાતગા બાવનો સ્વામિ સૂર્ય અથવા શુક હોય અને બુધની દ્રષ્ટિ હોય અથવા સાતગા ભાવે ચુર હોય તો તેની સ્ત્રી ધર્મવાળી પતીવ્રતા જાણવી.

૪૨ સાતગા બાવનો સ્વામિ કેંદ્રમાં રહ્યો હોય અને તેમાં શુભ અહની દ્રષ્ટિ પડતી હોય અથવા નવગાંશ કુંડળીમાં શુભ અહના ધરમાં હોય અથવા જન્મ કુંડળીમાં શુભ અહના ધરમાં હોય તો તેની સ્ત્રી પતીવ્રતા જાણવી.

૪૩ સાતમા ભાવનો સ્વાગિ સૂર્ય નવમાંશ કુંડળીમાં પાપ અહની રાશિમાં બેઠો હોય અને તે સૂર્ય જન્મ કુંડળીમાં પાપઅહ સાથે બેઠો હોય અથવા પાપ અહ દેખતા હોય તો તેની સ્ત્રી પાપણી બાણી.

૪૪ સાતમા ભાવનો સ્વાગિ સૂર્ય હોય ને તે બળવાન હોય અથવા તેની સાથે શુભ અહ રહ્યા હોય અને નવમાંશ કુંડળીમાં શુભ અહની રાશિમાં હોય અથવા જન્મ કુંડળીમાં શુભ અહ દેખતા હોય અને તે સૂર્યનો જન્મ જન્મનો સ્વાગિ મિત્ર હોય તો તેની સ્ત્રી પતીની ભક્તિ કરનારી બાણી.

૪૫ સાતમા ભાવનો સ્વાગિ ચંદ્ર પાપ અહ સહીત હરકોઈ ભાવે જન્મ કુંડળીમાં બેઠો હોય અથવા પાપ અહ દેખતા હોય અને નવમાંશ કુંડળીમાં તે ચંદ્ર પાપ અહના ધરમાં બેઠો હોય ને જન્મ કુંડળીમાં પાપ અહની કર્તરીમાં હોય તો કુમારો આજનારી અને અપરાધ કરનારી સ્ત્રી હોય.

૪૬ સાતમા ભાવનો સ્વાગિ ચંદ્ર હોય અથવા શુક્ર હોય અને જન્મ કુંડળીમાં શુભ અહ સહીત હરકોઈ ભાવે બેઠો હોય અને નવમાંશ કુંડળીમાં શુભ અહના ધરમાં હોય અને જન્મ કુંડળીમાં મિત્ર અથવા જિંચના ધરમાં હોય અને પછિ અંશ કુંડળીમાં મૃદુ નાગના ભાગમાં હોય તો તેની સ્ત્રી પુન્યવાળી, સારા સ્વભાવની, સારા શીયળવાળી અને સારા આચરણવાળી હોય.

૪૭ સાતમા ભાવનો સ્વાગિ મંગળ નિર્બળ હોય ને તે મંગળ ષષ્ટિ અંશ કુંડળીમાં ફર નાગના ભાગમાં હોય અને નવમાંશ કુંડળીમાં તે મંગળ શત્રુના ધરમાં અથવા અસ્તનો ધરમાં અથવા નીચના ધરમાં હોય તો તેની સ્ત્રી પરપુરુષથી આશક્ત અને નહારા ગુણવાળી બાણી.

૪૮ સાતમા ભાવનો સ્વાગિ નવમાંશ કુંડળીમાં મિત્રના ધરમાં અથવા જિંચનો હોય ને તે જન્મ કુંડળીમાં શુભ અહ સહીત અથવા શુભ અહની દ્રષ્ટિવાળો હોય અને તે પારાવતાંશ વર્ગ બળ પામ્યો હોય તો તેને નહારી સ્ત્રી હોય તોપણ તે પતીના વચન પ્રમાણે આજનારી હોય.

૪૯ સાતમા ભાવનો સ્વાગિ બુધ હોય અને તે પાપ અહ સહીત હોય અને તે બુધ નીચનો અથવા અસ્તનો કે શત્રુની રાશિમાં આઠમા ભાવે બેઠો હોય અને તે પાપઅહની કર્તરીવાળો અથવા પાપઅહ દેખતો હોય તો તેની સ્ત્રી પતીનો નાશ કરનારી તેમ પોતાના કુળનો પણ નાશ કરનારી બાણી.

૫૦ સાતમાનો સ્વાગિ બુધ હોય ને તે બળવાન હોય અને ગોપુરાંશ વર્ગ બળ પામ્યો હોય અને તે બુધ નવમાંશ કુંડળીમાં જિંચના અથવા મિત્રના ધરમાં હોય તો તેની સ્ત્રી સારા પુત્રવાળી, તેમ સુખ ભોગવનારી, ધર્મવાન અને

મત ઉપવાસથી શુદ્ધ આતઃકરણવાળી જાણુવી.

૫૧ સાતમા ભાવનો સ્વામિ શુક્ર પાપ ગ્રહ સહીત હોય ને તેના બેગો નીચે ગ્રહ બેઠો હોય ને તે શુક્ર પશુ નીચનો હોય અથવા અસ્તનો હોય ને તે પશ્ચિમ અંશ કુંડળીમાં ફર નામના ભાગમાં હોય તો તેની સ્ત્રી વેશ્યા સમાન શુભવાળી, કઠણુ ગનવાળી અને ચોર જાણુવી.

૫૨ સાતમા ભાવનો સ્વામિ શુક્ર જળવાન હોય અને તે શુક્ર શૂભ ગ્રહ બેગો જન્મકુંડળીમાં હરકોઇ ભાવે બેઠો હોય અને નવમાંશ કુંડળીમાં શૂભ ગ્રહની રાશિ અથવા મિત્ર ગ્રહની રાશિ અથવા ઉચનો હોય અને જન્મકુંડળીમાં તે સ્વમંડી હોય અથવા પશ્ચિમ અંશ કુંડળીમાં મૃદુ નામના ભાગમાં હોય તો તેની સ્ત્રી ધણી ચંચળ, પુત્રવાળી અને સારા ગુણવાળી જાણુવી.

૫૩ સાતમા ભાવનો સ્વામિ શનિ હોય અને તેના બેગો પાપ ગ્રહ બેઠો હોય અને તે શનિ નીચનો હોય અથવા શત્રુ ગ્રહની રાશિમાં બેઠો હોય ને તેને પાપ ગ્રહ દેખતા હોય અને તે શનિ નવમાંશ કુંડળીમાં પાપ ગ્રહની રાશિમાં બેઠો હોય તો તેની સ્ત્રી જીર અને નહારી તથા કુળને દૂષણ લગાડનારી જાણુવી.

૫૪ સાતમા ભાવનો સ્વામિ શનિ જળવાન હોય અને તેના બેગો ગુરુ બેઠો હોય અથવા દેખનો હોય તો તેની સ્ત્રી પારકાને ઉપકાર કરનારી, દેવ, બ્રાહ્મણ ઉપર પ્રીતિ રાખનારી અને જ્ઞાન વિષે વાદ કરનારી, ધર્મ ઉપર પ્રીતિ રાખનારી અને સારા શીખવાળી જાણુવી.

૫૫ સાતમા ભાવે રાહુ અથવા કેતુ હોય તો તે પુરુષની સ્ત્રી પર પુરુષ સાથે ગગન કરનારી હોય અને તેને પાપ ગ્રહ દેખતા હોય તો પાપ ઉપર પ્રીતિવાળી અને નહારા શીખવાળી હોય; અને તે રાહુ કેતુ નવમાંશ કુંડળીમાં પાપ ગ્રહની રાશિમાં હોય તો પતીને ઝેર આપનારી અને લોકમાં અપકીર્તિવાળી એવી નહારી સ્ત્રી જાણુવી.

૫૬ લગ્નના સ્વામિથી સાતમા ભાવનો સ્વામિ જન્મકુંડળીમાં નજીકમાં બેઠો હોય તો તેનો વિવાહ બાળપણથી થાય; અને લગ્નથી અને સાતમા ભાવથી શૂભ ગ્રહ નજીક બેઠો હોય તો ન્હાનપણથી વિવાહ થાય.

૫૭ લગ્ને, જીજ્ઞા ભાવે અને સાતમા ભાવે શૂભ ગ્રહ બેઠો હોય અને તે ગ્રહ નવમાંશ કુંડળીમાં શૂભ ગ્રહની રાશિમાં હોય અને તે ભાવના સ્વામિને જન્મકુંડળીમાં શૂભ ગ્રહ દેખતા હોય તો બેગો બેઠો હોય તો પાપ તેનો ન્હાનપણમાં વિવાહ થાય.

૫૮ સાતમા ભાવનો સ્વામિ પારાવતાંશ વર્ગ જળ પામ્યો હોય અને જીજ્ઞા

ભાવનો સ્વામિ જળવાન હોય અને લક્ષ્મીનો સ્વામિ પશ્ચિમ અંશ કુંડળીમાં મૃદુ અંશ નામના ભાગમાં હોય તોપણ તેનો વિવાહ ન્હાનપણમાં થાય.

૫૬ જન્મ કુંડળીમાં શુક્ર અસ્તનો યષ્ઠ ત્રીજા, છઠ્ઠા, દશમાં અને અગ્નિ-યારમાં ભાવે બેઠો હોય અને જીજ્ઞ ભાવનો સ્વામિ પણ તે પ્રમાણે બેઠો હોય અથવા લગ્નના સ્વામિ ઉપર શુભ ગ્રહની દ્રષ્ટિ હોય અથવા ભેગા બેઠો હોય તો તે ગણસનો વિવાહ થયા પછી ભાગ્યનો ઉદય થાય.

૬૦ સાતમાં ભાવનો કારક ગ્રહ અને સાતમાં ભાવનો સ્વામિ અને જીજ્ઞ ભાવનો સ્વામિ અને લગ્નનો સ્વામિ એ બધા ગ્રહ નકારા સ્થાને એટલે છઠ્ઠા, આઠમાં અને બારમાં સ્થાને બેઠો હોય અને તે નવમાં કુંડળીમાં નીચના અથવા શત્રુના ધરમાં અથવા અસ્તના હોય તો તેનો વિવાહ થયા પછી ભાગ્યનો નાશ થઈ જાય.

૬૧ ઉપર લખ્યા ગ્રહો શુભ ગ્રહ સહીત ઉપર લખેલા ભાવે બેઠો હોય અને શુભ ગ્રહની દ્રષ્ટિ હોય તો તેનો એક વખતે ભાગ્યનો નાશ થયા પછી જીજ્ઞ વખતે ભાગ્યનો ઉદય થાય.

૬૨ સાતમાં ભાવનો સ્વામિ પાપ ગ્રહ સહીત ત્રીકોણમાં બેઠો હોય અથવા તો કારક ગ્રહ પાપ ગ્રહ સહીત ત્રીકોણમાં બેઠો હોય અને જીજ્ઞ ભાવનો સ્વામિ દશમે બેઠો હોય તો તેનો વિવાહ ઘણું છેટે થાય.

૬૩ દશમાં ભાવે વા જીજ્ઞ ભાવે અથવા નવમાં ભાવે પાપ ગ્રહ બેઠો હોય તેમ સાતમાં ભાવે પણ પાપગ્રહ બેઠો હોય ને તે પાપ ગ્રહ નવમાં કુંડળીમાં પાપગ્રહના ધરમાં હોય તોપણ તેનો છેટે વિવાહ થાય એમ જાણવું અને પુત્રાદિકોના વિવાહ વિષે પણ સૌ સૌના ભાવ થકી ઉપર પ્રમાણે સમજવું.

૬૪ લગ્નના સ્વામિ કરતાં સાતમાં ભાવનો સ્વામિ જળહીન હોય અને નવમાં કુંડળીમાં શત્રુના ધરમાં અથવા અસ્તનો અથવા નીચનો યષ્ઠ બેઠો હોય ને તેના ભેગા નીચ ગ્રહ હોય તો તેને નીચ કુળની સ્ત્રી મળે.

૬૫ લક્ષ્મીના સ્વામિ કરતાં સાતમાં ભાવનો સ્વામિ વધારે જળવાન હોય અને તે નવમાં કુંડળીમાં શુભ ગ્રહના ધરમાં રહેલો હોય અને જન્મકુંડળીમાં તેને શુભ ગ્રહ દેખતા હોય અને વેશેષિકાંશ વર્ગ જળ પામ્યો હોય અને તે ગ્રહ પરમ જીવનો હોય તો તેને જીયા કુળની સ્ત્રી મળે.

૬૬ સાતમાં ભાવના સ્વામિ કરતાં લગ્નનો સ્વામિ નિર્બળ હોય ને પાપ ગ્રહ સાથે રહેલો હોય ને તે નવમાં કુંડળીમાં નીચનો હોય અથવા જન્મકુંડળીમાં આઠમાં ભાવે બેઠો હોય અથવા અવરોહ નામના ભાગમાં હોય તો તેની

શ્રી પોતાથી ઊંચા કુળની હોય.

૬૭ સાતમા ભાવ કરતાં લગ્નનો સ્વામિ વધારે બળવાન હોય અને આ-
રોહ નામના ભાગમાં હોય અને તે પરમ ઊંચનો થઈ કેંદ્ર, ત્રીકાણુમાં બેઠો હોય
અથવા શૂભ ગ્રહ સહીત બેઠો હોય તો પોતાની સ્ત્રીના કુળથી પોતે ઊંચા કુળનો હોય.

૬૮ સાતમા ભાવના સ્વામિ કરતાં આઠમા ભાવનો સ્વામિ બળવાન હોય
અને ઉપરની લખેલી કલમ પ્રમાણે જોયે હોય તોપણ તે માણસની સ્ત્રીના કુળ
કરતાં પોતે ઊંચા કુળનો હોય અને તે જાનો સરખા બળવાન હોય તો સરખા
કુળની અને સારા ગુણવાળી તથા પત્નીની ભક્તિમાં ચિત્ત રાખનારી સ્ત્રી મળે.

૬૯ લગ્નનો સ્વામિ અને સાતમા ભાવનો સ્વામિ પરસ્પર શત્રુ હોય તો
તે પુરૂષના કુટુંબના માણસો તે પુરૂષની સ્ત્રી સાથે શત્રુતાપણથી વર્તે.

૭૦ લગ્નનો અને સાતમા ભાવનો સ્વામિ પરસ્પર મિત્ર હોય તો તે પુ-
રૂષની સ્ત્રી સાથે તે પુરૂષ તથા તેના કુટુંબના માણસો મિત્રની રીતે વર્તે.

૭૧ સાતમા ભાવનો સ્વામિ લગ્નના સ્વામિના ધરમાં શત્રુ હોય તો તે પુ-
રૂષ પોતાની સ્ત્રી સાથે શત્રુની રીતે, અને મિત્ર હોય તો મિત્રની રીતે અને સમ
હોય તો સમની રીતે વર્તે.

૭૨ સાતમા ભાવના સ્વામિ પ્રમાણે પોતાની સ્ત્રીનો વર્ણ જાણવો, અથ-
વા સાતમા ભાવે જે રાશિ હોય તે પ્રમાણે વર્ણ જાણવો, અથવા સાતમા ભા-
વના કારક ગ્રહ પ્રમાણે પણ વર્ણ જાણવો; એ ત્રણમાં જે વધારે બળવાન હો-
ય તે પ્રમાણે વર્ણ (રંગ) જાણવો.

૭૩ સાતમા ભાવને ગુરૂ તથા શુક્ર દેખતા હોય તો સારા ગુણવાળી અને
સ્વરૂપવાન સ્ત્રી હોય; અને એ સાતમા ભાવમાં પાપગ્રહ બેઠા હોય અથવા દે-
ખતા હોય તો કરૂપવાન અને ખોટા ગુણવાળી સ્ત્રી હોય એમ જાણવું.

૭૪ સાતમા ભાવનો સ્વામિ જન્મ કુંડળીમાં જે રાશિમાં બેઠો હોય તેજ
રાશિનું નામ તે પુરૂષની સ્ત્રીનું હોય એમ મદંત પુરૂષો કહે છે. ઉદાહરણ—વૃ-
શ્ચિક રાશિમાં સાતમા ભાવનો સ્વામિ બેઠો છે તો વૃશ્ચિક રાશિની સમસ્યા ના,
બ્યાએ જે અક્ષરમાંનો એક અક્ષર નામમાં પહેલો આવે.

૭૫ જે પુરૂષની સ્ત્રીનું નામ વૃશ્ચિક, સિંહ, કન્યા અથવા વરુણ રાશિ ઉ-
પરથી હોય તો તે સ્ત્રીને ન્દાનપણમાં પુત્ર થાય, અને તે રાશિને જન્મ કુંડળીમાં
જેટલા પુરૂષ ગ્રહો દેખતા હોય તેટલા પુત્ર અને તે સારા ગુણવાળા થાય.

૭૬ સાતમા ભાવે સૂર્ય હોય તો તે પુરૂષ વધ્યા સ્ત્રી સાથે વ્યભિચાર ક-
રે, અને સાતમા ભાવે ચંદ્ર હોય તો દાસી સમાન સ્ત્રી સાથે, અને મંગળ હો-

૫ તો રજસ્વાલા અથવા વધ્યા સ્ત્રી સાથે વ્યભિચાર કરે.

૭૭ સાતમા ભાવે યુધ્ધ બેઠો હોય તો વેસ્થા સાથે અથવા ધન વગરની અને વણીકની સ્ત્રી સાથે વ્યભિચાર કરે, શુર હોય તો બ્રાહ્મણની સ્ત્રી સાથે, અને જો શુક્ર હોય તો ગર્ભવંતી સ્ત્રી સાથે અને શનિ, રાહુ અથવા કેતુ હોય તો નીચ નતી અથવા યુવાન અવસ્થાવાળી સ્ત્રી સાથે વ્યભિચાર કરે.

૭૮ ઉપર મૂળ્ય ચોથા સ્થાને ગ્રહો બેઠો હોય તો ઉપર મૂળ્ય જાણવું.

૭૯ ચારે કેંદ્ર ભૂતનમાં પાપગ્રહો બેઠેલા હોય અથવા ચારે કેંદ્ર ભૂતન ઉપર પાપગ્રહની દ્રષ્ટિ હોય તો પશુની પેઠે મીથુન કરનારો જાણવો, અથવા કેંદ્ર ભૂતન અને ત્રીકાણુમાં પાપગ્રહ બેઠો હોય તોપણ એગજ જાણવું; વળી શનિ પાપગ્રહ સાથે રહ્યો હોય ને તેની સાથે ચંદ્ર પણ હોય તોપણ એગજ જાણવું.

૮૦ સાતમા ભાવના સ્વાગિ ઉપર શુક્રની દ્રષ્ટિ પડતી હોય વા મંગળના ધરમાં રહ્યો હોય અથવા સાતમા ભાવના સ્વાગિ સાથે શુક્ર રહેલો હોય તો તે ભંગચુંગન કરનારો જાણવો.

૮૧ ઉપર મૂળ્ય પીઠ ભાવનો સ્વાગિ હોય તોપણ તેગજ જાણવું, અથવા દશમા ભાવના સ્વાગિ ઉપર શનિની દ્રષ્ટિ પડતી હોય, અથવા મંગળના ધરમાં હોય અથવા લક્ષ્મીપતી જો નીચ રાશિમાં બેઠો હોય તોપણ એગજ જાણવું.

૮૨ મંગળ સાતમા ભાવે બેઠો હોય તો તેની સ્ત્રી ન્હાના સ્તનવાળી હોય, અને શનિ અને રાહુ સાતમે હોય તો તેની સ્ત્રી લાંબા સ્તનવાળી હોય, અને સૂર્ય સાતમે હોય તો ઉંચા કઠણ સ્તનવાળી સ્ત્રી હોય, અને બાકીના ગ્રહો હોય તો જનડા અને ઉત્તમ સ્તનવાળી સ્ત્રી હોય.

૮ અને એક પણ પાપગ્રહ સાતમે રહ્યો હોય તો વિલક્ષણ સ્તનવાળી સ્ત્રી સગજવી, અને સાતમા ભાવનો સ્વાગિ પાપગ્રહ અગર શૂન્યગ્રહ હોય તોપણ ઉપર પ્રમાણે સ્તન સગજવા.

૮૪ સાતમા ભાવે ધણી પાપગ્રહો રહ્યા હોય અથવા આઠમા ભાવે રહ્યા હોય કે છઠા ભાવે અથવા પાંચ અંશ કુંડળીમાં ફર નામના ભાગમાં પાપગ્રહ રહ્યા હોય તો તેને મૂત્રકચ્છ (મૂત્રગંધ)નો રોગ થાય.

૮૫ ઉપર મૂળ્ય વિચીત્ર અર્થવાળો અને નીશ્ચય યોગવાળો સાતમો ભાવ વ્યંકટ નામના વિદ્વાને સર્વાર્થ ચિંતાગણીના ગ્રંથમાં લખેલો છે.

આઠમા ભાવનો ભાવ વિચાર.

આઠમા ભાવમાં મૃત્યુ વિષે, જીંદગી વિષે, ગુણ સ્થાન વિષે, મૃત્યુના કાં-
રણ વિષે, અને તે મત્યુ થોડા દુઃખથી થાય કે વધારે દુઃખથી થાય તે વિષે
જ્ઞેવાય છે.

૧ જન્મ કુંડળીમાં આઠમા ભાવનો સ્વાગિ પાપમ્હ સહીત છટ્ટા અથવા
ખારગા ભાવે બેઠો હોય તો તે માણસની કુંડી આયુષ્ય જાણવી, તેમજ લક્ષ્મીનો
સ્વાગિ પાપમ્હ સહીત છટ્ટા અથવા ખારગા ભાવમાં બેઠો હોય તોપણ તેની કું-
ડી આયુષ્ય જાણવી.

૨ આઠમા ભાવનો સ્વાગિ હરકોઈ ભાવમાં પોતાના ધરનો એટલે સ્વમ્હી
હોય તો લાંબું આયુષ્ય જાણવું એમ મોટા મૂનીઓ કહે છે, તેમ જ સગિ સ્વમ્હી
અથવા ગિત્રના ધરમાં અથવા ઉંચ રાશિનો હરકોઈ ભાવે બેઠો હોય તોપણ લાં-
બું આયુષ્ય જાણવું.

૩ આઠમા ભાવનો સ્વાગિ અને લક્ષ્મીનો સ્વાગિ છટ્ટા અથવા ખારગા ભા-
વે બેઠો હોય, અથવા છટ્ટા અથવા આઠમા ભાવનો સ્વાગિ લગ્ને બેઠો હોય ને તે-
ને શુભમ્હ દેખતા હોય તોપણ તેનું લાંબું આયુષ્ય જાણવું.

૪ દશમા ભાવનો સ્વાગિ ગિત્રનો અથવા સ્વમ્હી અથવા ઉંચનો હરકોઈ
ભાવે બેઠો હોય તોપણ લાંબું આયુષ્ય જાણવું, અથવા લગ્નનો સ્વાગિ અથવા
આઠમા ભાવનો સ્વાગિ અથવા દશમા ભાવનો સ્વાગિ કેંદ્ર ભાવમાં બેઠો હોય
તોપણ તેનું લાંબું આયુષ્ય જાણવું.

૫ લગ્નનો સ્વાગિ કેંદ્ર ભાવમાં બેઠો હોય અને તેના ભોગ શુક્ર બેઠો હોય
અથવા તે લગ્નના સ્વાગિને ગુરુ શુક્ર દેખતા હોય તોપણ દીર્ઘ આયુષ્ય જાણવું.

૬ લગ્નનો સ્વાગિ અને ગુરુ તથા શુક્ર એ ત્રણે મ્હો સ્વમ્હી થઈ ત્રીકો-
ણમાં બેઠો હોય તો ઘણું લાંબું આયુષ્ય જાણવું.

૭ સર્વ શુભ મ્હો કેંદ્રમાં બેઠો હોય અને લગ્નનો સ્વાગિ શુભ મ્હો ભે-
ગા બેઠો હોય ને તે લગ્નના સ્વાગિને ગુરુ દેખતો હોય તોપણ લાંબું આયુષ્ય
જાણવું.

૮ ત્રીજે, છઠ્ઠે, અગીયારમા ભાવે પાપ મ્હો બેઠો હોય અને કેંદ્ર તથા ત્રી-
કોણમાં શુભ મ્હો બેઠો હોય ને લગ્નનો સ્વાગિ જળવાન હોય તોપણ તેનું લાં-
બું આયુષ્ય જાણવું.

૯ છટ્ટા, સાતમા તથા આઠમા ભાવે સર્વ શુભ મ્હો બેઠો હોય અને ત્રીજે
છઠ્ઠે, તથા અગીયારમા ભાવે સર્વ પાપમ્હ બેઠો હોય તોપણ તેનું લાંબું આ-

યુષ્ય જાણવું.

૧૦ આઠગા ભાવનો સ્વામિ લગ્ને બેઠો હોય ને તેને ચર શુક દેખતા હોય અથવા બેગા બેઠા હોય અને લગ્નનો સ્વામિ કેંદ્રમાં બેઠો હોય તોપણ તેનું લાંબુ આયુષ્ય જાણવું.

૧૧ ત્રણ અહો ઊંચના હોય અને આઠગા ભાવનો સ્વામિ લગ્ને બેઠો હોય અને આઠગા ભાવે કોઈ પણ પાપ ગ્રહ ન હોય તોપણ દીર્ઘ આયુષ્ય જાણવું.

૧૨ આઠગા ભાવે ઊંચનો સ્વઅહનો અને મિત્ર ગ્રહની રાશિનો એક ગ્રહ બેઠો હોય અને લગ્નનો સ્વામિ બળવાન હોય તોપણ તેનું લાંબુ આયુષ્ય જાણવું.

૧૩ સર્વ પાપ ગ્રહો પારાવતાંશ વર્ગે બળ પામ્યા હોય તેમ સર્વ શુભ ગ્રહો પણ પારાવતાંશ વર્ગે બળ પામ્યા હોય ને તે સર્વ શુભ ગ્રહો કેંદ્ર તથા ત્રીકોણમાં બેઠો હોય તોપણ તેનું લાંબુ આયુષ્ય જાણવું.

૧૪ છઠ્ઠા, આઠગા તથા નારગા ભાવમાં પાપ ગ્રહ બેઠો હોય ને લગ્નનો સ્વામિ નિર્બળ હોય ને તે ગ્રહોને શુભ ગ્રહોની દ્રષ્ટિ ન હોય તેમ બેગા પણ ન હોય તો તેનું અલ્પ આયુષ્ય જાણવું, અથવા તો તે સંતાન વગરના જાણવો.

૧૫ આઠગા ભાવનો સ્વામિ અથવા શનિ પદ્ધિ અંશકુંડળીમાં ફર નામના ભાગમાં હોય ને જન્મકુંડળીમાં તે ગ્રહ બેગા પાપ ગ્રહ બેઠો હોય અથવા દેખતા પણ હોય તો તેનું અલ્પ આયુષ્ય જાણવું.

૧૬ સર્વ પાપ ગ્રહો કેંદ્રમાં બેઠો હોય ને તે ગ્રહોને શુભ ગ્રહો દેખતા ન હોય અને લગ્નનો સ્વામિ નિર્બળ હોય તોપણ અલ્પ આયુષ્ય જાણવું.

૧૭ બીજા તથા નારગા ભાવે પાપગ્રહ બેઠો હોય અને તેના ઉપર શુભ ગ્રહની દ્રષ્ટિ ન હોય અથવા તે પદ્ધિ અંશ કુંડળીમાં ફર નામના ભાગમાં હોય તોપણ અલ્પ આયુષ્ય જાણવું.

૧૮ આયુર્દાના ત્રણ પ્રકાર છે:—એક અલ્પ આયુષ્ય; બીજું મધ્યમ આયુષ્ય; અને ત્રીજું દીર્ઘ આયુષ્ય. તેમાં બીજીશ વર્ષની અંદરને અલ્પ આયુષ્ય કહે છે; બીજીશથી શીતેર વર્ષની અંદરને મધ્યમ આયુષ્ય કહે છે; અને તેથી વધારે આયુષ્યને દીર્ઘ આયુષ્ય કહે છે.

૧૯ લક્ષ્મી સ્વામિ અને સૂર્યને પરસ્પર શત્રુપણું હોય તો તે માણસનું અલ્પ આયુષ્ય જાણવું.

૨૦ લગ્નના સ્વામિ અને સૂર્યને પરસ્પર સમપણું હોય તો તેનું મધ્યમ આયુષ્ય જાણવું; અને એ ગ્રહો મિત્ર હોય તો દીર્ઘ આયુષ્ય જાણવું.

૨૧ લક્ષ્મી સ્વામિ નિર્બળ હોય અને છઠ્ઠા, આઠગા તથા નારગા ભાવે

પાપ અહ બેઠા હોય અને ગુરુ કેન્દ્ર અથવા ત્રીકોણમાં હોય તો તેનું મધ્યગ આયુષ્ય જાણવું.

૨૨ છઠ્ઠા અથવા આઠમા ભાવે પાપ અહ બેઠા હોય અને શુભ અહો કેન્દ્રમાં અથવા ત્રીકોણમાં બેઠા હોય અને શનિ હરકોઈ ભાવે યજ્ઞવાન હોય તોપણ તેનું મધ્યગ આયુષ્ય જાણવું, અથવા કેન્દ્ર તથા ત્રીકોણમાં પાપ અહ બેઠા હોય અથવા લગ્ને પાપ અહ બેઠા હોય તોપણ તેનું મધ્યગ આયુષ્ય જાણવું.

૨૩ અથ્થ આયુષ્યના યોગવાળા માણસને જન્મકુંડળીના છઠ્ઠા, આઠમા ભાવના સ્વામિની દશામાં રીષ્ટ કરેછે, અને મધ્યગ આયુષ્યવાળા માણસને જન્મકુંડળીના લક્ષ્મીના સ્વામિના જે શત્રુ અહો હોય તેની દશામાં રીષ્ટ કરે છે, અને દીર્ઘ આયુષ્યવાળા માણસને પ્રકૃત આઠમા ભાવના સ્વામિની દશામાં રીષ્ટ કરે છે એ પ્રમાણે યોગાયોગ જાણવો.

૨૪ આઠમા ભાવનો સ્વામિ અને લક્ષ્મીનો સ્વામિ નિર્ભય હોય અને છઠ્ઠા ભાવનો સ્વામિ તથા મંગળ હરકોઈ ભાવે ભેગા બેઠા હોય તો તેનું યુક્તમાં મૃત્યુ થાય.

૨૫ લક્ષ્મી તથા આઠમા ભાવનો સ્વામિ છઠ્ઠા ભાવે ભેગા બેઠા હોય અને ત્યાં શનિ, રાહુ અથવા કેતુ ભેગા બેઠા હોય તો તે અહની દશા, અંતર દશામાં મોરના હાથે શસ્ત્રથી મૃત્યુ થાય.

૨૬ આઠમા ભાવનો તથા લક્ષ્મીનો સ્વામિ મોથા ભાવના સ્વામિ સહીત છઠ્ઠા ભાવે બેઠા હોય તો તેનું ચતુષ્પદ જનનવરથી મૃત્યુ થાય, અને તે અહો સાથે જો ગુરુ બેઠો હોય તો અજીરણના રોગથી મૃત્યુ થાય.

૨૭ લક્ષ્મીનો સ્વામિ અને મોથા ભાવનો સ્વામિ ગુરુ સહીત છઠ્ઠા ભાવે બેઠા હોય તોપણ અજીરણના રોગથી મૃત્યુ થાય, અને લગ્નનો સ્વામિ, મોથા ભાવનો સ્વામિ અને ખીજા ભાવનો સ્વામિ એ ત્રણે છઠ્ઠા ભાવે ભેગા બેઠા હોય તોપણ અજીરણના રોગથી મૃત્યુ થાય.

૨૮ આઠમા ભાવના સ્વામિની દશામાં અથવા અંતરદશામાં રીષ્ટ કરતા યોગ છે; તેમજ પિતા, પૂત્ર, સ્ત્રી એઓના ભાવથી આઠમા ભાવના સ્વામિની દશા, અંતરદશામાં તેઓનું રીષ્ટ જાણવું. ઉદાહરણ.—જેમકે સ્ત્રી ભાવથી આઠમા, ખીજો ભાવ તે ભાવનો સ્વામિ જે અહ હોય તે અહની માહાદશા અથવા અંતરદશામાં તે પુરુષની સ્ત્રીનું રીષ્ટ થાય.

૨૯ આઠમા ભાવનો સ્વામિ અને લગ્નનો સ્વામિ શનિ સહીત છે, આઠમે અથવા ગારમે ભાવે બેઠા હોય તો તેનું ઝેરથી મૃત્યુ થાય, અને રાહુ કે કેતુ

સહીત બેઠા હોય તો ગમે શંસો ખાઇ મૃત્યુ પામે.

૩૦ છઠ્ઠા ભાવનો સ્વામિ શનિ અથવા કેતુ સહીત હરકોઈ ભાવે બેઠો હોય તો તેને મૃગ જનાવરથી ભય થાય, અને છઠ્ઠાના સ્વામિ બેગો શનિ સહીત ચર બેઠો હોય તો હાથીથી ભય થાય, અને ચંદ્ર બેઠો હોય તો ઘોડાથી ભય થાય.

૩૧ ઉપર મૂળ્ય છઠ્ઠા ભાવનો સ્વામિ અને શનિ સૂર્ય સહીત બેઠો હોય તો સીંગડાવાળા મૃગથી અથવા કુતરાથી ભય થાય, તેમજ મંગળ બેગો હોય તો તેમજ જાણવું; અને છઠ્ઠે ભાવે હરકોઈ ગ્રહ સહીત શનિ બેઠો હોય પણ તે શનિ સ્વચ્છે અથવા ઉચ્ચનો હોય તોપણ તેમજ જાણવું.

૩૨ ચોથા ભાવનો સ્વામિ, નવમા ભાવનો સ્વામિ અને લગ્નને સ્વામિ ત્રીકોણમાં બેગો હોય અને ખીજા સર્વ ગ્રહો કેંદ્રમાં બેઠા હોય તો તેની માતા તથા પિતા લાંબી ઉંમર ભોગવ્યા પછી જાંને જાણવું પૂત્રની હયાતીમાં જ રીષ્ટ થાય.

૩૩ આઠમા ભાવે ચંદ્ર હોય અને તે બેગો રાહુ હોય અથવા શની હોય તો તેને વાછતું દરદ થાય, ને તે ચંદ્ર નિર્બળ હોય તો તેને જળથી અથવા બૂત પ્રેતથી પીડા થાય.

૩૪ ક્ષીણ કળાનો ચંદ્રમા આઠમા ભાવે બેઠો હોય અને તેના બેગો મંગળ, રાહુ અને શનિ બેઠા હોય તોપણ તેનું વાછના દરદથી મૃત્યુ થાય અથવા ભૂતના વળગાડથી મૃત્યુ થાય.

૩૫ આઠમા ભાવનો સ્વામિ રાહુ અથવા કેતુ સહીત હરકોઈ ભાવે બેઠો હોય તોપણ તેનું ઉપર પ્રમાણે મૃત્યુ થાય, અને તે બેગો આઠમા ભાવનો સ્વામિ બેઠો હોય અને તે ષષ્ટિ અંશ કુંડળીમાં ફર નામના ભાગમાં હોય તોપણ ઉપર પ્રમાણે મૃત્યુ જાણવું.

૩૬ છઠ્ઠા અથવા આઠમા ભાવે નીચ રશિનો સૂર્ય બેઠો હોય ને તેને પાપપ્રહ દેખતા હોય તો રાગના કોપથી પિતાનું મૃત્યુ થાય, વળી ધનનો પણ નાશ થાય.

૩૭ લગ્નથી નવમે અથવા દશમે મંગળ બેઠો હોય ને તેને પાપપ્રહ દેખતા હોય તો આત્માનું મૃત્યુ થાય, અને તે મંગળની સાથે શનિ બેઠો હોય તો પૂત્રનું મૃત્યુ થાય, અને જો તે મંગળ બેગો ચંદ્ર પાપપ્રહ સહીત બેઠો હોય તો માતાનું મૃત્યુ કરે.

૩૮ ઉપર પ્રમાણે મંગળ બેગો સૂર્ય બેઠો હોય અને તેને પાપપ્રહ દેખતા હોય તો આત્માનું મૃત્યુ થાય; જો પાપપ્રહ લગ્ન બેઠો હોય અને તે બેગો ચંદ્ર બેઠો હોય તો તે માણસ ન્હાનપણમાં જ મૃત્યુ પામે.

૩૬ ચંદ્રના ઇંદ્રણ વખતે કાઠ મનુષ્યનો જન્મ થયો હોય અને તેની જન્મ કુંડળીમાં ચંદ્રને પાપગ્રહ દેખતા હોય તો તેનું તરત મૃત્યુ થાય, અને તે ચંદ્ર આઠમે અથવા બારમે બેઠો હોય અથવા લગ્ને બેઠો હોય તો તે બાળકને જન્મ થતાંજ તેની માતાનું મૃત્યુ થાય, પણ શુભ ગ્રહની દ્રષ્ટિ હોય તો નહિ.

૪૦ ઉપર પ્રમાણે હોય પણ જો તે ચંદ્રને શુભ ગ્રહની દ્રષ્ટિ હોય તો તે-ઓનું મૃત્યુ ન થાય, અને અગીયારમા અથવા નવમા ભાવમાં શનિ મંગળ રહેલા હોય અને તેની સાથે રાહુ બેગો બેઠો હોય તો પિતાનું તરત મૃત્યુ થાય.

૪૧ જન્મ કુંડળીમાં મંગળ સાતમા ભાવે અથવા આઠમા ભાવે બેઠો હોય ને તેને પાપગ્રહ દેખતા હોય તોપણ તરત મૃત્યુ પામે, અને ત્રીજે ભાવે મંગળ બેઠો હોય અને તે બેગો પાપગ્રહ બેઠો હોય વા પાપગ્રહ દેખતો હોય તો તેના બાંકુનો નાશ થાય.

૪૨ ચંદ્ર સાતમા ભાવે બેઠો હોય અને તેના બેગો પાપગ્રહ બેઠો હોય તથા દેખતો હોય તો માતાનું તરત મૃત્યુ થાય, તેમજ સાતમા ભાવે સૂર્ય બેઠો હોય ને તેને પાપગ્રહ દેખતા હોય અથવા બેગો બેઠો હોય તો પોતાની ન્હાની ઉંઘરમાં પિતાનું મૃત્યુ થાય, અને શનિ, મંગળ અને શુક્ર પાપગ્રહ સહીત સાતમા ભાવે બેઠો હોય અને તેને પાપગ્રહ દેખતા હોય વા બેગો બેઠો હોય તો તેના પૂત્રનો નાશ થાય.

૪૩ જન્મ કુંડળીમાં ત્રીજે અને છઠે પાપગ્રહો બેઠો હોય અને બારમે શુભ ગ્રહ બેઠો હોય અથવા એકશે ચંદ્ર બેઠો હોય તો તેનું તરત મૃત્યુ થાય, અથવા ચોથે, આઠમે પાપગ્રહ બેઠો હોય તોપણ તે બાળકનું તરત મૃત્યુ થાય.

૪૪ જન્મ કુંડળીમાં લગ્ને સૂર્ય ને ચંદ્ર બે બેઠો હોય અને બીજા સર્વ પાપગ્રહો બારમે બેઠો હોય ને તે સૂર્ય ચંદ્રને શુભ ગ્રહ દેખતા ન હોય તોપણ તરત મૃત્યુ થાય, અથવા સાતમા ભાવે સૂર્ય તથા ચંદ્ર બેઠો હોય અને લગ્ને પાપગ્રહ રહેલા હોય તોપણ તે બાળકનું તરત મૃત્યુ થાય.

૪૫ સૂર્ય અને ચંદ્ર બારમા ભાવે બેઠો હોય ને તેને શુભ ગ્રહો દેખતા ન હોય તો તે માણસ નેત્રે અંધ હોય, અને જો બે ગ્રહોમાં એકજ બારમે હોય તો એક આંખે કાંણો બાંધવો.

૪૬ સૂર્ય અને ચંદ્ર બારમા ભાવે બેઠો હોય અને બારમા ભાવનો સ્વામિ લગ્ને બેઠો હોય તો તે બાળકનું તરત મૃત્યુ થાય, અથવા ગુરૂ બારમા વા આઠમા ભાવે બેઠો હોય અને તેના બેગો પાપગ્રહ બેઠો હોય ને તેને પાપગ્રહો દેખતા હોય તોપણ તેમજ બાળકનું.

૪૭ લગ્નનો સ્વામિ પૂર્ણ બળવાન હોય અને ચોથા ભાવનો સ્વામિ તથા

નવમા ભાવનો સ્વાગિ નિર્ગળ થઇને આઠમા ભાવે બેઠા હોય તો જાળકનો જન્મ થતાંજ તરત તેની માતા પિતાનું મૃત્યુ થાય.

૪૮ ત્રીજા ભાવનો સ્વાગિ ચંદ્ર સહીત છઠ્ઠે કે આઠમે કે ખારમા ભાવમાં બેઠા હોય તો તે પીછા સ્ત્રીને ધાવનારો જાણવો, અને દશમા ભાવનો સ્વાગિ અને કારક ગ્રહ એ બંને છઠ્ઠા, આઠમા કે ખારમા ભાવે રહ્યા હોય તો તેના માયાપ પૂત્રનું સુખ જૂવે નહિ.

૪૯ દશમા ભાવનો સ્વાગિ અને કારક ગ્રહ ચંદ્ર સહીત કેંદ્ર અથવા ત્રીજા કોણમાં બેઠા હોય તોપણ તે જાળકના માતા પિતા પૂત્રનું સુખ જૂવે નહિ; નવમા ભાવનો સ્વાગિ અથવા સૂર્ય તથા શનિ એ ત્રણે ગ્રહો છઠ્ઠા અથવા ખારમા ભાવે બેઠા હોય તો તેના પિતાનું મૃત્યુ રાત્રીએ થાય.

૫૦ નવમા ભાવનો સ્વાગિ અને સૂર્ય તથા શનિ એ ત્રણે ગ્રહો છઠ્ઠા ભાવના સ્વાગિ સહીત હરકોઇ ભાવે બેઠા હોય અને તે બેગો ચંદ્ર ન હોય તો તેના પિતાનું દીવસે મૃત્યુ જાણવું; અને ઉપર કહેલા ગ્રહો એથે બેઠા હોય તો તેની છ ગદિનાની ઉંમરે તેની માતાનું મૃત્યુ થાય.

૫૧ ઉપર પ્રમાણે જો છ ગદિનાની અંદર મૃત્યુ ન થાય તો તે ગ્રહોની દશા અંતર દશામાં ખચ્ચીત મૃત્યુ થાય એમ જાણવું.

૫૨ આઠમા ભાવે ચર રાશિ હોય અથવા દશમા ભાવનો સ્વાગિ ચર રાશિનો હોય તો તેના જન્મ વખતે તેનો પિતા ઘેર ન હોય, અને એ બે સ્થિર રાશિમાં હોય તો જન્મ વખતે તેનો પિતા ઘેર હતો એમ જાણવું, અને જો તે બંને ઠી સ્વભાવ રાશિમાં હોય તો ઘરની નજીક તેનો પિતા હતો એમ જાણવું.

૫૩ કેંદ્ર જૂવનમાં સૂર્ય અથવા ચંદ્ર ચર રાશિમાં બેઠા હોય તો તે માણસ પોતાના માયાપને અગ્નિ દાહ દહ ન શકે, અને તે ઠી સ્વભાવ રાશિના હોય તો તેના માતાપિતા અગ્નિમાં જળી જવાથી મૃત્યુ પામે.

૫૪ આઠમા ભાવે પાપગ્રહ ધણા બેઠા હોય અને શુભગ્રહો દેખતા ન હોય તો ગુણસ્થાનમાં રોગ થાય, પણ જો શુભગ્રહ દેખતા હોય તો નહિ.

૫૫ આઠમા ભાવે શુભગ્રહ બેઠા હોય અને શુભ ગ્રહ દેખતા હોય તો તે સુખી હોય, ને તેમાં પાપગ્રહ ભેગા હોય વા દેખતા હોય તો ખાન પાનનો દુઃખી હોય.

૫૬ આઠમા ભાવનો સ્વાગી પાપગ્રહ સહીત હોય અને તેને પાપગ્રહ દેખતા હોય અથવા પાપગ્રહની કર્તરીમાં હોય તો તે માણસનો હમેશાં પરાજય થયા કરે, અને તેવી રીતે આઠમે ભાવ હોય તોપણ એગજ જાણવું.

પંદ આઠગા ભાવનો સ્વાગિ અથવા આઠમો ભાવ શુભઋદ સહીત હોય અથવા શુભ ઋદના અંતરગાં હોય ને તેને શુભઋદ દેખતા હોય તો તે માણસ જય પામનારો જાણવો; આઠગા ભાવનો સ્વાગિ અને આઠમો ભાવ ચર રાશિનાં હોય અથવા શનિ ચર રાશિનાં હોય તો તેનું મૃત્યુ પ્રદેશમાં થાય, અથવા તે શનિ નવમાંશ કુંડળીમાં ચર રાશિનો હોય તોપણ પ્રદેશમાં મૃત્યુ થાય, તેમજ ઉપર લખ્યા પ્રમાણે હોય ને સ્થિર રાશિમાં હોય તો પોતાના ધરની પાસે, અને ફી સ્વભાવ રાશિમાં હોય તો મુસાફરી કરતાં પ્રદેશમાં મૃત્યુ થાય.

આઠમો ભાવ સંપૂર્ણ.

નવમા ભાવનો ભાવ વિચાર.

નવમા ભાવમાં ભાગ્ય વિષે, દાન વિષે, તપ વિષે, ધર્મ વિષે અને ગુરુ વિષે જોવાય છે.

૧ નવમા ભાવનો સ્વાગિ શુભઋદ હોય અને તે જોગ શુભઋદ બેઠા હોય તો તેને પિતાનું, ગુરુનું તથા મોશાળનું સુખ જાણવું, તેમજ પાપઋદ હોય તો તે સર્વનું દુઃખ જાણવું.

૨ નવમા ભાવમાં ચંદ્ર પાપઋદ સાથે બેઠો હોય અથવા શુક્ર પાપઋદ સહીત બેઠો હોય તો તે ગુરુની સ્ત્રી સાથે ગમન કરનારો જાણવો, તેમજ નવમા ભાવનો સ્વાગિ અને ચંદ્ર પાપઋદ સહીત હરકોઈ ભાવે બેઠો હોય તોપણ એગજ જાણવું; વળી શુક્ર, પાપઋદ તથા નવમા ભાવનો સ્વાગિ એ ત્રણ ઋદ હરકોઈ ભાવે જોગ બેઠો હોય તોપણ એગજ જાણવું.

૩ જન્મ કુંડળીમાં નવમા ભાવનો સ્વાગિ નવમાંશ કુંડળીમાં જે ઋદના ધરમાં બેઠો હોય તે ઋદ ઉપર પ્રમાણે હોય તો ગુરુની સ્ત્રી સાથે ગમન કરનારો જાણવો; અને નવમા ભાવે ચંદ્ર અને પાપઋદ જોગ બેઠો હોય તો તે સ્ત્રી પોતાથી મોટી ઉમરની જાણવી.

૪ જન્મકુંડળીમાં નવમા ભાવનો સ્વાગિ ક્ષીણ કળાનો ચંદ્ર હોય અને નવમાંશ કુંડળીમાં શુક્ર કર્ક રાશિનો હોય તોપણ ગુરુની સ્ત્રી સાથે ગમન કરનારો જાણવો, અથવા જન્મકુંડળીમાં નવમા ભાવનો સ્વાગિ નીચનો હોય અને નવમાંશ કુંડળીમાં નીચ ઋદના ધરમાં શુક્ર બેઠો હોય તોપણ એગજ જાણવું.

૫ જન્મકુંડળીના નવમા ભાવનો સ્વાગિ શુભ ઋદ સાથે એકઠો બેઠો હોય અને તે નવમાંશ કુંડળીમાં સ્વઋદી હોય અને તે ઋદ વૈશેષિકાંશ વર્ગ પણ પા-

એો હોય અને જન્મકુંડળીના નવમા ભાવનો સ્વામિ પશ્ચિમ અંશ કુંડળીમાં દૂર નામના ભાગમાં ન હોય તો ધર્મમાં દ્રઢ બુદ્ધિવાળો જાણવો.

૬ નવમાંશ કુંડળીમાં સુર અથવા શુક્ર સ્વપ્રહી અથવા ઉચ્ચનો અથવા મિત્ર પ્રહની રાશિમાં બેઠો હોય અને તેઓ જન્મકુંડળીમાં નવમા ભાવે બેઠો હોય અને નવમા ભાવનો સ્વામિ બળવાન હોય તો ધર્મ ચલાવનાર સુર તરીકે જાણવો.

૭ સુર અને શુક્ર નવમાંશ કુંડળીમાં બુધના ઘરમાં બેઠો હોય અને જન્મકુંડળીના નવમા ભાવના સ્વામિ શુભ પ્રહ દેખતા હોય અથવા શુભ પ્રહની કર્તરીમાં હોય તો તે ધર્મવાન જાણવો.

૮ જન્મકુંડળીમાં નવમા ભાવે શુભ પ્રહ બેઠો હોય અને તે શુભ પ્રહ નવમાંશ કુંડળીમાં પાપ પ્રહની રાશિમાં બેઠો હોય અથવા પશ્ચિમ અંશ કુંડળીમાં દૂર નામના ભાગમાં બેઠો હોય તો કપટથી ધર્મ ચલાવનારો જાણવો.

૯ નવમા ભાવનો સ્વામિ અને કારક પ્રહ નવમાંશ કુંડળીમાં શુભ પ્રહ સહીત બેઠો હોય ને તે પ્રહને જન્મ કુંડળીમાં શુભ પ્રહ દેખતા હોય તો ધર્મમાં આતંકરણ શુદ્ધ રાખનારો જાણવો.

૧૦ નવમા ભાવે પાપ પ્રહ હોય ને તેનો સ્વામિ પણ તે પાપપ્રહ સાથે બેઠો હોય અથવા પશ્ચિમ અંશ કુંડળીમાં નવમા ભાવનો સ્વામિ દૂર નામના ભાગમાં હોય અથવા જન્મ કુંડળીમાં પાપ પ્રહની કર્તરીમાં હોય તો તે પાપ કરનારો જાણવો.

૧૧ જન્મ કુંડળીમાં રાહુ અને શનિ નવમા ભાવે બેઠો હોય અને તે પ્રહો નવમાંશ કુંડળીમાં પાપ પ્રહની રાશિમાં બેઠો હોય અને નવમા ભાવનો સ્વામિ પાપ પ્રહની રાશિમાં જન્મ કુંડળી અથવા નવમાંશ કુંડળીમાં હોય તો તે ખાણસ અતિ પાપી જાણવો.

૧૨ નવમા ભાવનો સ્વામિ શુભ પ્રહ હોય અને તેના ભેગો શુભ પ્રહ બેઠો હોય તેમજ કારક પ્રહ પણ શુભ પ્રહ ભેગો બેઠો હોય અને નવમા ભાવને શુભ પ્રહ દેખતા હોય તો તે પિતાના સુખવાળો જાણવો.

૧૩ નવમા ભાવનો સ્વામિ અને કારક પ્રહ પારાવતાંશ વર્ગ બળ પામ્યો હોય અથવા નવમાંશ કુંડળીમાં સ્વપ્રહી અથવા ઉચ્ચ અથવા મિત્રના ઘરમાં હોય તોપણ તે પિતાના સુખવાળો જાણવો.

૧૪ નવમા ભાવનો સ્વામિ શુભ પ્રહની કર્તરીમાં બેઠો હોય અને તેને સુર શુક્ર દેખતા હોય અથવા ભેગો બેઠો હોય અથવા બેમાંથી એક ભેગો બેઠો હોય

કે દેખતો હોય તોપણ તે પિતાના સુખવાળો જાણવો.

૧૫ કારક ગ્રહ ગોપુરાંશ વર્ગ બળ પામ્યો હોય ને તેને નવગા બાવનો સ્વાગિ દેખતો હોય ને પાપગ્રહ દેખતા ન હોય તેમ બેગા બે! પણ ન હોય તોપણ પિતાના સુખવાળો જાણવો.

૧૬ કારક ગ્રહ અને નવગા બાવનો સ્વાગિ પાપગ્રહ બેગા બે! હોય અથવા પાપગ્રહની કર્તરીમાં બે! હોય અને તેને પાપગ્રહ દેખતા હોય તો તે પિતાના દુઃખવાળો જાણવો.

૧૭ નવગા બાવનો સ્વાગિ અને કારક ગ્રહ નવગાંશ કુંડળીમાં પાપગ્રહની રાશિમાં અથવા નીચના હોય અને તેના બેગા નવગાંશ કુંડળીમાં શનિ રાહુ અથવા શનિ કેતુ બે! હોય તો તેને પિતાનું દુઃખ જાણવું.

૧૮ નવગા બાવનો સ્વાગિ શુભગ્રહ હોય તોપણ તે નીચ અથવા શનુ ગ્રહ સાથે બે! હોય અને જન્મ કુંડળીમાં અથવા પશ્ચિમ અંશ કુંડળીમાં કૂર નામના ભાગમાં હોય તોપણ પિતાના દુઃખવાળો જાણવો.

૧૯ જન્મ કુંડળીમાં નવગા બાવનો સ્વાગિ નવગાંશ કુંડળીમાં જે ગ્રહના ધરમાં બે! હોય તે ગ્રહની રાશિનો સ્વાગિ નવગાંશમાં પાપગ્રહની રાશિ અથવા શનુ ગ્રહની રાશિમાં અથવા નીચ રાશિમાં બે! હોય તોપણ પિતાના દુઃખવાળો જાણવો.

૨૦ જન્મકુંડળીમાં લગ્નના સ્વાગિથી નવગા બાવનો સ્વાગિ વધારે બળવાન હોય અથવા કારક ગ્રહ વધારે બળવાન ન હોય અને તેઓને શુભ ગ્રહો દેખતા હોય તો તે પિતાની આત્મા પ્રમાણે આલનારો જાણવો.

૨૧ આપની જન્મકુંડળીમાં આઠગા બાવમાં એ બાવનો સ્વાગિ સ્વગ્રહી થઈ રહ્યો હોય અથવા તો લગ્નમાં આઠગા બાવનો સ્વાગિ રહ્યો હોય તો તેનો પુત્ર આપનું સર્વ કામ કરનારો અને આપના બાકી રહેલા કામ પુરા કરનારો જાણવો.

૨૨ આપની જન્મકુંડળીમાં દશગા બાવનો સ્વાગિ સ્વગ્રહી થઈ રહ્યો હોય તો તેનો પુત્ર આપના જેવા ગુણવાળો થાય. હવે આપ દીકરાના જન્મનું નક્ષત્ર એક હોય અથવા બેના નામની રાશિ એક હોય તોપણ આપના ધનને ભોગવનારો જાણવો.

૨૩ આપના નામની રાશિ થકી દીકરાના નામની રાશિ છઠ્ઠી કે આઠમી હોય તો આપ દીકરાને સત્રપણ થાય, અને તે નવ, અગ્નિયાર, પાંચ અને બીજી રાશિમાં હોય તો આપની આત્મા માનનારો પુત્ર થાય.

૨૪ આપની જન્મકુંડળીમાં આઠગા બાવે શનિની રાશિ હોય ને તે દીકરાને ત્રીજે બાવે હોય તો તે પુત્ર પૂત્રાદિકની સાથે આપનું કામ કરનારો થાય.

૨૫ પિતાની જન્મ રાશિથી પારગી રાશિનો સ્વાગિ પોતાની જન્મ કુંડળીમાં ત્રીજો ભાવે બેઠો હોય તો તેના પિતાને દુઃખ હોય અને પોતે પ્રદેશમાં રહેનારો જાણવો.

૨૬ નવમા ભાવનો સ્વાગિ અને લગ્નનો સ્વાગિ ત્રીજા ભાવે બેઠો હોય અથવા નવમા ભાવે બેઠો હોય ને તે બળવાન હોય અથવા ઉચ્ચના હોય તો તે ઘણો લાયક જાણવો.

૨૭ નવમા ભાવનો સ્વાગિ શુભ અથવા સહીત બળવાન થઈ કેન્દ્ર અથવા ત્રીકોણમાં બેઠો હોય અને તે પારાવતાંશ વર્ગ બળ પામી નવમાં કુંડળીમાં શુભ અથવા ધરમાં બેઠો હોય તો ઘણો ભાગ્યશાળી ને ઘણો દ્રવ્યવાળો જાણવો.

૨૮ બીજા ભાવનો સ્વાગિ અગીયારમા ભાવે બેઠો હોય અને અગીયારમા ભાવનો સ્વાગિ નવમે ભાવે બેઠો હોય ને નવમા ભાવનો સ્વાગિ બીજા ભાવે બેઠો હોય ને તે અહોને દશમા ભાવનો સ્વાગિ દેખતો હોય અથવા બેગો બેઠો હોય તો તે માણસ મોટો ભાગ્યશાળી જાણવો.

૨૯ ત્રીજા ભાવનો સ્વાગિ અને નવમા ભાવનો સ્વાગિ દરદારી ભાવે બેઠો હોય ને તેને શુભ અહો દેખતા હોય તેમ શુભ અહો બેગો પણ બેઠો હોય ને નવમાં કુંડળીમાં તે શુભ અથવા ધરમાં બેઠો હોય તો તે માણસને બારીથી ધનનો અને ભાગ્યનો ઉદય થાય.

૩૦ પાંચમા ભાવનો સ્વાગિ નવમે ભાવે બેઠો હોય ને નવમા ભાવનો સ્વાગિ પાંચમા ભાવે બેઠો હોય ને તે પરસ્પર દેખતા હોય અને પૂત્રનો કારક અહો પાંચમે ભાવે હોય તો તેના પૂત્રથી ભાગ્યનો ઉદય થાય.

૩૧ જ્ઞાતી ભૂવનનો સ્વાગિ નવમા ભાવે બેઠો હોય અને નવમા ભાવનો સ્વાગિ જ્ઞાતી ભૂવનમાં હોય ને તેનો કારક અહો બેગો બેઠો હોય તો પોતાની જ્ઞાતીથી ભાગ્યનો ઉદય થાય.

૩૨ સાતમા ભાવનો સ્વાગિ નવમે ભાવે અને નવમા ભાવનો સ્વાગિ સાતમે રહેા હોય ને તેનો કારક અહો બેગો બેઠો હોય તો સ્ત્રીથી ભાગ્યનો ઉદય થાય; તેમજ છઠા ભાવનો સ્વાગિ તે પ્રમાણે હોય તો શત્રુથી ભાગ્યનો ઉદય થાય.

૩૩ છઠા, આઠમા અને પારગા ભાવના સ્વાગિ ભાગ્ય ભૂવન સાથે બેઠો હોય ને તેનો કારક અહો તેની જોડે બેઠો હોય તોપણ તેનો શત્રુથી ભાગ્યોદય જાણવો.

૩૪ નવમા ભાવનો સ્વાગિ આઠમે બેઠો હોય ને તેને શત્રુ અથવા નીચનો અહો દેખતો હોય ને નવમાં કુંડળીમાં તે અહો નીચ રાશિનો હોય અથવા પાષા

મહના ધરમાં એટો હોય તો તે ભાગ્ય વગરનો જાણવો.

૩૫ નવગા બાવે ધણુ પાપ યદુ હોય અને નવગા બાવનો સ્વાગિ નિર્બળ હોય તેમજ લક્ષ્મી સ્વાગિ પાણુ નિર્બળ હોય તો ભાગ્ય વગરનો જાણવો.

૩૬ નવગા બાવે અથવા નવગા બાવના સ્વાગિ ભેગા યુર શુક્ર એટો હોય અથવા દેખતા હોય અને લક્ષ્મી સ્વાગિ અને ધીમ્મ બાવનો સ્વાગિ નવગા બાવે એટો હોય તો ભાગ્યેદ્ય હમેશાં વધતો જાય.

૩૭ ભાગ્ય બાવનો સ્વાગિ નવગાંશ કુંડળીમાં પાપઘટની રાશિમાં એટો હોય તેમ જન્મ કુંડળીમાં પાણુ પાપઘટની રાશિમાં એટો હોય ને તેને યુર શુક્ર દેખતા હોય ને લક્ષ્મી સ્વાગિ નવગા બાવને દેખતો હોય તો ભાગ્યનો નાશ થાય.

૩૮ લક્ષ્મી સ્વાગિ ભાગ્ય ભૂવનમાં એટો હોય અને ભાગ્ય બાવનો સ્વાગિ લક્ષ્મી એટો અથવા ભાગ્ય બાવનો સ્વાગિ અગીયારગા બાવે એટો હોય તો એક વખત ભાગ્યનો નાશ થયા પછી ફરીને ભાગ્યનો ઉદય થાય.

૩૯ નવગા બાવનો સ્વાગિ અને અગીયારગા બાવનો સ્વાગિ ભેગા એટો હોય અથવા ભાગ્ય બાવનો સ્વાગિ ધીમ્મે એટો હોય તોપણ ભાગ્યમાં વધારો થતો જાય.

૪૦ દશગા બાવનો સ્વાગિ નવમે એટો હોય ને નવગા બાવનો સ્વાગિ જન્મજીવન હોય અને તેને યુર શુક્ર દેખતા હોય અથવા ભેગા એટો હોય તો તે ગાણુસ જપ, ધ્યાન, સમાધિ એવાં ક્રમોમાં કુશળ હોય અથવા દશગા બાવનો સ્વાગિ જન્મકુંડળીમાં જે ઘટના ધરમાં એટો હોય તે ઘટ જન્મકુંડળીમાં જન્મજીવન હોય અને તેના ભેગો ભાગ્ય બાવનો સ્વાગિ એટો હોય અથવા ભાગ્ય બાવનો સ્વાગિ સંપૂર્ણ દેખતો હોય અથવા એક ધીમ્મના ધરમાં એટો હોય તોપણ તે ગાણુસ જપ, ધ્યાન, સમાધિના કામમાં કુશળ હોય.

૪૧ નવગા બાવનો સ્વાગિ અને દશગા બાવનો સ્વાગિ દેવલોકાંશ વર્ગ જળ પામ્યા હોય અથવા પારાવતાંશ વર્ગ જળ પામ્યા હોય ને તેને શુભઘટો દેખતા હોય તો તે ગાણુસ વેદાંત જ્ઞાન ઉપર પૂરી શ્રદ્ધાવાળો જાણવો.

૪૨ નવગા બાવનો સ્વાગિ સ્વઘટો અથવા ઉચ્ચ રાશિનો હોય અને તેને શુભઘટો દેખતા હોય અને નવમે બાવે શુભઘટ એટો હોય તો દાન કરનારો જાણવો.

૪૩ નવગા બાવનો સ્વાગિ પારાવતાંશ વર્ગ જળ પામ્યા હોય અને તેને યુર દેખતો હોય અને લગ્નના સ્વાગિને શુક્ર દેખતો હોય તો તે મહા દાનેશ્વરી જાણવો.

૪૪ નવગા બાવનો સ્વાગિ લગ્નને અથવા લગ્નના સ્વાગિને દેખતા હોય અને લગ્નનો સ્વાગિ નવગા બાવના સ્વાગિથી કેંદ્ર અથવા ત્રીકાણુમાં એટો હોય

તો તેને પશુ મોટા દાનેશ્વરી જાણવો.

૪૫ નવગા ભાવનો સ્વાગિ સિંહાસનાંશ વર્ગ જળ પામ્યો હોય ને તેને લગ્નનો સ્વાગિ અથવા દશગા ભાવનો સ્વાગિ દેખતો હોય તોપણ તે મહા દાનેશ્વરી જાણવો.

૪૬ ભાગ્ય યોગ, અને રાજ્યયોગ થયા હોય તો તેને દાન યોગ સરળ થાય છે, પણ તે એ યોગ વગર ખીજન યોગમાં આ દાન યોગ ગરાગર ક્ષયતા તથી.

૪૭ દાન યોગ થયો હોય તો તેનું ભાગ્ય અથવા રાજ્ય યોગ છે એમ જાણવું. અને બ્રાહ્મણના કુળમાં ઉત્પન્ન થયો હોય તો તે પુરોહીતપણું કરે અથવા રાજ પાસેથી દાન અપાવવામાં ઉપરી થાય એવી રીતે જાતિ ભેદથી સમજી લેવું.

૪૮ નવગા ભાવનો સ્વાગિ એથે બેઠો હોય અને દશગા ભાવનો સ્વાગિ કેંદ્ર ભાવમાં બેઠો હોય ને ખારમાના સ્વાગિને ગુરુ દેખતો હોય તો તે માહા દાનેશ્વરી જાણવો.

૪૯ ખુશ ભિંચ રાશિનો હોય અથવા સ્વમહી યષ્ઠ હરકોષ્ઠ ભાવે બેઠો હોય ને તેને નવગાનો સ્વાગિ દેખતો હોય અને અગીયારગા ભાવનો સ્વાગિ કેંદ્ર ભાવમાં બેઠો હોય તો તેને માહા દાનેશ્વરી જાણવો.

૫૦ લગ્નનો સ્વાગિ અગીયારગા ભાવે બેઠો હોય અને દશગાનો સ્વાગિ જળવાન હોય ને તે જાને નવગાનો સ્વાગિ દેખતો હોય તો તે માણસ દાન લેનારો જાણવો.

૫૧ પાંચગા ભાવનો સ્વાગિ નવગા ભાવે બેઠો હોય અને નવગા તથા દશગાનો સ્વાગિ તેના ભેગા બેઠો હોય ને તેઓને લગ્નનો સ્વાગિ દેખતો હોય તો દાન લેનારો હોય તેમાં સંશય જાણવો નહિ.

૫૨ નવગા ભાવના સ્વાગિને દશગા ભાવનો સ્વાગિ દેખતો હોય ને નવગાનો સ્વાગિ કેંદ્ર અથવા ત્રીકોણમાં બેઠો હોય અથવા પરમ ઉંચનો હોય તોપણ દાનની પ્રાપ્તિ નિઃસંશય થાય.

૫૩ નવગા ભાવનો સ્વાગિ અને નવગાંશ કુંડળીના લગ્નનો સ્વાગિ તે જાને જન્મકુંડળીમાં હરકોષ્ઠ ભાવે ભેગા બેઠો હોય અને તેને ગુરુ અથવા શુક્ર દેખતા હોય તો તે ગુરુની ભક્તિ ભાવવાળો જાણવો.

૫૪ નવગા ભાવે શ્રમમહ બેઠો હોય અને તે ગુરુના ઘરમાં હોય અથવા ગુરુને તે તેને પરસ્પર દ્રષ્ટિ હોય અને નવગા ભાવનો સ્વાગિ ષષ્ટિ અંશ કુંડળીમાં મૃદુ નામના ભાગમાં હોય તોપણ ગુરુની ભક્તિ ભાવવાળો જાણવો.

આધુષ્ય અને ધર્મનું વર્ણન કરનારો અનેક અમલકારી અને અર્થવાળો વ્યક્તિ કદેશ બ્રાહ્મણે આ આઠમો અને નવમો ભાવ કહ્યો છે.

દશમા ભાવનો ભાવ વિચાર.

દશમા ભાવમાં કર્મ વિષે, કીર્તિ વિષે, માન વિષે, પ્રવર્તિ વિષે જોવાયછે.

૧ દશમા ભાવનો સ્વામિ જળહીન થઇ પાપગ્રહ સાથે હરકોઇ ભાવે રહ્યો હોય તો નહારાં કર્મવાળો જાણવો એક સંત લોકો કહે છે, અને દશમા ભાવનો સ્વામિ, બુધ તથા ગુરુ જળવાન હોય તો તે યજ્ઞ કરાવનારો જાણવો.

૨ દશમા ભાવનો સ્વામિ, બુધ તથા ગુરુ જળવાન હોય અને તેના ઉપર શુભગ્રહની દ્રષ્ટિ હોય તો મોટો યજ્ઞ કરાવવાવાળો જાણવો, અને બુધ, ગુરુ અને શુક્ર દુષ્ટ સ્થાન ૬-૮-૧૨ મે રહ્યા હોય ને તેના ઉપર પાપગ્રહની દ્રષ્ટિ હોય તો કર્મનો નાશ જાણવો.

૩ બુધ, ગુરુ અને શુક્ર નવમાંશ કુંડળીમાં જે ગ્રહના ઘરમાં બેઠા હોય તે ગ્રહની રાશિનો સ્વામિ જન્મ કુંડળીમાં આઠમા ભાવે બેઠો હોય તો કર્મનો નાશ થાય; જન્મકુંડળીમાં દશમા ભાવે રાહુ અથવા સૂર્ય બેઠો હોય તો બાગીચી ગંગારનાન કરે.

૪ દશમા ભાવમાં અથવા મીન રાશિમાં શુભગ્રહ બેઠો હોય અથવા તેની સાથે ગંગળ રહ્યા હોય તોપણ મોક્ષ થાય; અને દશમા ભાવે પૂર્ણકળાનો ચંદ્ર ગુરુ સહીત જળચર રાશિનો થઇ બેઠો હોય તો ગંગારનાન કરે.

૫ દશમા ભાવે ગુરુ અને શુક્ર બેગા બેઠો હોય અથવા ૧-૪-૭ મે ઉચ્ચના થઈ બેગા બેઠો હોય તો ઉપર મૂળજ ગંગારનાન કરે, અથવા ખીજ ભાવે ગુરુ અને શુક્ર બેગા બેઠો હોય તોપણ ગંગારનાન કરે.

૬ બુધ ખારમા ભાવે બેઠો હોય અને ખારમા ભાવનો સ્વામિ ઉચ્ચનો હોય તોપણ ગંગારનાન કરે, તેમજ ચંદ્ર જળચર રાશિનો શુભગ્રહ સહીત ત્રીજા ભાવે બેઠો હોય તોપણ તેમજ જાણવું.

૭ નવમા ભાવનો સ્વામિ કેન્દ્રમાં બેઠો હોય ને તે ઠેકાણે જળચર રાશિ હોય ને તેને શુભગ્રહો દેખતા હોય તોપણ ગંગારનાન કરે; અને બુધ સહીત મંગળ અથવા ગુરુ હરકોઇ ભાવે બેઠો હોય તો કિલ્લો, ગંડપ અને દરવાજા એ કામ કરવામાં હુશીયાર હોય.

૮ દશમા ભાવનો સ્વામિ દશમે બેઠો હોય તો જૂની ઇમારતને જીર્ણોદ્ધાર કરનારો જાણવો.

૯ દશમા ભાવનો સ્વામિ ગોપુરાંશ વર્ગે જળ પામ્યો હોય અથવા પશ્ચિમ કુંડળીમાં મૃદુ અંશ નામના ભાગમાં હોય ને તેને શુભ ગ્રહ દેખતા હોય અથવા નવમા ભાવનો સ્વામિ દેખતો હોય તો કુવા વિગેરે નવાણુ કરનારો જાણવો.

૧૦ દશમા ભાવે યુધ બેઠો હોય ને દશમાનો સ્વાગિ નવમા ભાવે બેઠો હોય તેમ તેના ભેગો પાપ અહ ન હોય ને શુભ અહ દેખતા હોય ને તે નવમા દશમા ભાવે શુભ અહની રાશિ હોય તો તે માણસ યશ કરનારો જાણવો.

૧૧ દશમા ભાવનો સ્વાગિ યુધ હોય ને તે ઉચ્ચનો હોય અથવા તે નવમે ભાવે બેઠો હોય ને તેના ભેગો પાપ અહ ન હોય તોપણ યશ કરનારો જાણવો.

૧૨ દશમા ભાવનો સ્વાગિ ઉચ્ચનો થઇ પાપ અહ સહીત આઠમા ભાવે બેઠો હોય ને નવમાંશ કુંડળીમાં તે અહ નીચનો હોય તો તેને યશના કામમાં વીઘ્ન થાય, અથવા તે અહ પદ્ધિ અંશ કુંડળીમાં કૃત નામના ભાગમાં હોય તોપણ તેમજ જાણવું.

૧૩ યુધ ઉચ્ચનો થઇ હરકોઇ ભાવે બેઠો હોય અથવા દશમા ભાવનો સ્વાગિ ઉચ્ચનો થઇ હરકોઇ ભાવે બેઠો હોય ને તેને યુધ અથવા પીઠ શુભ અહો દેખતા હોય અથવા ઉપર કહેલો યુધ સ્વઅહી હોય તો તે માણસ યશ કરનારો જાણવો.

૧૪ દશમા ભાવનો સ્વાગિ શુભ અહ હોય અને તે ઉપર શુભ અહની દ્રષ્ટિ હોય અથવા શુભ અહ ભેગો બેઠો હોય અથવા નવમાંશ કુંડળીમાં શુભ અહના ધરમાં હોય તો તે હુકમ કરવાવાળો જાણવો.

૧૫ દશમા ભાવે સૂર્ય અથવા મંગળ બેઠો હોય અને દશમા ભાવનો સ્વાગિ કેંદ્રમાં બેઠો હોય તો તે કુર હુકમ કરવાવાળો જાણવો.

૧૬ દશમા ભાવનો સ્વાગિ શનિ સહીત તથા આઠમા ભાવનો સ્વાગિ હરકોઇ ભાવે બેઠો હોય ને તે નવમાંશ કુંડળીમાં પાપ અહના ધરમાં રહ્યા હોય અથવા કેંદ્ર ભાવમાં બેઠો હોય તો તે કુર હુકમ કરવાવાળો જાણવો.

૧૭ દશમા ભાવનો સ્વાગિ શુભ અહ સહીત કેંદ્રમાં બેઠો હોય અને તેને શુભ અહ દેખતા હોય અથવા પદ્ધિ અંશ કુંડળીમાં તે કૃત નામના ભાગમાં હોય તો સારા હુકમવાળો જાણવો.

૧૮ દશમા ભાવે રાહુ કે કેતુ હોય અથવા આઠમા ભાવે રાહુ કે કેતુ બેઠો હોય ને નવમા ભાવનો સ્વાગિ નીચનો હોય તોપણ ૨ હુકમ કરવાવાળો જાણવો.

૧૯ ચંદ્ર કર્ક રાશિમાં બેઠો હોય ને પારાયનાંશ વર્ગ અંજ પામ્યો હોય ને તે ચંદ્રને સુર શુક દેખતા હોય તો તે મનુષ્ય સારી કીર્તિવાળો જાણવો.

૨૦ દશમા ભાવનો સ્વાગિ શુભ અહના ભેગો બેઠો હોય અથવા શુભ અહના અંતરમાં જન્મકુંડળીમાં હોય અથવા નવમાંશ કુંડળીમાં શુભ અહની રાશિ-

માં બેઠો હોય તો તે સારી કીર્તિવાળો જાણવો.

૨૧ દશમા ભાવનો સ્વામિ શૂભ ગ્રહ હોય અને તે સ્વચ્છી અથવા જીત્ર અથવા મિત્રના ધરમાં હોય અને તે નવમાંશ કુંડળીમાં સ્વચ્છી હોય અથવા પૃષ્ઠિ અંશ કુંડળીમાં સૌમ્ય નામના અંશમાં હોય તોપણ તે સારી કીર્તિવાળો જાણવો.

૨૨ દશમા ભાવનો સ્વામિ દેવસેકાંશ વર્ગ જળ પામ્યો હોય અને નવમા ભાવનો સ્વામિ સિંહાસનાંશ વર્ગ જળ પામ્યો હોય અને લગ્નનો સ્વામિ બળવાન હોય તો તે સારી કીર્તિવાળો જાણવો.

૨૩ દશમા ભાવનો સ્વામિ જળ રહીત હોય ને તેને પાપ ગ્રહ દેખતા હોય વા બેગા હોય કે ત્યાં પાપ ગ્રહની રાશિ હોય ને તે દશમાનો સ્વામિ પૃષ્ઠિ અંશ કુંડળીમાં ૫૨ નામના ભાગમાં હોય તો નહારી કીર્તિવાળો જાણવો.

૨૪ દશમા ભાવે સૂર્ય અને શનિ બેઠા હોય તોપણ તે અપકીર્તિવાળો જાણવો, અથવા તે સૂર્ય શનિ નવમાંશ કુંડળીમાં પાપ ગ્રહના ધરમાં બેઠા હોય ને જન્મ કુંડળીમાં તેને પાપ ગ્રહ દેખતા હોય અથવા પાપ ગ્રહના અંતરમાં હોય તોપણ તે અપકીર્તિવાળો જાણવો.

૨૫ હિપર પ્રગણે દશમો ભાવ અથવા દશમા ભાવનો સ્વામિ શૂભ ગ્રહ ના સંબંધમાં હોય અથવા દશમા ભાવનો સ્વામિ સ્વચ્છી અથવા જીત્રનો હોય તો તે માણસ અભિમાની ને દ્રઢ વિચારવાળો જાણવો.

૨૬ દશમા ભાવે ગુરુ હોય અથવા શૂભ ગ્રહ બેઠો હોય અને દશમા ભાવના સ્વામિને શૂભ ગ્રહ સાથે સંબંધ હોય અથવા શૂભ ગ્રહની કર્તરીમાં હોય તો અભિમાની અને પારકાના મનની વાત જાણનારો જાણવો.

૨૭ દશમા ભાવે પાપ ગ્રહ હોય અને દશમા ભાવના સ્વામિને પાપ ગ્રહ દેખતો હોય અને તે દશમા ભાવનો સ્વામિ નીચ રાશિનો હોય અથવા નવમાંશ કુંડળીમાં તે પાપ ગ્રહના ધરમાં બેઠો હોય તો તે માન વગરનો જાણવો.

૨૮ દશમા ભાવનો સ્વામિ નવમાંશ કુંડળીમાં ચર રાશિનો હોય તો હમેશ મુસાફરી કરનારો જાણવો, અને સ્થિર રાશિનો હોય તો સ્થિર વૃત્તીથી એક જ સ્થાને રહેનારો જાણવો, અને તે દ્વીસ્વભાવ રાશિમાં હોય તો તે મૃગ્યા રમવાને અર્થે પ્રદેશ ફરનારો જાણવો.

૨૯ ૭ઠા ભાવનો સ્વામિ દશમા ભાવે બેઠો હોય અને દશમા ભાવનો સ્વામિ શનિ સહીત કેંદ્ર અથવા ત્રીકોણમાં બેઠો હોય તો તે ધણા દાસ દાશીઓવાળો જાણવો.

૩૦ દશગા બાવનો સ્વામિ નવગાંશ કુંડળીમાં જે અહના ધરમાં બેઠો હોય તે અહને જન્મ કુંડળીમાં શનિ સાથે અથવા છઠા બાવના સ્વામિ સાથે સંબંધ હોય તો ધણા નોકરવાળો જાણુવો.

૩૧ દશગા બાવનો સ્વામિ દશમે બાવે બેઠો હોય અને તેને શુભ અહ દેખતા હોય અથવા બેગા બેઠા હોય તોપણ તે નોકર ચાકરના ધણા સુખવાળો જાણુવો.

૩૨ દશગા બાવનો સ્વામિ સાતગા બાવે બેઠો હોય તો તેના દીચણના બાગમાં પુટ્ટીવાળો જાણુવો; અને તે દશગા બાવના સ્વામિ બેગો પાપ અહ બેઠો હોય તો દીચણનો ભાગ દુગળો જાણુવો.

બૃહ જન્મતક અથમાંધી.

કેવે પ્રકારે કોના આધારથી માણસની આજીવિકા એટલે રોજગાર ચાલશે તે જાણત બૃહજન્મતક અથમાં ક્રમીજવા અધ્યાયમાં લખેલું છે અને તે દશગા બાવના બાવ વિચારને ગળતું છે તેથી આ જગ્યાએ લખ્યું છે.

૧ લમ થકી અને ચંદ્ર થકી દશગા બાવમાં જે અહ બેઠેલો હોય તે અહ ધન આપનારો જાણુવો અને તેને અહ આજીવિકા કહે છે.

૨ કદી લમ થકી અને ચંદ્ર થકી દશગા બાવમાં કોઈ અહ રહેલો ન હોય તથા લમ, ચંદ્ર અને સૂર્ય એ ત્રણે થકી દશગા બાવમાં જે રાશિઓ હોય તેગના સ્વામિ નવગાંશ કુંડળીમાં જે જે રાશિઓના હોય તે તે રાશિના પતીઓ ધનદાતા જાણુવા. આને અંશ આજીવિકા કહે છે.

૩ અહ આજીવિકા દેનારો સૂર્ય હોય તો જાપથી ધન પ્રાપ્તિ થશે, અને જે ચંદ્ર હોય તો માતાથી, ગંગા હોય તો શત્રુ થકી, ખુશ હોય તો ગિત્ર થકી, ગુર હોય તો ભાષ થકી, શુક્ર હોય તો સ્ત્રી થકી અને શનિ હોય તો સેવક માણસ થકી ધન પ્રાપ્તિ કરશે.

૪ આ પ્રમાણે ધણા અહો આજીવિકા દેનારો થાય તો તે સર્વે પોત પોતાની દશામાં આજીવિકા આપશે. આ પ્રસંગમાં કોઇ આચાર્ય એવું કહે છે કે આજીવિકા આપનારા ધણા અહો હોય તો તેમાં જે વધારે જળવાન હોય તે એક જ અહ ફક્ત પોતાની આજીવિકા આપશે, પણ આ ગત સત્માચાર્ય તથા ભગવાન ગાર્ગી પ્રમાણુ કરતા નથી તેથી આચાર્ય વરાહમીર પણ કપ્પલ રાખતા નથી.

૫ આ પ્રમાણે લમ અને ચંદ્ર થકી દશગા બાવમાં કોઇ અહ રહેલો ન

હોય એટલે ઘડ આહુવિકા ન હોય તો અંશ આહુવિકા નીચે પ્રમાણે જાણવી.

૬ આ પ્રસંગમાં લક્ષ, ચંદ્ર અને સૂર્ય એ ત્રણે થકી આહુવિકા દેનારા થયેલા એટલે સંભવ હોય તો લક્ષ, ચંદ્ર અને સૂર્ય એ ત્રણમાં જે વધારે જળવાન હોય તે એકઠા ઘડ થકી આહુવિકા જોવી એમ કોષ્ટક કહે છે, પણ આ ચત્ર સર્વ પંડીતાએ માન્ય કીધે નથી કારણ કે ભગવાન ગાર્ગી ઉપર મૂઠ્ઠા આશાસથી નીર્ણય કરે છે.

૭ અંશ આહુવિકા દેનારો સૂર્ય હોય તો ધાસ, સુગંધી પદાર્થ, સૂવર્ણ, ઉના, ઔષધી અને વૈદના કામના આધારથી આ માણસની આહુવિકા ચાલશે.

૮ અંશ આહુવિકા દેનારો ચંદ્ર હોય તો ખેતીવાડી, પાણીથી પેદા થયેલી ચીજો એટલે મોતી, પરવાળાં અને શંખ વિગેરે જાણસેનો વેપાર અને સ્ત્રીઓના આશ્રય થકી આ માણસની આહુવિકા ચાલશે.

૯ અંશ આહુવિકા આપનારો ગંગા હોય તો સોના રૂપા વિગેરે ધાતુ થકી અથવા મનસીલ, હળતાળ અને ગેરૂ વિગેરે ધાતુ થકી, તથા અગ્નિના કામ થકી, શસ્ત્રો થકી, સાહસિક કામ થકી અથવા પોતાના બાહુ જળના કામ થકી આહુવિકા ચાલે.

૧૦ અંશ આહુવિકા દેનારો યુધ્ધ હોય તો લખવાના કામ, ગણીતકામ, તથા ભાષણ કે જાણવાના કામથી, કે કવિતા કરવાથી કે સ્ત્રીન કળા કે શિક્ષક વિદ્યાથી આ માણસની આહુવિકા ચાલશે.

૧૧ અંશ આહુવિકા આપનારો ગુરુ હશે તો બ્રહ્માણુ થકી, દેવ થકી, પંડીત થકી, સોના રૂપા વિગેરેની ખાણો થકી કે હાથી થકી અને યજ્ઞદાન, ઉપવાસ, તીર્થ, ગુરૂસેવા વિગેરે ધર્મના કામથી આ માણસની આહુવિકા ચાલે.

૧૨ અંશ આહુવિકા આપનારો શુક્ર હશે તો માણી, હીરા, રત્ન, રૂપું, કોદું અને ગાયો બેંસેના વેપારથી આહુવિકા ચાલે.

૧૩ આહુવિકા આપનારો શનિ હશે તો મુસાફરી કરવાની મેહેનતથી, અથવા કસરત કરવાની કળાથી અથવા મજુરી કરવાથી અથવા અયોગ્ય કામ કરવાથી આહુવિકા ચાલે.

૧૪ ઉપર પ્રમાણે અંશ આહુવિકા દેનારો ઘડ પોતાની દશામાં ફળ આપશે.

૧૫ આ પ્રસંગમાં ભગવાન ગાર્ગી કહે છે કે લક્ષ થકી દશમાં ભાવનો સ્વામિ પચાસમાં જે જે નવમાંશમાં આવતો જાય તે તે નવમાંશની રાશિના સ્વામિ પ્રમાણે અંશ આહુવિકા હમેશાં કરવાથી સીદ્ધી થશે, પણ આહુવિકા દેનારો ઘડ જન્મ કુંડળીમાં જળવાન હશે તો; અને જો નિર્બળ હશે તો આ આ-

જીવિકાના કામ કરવાથી નુકશાન થશે.

૧૧ ચંદ્ર અને લગ્ન થકી દશમે ભાવે રહેલો આજીવિકા દેનારો યદ્ધ અને એ ન હોય તો અંશ આજીવિકા દેનારો યદ્ધ જન્મ કુંડળીમાં કદી ગિત્ર અહની રાશિમાં હશે તો પોતાની દશામાં ગિત્ર થકી આજીવિકાની સીદ્ધિથી ધન મળશે, અને શત્રુના અહની રાશિમાં તે આજીવિકા યદ્ધ હશે તો શત્રુના આધારથી ધન મળશે, અને પોતાની રાશિનો હશે તો પોતાના ધરથીજ ધન મળશે.

૧૭ આ પ્રમાણે અંશ આજીવિકા દેનારો સૂર્ય ઉત્થતો જળવાન થઇને રહેલો હોય તો આ માણુસ પોતાના પ્રાક્રમ થકી ધણું ધન મેળવશે.

૧૮ જેની જન્મ કુંડળીમાં અગીયારમા ભાવમાં, લગ્નમાં અને ધન ભાવમાં સર્વે શબ્દ અહો જળવાન થઈને રહેલા હોય તો આ માણુસ અનેક રીતથી ધન મેળવશે એટલે જે જે પ્રકારે ધન મેળવવાની આ માણુસ ઇચ્છા રાખશે તે પ્રકારથી આ માણુસ સંકુલિ રીતે ધણું ધન મેળવશે એમ જાગવાન માર્ગી કહેછે.

૧૯ સત્યાચાર્યના મત પ્રમાણે સૂર્ય રાજ્ય યદ્ધ છે માટે આજીવિકા આપનારો સૂર્ય થયેલો હોય તો આ માણુસ રાજ્ય સત્તાથી પોતાની આજીવિકા ચલાવશે.

૨૦ સારાવળી અંથમાં આજીવિકા દેનારો અહોના અધિકાર નીચે પ્રમાણે વર્ણન કરેલા છે.

સૂર્ય અને ચંદ્ર આ બે રાજ્ય યદ્ધ છે, મંગળ સેનાધિપતી છે, બુધ રાજ્ય પૂત્ર છે, ગુરુ અને શુક્ર એ બે યદ્ધ મંત્રી એટલે કારભારી છે અને શનિ સેવક છે. વળી સૂર્ય આત્મા છે, ચંદ્ર મન છે, મંગળ શરાતનની સત્તાવાળો અથવા અધિકારવાળો છે, બુધ વાણીના જળવાળો છે, ગુરુ જ્ઞાન અને સુખનો અધિપતી છે, શુક્ર વીર્ય સુખનો અધિપતી છે અને શનિ દુઃખનો અધિપતી છે.

૨૧ ઉપર પ્રમાણે જે યદ્ધ આજીવિકા દેનારો હોય તેના તાત્પર્ય કામના આધારથી અથવા માણુસથી આ માણુસની આજીવિકા ચાલશે.

૨૨ આ કર્મ જીવની જાગતમાં આ વાત વધારે ધ્યાનમાં રાખવી કે આજીવિકા આપનારો યદ્ધ ધણો જળવાન હશે તો ઉત્તમ પ્રકારે સારી રીતે ધન મળશે, મધ્યમ જળનો હશે તો મધ્યમ પ્રકારે મધ્યમ ધન મળશે, અને તદ્દન નિર્બળ હશે તો નીચ પ્રકારે સ્વલ્પ ધન મળશે. આવી રીતે સારાવળી અંથમાં લખેલું છે તે પણ આ પ્રસંગે નજરમાં રાખી આજીવિકા વિષે વિચાર કરવો.

સર્વાર્થ ચિંતામણીના અંથ મધેથી.

અગીઆરમા ભાવનો ભાવ વિચાર.

અગીઆરમા ભાવમાં લાભ વિષે, પગ વિષે, ડાગા કાન વિષે અને મોઠા-
ધ વિષે જોવાય છે.

૧ અગીઆરમા ભાવનો સ્વાગિ કેંદ્રમાં રહેા હોય અથવા ત્રીકોણમાં રહેા
હોય અને અગીઆરમા ભાવે પાપઅહ હોય તો દ્રવ્યનો લાભ થાય.

૨ ખીજ ભાવનો સ્વાગિ અગીઆરમા ભાવે જેઠા હોય અને અગીઆરમા
ભાવનો સ્વાગિ ખીજ ભાવે જેઠા હોય અથવા એ બંને કેંદ્રમાં જેઠા હોય તો
ધનનો લાભ થાય.

૩ અગીઆરમા ભાવ શુભઅહની કર્તરીમાં હોય અથવા અગીઆરમા ભા-
વનો સ્વાગિ શુભઅહની કર્તરીમાં હોય અથવા પારાવતાંશ વર્ગ બળ પામ્યો હોય
તો દ્રવ્યનો લાભ થાય.

૪ અગીઆરમા ભાવનો સ્વાગિ અને નવમાંશ કુંડળીના લગ્નનો સ્વાગિ
શુભઅહ હોય ને તે જન્મ કુંડળીમાં ભેગા જેઠા હોય ને તેને ખીજ ભાવનો સ્વા-
ગિ દેખતો હોય તોપણ દ્રવ્યનો લાભ થાય.

૫ અગીઆરમા ભાવનો સ્વાગિ અને દેશકુંડ કુંડળીના લગ્નનો સ્વાગિ શુ-
ભઅહ હોય ને તે જન્મ કુંડળીમાં ભેગા જેઠા હોય ને તેને દશમા ભાવનો સ્વા-
ગિ દેખતો હોય તો દ્રવ્યનો લાભ થાય.

૬ અગીઆરમા ભાવનો સ્વાગિ જન્મકુંડળીમાં જે અહના ધરમાં જેઠા હોય
તે અહને શુભઅહ દેખતા હોય અથવા તે શુભઅહના અંતરમાં હોય તો તેને દ્ર-
વ્યનો લાભ થાય.

૭ અગીઆરમા ભાવના સ્વાગિને પાપઅહનો સંબંધ હોય તો લાભનો નાશ કરે.

૮ જે અહની જે દીશા બળવાન હોય તે દીશાથી લાભ થાય, અથવા અ-
ગીઆરમા ભાવે જે રાશિ હોય તે રાશિની જે દીશા બળવાન હોય તે દીશાથી
લાભ થાય.

૯ અગીઆરમા ભાવનો સ્વાગિ શુભઅહ હોય ને તે બળવાન હોય ને તેને
શુભઅહ દેખતા હોય તો કાનના આભૂષણ પહેનારો જાણવો.

૧૦ અગીઆરમા ભાવના સ્વાગિને પાપઅહનો સંબંધ હોય તો કાનના ધ-
રણું થાય ને પછી તેનો નાશ થાય.

૧૧ અગીઆરમા ભાવના સ્વાગિ અને ત્રીજા ભાવના સ્વાગિને શુભઅહ સા-
થે સંબંધ હોય તો તેને કાનના રોગ વગરનો જાણવો, અને પાપઅહનો સંબંધ
હોય તો કાનના રોગવાળો જાણવો.

૧૨ અગીયારમા ભાવના સ્વામિની દીશામાંથી લાભની પ્રાપ્તિ થાય, અથવા અગીયારમા ભાવની રાશિની દીશા તરફથી પણ લાભની પ્રાપ્તિ બુદ્ધિશાળી માનુષ્યોએ જોવી.

બારમા ભાવનો ભાવ વિચાર.

બારમા ભાવમાં ખર્ચ વિષે, નફામાં પડવા વિષે, ડાળી આંખ વિષે, જાને પગ ને સૂતાના ઠેકાણા વિષે પંડીત પુરુષોએ જોવું.

૧ બારમા ભાવે પાપઅહ હોય ને બારમાનો સ્વામિ પણ પાપઅહ હોય અને આ જાને ઉપર પાપઅહની દ્રષ્ટિ હોય તો પાપને રસ્તે ધનનું ખર્ચ થાય.

૨ બારમા ભાવમાં કે બારમા ભાવના સ્વામિ સાથે શનિ કે રાહુ હોય અને નવમાંશ કુંડળીમાં પાપઅહની રાશિમાં બારમા ભાવનો સ્વામિ રહેલો હોય તો પણ પાપને રસ્તે ધન જાય.

૩ નવમાંશ કુંડળીમાં શુભઅહની રાશિમાં બારમા ભાવનો સ્વામિ રહેલો હોય તેમજ બારમા ભાવ કે બારમા ભાવનો સ્વામિ શુભઅહની કર્તરીમાં હોય તો ધર્મને રસ્તે ધનનો ખર્ચ થાય.

૪ બારમા ભાવે ગુરુ ને શુક્ર હોય, અથવા ચંદ્ર ને બુધ હોય અને તેમના ઉપર શુભઅહની દ્રષ્ટિ હોય અથવા તો સર્વે શુભઅહો પારાયતાંશ વર્ગ બળ પામેલા હોય તો ધર્મને રસ્તે ધન ખરચાય.

૫ બારમા ભાવનો સ્વામિ કુર પદિ ઐશમાં હોય અથવા કેંદ્ર કે ત્રીકોણમાં પાપઅહની દ્રષ્ટિવાળો હોય તો પાપને રસ્તે ધન જાય.

૬ દશમા ભૂવનનો સ્વામિ પાપઅહ બારમા ભાવના સ્વામિને દેખતો હોય અથવા શત્રુ કે નીચ અહની રાશિમાં જન્મકુંડળી કે નવમાંશ કુંડળીમાં રહ્યો હોય તોપણ ઉપર પ્રમાણે સમજવું.

૭ બારમાનો સ્વામિ હંચનો, સ્વઅહનો કે મિત્ર અહની રાશિનો હોય અને તેના ઉપર દશમા ભાવના શુભ સ્વામિની દ્રષ્ટિ હોય તો ધર્મના કામમાં ધનવાપરે.

૮ બારમાનો સ્વામિ નિર્બળ હોય અને છટ્ટા ભાવનો સ્વામિ તેના ભેગો બેઠો હોય કે તેને દેખતો હોય તો શત્રુના બળથી ધનની હાની થાય.

૯ બારમાનો સ્વામિ નિર્બળ હોય અને તે નવમાંશ કુંડળીમાં પાપ અહની રાશિમાં હોય અને તેને નિર્બળ સાતમા ભાવનો સ્વામિ દેખતો હોય તો સ્ત્રીના કારણથી ધનનો નાશ થાય.

૧૦ આ પ્રમાણે રહેલા બારમાના સ્વામિને નિર્બળ મંગળ દેખતો હોય તો બાધબોના કારણથી ધનનો નાશ થાય.

૧૧ આ રીતે પૂત્ર બાવનો સ્વામિ નિર્બળ થઇને ઉપરના લક્ષણવાળા બારમાના સ્વામિને દેખતો હોય તો પૂત્રના કારણથી ધનનો નાશ થાય.

૧૨ ઉપરના લક્ષણવાળા બારમા બાવના સ્વામિ ઉપર દશમા બાવના નિર્બળ સ્વામિની અથવા પિતાના નિર્બળ કારક ગ્રહની દ્રષ્ટિ કે સંબંધ હોય તો બાવના કારણથી ધનનો નાશ થાય.

૧૩ આવી રીતે માતા ભૂવનના સ્વામિ થકી માતાના કારણથી ધનનો નાશ કહેવો.

૧૪ બારમા બાવનો સ્વામિ નિર્બળ હોય અથવા નવમાંશ કુંડળીમાં પાપ ગ્રહની રાશિમાં નીચનો હોય તો શરીરે ચિત્તભ્રમ થાય.

૧૫ બારમા બાવમાં કે બારમા બાવના સ્વામિની સાથે ધણા પાપ ગ્રહો રહેલા હોય તો ચિત્તભ્રમ થાય.

૧૬ બારમા ભૂવનનો સ્વામિ જન્મકુંડળીમાં અને નવમાંશ કુંડળીમાં પાપ ગ્રહની રાશિમાં હોય અને તેને પાપ ગ્રહનો સમાગમ કે દ્રષ્ટિ હોય, વળી તે કૂર પશ્ચિમ અંશમાં હોય તો આ માણસ નર્કમાં પડશે એમ જાણવું.

૧૭ રાહુ કે કેતુ બારમા બાવે રહેલા હોય અને તેને છઠ્ઠા બાવનો સ્વામિ અગર આઠમા બાવનો સ્વામિ દેખતો હોય કે બેગા રહેલા હોય તો પશુ નર્કમાં પડશે એમ જાણવું.

૧૮ બારમા બાવનો સ્વામિ કૂર પશ્ચિમ અંશમાં હોય ને તેને પાપ ગ્રહ દેખતા હોય તો પશુ નર્કમાં પડશે એમ જાણવું.

૧૯ ચંદ્ર અને સૂર્ય એ બેમાંથી જે બળવાન હોય તે દેષકાંડ કુંડળીમાં જે ગ્રહની રાશિમાં હોય તે ગ્રહના લોકોમાં આ માણસ જશે. તેમાં યુરો દેવલોક છે, ચંદ્ર અને શુક્રનો પિતૃ લોક છે, સૂર્ય અને મંગળનો તીર્થલોક છે, ને બુધ તથા શનિનો નર્કલોક છે.

૨૦ જે લોકોનો સ્વામિ જીંચતો હોય તો જીંચી સ્થિતિને પામશે, અને નીચતો હોય તો નિચ સ્થિતિ પામશે, અને સગનો હોય તો સમ સ્થિતિને પામશે એમ ખૂની લોકો કહે છે.

૨૧ નવમા અને બારમા બાવમાં શુભ ગ્રહ પોતાની રાશિનો કે જીંચતો રહેલો હોય ને તેને શુભ ગ્રહ દેખતો હોય તો, અથવા તે દેવલોકાંશ વર્ગ બળ પ્રાપ્ત હોય તો આ માણસ સ્વર્ગમાં જશે એમ જાણવું.

૨૨ ગુરુ દશમે કે જારમે હોય અને તેને શુભ મહત્તી દ્રષ્ટિ હોય તો સ્વર્ગ પ્રાપ્ત થશે.

૨૩ જારમા ભાવનો સ્વામિ શુભ મહત્તી સાથે હોય અથવા નવમાંશ કુંડ-
ળીમાં શુભ મહત્તી રાશિમાં હોય, વળી શુભ મહત્તી તેને સંબંધ હોય તો નેત્રનું
સુખ કહેવું.

૨૪ ઉપરની કલમથી ઉલટી રીતે જોગ થયેલો હોય તો નેત્રનો નાશ કહેવો.
વળી આથી વધારે વિસ્તારથી નેત્રના સુખ દુઃખ વિષે અમોઝે બીજા ભાવમાં
વર્ણવેલું છે, પણ વિષે પણ નેત્ર મૂળજ સમજવું.

૨૫ જારમા ભાવમાં બુધ, ગુરુ અને શુક્ર રહેલા હોય તો વાહનનું સુખ
કહેવું. વાહનના સંબંધનો સર્વે વિચાર જારમા ભાવમાં જોવું.

૨૬ જારમા ભાવમાં કે જારમા ભાવના સ્વામિની સાથે શુભ મહત્તી સંબંધ
હોય તો પાલખી, પલંગ અને સૂવાના સાધનો સુખકારી ગણે.

૨૭ જારમા ભાવનો સ્વામિ ઉંચનો કે પોતાની રાશિનો અથવા શુભ મહ-
ત્તી રાશિનો હોય અને તેને શુભ મહ દેખતા હોય તો આ ગાણુસ પલંગ ઉપર
સયન કરનારો જાણવો.

૨૮ જારમા ભાવનો સ્વામિ પરમ ઉંચનો હોય અને તેને નવમા ભાવનો
સ્વામિ દેખતો હોય તો મણી રત્ન વીગેરેથી જડેલો ચિત્ર વિચિત્ર જાતનો પલંગ
સૂવાને મળશે એમ જાણવું.

૨૯ જારમા ભાવ અને જારમા ભાવનો સ્વામિ પાપ મહત્તી સંબંધવાળા
હશે, વળી દંર પશ્ચિમ અંશના હશે તો તેને શયનનું સુખ મળશે નહિ એમ જાણવું.

૩૦ જારમાનો સ્વામિ કદી પાપ મહ હશે પણ તે ઉંચ, સ્વચ્છ કે મિ-
ત્રની રાશિનો હશે તોપણ શયનનું સુખ મળશે, એમ જાણવું.

૩૧ જાનનો સ્વામિ જારમા ભાવે નીચનો હશે અને ત્યાં શનિ કે રાહુ ભેગા
હશે ને તેમને છટ્ટા ભાવનો સ્વામિ દેખતો હશે તો શયનનું સુખ મળશે નહિ
એમ જાણવું.

૩૨ પાંચમા ભાવમાં શુક્ર કે ચંદ્ર હશે અને તેમ નહિ હોય પણ તેમની
પાંચમા ભાવ ઉપર દ્રષ્ટિ હશે તો તે દેવની ઉપાસનાવાળો જાણવો.

૩૩ આ પ્રમાણે પાંચમે પુરુષ મહ હશે તો દેવની ઉપાસના કરશે, પણ પાંચમે
સૂર્ય હશે તો શંકર કે સૂર્યની ભક્તિવાળો જાણવો.

૩૪ ઉપર મૂળજ પાંચમા ભાવે ચંદ્ર હોય તો યમ દેવની સેવા કરશે, અને
બુધ હોય તો રકંઠ અથવા ભૈરવની ઉપાસના કરશે.

૩૫ ઉપર મૂળ્ય પાંચમે ગુરુ હશે તો સરસ્વતી દેવી અથવા વિશ્વુની ઉપાસના કરશે; વળી પાંચમે શુક્ર હોય તો ચંડીની ઉપાસના કરશે.

૩૬ ઉપર મૂળ્ય પાંચમા ભાવે શનિ હશે તો ભૂત પ્રેત વિગેરેના મંત્રજાત્રની ભક્તિવાળો થશે; તેગજ રાહુ કે કેતુ હશે તો મેલા દેવની એટલે જ્યોત્સના ગાળ્યુસને મૂઠ મારવામાં કે વશ કરવામાં સર્ગ્ય છે તેવા દેવની ઉપાસના કરશે.

૩૭ ઉપર પ્રમાણે ઉપાસનાવાળા અહો ઉચ્ચના, પોતાની રાશિના કે મિત્ર અહની રાશિના હશે તો પોતાના કલ્યાણને અર્થે ઉપાસના કરશે, પણ તેઓ નીચના કે શત્રુ અહની રાશિના હશે તો પારકાને માટે ભક્તિ કરશે.

૩૮ વળી તે અહો મૃદુ અંશમાં હશે અને તે ઉપર શુભ અહની દ્રષ્ટિ હશે તો સારા કામને માટે ઉપાસના થશે, પણ ક્રૂર પદિ અંશમાં કે પાપ અહની દ્રષ્ટિ વાળા હશે તો આ ભક્તિ નકારાં કામમાં વાપરશે.

૩૯ આ ઉપાસનાના યોગ કરનાર જેથી વધારે અહો હશે તો તે અહોની બેથી વધારે ઉપાસનાં થશે; લગ્નના સ્વામિ સાથે ભક્તિ કરનારા અહોને મિત્રતા હશે તો મિત્રને અર્થે આ ભક્તિ વપરાશે, પણ શત્રુતા હશે તો શત્રુને માટે વપરાશે, અને સગપણું હશે તો સાધારણ રીતે ભક્તિ કરશે.

૪૦ બારગા બાવતું વિગતવાર ક્ષણ વિરતારવાળા શાસ્ત્રથી સાર લઈને બ્યં કટેશ આચાર્યે વર્ણવેલું છે,

બૃહજ્જાતક ગ્રંથ મધેથી.

ભાવ વિચાર.

સર્વાર્થચિંતામણી ગ્રંથ મધેના ભાવ વિચાર લખી ગયા, હવે બૃહજ્જાતક ગ્રંથ મધેના કેટલાએક અગત્યના ભાવ વિચાર નિચે પ્રમાણે લખીએ છીએ.

૧ જન્મ કુંડળીમાં લગ્ન થકી અથવા ચંદ્ર થકી પાંચમું બૂવન પોતાના સ્વામિ અને શુભ અહના સમાગમ કે દ્રષ્ટિવાળું હોય તો પુત્રનું સારી રીતે સુખ સમજવું. લગ્ન અને ચંદ્ર એ બેમાંથી એક થકી આ યોગ થયો હોય તો પણ પુત્રનું સુખ જાણવું, પણ એ બેમાંથી એકે થકી આ યોગ ઉપજ્યો ન હોય તો પુત્રનું સુખ સમજવું નહિ.

૨ સુપ્રસવળી ગ્રંથમાં બાર પ્રકારના પુત્રનું વર્ણન કરેલું છે તેગના નામ— ૧ ઐશ્વર્ય, ૨ ક્ષેત્રજ, ૩ દત્તક, ૪ કર્તિમ, ૫ અધમ પ્રભવ, ૬ ગુહાત્પન્ન, ૭ અપવિદ્ધા, ૮ પૌનર્ભવ, ૯ કાનીન, ૧૦ સહોદ, ૧૧ દાસીપ્રભવ અને ૧૨ ક્રીત.

૩ કેવા કેવા યોગમાં કેવા કેવા પુત્રોનો જન્મ થાય છે તે વિષે નિચે પ્ર-
માણે.

૪ જેના જન્મ વખતે પાંચગા ભાવે શુભ ઘડની રાશિ હોય, અથવા તેને
શુભ ઘડનો સમાગમ કે દ્રષ્ટિ હોય તો તે માણસને ખચ્ચિત પુત્રનું સુખ મળશે.

૫ જન્મ લગ્ન અને ચંદ્ર એ બેમાંથી જે વધારે બળવાન હોય તે થકી
પાંચમું સ્થાન નવમાંશ કુંડળીમાં ગુરૂની રાશિનું અથવા જન્મ કુંડળીમાં શુભ
ઘડની કે નવમાંશ કુંડળીમાં શુભ ઘડની રાશિનું હોય અથવા તેને બળવાન
શુભ ઘડનો સમાગમ કે દ્રષ્ટિ હોય તો ચૌરસ પુત્રનો જન્મ જાણવો.

૬ કેવી કેવી રીતે કે પ્રકારથી કેવો કેવો પુત્ર સમજવો એ ધર્મ શાસ્ત્રનો
વિષય છે, માટે તે તે યંત્રોથી સમજી લેવું.

૭ પાંચગા ભાવમાં જેટલા નવમાંશ હોય તેમાંથી જેટલા શુભ ઘડના હોય
તેટલી પુત્રીની સંખ્યા સમજવી, પણ તેને શુભ ઘડની દ્રષ્ટિ હોય તો આ સં-
ખ્યા બમણી સમજવી, અને કદી પાપ ઘડની દ્રષ્ટિ હોય તો તેટલી સંખ્યાનો
નાશ સમજવો.

૮ જન્મ કુંડળીમાં પાંચમે શનિની રાશિ અને નવમાંશ કુંડળીમાં પાંચમે
શનિની રાશિ હોય, વળી તેને બુધની દ્રષ્ટિ હોય અને ગુરૂ, મંગળ, સૂર્યની દ્ર-
ષ્ટિ ન હોય અથવા એવીજ રીતે જન્મ કુંડળીમાં પાંચમે બુધની રાશિ અને ન-
વમાંશ કુંડળીમાં પાંચમે બુધની રાશિ હોય અને તેને શનિની દ્રષ્ટિ હોય તો દ્વે-
ષપુત્રનો જન્મ સમજવો.

૯ જન્મ કુંડળીમાં શનિની રાશિવાળા પાંચગા ભાવને તથા ચંદ્રને શનિનો
સમાગમ કે દ્રષ્ટિ હોય તો દત્તકપુત્રનો જન્મ જાણવો.

૧૦ ઉપર પ્રમાણે જન્મ કુંડળીમાં બુધની રાશિવાળા પાંચગા ભાવને તથા
ચંદ્રને બુધનો સમાગમ કે દ્રષ્ટિ હોય તો કૃતપુત્રનો જન્મ જાણવો.

૧૧ પાંચગા ભાવમાં મંગળનો સપ્તમાંશ હોય, અને પાંચમે ભાવે શનિ
બેઠો હોય, અથવા પાંચગા ભાવ ઉપર શનિ સિવાય કોઈપણ ઘડની દ્રષ્ટિ ન હોય
તો કૃત્રિમ પુત્રનો જન્મ સમજવો.

૧૨ નવમાંશ કુંડળીમાં પાંચગા ભાવમાં શનિની રાશિ હોય અને ત્યાં સૂર્ય
રહેલો હોય, વળી તેને મંગળ દેખતો હોય તો અધમ પ્રભવ પુત્રનો જન્મ
જાણવો.

૧૩ ચંદ્ર મંગળના નવમાંશનો પાંચગા ભાવે રહેલો હોય અને તેને શનિ
દેખતો હોય, વળી તેને આડીના સર્વે અહો કાષ્ઠપણ દેખતા ન હોય તો ગુહે-

૨૫૪ નાગનો પુત્ર સગજવો.

૧૪ નવગાંશ કુંડળીમાં પાંચમે ભાવે શનિની રાશિનો ગંગળ હોય અને તેને સૂર્ય દેખતો હોય તો આ ગાણુસને અપવિદ્ધ નાગનો પુત્રનો જન્મ સગજવો એવું ચરક નાગના સૂત્રોનું વચન છે.

૧૫ જન્મકુંડળીમાં શનિની રાશિવાળો પાંચમે ભાવ હોય અને નવગાંશ કુંડળીમાં ચંદ્ર શનિની રાશિમાં બેઠો હોય, વળી તેને શુક્ર તથા શનિ દેખતા હોય તો પૌનર્ભય નાગનો પુત્ર સગજવો.

૧૬ અંકુશ વખતનો રાહુ જન્મકુંડળીમાં પાંચમે ભાવે હોય અને સૂર્યનો સમાગમ કે દ્રષ્ટિ હોય તો કાનીન નાગનો પુત્ર સગજવો.

૧૭ નવગાંશ કુંડળીમાં પાંચમા ભાવે સૂર્ય કે ચંદ્રની રાશિ હોય અને જન્મ કુંડળીમાં પાંચમા ભાવે સૂર્ય તથા ચંદ્ર રહેલા હોય અને તેને શુક્રની દ્રષ્ટિ હોય તો સહોદા નાગનો પુત્ર સગજવો.

૧૮ પાંચમા ભાવમાં શુક્રનો નવગાંશ હોય અને તે પાંચમા ભાવને શુક્ર દેખતો હોય તો દાસી પુત્ર સગજવો. આ પ્રસંગે કાંઈ આચાર્ય પાંચમા ભાવને જન્મે શુક્રના નવગાંશમાં ચંદ્ર હોય અને તેને શુક્ર દેખતો હોય તો પણ દાસીપુત્ર સગજવો.

૧૯ જન્મકુંડળીમાં પાંચમા ભાવે પાપ ગ્રહની રાશિ હોય અને તેમાં જળવાન પાપ ગ્રહ બેઠો હોય અને તેને શૂભ ગ્રહ દેખતા ન હોય તો તે પુરૂષને કઠોર, ખાપી, ક્રોધી અને ખળ એવા સ્વભાવનો પુત્ર થશે એમ જાણવું.

૨૦ નવગાંશ કુંડળીના પાંચમા ભાવે શુક્ર કે ચંદ્રની રાશિ હોય અને તેને શુક્ર તથા ચંદ્ર દેખતા હોય અથવા ત્યાં ભેગા બેઠો હોય તો, અથવા જન્મકુંડળીમાં તેમની રાશિઓ પાંચમા ભાવે હોય તો તે પુરૂષને ઘણું કરીને દીકરો થાય, પણ તેથી બીજી રીતે હોય તો પુત્રી થાય.

૨૧ લગ્ન અથવા ચંદ્ર થકી સાતમી રાશિ પોતાના સ્વામિ અને શૂભ ગ્રહના સમાગમ કે દ્રષ્ટિવાળી હોય તો આ ગાણુસને સ્ત્રીનું સુખ કહેવું, પણ આ પ્રમાણે ન હોય તો સ્ત્રીનું સુખ કહેવું નહિ.

૨૨ પુત્ર તથા સ્ત્રીના સંભવ વિષે ઉપર જે યોગ કહેલા છે તે પ્રકત એ બે ભાવને માટેજ ન સગજવા, પણ તેવીજ રીતે બારે ભાવના સુખ દુઃખ વિષે સુક્તિ સમજવી. આ સુક્તિમાં ભાવની ગણતરી લગ્ન થકી કે ચંદ્ર થકી ગણવી, પછી આ ભાવને પોતાના સ્વામિ અને શૂભ ગ્રહનો સમાગમ કે દ્રષ્ટિ હોય તો તે ભાવનું સુખ સગજવું.

૨૩ દરેક ભાવની ગણતરી લક્ષ્યથી કે ચંદ્ર થકી કરવાનું કારણ યવનાચાર્ય એમ ખતાવે છે કે લગ્ન એ દેહ છે, અને ચંદ્ર એ જીવ છે માટે એ બે હોય તોજ શરીર ઉપયોગમાં આવી શકે છે.

૨૪ જન્મકુંડળીમાં ચંદ્ર અને સૂર્ય એ બેમાંથી એક બારમા ભાવે અને બીજો છઠે ભાવે હોય તો આ માણસને તથા તેની સ્ત્રીને અકેકી આંખ હોય.

૨૫ જન્મ કુંડળીમાં દશમે ચંદ્રમાં, સાતમે શુક્ર અને ચોથે પાપ ગ્રહ હોય તો દુર્યોધન રાગ જોયો પોતાના કુટુંબનો નાશ કરનારો થાય.

૨૬ સાતમા ભાવમાં બુધ તથા શનિ હોય તો આ માણસને પુનર્જીવિત એટલે રાખેલી સ્ત્રી સમજવી.

૨૭ સાતમા ભાવના સ્વામિના નવમાંશ પ્રમાણે અથવા સાતમા ભાવ ઉપર ગ્રહોની દ્રષ્ટિ પ્રમાણે તે પુરૂષને સ્ત્રીઓની સંખ્યા જાણવી, પણ સાતમા ભાવમાં સૂર્ય કે મંગળનો નવમાંશ હોય, અથવા ગુરુ કે બુધનો નવમાંશ હોય તો એકજ સ્ત્રી સમજવી.

૨૮ ધણું કરીને ચંદ્ર અને શુક્રની સત્તાના બળવાળું એટલે તેમની રાશિવાળું સાતમું ભૂવન હોય અથવા તેમની ત્યાં દ્રષ્ટિ હોય તો ધણી સ્ત્રીઓ આ માણસને થશે, પણ આ યોગમાં શુક્રની દ્રષ્ટિ ઉપર ધણું કરીને વધારે આધાર છે.

૨૯ પાપ ગ્રહો બારમે, સાતમે અને લગ્ને એમ ત્રણ સ્થાનમાં અથવા તેમાંના કોઈપણ સ્થાનમાં રહેલા હોય તો આ માણસને સ્ત્રી અને પુત્ર વગરનો સમજવો.

૩૦ શુક્ર અને ચંદ્ર ગમે તે ભાવે પણ એકઠા બેઠા હોય અને શનિ તથા મંગળ સાતમાં ભાવે હોય તો આ માણસ સ્ત્રી અને પુત્ર વગરનો હોય છે.

૩૧ જન્મ કુંડળીમાં ચંદ્ર હરકોઈ રાશિનો હોય પણ નવમાંશ કુંડળીમાં કર્ક, વૃશ્ચિક રાશિનો હોય અને તેને જન્મ કુંડળીમાં પાપ ગ્રહો દેખતા હોય તો તેને ગુદાનો રોગ એટલે હરસ વિગરે રોગ થાય.

૩૨ જન્મ કુંડળીમાં બારમે અને બીજે ભાવે શનિ તથા મંગળ રહેલા હોય અને ચંદ્ર લક્ષમાં હોય અને સૂર્ય સાતમે હોય તો આ માણસ ધોળા કાં હોડાળો થાય.

૩૩ જન્મ કુંડળીમાં ચંદ્ર ગમે તે રાશિનો હોય પણ નવમાંશ કુંડળીમાં મીન, કર્ક, મકર કે મેષ રાશિનો હોય, વળી તેને શનિ કે મંગળનો અથવા તે બેમાંના એકનો સમાગમ કે દ્રષ્ટિવાળો હોય તોપણ કોહોડીઓ માણસ થાય, પણ આ કોહોડાના રોગના યોગમાં કદી ચંદ્રને શબ્દ ગ્રહ દેખતા હોય તો કો-

હોડ થશે નહિ પણ તેને ગદ્દે જળવાળો રોગ થશે એમ યવનાચાર્ય કહે છે.

૩૪ જન્મ કુંડળીમાં શનિ અને મંગળની કર્તરીવાળો ચંદ્ર હોય અને મંકર રાશિનો સૂર્ય હોય તો આ માણસ શ્વાસ, ક્ષય, ગરોળ કે ગોળા અથવા તેવાજ પેટની અંદરના રોગવાળો થાય.

૩૫ સૂર્ય ને ચંદ્ર એક જીમ્નની રાશિ કે નવગાંશમાં રહેલા હોય એટલે સૂર્ય કઈ રાશિનો અને ચંદ્ર સિંહ રાશિનો અથવા નવગાંશ કુંડળીમાં સૂર્ય કઈનો અને ચંદ્ર સિંહનો હોય તો આ માણસ સોમના રોગવાળો થાય, અથવા પાણીના સોશણના રોગવાળો કે ક્ષય રોગવાળો થાય.

૩૬ જન્મ કુંડળીમાં મુખ, કર્ક, વૃશ્ચિક અને મકર રાશિઓ નવગા, પાંચમા ભાવમાં અને લગ્નમાં હોય, વળી તેમને પાપ મહનો સમાગમ કે દ્રષ્ટિ હોય તોપણ આ માણસ કોહોડીઓ થાય છે.

૩૭ જન્મ કુંડળીમાં સૂર્ય, ચંદ્ર, મંગળ, અને શનિ એ ચાર મહો ૨-૬-૮-૧૨ એ ચાર ભાવમાં હરકોઈ ઠેકાણે સાથે અથવા જૂદા જૂદા રહેલા હોય તો આ ચાર મહોમાંથી જે મહ વધારે જળવાન હોય તે મહના દોષ વિકારથી આ માણસ આંધળો થાય છે.

૩૮ જન્મ કુંડળીમાં ૩-૫-૯-૧૧ એ ચાર ભાવોમાં પાપ મહો સાથે અગર જૂદા જૂદા રહેલા હોય અને તેમને શુભ મહો દેખતા ન હોય તો તેમાંથી બહુ જળવાળા મહના દોષ વિકારથી આ માણસના કાનનો નાશ કરે છે એટલે બેહેરે કરે છે.

૩૯ સૂર્ય, ચંદ્ર, મંગળ અને શનિ એ ચાર મહો શુભ મહના સમાગમ કે દ્રષ્ટિ વગરના જન્મ કુંડળીમાં સાતમા ભાવમાં બેલા હોય તો ન્દાનપણમાં દાંત ખડી જાય છે. આ મહોમાંથી કોઈપણ મહ સાતમે પાપ મહની દ્રષ્ટિવાળો અને શુભ મહની દ્રષ્ટિ વગરનો હોય તો દાંતનું સુખ ગરાળર હોય નહિ.

૪૦ જન્મકુંડળીમાં રાહુના ગૃહણવાળો ચંદ્ર લગ્નમાં બેલો હોય અને શનિ તથા મંગળ નવગા અને પાંચમા ભાવે રહેલા હોય તો આ માણસ પિશાચ પ્રકૃતિવાળો એટલે ભૂત વિગેરેના વળગાડવાળો જાણવો.

૪૧ ઉપરના યોગમાં ચંદ્રને ગદ્દે સૂર્ય હોય એટલે રાહુના ગૃહણવાળો સૂર્ય લગ્નમાં હોય અને ત્રીકોણમાં શનિ અને મંગળ રહેલા હોય તો આ માણસ નેત્ર વગરનો એટલે આંધળો જાણવો.

૪૨ જન્મકુંડળીમાં સાતમા ભાવે શનિ અને લગ્નમાં ગુરુ હોય તો આ માણસ વાયુના રોગવાળો જાણવો.

૪૩ જન્મકુંડળીમાં સાતમા ભાવે મંગળ હોય અને લગ્નમાં શુર હોય તો આ માણસ ઉન્માતિ એટલે ઘેરો કે વિકળ થાય છે.

૪૪ શનિ લગ્નમાં રહેશે હોય અને મંગળ ૯-૫-૭ એ ત્રણ ભાવમાંથી કોઈ પણ ભાવમાં બેઠો હોય તોપણ માણસ ઘેલછાવાળો થાય છે.

૪૫ ક્ષીણ ચંદ્ર શનિ સાથે બારમા ભાવમાં રહેશે હોય તોપણ માણસ ચિત્ત ભ્રમવાળો થાય છે.

૪૬ નવમાંશ કુંડળીમાં જે રાશિમાં ચંદ્ર રહેશે હોય તે રાશિનો સ્વામિ તથા સૂર્ય, ચંદ્ર ને શુર એ ચાર ગ્રહો પોત પોતાની નીચ રાશિના સ્વામિની રાશિમાં નવમાંશ કુંડળીમાં બેઠો હોય અથવા પોત પોતાના શત્રુ ગ્રહની રાશિમાં બેઠો હોય તો આ માણસ દાસપણું ભોગવશે એટલે તે બીજાનો ચાકર થશે. આ પ્રસંગે યવનાચાર્ય વધારે ખુલાશો જણાવે છે કે આ યોગ કરનારા ચાર ગ્રહમાંથી એક ગ્રહ નીચ રાશિના સ્વામિના નવમાંશમાં અગર શત્રુ ગ્રહના નવમાંશનો હોય તો આ માણસ પોતે રોજગાર માટે ચાકર થશે, પણ આ પ્રમાણે બે ગ્રહો યોગ કરનારા હશે તો આ માણસ વેચાણ થઈ નોકરી અથવા સેવા કરશે; ને કદી આ પ્રમાણે ત્રણ અથવા ચાર ગ્રહો યોગ કરનારા હશે તો ગર્ભવાસ એટલે જન્મથીજ દાસ થશે એટલે દાશીપુત્ર કે દાસનો પુત્ર થશે અને તે ધરનો નોકર થઈ રહેશે.

૪૭ જન્મ કુંડળીમાં નવમા કે પાંચમા ભાવે શનિ રહેશે હોય અને તેને પાપ ગ્રહ દેખતા હોય તો આ માણસ ધણી રોગથી ઘેરાયેલો હોય છે.

૪૮ જન્મ કુંડળીમાં ૨-૫-૯-૧૨ આ ચારે ભાવોમાં કે તેમાંના કોઈપણ ભાવમાં પાપગ્રહ રહેલા હોય તો આ માણસ બંધીવાન થશે. આ બંધન રાશિના બંધન પ્રમાણે એટલે આ યોગમાં યોગ કરનાર ગ્રહો જે રાશિના હોય તે રાશિ જેવે પ્રકારે બંધન પામે છે તેવી રીતે આ માણસ બંધન પામશે, જેગકે મેષ, વરબ, અને ધન રાશિઓ લગ્નમાં હોય તો દોરડીથી અથવા વરેડાથી બંધાય છે. મિથુન, કન્યા, તુળ અને કુંભ રાશિઓ લગ્નમાં હશે તો બેડીથી બંધન પામશે; કર્ક, ગકર, અને મીન રાશિઓ લગ્નમાં હશે તો બંધન વગર કોટડીમાં પુરાશે અને વૃશ્ચિક લગ્ન હશે તો ભોંયરામાં પુરાશે.

૪૯ ભાગ્ય ભૂવન અને ભાગ્ય ભૂવનનો સ્વામિ એ બંને બળવાન હોય તો પોતાના દેશમાં ભાગ્યોદય થશે, અને એ બેમાંથી એક બળવાન હોય તો પ્રદેશમાં ભાગ્યોદય થશે, પણ એ બંને નિર્બળ હશે તો આ માણસ નિર્ભાગી થશે.

૫૦ જન્મ કુંડળીમાં સૂર્ય, મંગળ, અને શનિ દરમિયાન ભાવમાં સાથે બેઠો હોય

અને તેમને કાષ્ઠપણુ શુભઝડની દ્રષ્ટિ ન હોય તો આ ગાંધુસ ચાકર અથવા નોકર થઈ. તેમાં પણ નિચે લખેલો વિવેક ધ્યાનમાં રાખવો. આ યોગમાં એક ઝડે યોગ કરેલો હશે તો શ્રેષ્ઠ એટલે સારી નોકરી કરશે; બે ઝડે યોગ કરેલો હશે તો મધ્યમ પ્રકારની નોકરી કરશે; અને ત્રણે ઝડે યોગ કરેલો હશે તો નેષ્ઠ પ્રકારની એટલે નીચ નોકરી કરશે. આ યોગનો આધાર સૂર્ય, મંગળ, અને શનિ એ ત્રણ ઝડો ઉપર છે એ પણ ધ્યાનમાં રાખવું. વળી એટલું પણ ધ્યાનમાં રાખવું કે આ યોગ કરનારા ઝડોએ કદી રાજ્ય યોગ કરેલો હશે તો, અથવા બીજી રીતે ઉત્તમ ધૂળ આપનારા યોગ કરેલા હશે તોપણ આ દાસપણાના સંબંધમાં પૂર્વ કહેલા રાજ્ય યોગનું તથા ઉત્તમ ધૂળનું અનુસરવાપણું થશે. આવી રીતે ધ્યાન કરીને ઘણા બળવાન આ ઝડો હશે તોજ રાજ્ય યોગમાં દાસ યોગ ઉપજી શકશે માટે આવા યોગમાં પંડીત પુરૂષે બહુ વિચાર કરી બળાબળ ઉપરથી યથા યોગ પ્રગાદિશ કહેવો.

૫૧ પુત્રની તથા સ્ત્રીની સંખ્યા જાણવાને અમોએ ઉપર જે રીત બતાવેલી છે તે રીત ત્રીજા ભાવ ઉપરથી માધ બેહેનની સંખ્યા જાણવાને પણ લાગૂ છે એટલે ત્રીજા ભાવની નવગાંશની સંખ્યા જેટલી અથવા ત્રીજા ભાવની રાશિની રાશિની સંખ્યા જેટલી અથવા તો ત્રીજા ભાવ ઉપર જેટલા ઝડની દ્રષ્ટિ હોય તેટલા ભાંડુની સંખ્યા કહેવી. આ સંખ્યામાં શુભ ઝડની દ્રષ્ટિની સંખ્યા જેટલા ભાંડુનું સુખ, તથા પાપ ઝડની દ્રષ્ટિની સંખ્યા જેટલા ભાંડુનો નાશ કહેવો; વળી ત્રીજા ભાવમાં કાષ્ઠ પણુ ઝડ ઉચ્ચનો કે સ્વઝડનો રહેલો હોય તો આ સંખ્યા બમણી જાણવી.

૫૨ શરીરના વર્ણ, રૂપ, ગુણ, કદ, અને લક્ષણો તથા ચિન્હ વિષે અમોએ ઓધાન પ્રકરણ તથા જન્મ પ્રકરણમાં વિગતવાર લખી મયા છીએ તે પ્રમાણે આ ઠેકાણે સમજાવેલું.

૫૩ પોતાના દેહ, પુત્ર, અને સ્ત્રી વિષે સુખ દુઃખનો વિચાર અમોએ ઉપર વિગતવાર જણાવેલો છે અને જાકીના ભાવો વિષે ભાવ વિચાર સંક્ષેપમાં અમો જણાવીએ છીએ,

૫૪ આઠગા ભાવ વિષે વિચાર અમોએ રીષ્ટ યોગના પ્રકરણમાં વિસ્તારથી જણાવ્યો છે, અને તે સિવાય દશા પ્રકરણમાં તથા નિર્ધાણ પ્રકરણમાં વિગતવાર જણાવીશું.

૫૫ ધન ભાવ વિષે ચંદ્ર યોગના પ્રકરણમાં વિસ્તારથી જણાવેલો છે.

૫૬ દશમા ભાવ વિષે રાજ્યયોગના પ્રકરણમાં વિસ્તારથી લખેલું છે તેમજ

સર્વાર્થ ચિંતામણીના દક્ષગા બાવમાં પણ લખેલું છે.

૫૭ માતા, પિતા, ગારી તથા કાકા વિશે સુખ દુઃખનો વિચાર અમે ઓધાન પ્રકરણ અને જન્મ પ્રકરણમાં કહી ગયા છીએ.

૫૮ બાવ રૂળ, દ્રષ્ટિ રૂળ, અને પર્વર્ગના પ્રકરણમાં કેટલોએક રૂળાદિશ અમે જણાવી ગયા છીએ.

૫૯ પૂર્વે જે જે રૂળાદિશ કહેલો છે તે તે ફરી ફરી અમે પુનરુક્તિના દોષથી કહેતા નથી પણ વિચારવંત પંડીત પુરૂષો યોગ્ય ઠેકાણે રૂળાદિશ લાગૂ પાડશે એટલે તે દેવ પ્રમાણે મનાશે.

૬૦ બાવ રૂળને એક સરખી રીતે લાગૂ પડતો બાવ વિચાર અમે નિચે જણાવીએ છીએ તે રૂળાદિશ કહેવામાં હમેશા ધ્યાનમાં રાખવો.

૬૧ નિચે લખેલા સર્વ યોગો જે બાવને લાગૂ પડે તે બાવનું પુરેપુરું સુખ સમજવું.

૧ જે બાવમાં પોતાનો સ્વાગિ ખેટો હોય કે દેખતો હોય.

૨ જે બાવમાં ઉંચ, મૂળ ત્રીકોણુ વિગેરે રાશિ જળ પામેલો થઈ ખેટો હોય.

૩ જે બાવમાં શૂભઅહો ખેટો હોય કે દેખતા હોય.

૪ જે બાવમાં લગ્નનો સ્વાગિ ખેટો હોય અને તે બાવનો સ્વાગિ લગ્નમાં ખેટો હોય.

૫ જે બાવનો સ્વાગિ અને લગ્નનો સ્વાગિ એ જને લગ્નમાં ભેગા ખેટો હોય.

૬ જે બાવનો અને લગ્નનો સ્વાગિ તે બાવમાં ભેગા ખેટો હોય.

૭ જે બાવનો સ્વાગિ અને લગ્નનો સ્વાગિ ત્રિક બાવ સિવાય હરકોઈ બાવમાં ભેગા ખેટો હોય કે એક જીજ્ઞને દેખતા હોય.

૮ જે બાવનો સ્વાગિ અને લગ્નનો સ્વાગિ રાશિ જળ પામેલો હોય.

૯ જે બાવનો સ્વાગિ અને લગ્નનો સ્વાગિ જે રાશિના હોય તેમનાં સ્વાગિનો અને શૂભઅહોનો તે જાને સમાગમ કે દ્રષ્ટિ હોય.

૧૦ જે બાવમાં અને લગ્નમાં ત્રિક સિવાયના જીજ્ઞ બાવના સ્વાગિ ખેટો હોય.

૧૧ જે બાવનો સ્વાગિ અને લગ્નના સ્વાગિની સાથે ત્રિક સિવાયના જીજ્ઞ બાવના સ્વાગિઓ ખેટો હોય.

૧૨ લગ્નનો સ્વાગિ અને બાવનો સ્વાગિ ઉદયના તથા ગામં ગતીના જન

જવાન હોય.

૬૨ ઉપર પ્રગણે લગ્ન, લગ્નનો સ્વામિ, ભાવ, અને ભાવનો સ્વામિ એ આરે જાળવાન હોય તો ભાવનું પુરેપુરું સુખ સગજવું.

૬૩ ઉપરની રીતી કે નિયમ આરે ભાવને લાગૂ છે.

૬૪ ભાવનું સુખ એટલે ભાવમાં વર્ણન કરેલી શુભ જાતનો વધારો અને અશુભ જાતનો નાશ સગજવો. ઉદાહરણ—છઠ્ઠા ભાવનું સુખ એટલે મોશાળ પક્ષનું શુભ ફળ અને રોગ શત્રુનો નાશ.

૬૫ આ નિયમે લખેલા નિયમો જે ભાવને લાગૂ પડે તે ભાવનું પુરેપુરું દુઃખ સગજવું.

૬૬ ભાવનું દુઃખ એટલે ભાવમાં વર્ણન કરેલી શુભ જાતનો નાશ અને અશુભ જાતનો વધારો સગજવો. ઉદાહરણ—છઠ્ઠા ભાવનું દુઃખ એટલે મોશાળ પક્ષનો નાશ અને રોગ શત્રુનો વધારો.

૧ જે ભાવમાં પોતાનો સ્વામિ બેઠો ન હોય અથવા દેખતો ન હોય.

૨ જે ભાવમાં નીચ, શત્રુ અહની રાશિ વિગેરે રાશિ નિર્બળવાળો અહ બેઠો હોય.

૩ જે ભાવમાં પાપ અહ બેઠો હોય કે દેખતા હોય.

૪ જે ભાવમાં લગ્નનો સ્વામિ બેઠો ન હોય અને તે ભાવનો સ્વામિ લગ્નમાં બેઠો ન હોય.

૫ જે ભાવનો સ્વામિ અને લગ્નનો સ્વામિ એ જાને લગ્નમાં બેગા બેઠો ન હોય.

૬ જે ભાવનો સ્વામિ અને લગ્નનો સ્વામિ એ જાને તે ભાવમાં બેગા બેઠો ન હોય.

૭ જે ભાવનો સ્વામિ અને લગ્નનો સ્વામિ ત્રિક ભાવમાં બેઠો હોય.

૮ જે ભાવનો સ્વામિ અને લગ્નનો સ્વામિ એ જાને રાશિ નિર્બળવાળા થયલા હોય.

૯ જે ભાવનો સ્વામિ અને લગ્નનો સ્વામિ જે રાશિના હોય તેમના સ્વામિનો અને શુભ અહનો આ જાનેનો સમાગમ કે દ્રષ્ટિ ન હોય પણ તેને ગદ્ય પાપ અહનો સમાગમ કે દ્રષ્ટિ હોય.

૧૦ જે ભાવમાં અને લગ્નમાં ત્રિક ભાવના સ્વામિઓ બેઠો હોય.

૧૧ જે ભાવનો સ્વામિ અને લગ્નના સ્વામિની સાથે ત્રિક ભાવના સ્વામિઓ બેઠો હોય.

૧૨ જે ભાવનો સ્વાગિ અને લક્ષ્મીનો સ્વાગિ એ બંને અસ્તના, વક્ષ ગતીના કે નિર્બળ હોય.

૧૭ ઉપર પ્રમાણે લક્ષ્મી, લક્ષ્મીનો સ્વાગિ, ભાવ, અને ભાવનો સ્વાગિ, આદ્યારે અહિં નિર્બળ હોય તો ભાવનું પુરે પુરું દુઃખ સગળવું.

૧૮ ઉપર પ્રમાણે દરેક ભાવના સુખ તથા દુઃખ વિષે જીણી નજરથી જોવું.

૧૯ જે અહિંના કેટલાએક શુભ લક્ષણ અને કેટલાએક અશુભ લક્ષણ માન્ય હોય તે તો તે ભાવનું મીઠું પણ એટલે થોડું સુખ અને થોડું દુઃખ એમ બંને જાણવું.

૭૦ ઉપર કહેલા બારે ભાવના સાધારણ ભાવવિચારના પ્રસંગમાં ભગવાન ગાર્ગી કહે છે કે અમૂક ભાવમાં જે અહિં જેવી રીતનો રાશિ જળ પામ્યો હોય તે પ્રમાણે તે ભાવના શુભાશુભ ફળનો આધાર રાખવો, પણ સત્યાચાર્ય તો ધણું કરીને શુભ અને પાપ અહિંની રિયતી ઉપર ભાવના શુભાશુભ ફળના આધાર રાખે છે, ગાટે ગાર્ગી ભગવાન અને સત્યાચાર્ય એ બંનેના મત અહિં કરીને આચાર્ય વરાહમીચરે ઉપર પ્રમાણે સંક્ષેપમાં સર્વ ભાવ વિચાર કહેશે છે. વળી તેઓ કહે છે કે આ મત ધણા પંડિતોએ ગાર્ગી ભગવાન અને સત્યાચાર્યના મતને અનુસરીને પ્રતિષ્ઠાન કીધેલો છે.

૭૧ ભાવ વિચારના ઉપરના નિયમના સંબંધમાં પારાશર મૂની નીચે પ્રમાણે વિશેષ નિયમ આપે છે, પણ તેને બીજી સંમતીઓ મળતી નથી.

૧ ભાવના સ્વાગિ પ્રમાણે ભાવ કારકેશનો * પણ અધિકાર ગણવેલ એટલે ભાવના સ્વાગિ જેવી રીતે ફળાદિશ જોવાય છે તેજ પ્રમાણે ભાવના કારકેશ અહિં ઉપરથી ફળાદિશ કહેવો.

૨ લક્ષ્મી અને ભાવ ઉપરથી જેવી રીતે જોવાય છે તેવી રીતે લક્ષ્મીના નવમાંશ અને ભાવના નવમાંશની રાશિ ઉપરથી પણ જોવું.

૩ લક્ષ્મીના સ્વાગિ અને ભાવના સ્વાગિ ઉપરથી જેવી રીતે જોવાય છે, તેવી રીતે લક્ષ્મીના નવમાંશ પત્ની અને ભાવના નવમાંશ પત્ની ઉપરથી પણ જોવું.

૪ શુભ અને પાપ અહિં પ્રમાણે શુભની અને પાપ અહિં કંતરીતે ફળ જાણવો.

૫ લક્ષ્મીનો સ્વાગિ અને ભાવના સ્વામિની મૈત્રીના અધિકાર પ્રમાણે

* કારકેશ એટલે કારક અહિંનો સ્વાગિ.

ભાવના સંબંધવાળા* ગાણુસની સાથે પોતાની વર્તણુંક ગિત્ર, સગ કે શત્રુપણાની સગબંધી.

૬ લગ્નનો સ્વાગિ ભાવમાં અને ભાવનો સ્વાગિ લગ્નમાં જેવી રીતે કહેવો છે તેવીજ રીતે લગ્નના સ્વાગિની રાશિમાં ભાવનો સ્વાગિ અને ભાવના સ્વાગિની રાશિમાં લગ્નના સ્વાગિનો સંબંધ કે અધિકાર ગણવો.

૭ ભાવકેશ પ્રગણે ભાવ કેશના ગિત્ર ગ્રહને અધિકાર ગણેલો છે.

૮ ભાવ પ્રગણે ભાવના કારક ગ્રહને પણ અધિકાર ગણેલો છે.

૭૨ ભાવ અને તેના ઉપરની દ્રષ્ટિના આધારથી જે ફળ કહેવામાં આવે છે તે સંબંધ યોગ કહે છે, પણ આ સંબંધ યોગ વગર અમૂક અમૂક ગ્રહે અમૂક અમૂક ભાવે બેઠા હોય તો અમૂક અમૂક ભાવને અમૂક અમૂક ફળ ગણવા વિષે જે જે યોગો કહેલા છે તેને દ્રઢ યોગ કહે છે.

૭૩ દ્રઢ યોગના આધારથી ફળાદિશ કહેવાનું કારણ નાભશ, રાજ્યયોગ વિગેરે યોગાધિકારનો છે, અને સંબંધ યોગ ઉપરથી ફળાદિશ કહેવાનું કારણ ભાવ વિચારનું છે માટે ભાવ વિચારને લગતો ફળાદિશ પ્રકત આ ભાવ વિચાર ઉપર કહેવો અને દ્રઢ યોગનો ફળાદિશ તો તે પ્રકરણો ઉપરથી જાણી લેવો.

૭૪ આ પ્રસંગમાં સ્વલ્પ જાતક નામના ગ્રંથમાં લખ્યું છે કે સર્વ ગ્રહો આઠમા તથા નારમા ભાવે નેષ્ટ ફળ આપનારા જાણવા, પણ આ સામાન્ય વચન છે.

૭૫ દરેક ભાવમાં શી શી જાતનો જોવાય છે તે અમોએ સંજ્ઞા પ્રકરણમાં લખેલું છે, માટે જે જે જાતનો વિષે જોવું હોય તે તે ભાવથી જોવું.

૭૬ જે ગ્રહ જે ભાવને શ્રેષ્ઠ કે નેષ્ટ ફળ આપનારો હોય તે ગ્રહ પોતાની દશામાં તે ફળ આપશે આ વિષે વિશેષ વિચાર દશા પ્રકરણમાં આવશે.

* ભાવના સંબંધવાળા એટલે ભાષ, પુત્ર, મા, પાપ, સ્ત્રી વિગેરે.

ભાવ વિચાર સંપૂર્ણ.

ભાગ ૩ જો.

અહોનું ફળ મળવાના વખત આવ્યત.

પ્રકરણ ૧ લું.

દશા આવ્યત.

ગૌરીજીતક નામના અંથ મધેથી.

આ અંથમાં અહોનું જ્ઞાપિશ કેવી રીતે મળે તે જાણત જીજ્ઞાસુઓ તથા ૫૨ વર્ગમાં વર્ણવેલું છે તે ફળ તે અહોની મહાદશા અંતરદશામાં મળશે તેથી હવે દશા જાણત લખીએ છીએ.

દશાઓ ધણી જાતની છે. યવનાચાર્ય ઋષી જ્ઞાન પ્રકારની દશા કહે છે, અને મણિત્યાચાર્ય દશ પ્રકારની; બાદરાય મૂની અને બ્રહ્મચુત પંડિત આઠ પ્રકારની; તથા સિદ્ધશેન પંડિત અને દેવલમૂની છ પ્રકારની દશાઓ કહે છે.

આવરદાની જાણતમાં જેમ ધણી મતભેદ છે તેમ દશાની જાણતમાં પણ છે.

આ સધળા મતભેદમાં ધણી આચાર્યોએ પાંચ પ્રકારની આવરદા મણવી છે તેના નામ ૧ પિડાયું, ૨ જીવસર્માયું, ૩ અંશાયું, ૪ નૈશર્ગાયું અને ૫ ગિશ્ચાયું.

ઉપરની પાંચ પ્રકારની આવરદામાંથી અંશાયું ને સત્યાચાર્ય પ્રમાણ કરે છે અને જીજ્ઞા ધણી આચાર્યો પણ આ સત્યાચાર્યના મતને અનુસરે છે; વળી વરાહગીદર આચાર્ય પણ આ ચાલતા કળિયુગમાં અંશાયું સત્યાચાર્યના અનુગતથી અંગિકાર કરે છે.

જે જાતની ને જે નામની આવરદા તે જાતની ને તે નામની દશા સમજવી, એટલે દશાઓ પણ મૂખ્ય પાંચ પ્રકારની ઉપરના નામની સમજવી; તેમાં પણ સત્યાચાર્ય પ્રમાણ કરેલી અંશાયું દશા તે જાહુ મતથી પ્રસિદ્ધ થયેલી છે.

અંશાયુંનું પ્રમાણ વધારેમાં વધારે ૧૦૮ વર્ષનું છે, તેમ આ દશાનું પ્રમાણ પણ તેટલું જ છે; તેમાં પણ જે અહિં જેટલા વર્ષની આવરદા આપેલી હોય તે અહીં તેટલા વર્ષની દશા સમજવી.

ગૌરીજીતક નામના અંથમાં આ અંશાયુ દશાના જેવીજ અષ્ટોતરી દશા પ્રમાણ કરેલી છે. હાલના કળિયુગમાં અષ્ટોતરી દશા મલશે એવું મહાદેવજીએ પાર્વતીજીને વરદાન આપેલું છે, એવી રીતે ગૌરીજીતક નામના અંથમાં લખેલું છે. વળી સારોદ્ધાર નામના અંથમાં લખેલું છે કે ગુજરાત, કચ્છદેશ, સૌરાષ્ટ્ર એટલે કાઠિયાવાડ પ્રાંતમાં, પંચાલ દેશમાં અને સિંહાદ્રી પર્વત ઉપર અષ્ટોતરી દશાને

સિદ્ધ માનની, અને તે સિવાયના બાકીના દેશમાં બીજી દશાઓ અથવા ધણું કરીને વીંશતરી દશા માનવી.

દશાઓનું ગણિત ધણું મૂરક છે અને ગુંચવણ ભરેલું છે ને તે કામ ગણિતના અંચનું છે, માટે તે વર્તવાનો પ્રકાર આ અંચમાં દાખલ કરેલો નથી, કારણકે સઘળી જન્મોતરીમાં આ દશા વિગતવાર વરતીને દાખલ કરેલી હોય છે એટલે આ ઠેકાણે તે પ્રકાર દાખલ કરવાની જરૂર નથી. અહીં આ તો ફક્ત દ્વિગદિશ જાણવાની જરૂર છે તોપણ આખોતરી દશા જાણવાની સંક્ષેપમાં સહેલી રીતી નિચે પ્રમાણે લખીએ છીએ.

દરેક માણસનો જે નક્ષત્રમાં જન્મ હોય તે નક્ષત્ર ઉપરથી કયી દિશામાં જન્મ થયો છે તે જાણી શકાય છે.

આરદ્રા, પુનર્વશુ, પુષ્ય, અને અશ્લેષા એ ચાર નક્ષત્રોમાં જન્મ થયો હોય તો સૂર્યની માહાદશામાં જન્મ થયો છે એમ જાણવું; મધા, પૂર્વાશ્વિણી અને ઉત્તરાશ્વિણી એ ત્રણ નક્ષત્રોમાં જન્મ થયો હોય તો ચંદ્રની માહા દશામાં જન્મ થયો છે એમ જાણવું; હસ્ત, ચિત્રા, સ્વાતિ અને વિશાખા એ ચાર નક્ષત્રો મંગળની માહાદશાના જાણવા; અનુરાધા, જેષ્ઠા અને મૂળ એ ત્રણ નક્ષત્રો બુધની માહાદશાના જાણવા, પૂર્વાષાઢા, ઉત્તરાષાઢા, અભિજીત અને શ્રવણ આ ચાર નક્ષત્રો શનિની માહાદશાના જાણવા; ધનેષ્ટા, શતભિષા અને પૂર્વાષાઢ પદ એ ત્રણ ગુરૂની માહાદશાના જાણવા; ઉત્તરાષાઢપદ, રેવતી, અશ્વિની અને ભરણી એ ચાર રાહુની માહાદશાના જાણવા; કૃતિકા, રોહિણી અને મૃગશર એ ત્રણ નક્ષત્રો શુક્રની માહાદશાના જાણવા.

ઉપર પ્રમાણે શુભ અહની દિશામાં ત્રણ ત્રણ નક્ષત્રો અને પાપ અહની દિશામાં ચાર ચાર નક્ષત્રો સમાયલા છે. વધારે ખુલાસાથી સમજાવતે માટે નિચે પ્રમાણે કોઠો કરી બતાવ્યો છે.

સૂર્ય.	ચંદ્ર.	મંગળ.	બુધ.	શનિ.	ગુરુ.	રાહુ.	શુક્ર.
૧ આરદ્રા	૧ મધા	૧ હસ્ત	૧ અનુરાધા	૧ પૂર્વાષાઢા	૧ ધનેષ્ટા	૧ ઉત્તરાષાઢ	૧ કૃતિકા
૨ પુનર્વશુ	૨ પૂર્વાશ્વિ	૨ ચિત્રા	૨ જેષ્ઠા	૨ ઉત્તરાષાઢ	૨ શતભિષા	૨ ભાદ્રપદ	૨ રોહિણી
૩ પુષ્ય	૩ શ્વિણી	૩ સ્વાતિ	૩ મૂળ	૩ ધા	૩ પા	૩ રેવતી	૩ મૃગશર
૪ અશ્લેષા	૪ ઉત્તરાશ્વિ	૪ વિશાખા		૪ અભિજીત	૪ પૂર્વાષાઢ	૪ અશ્વિની	૪ ભરણી

દરેક અહની માહા દશા કેટલા વર્ષની છે તે નિચે પ્રમાણે.

સૂર્યની વર્ષ ૬

ચંદ્રની વર્ષ ૧૫

મંગળની વર્ષ ૮

બુધની વર્ષ ૧૭

શનિની વર્ષ ૧૦

ગુરુની વર્ષ ૧૯

રાહુની વર્ષ ૧૨

શુક્રની વર્ષ ૨૧

કુલ વર્ષ ૧૦૮

ઉપર પ્રમાણે બધા મંદોની ગણી વર્ષ ૧૦૮ ની ગણાદશા છે ને તેને અષ્ટોત્તરી ગણાદશા કહેછે, અને તે ઉપરના અનુક્રમ પ્રમાણે બેસે છે, એટલે સૂર્ય પછી ચંદ્ર, ને તે પછી મંગળ, બુધ ને પછી શનિ, ગુરુ, રાહુ અને છેલ્લી શુક્રની દશા બેસેછે.

ઉપરની હકીકતથી જુલ્લી રીતે ગણાગ પડશે કે સૂર્યની દશા વર્ષ ૬ ની છે અને તેના નક્ષત્રો ચાર છે, માટે દરેક નક્ષત્રનું માપ દોઢ વર્ષનું છે હવે ધારો કે કોઈ બાળકનો પુષ્પ નક્ષત્રમાં જન્મ છે તો સૂર્યની ગણાદશામાં જન્મ જાણવો; અને તેના આરદ્રા ને પુનર્વસુ એ બે નક્ષત્રોના ત્રણ વર્ષ તો ગયા છે ને ત્રણ વર્ષો બાકી છે અને જે નક્ષત્રમાં એટલે પુષ્પ નક્ષત્રમાં જન્મ છે તે આત્મનું નક્ષત્ર આડધું ગયું છે કે પા ગયું છે કે પોણું ગયું છે તે જાણીને તેના દોઢ વર્ષનું પણ આડધું એટલે નવ ગહિના, અને પા ગયું હોય તો સાડાચાર ગહિના, અને પોણું ગયું હોય તો સાડા તેર ગહિનાઓ જેટલું નક્ષત્ર ગયું હોય તેનું માપ કાઢીને તેના આગળના નક્ષત્રના માપમાં ઉમેરવું એટલે કુટલી દશા મળે છે તે નક્કી આવશે. ઉદાહરણ:—પુષ્પ નક્ષત્રનો ચોથો ભાગ એટલે પંદર ધડી મળેછે માટે સાડાચાર ગહિના પુષ્પના ગયા છે, અને આરદ્રા અને પુનર્વસુના વર્ષ ૩ અને પુષ્પના સાડાચાર ગહિના એટલી સૂર્યની ગણાદશા ભોગવાઈ છે તિ મુદતને છ વર્ષમાંથી બાદ કરતાં વર્ષ ૨ ને માસ બા ભોગવવા બાકી છે માટે બાળકની તેટલી ઉંમરે સૂર્યની ગણાદશા ઉતરી ચંદ્રની ગણાદશા બેસશેછે. આ પ્રમાણે દરેક ગણાદશાને માટે સમજવું.

ઉપર જણાવેલી ગણાદશા આઠ છે અને તે દરેક ગણાદશામાં તેજ અંદોની અંતરદશાઓ આઠ હોય છે એટલે આઠ અંતરદશાઓ ગણીને એક ગણાદશા થાય છે.

અંતરદશાના વર્ષનું ગાપ કાઢવાની રીતી એવી છે કે જે અહની માહાદ-
શામાં જે અહની અંતર દશા કાઢવાની હોય તે જાનો અહની માહાદશાના વર્ષનો
ગુણાકાર કરીને તેને નવથી ભાંગતાં આવે તેટલા ગહિના અંતર દશાના જાણવા.
જેમકે સૂર્યની માહા દશામાં ચંદ્રની અંતર દશા કાઢવી છે તે સૂર્યની માહાદ-
શાના વર્ષ ૬ અને ચંદ્રની માહાદશાના વર્ષ ૧૫ એ બેનો ગુણાકાર કરતાં ૯૦
આવ્યા, તેને ૯ થી ભાંગતાં દશ ગહિનાની સૂર્યની માહાદશામાં ચંદ્રની અંતર
દશા આવી.

ઉપર પ્રમાણે ગણિત કરીને આઠે માહાદશાઓમાં તેની અંતર દશાના ગાપ
કાઢીને તે આઠે માહાદશાઓ કોષ્ટકમાં નિચે પ્રમાણે અનુક્રમથી લખી છે.

જે માહાદશામાં જન્મ છે તે માહાદશા બાળકની ઉંમરના કેટલા વર્ષે ઉતરે
છે તે નક્કી કરી પછી તેમાં આવતી માહાદશાઓના તથા અંતર દશાઓના
વર્ષો ઉમેરતાં જ્યાં એટલે તે તે વર્ષે તે તે દશાઓ ઉતરીજશે એમ સમજવું.

સૂર્યની માહાદશામાં અંતરદશાઓ નિચે પ્રમાણે.

	સૂર્ય.	ચંદ્ર.	મંગળ.	બુધ.	શનિ.	ગુરુ.	રાહુ.	શુક્ર.
વર્ષ.	૦	૦	૦	૦	૦	૧	૦	૧
માસ	૪	૧૦	૫	૧૧	૬	૦	૮	૨
દિવસ	૦	૦	૧૦	૧૦	૨૦	૨૦	૦	૦
ધડી	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦

ચંદ્રની માહાદશામાં અંતર દશાઓ.

	ચંદ્ર	મંગળ	બુધ	શનિ	ગુરુ	રાહુ	શુક્ર	સૂર્ય
વર્ષ	૨	૧	૨	૧	૨	૧	૨	૦
માસ	૧	૧	૪	૪	૭	૮	૧૧	૧૦
દિવસ	૦	૧૦	૧૦	૨૦	૨૦	૦	૦	૦
ધડી	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦

મંગળની માહાદશામાં અંતર દશાઓ.

	મંગળ	બુધ	શનિ	ગુરુ	રાહુ	શુક્ર	સૂર્ય	ચંદ્ર
વર્ષ	૦	૧	૦	૧	૦	૧	૦	૧
માસ	૭	૩	૮	૪	૧૦	૬	૫	૧
દિવસ	૩	૩	૨૬	૨૬	૨૦	૨૦	૧૦	૧૦
ધડી	૨૦	૨૦	૪૦	૪૦	૦	૦	૦	૦

(૩૧૬)

બુધની માહાદશામાં અંતર દશાઓ.

	બુધ	શનિ	ગુરુ	રાહુ	શુક્ર	સૂર્ય	ચંદ્ર	મંગળ
વર્ષ	૨	૧	૨	૧	૩	૦	૨	૧
માસ	૮	૬	૧૧	૧૦	૩	૧૧	૪	૩
દિવસ	૩	૨૬	૨૬	૨૦	૨૦	૧૦	૧૦	૩
ધડી	૦	૨૦	૪૦	૪૦	૦	૦	૦	૨૦

શનિની માહાદશામાં અંતર દશાઓ.

	શનિ	ગુરુ	રાહુ	શુક્ર	સૂર્ય	ચંદ્ર	મંગળ	બુધ
વર્ષ	૦	૧	૧	૧	૦	૧	૦	૧
માસ	૧૧	૯	૧	૧૧	૬	૪	૮	૬
દિવસ	૩	૩	૧૦	૧૦	૨૦	૨૦	૨૬	૨૬
ધડી	૨૦	૨૦	૦	૦	૦	૦	૪૦	૪૦

ગુરુની માહાદશામાં અંતર દશાઓ.

	ગુરુ	રાહુ	શુક્ર	સૂર્ય	ચંદ્ર	મંગળ	બુધ	શનિ
વર્ષ	૩	૨	૩	૧	૨	૧	૨	૧
માસ	૪	૧	૮	૦	૭	૪	૧૧	૯
દિવસ	૩	૧૦	૧૦	૨૦	૨૦	૨૬	૨૬	૩
ધડી	૨૦	૦	૦	૦	૦	૪૦	૪૦	૨૦

રાહુની માહાદશામાં અંતર દશાઓ.

	રાહુ	શુક્ર	સૂર્ય	ચંદ્ર	મંગળ	બુધ	શનિ	ગુરુ
વર્ષ	૧	૨	૦	૧	૦	૧	૧	૨
માસ	૪	૪	૮	૮	૧૦	૧૦	૧	૧
દિવસ	૦	૦	૦	૦	૨૦	૨૦	૧૦	૧૦
ધડી	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦

શુક્રની માહાદશામાં અંતર દશાઓ.

	શુક્ર	સૂર્ય	ચંદ્ર	મંગળ	બુધ	શનિ	ગુરુ	રાહુ
વર્ષ	૪	૧	૨	૧	૩	૧	૩	૨
માસ	૧	૨	૧૧	૬	૩	૧૧	૮	૪
દિવસ	૦	૦	૦	૨૦	૨૦	૧૦	૧૦	૦
ધડી	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦

જેગ એક ગાહાદશામાં આઠ અંતરદશા હોય છે તેગ દરેક અંતરદશામાં આઠ આઠ ઉપદશાઓ અને દરેક ઉપદશામાં આઠ આઠ વિદશા હોય છે.

ઉપર પ્રમાણે ઉપદશા તથા વિદશા કાઢતાં દરેક માસવાર અને દિવસવાર હકીકત ગાત્રુગ પડી આવે છે, પણ આ જીણા બેદ કાઢવાની આચાર્યોની આજ્ઞા નથી, કારણ કે સાર, બ્રહ્મ વિગેરે જૂદા જૂદા પક્ષ ઉપરથી અહો જન્મ પત્રીમાં વર્તમામાં આવે છે અને એક ણીજના પક્ષની સાથે અંશાદિકનું અંતર પડે છે અને આ અંતરમાં વિકળાના તદ્વાવતમાં આશરે ત્રણ દિવસનો ફેર પડે છે અને એક અંશનો તદ્વાવત પડે તો આશરે છ માસનો તદ્વાવત પડે છે ગાટે આવ્યા જીણા પ્રકાર દશાના કાઢવાથી જળ ઉપરથી લોકોની આરથા ઓઠી થાય છે, અને એજ કારણથી શ્રી કેશવાચાર્ય પોતાના કેશવી પદ્ધતિ નામના મંથમાં નિચે પ્રમાણે લખે છે.

જે વખતે ગાહાદશા બેસેછે તે વખતની કુંડળી ઉપરથી ગહાદશાનું ફળ અને જે વખતે અંતરદશા પ્રવેશ થાય છે તે વખતની કુંડળીના અહોના આધારથી અંતરદશાનું ફળ કેટલાક પંડીતો કહે છે પણ આ જળ પરાંપર મળશે નહિ, પક્ષબેદથી વરતેલા અહોને ક્ષીધે આવરદામાં તથા દશાઓમાં કેટલાક દિવસનો તથા કેટલાક માસનો તદ્વાવત પડે છે ગાટે આવ્યા જીણી બાજતમાં ઉતરવાથી ફળાદિશ પરાંપર મળશે નહિ ને તેથી ફળાદિશ ઉપરથી લોકોની શ્રદ્ધા કમી થશે ગાટે દશા પ્રવેશની કુંડળીના અહોની રિયતિ ઉપર ફળાદિશનો આધાર રાખવો નહિં.

આ પ્રમાણે ઉપદશા, વિદશાને ગાટે પણ સમજવું.

ગાહાદશા અને અંતરદશાના આધારથી જળાદિશ કહેવાનો સીધો રસ્તો જોરીજતક નામના મંથમાં કહેલો છે જે અમે અહીં નિચે દાખલ કરીએ છીએ.

પાછળ ઘણી જગ્યાએ લખવામાં આવ્યું છે કે જન્મકુંડળીમાં જે અહનું જેવું ફળ તે સધળું પોત પોતાની ગહાદશા, અંતર દશામાં તે અહ આવે છે.

અહો પોતાનું રાશિફળ, ભાવફળ, દ્રષ્ટિ ફળ, કર્મ, જીવ અને રાજ્ય યોગ વિગેરેનું ફળ પોતાની ગાહાદશામાં જેવું હોય તેવું આવે છે.

ઘણું કરીને બળવાન અહ પોતાની દશામાં સાડું ફળ આવે છે અને નિર્બળ અહ પોતાની દશામાં નળળું ફળ દે છે.

સળળ અહ અને નિર્બળ અહનું લક્ષણ પાછળ પ્રસંગોપાત જણાવેલું છે તેનું પણ બોધને ગાટે અમે સંક્ષેપમાં ફરી લખીએ છીએ.

૧ જીવનો, પોતાની રાશિનો, મૂળ ત્રીકોણ રાશિનો, વર્ગોત્તમનો, મિત્ર અં

હોની રાશિનો અને શુભ મંડળી રાશિનો જે મંડળ જન્મ કુંડળીમાં હોય તે મંડળ રાશિયળ પામ્યો છે એમ જાણવું.

૨ જે મંડળ કેન્દ્ર, ત્રીકોણ વિગેરે શુભસ્થાનમાં રહેલો હોય અને ૧-૮-૧૨ માં બાવનો તે સ્વામી ન હોય તે મંડળ બાવ યળ પામ્યો છે એમ જાણવું.

૩ જે મંડળ સાથે શુભ મંડળ અથવા મિત્ર મંડળ બેઠો હોય અથવા જેના ઉપર શુભ મંડળ અથવા મિત્ર મંડળની દ્રષ્ટિ હોય તે મંડળ યળ પામ્યો છે એમ જાણવું.

૪ જે મંડળ ઉદયનો હોય અથવા માર્ગ ગતિનો હોય અથવા યુધ્ધમાં જન્મ પામેલો હોય તે મંડળ દેહયળ પામ્યો છે એમ જાણવું.

ઉપરના ચાર જાતના લક્ષણવાળો જે મંડળ હોય તેને સખળ જાણવો.

૧ જે મંડળ નીચ રાશિનો, શત્રુ મંડળી રાશિનો, પાપ મંડળી રાશિનો હોય તેને રાશિ નિર્ભળ જાણવો.

૨ જે મંડળ ૧-૮-૧૨ બાવ વિગેરે દુષ્ટ સ્થાનમાં હોય અથવા ૧-૮-૧૨ માં બાવનો સ્વામી હોય તેને બાવ નિર્ભળ મંડળ જાણવો.

૩ જે મંડળી સાથે પાપ મંડળ હોય અથવા શત્રુમંડળ બેઠો હોય અથવા જેના ઉપર પાપમંડળી દ્રષ્ટિ હોય અથવા શત્રુમંડળી દ્રષ્ટિ હોય અથવા જે મંડળી આબુગાબુના જાંતે બાવમાં પાપમંડળ રહેવાથી કતરી યોગ હોય તે મંડળ નિર્ભળ થયો જાણવો.

૪ જે મંડળ અસ્તનો હોય, સૂર્ય ભેગો લુપ્ત કીર્ણ થયો હોય, વક્રનો થયો હોય, યુધ્ધમાં પરાજય થયો હોય તે મંડળે દેહ નિર્ભળ મંડળ જાણવો.

ઉપરના ચાર લક્ષણવાળો જે મંડળ હોય તેને નિર્ભળ મંડળ જાણવો.

થોડા સખળના લક્ષણ હોય અને થોડા નિર્ભળના હોય તેને મીશ્ર યળનો મંડળ જાણવો.

સૂર્ય અને મંગળ ધણું કરીને દશા બેસતાંજ ફળ આપે છે, ગુરુ અને શુક્ર મધ્ય ભાગમાં ફળ આપે છે, અને શનિ તથા અન્ન દશાના છેલ્લા ભાગમાં જેવું હોય તેવું ફળ આપે છે, અને યુધ્ધ તો પોતાની આખી દશામાં ફળ આપે છે.

માહાદશાના સ્વામિ થકી અંતર દશાનો સ્વામિ ૧-૮-૧૨ માં બાવમાં રહેલો હોય અથવા તે બાવનો સ્વામિ હોય તો આ અંતર દશા નેષ્ટ ફળ આપશે.

આ નિયમે મહાદશા, અંતરદશાના ફળ વિગતવાર લખ્યા છે તે વિશે ઉપર

મૂળના વિચાર કરી ફળ નક્કી કરવું, પણ એટલું માદ રાખવું કે સમગ્ર ગ્રહ પોતાની દશા, અંતર દશામાં લખેલી જાળતોનું ઉત્તમ ફળ આપશે. નિર્બળ ગ્રહ તે જાળતનું નેષ્ટ ફળ આપશે, અને મીઠા જળવાળો ગ્રહ સમધારણ ફળ આપશે.

આ નિયે લખેલા તમાગ ફળો સામાન્ય રીતે લખેલાં છે તેમાં વધઘટ ફળ થવાનો વિચાર પડીતોએ પોતાની અકલ્પી ઉપર મુજબ ઝીણી નજરથી કરવો.

સૂર્યની માહાદશાનું ફળ.

સૂર્ય પોતાની માહાદશામાં હમેશાં ચિંત્યા અને પરિતાપ રાખે, શરીરમાં પિડા રાખે, ધનનો નાશ થાય, કુટુંબમાં ક્લેશ થાય, મુસાફરી કરે, સ્વજનમાં શત્રુતાથાય, રાજ્ય કુળથી અપમાન ગળે, બાઈ અને પૂત્રનો વિયોગ થાય, ખર્ચ વધારે થાય, અને અનેક જાતના ઉદય કરે, પણ સૂર્ય સમગ્ર હોય તો આ સધળી જાળતનું ગ્રેષ્ટ ફળ આપશે.

સૂર્યનું સ્થાનક ફળ તથા રાશિ ફળ તેમજ સૂર્યે જે જે યોગ કરેલો હોય તે સધળાનું ફળ આ દશામાં ગળશે.

આ ફળ જોતાં એક જાળત વધારે ધ્યાનમાં રાખવાની છે તે લખીએ છીએ કે સૂર્યે સ્થાન ફળ એક જાળતમાં સાઈ આપેલું હોય અને રાશિ ફળમાં તેજ જાળત વિષે નહાઈ ફળ આપેલું હોય તેમજ બીજા યોગ ફળમાં પણ તે જાળત વિષે સાઈ અગર નહાઈ ફળ આપ્યું હોય તો તે જાળતમાં જો સારો ભાગ વધારે હશે તો સાઈ ફળ આપશે અને નબળો ભાગ વધારે હશે તો નેષ્ટ ફળ આપશે, અને બંને ભાગ સરખા હશે તો કાંઈક સારો અને કાંઈક નહારો આવ ભોગવશે અથવા સારો કે નહારો બાવ કાંઈ ભોગવશે નહિ. આ પ્રમાણે સૂર્યે ગ્રહોના ફળ ચોક્કસ તપાસ કરીને કહેવા.

પરવર્તે ફળમાં પણ જે જે જાળતનું સાઈ નરસું ફળ જે ગ્રહે આપેલું હોય તે જાળતનું સાઈ નરસું ફળ પણ દશામાં જાણવું; તેમાં પણ સમગ્ર, નિર્બળ ગ્રહનો વિવેક નજરમાં રાખવો.

સંજ્ઞા પ્રકરણમાં જે જે દ્રવ્ય, વસ્તુ, કે ધાતુના અધિપતી જેજે ગ્રહો કહેલા છે, તેમજ કર્મીજીવ અધ્યાયમાં જે જે કારણથી લાભાલાભ કહેલો છે, તે તે સધળી જાળતનું સાઈ નરસું તમાગ ફળ આ દશામાં ગ્રહો વિગતવાર આપશે.

જે જે ગ્રહોએ જેનો રિષ્ટયોગ ઉપજાવ્યો હોય તે રિષ્ટયોગ પણ આ દ-

શામાં જાણવો. રિષ્ટયોગ વિષે વિગતવાર વર્ણન નિર્ણય પ્રકરણમાં કહેવામાં આવશે.

સૂર્યની મહાદશામાં સૂર્યની અંતર દશાનું ફળ.

રાજ્ય કુળ યજ્ઞ બચ ઉપજવશે, શરીરને પિડા કરશે, મનમાં હ્રમેશાં ચિંતા રાખશે, અનેક પ્રકારની આપદા કરશે, કુટુંબમાં દુઃખ ઉપજવશે, ધનનો થોડો લાભ આપશે અને ખર્ચનો વધારો કરશે.

સૂર્યનો મહાદશામાં ચંદ્રની અંતરદશાનું ફળ.

શત્રુનો નાશ કરશે, સુખનો વધારો કરશે, ધનનો લાભ કરશે, કોઈ જાતનું વ્યસન કરાવશે અને વૈવાય વધારશે.

સૂર્યની મહાદશામાં મંગળની અંતરદશાનું ફળ.

સૂવર્ણનો લાભ કરશે, લડાઇ ટંટામાં જ્ય કરશે, મણી, મુકતાઈળ, પરવાળાં અને રત્ન વિગેરેના ઘરેણાં મેળવશે, રાજ્ય કુળથી માન મેળવશે અને કામગીરી સિદ્ધી થશે.

સૂર્યની મહાદશામાં બુધની અંતરદશાનું ફળ.

કલેશ, કષ્ટ, અને દરિદ્રપણું આપશે, પાગા અને ધાધર નામની વ્યાધિ કરશે, પેદાશ અને ખર્ચ સગ ભાગે કરશે.

સૂર્યની મહાદશામાં શનિની અંતરદશાનું ફળ.

રાજ્યકુળથી બચ ઉપજવશે, કલેશ કરાવશે, સ્વજન અને મિત્રનો વિરોધ કરાવશે, શરીરમાં વિકળપણું રાખશે અને ધનનો નાશ થશે.

સૂર્યની મહાદશામાં ગુરૂની અંતરદશાનું ફળ.

અનેક ધંધા રોજગારથી લાભ આપશે, વ્યાધિ અને ચિંતાનો નાશ કરશે, કાર્યમાં સિદ્ધી કરશે અને પોતાના અધિકારમાં વધારો કરશે.

સૂર્યની મહાદશામાં રાહુની અંતરદશાનું ફળ.

શરીરમાં અનેક જાતના વેહેમ ઉપજવશે, વ્યસન પેદા કરાવશે, આશા ભંગ કરશે, ધનનો નાશ કરશે, મિત્રનો વિરોધ કરશે, અને અનેક રીતથી નેષ્ટ ફળ આપશે.

સૂર્યની મહાદશામાં શુક્રની અંતરદશાનું ફળ.

માયાની અને ઉદર (પેટ) ની પિડા કરશે, તેમજ જ્વર, અતિસાર, અને શૂળ નામના રોગો થશે, ઘણી મેહુને ધન મેળવશે, કુટુંબથી દિલગીરી ઉપજશે, સ્વજન કે મિત્રનો નાશ થશે.

હપર લખેલી અંતરદશાના ક્રોધામાં નિચેની સૂચના ધ્યાનમાં રાખવી.

માહાદશાના સ્વામિના મિત્રમહત્તી અંતરદશા ધણું કરીને સાફ ફળ આપે છે. શત્રુમહત્તી અંતરદશા નેષ્ટ ફળ આપે છે; અને સગના મહત્તી અંતરદશા સગધારણુ આપે છે, પણ ધણું કરીને મહાદશા તથા અંતરદશાના સ્વામિઓ જન્મ કુંડળીમાં જે ભાવમાં બેઠા હોય તે ભાવ સંબંધી સાફ અથવા નરસું ફળ ધણે ભાગે આપે છે, તેમાં વળી શત્રુમહ પાપમહત્તી દશા હોય તો તે ફળ ધણુંજ ન, ઠાફ આપશે.

પાપમહત્તી માહાદશામાં પાપમહત્તી અંતરદશા પણ ધણે ભાગે નઠાફ ફળ આપે છે.

માહાદશા તથા અંતરદશાના સ્વામિઓ જન્મકુંડળીમાં એક ખીજ થકી ૬-૮-૧૨ માં ભાવે બેઠા હોય અગર આવીજ રીતે નવમાંશ કુંડળીમાં બેઠા હોય તો તે મહત્તી અંતરદશામાં ધણું નઠાફ ફળ આપશે.

ત્રિશાંશ કુંડળીમાં ૬-૮-૧૨ માં ભાવના સ્વામિઓની અંદરદશા શરીરને પિડા કરશે, તેમજ તે ભાવમાં બેઠેલા મહો પણ શરીરને પિડા કરશે.

જન્મકુંડળીમાં શરીરની પિડા બાબતમાં લક્ષ થકી ૬-૮-૧૨ માં ભાવની ગણતરી કરેલી છે, તેવીજ રીતે ચંદ્ર થકી પણ જન્મકુંડળીમાં તથા નવમાંશ કુંડળી તથા ત્રિશાંશ કુંડળીમાં પણ ૬-૮-૧૨ માં ભાવની યોજના શરીરની પિડા બાબતમાં કરવી.

હપરની સૂચના તમાગ મહોની માહાદશા, અંતરદશાને માટે પણ જાણવી.

ચંદ્રની માહાદશાનું ફળ.

અનેક રીતના વૈભવ મેળવે, સારા વાહાનનું સુખ મળે, ધંધા રોજગારમાં વધારો થાય, રાજ્યયોગ કે આગેવાનપણું મેળવે, સારી મુસાફરી કરે, પ્રાક્રમ અને ઉદ્યોગનો વધારો કરે, વેપાર અથવા વ્યવહારમાં ફૂલણપણું આપી કીર્તિ અને જશ આપે, પ્રતાપ અને સુખ વધારે, ખાનપાન, આનંદ અને હર્ષ આપે, ધન અને ધરેણું મેળવે, વિદ્યા અને બુદ્ધિ વધારે, અને અનેક રીતથી લાભ અને ભાગ્યનો વધારો કરે; સ્વજન અને મિત્ર તરફથી સુખ તથા સંતોષ રાખે, શરીરે સુખી રાખે.

ચંદ્રની માહાદશામાં ચંદ્રની અંતર દશાનું ફળ.

વૃદ્ધ સ્ત્રીની સાથે મેળાપ કરાવે, વસ્ત્ર અને ધરેણું મેળવે, પોતાના કામમાં

સંતોષ આપે, કીર્તિ અને જશ વધારે, જ્ઞાન અને સુખ વધારે, ધન, જાગ્ય, ક્રાંત્ય અને ધંધા રોજગારથી ભરપુર રાખે, મિત્રમાં વધારો કરે.

અંદ્રની મહાદશામાં મંગળની અંતર દશાતું ફળ.

શ્વિર વિકાર, પિત્તવિકાર, અને જ્વરની પિડા કરે, અગ્નિ અથવા ચોરનો ભય જણાવે, ધન અને કીર્તિનો લાભ આપે, લોકો સાથે અવિશ્વાસ કે અસંતોષ મેળવાવે, સ્ત્રીની સાથે ક્ષેશ ઉપજાવે, પ્રાક્રમ અને ઉદ્યોગથી સંતોષ મળે.

અંદ્રની માહાદશામાં બુધની અંતર દશાતું ફળ.

જ્યાં જાય ત્યાં લાભ, કીર્તિ અને જશ મળે, ચોપગા જનાવર મેળવી તેથી સંતોષ આપે, પ્રાક્રમ અને ઉદ્યોગનો વધારો કરે, મિત્ર અને સ્વજનથી સુખ મળે, અને શત્રુનો નાશ થાય.

અંદ્રની માહાદશામાં શનિની અંતર દશાતું ફળ.

ભાઇ ભાંડુ તરફથી ચિંતા કે પરિતાપ જણાવે, શત્રુનો વધારો થાય, દિલગીરી અને ભય વરતાવે, ધનનો નાશ થાય, શરીરને રિષ્ટ જેવી પિડા કરે, મિત્ર કે સ્વજનમાં વિયોગ કરાવે, અને અપજશ અને અપમાન મળે.

અંદ્રની મહાદશામાં ગુરૂની અંતર દશાતું ફળ.

દાન, પરોપકાર અને ધર્મનો વધારો કરે, અંતેક જાતના સુખ અને વૈભવનો વધારો કરે, ઘણે ઠેકાણેથી ધન અને વસ્તુનો લાભ મળે, પ્રાક્રમ અને ઉદ્યોગથી સંતોષ આપે, શત્રુ ઉપજાવી પરિણામે તેનો નાશ કરી સુખ આપે.

અંદ્રની માહાદશામાં રાહુની અંતર દશાતું ફળ.

રોગ અને શત્રુનો નાશ કરે, ઉદ્વેગ અને ચિંતા વધારે, સ્વજન કે મિત્રનો નાશ થાય, ધન અને કીર્તિનો નાશ કરે, અને કોઈ પણ પ્રકારથી સુખ કે સંતોષ આપે નહીં.

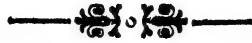
અંદ્રની માહાદશામાં શુક્રની અંતર દશાતું ફળ.

ઘણી સ્ત્રીઓની સાથે સમાગમ કરાવે, કન્યાના જન્મનો વધારો થાય, મૂંઝાણ (મોતી), ગણ્ણી અને હારના ધરેણાં કરાવે, સુખ અને વૈભવનો વધારો કરે, અને ધન અને સુખ વધારે.

અંદ્રની માહાદશામાં સૂર્યની અંતર દશાતું ફળ.

રાજ્યવંશથી લાભ આપે, સુખ અને સંતોષ આપે, ધન અને કીર્તિ વધારે,

રોગનો તથા શત્રુનો નાશ કરે, ધન અને મોટાઈ વધારે, રોગગારથી સુખ આપે, ખચ્ચ માનસિક ચિંતા ઉપજાવે.

મંગળની માહાદશાનું ફળ.

શસ્ત્રના ગારનો ભય અને બંધન ઉપજાવે, રાજ્ય તરફથી ઉપદ્રવ કરે, ચિંતા, જ્વર, અને દિલગીરી થાય, શરીરને વિકળતાપણું આવે, ઋણી પિડા ઉપજાવે, ગૃહસ્થાશ્રમમાં અસંતોષ થાય, ચોર, અગ્નિ અને શસ્ત્ર થકી ધનની હાની કરે, વસ્ત્ર ધરણુંનો નાશ કરે, ઉદ્યોગનો નાશ થાય, કીર્તિ અને ભાગ્યનો નાશ થાય, અપજ્જશ ગળે અને પિડા ભોગવે.

મંગળની માહાદશામાં મંગળની અંતરદશાનું ફળ.

લોહી વિકાર અને પિત્તની પિડા થાય, ધનનો અને જ્વરનો નાશ થાય, રોગ અને શત્રુનો વધારો કરે, સ્વજન, મિત્ર, ભાંડુ સાથે વૈર કરાવે, પર ઋણો સમાગમ કરે અને દરિદ્રપણું આવે.

મંગળની માહાદશામાં બુધની અંતરદશાનું ફળ.

શત્રુ, ચોર અને રાજ્ય તરફથી ભય ઉપજાવે, માહા રોગની પિડા થાય અને સુખ તથા ધનનો નાશ કરે.

મંગળની માહાદશામાં શનિની અંતરદશાનું ફળ.

ઉપરાચારી દુઃખ અને દિલગીરીનો વધારો કરે, ધનનો નાશ કરે, પ્રદેશમાં મુસાફરી કરાવે, અને હમેશાં ગન ચિંતાતુર રાખે.

મંગળની માહાદશામાં ગુરૂની અંતરદશાનું ફળ.

દાન, પુન્ય અને તિર્થ ઉપર પ્રીતિ ઉપજાવે, દેવ, ગુરૂ અને શાસ્ત્રી ઉપર પ્રીતિ થાય અને કાંઈક રાજ્ય તરફથી ભય ઉપજાવે.

મંગળની માહાદશામાં રાહુની અંતરદશાનું ફળ.

શસ્ત્ર, અગ્નિ, ચોર અને શત્રુનો ભય ઉપજાવે, ધન અને મનોરથનો નાશ થાય અને રોગ, દિલગીરી પેદા કરાવે, અકસ્માત વિપ્ન ઉપજાવે.

મંગળની માહાદશામાં શુક્રની અંતરદશાનું ફળ.

શત્રુનો વધારો કરે, રોગ થાય, ધનનો નાશ કરે, મુસાફરી કરે, અને ઉપદ્રવ થાય, ખચ્ચ મેહેનતે કાર્યની સિદ્ધિ થાય તથા ધન ગળે.

મંગળની માહાદશામાં સૂર્યની અંતર દશાનું ફળ.

ધણા આનંદ અને સંતોષ આપે, શરીરમાં શરાતન અને બળનો વધારો કરે, રાજ્ય તરફથી માન અને શત્રુની છૂત કરે, ધણા માણસને વશ કરી શકે એવી સત્તા મેળવે અને કીર્તિ તથા મિત્રનો વધારો કરે.

મંગળની માહાદશામાં ચંદ્રની અંતર દશાનું ફળ.

મિત્ર તરફથી સુખ મળે, વસ્ત્ર અને ધરેણાંનો વધારો કરે, ધન અને કીર્તિ વધે.

બુધની માહાદશાનું ફળ.

સુંદર રૂપવાળી સ્ત્રી સાથે હાસ્ય વિલાસ વિગેરેનું સુખ મળે, ધન, કીર્તિ અને વૈભવનો લાભ આપે, ખાનપાન અને પોશાકનું સુખ આપે; ધર્મ, અર્થ, અને કામની સીદ્ધિ કરે, રોગ અને શત્રુનો નાશ પાવ; રાજ્ય અને ભાગ્યની સીદ્ધિ કરે.

બુધની માહાદશામાં બુધની અંતર દશાનું ફળ.

બુદ્ધિ અને ધર્મનો વધારો કરે, સ્વજન અને મિત્ર તરફથી સુખ મળે, વિદ્યા અને જ્ઞાનનો વધારો કરે અને ત્રીદોશની શરીરે પિડા થાય.

બુધની માહાદશામાં શનિની અંતર દશાનું ફળ.

શત્રુ તરફથી આકરમાત નુકશાન થાય, અને ધનની પણ અકસ્માત હાની થાય, અગ્નિ થકી પણ અકસ્માત હાથ ઉપજાવે અને શરીરે માહા પિડા થાય.

બુધની માહાદશામાં ગુરૂની અંતર દશાનું ફળ.

સોનું, મોતી, ગણી વિગેરે ઝવેરાત મેળવે, શરીરે આરોગ્યતા રાખે, બુદ્ધિ અને લક્ષ્મિનો વધારો કરે અને ગતોરથની સીદ્ધિ કરે.

બુધની માહાદશામાં રાહુની અંતર દશાનું ફળ.

સાહસ કામ કરવા ઉપર પ્રીતિ ઉપજાવે, કૃપણ બુદ્ધિ છતાં ધર્મ, અર્થ અને વૈભવ ભોગવે, સર્વે કામગાં ઉદાસીની સાથે સીદ્ધિ કરાવે.

બુધની માહાદશામાં શુક્રની અંતર દશાનું ફળ.

ગુરૂ, દેવ અને બ્રાહ્મણો ઉપર ભક્તિ બાવ રાખે; જ્ઞાન, ધર્મ અને કથા ઉપર પ્રીતિ ઉપજાવે, વસ્ત્ર અને અલંકાર ઉપર પ્રીતિ કરે.

બુધની માહાદશામાં સૂર્યની અંતર દશાનું ફળ.

રોગ અને શત્રુનો ભય ઉપજાવે, રાજ્યથી ગાન મેળવે, ધર્મ ઉપર પ્રીતિ રહે, પુત્ર જન્મનું સુખ આપે, કીર્તિ અને ધનનો વધારો થાય.

બુધની માહાદશામાં ચંદ્રની અંતરદશાનું ફળ.

કેડ, ખસ કે ધાધરના રોગની પિડા થાય, શત્રુથી ભય ઉપજે, વાદનનું સુખ આપે અને ધનની ચિંતા રખાવે.

બુધની માહાદશામાં મંગળની અંતર દશાનું ફળ.

માથાના અને ગરમીના રોગો ઉપજે, શત્રુ અને કુટુંબ યજ્ઞ અનેક તરેહની ઉપાધિઓ થાય, ચોપગા જનાવરથી ભય ઉપજે, તેમજ ચોરી યજ્ઞ પશુ ભય ઉપજે.

શનિની માહાદશાનું ફળ.

મિથ્યાપવાદ, ગાર, બંધિખાનું અને નિરાધારપણું આપે, મિત્રમાં વિરોધ કરાવે, બાઈઓમાં શત્રુતા થાય, આશા ભંગ થાય, મનોરથ ફાગટ જાય, દુઃખ અને ધનની હાની થાય, શરીરમાં અનેક જાતની વ્યાધિ અને સંસારમાં ઉપાધિ થાય, પશુ જે શનિ જળવાન હોય તો આ તમાગ જાળત વિષે સારું ફળ મળે એ માદ રાખવું.

શનિની માહાદશામાં શનિની અંતર દશાનું ફળ.

શરીરમાં પિડા અને સ્ત્રી તથા પુત્રનો વિયોગ થાય, પ્રદેશમાં મુસાફરી થાય અને તમાગ કામકાજમાં નુકસાની તથા દ્વિગીરી થાય.

શનિની માહાદશામાં ગુરૂની અંતર દશાનું ફળ.

દેવ અને બ્રાહ્મણ ઉપર ભક્તિ બાવ ઉપજે, ધણા નોકર અને ધન મેળવે, સર્વે કામકાજમાં સીદ્ધિ થાય.

શનિની માહાદશામાં રાહુની અંતર દશાનું ફળ.

શત્રુથી શરીરમાં જખમ થાય, તાવ અને અતિસારના રોગ ઉપજે, ધનનો નાશ થાય અને પ્રદેશમાં ભટકવું પડે.

શનિની માહાદશામાં શુક્રની અંતર દશાનું ફળ.

સુખ, વૈભવ, બાઈઓ અને ધન તરફથી સંતોષ ઉપજાવે; સ્ત્રી અને

પુત્રનું સુખ આપે, રાજ્ય તરફથી ગાન અને લાભ આપે.

શનિની મહાદશામાં સૂર્યની અંતર દશાનું ફળ.

શ્રી, પુત્ર અને ધન તરફથી દુઃખ ઉપજવે, મોટો ભય ઉપજવે; રોગ અને શત્રુ પેદા કરાવે, રીષ્ટ જેવી પિડા કરે અને કાઈ કામની સીધી થાય નહીં.

શનિની મહાદશામાં ચંદ્રની અંતર દશાનું ફળ.

શ્રીનો લાભ આપે, શત્રુની સાથે જીત મેળવે, સુખનો વધારો કરે, ધન ધાન્યનો વધારો કરે, કન્યાનો જન્મ આપે અને શરીરે સુખી રાખે.

શનિની મહાદશામાં મંગળની અંતર દશાનું ફળ.

દેશ ત્યાગ કરાવે, વ્યાધિ ઉપજવે, અનેક તરફથી શત્રુ અને રોગ ઉપજવે ધનનો નાશ થાય અને મોટો ભય થાય.

શનિની મહાદશામાં બુધની અંતર દશાનું ફળ.

રૂઢું ભાગ્ય અને સુંદરપણું આપે, સુખનો વધારો કરે, શત્રુ સાથે જીત મેળવે, દેવ અને બ્રાહ્મણ ઉપર ભક્તિભાવ રાખે અને બાહ્યો તરફથી સુખ મળે.

ગુરૂની મહાદશાનું ફળ.

રાજ્ય કુટુંબમાં ગાન અપાવે, નમ્રતા આપે, શોકનો નાશ થાય, સુખ અને ધન આપે, ધાન્યનો સંપ્રદ કરાવે, રોગ શત્રુની હાની કરે, સર્વે કામ કાળમાં સીધી કરે અને શરીરે સુખ રાખે.

ગુરૂની મહાદશામાં ગુરૂની અંતરદશાનું ફળ.

શ્રી, માન, પુત્રની વૃદ્ધિ કરે; ધન, ધર્મ અને વૈભવનો વધારો કરે; વજ્ર તથા અલંકારનો વધારો કરે.

ગુરૂની મહાદશામાં રાહુની અંતરદશાનું ફળ.

શરીરે ગડ ગુમડની પિડા કરે, દિલગીરી ઉપજવે, ધનનો નાશ કરે, રોગ અને શત્રુની વારંવાર બીક જણાવે, અને કામ કાળમાં અપજન અને અપમાન આપે.

ગુરૂની મહાદશામાં શુક્રની અંતર દશાનું ફળ.

રોગ અને શત્રુ ઉપજવે, માનસિક ચિંતા કરે, ધનનો નાશ કરે, મોટો

ક્રિય ઉપજાવે, સ્ત્રીની સાથે વિયોગ કરાવે અને કોષ્ટપથ કાગની સીદ્ધિ કરે નહીં.

શુરની માહાદશામાં સૂર્યની અંતર દશાતું ફળ.

રોગ અને શત્રુનો નાશ કરે, લડાઇમાં જીત આપે, રાજ્ય કુળથી સન્માન મળે અને ક્રોધી માણસ અથવા મોટા અધિકારી માણસ સાથે મિત્રતા કરાવે.

શુરની માહાદશામાં ચંદ્રની અંતર દશાતું ફળ.

મોટા અધિકારીની સ્ત્રીથી સુખ મળે, વૈભવ અને ધનતું સુખ આપે, રોગ તથા શત્રુનો નાશ થાય, રાજ્યકુળથી સન્માન મળે અને ભાગ્યનો વધારો થાય.

શુરની માહાદશામાં મંગળની અંતર દશાતું ફળ.

રોગ અને શત્રુનો નાશ કરે, સુખનો વધારો થાય, આરોગ્ય રાખે અને ધન તથા વૈભવમાં વધારો થાય.

શુરની માહાદશામાં બુધની અંતર દશાતું ફળ.

ખણી વિદ્યા અને જ્ઞાનનો વધારો કરે, કળા કૌશલ્યમાં વધારો કરે, ભાષા અને મિત્રનો લાભ આપે; શુર, દેવ અને અગ્નિની ભક્તિ કરાવે અને ધન તથા કીર્તિનો વધારો કરે.

શુરની માહાદશામાં શનિની અંતર દશાતું ફળ.

મધ, તલ, ધન, ધાન્યનો નાશ કરે; વૈધ્ય જાતની સ્ત્રી અથવા શુદ્ર જાતની સ્ત્રી તરફથી લાભ ઉપજાવે અને ધર્મ સંબંધી કામ કરાવે.

રાહુની માહાદશાતું ફળ.

બુદ્ધિનો નાશ કરાવે તથા બુદ્ધિ સંબંધ રખાવે, સર્વે કામકાજમાં ફેાગટ મેહેનત કરે, શરીરે ધાત થાય, રીષ્ટ તૂલ્ય પિડા ઉપજાવે, ઝેરી જીવ કે ઝેરી વસ્તુ તરફથી ભય ઉપજાવે, અકસ્માત આપત્તિ પડે, ધન અને ધાન્યનો નાશ કરે અને સ્વજન અને મિત્રનો વિયોગ કરે.

રાહુની માહાદશામાં રાહુની અંતર દશાતું ફળ.

માતસિક ચિંતા અને મોટી નુકસાની કરે, કોષ્ટ જાતનું વ્યસન કરાવે, ગિનનો નાશ કરે, લોકમાં અપજ્ઞા ઉપજાવે, અને બાઈઓમાં વેરભાવ થાય.

રાહુની માહાદશામાં શુકની અંતર દશાતું ફળ.

દેવ અને બ્રાહ્મણ ઉપર ભક્તિ ભાવ થાય, ધન, ધાન્ય અને મનોરથનો

સૌભ આપે, વસ્ત્ર અને અલંકારમાં લાભ આપે, કામકાજમાં સીદ્ધિ કરે અને પ્રાક્રમ તથા ઉદ્યમની સીદ્ધિ કરે.

રાહુની માહાદશામાં સૂર્યની અંતર દશાનું ફળ.

રોગ અને શત્રુનો મોટો ભય ઉપજાવે, રાજ્ય તરફથી પણ ભય કરાવે, ધન ધાન્યનો નાશ કરે અને અગ્નિ તથા ચોરનો ભય થાય.

રાહુની માહાદશામાં ચંદ્રની અંતર દશાનું ફળ.

સ્ત્રીનો નાશ કરે, ક્રોધ કરાવે, ધનનો નાશ કરે, શત્રુથી ભય ઉપજાવે અને બાઈઓની સાથે કંકાસ થાય.

રાહુની માહાદશામાં મંગળની અંતર દશાનું ફળ.

ઝેર, શસ્ત્ર, અગ્નિ અને ચોરનો ભય ઉપજાવે, ધન અને કીર્તિનો નાશ કરે, રોગ થાય અને અપમાન મળે.

રાહુની માહાદશામાં બુધની અંતર દશાનું ફળ.

ગિત્રનો સમાગમ કરાવે, જ્ઞાન, બુદ્ધિ અને ધનનો લાભ આપે; કોઈ પણ જાતનું સુખ ઉપજાવે નહીં અને માનસિક ચિંતા ઉપજાવે.

રાહુની માહાદશામાં શનિની અંતર દશાનું ફળ.

વા, પિત્ત અને કફની પિડા કરશે, ખીજા ગાણસ સાથે લડાઈ ટોટા કરાવશે, ધંધા રોજગારનો નાશ કરશે, દેશબ્રષ્ટ કરાવશે, ધન અને કીર્તિનો નાશ કરે, અને કોઈ પણ કામની સીદ્ધિ કરે નહીં.

રાહુની માહાદશામાં ગુરૂની અંતર દશાનું ફળ.

રોગ અને શત્રુનો નાશ કરે, દેવ અને બ્રાહ્મણની ભક્તિ કરે, ધન ધાન્યનો વધારો કરે, મનોરથની સીદ્ધિ કરે અને કીર્તિ તથા સુખ વધારે.

—o*o—

શુકની માહાદશાનું ફળ.

ગિત્ર અને સારા ગાણસની સોજાતનો વધારો કરે, સ્ત્રી તરફથી હાસ્ય વિલાસ ભોગવાવે, વૈભવનો વધારો કરે, ધન મેળવવાના અનેક તરેહના સાધનો મેળવાવે, રાજ્ય કુળ તરફથી સન્માન અને ધનનો લાભ આપે, પ્રાક્રમ અને ઉદ્યમનો વધારો કરે, સર્વે મનોરથની સીદ્ધિ કરે અને લક્ષ્મી તથા જશ સ્થિર રાખે.

શુકની માહાદશામાં શુકની અંતર દશાનું ફળ.

સુખ અને જ્ઞાનનો વધારો કરે, સંતાનનો વધારો કરે, ધન ધાન્ય અને

મનોરથની સીદ્ધિ કરે, વજ્ર અને અલંકારનો વધારો કરે અને ધર્મ, વિદ્યા તથા જશનો વધારો કરે.

શુકની માહાદશામાં સૂર્યની અંતરદશાનું ફળ.

રોગ અને શત્રુનો ભય ઉપજતી તેનો નાશ કરે, ગાનસિક ચિંતાની સાથે ધન મેળવે, રાજ્ય કુળથી ધન તથા માન મેળવે અને મોટા અધિકારી માણસ સાથે સમાગમ કરાવે.

શુકની માહાદશામાં ચંદ્રની અંતરદશાનું ફળ.

શરીરે સંતોષ અને સુખ આપે, ઘણા કામકાજમાં જશ મળે, શત્રુ અને મિત્રમાં વધારો થાય, અને ગુરૂ, દેવ અને અગ્નિની ભક્તિ ઉપજાવે.

શુકની માહાદશામાં મંગળની અંતરદશાનું ફળ.

રોગ શત્રુનો નાશ કરે, ધન અને કીર્તિનો વધારો કરે; સુખ, વૈભવ અને આરોગ્યતાનો વધારો કરે.

શુકની માહાદશામાં બુધની અંતરદશાનું ફળ.

નખ, આંખો અને માથામાં પિડા ઉપજાવે, કામકાજમાં આળસ વધારે, માનસિક ચિંતા કરાવે અને ધનની શીકર રખાવે.

શુકની માહાદશામાં શનિની અંતરદશાનું ફળ.

વૃદ્ધ સ્ત્રીની સાથે સમાગમ કરાવે, કોઈ વસ્તુ, ધન અને સુખનો વધારો કરે, રોગ અને શત્રુનો નાશ કરે, કામ કાજમાં સીદ્ધિ કરે અને ધારેલો મનસૂખો પાર પાડે.

શુકની માહાદશામાં ગુરૂની અંતરદશાનું ફળ.

ધન, ધાન્ય, વૈભવ અને સુખનો વધારો કરે, ધર્મ અને જ્ઞાનનો વધારો કરે, પ્રજામાં અથવાતો અધિકારમાં આગેવાની કરે, પણ માનસિક ચિંતા રખાવે, તથા કોઈ વખત શત્રુ ઉપજાવે.

શુકની માહાદશામાં રાહુની અંતરદશાનું ફળ.

મિત્રની સાથે વેર કરાવે, ધનનો નાશ કરે, બાઇઓમાં લડાઇ કરાવે, અન્ય કસમાત ભય ઉપજાવે અને શરીરે પિડા કરે.

ઉપર પ્રમાણે માહાદશા અને અંતરદશાના ફળ સાધારણ રીતે લખ્યા છે, તેમાં ઉપર જણાવેલી હકીકત ઉપરાંત નિચેની હકીકત પણ ધ્યાનમાં રાખવી.

માહાદશાના સ્વાગિ ભેગો કોઈ પણ અહ રહેલો હોય અથવા તેથી સાત-
મા ભાવે કોઈ અહ રહેલો હોય તો એ અને અહની અંતરદશા નેષ્ટ ફળ આ-
પશે એવું જ્ઞાતકા બરણ નામના ગ્રંથમાં લખ્યું છે.

દ્રષ્ટિ ૫ળ માહાદશા તથા અંતરદશામાં મળશે એવું પ્રથમ લખ્યું છે તે
વિષે વધારે ખુલાસો નીચે મૂજબ જાણવો.

દ્રષ્ટિ બે પ્રકારની છે. એક ગ્રહોપરી અને બીજી ભાવોપરી. આ બંને દ્રષ્ટિ-
ઓ જન્મ પત્રીઓમાં લખેલી હોય છે.

અહો એક બીજાને દેખે છે તે બાબત દ્રષ્ટિનું ફળ વિગતવાર પાછળ લ-
ખવામાં આવ્યું છે. આ ફળ એક બીજાની માહાદશા અંતરદશામાં મળશે. દા-
ખલા તરીકે લખીએ છીએ કે સૂર્ય ગુરુને દેખે છે તો આ દ્રષ્ટિનું ફળ ગુરુની
માહાદશામાં સૂર્ય આપશે, અને ગુરુ સૂર્યને દેખતો હોય તો આ દ્રષ્ટિનું ફળ સૂર્ય-
ની માહાદશામાં ગુરુ આપશે એમ તમામ દ્રષ્ટિ ૫ળને માટે સમજવું.

અહો બારે ભાવને દેખે છે તે બાબત પણ દ્રષ્ટિ ફળ પાછળ લખવામાં આ-
વેલું છે. આ ફળ દેખનાર અહની માહાદશા, અંતરદશામાં દેખાયલા ભાવની બા-
બતમાં મળશે. દાખલા તરીકે સૂર્ય ૪-૫-૭-૮-૧૦ વિગેરે ભાવને દેખે છે તે પ્ર-
ત્યેક ભાવ ઉપર સૂર્યની દ્રષ્ટિનું ફળ જોવું. તેમાં જે જે ભાવ ઉપર જે જે બાબ-
તનું ફળ સાઈ હશે તે તે બાબતનું શ્રમ ફળ સૂર્ય પોતાની માહાદશા તથા અંતર
દશામાં આપશે, અને જે જે ભાવ ઉપરની દ્રષ્ટિનું જે જે બાબતનું નકારું દ્રષ્ટિ
૫ળ હશે તે તે બાબતનું અશ્રમ ફળ પોતાની માહાદશા તથા અંતરદશામાં સૂર્ય
વિગતબંધ આપશે.

આ દ્રષ્ટિ પરના આધારથી દરેક અહ પોત પોતાની દશામાં બંને ભાવ સં-
બંધી તથા તેને લગતી બીજી બાબતોનું વિગતવાર શ્રમાશ્રમ ફળ જે આપે છે
તે સેહેજથી કહી શકાશે, કારણ કે દરેક અહનું કેટલાએક ભાવ ઉપર શ્રમ દ્રષ્ટિ
ફળ હોય અને કેટલાએક ભાવ ઉપર અશ્રમ ૫ળ પણ હોય છે; તમામનું કદી
પણ એક સરખું ૫ળ હોય નહીં, માટે સૂચના ધ્યાનમાં રાખી દશા ફળ કહેવાં.
દશાના ૫ળ કહેવા એ સેહેલી વાત નથી, આખી જન્મપત્રીનું પરિણામ તે
દશા ૫ળ જાણવું.

પ્રકરણ બીજું.

દરેક માણસ કેટલા વર્ષ આયુષ્ય ભોગવે તે બાબત.

બૃહન્નજાતક મંથમધેથી.

સૂર્ય, ચંદ્ર વિગેરે ગ્રહોમાં દરેક ગ્રહની મહાદશા કેટલા વર્ષની હોય છે તે વિષેની સમજણ દશા પ્રકરણમાં લખેલી છે.

ગ્રહોનું સ્પષ્ટ ગ્રહ ચક્ર સંજ્ઞા પ્રકરણમાં લખેલું છે તે ઉપર ધ્યાન આપવું.

સ્પષ્ટ ગ્રહ ચક્રમાં ગ્રહોની રાશિ, અંશ, કળા, વિકળા લખેલી છે તેમાં રાશિ-નો જે આંક હોય તેના અંશકરવા એટલે ત્રીશ અંશની એક રાશિ માટે ત્રીશ ગુણવા ને જે આંક આવે તેમાં સ્પષ્ટ ગ્રહ ચક્રમાં જે અંશ લખેલા હોય તે તેમાં ભેળવવા, પછી તેને સાઠે ગુણવા, કારણકે અંશની કળા કરવી છે માટે સાઠે ગુણતાં જે આંક આવે તેમાં સ્પષ્ટ ગ્રહ ચક્રમાં કળાનો જે આંક હોય તે તેમાં ભેળવવો એટલે ગ્રહની સર્વ કળા થઇ તેને જસેંએ ભાગ આપતાં જે આંકથી ભાગ બેસે તે આંકડા જે-ટલા વર્ષ તે ગ્રહ આયુષ્ય આપે; પણ જો તે આંક બાર ઉપર હોય તો તેમાંથી બારે ભાગતાં જે શેષ રહે તેટલું આયુષ્ય તે ગ્રહ આપે એમ જાણવું.

હવે ઉપર પ્રમાણે કળાને જસેંએ ભાગતાં જે શેષ રહે તે કળા રહી છે તેનો બારે ગુણાકાર લેવો, કારણ કે માસ ઉપગ્નવવા છે. વળી સ્પષ્ટ ગ્રહ ચક્રમાં વિકળાનો જે આંક હોય તેનો પણ બારે ગુણાકાર કરવો ને પછી તેનો સાઠે ભાગાકાર કરવો તે કરતાં જે આંકથી ભાગ બેસે તે આંક ઉપલી ગુણાકાર કરેલી કળામાં ઉમેરવો, પછી તેને જસેંએ ભાગ આપવો અને જે આંકથી ભાગ બેસે તે આંક પ્રમાણે આયુર્દાના માસ સમજવા.

હવે દિવસ લાવવા છે માટે ઉપર જે કળાને જસેંએ ભાગ આપતાં જે શેષ રહેલું હોય તેને ત્રીશ ગુણવા, તેમજ વિકળાની કળા કરતાં જે શેષ રહેલું હોય તેને પણ ત્રીશ ગુણી સાઠે ભાગ આપતાં જે આંકથી ભાગ બેસે તે આંક ઉપલા આંકડામાં ઉમેરી જસેંએ ભાગ આપવો, અને જે આંકથી ભાગ બેસે તે આંક પ્રમાણે આયુર્દાના દિવસ જાણવા.

ઉપર પ્રમાણે દિવસ કાલતાં જે શેષ રહે તેનો સાઠે ગુણાકાર કરવો, કારણ કે ધડી લાવવી છે, માટે આ પ્રમાણે ગુણાકાર કરતાં જે આંક આવે તેમાં વિકળા રહેલી હોય તેજ ઉમેરવી, પછી તેને જસેંએ ભાગ આપતાં જે આંકથી ભાગ બેસે તે આંક આયુર્દાની ધડી સમજવી, અને જે શેષ રહે તો પણ કરવા માટે

સાઠે ગુણાકાર કરી બસોએ ભાગ આપતાં જે આંકથી ભાગ બેસે તે આંક પ્રમાણે આયુર્દાની પણ સમજવી.

ઉપર પ્રમાણે બધા ગ્રહોને માટે સ્પષ્ટ ગ્રહ ચક્ર ઉપરથી અને લગ્નને માટે ભાવ સંધીના કોશ ઉપરથી ગણતરી કરવી અને લગ્ન સહીત દરેક ગ્રહ કેટલું આયુષ્ય આપે તે નક્કી કરી બધાનો સરવાળો કરતાં જે વર્ષ, માસ દિવસ, ધડી, પણ આવે તે મધ્યમ આયુષ્ય જાણવું.

હવે સ્પષ્ટ આયુષ્ય કાઢવા માટે કેશવી ગ્રંથ તથા જાતક ચંદ્રિકા નામના ગ્રંથમાં નિચે પ્રમાણે લખે છે.

જન્મકુંડળીમાં જે ગ્રહ સ્વગ્રહી હોય અથવા વર્ગોત્તમી હોય તો તે ગ્રહના મધ્યમ આયુષ્યથી બગાળું કરવું, અને તે ગ્રહ વક્ર ગતીનો એટલે ઉંધી ચાલનો અથવા ઉચ્ચનો હોય તો તે ગ્રહના મધ્યમ આયુષ્ય થકી ત્રણગાળું કરવું, અને તે ગ્રહ દેખાડ કુંડળીમાં સ્વગ્રહી હોય અથવા નવગાંશ કુંડળીમાં સ્વગ્રહી હોય તો તે ગ્રહના મધ્યમ આયુષ્યને બગાળું કરવું.

હવે કોઈ ગ્રહ બે અથવા ત્રણ ગળ પામ્યો હોય એટલે સ્વગ્રહી અને વક્રનો અથવા ઉચ્ચનો હોય તો તેનું આયુષ્ય ઉપર જે કહેલું છે તેમાં જે બગાળું વધારે હોય તેજ શકત ગણવું. ઉદાહરણ—એક ગ્રહ સ્વગ્રહી તથા વક્રનો છે ને વક્ર ગ્રહ આયુષ્ય વધારે આપે છે માટે શકત વક્રના મધ્યમ આયુષ્યથી ત્રણગાળું ગણવું.

ઉપર લખ્યા પ્રમાણે વૃદ્ધિ પામેલો ગ્રહ અસ્તનો અથવા નીચનો હોય તો તે વૃદ્ધિ કરેલા આયુષ્યથી અર્ધ કરવું, અને જે શત્રુના ઘરમાં બેઠો હોય તો વૃદ્ધિ કરેલા આયુષ્યનો ત્રીજો ભાગ બાદ કરવો.

જે ગ્રહ કોઈપણ ગળ પામ્યો ન હોય અને તે અસ્તનો હોય અથવા નીચ રાશિનો હોય તો તેનું મધ્યમ આયુષ્ય આડું કરવું; અને જે શત્રુના ઘરમાં બેઠો હોય તો તે ગ્રહનું મધ્યમ આયુષ્યનો ત્રીજો ભાગ બાદ કરવો.

હરકોષ્ઠ ગ્રહ જન્મ કુંડળીમાં સાતમા ભાવે બેઠો હોય તો તેના ઉપર કનહેલા આયુષ્યમાંથી છઠો ભાગ બાદ કરવો, અને આઠમે આવ્યો હોય તો પાંચમો ભાગ બાદ કરવો, નવમે આવ્યો હોય તો ચોથો ભાગ બાદ કરવો, દશમે આવ્યો હોય તો ત્રીજો ભાગ બાદ કરવો, અગીયારમાં ભાવે બેઠો હોય તો અડધ ભાગ બાદ કરવો, અને જે બારમે ભાવે આવેલો હોય તો તે ગ્રહ આપેલું સર્વ આયુષ્ય જાય, અને તે પાપગ્રહ હોય તો ઉપર પ્રમાણે આયુષ્ય બાદ કરવું, અને શુભ ગ્રહ હોય તો તેથી અર્ધ ભાગ જાય. ઉદાહરણ—સાતમા ભા-

વમાં પાપ ઝડ રહેવાથી આયુષ્યનો છટ્ટો ભાગ યાદ કરવો, અને શુદ્ધ ઝડ રહ્યા હોય તો બારમો ભાગ યાદ કરવો.

ઉપર લખેલા ભાવોમાં એક કરતાં વધારે ઝડ બેઠેલા હોય તો તેમાં જે બળવાન હોય તેજ ઝડનું ઉપર મૂળ્ય આયુષ્ય જન્ય પણ બીજા ઝડનું નહિ.

ઉપર લખેલા ભાવમાં રહેલો ઝડ અસ્તનો તથા શત્રુના ઘરમાં બેઠે હોય એવા બે અથવા ત્રણ જોગ હોય તો તેમાં જેનો વધારે ભાગ જતો હોય તેજ પ્રકત યાદ કરવો, જેમકે સાતમે ભાવે ઝડ રહ્યા છે તેથી ઉપર લખેલા નિયમ પ્રમાણે છટ્ટો ભાગ જન્ય ને અસ્તનો છે તેથી અર્ધ ભાગ જન્ય તો આવે ઠેકાણે એમ સમજવું કે પ્રકત અર્ધ ભાગ જન્ય છે.

શુક્ર તથા શનિ અસ્તના હોય તો તેનો ભાગ યાદ થતો નથી કારણ કે તેનું બળ ઓછું થતું નથી.

ઉપર લખ્યા પ્રમાણે સાતમા ભાવથી બારમા ભાવ સૂધીમાં ઝડો બેઠેલા હોય તો તે ઉપર પ્રમાણે આયુષ્યમાં ઘટાડો કરે, અને લગ્નથી છટ્ટો ભાવ સૂધી બેઠેલા ઝડો આયુષ્યમાં ઘટાડો કરતા નથી, પણ જો તે અસ્તનો અથવા નીચનો અથવા શત્રુના ઘરનો હોય તો ઉપરના નિયમ પ્રમાણે આયુષ્ય ઘટાડે છે.

હવે લગ્નનું સ્પષ્ટ આયુષ્ય નિચે પ્રમાણે છે:—

લગ્ન નિર્મળ હોય તો લગ્નનું જે મધ્યમ આયુષ્ય આવ્યું હોય તેજ સ્પષ્ટ આયુષ્ય જાણવું; અને જો લગ્ન બળવાન હોય તો લગ્નની રાશિનો આંકડો મધ્યમ આયુષ્યમાં મેળવવો અને બાકીના અંશ કળા, વિકળા, એ ત્રણેને બગણા કરવા અને તેને પાંચે ભાગ આપી જે આવે તે માસ, અને ભાગ આપતાં જે શેશરહે તેને ત્રીશે ગુણવા ને જે સંખ્યા આવે તેમાં કળા ઉમેરવી ને તેને પાંચે ભાગ આપવો અને જે સંખ્યા આવે તે દિવસ જાણવા, અને ભાગ આપતાં જે શેશ રહી હોય તેને સાઠે ગુણી જે સંખ્યા આવે તેમાં વિકળા મેળવવી, અને તેને પાંચે ભાગ આપતાં જે સંખ્યા આવે તે ધડી સમજવી, અને જે શેશ રહે તેને સાઠે ગુણી પાંચે ભાગતાં જે સંખ્યા આવે તે પણ સમજવી. એ પ્રમાણે માસ, દિવસ, ધડી, પણને પણ લગ્નના મધ્યમ આયુષ્યમાં મેળવી દેવું એટલે લગ્નનું સ્પષ્ટ આયુષ્ય થાય.

ઉપર પ્રમાણે ઝડો તથા લગ્નનું સ્પષ્ટ આયુષ્ય કાઢી સરવાળો કરવો તે તે મનુષ્યનું તેટલું આયુષ્ય જાણવું.

ટીકા.

ધણા અંધકારો લખેછે કે બાળકનું ત્રણ વર્ષની ઉંમર થતાં સૂધી તેને માટે બપોરનો નિયમ સમજવાનો નથી. બાળકના રીપ્ત યોગ બપોર ધ્યાન આપવું; અને કેટલાક આચાર્યો પાંચ વર્ષ સૂધીને માટે કહે છે.

પ્રકરણ ૩ જી.

નિર્વાણ બાબત.

બૃહજ્જાતક અને નિર્વાણ દિપક અંથ મધેથી.

જે માણસની જન્મ કુંડળી છે તેનું મરણ ક્યારે, કયા નિમિત્તે, કેવી રીતે, કયા સ્થળે થશે તથા મરણ પછી તેની કેવી ગતી થશે એ બાબતનો નિર્ણય આ પ્રકરણમાં વિગતવાર કરેલો છે.

જન્મ પછી આઠ વર્ષની અંદર મરણ થવા વિષે વિચાર અમોએ રીષ્ટ યોગના પ્રકરણમાં જણાવ્યો છે, માટે આ ઠેકાણે આઠ વર્ષની ઉંમર પછી ક્યારે મરણ થશે એ નક્કી કરેલું છે.

જન્મ લગ્ન અને ચંદ્ર થકી આઠમે જે અહ રહેલા છે તેમની દશા અને અંતર દશા રીષ્ટ કરનારી જાણવી.

આ પ્રમાણે રીષ્ટ કરનારા અહો ધણા હોય તો તેમાંથી બળવાન અહને રીષ્ટ કરનારો જણવો, અને બાકીનાને રોગ કરનારા કે નેષ્ટ્રકળ આપનારા જાણવા.

જન્મ લગ્ન અને ચંદ્ર થકી આઠમે ભાવે કોઈ અહો રહેલા ન હોય તો તે આઠમા ભાવમાં રહેલી રાશિના સ્વામિને રીષ્ટ કરનારો અહ સમજવો.

આ પ્રમાણે ત્રિશાંશ કુંડળી ઉપરથી પણ વિચાર કરવો એટલે—ત્રિશાંશ કુંડળીમાં લગ્ન અને ત્રિશાંશ કુંડળીમાં ચંદ્ર થકી આઠમે ભાવે જે અહો રહેલા હોય તેમની મહાદશા અને અંતરદશા રીષ્ટ કરનારી જાણવી.

આ અહો ધણા રીષ્ટ કરનારા હોય તો તેમાંથી બળવાન અહને રીષ્ટ કરનારો જાણવો અને બાકીનાને પિડા કરનારા અથવા નેષ્ટ્રકળ આપનારા જાણવા; પણ આ પ્રમાણે કોઈ અહ રહેલો ન હોય તો આ બંને થકી આઠમે ભાવે રહેલી રાશિના સ્વામિઓ રીષ્ટ કરનારા થશે ને તે એક બીજાની દશા અંતર દશામાં રીષ્ટ કરશે.

રીષ્ટ કરનારા અહો નીચના, અસ્તના કે લગ્ન થકી કે ચંદ્ર થકી ૬-૮-૧૨ મા ભાવમાં રહેલા હશે અથવા ૬-૮-૧૨ મા ભાવના સ્વામિઓ હશે તો અવિચિત રીષ્ટ કરશે.

જન્મ લગ્ન અને ચંદ્રની રાશિના સ્વામિઓના શત્રુ અહની દશામાં પણ વ્યાધિ યોગનો સંભવ જાણવો.

આ પ્રમાણે ત્રિશાંશ કુંડળીમાંના લગ્ન અને ચંદ્રની રાશિઓના સ્વામિન

શનુ ગ્રહની દશામાં પણ સમજવું.

જન્મ કુંડળીમાં અને ત્રિશાંશ કુંડળીમાં લગ્ન અને ચંદ્ર થકી ૬-૮-૧૨ માં ભાવે રહેલા ગ્રહો અથવા તે ભાવે રહેલી રાશિઓના સ્વામિઓ પણ પોતાની મહાદશા અંતર દશામાં રીષ્ટ કે પિડા કરનારા સમજવા.

રીષ્ટ યોગ કરનારા ગ્રહોમાંથી એક ગ્રહની મહાદશા અને બીજા ગ્રહની અંતરદશા રીષ્ટ કરનારી સમજવી.

જન્મ કુંડળીમાં અને ત્રિશાંશ કુંડળીમાં લગ્ન અને ચંદ્ર થકી ૬-૮-૧૨ માં ભાવે રહેલા ગ્રહો અથવા ૬-૮-૧૨ માં ભાવમાં રહેલી રાશિઓના સ્વામિ થકી પણ ૬-૮-૧૨ માં ભાવે રહેલા ગ્રહો અથવા તે ૬-૮-૧૨ માં ભાવમાં રહેલી રાશિના સ્વામિઓ પણ પિડા કરનારા જાણવા.

સ્થાન વશથી જે ગ્રહોને રીષ્ટ કરનારા ઠરાવેલા છે તે સ્થાન ઉપર દ્રષ્ટિવાળા ગ્રહોને પણ આ રીષ્ટ કરવાનો અધિકાર મળે છે એમ જાણવું.

ઉપર પ્રમાણે વિચાર કરતાં રીષ્ટ કરનારા ધણા યોગનો સંભવ માલૂમ પડે તો તેમાંથી જે યોગ ધણો ગજબૂત અથવા બળવાન હોય તે યોગ ગ્રહણ કરવો, અને બાકીના નિર્બળ યોગને પિડા કરનાર તથા બીજી રીતે નેષ્ટ ફળ આપનારા જાણવા.

પારાશર અને શુક્ર ભૂની વિગેરે કેટલાક ગ્રંથ કર્તા મારકેશ સ્થાન ઉપરથી તથા કારક ગ્રહ ઉપરથી રીષ્ટ યોગ બતાવ્યો છે, પણ આ તેમનો વિષય જૂદો છે માટે તે આ પ્રસંગને લાગૂ નથી, કારણ કે તે કદી આ વિષયને લાગૂ હોત તો વરાહમિહર, હુંદીરાજ, ગાર્ગી ભગવાન અને સારાવળી કરનાર વિગેરે સઘળા જાતક ગ્રંથ કર્તા પોતાના ગ્રંથમાં દાખલ કરત.

સ્પષ્ટ આયુર્દાના કોષ્ટકમાં જેટલા વર્ષની આયુર્દા આવી હોય તેટલા વર્ષ માણસ જીવશે; પણ આ આયુર્દામાં ચાલતા કળિયુગના મહાત્મને લીધે વખતે ફેરફાર થાય છે, માટે ઉપર પ્રમાણે નિર્ણયના આધારથી માણસના મરણનો વખત નક્કી કરવો.

આ ઠેકાણે એક સવાલ પેદા થાય છે તે એ કે ગણિત કરતાં નક્કી કરેલાં સ્પષ્ટ આયુર્દાના વર્ષ જેટલું જ ને માણસ જીવે તો પછી નિર્ણય ઉપરના રીષ્ટના આધારે મરણ નેવાની કાંઈ જરૂર નથી અથવા નિર્ણય પ્રમાણે જ ને માણસનું રીષ્ટ થાય તો પછી સ્પષ્ટ આયુર્દા વર્તવાનું કાંઈ જરૂર નથી, પણ એમ સમજવું નહીં. કારણ કે આ ઠેકાણે વરાહમિહર, મય, યવન, મણિત્યાચાર્ય જીવશર્મા વગેરે ધણા પડીતો મૂખ્ય પાંચ પ્રકારની આયુર્દાઓ કહે છે, અને તે

ખાત્રી શ્રીપતી પંડીત કહેછે કે આયુર્દા નક્કી કરવાનું ગણિત ધણું અધર્મ છે. વળી કયી આયુર્દા પ્રમાણ કરવી તે વિષે જૂદા જૂદા પંડીતોના જૂદા જૂદા મત છે, તેથી કયા આયુર્દા ઉપર વધારે આધાર રાખવો તેનો નિર્ણય કરવો એ ધણું અધર્મ કામ છે. વળી કોઈને અકસ્માત કે અકાળ મૃત્યુનો યોગ ઊપજેલો હોય તો વરતેલી આવરદાના વર્ષની મૂઢતે તે માણસનું રીષ્ટ થશે નહિ.

આ ખાત્રીમાં કેશ્વાક, શ્રીપતી, દીનકર અને બીજા પદ્ધતી ગ્રંથ કરનારા તમામ પંડીતો પોત પોતાની પદ્ધતીના ગ્રંથમાં પણ ઉપર મૂજબ આયુર્દાના પ્રકરણમાં લખી ગયા છે જે આવી જાતના માણસને નીચમિત એટલે વરતેલી આયુર્દાની મૂઢતે રીષ્ટ અને આવી જાતના માણસને અકાળ મૃત્યુ થશે.

ઉપર મૂજબ કારણથી ફક્ત આયુર્દા ઉપરથીજ માણસના રીષ્ટનો નિર્ણય થઈ શકતો નથી, માટે નિર્ણય ઉપરથી પણ રીષ્ટ જાણવાની જરૂર છે.

જાતકાત્તકાર તથા શ્રુક જાતક નામના ગ્રંથમાં લખ્યું છે કે જેમ જન્મકુંડળીવાળા માણસનો રીષ્ટ યોગ નક્કી થાય છે તેમ તેના સંબંધના માણસોના પણ રીષ્ટ યોગ વિચાર કરીને નક્કી કરવો.

ભાઈ બેહેનનો રીષ્ટ યોગ નક્કી કરવો હોય તો જન્મ લગ્ન અને ચંદ્ર થકી ત્રીજા ભાવ ઉપર તથા દેખાંડ કુંડળીમાંના લગ્ન અને ચંદ્ર ઉપર આધાર રાખવો.

સંતાનનું રીષ્ટ નક્કી કરવું હોય તો જન્મ લગ્ન અને ચંદ્ર થકી પાંચમા ભાવ ઉપર અને સપ્તમાંશ કુંડળીમાંના લગ્ન અને ચંદ્ર ઉપર આધાર રાખવો.

માતૃપિતાનું રીષ્ટ નક્કી કરવું હોય તો જન્મ લગ્ન અને ચંદ્ર થકી અનુક્રમે ૪-૧૦ મા ભાવ ઉપર અને દ્વાદશાંશ કુંડળીમાંના લગ્ન અને ચંદ્ર ઉપર આધાર રાખવો.

સ્ત્રીનું રીષ્ટ જોવું હોય તો જન્મ લગ્ન અને ચંદ્ર થકી સાતમા ભાવ ઉપર અને નવમાંશ કુંડળીમાંના લગ્ન અને ચંદ્ર ઉપર આધાર રાખવો.

એવી રીતે મામા, મામી, સાસુ, સસરા, કાકા, બાબી, છોકરાની વહુ વિગેરે જે જે માણસનું રીષ્ટ અથવા સાઈ નરસું જણાવે તેનું હોય તો સૌ સૌના ભાવ ઉપરથી ઉપર પ્રમાણે મૂજબ આધાર રાખીને જાકીતો સમજાવો વિચાર પ્રથમની રીત મૂજબ ઝીણી નજરથી કરવો.

જન્મ કુંડળીવાળા માણસના તથા તેના સંબંધવાળા માણસોના પિઠાકારી તથા રીષ્ટના સંભવ કરનારા વર્ષના પ્રમાણ વિષે સવિસ્તર દશા પ્રકરણમાં લખવામાં આવ્યું છે, તેમજ રીષ્ટ વિષે વિશેષ વિચાર પણ કેટલોક દશા પ્રકરણમાં

જણાવવામાં આવ્યો છે.

જન્મ કુંડળીમાં જે રાશિનો ચંદ્ર હોય તે રાશિના આધારથીજ શકત નિર્ધારણ કહેવાય છે, તેને ચંદ્ર કૃત નિર્ધારણ કહે છે, પણ તે આ વખતમાં યરાગર લાગૂ પડતું નથી, જેથી અમે આ અંશમાં દાખલ કરતા નથી. જેમ ચંદ્ર કૃત નિર્ધારણ છે તેમ લગ્ન કૃત નિર્ધારણ પણ કોષ્ટ પંડીત કહે છે તે જન્મ લક્ષની રાશિ ઉપરથી જણાવેલું છે; વળી આઠમા ભાવની રાશિ અને આઠમા ભાવના નવમાંશની રાશિ ઉપરથી પણ કોષ્ટ કહે છે, પણ આ સઘળાં નિર્ધારણો આ વખતમાં લાગૂ નથી.

આ સઘળા નિર્ધારણોમાં આયુષ્યના વર્ષો તથા જન્મ થકી કેટલામે વર્ષે, કયા માસમાં, કયી તિથિમાં, કયા વાર નક્ષત્રમાં તથા કયા વખતમાં, કયે દેશમાં, કેવા નિમિત્તથી મરણ થશે, તથા અમૂક અમૂક વર્ષોમાં આખી જીંદગીમાં કયા કયા પ્રકારનું કેવું કેવું સુખ દુઃખ થશે તે વિગતવાર જણાવેલું હોય છે.

સઘળી જાતના નિર્ધારણોનો સમાવેશ સંક્ષેપમાં લાગૂ પડતો અમે આ અંશમાં દાખલ કરેલો છે.

નિર્ધારણની ખાતમાં એક વાત વધારે ધ્યાનમાં રાખવાની છે તે એકે હ-મેશાં માણસના કુળ, જાતિ, દેશ અને યુગનો વિચાર કરવો. કેટલીક જાતોમાં ફક્ત દાટવાનો રિવાજ હોય છે, અને કોષ્ટ જાતમાં ફક્ત પાણીમાં મુડદાને રાખવાનો કે નાંખવાનો રિવાજ હોય છે, કોષ્ટમાં મુડદાને ભોંયમાં પૂરી રાખવાનો રિવાજ હોય છે, કોષ્ટમાં મુડદાને મૂકી આવવાનો રિવાજ હોય છે, કોષ્ટમાં મુડદાને કાપી નાંખી દેવાનો રિવાજ હોય છે; વળી કોષ્ટમાં સ્ત્રી પુરુષના જોડામાંથી એકનું મર્ણ થાય તો પછી બીજાને જોરથી તેની સાથેજ બાંધી રાખી મારી નાંખવાનો રિવાજ હોય છે. આ પ્રમાણે પૃથ્વી ઉપરના જૂદા જૂદા સ્થળમાં જૂદી જૂદી જાતોમાં અને તેમના કુળમાં જૂદા જૂદા રિવાજો હોય છે તેવા પ્રસંગમાં આ નિર્ધારણ ગળતું આવશે નહીં, ફક્ત સાધારણ રીતે વેદ ધર્મને અનુસરતાં માણસોને ધણું કરીને આ નિર્ધારણ લાગૂ પડશે.

જન્મકુંડળીમાં લક્ષ થકી આઠમા ભાવમાં કોઈ પણ ગ્રહ રહેલો હોય નહિ, પણ આ આઠમા ભાવને કોષ્ટ ગ્રહ જાળવાન થઈને દેખતો હોય તો આ ગ્રહના ધાતુ વિકારના રોગ થકી મર્ણ થશે, એટલે સૂર્ય દેખતો હોય તો પિત્ત વિકારના રોગથી, ચંદ્ર દેખતો હોય તો વાયુ અને કફ વિકારથી, મંગળની દ્રષ્ટિ હોય તો પિત્ત વિકારથી, બુધ દેખતો હોય તો ત્રિદોશથી એટલે વાયુ, કફ અને પિત્ત એવા ત્રણે વિકારથી, શુક્રની દ્રષ્ટિ હોય તો કફ વિકારથી, શુક્ર દેખતો હોય તો વાયુ

અને કક્ષી, શનિની દ્રષ્ટિ હોય તો વાયુ વિકારથી ગરણુ સમન્વૃત્તું.

જન્મ લક્ષ્મી આઠમે ભાવે જે રાશિ હોય તે રાશિ શરીરના કયા અંગમાં રહેલી છે તે અંગમાં ઉપર જણાવેલા રોગ થકી આ માણસનું મર્ત્યુ થશે. સંજ્ઞ પ્રકરણમાં રાશિઓનાં અંગો જણાવ્યાં છે કે મેષ માથે, વરુણ મૂખે, મિથુન ઉરમાં એમ બારે રાશિઓ કાળ પુરુષના અંગમાં અધિપતિપણથી રહેલીઓ છે.

કદી આ પ્રમાણે આઠમા ભાવમાં ધણુ અહો જળવાન થઈને દેખતા હોય તો આ દેખનારા ધણુ અહોના ધાતુ વિકારથી આઠમા ભાવની રાશિના અંગમાં રોગ પેદા થઈ ગરણુ પામશે.

કદીઆઠમા ભાવમાંકોઈઅહો રહેલા હોય તો નિચે લખેલા વિકારથી મરણુથશે.

લક્ષ્મ થકી આઠમા ભાવમાં સૂર્ય રહેલો હોય તો અગ્નિના કારણથી ગરણુ થશે, ચંદ્ર હોય તો જળના કારણથી, મંગળ હોય તો શસ્ત્રના કારણથી, બુધ હોય તો જવરના કારણથી, શુક્ર હોય તો આમ વાયુના કારણથી, શુક્ર હોય તો તૃણ એટલે તરશના કારણથી અને શનિ હોય તો ભૂખના કારણથી મરણુ થશે; અને વધારે અહો આઠમે રહેલા હોય તો તે આઠમે રહેલા સર્વે અહોના ઉપર જણાવેલા કારણથી મૃત્યુ થશે. આ પ્રમાણે આઠમે રહેલો અહં જળવાન હોય તો ઉપર જણાવેલા તે અહના શૂભ કારણથી મૃત્યુ થશે, પણ તે અહ નિર્ભય હશે તો તેના અશૂભ એટલે નહારા કારણથી ગરણુ થશે, તેગજ ગધ્યમ બળો હશે તો સમધારણુ કારણથી મૃત્યુ થશે.

જન્મ લક્ષ્મી આઠમે ચર રાશિ હશે તો પ્રદેશમાં, સ્થિર રાશિ હશે તો પોતાના દેશમાં અને દ્વિસ્વભાવ રાશિ હશે તો અધવચ રસ્તામાં મૃત્યુ પામશે એમ જાણવું.

જન્મકુંડળીમાં દશમા અને ચોથા ભાવમાં સૂર્ય અને મંગળ એ બે ભેગા રહેલા હોય અથવા જૂદા જૂદા તે ભાવમાં બેઠા હોય તો પત્યરના કારણથી મૃત્યુ થશે.

જન્મકુંડળીમાં શનિ ચોથે, ચંદ્ર સાતમે અને મંગળ દશમે રહેલો હોય તો આ માણસ કૂવે પડી મરણુ પામશે.

ચંદ્ર અને સૂર્ય કન્યા રાશિના જન્મકુંડળીમાં રહેલા હોય અને તેને પાપ અહો દેખતા હોય તો આ માણસનું પોતાના માણસ થકી મૃત્યુ થશે.

દ્વિસ્વભાવ રાશિનું લક્ષ હોય અને ત્યાં સૂર્ય તથા ચંદ્ર બંને રહેલા હોય તો આ માણસ પાણીમાં ડૂબીને મૃત્યુ પામશે.

જન્મકુંડળીમાં શનિ ઈર્ક રાશિનો હોય અને ચંદ્ર મકર રાશિનો હોય તો

જળંદરના રોગથી આ માણસનું મૃત્યુ થશે.

જન્મકુંડળીમાં ચંદ્ર મેષનો અથવા વૃશ્ચિક રાશિનો હોય અને તેને પાપ ગ્રહની કર્તરી હોય તો આ માણસનું શસ્ત્રથી અથવા અગ્નિથી મરણ થશે.

પાપ ગ્રહની કર્તરીવાળો ચંદ્ર કન્યા રાશિનો જન્મકુંડળીમાં હોય તો રૂધિર વિકારથી અથવા સોજના વિકારથી મરણ થશે.

જન્મકુંડળીમાં મકર કે કુંભ રાશિનો ચંદ્ર પાપ ગ્રહની કર્તરીવાળો હોય તો દોરડીના ફાંસાથી અથવા અગ્નિમાં પડવાથી મૃત્યુ થશે.

પાંચમા ભાવે અને નવમા ભાવે એકેકા પાપ ગ્રહ રહેલો હોય અને તે બંનેને કોઈ શુભ ગ્રહ દેખતો ન હોય તો આ માણસનું બંધન થકી મરણ થશે.

જન્મકુંડળીમાં આઠમા ભાવમાં કર્ક રાશિ પ્રથમ દૃષ્ટાણમાં હોય અથવા કન્યા રાશિ ત્રીજા દૃષ્ટાણમાં હોય તોપણ બંધન થકી મરણ પામશે.

જન્મકુંડળીમાં મીન લગ્ન હોય, સાતમે ભાવે કન્યા રાશિનો ચંદ્ર પાપ ગ્રહ સાથે રહેલો હોય તથા શુક્ર મેષ રાશિનો હોય અને મીનનો સૂર્ય લગ્નમાં હોય તો આ માણસનું મરણ ધરની અંદર સ્ત્રીના કારણથી થશે એમ જાણવું.

જન્મકુંડળીમાં ચોથા ભાવમાં મંગળ અથવા સૂર્ય હોય અને દશમા ભાવમાં શનિ હોય તો આ માણસનું મૃત્યુ શુભીના કારણથી થશે એટલે શુભીથી શરીર વિંધાતાં મરણ થશે.

ધણા ક્ષીણ ચંદ્રની સાથે પાપગ્રહો જન્મકુંડળીમાં પાંચમા, નવમા અને લગ્ન સ્થાનમાં એકી સાથે અથવા જૂદા જૂદા એ સ્થાનમાં રહેલા હોય તોપણ આ મનુષ્યનું શુભીથી મૃત્યુ થશે.

જન્મકુંડળીમાં સૂર્ય ચોથા ભાવમાં રહેલો હોય અને દશમા ભાવે મંગળ હોય અને આ બંને ગ્રહોને ક્ષીણ ચંદ્ર દેખતો હોય તોપણ શુભીથી મરણ થશે.

જન્મકુંડળીમાં ચોથે સૂર્ય અને દશમે મંગળ હોય અને આ બંને ગ્રહોને શનિ દેખતો હોય તો લાકડાના મારથી મરણ થશે.

જન્મકુંડળીમાં ક્ષીણ ચંદ્ર આઠમે ભાવે, દશમે મંગળ, લગ્ને શનિ અને ચોથે ભાવે સૂર્ય હોય તો આ માણસનું લગ્નડા એટલે ધોકલાના મારથી મૃત્યુ થશે એમ જાણવું.

જન્મકુંડળીમાં ક્ષીણ ચંદ્ર દશમે ભાવે, મંગળ નવમે ભાવે, શનિ લગ્નમાં અને સૂર્ય પાંચમે ભાવે હોય તો ધુગાડાથી અથવા અગ્નિથી અથવા બંધનથી મરણ થશે, અથવા શ્વાસ રૂધનથી તે માણસ ગુંગળાદને મરશે કે લાકડીના મારથી આ માણસ તરફડીને મરશે એમ જાણવું.

છઠા કે દશમા ભાવમાં મંગળ હોય, ચંદ્ર ખીન્ન ભાવમાં હોય અને શનિ આઠમા ભાવમાં હોય તો આ માણસનું ભગંદર કે પથરીના રોગથી મૃત્યુ થશે.

જેની જન્મકુંડળીમાં પાંચમો ભાવ તથા આઠમો ભાવ પાપ ગ્રહની કર્તરી વાળા હોય તો આ માણસ બંધિવાન થઇને મરશે.

કર્ક રાશિનો નવમે ભાવે ચંદ્ર હોય અને ધન રાશિનો ધન ભાવમાં શનિ હોય તો આ માણસ જળંદરના રોગથી અથવા તેવીજ જાતના ગોળાના રોગથી અથવા કોઈ જાતના ગાંઠના રોગથી મરણ પામશે.

ચંદ્ર અને શનિ ૪-૬-૮-૧૨ મા ભાવમાં હોય અને આઠમા ભાવનો સ્વામિ આઠમે પાપ ગ્રહની કર્તરીવાળો હોય તો આ માણસનું સમુદ્રમાં મરણ થશે.

લગ્નનો સ્વામિ કેંદ્રમાં પાપ ગ્રહની કર્તરીવાળો હોય અને કોઈ પણ પાપગ્રહ આઠમે ભાવે રહેલો હોય તો આ માણસ આત્મહાતથી મરશે.

ખીન્ન શનિ, ચોથે ચંદ્ર અને દશમે મંગળ હોય તો આ માણસનું કમી વિકારથી મૃત્યુ થશે.

આઠમા ભાવનો સ્વામિ જળ રાશિનો હોય અને ૬-૧૨ મા ભાવમાં જળ રાશિ હોય તો આ માણસનું ઝેરથી, જનનર જેવા કે વિષધારી સાપ, કે વિખથી મરણ થશે.

જન્મકુંડળીમાં ચોથે મંગળ, સાતમે સૂર્ય અને શનિ દશમે રહેલો હોય તો આ માણસનું તરવાર વિગેરે શસ્ત્રથી અથવા અગ્નિથી અથવા રાગના કોપથી મૃત્યુ થશે એમ જાણવું.

જન્મકુંડળીમાં ખીન્ન શનિ, ચોથે ચંદ્ર અને દશમે મંગળ હોય તો આ માણસના શરીરમાં કીડા પડવાથી મરણ થશે.

જન્મકુંડળીમાં દશમા ભાવમાં સૂર્ય હોય અને ચોથા ભાવમાં મંગળ હોય તો આ માણસ વાહનથી પડવાથી મરણ પામશે.

જન્મકુંડળીમાં સાતમા ભાવમાં મંગળ હોય અને લગ્નમાં શનિ, ચંદ્ર અને સૂર્ય હોય તો આ માણસ યંત્રમાં પીલાઈને મરણ પામશે.

જન્મકુંડળીમાં તુલા રાશિનો મંગળ હોય, મેષ રાશિનો શનિ હોય અને મકર કે કુંભ રાશિનો ચંદ્ર હોય તો આ માણસ વિષ્ટા જેવી નહારી બીજમાં મરણ પામશે એમ જાણવું.

જન્મકુંડળીમાં દશમે ભાવે ક્ષીણ ચંદ્ર હોય, સાતમે ભાવે સૂર્ય હોય અને ચોથા ભાવમાં મંગળ હોય તો આ માણસ વિષ્ટા જેવી બીજમાં મૃત્યુ પામશે.

જન્મકુંડળીમાં આઠમા ભાવમાં શનિ હોય અને ક્ષીણ ચંદ્રને બળવાન મંગળ

દેખતો હોય તો આ માણસનું ગુદાના રોગથી એટલે હરશ, ભગંદર, કમી વિકાર, શ-
અ અને બળતરાથી મરણ થશે.

જન્મકુંડળીમાં સાતમે ભાવે સૂર્ય હોય ને તેના ભેગો મંગળ પણ રહેલો
હોય, આઠમે ભાવે શનિ હોય અને ક્ષીણ ચંદ્ર ચોથા ભાવમાં રહેલો હોય તો આ
માણસનું મરણ જનાવર કે પક્ષીથી થશે.

જન્મકુંડળીમાં લગ્ને સૂર્ય, પાંચમે મંગળ, આઠમે શનિ અને નવમે ચંદ્ર
હોય તો આ માણસનું પર્વત ઉપરથી પડવાથી અથવા તેના ઉપર પાશાણ કે માટી
પડવાથી અથવા વીજળી પડવાથી અથવા ભૂતિ પડવાથી અથવા ઝાડ વિગેરે
પડવાથી મરણ થશે.

ઉપર લખેલા તમામ યોગોમાંથી કોઇ પણ યોગ ઉપજેલો હોય નહિ તથા
આઠમા ભાવમાં કોઇ ગ્રહ રહેલો ન હોય અથવા આઠમા ભાવને કોઈ બળવાન
ગ્રહ દેખતો ન હોય તો આ નિચે લખેલા પ્રકારથી નિર્ણયનો વિચાર કરવો.

આઠમા ભાવમાં જે રાશિ નેટલા અંશે હોય તેનો દૃષ્ટાણ ગણતાં જે રા-
શિ આવી તેના સ્વામિના ગુણ પ્રમાણે મરણનું કારણ જાણવું; આઠમા ભાવે
સૂર્યાદી ગ્રહો રહેવાથી જે કારણે મરણ થાય છે, જે પાછળ અમે જણાવી ગયા
છીએ તે કારણ આ દૃષ્ટાણ પતીને માટે પણ સમજવું; અથવા આઠમા
ભાવની રાશિના ગુણ પ્રમાણે મરણનું કારણ જાણવું, પણ આ બે ગ્રહોમાંથી
કયા ગ્રહ ઉપર આધાર રાખવો એના સવાલના જવાબમાં જાણવું કે એ બે ગ્રહો-
માંથી જે વધારે બળવાન હોય તે ગ્રહના ગુણના કારણથી મરણ થશે એમ
જાણવું.

ઉપર આઠમા ભાવની રાશિ અંશ ઉપરથી દૃષ્ટાણ ગણતાં જે ગ્રહનો દૃષ્ટાણ
આવે તે ગ્રહના ગુણ પ્રમાણે મરણનું કારણ જાણવું છે, પણ તે ઠેકાણે ધણા
આચાર્યો લગ્ને થકી બાવીશમા દૃષ્ટાણની રાશિ પ્રમાણે મરણનું કારણ કહે છે તે
જાણવાની સમજણ અમે નિચે પ્રમાણે કહીએ છીએ.

એક એક રાશિમાં ત્રણ ત્રણ દૃષ્ટાણ હોય છે. આ પ્રમાણે લગ્નના નેટલા
અંશ હોય તેટલા અંશથી આરંભીને આઠમા ભાવની રાશિના લગ્નના અંશ પ્ર-
માણે દૃષ્ટાણ પૂરા થયા ને બાવીશમા દૃષ્ટાણનો આરંભ થયો. દાખલા તરીકે કન્યા
લગ્ન ૧૪ અંશ છે ત્યારે બાવીશમો દૃષ્ટાણ કયારે ખેસે? જવાબ કે ૧૪ અંશો પછી
બાવીશમો દૃષ્ટાણ છે, કારણ કે કન્યા રાશિના ૧૪ અંશથી મેષ રાશિના ૧૪ અંશ
સુધી ૭ રાશિ પૂરી થઇ એટલે ૭ રાશિના ૨૧ દૃષ્ટાણ પૂરા થયા તેથી મેષ રા-
શિના ૧૪ અંશ પછી બાવીશમો દૃષ્ટાણ શરૂ થયો.

સારાવળી નામના અંથમાં તમામ દૃષ્ટાણતું એટલે બારે રાશિના છત્રીશ દૃષ્ટાણતું વિગતવાર વર્ણન કરેલું છે ને તે દરેક દૃષ્ટાણના નિગિત્તથી મરણતું કારણ જણાવેલું છે. વળી હોરાસાર નામના અંથમાં બારે રાશિ અને બારે રાશિના નવમાંશ ઉપરથી વિગતવાર કારણ અને નિગિત્તથી નિર્વાણ કહેલું છે, પણ તે સમજાતો સારાંશ અમોએ જણાવેલો છે માટે તેની જરૂર નથી.

નવમાંશ કુંડળીના લગ્નનો સ્વાગિ જન્મ કુંડળીમાં જે રાશિનો હોય તે રાશિના સ્થાનમાં એટલે તે રાશિના રહેવાના ઠેકાણામાં આ માણસનો દેહ પડશે.

રાશિના રહેવાના ઠેકાણાં નિચે મુજબ:—

- ૧ બકરાં અને ઘેટાં જે ઠેકાણે રહે છે તે ઠેકાણે મેષ રાશિનું સ્થાન બાણતું.
- ૨ વરખ રાશિ બળદને રહેવાની જગ્યામાં રહેશે.
- ૩ ગિયુન રાશિ માણસના ઘરમાં.
- ૪ કર્ક કુવામાં.
- ૫ સિંહ વનમાં.
- ૬ કન્યા કુવામાં.
- ૭ તુલા બજારમાં કે દુકાનમાં.
- ૮ વૃશ્ચિક બોંયમાં, ખાડામાં કે બોંયરામાં.
- ૯ ધન ઘોડાને બાંધવાની જગ્યામાં.
- ૧૦ મકર જળાશય કે સરોવરમાં.
- ૧૧ કુંભ ઘરમાં.
- ૧૨ મીન સરોવર કે દરિયામાં.

પ્રથમ જેનું જેવી રીતે જળાદિકમાં મરણ કહેલું છે તેનું તેવીજ રીતે જળાદિકમાં મરણ સમજવું, તે યોગનો આ રાશિઓ સાથે સંબંધ ગણવો નહિ. પૂર્વે કહેલા યોગ ન હોય તો આ યોગ લાગુ પાડવો.

મરણ વખતની ભૂમી નક્કી કરવાને ખીન્ન આચાર્યો નિચે મુજબ કહે છે:—

૧ નવમાંશ કુંડળીના લગ્નનો સ્વાગિ જન્મ કુંડળીમાં જે રાશિનો હોય તે રાશિની ભૂમીમાં મરણ થશે. આ રાશિની ભૂમીઓ ઉપર વર્ણન કરેલી છે.

૨ નવમાંશ કુંડળીના લગ્નનો સ્વાગિ જન્મ કુંડળીમાં જે અહના સમાગન બવાળો હોય તે અહની ભૂમીમાં મરણ થશે.

૩ નવમાંશ કુંડળીના લગ્નનો સ્વાગિને જન્મ કુંડળીમાં જે અહ દેખતો હોય તે અહની ભૂમીમાં મરણ થશે.

૪ નવમાંશ કુંડળીના લગ્નનો સ્વામિ નવમાંશ કુંડળીમાં જે ગ્રહની રાશિમાં હોય તે ગ્રહની ભૂમીમાં મરણ સંગઠનું.

૫ ઉપર પ્રમાણે ધણા ગ્રહનો એક સાથે સંબંધ હોય તો તે સર્વેમાંથી જેનું બળ વધારે હોય તે ગ્રહની ભૂમીમાં મરણ સંગઠનું.

૬ ગ્રહની ભૂમી ગ્રહની રાશિઓ પ્રમાણે બળુવી.

૭ જે ગ્રહને બે રાશિઓ હોય તે ગ્રહની તેના મૂળ ત્રીકાણુની રાશિ પ્રમાણે ભૂમિ બળુવી.

૮ કોઈ પંડિત ગ્રહની ભૂમી નીચે પ્રમાણે કહે છે:—

સૂર્યનું દેવાલય, ચંદ્રનું અગ્નિસ્થાન, મંગળનું વિહાર એટલે રમતનું સ્થાન, બુધનું ભંડાર, ગુરૂનું સૂતાનું, શુક્રનું ખેતર અને શનિનું કાતર અથવા ખાડો એવી ભૂમી બળુવી.

જન્મ લગ્ન જેટલી ધડી ભોગવવાનું યાત્રી હોય તેટલીવાર મરણ વખતે માણસને બેચેની અથવા બેશુદ્ધિ રહેશે, પણ આ જન્મ લગ્નને પોતાનો સ્વામિ દેખતો હોય તો તે વખત બગણો બળુવે; અને કદી પોતાનો સ્વામિ તથા શુભ ગ્રહ એમ બંને દેખતા હોય તો આ વખત છ ગણો બળુવે.

પાછળ કહેવા પ્રમાણે લગ્ન થકી બાવીશનો દૃષ્ટાણુ એટલે આઠમા ભાવનો જે દૃષ્ટાણુ હોય તે દેષકાંડ પ્રમાણે મુડદાની વ્યવસ્થા બળુવી, જેમકે આ દૃષ્ટાણુ અગ્નિ હોય તો આ શરીરને અગ્નિ સંસ્કાર થશે. પાપ ગ્રહની રાશિના દૃષ્ટાણુને અગ્નિ દૃષ્ટાણુ કહેશે.

આ દૃષ્ટાણુ જળનો હોય તો મુડદું જળમાં સડશે. શુભ ગ્રહના દૃષ્ટાણુને જળ દૃષ્ટાણુ કહેશે.

મીશ્ર દૃષ્ટાણુ હોય તો અગ્નિ અથવા જળમાં આ મુડદાનો નાશ ન થતાં એમનું એમ સૂર્યના તાપથી મૂકાશે. શુભ ગ્રહનો દૃષ્ટાણુ પાપ ગ્રહ યુક્ત હોય અથવા પાપ ગ્રહનો દૃષ્ટાણુ શુભ ગ્રહ યુક્ત હોય તેને મીશ્ર દૃષ્ટાણુ કહે છે.

કદી આઠમા ભાવમાં સૂર્યાદિ દૃષ્ટાણુ હોય તો કુતરાં, શિયાળ, કાગડા, વિગેરે આ મુડદાને ખાઈ જશે.

કર્ક રાશિનો પ્રથમ તથા બીજો વૃશ્ચિક રાશિનો પ્રથમ તથા બીજો, અને મીન રાશિનો ત્રીજો એટલા સર્પ દૃષ્ટાણુ બળુવા.

આ માણસની પૂર્વ જન્મની કેવી ગતિ હતી એટલે કયા લોકમાંથી અહીં જન્મ થયો છે અને મૂવા પછી કેવી ગતિ થશે તે વિસ્તારવાળા બીજા શાસ્ત્રો થકી જોવું. અહીંયાં અમે સંક્ષેપમાં કહીએ છીએ.

જન્મકુંડળીમાં સૂર્ય અને ચંદ્ર એ બે ગ્રહોમાંથી જે ગ્રહ યજ્ઞવાન હોય તે દષ્ટાણુ કુંડળીમાં જે ગ્રહની રાશિનો હોય તે રાશિના સ્વામિ પ્રમાણે લોક સમજવા. ૫૯ી આ ગ્રહના લોકમાંથી આ માણુસ આ જન્મમાં પેદા થયો છે એમ જાણવું. આ પ્રમાણે દષ્ટાણુ પતી ચુર હોય તો દેવલોકમાંથી, દષ્ટાણુ પતી ચંદ્ર કે શુક્ર હોય તો પિતૃ લોકમાંથી, સૂર્ય કે મંગળ હોય તો તીરીયક લોકમાંથી, શનિ કે ખુબ હોય તે નર્ક લોકમાંથી આવેલો જીવ અહીં જન્મેલો જાણવો.

આ ગ્રહ પોતાની ઉંચ રાશિનો હોય તો પૂર્વ જન્મમાં આ માણુસ ઉત્તમ પ્રકારનો હતો, પણ આ ગ્રહ જોય રાશિ ઉપરાંત અને નીચ રાશિની અંદર હોય તો આ માણુસ મધ્યમ પ્રકારનો હતો, અને કદી આ ગ્રહ નીચ રાશિનો જન્મકુંડળીમાં હોય તો નીચ જાતિ કે સ્થિતિનો પ્રાણી હતો એમ જાણવું. આ પૂર્વ જન્માંતરની સામિતીની નિશાનીઓ ધર્મ શાસ્ત્રોમાં કહેલીઓ છે તે નિચે પ્રમાણે:—

જે માણુસ આ લોકમાં સ્વર્ગમાંથી આવેલો હોય તે ઝોલખવાના મૂખ્ય ચાર લક્ષણ છે, તે એ કે આ માણુસ પરાપકારી, દાન આપનારો, અને ઉદાર દીક્ષનો હોય, મૂખમાં મધૂર નિષ્કપટી વાણી હોય, દેવ તીર્થ, શાસ્ત્ર અને સંત લોક ઉપર ભક્તિ બાવથી આરથા હોય, અને નિરાશ્રીત તથા હિતેચ્છુ કે પરમેશ્વરના ભક્ત લોકોને તૃપ્ત કરનારો હોય છે.

જે માણુસ નર્કમાંથી આ સંસારમાં આવેલો છે તે જાણવાની નિશાની એ છે કે આ માણુસ અત્યંત ક્રોધી હોય, ખીજને નુકશાન કરનારી અને કઠોર વાણી હોય, દરીદ્રી અને પોતાના તેમજ ખીજ માણુસ સાથે સહજમાં વેર કરનારો હોય, નીચ પ્રસંગમાં કે વિશ્વાસઘાતમાં ક્રૂણપણું હોય, તેમજ કુળહિન માણુસની કે નીચ માણુસની સોળત કે સેવા કરનારો થાય છે.

જે માણુસ મનુષ્ય લોકમાંથી અહીં આવેલો હોય તેનાં લક્ષણો નિચે મુજબ જાણવા:—

રીતસર મધ્યમ લોભ હોય, નમ્રતાવાળો, વિવેકી હોય, દયા અને કામળપણું હોય, કીર્તિ ઉપજાવનારાં કામ ઉપર રચી હોય, અનીતિ કરવા ઉપર જેની અરચી હોય, હમેશાં પ્રસન્ન મૂખ હોય, વૈભવ ઉપર પ્રીતિ હોય, શક્તિ પ્રમાણે ઉપયોગ કરવાની શ્રદ્ધા હોય, મનુષ્યના સમાગમ કરવામાં પ્રીતિ હોય, વિદ્યા અને વિદ્વાન ઉપર શ્રદ્ધા હોય અને વર્ણાશ્રમના ધર્મ ઉપર આરથા હોય તો આ માણુસ મનુષ્ય લોકમાંથી અહીં આવેલો છે એમ જાણવું.

જે માણુસ તીરીયક લોકમાંથી અહીં આવેલો છે તેનાં લક્ષણ નિચે પ્રમા-

છે જાણ્યાં.

ધણે આહાર હોય, અસંતોષી હોય, લાલચું તથા લોભીઓ હોય, મમતી તથા અયોગ્ય પ્રીતિવાળો હોય, ધણે લોભી, જાડુ બૂખાવળો અને મૂર્ખ હોય, મતલબી હોય, પોતાનું કામ સાધવાને બીજાના નુકશાનની ગણતરી ન હોય, કૃતદ્રી તથા હિંસાવાળો હોય, અસત્ય વર્તાણુંકવાળો અને જાડુ ઉતાવળો હોય, હા-મેશાં ઉદાસ મોઢાવાળો હોય, પોતાનો સ્વાર્થ સાધવાને માન અપમાનનો હિસાબ ન હોય, અવિવેકી ને બીકણુ હોય, વર્ણાશ્રમ ઉપર શ્રદ્ધા ન હોય એટલાં લક્ષ-ણુવાળો તીરીચક યોનીમાંથી જન્મેલો જાણ્યો.

આ પ્રમાણે ધર્મ શાસ્ત્રોમાં પૂર્વ જન્મ વિષે વિગતવાર લખેલું છે તેમાંથી દાખલા તરીકે ઉપર લખ્યું છે.

જન્મ કુંડળીમાં ૬-૭-૮ ભાવમાં અથવા તેમાંના કોઈ ભાવમાં જે ગ્રહ હોય તે ગ્રહના લોકમાં આ માણસ મરણ પછી જશે.

આ પ્રમાણે જે કે તેથી વધારે ગ્રહો રહેલા હોય તો તેમાંથી જે ગ્રહ બ-ળવાન હોય તે પ્રમાણે આવતી ગતીનો લોક જાણ્યો.

કદી ૬-૮-૧૨ માં ભાવમાં કોઈ ગ્રહ રહેલો ન હોય તો તે ભાવના દૃષ્ટા-ણુના પત્ની પ્રમાણે આવતો લોક જાણ્યો. આ પ્રમાણે ત્રણ ગ્રહો દૃષ્ટાણુ પત્ની થ-શે તેમાંથી બળવાન ગ્રહ પ્રમાણે આવતો લોક સમજવો, પણ જન્મ કુંડળીમાં ગુરુ છઠ્ઠા કે આઠમા ભાવમાં કેન્દ્રમાં ઉત્યનો હોય તો, અથવા જન્મ કુંડળીમાં મીન લગ્ન ચક્ર ગ્રહના નવમાંશનું હોય અને ગુરુ વગરના બીજા તમામ ગ્રહો નિર્મળ હોય તો આ માણસનો મોક્ષ થશે.

જન્મકુંડળી ઉપરથી મરણ પછીની જેવી રીતે ગતી કહેલી છે તેવીજ રીતે મરણ વખતની કુંડળી ઉપરથી મરણ પછીની ગતી પારખવી. સ્વદય જાતક ગ્રંથમાં પણ આ પ્રમાણે કહે છે, માટે મરણ વખતની કુંડળી ઉપર વધારે આ-ધાર રાખવો.

આ પ્રમાણે માણસોનો જૂત, વર્તમાન અને ભવિષ્ય અવતાર વિષે જ્ઞેતિષ શાસ્ત્ર વર્ણન કરે છે. જેમ વર્તમાન જન્મ વિષે આ પુસ્તકમાં અતિ વિસ્તારથી વર્ણન કરવામાં આવ્યું છે તેમ જૂત અને ભવિષ્ય જન્મ વિષે પણ એક બીજા જન્માંતરના સંબંધવાળો વિચાર પણ પંડિત પુરૂષોએ જણાવ્યો છે પણ એ વિષે પ્રત્યક્ષ કે દર્શનિક પૂરાવો કે સાબિતી માણસોને મળશે નહિ, વળી તેની ઘણી જરૂર પણ નથી, તેથી ઘણા પંડિતોએ આ બે અવતારની બાબત છોડી દીધી છે અને ફક્ત વર્તમાન જન્મ બાબત ગ્રહણ કરી છે, પણ કદી કોઈ શ્રદ્ધાવાળા

માણસને તે એ જન્મ જાણવાની ઇચ્છા હોય તો તેમણે કર્મ વિપાક ગ્રંથ તથા સૂર્યાણ્ય ગ્રંથમાંથી તેમજ ધર્મ શાસ્ત્રના ને સ્મૃતિઓના ગ્રંથમાંથી પોતાની ત્રિકાળની ગતી વિષે ખાત્રી કરી તેમાં પ્રમાણે સૂચના પ્રમાણ આચરણ કરવું. અમોએ ઘણા પંડિતોના મત પ્રમાણે સંક્ષેપમાં લાગૂ પડતું યથા મતિ વર્ણન કરેલું છે, કેમકે આ યુગમાં અગણિત રોગો અને અનવ નિમિત્તો છે તે સઘળાંનું વિવેચન ત્રિકાળ દર્શી જ્ઞાની સિવાય બીજા કોઇ કરી શકે નહિ, પણ તે સઘળાંનાં મૂળતત્ત્વો સઘળી રીતે મહા મેહેનતે બુદ્ધિને અનુસાર લાગૂ પડતાં આ ગ્રંથમાં દાખલ કરવાને અમે કોઈ રીતની ખાંખી રાખી નથી.

ભાગ ચોથો.

સ્ત્રીઓના જન્મથી તેઓને ફળ મળવા બાબત.

બૃહજ્જતક ગ્રંથ મધ્યથી.

૧ પુરૂષના જન્મ વખતે જે જે જોવાય છે તે સ્ત્રીના જન્મ વખતે પણ જોવું, તેમાં તદ્વાવત એટલેજ કે તેમાં પુરૂષ શબ્દને બદલે સ્ત્રી એવા શબ્દની યોજના કરવી.

૨ જન્મ વખતના સંવત્સર, ગોળ, અયન, ઋતુ, પાસ, પક્ષ, તિથિ, વાર, નક્ષત્ર, યોગ, કરણ અને લક્ષ વિગેરે જે પંચાંગ ફળ પુરૂષના જન્મ વખતે કહેલા છે તે સઘળાં સ્ત્રીના જન્મ વખતે પણ સગળવાં.

૩ મૂળ અને જેષ્ઠા નક્ષત્રોની શાંતીઓ, અંગાસ અને શ્રાદ્ધ વિગેરે તિથિઓની શાંતીઓ અને વ્યતિપાત, વૈધૃત વિગેરે દુષ્ટ યોગની શાંતીઓ પણ સ્ત્રીના જન્મમાં લાગૂ હોય તો તે પણ પુરૂષની માફક કરવી.

૪ ઉપર કહેલાં દુષ્ટ નક્ષત્ર વિગેરેમાં સ્ત્રીનો જન્મ હોય તો તેનું ફળ જ્યાં સૂધી તે સ્ત્રી પોતાના માથાપને ઘેર રહે ત્યાં સૂધી પોતાના માથાપને પ્રજા અને લક્ષ થયા પછી તે સાસરે જાય એટલે સાસુ સસરાને લાગૂ છે એમ સગળવું.

૫ પુરૂષની જન્મકુંડળીમાં જેવી રીતે રાજ્ય યોગ, નાભસ યોગ, સૂર્ય ચંદ્ર યોગ અને રીષ્ટ યોગ વિગેરે જોવાય છે તેવીજ રીતે સ્ત્રીની જન્મકુંડળીમાં પણ જોવા.

૬ આયુષ્ય અને દશા, અંતરદશા વિગેરે પુરૂષની માફક સ્ત્રીને પણ ઉપજાવવાં.

૭ સારાંશ એ છે કે પુરૂષની માફક સ્ત્રીની પણ જન્મ પત્રી એક સરખી રીતે જનાવવી, અને તે જનાવવાનો પ્રકાર કે રીત સરખી છે માટે તેમાં બધા-

જળ, દ્રષ્ટિ અને પડ્મર્ગ પૂરી રીતે દાખલ કરવાં.

૮ પ્રકત સ્ત્રી પુરૂષના ફળાદિશમાં જે જોવાનો તથાવત છે તેજ અમો અ-
હીઆં જણાવીએ છીએ, તે શિશ્ય જાકીનો ફળાદિશ ઉપર કહેલી રીતે પુરૂષ
પ્રગણે સમજવો.

૯ સ્ત્રીને જે જે સંબંધિત ફળ છે, જેવું કે વસ્ત્ર, અલંકાર વગેરે ધનનું
સુખ દુઃખ તો સ્ત્રીને પોતાનેજ કહેવું, તેમજ શરીરની પ્રકૃતિ, ગુણ, સ્વભાવ, લ-
ક્ષણ અને ચિન્હ (વગેરે) પણ સ્ત્રીને પોતાને લાગૂ પાડવાં.

૧૦ સ્ત્રીઓને જે જે અસંબંધિત યોગ છે તેવા યોગનું ફળ તેના સ્વામિને
કહેવું, જેવું કે રાજ્ય યોગ વિગેરેનું ફળ સ્ત્રીને અસંબંધિત છે કેમકે રાજ્યનો પટ્ટા-
ભિષેક આ દેશમાં સ્ત્રીને થતો નથી માટે તે પ્રજા તેના પતીને કહેવું, પણ જે દે-
શમાં સ્ત્રીને પણ રાજ્યાભિષેક કે પટ્ટાભિષેક થાય છે ત્યાં તો સ્ત્રીનેજ કહેવું. આ
ઠેકાણે કુળનો, દેશનો અને વખતનો યોગ્ય વિચાર કરીને કહેવું.

૧૧ સુનકાદી યોગનું ફળ તો સ્ત્રીને તથા પોતાના પતીને એમ બંનેને લાગૂ
પડવું કેમકે તેવાં ફળ ત્રણ પ્રકારના છે. કેટલાંક ફળ તો પ્રકત સ્ત્રીને, કેટલાંક
તેના પતીને, અને કેટલાંક તે સ્ત્રી પુરૂષ બંનેને લાગૂ પડતાં છે માટે તે વિષે
યોગ્ય વિચાર કરી કહેવું.

૧૨ આ ઠેકાણે કોઇ આચાર્ય એમ કહેછે કે સ્ત્રીની જન્મકુંડળીનાં તમામ
સુખ દુઃખ દેનારાં પ્રજા તેના પતીને લાગૂ પાડવાં, કારણ કે સ્ત્રીઓને તેના પતી-
ના સુખે સુખ અને દુઃખે દુઃખ હોય છે, પણ આ વિચાર સર્વે આચાર્યો માન્ય
રાખતા નથી, પણ ઉપર કલમ ૧૧ માં કહ્યું પ્રગણે સર્વે પડીતો માન્ય કરેછે.

૧૩ સ્ત્રીની જન્મકુંડળીના આઠમા ભાવ ઉપરથી તેના પતીનું રીષ્ટ કહેવું
તે અમો આગળ જણાવીશું.

૧૪ સ્ત્રીના શરીર સંબંધી તેની જન્મકુંડળીના લક્ષ અને ચંદ્ર ઉપરથી સુખ
દુઃખ જોવું તે પણ અમો આગળ જણાવીશું.

૧૫ સ્ત્રીઓના સૌભાગ્ય વિષે તથા તેના પતીના સુખ દુઃખ વિષે અને લક્ષ-
ણ વિષે સ્ત્રીની જન્મકુંડળીના સાતમા ભાવ ઉપરથી તેના જળાબળના આધાર
ઉપરથી જોવું તે પણ અમો આગળ જણાવીશું.

૧૬ સ્ત્રીની જન્મકુંડળીમાં લગ્ન અને ચંદ્ર એ બંને બેકાં રાશિના હોય તો
આ સ્ત્રી ખરેખરી સ્ત્રીના સ્વભાવવાળી હોય છે એટલે શાસ્ત્રમાં સાધારણ રીતે
સ્ત્રીઓના સ્વભાવનું વર્ણન કરેલું છે તેવા લક્ષણની આ સ્ત્રી હોય છે, પણ આ
બંને લક્ષ અને ચંદ્ર ઉપર અભગ્નની દૃષ્ટિ હોય તો આ સ્ત્રી ધણું સ્પર્શ લક્ષ-

જી અને ધરેણીથી શોભીતી થાયછે, મતલબ કે તે પતીવ્રતા અને વૈભવવાળી હોયછે.

૧૭ પણ આ લક્ષ અને ચંદ્ર એકી રાશિના હોય તો પુરૂષના આકાર અને પુરૂષના સ્વભાવવાળી આ સ્ત્રી હોય છે; પણ જો આ લક્ષ અને ચંદ્ર એ બંને ઉપર પાપ ગ્રહની દ્રષ્ટિ હોય તો પાપ લક્ષણવાળી અને સારા ગુણ વગરની દુષ્ટ સ્વભાવની જાણવી. લગ્ન પ્રગણે લગ્નના નવમાંશની રાશિથી પણ કોઈ ઉપર પ્રગણે કહે છે.

૧૮ જે ઠેકાણે ગ્રહની દ્રષ્ટિનું જણાવેલું હોય તે ઠેકાણે તે ગ્રહનો સમાગમ પણ લાગુ પાડવો એ અનુમાનથી સમજી લેવું.

૧૯ કદી લક્ષ અને ચંદ્ર એ બેમાંથી એક એકી રાશિમાં હોય અને બીજો બેકી રાશિમાં હોય તો સ્ત્રી અને પુરૂષના એમ મીશ્ર આકાર અને ગુણવાળી સ્ત્રીને સમજવી. તેમજ એકની સાથે શુભગ્રહ હોય અને બીજાની સાથે પાપગ્રહ હોય તો તે સ્ત્રી સારા અને નહારા એમ મીશ્ર આચરણવાળી જાણવી; તેમજ એકને શુભગ્રહ દેખતો હોય અને બીજાને પાપગ્રહ દેખતો હોય તોપણ મીશ્ર સ્વરૂપ ને ગુણવાળી જાણવી. આ પ્રગણે એકની સાથે શુભગ્રહ બેઠો હોય અને બીજાને પાપગ્રહ દેખતો હોય અથવા એક બેજો પાપગ્રહ હોય અને બીજાને શુભગ્રહ દેખતો હોય તોપણ ઉપર પ્રગણે મધ્યમ રૂપ ગુણવાળી સ્ત્રી કહેવી.

૨૦ સ્ત્રીની જન્મકુંડળીમાં મેષ કે વૃશ્ચિક રાશિનું લગ્ન હોય અથવા ચંદ્ર હોય તેમનાં ત્રીશાંશનું ફળ નીચે પ્રગણે:—

- ૧ ઉપર પ્રગણે જન્મકુંડળીમાં મંગળની રાશિનું લગ્ન અથવા ચંદ્ર હોય અને ત્રીશાંશ કુંડળીમાં પણ તે બંને મંગળના ધરના હોય તો ન્હાન પણમાંજ આ કન્યા ખરાબ લક્ષણ શીખે.
- ૨ જન્મ કુંડળીમાં એ બંને મંગળના ધરના હોય અને ત્રીશાંશ કુંડળીમાં શનિના ધરના હોય તો સેવા અથવા નોકરી કરનારી આ સ્ત્રી થાય છે.
- ૩ જન્મ કુંડળીમાં આ બંને મંગળની રાશિના હોય પણ ત્રીશાંશમાં ગુરૂની રાશિના હોય તો આ સ્ત્રી સારા આચરણવાળી અને સમજી થાયછે.
- ૪ જન્મ કુંડળીમાં મંગળના ધરના, પણ ત્રીશાંશ કુંડળીમાં એ બંને બુધની રાશિના હોય તો સ્ત્રી ચરિત્રમાં કુશળ હોય છે.
- ૫ જન્મ કુંડળીમાં લગ્ન અથવા ચંદ્ર મંગળની રાશિના હોય પણ ત્રીશાંશ કુંડળીમાં શુક્રની વરખ કે તુળ રાશિના હોય તો નહારા ચરીત્રવાળી આ સ્ત્રી થાય છે.

આ પ્રગણે ત્રીશાંશ ૫૭ હમેશાં ગુણને માટે જોવું.

૨૧ જન્મ કુંડળીમાં શુક્રની રાશિ એટલે વરખ કે તુળ રાશિનું લગ્ન અથવા ચંદ્ર હોય તેના ત્રીશાંશનું ફળ નિચે પ્રમાણે સમજવું.

- ૧ જન્મકુંડળીમાં લગ્ન અથવા ચંદ્ર શુક્રની રાશિના હોય અને ત્રીશાંશ કુંડળીમાં ગંગળની રાશિના હોય તો કૃત્ર એટલે દુષ્ટ આચરણવાળી સ્ત્રી જાણવી.
- ૨ અને તેઓ ત્રીશાંશમાં શનિની રાશિના હોય તો એક વખત પરણ્યા છતાં બીજા પુરુષની સ્ત્રી થાય એટલે નાતરું કરે.
- ૩ ગુરૂની રાશિના ત્રીશાંશ કુંડળીમાં હોય તો આ સ્ત્રી ગુણવાળી અને સારાં લક્ષણવાળી થાય છે.
- ૪ ત્રીશાંશમાં બુધની રાશિના હોય તો કળામાં કુશળ આ સ્ત્રી થાયછે એટલે ગાયન કરવામાં, વાજીત્ર વગાડવામાં, નાચવામાં અને ચીત્ર કળામાં કુશળ થાય છે.
- ૫ ત્રીશાંશમાં શુક્રની રાશિના હોય તો સારા ગુણથી કીર્તિ મેળવનારી સ્ત્રી થાય છે.

૨૨ જન્મકુંડળીમાં બુધની રાશિ એટલે મિથુન કે કન્યા રાશિનું લગ્ન અથવા ચંદ્ર હોય તેના ત્રીશાંશનું ફળ નિચે મુજબ:—

- ૧ ત્રીશાંશ કુંડળીમાં ગંગળની રાશિના હોય તો કપટી એટલે કપટવાળી સ્ત્રી થાય છે.
- ૨ ત્રીશાંશ કુંડળીમાં શનિની રાશિમાં હોય તો આ સ્ત્રી સ્ત્રીપણમાં ન હોય એટલે જન્મ પુરુષ નપુસક હોય છે તેમ આ સ્ત્રી પણ પવચ્છ હોય છે.
- ૩ ત્રીશાંશ કુંડળીમાં ગુરૂની રાશિમાં હોય તો સારા ગુણવાળી આ સ્ત્રી થાયછે.
- ૪ ત્રીશાંશ કુંડળીમાં બુધની રાશિમાં હોય તો ધણા ગુણવાળી આ સ્ત્રી થાયછે.
- ૫ ત્રીશાંશ કુંડળીમાં શુક્રની રાશિમાં હોય તો વ્યભિચારીણી અથવા ગુણકા થાય છે.

૨૩ કર્ક રાશિનું જન્મ કુંડળીમાં લગ્ન અથવા ચંદ્ર હોય તો તેના ત્રીશાંશનું ફળ નિચે પ્રમાણે:—

- ૧ જન્મ કુંડળીમાં લગ્ન અથવા ચંદ્ર કર્ક રાશિના હોય અને ત્રીશાંશ કુંડળીમાં તે ગંગળની રાશિના હોય તો સ્વતંત્ર મિજાજની અથવા સ્વતંત્ર રીતે કામકાજ કરનારી થાય છે.
- ૨ ત્રીશાંશમાં શનિની રાશિના હોય તો પોતાના સ્વામિને મારી નાંખનારી આ સ્ત્રી થાય છે.
- ૩ ત્રીશાંશમાં ગુરૂની રાશિના હોય તો ધણા ગુણવાળી સ્ત્રી જાણવી.

૪ ત્રીશાંશમાં બુધની રાશિના હોય તો આ સ્ત્રી શીલ્પકળામાં કુશળ થાયછે.

૫ ત્રીશાંશ કુંડળીમાં શુક્રની રાશિના હોય તો નઠારા આચરણ કે લક્ષણવાળી આ સ્ત્રી જાણવી.

૨૪ જન્મ કુંડળીમાં સિંહરાશિમાં લગ્ન અથવા ચંદ્ર હોય તેના ત્રીશાંશનું ૫૭ નિચે પ્રમાણે જાણવું.

૧ ત્રીશાંશમાં મંગળની રાશિના એ જન્મે હોય તો પુરૂષના જેવા આચરણવાળી એટલે પુરૂષના જેવા રીવાજ કે વૈભવવાળી તથા બહુ વચ્ચળ સ્ત્રી થાય છે.

૨ ત્રીશાંશમાં શનિની રાશિના હોય તો વ્યભિચારીણી આ સ્ત્રી થાય છે.

૩ ત્રીશાંશમાં ગુરૂની રાશિના હોય તો આ સ્ત્રી રાગની સ્ત્રી થાય છે.

૪ ત્રીશાંશમાં બુધની રાશિના હોય તો પુરૂષના સ્વભાવવાળી સ્ત્રી થાય છે.

૫ ત્રીશાંશમાં શુક્રની રાશિના હોય તો નીચ પુરૂષ સાથે પણ વ્યભિચાર કરનારી આ સ્ત્રી થાય છે.

૨૫ જન્મ કુંડળીમાં ગુરૂની રાશિ એટલે ધન કે મીન રાશિનું લગ્ન અથવા ચંદ્ર હોય તેમના ત્રીશાંશનું ૫૭ નિચે પ્રમાણે સમજવું.

૧ એ જે ત્રીશાંશ કુંડળીમાં મંગળની રાશિના હોય તો ધણા ગુણવાળી સ્ત્રી સમજવી.

૨ ત્રીશાંશમાં શનિની રાશિમાં હોય તો ઉતાવળી ચાલવાળી સ્ત્રી જાણવી.

૩ ત્રીશાંશમાં ગુરૂની રાશિમાં હોય તો ધણા ગુણવાળી સ્ત્રી જાણવી.

૪ ત્રીશાંશમાં બુધની રાશિમાં હોય તો વિજ્ઞાનવાળી અથવા આશ્ચર્યવાળી સ્ત્રી સમજવી.

૫ ત્રીશાંશમાં શુક્રની રાશિમાં હોય તો ખરાય લક્ષણવાળી સ્ત્રી જાણવી.

૨૬ જન્મકુંડળીમાં શનિની એટલે મકર કે કુંભ રાશિનું લગ્ન અથવા ચંદ્ર હોય તેમના ત્રીશાંશનું ૫૭ નિચે પ્રમાણે:—

૧ ત્રીશાંશ કુંડળીમાં તે જન્મેની મંગળની રાશિ હોય તો આ સ્ત્રી દાસી થાયછે.

૨ ત્રીશાંશમાં શનિની રાશિના હોય તો નીચ માણસ સાથે વ્યભિચાર કરનારી સ્ત્રી જાણવી.

૩ ત્રીશાંશમાં ગુરૂની રાશિના હોય તો પતીવ્રતા સ્ત્રી જાણવી.

૪ ત્રીશાંશમાં બુધની રાશિના હોય તો આ સ્ત્રી નઠારી જાણવી.

૫ ત્રીશાંશ કુંડળીમાં તે જન્મે શુક્રની રાશિના હોય તો પ્રભ વમરની પાંડ્રણી આ સ્ત્રી જાણવી.

૨૭ જન્મકુંડળીમાં કોઈ પણ એક અદની રાશિમાં જન્મ લગ્ન તથા ચંદ્ર હોય અને ત્રીશાંશ કુંડળીમાં પણ કોઈ પણ એક અદની રાશિમાં લગ્ન તથા ચંદ્ર હોય તેમનું ધૂળ ઉપર પ્રમાણે પુરેપુરું સમજવું, પણ જન્મકુંડળીમાં લગ્ન તથા ચંદ્ર એક અદની રાશિમાં હોય અને ત્રીશાંશ કુંડળીમાં લગ્ન તથા ચંદ્ર જૂદા જૂદા અદની રાશિમાં હોય અથવા જન્મકુંડળીમાં જૂદા જૂદા અદની રાશિમાં લગ્ન તથા ચંદ્ર હોય, પણ ત્રીશાંશ કુંડળીમાં કોઈ પણ એક અદની રાશિમાં હોય અથવા જન્મકુંડળીમાં લગ્ન તથા ચંદ્ર જૂદા જૂદા અદની રાશિમાં હોય અને ત્રીશાંશ કુંડળીમાં પણ લગ્ન અને ચંદ્ર જૂદા જૂદા અદની રાશિમાં હોય તો જન્મકુંડળીમાં લગ્ન અને ચંદ્ર એ બેમાં જે બળવાન હોય તે એકબીજા આધારથી ઉપર લખેલું ત્રીશાંશનું ધૂળ સમજવું અને યાકી છાકી દેવું. આ ત્રીશાંશ ધૂળ પ્રમાણે સ્ત્રીના ગુણ તથા લક્ષણ પરીક્ષા કરીને કહેવા.

૨૮ સ્ત્રીની નવમાંશ કુંડળીમાં શનિની રાશિમાં શુક્ર હોય અને શુકની રાશિમાં શનિ હોય તેમજ એ બે અહો જન્મકુંડળીમાં એક બીજાને દેખતા હોય તો, અથવા જન્મકુંડળીનું લગ્ન શુકની રાશિનું હોય અને નવમાંશ કુંડળીમાં કુંભ લગ્ન હોય તો આ સ્ત્રી પુરુષાકારવાળી બીજી સ્ત્રીથી પોતાના વીશયની શાંતી કરશે.

૨૯ સ્ત્રીની જન્મકુંડળીમાં લગ્ન તથા ચંદ્રચક્રી સાતમા ભાવમાં કોઈ પણ અહ રહેશે ન હોય, તેમજ સાતમા ભાવ વિર્ભળ હોય અને તેને કોઈ પણ શુભ અહનો સમાગમ કે દ્રષ્ટિ ન હોય તો આ સ્ત્રીનો સ્વામિ નઠારી ચાલેનો તથા અપલક્ષણવાળો બાણવો.

૩૦ સ્ત્રીની જન્મકુંડળીમાં લગ્ન અથવા ચંદ્ર ચક્રી સાતમા ભાવમાં બુધ કે શનિ રહેશે હોય તો આ સ્ત્રીનો પતી નપુસક હોય છે.

૩૧ સ્ત્રીની જન્મકુંડળીમાં લગ્ન ચક્રી તથા ચંદ્ર ચક્રી સાતમા ભાવમાં ચર રાશિ હોય તો આ સ્ત્રીનો પતી હમેશાં મુસાફરી કરનારો બાણવો; પણ જો રિચર રાશિમાં હોય તો તેનો પતી હમેશાં ઘેર રહેનારો સમજવો; તેમજ જો કદી દ્વિસ્વભાવ રાશિ હોય તો કેટલીક વખત મુસાફરી કરનારો તથા કેટલીક વખત ઘેર રહેનારો સમજવો. તેમજ સાતમા ભાવનો પતી નવમાંશ કુંડળીમાં ચર, રિચર, કે દ્વિસ્વભાવ રાશિનો હોય તો તે ઉપરથી પણ આ મૂળ્ય જોવાય છે.

૩૨ જ્યાં જ્યાં લગ્ન તથા ચંદ્ર ચક્રી ભાવની ગણતરી કહેલી છે તે ઠેકાણે એ બંનેથી સંભવ હોય તો એ બંને ચક્રીજ્ઞાદિશ જોવો, પણ બંનેથી જોવાનો અસંભવ હોય તો એ બંનેમાં જે બળવાન હોય તે એક ચક્રીજ્ઞાદિશ જોવો, આ પ્રમાણે આગળ પણ વિચાર કરવો.

૩૩ સ્ત્રીની જન્મ કુંડળીમાં સાતમા ભાવમાં સૂર્ય હોય તો આ સ્ત્રીને તેનો પતી ત્યાગ કરે છે. સાતમે ગંગળા હોય અને તેને પાપગ્રહો દેખતા હોય તો આ સ્ત્રી જાળપણમાંજ વિધવા થાય છે; કદી સાતમે શનિ હોય અને તેને પાપગ્રહો દેખતા હોય તો આ સ્ત્રી લાંબી મુદત સૂધી કુંવારી રહે છે, અથવા કુંવારીને કુંવારીજ વૃદ્ધ અવસ્થાને પહોંચે છે. આ યોગમાં પણ લગ્ન અને ચંદ્ર એ બેમાં જે જળવાન હોય તેથી સાતમા ભાવની કલ્પના કરવી.

૩૪ એક એક પાપગ્રહ સાતમે રહેલો હોય તેનું ક્ષણ ઉપર કલ્પ ૩૩ માં કહેલું છે પણ કદી સાતમે ધણા પાપગ્રહ રહેલા હોય તો તે દરેક ગ્રહનું ક્ષણ ન જોતાં તે સ્ત્રીને વિધવા કહેવી.

૩૫ સાતમે ભાવે શુભ તથા પાપગ્રહો એમ બંને પ્રકારના ધણા ગ્રહો રહેલા હોય તો આ સ્ત્રી પોતાના પરણેલા સ્વામિને છોડીને બીજા પુરુષના ઘરમાં સ્ત્રી તરીકે રહેશે.

૩૬ સાતમે ભાવે કોઈ પણ પાપગ્રહ નિર્જળ થઈને રહેલો હોય અને તેને શુભગ્રહ દેખતો હોય તો તેને તેનો સ્વામિ ત્યાગ કરે છે.

૩૭ નવમાંશ કુંડળીમાં શુક્રની રાશિમાં ગંગળા હોય અને ગંગળાની રાશિમાં શુક્ર હોય તો આ સ્ત્રી વ્યભિચારીણી થાય છે.

૩૮ જન્મકુંડળીમાં સાતમા ભાવમાં ચંદ્રની સાથે શુક્ર અને ગંગળા રહેલા હોય તો આ સ્ત્રી પોતાના સ્વામિની રજની પદ પુરુષ સાથે વ્યભિચાર કરશે. આ વ્યભિચાર આ સ્ત્રી પોતાના સ્વતંત્રપણથી કરશે નહીં.

૩૯ શનિ કે ગંગળાની રાશિનું લગ્ન હોય અને ત્યાં ચંદ્ર તથા શુક્ર રહેલા હોય, વળી તેમને પાપગ્રહો દેખતા હોય તો આ સ્ત્રી અને તેની મા એ બંને જણા વ્યભિચારી હોય છે, તેમજ આ સ્ત્રીને તેની મા ઉપર લાગર રહી વ્યભિચાર કરાવે છે.

૪૦ સાતમા ભાવનો નવમાંશ ગણતાં ગંગળાની રાશિનો નવમાંશ આવે અને આ નવમાંશની રાશિને જન્મ કુંડળીમાં શનિ દેખતો હોય તો આ સ્ત્રીની યોનીમાં હમેશાં રોગ હોય છે.

૪૧ સાતમા ભાવનો નવમાંશ ગણતાં શુભગ્રહની રાશિનો આવે તો, અથવા આ નવમાંશની રાશિને જન્મ કુંડળીમાં શુભગ્રહ દેખતા હોય તો તે સ્ત્રી પોતાના પતિને અતિ પ્રીય હોય છે.

૪૨ જન્મ કુંડળીમાં સાતમે ભાવે કોઈ ગ્રહ રહેલો હોય નહિ તો તે સ્ત્રીના સ્વામિ સંબંધી હકીકત નિચે મુજબ જાણવી:—

૧ સાતમા ભાવમાં શનિની રાશિ અને શનિની રાશિનો નવમાંશ હોય તો આ

સ્ત્રીને વૃદ્ધ અને મૂરખ સ્વામિ મળશે.

૨ સાતમા ભાવમાં મંગળની રાશિ અને મંગળની રાશિનો નવમાંશ હોય તો આ સ્ત્રીને ક્રોધી અને ધણી સ્ત્રીઓ ઉપર ચપળ મનવાળો સ્વામિ મળશે.

૩ સાતમા ભાવમાં શુકની રાશિ અને શુકની રાશિનો નવમાંશ હોય તો આ સ્ત્રીને અતિ સુંદર, રૂપવાળો, ભાગ્યશાળી અને પોતાના ઉપર પ્રીતિ રાખનારો પતી મળશે.

૪ સાતમા ભાવમાં યુધની રાશિ અને યુધની રાશિનો નવમાંશ હોય તો આ સ્ત્રીને વિદ્વાન, ચતુર અને હમેશાં પોતાના કામમાં ઝીણી નજર રાખનારો સ્વામિ જાણ્યો.

૫ સાતમા ભાવમાં કર્ક રાશિ અને કર્ક રાશિનો નવમાંશ હોય તો આ સ્ત્રીને ધણી વિષયવાળો, કામાતુર અને કોમળ અથવા નાનૂક પ્રકૃતિવાળો સ્વામિ મળશે.

૬ સાતમા ભાવમાં ગુરૂની રાશિ કે ગુરૂની રાશિનો નવમાંશ હોય તો આ સ્ત્રીને ગુણવાન, જીર્ણદ્રીય અને ઉદાર મનનો સ્વામિ મળશે.

૭ સાતમા ભાવમાં સિંહ રાશિનો નવમાંશ હોય તો આ સ્ત્રીને અતિ કોમળ મનનો, ધણી વ્યાપાર કે કામ કરનારો અને વિષય કરવાની શક્તિવાળો સ્વામિ મળશે.

૪૩ સાતમા ભાવમાં જે ગ્રહની રાશિ હોય તેજ ગ્રહનો નવમાંશ હોય તો તેનું ૧૫ ઉપર વર્ણન કરેલું છે તે ખરેખર સમજવું, પણ જૂદા ગ્રહની રાશિ અને જૂદા ગ્રહનો નવમાંશ હોય તો તે બેમાં જે જળવાન હોય તેના સ્વામિ પ્રમાણે તે સ્ત્રીને સ્વામિ ઉપરની કલમમાં લખ્યા પ્રમાણે મળશે એ વિચાર કરીને કહેવું.

૪૪ જે સ્ત્રીની જન્મ કુંડળીમાં લગ્ને ચંદ્ર અને શુક રહેલા હોય તો આ સ્ત્રી ધર્માવાળી તથા સુખની ઇચ્છાવાળી હોય છે; ચંદ્ર અને યુધ એ બે ગ્રહો લગ્ને હોય તો કળામાં કુશળ અને તે કળાથી ઉપજેલા સુખવાળી હોય છે, વળી તે ગુણવાન પણ હોય છે; શુક અને યુધ એ બે લગ્ને હોય તો આ સ્ત્રી સુંદર રૂપવાળી, ભાગ્યશાળી, પોતાના સ્વામિને અતિપ્રીય અને કળામાં કુશળ હોય છે; ચંદ્ર અને ગુરૂ લગ્ને હોય તો આ સ્ત્રી ભાગ્યશાળી અને વૈભવી હોય છે; શુક, યુધ અને ચંદ્ર એ ત્રણ ગ્રહો લગ્નમાં રહેલા હોય તો ધણી સુખ અને ગુણવાળી, તથા ધણી ધનવાળી આ સ્ત્રી હોય છે; તેમજ યુધ, ગુરૂ અને શુક એ ત્રણ ગ્રહો લગ્નમાં રહેલા હોય તો પણ આ સ્ત્રી ધણી સુખ, ધન અને ગુણવાળી હોય છે.

૪૫ સ્ત્રીની જન્મ કુંડળીમાં આઠમા ભાવમાં કોઈ પાપગ્રહ હોય તો આ

સ્ત્રી વિધવા થશે, અને તે આઠમા ભાવનો સ્વામિ નવમાંશ કુંડળીમાં જે ગ્રહની રાશિમાં હશે તે ગ્રહની દશા અંતર દશામાં અથવા આઠમા ભાવના સ્વામિની દશા અંતર દશામાં અથવા આઠમા ભાવે બેઠેલા પાપગ્રહની દશા અંતરદશામાં આ સ્ત્રી વિધવા થશે.

૪૬ જે સ્ત્રીની જન્મ કુંડળીમાં આઠમા ભાવમાં કોઇ પાપગ્રહ હશે પણ કોઇ શુભગ્રહ ખીજા એટલે ધન ભાવમાં હશે તો આ સ્ત્રી પોતાના સ્વામિની પછી થોડા વખતમાં મરણ પામશે એટલે ધણી મુદત તે વિધવાપણું ભોગવશે નહિ.

૪૭ જે સ્ત્રીની જન્મ કુંડળીમાં કન્યા, વૃશ્ચિક, વરુણ, અને સિંહ એ ચાર રાશિમાંની કોઇ પણ રાશિમાં ચંદ્ર હશે તો આ સ્ત્રીને સ્વદેશ પુત્ર એટલે એકાદ પુત્ર થશે તેમજ થોડી પ્રજા થશે.

૪૮ સ્ત્રીની જન્મ કુંડળીમાં શનિ મધ્યમ ખળી હોય, ચંદ્ર, શુક્ર અને બુધ નિર્મળ હોય, અને સૂર્ય, મંગળ તથા ગુરુ ખળવાન હોય અને ગમે તે ભાવે તે સર્વે ગ્રહો રહેલા હોય પણ લગ્નમાં વિશમ રાશિ હોય તો આ સ્ત્રી ધણી પુરવવાળી સમજવી.

૪૯ સ્ત્રીની જન્મ કુંડળીમાં ગુરુ, મંગળ, શુક્ર અને બુધ એ સર્વે ખળવાન થઈ ગમે તે ઠેકાણે બેઠા હોય પણ લગ્નમાં સમ રાશિ હોય તો આ સ્ત્રી ધણી કર્તિવાળી, ધણી શાસ્ત્રોમાં કુશળ અને મોક્ષ સાધનમાં કુશળ જાણવી.

૫૦ સ્ત્રીની જન્મ કુંડળીમાં ચંદ્ર ચક્રી દશમા સ્થાનમાં સૂર્ય અને ચોથા સ્થાનમાં મંગળ હોય તો આ સ્ત્રીનું ઉંચે ઠેકાણેથી પડતારી મરણ થશે.

૫૧ ચંદ્ર ચક્રી ખીજે મંગળ, સાતમે બુધ અને ચોથે શનિ હોય તો આ સ્ત્રીનું કુવામાં પડતારી મરણ થશે.

૫૨ જન્મ કુંડળીમાં કન્યા રાશિના સૂર્ય અને ચંદ્ર હોય અને તેમને પાપગ્રહો દેખતા હોય કે તેમની સાથે રહેલા હોય તો આ સ્ત્રીનું બંધનથી મરણ થશે.

૫૩ દ્વિસ્વભાવ રાશિના લગ્નમાં સૂર્ય અને ચંદ્ર પાપગ્રહની દ્રષ્ટિ કે સમાગમવાળા હોય તો પાણીમાં પોતાની મેજા આ સ્ત્રી ખુડશે.

૫૪ જન્મ કુંડળીમાં કર્ક રાશિનો શનિ હોય અને મકર રાશિનો ચંદ્ર હોય તો આ સ્ત્રી જળાંરના રોગથી મરણ પામશે.

૫૫ જન્મકુંડળીમાં મંગળની રાશિનો ચંદ્ર હોય અને તેને પાપગ્રહની કર્તરી હોય તો આ સ્ત્રીનું શસ્ત્ર ચક્રી કે અગ્નિ ચક્રી મૃત્યુ થશે.

૫૬ લગ્નમાં કે સાતમા ભાવમાં જે જે ગ્રહનું નેષ્ટ પ્રજા જે પ્રથમ કહેવામાં આવ્યું છે, પણ જે તે ગ્રહ પોતાની રાશિનો કે ઉંચનો કે પોતાના નવ-

માંસનો હોય, તેમજ તેને જળવાન શૂભમંદનો સમાગમ કે દ્રષ્ટિ હોય; તો આ મ-
હ નેષ્ટ ૧૧ આપશે નહિ એ ધ્યાનમાં રાખવું આ નિયમ ત્રીશાંશ ૬૧ને પણ
લાગુ છે. ત્રીશાંશ પતી નિર્જળ હશે તો કહેલા ત્રીશાંશ ૧૧માં જરા ધટાડો કરશે.

૫૭. લગ્નમાં પાપમંદ હોય અને સાતમે પાપમંદ હોય, તેમાં પણ ધર્મ
કરીને મંગળ હોય તો આ સ્ત્રી વિધવા થશે, તેમજ લગ્નમાં ચંદ્ર હોય અને સા-
તમે મંગળ હોય તોપણ આ સ્ત્રી વિધવા થશે.

૫૮ જન્મ કુંડળીમાં છઠ્ઠે કે આઠમે ચંદ્ર હોય તો આ સ્ત્રીના પતીને શરીરે
રીષ્ટ અથવા નેષ્ટ ૧૧ થાય, અથવા તે વિધવા થાય.

૫૯ જન્મ કુંડળીમાં ૧-૪-૭-૮-૧૨ માં ભાવમાં મંગળ હોય તો આ
સ્ત્રી વિધવા થશે અથવા પતીથી દુઃખ પામશે.

૬૦ પાચમા ભાવ ઉપરથી સંતાન જાગત જોવું.

૬૧ કોઈ પાપમંદ નીચળા પાંચમા ભાવમાં રહેલો હોય અને તેને તેનો કોઈ
શત્રુ મંદ દેખતો હોય તો આ સ્ત્રીને પ્રજા જીવે નહિ, અથવા તે વ્યભિચા-
રીણી થાય છે.

૬૨ સ્ત્રીઓને શુક થકી સાસુનું, સૂર્ય થકી સસરાનું, લગ્ન થકી શરીરનું,
ચંદ્ર થકી મનનું, સાતમા ભાવથી અથવા સાતમા ભાવના સ્વામીથી સ્ત્રીના પ-
તીનું સુખ દુઃખ જોવું.

૬૩ જીજ, સાતમ, અને પારશ એ તીર્થઓમાં અશ્લેષા, કૃતિકા, અને
સતમિષા એ નક્ષત્રો હોય તથા રાવવાર, મંગળવાર કે શનિવાર હોય એવા આ
યોગમાં જે જાળકી જન્મે છે તેને વિશ કન્યા કહે છે.

૬૪ રાવવાર, પારશ અને સતમિષા નક્ષત્ર હોય, મંગળવાર, સાતમ અ-
ને વિશાખા નક્ષત્ર હોય, શનિવાર, જીજ અને અશ્લેષા નક્ષત્ર હોય અને તેમાં કોઈ
જાળકી જન્મે તો તેને વિશ કન્યા કહે છે.

૬૫ સ્ત્રીની જન્મ કુંડળીમાં લગ્નને શૂભમંદો શત્રુમંદની રાશિના હોય, અથવા
લગ્નને એક પાપમંદ શત્રુમંદની રાશિના હોય તો આ કન્યાને વિશકન્યા જાણવી.

૬૬ જન્મકુંડળીમાં લગ્નને શાન, પાચમે સૂર્ય, અને નવમે ભાવ મંગળ હો-
ય તોપણ આ સ્ત્રીને વિશ કન્યા જાણવી.

૬૭ વિશ કન્યા નિભાગી જાણવી. જે ઠેકાણે રહે તે ઠેકાણે દુઃખ દે તથા
દુઃખ ભોગવે છે, વિધવા થાય છે, અથવા વ્યભિચારીણી થાય કે સંતાનના દુઃખવા-
ળી થાય છે. આવી સ્ત્રીને ભોકા છપરપગી કહે છે એટલે નહારાં પગલાંની કહે છે.

૬૮ જે સ્ત્રી મૂળ નક્ષત્રના પ્રથમના ત્રણ પાયામાં જન્મે તો તે સ્ત્રી તેના

સસરાને મારે છે, અસ્ત્રેશા નક્ષત્રના છેલ્લા ત્રણ પાયામાં જન્મે તો પોતાની સા-
મુને મારે છે, જ્યેષ્ઠા નક્ષત્રના છેલ્લા પાયામાં જન્મે તો પોતાના જોડને મારે છે,
અને વિશાખા નક્ષત્રના છેલ્લા પાયામાં જન્મે તો પોતાના દીયરને મારે છે.

૬૬ આ યોગમાં જન્મેલી કન્યાને પરણાવતાં પેહેલાં તેની ધર્મ શાસ્ત્રની
આજ્ઞા પ્રમાણે શાંતી કરી પછી પરણાવવી.

૭૦ લગ્ન થકી અથવા ચંદ્ર થકી સાતમા ભાવનો સ્વામિ ત્યાં સ્વમંદનો
થઈને રહેલો હોય અથવા કોઈ શુભમંદ જળવાન થઈને રહેલો હોય તો વિશક-
ન્યાનો દોષ નાશ થાય છે.

૭૧ નિચેના યોગો વિધવાપણાના દોષને નાશ કરે છે:—

૧ લગ્નનો સ્વામિ લગ્નમાં અને સાતમા ભાવનો સ્વામિ સાતમે હોય તો.

૨ લગ્નનો સ્વામિ સાતમે અને સાતમાનો સ્વામિ લગ્ને હોય તો.

૩ લગ્નનો સ્વામિ લગ્નમાં અને સાતમાનો સ્વામિ પણ લગ્ને હોય તો.

૪ લગ્નનો સ્વામિ સાતમે અને સાતમાનો સ્વામિ પણ સાતમે હોય તો.

૭૨ ઉપરના ચાર યોગોમાં કોઈ પાપમંદની દ્રષ્ટિ કે સમાગમ ન હોય, પણ
શુભમંદની દ્રષ્ટિ કે સમાગમ હોય તો એ યોગ વિશ કન્યાના દોષને તથા
વિધવાપણાના દોષને નાશ કરે છે.

૭૩ પાંચમો ભાવ તથા પાંચમા ભાવનો સ્વામિ જળવાન હોય તો આ સ્ત્રી
સુંદર પુત્રવાળી તથા તેના વૈભવવાળી થશે.

૭૪ નવમો ભાવ તથા નવમા ભાવનો સ્વામિ જળવાન હોય તેમજ ધન
ભાવ તથા ધન ભાવનો સ્વામિ જળવાન હોય તો આ સ્ત્રી ભાગ્યશાળી અને વૈ-
ભવી થશે.

૭૫ લગ્ન તથા લગ્નેશ અને ચંદ્ર જળવાન હશે તો આ સ્ત્રી ઇંદ્રની પરી-
જેવી રૂપવાળી થશે.

૭૬ આઠમા તથા નવમા ભાવમાં તેમજ અગીયારમા ભાવમાં પાપમંદો
હોય તો આ સ્ત્રી સંતાનના કષ્ટવાળી થશે.

૭૭ લગ્નનો સ્વામિ તથા લગ્નના નવમાંશનો સ્વામિ શુભમંદ અને જળ-
વાન હશે તો આ સ્ત્રી નિપાલસ દીલની થશે.

૭૮ લગ્નનો સ્વામિ તથા લગ્નના નવમાંશનો સ્વામિ પાપમંદ હશે કે નિ-
મંજ હશે તો આ સ્ત્રી કપટી તથા નીચ સ્વભાવની થશે અને જૂન, પિશાચના
ચરિત્રવાળી તથા સ્ત્રી ચરિત્રવાળી થશે.

૭૬ સ્ત્રીની જન્મ કુંડળીમાં સાતમા ભાવમાં કેાઇ પાપઅહ રહેલો હોય પ-
ણ હરકોઇ અહ નવમા ભાવમાં રહેલો હોય તો આ સ્ત્રી નવમા સ્થાનમાં રહેલા અ-
હની દિક્ષાવાળી પ્રવ્રજનને પામશે. આ પ્રમાણે જે સ્ત્રીને પ્રવ્રજન યોગ ઉપજે તો
પછી સાતમા ભાવમાં રહેલા પાપઅહનું જૂદું જૂદું ૧૧ જે અમોએ પ્રથમ વર્ણ-
ન કરેલું છે તે આ પ્રવ્રજનવાળી સ્ત્રીને મળાશે નહિ. કયો કયો અહ કઇ પ્રવ્રજન
એટલે દિક્ષા લેવડાવશે તે અમોએ પ્રવ્રજનપ્રકરણમાં વિગતવાર જણાવેલું છે તે આ
પ્રસંગે જાણી લેવું.

૮૦ ઉપર કહેલા તમામ યોગો સ્ત્રીઓની જન્મકુંડળીમાં ખૂબ ધ્યાન રાખી
જોવા, ને પછી તેનો વિવાહ, લગ્ન કે કન્યાદાન કરવું.

૮૧ સ્ત્રીની જન્મ કુંડળી ઉપરથી જેવી રીતે સ્ત્રીઓનું સુખ દુઃખ ઉપર પ્ર-
માણે જોવાયછે તેવીજ રીતે સ્ત્રીના સંબંધના પ્રશ્નમાં પણ જ્ઞવાય છે.

૮૨ જે સ્ત્રીને વિધવા વિગેરે દુષ્ટ યોગ જન્મ કુંડળીમાં ઉપજે તેને ધર્મ-
શાસ્ત્રમાં કહ્યા પ્રમાણે કુભ વિવાહ, અર્ક વિવાહ, સાવત્રી વ્રત, પીપળાનાં વિ-
વાહ વિગેરેની શાંતી કરાવી પછી પરણાવવી એવી ધર્મ શાસ્ત્રની આજ્ઞા છે.

૮૩ ઉપર પ્રમાણે સ્ત્રીજાતકદ્વાદશ અમોએ સંક્ષેપમાં પૂર્વ શાસ્ત્રના અ-
નુસારથી કહ્યા છે; એ સવાય બાકીનાં ૧૧દ્વાદશ પુરુષના દ્વાદશ પ્રમાણે લા-
ગુ પડતો જોવો; જેટલો વિશેષ હતો તેજ દ્વંત આ પ્રસંગે અમોએ જણાવ્યોછે.

સંપૂર્ણ.

શુદ્ધિપત્રક.

૫૪. લીટી. અશુદ્ધ. શુદ્ધ.

૧	૧	જેનો	જેના
"	૪	તેને	તેને હું
"	૧૧	પૂર્વે	પૂર્વ
"	૧૩	ચક્રવર્તી	ચક્રવર્તી
"	૧૪	રક્ષાયણુક	ક્ષાયુપયુક
"	૧૫	વરાહીહર	વરાહગિહર
"	૧૬	જેમાના	જેમાના
"	"	વરાહમીયરનો	વરાહગિહરનો
"	૨૦	પ્રાપ્તાર્ધ	પ્રાર્ધ
૨	૪	હીરયા	હીંસા
"	૬	શાસ્ત્રેની	શાસ્ત્રાનું
"	"	હોવાથી	હોવાથી તે
"	૭	અને નીતી	નીતિ અને
"	૧૯	વિરૂધ્ધ	વિરૂધ્ધ
"	૨૦	કામોતે	કામો
"	"	એવા	એવાં
"	૨૭	ઉત્તરકે	ઉત્તર
"	૨૮	થાય	ચાયછે
"	૩૦	માણસોનું	માણસોનું
૩	૯	સ્મૃતિઓનાં	સ્મૃતિઓમાં
"	૧૯	પ્રાર્ધનાં	પ્રાર્ધનાં
"	"	ગય	ગય
"	૨૪	નાશ	નાશ
૪	૯	ફળ	ફળ
"	૧૨	બચાવવ	બચાવવ
"	૧૩	પ્રાર્ધને	પ્રાર્ધના
"	૧૬	વીરનાહ	વિનાહ
"	૨૦	વાળવેય	વાળવેય
"	"	પૌણીમાં	પૌર્ણીમાં
"	૨૩	પ્રાર્ધ	પ્રાર્ધ
"	૨૯	તે	તેની
૫	૭	શાલીવાહનનો	શાલીવાહનના
"	૧૨	સંવત્સર	સંવત્સર
"	૧૬	શુદ્ધ	શુદ્ધ
૬	૨૧	દક્ષિણ	દક્ષિણ
"	"	સંક્રાંતિ	સંક્રાંતિ
"	"	સર્વ	સર્વ

૫૪. લીટી. અશુદ્ધ. શુદ્ધ.

૬	૨૨	દક્ષિણનો	દક્ષિણનનો
"	૨૫	સંક્રાંતિ	સંક્રાંતિ
"	૨૬	"	"
"	૨૮	ફાગણ	ફાગણ
"	૨૯	ખલ્લે	ખલ્લે
૭	૧	ગરીબ	ગરીબ
"	૭	અન્નાજ	અન્નાજ
"	૧૪	શશીર	શાશર
"	૨૫	ત્રિતિયા	ત્રિતિયા
"	૨૬	ચતુર્થી	ચતુર્થી
૮	૮	સુધી	સુધીમાં
"	૧૬	તેને	તે
"	૧૯	પારિજાતના	પારિજાતના
૯	૩	બુધવાર	બુધવાર
"	૬	નક્ષત્ર	નક્ષત્ર
"	૯	અભીચીત	અભિજીત
"	૧૬	"	"
"	"	ઉત્તરતા	ઉત્તરતાં
"	૧૭	શ્રવણ	શ્રવણ
"	૧૮	અભીચીત	અભિજીત
૧૧	૧૯	શીવ	શીવ
"	૧૭	શ્રગા	શ્રગા
"	૨૦	નીલ	નિલિધ
૧૨	૧૪	દેવગણ	દેવગણ
"	૧૬	"	"
"	૧૭	ગનુબગણ	ગનુબગણ
"	૨૦	"	"
"	૨૧	રાક્ષસગણ	રાક્ષસગણ
"	૨૩	"	"
૧૩	૧૯	ચાત્રિકનાય	ચાત્રિકનાય
૧૪	૧૦	અક્ષામ	અક્ષામ
૧૬	૨૪	શિવોદય	શિવોદય
"	૨૬	પૃષ્ઠોદય	પૃષ્ઠોદય
૨૦	૧	ઉભોદય	ઉભોદય
"	૪	શિવોદય	શિવોદય
"	૨૦	સોમ્યા	સોમ્યા

પૃષ્ઠ. લીટી. અશુદ્ધ. શુદ્ધ.

૨૦	૨૨	વીસગ	વિપગ
૨૨	૧૧	વેદ્ય	દૈવ્ય
૨૩	૬	શીત	સિત
૨૪	૪	યવચુનેરવર	યવનેશ્વર
"	૧૪	તેને	તે
"	૧૫	"	"
૨૫	૨૭	કુપર	કુપળ
૨૬	૨૦	ઈગએલી	ગયલી
૩૦	૧૭	ત અહ	તે અહ
૩૧	૧૯	અનો	અહનો
૩૨	૮	બ્રહ્મણ	બ્રહ્મણ
૩૩	૧૭	૨૦	૨૦
"	૨૫	ઉપરના	ઉપના
૩૬	૬	ધર	ધર
૪૦	૧૮	કેદ	કેદ
"	"	ચતુ ૫	ચતુષ્ટય
"	૨૧	આશ	આશ
"	૨૧	પાણ કળ	પાણકર
૪૧	૧	ચતુષ્ય	ચતુ સ
૪૨	૧	નાદાંના	નાના
"	૫	બાગ્યનું	બાગ્ય
"	૧૪	ચળીતને	ચળીને
૪૩	૨	આકાશમાં	આકાશમાં
"	૧૬	રાહ	રાહ
૪૪	૪	સર્વોચ્ચિતા	સર્વોચ્ચિતા
"	૧૫	સધી	સધી
૪૬	૨૬	બાંચોએ	બાંચોએ
૪૭	૬	હો	હો
૪૮	૧	ઈતી	અથ
"	૮	દૈવ્ય	દૈવ્ય
"	૬	દેહ	દેહ
"	૧૦	દેવકાંડ	દેવકાંડ
૫૦	૬	હોય	હોય
"	૧૨	સગનો	સગનો
"	"	દેવકાંડકુંડળી	દેવકાંડકુંડળી
૫૩	૧૩	રક્ષા	રક્ષા

પૃષ્ઠ. લીટી. અશુદ્ધ. શુદ્ધ.

૫૪	૩	બાવે	બાવે
૫૫	૧૦	કું બુ ૭	૭
૫૭	૧૦	આગ	એગ
૫૯	૩	સ્વામિ	સ્વામિ
"	૨૬	સમિ	સ્વામિ
"	૨૭	એડો	એડો
૬૦	૧૨	માંડવી	માંડવી
"	૨૦	માંડતબવી	માંડતબવી
૬૦	૬	પારિજાતપ	પારિજાતપ
"	૧૦	ગાપુપુરાપ	ગાપુરાંશ
"	૧૧	શીધાનનાપ	સિદ્ધાસનાંશ
"	૧૨	પાનવંતાપ	પાનવંતાંશ
૭૧	૨	કળાદેસ	કળાદેસ
"	૪	આધાન	આધાન
"	૨૨	મળિનાચાર્ય	મળિનાચાર્ય
૭૩	૧૬	આધાન	આધાન
૭૫	૨૮	મંગલ	મંગલ
"	૨૦	મંગસિક	મંગસિક
"	૨૨	મુજાનાળા	મુજાનાળા
"	૨૪	મળ	મળ
૭૬	૨૪	મળાશય	મળાશય
"	૨૭	મીએ	મીએ
૭૭	૨૬	સય	સયને
૭૯	૬	પુંછડીના પ્ર	પુંછડીના પ્ર
		કાશ	કાશમાં
૮૧	૧૦	વર્ગાતમી	વર્ગાતમી
"	૧૫	નપુશક	પુસક
૮૪	૮	મહા	મહા
૧૦૨	૧૩	આશીકા	આશીકા
૧૦૭	૩	પૂર્વાધ	પૂર્વાધ
"	૨૧	આરંગાના	આરંગા
૧૦૮	૧૧	ધણુરગોનું	ધણુરગોનું
૧૧૦	૧૬	દ્રણી	દ્રણી
૧૧૧	૭	ધૂ મંડળ	ધુગડળ
૧૧૫	૭	ગમીનની	ગમીનની
૧૧૬	૧૦	ગધે	ગધે
"	૨૪	પરાધે	પરાધે
૧૧૭	૧૮	સપ્તમા	સાતમા

પૃષ્ઠ. લીટી. અશુદ્ધ. શુદ્ધ.

૧૧૮	૩	મૃત્યુ	મૃત્યુ
૧૨૨	૩	સંરક્ષણથી	સ્થિતિથી
"	૬	દ્રષ્ટીવાળા	દ્રષ્ટિવાળો
"	૯	પ્રતીવંતા	પતિવ્રતા
૧૨૫	૧૬	વર્ગોત્તમ	વર્ગોત્તમ
"	૧૭	દેખાતા	દેખતા
"	૨૧	"	"
૧૨૬	૯	બદ્ધચતુ	બાદરાયણ
૧૩૫	૩	શંક	શંક
૧૩૬	૩	પળા	સેકંડ
"	૬	લિપ	યુપ
૧૪૧	૮	૧ મુ	૧
૧૬૩	૧૬	ખરપર	ખપર
"	"	દિશા	દિક્ષા
૧૪૬	૮	સત્યાચાર્ય	સત્યાચાર્ય
૧૫૩	૧૦	ચાંપ	ચાપ
"	"	"	"
૧૫૫	૫	શ્રુળ	શૂળ
"	૬	"	"
"	૮	"	"
૧૬૦	૧૮	આધિયોગ	આધિયોગમાં
"	૨૭	હોય હોય	હોય
૧૬૧	૧૭	ત્રણ	ત્રણ
૧૬૭	૨	નીચેના	નીચનો
"	૮	તેકળાકહેલુંકે	તેકળા
"	૧૫	નીચેના	નીચનો
૧૬૯	૫	બ્રહ્મ	બ્રમ
૧૭૨	૧૧	બુધ રાશિ	બુધની રાશી
૧૭૬	૨૮	ગુરૂ દશામાં	ગુરૂની રાશિમાં
૧૮૦	૪	નીચેના	નીચનો
૧૮૧	૧૪	સાહ્યશિક	સાહનિક
૧૮૨	૨૩	ખડિત	ખડિત
૧૮૮	૭	પિતા દેશકરેપિતાનાં	દેશકરે
૧૯૩	૧૫	યોગ શત્રુ	રોગ શત્રુ
૧૯૪	૩૦	શુના સુખ પશુના સુખ વા-	વાળો
૧૯૬	૭	માગ દુઃખી-માર્ગમાં દુઃખી-	ઓ

પૃષ્ઠ. લીટી. અશુદ્ધ. શુદ્ધ.

૧૯૮	૩	કેતુ લગ્ને	કેતુ લગ્નથી
૨૦૧	૨૭	વેદ્ય	દૈવ્ય
૨૦૨	૨૯	રાશિને	રાશિનો
૨૦૫	૩૦	રાજ્ય રશાનક-રાજ્ય	સ્થાન-
		થી	કથી
૨૦૬	૨૨	બુધ જનના	બુધ જનનો
૨૦૯	૭	ધ અવરથામાં વધઅવસ્થા-	માં
"	૧૩	થોડાસુખવાળોથોડાસુખવાળો	
"	૧૪	તા પીડાકારી	પીડાકારી
"	૧૮	મનોરથ	મનોરથ
"	૨૦	જોડેલથી	જોડેલાથી
૨૧૧	૩	ઉદ્યગથી	ઉદ્યગથી
૨૧૨	૨૩	દ્રષ્ટીઅનેદ્રષ્ય	દ્રષ્ટાઅનેદ્રષ્ય
૨૧૫	૬	પોતાનીજ	પોતે જો
૨૧૯	૧	લગ્નનાસ્વા-	લગ્નનાસ્વામિ
		મિ જે	ને
"	૧૧	દેવસોક્રાંશ	દેવસોક્રાંશ
૨૨૧	૧૪	એટલો	એટલાં
૨૨૩	૧	ઉચ્ચના	ઉચ્ચનો
૨૨૬	૧	એના તે	અને તેને
૨૨૭	૬	નવમાંશહોય	નવમાંશમાં
		હોય.	
"	૭	દ્રષ્ટિ	દ્રષ્ટિવાળા
૨૨૮	૫	કટક	કટક
"	૨૯	કુર	કુર
૨૨૯	૨૩	માણસઅને	માણસને
૨૩૦	૨૬	લક્ષાધપતી	લક્ષાધપતી
૨૩૧	૨૧	નવમાંશ	નવમાંશમાં
૨૩૩	૨૩	દેખાનો	દેખનો
૨૩૪	૧૬	માંદીલ	માંદી
૨૩૫	૧૬	જમના	જમણા
૨૩૭	૧૨	લોકે	લોકો
૨૩૯	૨૦	પ્રમાણ	પ્રમાણે
"	૨૨	રહો	રહોહોયતો
૨૪૦	૬	ત્રીજો	ત્રીજો
૨૪૪	૧૭	આત્રક	આત્ર

પૃષ્ઠ. લીટી.	અશુદ્ધ.	શુદ્ધ.
૨૫૭ ૧	બેઠો	બેઠો હોય
૨૬૪ ૨૮	દેખાતા	દેખતા
૨૭૯ ૨૦	બેગા	બેગો
૨૮૦ ૧૮	ગહેતો	અહેતો
,, ૩૦	સ્વામ	સ્વામિ
૨૯૦ ૭	તેનું	તેને
૩૦૦ ૧૦	બેવું	બેવો
૩૦૨ ૧૨	પુત્રીની	પુત્રની
૩૦૪ ૩૦	દ્રષ્ટીવાળો	દ્રષ્ટિ
,, ૩૧	ચંદ્ર	ચંદ્ર
૩૦૭ ૧૫	રાશિની	} રાશિની
	રાશિની	
૩૦૮ ૨૯	ભાવનો	ભાવના
૩૦૯ ૨૭	બંનેનો	બંનેને
૩૧૦ ૨૦	સ્વામિ	સ્વામિ હ્રિપરથી
,, ૨૭	કર્તારીનો	કર્તારીનું

પૃષ્ઠ. લીટી.	અશુદ્ધ.	શુદ્ધ.
૩૧૧ ૧	૧૧૩	૩૧૧
,, ૭	ભાવકેશ	ભાવેશ
,, ૧૦	તે સંબંધ તેને સંબંધ	
,, ૧૩	કારણ	કામ
,, ૧૪	યોગાધિ	યોગધિકારનું
	કારનો	
,, "	કારણ	કામ
૩૧૨ ૧૦	આદરાય	આદાયણ
૩૧૭ ૨૫	કર્મણ્ય	કર્માણ્ય
૩૧૯ ૧૦	ઉદય	ઉદેગ
૩૩૨ ૩૦	આયુષ્ય	આયુષ્ય
૩૩૫ ૧૭	કર્તા	કર્તાએ
૩૩૬ ૧૨	શુક	શુક
૩૪૧ ૨૭	દૃષ્ટાણ	૨૧ દૃષ્ટાણ
૩૪૬ ૧૬	પંચાંગ	પંચાંગ.
૩૪૬ ૧૮	અમાસ	અમાસ

આ પુસ્તકના પ્રથમથી ગ્રાહક થયેલા ગ્રહસ્થાના નામ.

મુ'બાધ.

શેઠ. લક્ષ્મીદાસ ખીમજી, જસ્ટીસ, ઝો. ધી. પીસ.	૨૫
શેઠ. ગોરધનદાસ ખટાલિભાઈ	૧૦
શેઠ. કેશવજી તુલસીદાસ	૫
શેઠ. ખીમજી જેરામ સવાલી	૫
શેઠ. સુનીલાલ જેરામ	૪
શ્રી જીવજી મહારાજ	૨
શ્રી રૂક્ષમણી વડુજી મહારાજ	૧
શેઠ. ત્રીકમદાસ કરમશી	૧
રા. જમનાદાસ પરમાણુદાસ પંજી	૧
રા. દવન કાનજી	૧
રા. મયારામ જમનાદાસ	૧
શેઠ. કાનજી આણુદજી	૧
શેઠ. યાપુજી દાદાભાઈ મેહેતા	૧
રા. રા. સાકરલાલ દુરગારામ	૧
સ. નગીનદાસ બાણુભાઈ સરાફ	૧
રા. ઝીણુભાઈ વીઠલદાસ	૧
શેઠ. પુતળાજી મુગાજી રાણી	૧
આનરેબલ. શેઠ. રેહેમતુલા મહમદ	૧
શેઠ. અરદેશર ફરામજી	૧
રા. રા. આણુદરાવ ભારકરજી	૧
શેઠ. પેરનજી દીનશાજી	૧
શેઠ. બાંદાંગીરજી એદલજી	૧
શેઠ. મેહેરામજી કાવસજી	૧
શેઠ. રતનજી જમશેદજી	૧
શેઠ. લીલાધર જેરામ	૧
શેઠ. દામોદર હરીદાસ	૧
શેઠ. મેધજી આણુદજી	૧
શેઠ. કાવસજી દાદાભાઈ ફરદુનજી	૧

શેઠ. નાથાભાઈ જગનશા મારસલ	૧
શેઠ. ઠક્કર. ભીમજી હેમરાજ	૧
શેઠ. પરસોતમદાસ ગોવીંદજી	૧

પરેલ

રા. રા. ગુલાબદાસ ગોરધનદાસ	૧
---------------------------	-----	-----	-----	---

દમણ

રા. રા. આણુંદરાવ ગણુપત રાવજી	૨
------------------------------	-----	-----	-----	---

પાપડી બંદર

શા. નથુભાઈ પ્રતાપદાસ	૧
----------------------	-----	-----	-----	---

સુરત

શેઠ. ઇશ્વરદાસ જગજીવનદાસ રટોર	૧
રા. મોહિટાભાઈ મોતીલાલ	૧
વકીલ માણેકલાલ કકુભાઈ	૧
મી. હરીકૃષ્ણ બળદેવ બટ...	૨
રા. જમનાદાસ સુરજરાગ મારતર	૧
શેઠ. રૂસ્તમજી નવરોજજી...	૧

વલસાડ.

શેઠ. શાહપૂરજી દાદાભાઈ	૧
રા. રા. માણેકલાલ આત્મારામ	૧
શેઠ. ધીરજલાલ ડાયાભાઈ નાણુવટી	૧

ચીખલી.

શેઠ. રૂસ્તમજી ફકીરજી	૧
----------------------	-----	-----	-----	---

પારડી.

રાવસાહેબ. ગુલાબભાઈ કંથડભાઈ દેશાઈ...	૧
-------------------------------------	-----	-----	-----	---

નવસારી

રા. ભગવંતદાજી જગતપ	૧
--------------------	-----	-----	-----	---

ભરૂચ.

દેશાઈ. કલ્યાણુરાયજી હકુમતરાયજી	૨
ડાકતર. સાહેબ બી. અગેસ્ટન	૧
વકીલ. શ્રીપતરાય કલ્યાણુરાય	૧
વકીલ. પ્રાણુલાલ શંભુલાલ	૧

વકીલ. અંબાશંકર હરપ્રસાદ	૧
વકીલ. નરભેરામ જીવણરામ	૧
રા. રા. માણેકલાલ સાકરલાલ ચીટનીસ	૧
રા. રા. ચુનીલાલ ઘેલાભાઈ મુખત્યાર	૧
શેઠ. લક્ષ્મીદાસ મોહનલાલ	૧
શા. જમનાદાસ ભુખણદાસ	૧
શેઠ. ખમનજી કાવરાજી પટેલ	૧
શેઠ. દીનશાહજી ફરામજી હામાવાળા	૧
શેઠ રૂસ્તમજી સોરાયજી	૧
રા. હીરાલાલ સંતોકરામ	૧
શેઠ. ટોકરશી જીવરાજ	૨
પુરાણી. ધીરજરામ આદીતરામ	૧
રા. મણીશંકર ભાદશંકર	૧
રા. માધવરામ કાશીરામ	૧
દલાલ. ડાયાભાઈ દીપચંદ	૧
દલાલ બીખા જીવણ	૧
રૂઢિવાળા કલ્યાણ ખેચર	૧
દલાલ. ઇન્દ્રારામ અમૃતલાલ	૧
શા. હીરાલાલ વી. ભુખણદાસ	૧
દલાલ. દામોદરદાસ દુવારકાદાસ	૧
શેઠ. છગનલાલ ગોવીંદલાલ	૧
સોની. જેઠાભાઈ કુખેરરામ	૧
શેઠ. લલુભાઈ પ્રાણજીવન	૧

આમોદ.

દેશાઈ. નંદલાલ મેહેતાચરાય	૧
દેશાઈ. રતનરામ રામચંદ્ર	૧
મજમુદાર. જમીયતરામ શીવલાલ	૧
સોની. આશારામ દુર્લભ	૧

વાગરા.

વકીલ. લક્ષ્મીરામ જમીયતરામ	૧
વકીલ. બળવંતરાય શીવપ્રસાદ	૧
રા. નરભેરામ નવનીધરાય	૧

જાણુસર.

વકીલ. બળવંતરાય દીનાનાથ	૧
દેશાઈ ભુપતરાય વ્રજરાય	૧

અંકલેશ્વર.

શેઠ. શોરાયજી એદલજી જીનવાળા	૧
રા. ગોપાળદાસ શીવદાસ	૧

(૩૬૫)

હાંસોદ.

દેશાધ. ઈચ્છારામ ચીમનલાલ	૧
વ્યાસ. હીમતરામ કાશીરામ	૧
રા. અંબાલાલ હરીશંકર રુકુલ ગાસ્તર	૧

વડોદરા.

પરી. હીમતલાલ મજલાલ વકીલ	૧
રા. તાપીદાસ દયારામ	૧
રા. આત્મારામ જોષ્ઠારામ પટેલ	૧
રા. રામરાવ નારાયણ પ્રધાન	૧
રા. ગોપાળકૃષ્ણ ચાવડ	૧

ખેડા.

રાવસાહેબ. મોંતીલાલ સુનીલાલ	૧
----------------------------	-----	-----	-----	-----	---

ગાંધી.

દેશાઈ. લક્ષ્મણરાય મયાચંદળ	૧
વકીલ. રૂગનાથજી દીનાનાથ	૧

કાલોલ.

દેશાધ. જોગાભાઈ જસાલાઈ	૧
-----------------------	-----	-----	-----	-----	---

નડીઆદ

રાવસાહેબ. શ્રીવલ્લભ ભગવાનજી	૧
રા. અંબાશંકર ગયાશંકર	૧

અમદાવાદ.

રા. રા. ભગુભાઈ નાદાનાભાઈ	૪
રા. નગીનદાસ વલ્લભદાસ	૧
રા. પ્રાણલાલ હરીપ્રસાદરાય અમુલખરાય	૬
રા. ભાઈજી યાળાજી	૧
રા. હીરાલાલ નરોત્તમદાસ	૧
જોશી. નાથારામ મહાસુખરામ	૧
રા. ત્રંબકલાલ દીનાનાથ ચીટનીસ	૧
રાવસાહેબ હરીલાલ અંબાશંકર	૧

વીરમગામ.

રા. મગનલાલ જ્યેષ્ઠ	૧
રાવસાહેબ હરીસુખરામ માણેકરાય મેતા સમોર્ડિનિટ જડજ સાહેબ	૧

પાટડી.

ઠાકોર સાહેબ સુરજમલજી જોરાવરસિંહજી	૫
દેશાધ શ્રી ચંદ્રસિંહજી જોરાવરસિંહજી	૧

(૩૬૬)

ખારાધોડા.

રા. વિસ્તુલાલ નટવરલાલે ધ્રુ	૧
સરસપુર તાળે અમદાવાદ	૧
જેશી ગણપત ધાધર	૧
જેશી કૃપાશંકર પ્રાણશંકર	૧

કાઠિઆવાડ.

જુનાગઢ

ગોરજી. લાધાજી જેવતનજી.	૧
જામનગર.	૧

રા. રા. નારજીજી દુલભજી	૧
રા. જુગતરામ ગંગારામ ખુચ	૧
રા. કલ્યાણરાય મહીપતરાય ઓઝા	૧
જામનગર. લાયબેરીના સેક્રેટરી રા. રા. ખંડુભાઈ	૧

ભાવનગર

રા. રા. પરી. મોતીલાલ નાહાનાગાઈ સરાઈ	૧૦
ગાંડલ.	૧

વકીલ ભગવાનલાલ સંપતરામ	૧
રાજકોટ	૧

રા. રા. સવજી વાહાલજી વકીલ	૧
રા. ચંદુલાલ મથુરાદાસ ટ્રેઝરીવાળા	૧
રા. નવલશંકર વી. મોતીરામ	૧
આજમ વકીલ કુંવરજી કોયાજી	૧
રા. જાદવજી વાહાલજી વકીલ	૧
રા. વજેશંકર લાધાભાઈ	૧

લીંબડી.

ઓનરેબલ ઠાકોર સાહેબ શ્રી જસવતસિંહજી સાહેબ	૧૫
દેશાઈ કલ્યાણરાય ભૂરાભાઈ	૧

વઢવાણ શેહેર.

રા. રા. પારી. પરશોતમદાસ ભગવાનદાસ સરાઈ	૧
નગરશેઠ. ઠાકરશી ડાયાભાઈ	૧
શેઠ. ત્રીભોવનદાસ માણેકચંદ	૧
પારી. દામોદરદાસ નરશીદાસ	૧

લાઠી.

રા. રા. આશારામ દલીચંદ રોટ કારભારી	૧
લાઠી રોટ. લાયબેરી	૧

ચુડા.

ઠાકોર સાહેબ. મહારાણા શ્રી બેચરસિંહજી	૧
કુમાર શ્રી માધવજીસિંહજી	૧

(૩૬૭)

રા. રા. વનદ્રાવનદાસ વલભદાસ કારભારી	૧
બેશી. કુરણાશંકર કદયાણુ	૧

ખખણા.

દરખાર સાહેબ ગલેકશ્રી નશીખખાંનળ દરીઆવખાંનળ	૧૦
---	-----	-----	-----	----

વીઠલગઢ.

દરખાર સાહેબ. રા. રા. ભારકરાવ વીઠલ હા. દુવારકાનાથ જગનનાથ...	૧૫
--	-----	-----	-----	----

માળીઆ.

રા. પ્રાણુજીવન વિશ્વનાથ	૧
-------------------------	-----	-----	-----	---

વઢવાણ સીવીલ સ્ટેશન.

રાવખહાદુર. કેશવરાવ ભારકરજી	૨
----------------------------	-----	-----	-----	---

રા. રા. ઠાકોરદાસ કીકાભાઈ ડાકતર સાહેબ	૧
--------------------------------------	-----	-----	-----	---

રા. રા. મણીલાલ કેશવલાલ સ્ટેશન ઓફીસર	૧
-------------------------------------	-----	-----	-----	---

રા. વકીલ. લક્ષ્મીચંદ વહાલજી	૧
-----------------------------	-----	-----	-----	---

વકીલ. ખોડીદાસ દેવકરજી	૧
-----------------------	-----	-----	-----	---

રા. રા. હીરજી વાહાલજી કામદાર	૧
------------------------------	-----	-----	-----	---

શેઠ. દામોદરદાસ તાપીદાસ	૧
------------------------	-----	-----	-----	---

વકીલ. ભાઈશંકર ખુશાલ મેહેતા	૧
----------------------------	-----	-----	-----	---

વકીલ. મુળચંદ ચતુર	૧
-------------------	-----	-----	-----	---

ખરી. હરીવલ્લભ લાલચંદ	૧
----------------------	-----	-----	-----	---

રા. ધનશંકર દયાશંકર	૧
--------------------	-----	-----	-----	---

રા. ચુલાખચંદભાઈ સુરચંદ કોઠન ઇનસ્પેક્ટર	૧
--	-----	-----	-----	---

રા. સુરજરામ ભગવતીશંકર	૧
-----------------------	-----	-----	-----	---

દલાલ. જીવણ વરવા	૧
-----------------	-----	-----	-----	---

રા. લીલાધર પ્રાણુજીવન	૧
-----------------------	-----	-----	-----	---

મીસ્તરી. ઘેલા નારણ	૧
--------------------	-----	-----	-----	---

ત્રીવેદી. લક્ષ્મીશંકર વિ. રેવાશંકર	૧
------------------------------------	-----	-----	-----	---

સોનગઢ.

રા. રા. હરીલાલ વીઠલરાય	૧૦
------------------------	-----	-----	-----	----

જેતલસર

રાવસાહેબ. નથુભાઈ નાહાનાભાઈ	૧
----------------------------	-----	-----	-----	---

વકીલ. હીમતલાલ રેવાશંકર	૧
------------------------	-----	-----	-----	---

રા. નાહાનાલાલ	૧
---------------	-----	-----	-----	---

રા. જીવણલાલ	૧
-------------	-----	-----	-----	---

રા. મગનલાલ રવીંદત	૧
-------------------	-----	-----	-----	---

ખાખરા

રા. રા. હોટાલાલ ગીરધરલાલ	૧૦
--------------------------	-----	-----	-----	----

લીમનાથ.

મહાંતશ્રી ગજરાજગર ઇશ્વરગર	૩
રા. કશળચંદ બેચરદાસ કોઠારી	૧

ઝીંઝુવાડા.

રા. રા. માણેકલાલ લાધાભાઈ કામદાર	૧
ઝીંઝુવાડા જાહેર લાયબ્રેરી	૧

દસાડા.

મલેક ઉમરખાંનજી હોથીજી	૨
વજીર. ગંગાભાઈ અલીખાંનજી	૨
મલેક રસુલખાંનજી જાફરખાંનજી	૨
મેહતાં શકરલાલ ગંગારામ	૧

વણોદ

મલેકશ્રી હયાતખાંનજી લાખાજી દરખાર સાહેબ	૫
--	-----	-----	-----	-----	---

અકેવાળીઆ

રાણાશ્રી ઉમેદસીંહજી તથા રાજસીંહજી	૧
-----------------------------------	-----	-----	-----	-----	---

રાજપીપળા

રા. ગડબડરામ નવલરામ	૧
રા. પરશોતમ નંદલાલ	૧

નાંદોદ

માહારાજ દરખાર સાહેબ ગંભીરસિંહજી સાહેબ	૧
રા. કેશવલાલ મગનલાલ	૧

દાંતા

શ્રીમહારાજ ધીરાજ મહારાણાશ્રી જસવતસિંહજી સાહેબ.	૧
રા. રા. નરોત્તમદાસ ઇજતરામ મુખ્ય કારભારી	૧
રા. હરીલાલ હરગોવીંદદાસ	૨
રા. પ્રહલાદ દુલભરામ	૧
રા. ખુશાલરાય રામજી	૧

દેવગઢ ખારૈયા

ત્રીવેદી મુળજી રૂગનાથજી	૧
-------------------------	-----	-----	-----	-----	---

હુણાવાડા

ઠાકોર સાહેબ સુઆણુ ગજુજી સવાજી	૧
-------------------------------	-----	-----	-----	-----	---

રૂપાલી

ઠાકોર સાહેબ માનસિંહજી	૧
-----------------------	-----	-----	-----	-----	---

ખંડાળ કપડવંજ થપ્પને

દરખારશ્રી સુરસિંહજી સરદારસિંહજી	૧
---------------------------------	-----	-----	-----	-----	---

ચોપડી મળવાનાં ઠેકાણાં.

જી'બઝ—જુકસેલર પંડીત જ્યેષ્ઠારાગ મુકંદજી. ઠે. નં. ૩૫૩
કાલ્યાદેવી રોડ.

” જુકસેલર દામોદર ધશ્વરદાસ લાઘણેરીવાળા. ઠે.
કાલ્યાદેવી રોડ. રાગવાડી પાસે.

” ઠક્કર વસનજી પરગાનંદ ચાહ તથા પુસ્તકો વેચ-
નાર. કાલ્યાદેવી રોડ તેલવાડીને નાકે.

સુરત—જુકસેલર. કસનદાસ વીઠલદાસ વીઠલવાડી નાણા
વટ પાસે.

ભરૂચ—કર્તાની દુકાનેથી સુનારવાડાગાંથી.

અમદાવાદ—આર્યોદય પ્રેસ.

જુકસેલર પ્રકીરભાઇ કીલાભાઇ

” લલુ અમુલખ

નડીઆદ—સત્યસાગર પ્રેસ.

વઢવાણકાંપ—કર્તાની દુકાનેથી લીંચડીના ઉતારા પાસે.

